

СБОРНИКЪ № ²²/₃₅₄

АДМИНИСТРАТИВНЫХЪ ПОСТАНОВЛЕНІЙ

ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

ВѢДОМСТВО ФИНАНСОВЪ.

ТОМЪ XIX.

О КАЗЕННЫХЪ ИМѢНІЯХЪ.

ZBIÓR

PRZEPISÓW ADMINISTRACYJNYCH

KRÓLESTWA POLSKIEGO.

WYDZIAŁ SKARBU.

ТОМ XIX.

О ДОБРАХЪ РЪДОВЫХЪ.

1868.

284/84

Ke 86399

Печатано по ВИСОЧАЙШЕМУ повелѣнію.

Варшава. Въ типографіи С. Оргельбранда.

Drukowano z rozkazu NAJWYKSZEGO.

Warszawa. W drukarni S. Orgelbranda.

ОБЪЯСНЕНІЕ.

Въ помѣщенныхъ въ настоящемъ томѣ I, II, III, IV, V и VI главахъ заключается рядъ постановленій о казенныхъ имѣніяхъ, изданныхъ съ 31 Января 1810 по 18 Января 1868 года.

Всѣ эти постановленія обязательныя.

*Сборникъ этотъ, подъ главнымъ руководствомъ Дѣйстви-
тельной Тайнаго Совѣтника, Сенатора Фундуклея, составленъ
Статсъ-Референдаріемъ Лескевичемъ изъ матеріаловъ, достав-
ленныхъ изъ Финансоваго Управленія въ Царствѣ Делегатомъ
оною, Начальникомъ Секціи Бассовскимъ*

OBJAŚNIENIE.

Tom niniejszy w tytułach I, II, III, IV, V i VI obejmuje ciąg przepisów o dobrach rządowych od d. 31 Stycznia 1810 r. do d. 18 Stycznia 1868 r.

Przepisy te wszystkie obowiązują.

*Zbiór niniejszy, pod zwierzchnim kierunkiem Rzeczywiste-
go Tajnego Radcy, Senatora Fundukleja, ułożony został przez
Referendarza Stanu Leśkiewicza, z materiałów dostarczonych
ze strony Zarządu Finansów Królestwa, przez delegowanego od
tej Władzy, Naczelnika Sekcyi Bassowskiego.*

**ОГЛАВЛЕНИЕ ПРЕДМЕТОВЪ,
ЗАКЛЮЧАЮЩИХСЯ ВЪ НАСТОЯЩЕМЪ ТОМЪ.**

Номеръ по по- рядку.	СО Д Е Р Ж А Н И Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страницы.
	ПОСТАНОВЛЕНІЯ О КАЗЕННЫХЪ ИМѢНІЯХЪ.			
	Введеніе			2
	Г Л А В А I.			
	О РОДѢ ИМѢНІЙ И УПРАВЛЕНІИ ОНЫМИ.			
1	Извлеченіе изъ Высочайшаго указа, коимъ на Правитель- ственную Коммисію Финан- совъ и Казначейства возло- жено завѣдываніе казенными имуществами и вообще вся- кою казенною собствен- ностью.	5 (17) Октября 1816 г.	Высочайшій указъ.	10
2	Постановленіе объ учрежденіи Главной Дирекціи имуществъ и лѣсовъ при Правительствен- ной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, съ возложе- ніемъ на оную общаго над- зора и веденія дѣлъ, касаю- щихся казенныхъ имѣній.	7 Апрѣля 1818 г.	Намѣстникъ въ Царствѣ.	12
3	Постановленіе о томъ, что ос- тавшіеся послѣ упразднен- ныхъ духовныхъ конгрега- цій и учреждений имѣнія и фундуши слѣдуетъ считать наравнѣ съ прочими казен- ными имѣніями.	26 Іюня 1819 г.	Намѣстникъ въ Царствѣ.	22
4	Опредѣленіе вознагражденія для администраторовъ за управ- леніе такими имѣніями, кото- рыя не могли быть отданы въ арендное содержаніе.	26 Октя- бря 1823 г., № 45,165.	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	24

**SPIS PRZEDMIOTÓW,
W TOMIE NINIEJSZYM ZAWARTYCH.**

Numer porządkowy.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
	PRZEPISY O DOBRACH RZĄDOWYCH.			
	Wstęp			3
	T Y T U Ł I.			
	O RODZAJU DÓBR I ZARZĄDZIE NIEMI.			
1	Wyciąg z NAJWYŻSZEGO ukazu, poruczającego Kommissyi Rządowej Przychodów i Skar- bu zarząd dóbr i wszelkich własności skarbowych.	5 (17) Paździer- nika 1816 r.	Ukaz NAJWYŻSZY.	11
2	Postanowienie, tworzące Dy- rekcyę Jeneralną dóbr i la- sów rządowych przy Kom- missyi Rządowej Przychod- ów i Skarbu, i przerna- czające jęj ogólny dozór i kierunek spraw tyczących się dóbr rządowych.	7 Kwietnia 1818 r.	Namiestnik Królewski.	13
3	Postanowienie, że dobra i fun- dusze po zniesionych zgro- madzeniach i instytutach du- chownych uważane być mają jak inne dobra rządowe.	26 Czerw- ca 1819 r.	Namiestnik Królewski.	23
4	Oznaczenie wynagrodzenia dla administratorów, za zarząd temi dobrami, które wydzier- żawione być nie mogły.	26 Paź- dziernika 1823 r. Nr. 45,165.	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	25

Комеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страницы.
5	Инструкція для администраторовъ казенныхъ имуществъ.	16 Января 1824 г., № 28,553.	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	26
6	Объявленіе Высочайшаго повелѣнія, коимъ предоставлено Краковскому Епископу получать, если пожелаетъ, денежное вознагражденіе въ замѣнъ доходовъ съ Епископскихъ имѣній, которыя, въ такомъ случаѣ, должны перейти въ завѣдываніе Казны	5 (17) Февраля 1824 г.	Министръ Статсъ-Секретарь.	40
7	О возложеніи на Правительственную Комисію Финансовъ и Казначейства управленія имѣніями и лѣсами, принадлежащими Горнымъ заводамъ.	2 Марта 1826 г., № 11,899.	Намѣстникъ въ Царствѣ.	42
8	Распоряженіе о томъ, на какихъ основаніяхъ должны поступать въ непосредственное завѣдываніе Казны имѣнія, кои не могли быть отданы въ аренду.	23 Августа 1826 г., № 54,618.	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	44
9	О томъ, что управление имѣніями и лѣсами послѣ супримо-ваннаго и Познанскаго духовенства ввѣрено Правительственной Комисіи Финансовъ и Казначейства.	3 (15) Ноября 1831 г., № 118.	Временное Правленіе Царства Польскаго.	132
10	Высочайшее разрѣшеніе, данное Правительственной Комисіи Финансовъ и Казначей-	11 (23) Мая 1836 г.	Высочайшій указъ.	136

Numer rozkazowy.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
5	Instrukcyja dla administratorów dóbr rządowych.	16 Stycznia 1824 r. Nr. 28,553.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	27
6	Oznajmienie Najwyższego rozkazu, pozwalającego Biskupowi Krakowskiemu wybór pobierania kompetencyi, za oddać się mające pod administracyą Skarbu dobra biskupie.	5 (17) Lutego 1824 r.	Minister Sekretarz Stanu.	41
7	Zarząd dobrami i lasami górnictwami poruczony Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.	2 Marca 1826 r. Nr. 11,899.	Namiestnik Królewski.	43
8	Rozporządzenie, wskazujące zasady do zaprowadzania administracyi skarbowej, gdy nie da się wydzierzawić zajętych dóbr.	23-Sierpnia 1826 r. Nr. 54,618.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	45
9	Zarząd dobrami i lasami, pochodowienstwie supprimowaném i poznańskim, poruczony Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.	3 (15) Listopada 1831 r. Nr. 118.	Rząd Tymczasowy Królestwa Polskiego.	133
10	Najwyższe upoważnienie dla Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, do zajęcia	11 (23) Maja 1836 r.	Ukaz Najwyższy.	137

Номер по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страница
	ства для обращенія, по сношенію съ Правительственной Коммисією Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, въ казенное вѣдомство имѣній упраздненнаго духовенства, въ замѣнъ за казенныя имѣнія, въ случаѣ необходимости приведенія въ надлежащій составъ Всемилоостивѣйше пожалованныхъ казенныхъ имѣній.			
11	Распоряженіе, данное по случаю сообщенія Инструкции, изданной для Генеральныхъ Интендантовъ казенныхъ имуществъ.	2 (14) Января 1842 г., № 77658/24433	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	140
12	О томъ, что поіезуитскія и принадлежащія учебнымъ заведеніямъ имущества переданы въ завѣдываніе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.	10 (22) Февраля 1842 г.	Высочайшій указъ.	168
13	Распоряженіе о томъ, что къ владѣнію имѣніями, составляющими эдукационный фондъ, не могутъ быть допускаемы лица, не имѣющія на то консенсовъ.	11 (23) Февраля 1843 г., № 14389/4502	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	170
14	Высочайше утвержденныя правила касательно устройства отношеній Казны къ владѣльцамъ поіезуитскихъ имѣній.	1 Юля 1849 г.	Высочайшее повелѣніе.	172
15	Распоряженіе о приведеніи въ исполненіе правилъ о поіезуитскихъ и другихъ, состав-	28 Декабря (9 Января)	Правительственная Коммисія Финан-	202

Nummer porządkowy.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
	dóbr supprimowanych w zamian za dobra rządowe, w razie potrzeby zaokrąglenia donacyów, za zniesieniem się z Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych.			
11	Rozporządzenie wydane z powodu przesłania instrukcyi, służącej dla Intendentów Jeneralnych dóbr rządowych.	2 (14) Stycznia 1842 r. Nr. 77658/24433	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	141
12	Dobra po-jezuickie i wszystkie majątki funduszu edukacyjnego, oddane pod zarząd Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.	10 (22) Lutego 1842 r.	Ukaz NAJWYŻSZY.	169
13	Rozporządzenie, niedopuszczające do possessyi dóbr funduszu edukacyjnego osób konsensu nieposiadających.	11 (23) Lutego 1843 r. Nr. 14389/4502	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	171
14	Przepisy NAJWYŻEJ zatwierdzone co do urządzenia stosunków Rządu z posiadaczami dóbr po-jezuickich.	1 Lipca 1849 r.	Rozkaz NAJWYŻSZY.	173
15	Rozporządzenie, wprowadzające w wykonanie przepisy o do-	28 Grudnia	Kommissya Rządowa Przy-	203

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	люющихъ эдукационный фондъ, имѣніяхъ.	1849/50 г. № 94075/32320	совѣ и Казначейства.	
16	Распоряженіе объ учрежденіи болѣе строгаго надзора за экономическими занятіями въ канцеляріи и на мѣстѣ, а также о томъ, чтобы къ контрактамъ на отдачу въ арендное содержаніе казенныхъ имѣній была прилагаема установленная гербовая бумага.	7 (19) Мая 1853 г., № 85495/36425	Правительственная Комиссія Финансовъ и Казначейства.	222
17	О расширеніи предѣловъ власти Губернскихъ Правленій и сокращеніи занятій Финансоваго вѣдомства.	3 (15) Ноября 1862 г., № 36945/16155	Правительственная Комиссія Финансовъ и Казначейства.	232
18	Распоряженіе, объясняющее расширеніе предѣловъ вѣдомства Губернскихъ Правленій.	17 (29) Октября 1864 г., № 38767/14669	Правительственная Комиссія Финансовъ и Казначейства.	256
19	О томъ, что управленіе имѣніями, лѣсами и всѣмъ имуществомъ по упраздненныхъ монастыряхъ монашествующаго Римско-Католическаго духовенства въ Царствѣ Польскомъ ввѣрено Правительственной Комиссіи Финансовъ и Казначейства.	27 Октября (8 Ноября) 1864 г.	Высочайшій указъ.	260
20	Распоряженіе о приемѣ въ вѣдѣніе Казны монастырскихъ имѣній Римско-Католическаго духовенства.	21 Ноября (3 Декабря) 1864 г., № 57,152.	Правительственная Комиссія Финансовъ и Казначейства.	262

Nummer der Verordnung.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
	brach po-jezuickich i innych funduszowych.	(9 Stycz.) 1849/50 r. Nr. 94075/32320	chodów i Skarbu.	
16	Rozporządzenie, zalecające rozciągnięcie większej kontroli nad czynnościami ekonomicznymi w biurze i na gruncie, i aby kontrakty zawarte o dzierżawę dóbr rządowych opatrzone były właściwymi stemplami.	7 (19) Maja 1853 r. № 85495/36425	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	223
17	Rozszerzenie atrybucyj Rządów Gubernialnych, oraz uproszczenie i skrócenie czynności skarbowych.	3 (15) Listopada 1862 r. Nr. 36945/16155	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	233
18	Rozporządzenie, objaśniające rozszerzenie atrybucyj Rządów Gubernialnych.	17 (29) Październ. 1864 r. Nr. 38767/14669	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	257
19	Zarząd dobrami, lasami i wszelkimi majątkami po zniesionych klasztorach duchowieństwa zakonnego Rzymsko-Katolickiego w Królestwie Polskiem, poruczony Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.	27 Października (8 Listopada) 1864 r.	Ukaz Najwyższy.	261
20	Rozporządzenie o zajęciu w zarząd Skarbu majątków klasztornych duchowieństwa Rzymsko-Katolickiego	21 Listop. (3 Grud.) 1864 r. Nr. 57,152.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	263

Номеръ по по- рядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страница.
21	Разъясненіе нѣкоторыхъ недо- разумѣній, встрѣченныхъ при исполненіи Высочайшаго у- каза о принятіи въ вѣдѣніе Казны имущества, оставших- ся послѣ упраздненныхъ или закрытыхъ монастырей.	27 Ноября (9 Декаб- ря) 1864 г., № 59, 183.	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	274
22	Извлеченіе изъ постановленія Намѣстника въ Царствѣ от- носительно принятія въ вѣдѣ- ніе Казны имущества, остав- шагося послѣ упраздненнаго Греко - Уніатскаго монаше- ствующаго духовенства въ Царствѣ Польскомъ.	28 Ноября (10 Де- кабря) 1864 г.	Намѣстникъ въ Царствѣ.	278
23	Распоряженіе о порядкѣ управ- ленія имуществами, оставши- мися послѣ упраздненныхъ монастырей.	8 (20) Декабря 1864 г., № 60071/21141	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	278
24	Распоряженіе о раскладкѣ въ казенныхъ имѣніяхъ расхо- довъ на содержаніе Гминна- го Войтс.	4 (16) Февраля 1865 г., № 54191/19078 и 58680/20514	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	284
25	Объясненіе о томъ, кто именно и какимъ порядкомъ долженъ защищать въ Коммисіяхъ по крестьянскимъ дѣламъ дѣла помонастырскихъ имѣній.	15 (27) Марта 1865 г., № 6322/1667.	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	288
26	Казначейское распоряженіе, от- носящееся къ помонастыр- скимъ имѣніямъ.	20 Мая (1 Юня) 1865 г., № 5040/1505.	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	292

Numera rozdziałowy.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
21	Objaśnienie niektórych wąpli- wości natrafianych przy roz- winięciu ukazu Najwyższego o zajęciu w zarząd Skarbu majątków po zniesionych lub zamkniętych klasztorach.	27 Listo- pada (9 Gru- dnia) 1864 r. Nr. 59, 183.	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	275
22	Wyciąg z postanowienia Na- miestnika Królestwa co do zajęcia pod zarząd Skarbu majątków po zniesionych kla- ztorach duchowieństwa za- konnego Greko-Unickiego w Królestwie Polskiem.	28 Listo- pada (10 Grudnia) 1864 r.	Namiestnik Królewski.	279
23	Rozporządzenie co do sposobu administrowania majątkami po-klasztornemi.	8 (20) Grudnia 1864 r. Nr. 60071/21141	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	279
24	Rozporządzenie, dotyczące roz- kładu kosztów utrzymania Wójta gminy w dobrach rzą- dowych.	4 (16) Lutego 1865 r. Nr. 54191/19078 i 58680/20514	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	285
25	Objaśnienie kto i w jaki sposób ma bronić interesów dóbr po-klasztornych przed Kom- missyami Włościańskimi.	15 (27) Marca 1865 r. Nr. 6322/1667.	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	289
26	Rozporządzenie kassowe co do postępowania z funduszami po-klasztornemi	20 Maja (1 Czerw.) 1865 r. Nr. 5040/1505.	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	293

Номеръ по по- рядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
27	Распоряженіе относительно от- дачи въ аренду помонастыр- скихъ имѣній.	11 (23) Юня 1865 г., № 30430/1580.	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	294
28	О предоставленіи Губернскому Правленію права разрѣшать отчужденіе и раздѣлъ недви- жимыхъ имуществъ упразд- ненныхъ монастырей, состоя- щихъ въ вѣчной арендѣ или эмфитевтическомъ владѣніи.	30 Юня (12 Юля) 1865 г., № 33,717.	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	298
29	Распоряженіе о томъ, что кост- ельныя и прочія зданія, при- надлежащія нищенствующи- щимъ и прочимъ монастырямъ, коихъ имущества перешли въ вѣдѣніе Казны, должны быть застрахованы отъ огня въ Страховомъ Управленіи.	10 (22) Юля 1865 г., № 19006/5606.	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	300
30	О принятіи въ вѣдѣніе Казны имуществъ и капиталовъ, принадлежащихъ эмеритамъ изъ блага духовенства.	27 Сентя- бря (9 Ок- тября) 1865 г., № 43498/15361.	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	302
31	О томъ, что установленные Правительствомъ подати и сборы съ помонастырскихъ имѣній должны быть относи- мы на счетъ доходовъ съ этихъ же имѣній.	6 (18) Декабря 1865 г., № 34353/12473.	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	304
32	Распоряженіе, объясняющее въ финансовомъ отношеніи Вы- сочайшій указъ объ устрой-	4 (16) Февраля 1866 г.,	Главный Дирек- торъ, Председа- тельствующій въ Правитель- ственной Ком-	306

Numet porządkowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie Wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
27	Rozporządzenie dotyczące wy- dzierżawienia majątków po- klasztornych.	11 (23) Czerwca 1865 r., Nr. 30430/1585.	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	295
28	Upoważnienie dla Rządu Gu- bernialnego do wydawania pozwoleń na alienowanie i dzielenie nieruchomości po- klasztornych, zostających w wieczysto-dzierżawnem lub emfiteutycznym posiadaniu o- sób prywatnych.	30 Czerw- ca (12 Lip- ca) 1865 roku, Nr. 33,717.	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	299
29	Rozporządzenie, iż kościoły, klasztorzy i inne zabudowania do klasztorów jałmużniczych należące, tudzież wszelkie za- budowania innych zakonów, których majątki przeszły w zawadywanie Skarbu, ma- ją być ubezpieczone od ognia w Dyrekcyi ubezpieczeń.	10 (22) Lipca 1865 r., Nr. 19006/5606.	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	301
30	Polecenie zajęcia w zarząd Skar- bu majątków i funduszów Księży emerytów świeckich.	27 Wrze- śnia (9 Paździer- nika) 1865 r., Nr. 43498/15361.	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	303
31	Podatki i składki przez Rząd ustanowione, przypadające z dóbr po-klasztornych, mają być zaspakajane z dochodów tychże dóbr.	6 (18) Gru- dnia 1865 r., Nr. 34353/12473.	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	305
32	Rozporządzenie, rozwijające pod względem skarbowym ukaz NAJWYŻSZY o urządzeniu du-	4 (16) Lu- tego 1866 r.,	Dyrektor Głó- wny, Prezydu- jący w Kommis-	307

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страницы.
	ствѣ Римско-Католическаго духовенства.	№ 4075/1320.	мисіи Финансовъ и Казначейства.	
33	Распоряженіе о приѣмѣ въ Финансовое Управление Римско-Католическихъ подуховныхъ имѣній.	4 (16) Февраля 1866 г., № 10,114.	Главный Директоръ, Предсѣдательствующій въ Правительственной Комисіи Финансовъ и Казначейства.	320
34	Распоряженіе о томъ, чтобы бесплатные отпуска лѣса и т. п. сервитуты въ пользу монастырей, о бременяющіе частныя и маіоратныя имѣнія, были внесены въ ипотечныя книги на имя Казны, и чтобы безденежныя отпуска дровъ изъ казенныхъ лѣсовъ были исключены изъ смѣты.	7 (19) Февраля 1866 г., № 8054/2161.	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	332
35	Объясненіе о томъ, что состоящія при монастыряхъ и завѣдываемыя ими приходы подходить подъ дѣйствіе Высочайшаго указа 27 Октября (8 Ноября) 1864 г. о Римско-Католическихъ монастыряхъ въ Царствѣ Польскомъ.	26 Февраля (10 Марта) 1866 г., № 46285/15394.	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	338
36	Повелѣніе Намѣстника въ Царствѣ, указывающее порядокъ дѣйствія относительно имѣній Краковской капитулы, духовенства и духовныхъ учреждений.	26 Февраля (10 Марта) 1866 г., № 20,468.	Намѣстникъ въ Царствѣ Польскомъ.	344

Нумеръ по порядку.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Władcy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
	chowieństwa Rzymsko-Katolickiego.	Nr. 4075/1320.	syi Rządowej Przychodów i Skarbu.	
33	O zajęciu w zarząd Skarbu majątków po duchowieństwie Rzymsko-Katolickiem.	4 (16) Lutego 1866 r., Nr. 10,114.	Dyrektor Główny, Prezydujący w Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu.	321
34	Rozporządzenie, ażeby wszelkie deputaty leśne i t. p. służebności, uiszczane z dóbr prywatnych i majoratskich klasztorom, wniesić do hypoteki na imię Skarbu, deputaty zaś leśne, wydawane z lasów rządowych, wypuścić z budżetu.	7 (19) Lutego 1866 r., Nr. 8054/2161.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	333
35	Objaśnienie, że parafje znajdujące się przy klasztorach i od nich zależne, podlegają skutkom ukazu Najwyższego z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 r. o klasztorach Rzymsko-Katolickich w Królestwie Polskiem.	26 Lutego (10 Marca) 1866 r., Nr. 46285/15394.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	339
36	Polecenie Namiestnika Królestwa, wskazujące przepisy postępowania z majątkami kapituły, duchowieństwa i zgromadzeń Krakowskich.	26 Lutego (10 Marca) 1866 r., Nr. 20,468.	Namiestnik w Królestwie Polskiem.	345

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страницы.
37	Разрѣшеніе на отдачу въ 3-лѣтнее арендное содержаніе всѣхъ подуховныхъ земельныхъ участковъ свыше 90 морговъ, съ предвареніемъ, что арендные контракты могутъ быть уничтожены и ранѣе срока, по объявленіи о семъ арендатору за пять мѣсяцевъ до истеченія экономическаго года.	2 (14) Апрѣля 1866 г., № 19640/1152.	Главный Директоръ, Предсѣдательствующій въ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.	348
38	О введеніи въ кассовыхъ книгахъ новой статьи: „фондуши свѣтскаго духовенства и духовныхъ Римско-Католическихъ учреждений“.	4 (16) Юля 1866 г., № 17738/6423.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	354
39	Повелѣніе Намѣстника Царства, данное въ дополненіе правилъ объ имуществѣ Краковскаго духовенства.	4 (16) Августа 1866 г., № 24,222.	Намѣстникъ въ Царствѣ Польскомъ.	356
40	Объясненіе о томъ, что нѣтъ надобности составлять ликвидационные проекты и табели землямъ, перешедшимъ въ собственность крестьянъ въ помонастырскихъ и подуховныхъ имѣніяхъ.	1 (13) Сентября 1866 г., № 14011/5141.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	358
41	Распоряженіе о томъ, чтобы пропинаціонный доходъ отъ продажи питей на крестьянскихъ земляхъ, принадлежавшихъ прежде монастырямъ или свѣтскому Римско-Католическому духовенству, отдаваемъ былъ въ аренду подобно тому, какъ въ казенныхъ имѣніяхъ.	20 Сентября (2 Октября) 1866 г., № 62127/22528.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	362

Numery rozrządowy.	TREŚĆ.	Data i Numer.	Wymienienie Władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
37	Upoważnienie do oddawania w trzechletnią dzierżawę przez licytacyę, wszystkich gruntów po-duchownych, przenoszących 90 morgów przestrzeni, z tém zastrzeżeniem, że kontrakty o te grunta mogą być rozwiązane wcześniej, za poprzedniem na 5 miesięcy przed upływem roku ekonomicznego wypowiedzeniem dzierżawy.	2 (14) Kwietnia 1866 r., Nr. 19640/1152.	Dyrektor Główny, Prezydujący w Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu.	349
38	O założeniu w księgach kassowych nowego tytułu: „fundusze duchowieństwa świeckiego i instytutów duchownych Rzymsko-Katolickich“.	4 (16) Lipca 1866 r., Nr. 17738/6423.	Komisja Rządowa Przychodów i Skarbu.	355
39	Polecenie Namiestnika Królestwa, dopełniające przepisy postępowania z majątkami duchowieństwa Krakowskiego.	4 (16) Sierpnia 1866 r., Nr. 24,222.	Namiestnik w Królestwie Polskim.	357
40	Objaśnienie, że nie ma potrzeby układać projektów i tabel likwidacyjnych gruntów, przeszłych na własność włościan w dobrach poklasztornych i poduchownych.	1 (13) Września 1866 r., Nr. 14011/5141.	Komisja Rządowa Przychodów i Skarbu.	359
41	Rozporządzenie, że dochody z propinacyi czyli ze sprzedaży trunków na gruntach włościańskich w dobrach będących dawniej własnością klasztorów lub duchowieństwa świeckiego Rzymsko-Katolickiego, mają być wydzierżawiane podobnie jak w dobrach rządowych.	20 Września (2 Października) 1866 r., Nr. 62127/22528.	Komisja Rządowa Przychodów i Skarbu.	363

Номеръ по до- ряду.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страницы
42	О разрѣшеніи Губернскимъ Правленіямъ приема, для хранения, отъ Коммисій по крестьянскимъ дѣламъ документовъ, касающихся земель, предоставленныхъ безземельнымъ крестьянамъ въ помонастырскихъ и въ подуховныхъ имѣніяхъ.	24 Января (5 Февраля) 1867 г., № ^{18801/29483}	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	366
43	Постановленіе объ отдачѣ въ аренду имѣній Краковского духовенства.	29 Дека- бря (10 Января) 1867/8 г.	Учредительный въ Царствѣ Польскомъ Ко- митетъ.	368
Г Л А В А II.				
О ПРИЕМѢ ИМѢНІЙ ВЪ КАЗЕННОЕ ВѢДОМСТВО.				
44	Инструкція для приема имѣній въ вѣдѣніе Казны.	2 (14) Ноября 1839 г., № 88,494.	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	374
Г Л А В А III.				
ОБЪ ИПОТЕКАХЪ КАЗЕННЫХЪ ИМѢНІЙ.				
45	Общее распоряженіе по устройству ипотекъ.	17 Юля 1826 г., № 23,309.	Генеральная Прокураторія Царства Поль- скаго.	406

Numery rozdziałowy.	T R E S C.	Data i Numer.	Wymienienie Władzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
42	Upoważnienie dla Rządów Gubernialnych do przyjmowania od Kommissyów do spraw włościańskich w depozyt dowodów, dotyczących nadania włościanom bezrolnym gruntów po-klasztornych i poduchownych.	24 Sty- cznia (5 Lutego) 1867 r., Nr. ^{18801/29483}	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	367
43	Postanowienie o oddawaniu w dzierżawę dóbr po duchowieństwie Krakowskiem.	29 Gru- dnia (10 Stycznia) 1867/8 r.	Komitet Urzą- dzający w Kró- lestwie Pol- skiem.	369
T Y T U Ł II.				
O ZAJMOWANIU DÓBR POD ZARZĄD WŁADZY SKARBOWEJ.				
44	Instrukcyja do zajmowania dóbr pod zarząd władzy skarbowej.	2 (14) Li- stopada 1839 r., Nr. 88,494.	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	375
T Y T U Ł III.				
O HYPOTEKACH DÓBR RZĄDOWYCH.				
45	Rozporządzenie ogólne, dotyczące regulacyi hypotek.	17 Lipca 1826 r., Nr. 23,309.	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	407

Номера по по- ряду.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страницы.
46	Постановленіе о переписаніи, по ипотекамъ, на имя Казны всѣхъ имѣній, а также правъ и капиталовъ, принадлежавшихъ нѣкогда Краковской Академіи.	9 Октября 1827 г.	Совѣтъ Управленія.	414
47	Постановленіе о томъ, что привилегіи и вещныя права, внесенныя въ ипотечныя книги на имя Прусскаго правительства или тамошнихъ учреждений, должны быть переписаны въ пользу Казны Царства Польскаго.	28 Сентя- бря 1830 г.	Совѣтъ Управленія Царства.	418
48	Высочайше утвержденныя основанія для устройства ипотеки на имя Казны Царства по горнозаводскимъ имѣніямъ.	4 (16) Февраля 1832 г.	Высочайшій указъ.	422
49	О томъ, что Мировые Суды не должны приступать къ устройству ипотекамъ по безсрочнымъ арендамъ, эмфитевтическимъ землямъ, мельницамъ, или другимъ статьямъ въ казенныхъ имѣніяхъ.	8 (20) Декабря 1836 г., № 49537/16818	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	424
50	Объ устройствѣ ипотекамъ для поіезуитскихъ и иныхъ эдукаціоннаго фондуша имѣній.	1 Юля 1849 г.	Высочайшее повелѣніе.	426
51	Извлеченіе изъ постановленія, разрѣшающаго безсрочнымъ держателямъ заводить особую ипотеку для своихъ усадебъ.	24 Октя- бря (5 Но- ября) 1852 г.	Совѣтъ Управленія Царства.	428

Numery rozdziałow.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
46	Postanowienie nakazujące przepisać w hipotekach, na rzecz Skarbu wszelkie dobra, oraz prawa i kapitały, stanowiące niegdyś uposażenie Akademii Krakowskiej.	9 Paź- dziernika 1827 r.	Rada Admini- stracyjna.	415
47	Tytuły i prawa rzeczowe na imię Rządu lub instytutów Pruskich, w księgach hipotecznych objawione, mają być na rzecz Rządu Królestwa Polskiego przepisane.	28 Wrze- śnia 1830 r.	Rada Admini- stracyjna Kró- lestwa.	419
48	Najwyżej zatwierdzone zasady regulacyi hipotecznej dóbr górniczych na imię Rządu Królestwa.	4 (16) Lutego 1832 r.	Ukaz Najwyższy.	423
49	Przepis, iż Sądy Pokoju nie powinny przedsiębrać regulacyi hipotek dzierżaw wieczystych, gruntów emfiteutycznych, młynów lub innych realności w dobrach rządowych.	8 (20) Grudnia 1836 r., Nr. 49537/16818	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	425
50	O regulacyi hipotek dla dóbr pojezuickich i innych, na fundusz edukacyjny przeznaczonych.	1 Lipca 1849 r.	Ukaz Najwyższy.	427
51	Wyciąg z postanowienia, dozwalającego wieczystym dzierżawcom urzędzenia dla swęj posiadłości osobnej hipoteki.	24 Paź- dziernika (5 Listo- pada) 1852 r.	Rada Admini- stracyjna Kró- lestwa.	429

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страницы.
52	О порядкѣ дѣйствія относительно помонастырскихъ капиталовъ при уплатѣ владѣльцамъ имѣній вознагражденія ликвидационными листами.	24 Февраля (8 Марта) 1866 г., № 64273/22107	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	430
53	Постановленіе о переводѣ на имя Казны Царства супрессіонныхъ и по-Галиційскихъ капиталовъ.	14 (26) Мая 1866 г.	Учредительный въ Царствѣ Польскомъ Комитетъ.	434
54	Постановленіе Учредительнаго Комитета, изданное въ развитіе Высочайшаго повелѣнія о невзысканіи десятиныхъ, принадлежащихъ монастырямъ и объ исключеніи десятиныхъ изъ указателей ипотечныхъ книгъ, а также объ отмѣнѣ десятиннаго сбора, принадлежащаго Казнѣ.	17 (29) Сентября 1866 г.	Учредительный въ Царствѣ Польскомъ Комитетъ.	438

ГЛАВА IV.

О ЗАКОННОЙ ЗАЩИТѢ И ОТЫСКИВАНІИ ПРАВЪ СОБСТВЕННОСТИ КАЗНЫ.

55	Постановленіе, указывающее, какіе споры подлежатъ разрѣшенію Правительственныхъ Коммисій, и предписывающее порядокъ производства по этимъ спорамъ.	18 Июля 1818 г.	Намѣстникъ Царства.	444
56	Постановленіе о воспрещеніи чиновникамъ административнаго и казеннаго вѣдомства	11 Августа 1818 г.	Намѣстникъ Царства.	458

Номеръ раздѣловъ.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
52	Postępowanie co do kapitałów po-klasztornych, przy wypłacie właścicielom dóbr wynagrodzeń w listach likwidacyjnych.	24 Lutego (8 Marca) 1866 r., Nr. 64273/22107	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	431
53	Postanowienie nakazujące przepisać na Skarb tytuł własności majątków suprimowanych i funduszków po-galicyskich.	14 (26) Maja 1866 r.	Komitet Urządzący w Królestwie Polskiem.	435
54	Postanowienie Komitetu Urządzącego, rozwijające rozkaz Najwyższy o nieściąganiu dziesięcin należących do klasztorów i o wykreśleniu ich z wykazów hypotecnych, oraz o uchynieniu opłaty dziesięcin należących się Skarbowi.	17 (29) Września 1866 r.	Komitet Urządzący w Królestwie Polskiem.	439

TYTUŁ IV.

O OBRONIE PRAWNEJ I DOCHODZENIU WŁASNOŚCI SKARBOWEJ.

55	Postanowienie, jakie spory decydowane być mają przez Kommissye Rządowe i sposób postępowania w tychże sporach.	18 Lipca 1818 r.	Namiestnik Królewski.	445
56	Postanowienie, iż urzędnicy administracyjni i skarbowi nie mogą trudnić się obroną	11 Sierpnia 1818 r.	Namiestnik Królewski.	459

Номеръ по по- рядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страница.
57	принимать на себя защиту и ходатайство по искамъ частныхъ лицъ противъ Казны. Постановленіе о томъ, что споры о границахъ и о правѣ владѣнія, предметъ которыхъ не превышаетъ двухъ уелокъ земли, могутъ быть рѣшаемы по добровольному соглашенію.	24 Августа 1819 г.	Намѣстникъ Царства.	460
58	Распоряженіе, дозволяющее установить судебного защитника въ важныхъ и запутанныхъ дѣлахъ о правѣ владѣнія.	27 Сентября 1819 г., № 21,516.	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	462
59	Условія для отдачи имѣній въ безсрочную аренду.	27 Февраля 1821 г., № 6117/ 1447.	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	464
60	О томъ, что безсрочные арендаторы обязаны нести всѣ издержки по дѣламъ о правѣ владѣнія.	12 Мая 1821 г., № 6,321.	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	482
61	Распоряженіе, вмѣняющее Губернскимъ Правленіямъ въ обязанность приносить апелляціонную жалобу на невыгодныя для Казны рѣшенія, по дѣламъ о нарушеніи владѣнія.	16 Юня 1821 г., № 12,475.	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	482
62	Распоряженіе о томъ, чтобы служащіе въ лѣсномъ вѣдомствѣ и другія лица, коимъ ввѣрено охраненіе границъ	14 Августа 1822 г.,	Правитель- ственная Ком- мисія Финан-	484

Номеръ роздаковъ.	T R E Ś Ć	Data i Numer.	Wymienienie Władzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
57	i popieraniem spraw osób prywatnych przeciwko Skarbowi. Postanowienie, iż sprawy graniczne i possessoryjne, w których przedmiot nie przenosi dwóch włók gruntu, mogą być załatwiane przez dobrowolne układy.	24 Sierpnia 1819 r.	Namiestnik Królewski.	461
58	Rozporządzenie, upoważniające do przyjmowania obrońcy prawnego w ważnych i zawikłanych processach possessoryjnych.	27 Września 1819 r., Nr. 21,516.	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	463
59	Warunki do dzierżaw wieczystych.	27 Lutego 1821 r., Nr. 6117/ 1447.	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	465
60	Dzierżawcy wieczystei obowiązani są do ponoszenia wszelkich kosztów w sprawach possessoryjnych.	12 Maja 1821 r., Nr. 6,321.	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	483
61	Rozporządzenie, obowiązujące Rządu Gubernialne do zakładania apellacyi od wyroków w sprawach possessoryjnych, niekorzystnie dla Skarbu zapadłych.	16 Czerwca 1821 r., Nr. 12,475.	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	483
62	Rozporządzenie, izby officyalności leśni i inni, do których strzeżenie granic własności rządowej należy, pod karą	14 Sierpnia 1822 r.,	Kommissya Rządowa Przy-	485

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страница.
63	казенныхъ имѣній не допускали захвата казенныхъ земель сосѣдними владѣльцами. Распоряженіе о томъ, что всякія объясненія, документы и свѣдѣнія, необходимые для защиты правъ Казны по тяжбы дѣламъ, должны быть пересылаемы Губернскими Правленіями прямо въ Прокураторію.	№ 24140/2458. 26 Ноября 1825 г., № 79,430.	совѣ и Казначейства. Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	486
64	О томъ, что по каждому иску о правѣ владѣнія или о правѣ собственности долженъ быть составленъ планъ спорнаго мѣста.	11 Февраля 1829 г., № 4,400.	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	494
65	Предписаніе о томъ, чтобы по искамъ противъ Казны, какъ собственника пожалованныхъ имѣній, предъявленнымъ по истеченіи срока, назначеннаго для передачи имѣнія, Главная Прокураторія установляла своихъ защитниковъ и собирала приговорительныя свѣдѣнія для защиты, приостанавливая представленіе такихъ тяжбы дѣлъ на рѣшеніе до окончательной передачи имѣнія.	15 (27) Января 1838 г., № 7480/1986.	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	496
66	О томъ, что Губернскія Правленія обязаны распоряжаться о приведеніи въ исполненіе судебныхъ рѣшеній, наблюдать за ихъ исполненіемъ и принимать во владѣніе Казны присужденный предметъ.	5 (17) Января 1839 г., № 65,474.	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	500

Нумер по порядку.	T R E Ś Ć .	Data i Numer.	Wymienienie Władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
	oddalenia ze służby, nie dozwolali possessorom pogranicznym czynić na gruntach rządowych żadnych nadużyć.	Nr. 24140/2458.	chodów i Skarbu.	
63	Rozporządzenie, że wszelkie objaśnienia, dowody i wiadomości do popierania obrony processu Skarbu potrzebne, Rządu Gubernialne obowiązane przesyłać wprost Prokuratorowi.	26 Listopada 1825 r., Nr. 79,430.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	487
64	W każdym processie possessoryjnym lub petytoryjnym sporządzaną ma być mappa miejsca spornego.	11 Lutego 1829 r., Nr. 4,400.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	495
65	Polecenie, aby w processach przeciwko Skarbowi, jako właścicielowi dóbr na donacją przeznaczonych, wytoczonych po dacie na oddanie dóbr przeznaczonój, Prokuratorowa ustanawiała obrońców swoich i przygotowania do obrony zbierała, wstrzymując wprowadzenie takich spraw pod wyrok do stanowczej tradycyi.	15 (27) Stycznia 1838 r., Nr. 7480/1986.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	497
66	Rządy Gubernialne obowiązane są rozporządzać wykonanie wyroków sądowych, czuwać nad ich postępowaniem i obejmować w posiadanie Skarbu przedmiot zasądzony.	5 (17) Stycznia 1839 r., Nr. 65,474.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	501

Номеръ по по- рядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страницы.
67	О составленіи, при продажѣ имѣній, протокола о положеніи границъ и о внесеніи этого протокола въ ипотечныя книги.	25 Января (6 Февра- ля) 1840 г., № 59246/18954	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	504
68	О томъ, чтобы для приведенія въ исполненіе судебныхъ рѣшеній избирать такого Судебнаго Пристава, который не требовалъ бы денежнаго аванса.	11 (23) Мая 1840 г., № 21,040.	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	506
69	О томъ, что по искамъ, предъявленнымъ къ Казнѣ гминами и институтами, Губернское Правленіе обязано присылать въ Коммисію Финансовъ по одному экземпляру составительныхъ бумагъ.	11 (23) Мая 1840 г., № 37252/11052	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	508
70	Распоряженіе о обязанности арендаторовъ охранять границы арендуемыхъ ими имѣній.	6 (18). Августа 1842 г., № 61205/21187	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	510
71	Распоряженіе, возлагающее на обязанность Прокураторіи, доносить Главному Директору, Предсѣдательствующему въ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, о важнѣйшихъ дѣлахъ, касающихся Казны и поступающихъ на рѣшеніе Апелляціоннаго Суда или Сената.	20 Апрѣля (2 Мая) 1843 г., № 32986/10638	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	518
72	Распоряженіе о возобновленіи граничныхъ знаковъ въ казенныхъ имѣніяхъ.	26 Мая (7 Юня) 1844 г.,	Правитель- ственная Ком- мисія Финан-	520

Нумеръ роздаковъ.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Władzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
67	Rozporządzenie, iż przy sprzedaży dóbr protokół odgraniczenia ma być spisany i do hypoteki wniesiony.	25 Sty- cznia (6 Lutego) 1840 r., Nr. 59246/18954	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	505
68	Do exekwowania wyroków sądowych wybierać Komornika, któryby nie żądał forszusu.	11 (23) Maja 1840 r., Nr. 21,040.	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	507
69	W sporach gmin i instytucyj przeciw Skarbowi wytoczonych, Rząd Gubernialny ma przysyłać Kommissyi jeden exemplarz pism obrończych.	11 (23) Maja 1840 r., Nr. 37252/11052	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	509
70	Rozporządzenie o obowiązku ciążącym dzierżawców pilnowania granic dóbr przez nich dzierżawionych.	6 (18) Sierpnia 1842 r., Nr. 61205/21187	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	511
71	Rozporządzenie, wkładające na Prokuratorę obowiązek donoszenia Dyrektorowi Głównemu, Prezydującemu w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, o ważniejszych sprawach Skarb obchodzących, przychodzących pod zawyrokowanie Sądu Apellacyjnego lub Senatu.	20 Kwie- tnia (2 Maja) 1843 r., Nr. 32986/10638	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.	519
72	Rozporządzenie, dotyczące odnowienia znaków granicznych w dobrach rządowych.	26 Maja (7 Czerw- ca) 1844 r.,	Kommissya Rządowa Przy-	521

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страницы.
73	О воспрещеніи выдавать изъ дѣлъ Губернскаго Правленія копии, могущія служить во вредъ Казны.	№ 43633/13770 18 (30) Января 1845 г., № 5407/1621.	совѣ и Казначейства. Правительственная Комиссія Финансовъ и Казначейства.	536
74	Объ ускореніи высылки въ Прокуратوریю судебныхъ дѣлъ по предметамъ, защитѣ ея подлежащимъ:	7 (19) Января 1846 г., № 104,221.	Правительственная Комиссія Финансовъ и Казначейства.	540
75	О доставленіи Прокураторіею Губернскимъ Правленіямъ свѣдѣній объ окончательныхъ судебныхъ рѣшеніяхъ по спорамъ о владѣніи и правѣ собственности тотчасъ по полученіи сихъ свѣдѣній отъ своихъ защитниковъ.	11 (23) Юня 1846 г., № 40422/10888	Правительственная Комиссія Финансовъ и Казначейства.	542
76	Опредѣленіе о томъ, что Казна Царства Польскаго, по внесеніи на храненіе въ Земское Кредитное Общество суммы 12,000 руб. сер. въ закладныхъ листахъ, освобождается отъ представленія залоговъ къ торгамъ при продажѣ Земскимъ Кредитнымъ Обществомъ имѣній, на коихъ числятся казенные долги.	13 (25) Апрѣля 1849 г., № 2,324.	Правительственная Комиссія Финансовъ и Казначейства.	544
77	О порядкѣ защиты казенныхъ дѣлъ въ Губернскомъ Правленіи.	19 (31) Декабря 1852 г., № 126/13.	Правительственная Комиссія Финансовъ и Казначейства.	544

Хномеръ по порядку.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
73	Wzbronienie wydawania z akt Rządu Gubernialnego jakich-bądź kopij, któreby naprzeciw Skarbowi służyć mogły.	Nr. 43633/13770 18 (30) Stycznia 1845 r., Nr. 5407/1621.	chodów i Skarbu. Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	537
74	Zalecenie pośpiechu w odsyłaniu akt sądowych do Prokuratorji w sprawach jej obronie poruczonych.	7 (19) Stycznia 1846 r., Nr. 104,221.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	541
75	Rozporządzenie, iż o wyrokach stanowczo zapadłych w sprawach possessoryjnych i petytoryjnych, Prokuratorja udzielać ma Rządowi Gubernialnym wiadomość, skoro tylko otrzyma ją od swoich obrońców.	11 (23) Czerwca 1846 r., Nr. 40422/10888	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	543
76	Urządzenie, iż Skarb Królestwa, po złożeniu w depozyt Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego summy rs. 12,000 w listach zastawnych, wolny jest od składania vadium do licytacyi dóbr Skarbowi zadłużonych, a wystawionych na sprzedaż przez Towarzystwo Kredytowe Ziemskie.	13 (25) Kwietnia 1849 r., Nr. 2,324.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	545
77	Rozporządzenie dotyczące postępowania w Rządzie Gubernialnym w obronie spraw Skarbu.	19 (31) Grudnia 1852 r., Nr. 126/13.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	545

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страницы.
78	Распоряженіе о судебныхъ издержкахъ и денежныхъ взысканіяхъ по дѣламъ о подушныхъ имуществахъ.	17 (29) Октября 1853 г., № 47705/19598	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	546
79	О томъ, что для производства размежеванія казенныхъ земель, на основаніи судебныхъ рѣшеній, должны быть употребляемы казенные Землемѣры.	3 (15) Декабря 1858 г., № 72667/35617	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	548
80	Объясненіе о порядкѣ покрытія расходовъ на командировки по размежеванію казенныхъ имѣній съ частными.	5 (17) Января 1860 г., № 47504/22098	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	550
81	Распоряженіе о передачѣ судебныхъ приговоровъ Судебнымъ Приставамъ, для приведенія ихъ въ исполненіе.	6 (18) Августа 1860 г., № 41396/18496	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	552
82	Объясненіе о томъ, какъ слѣдуетъ поступать въ случаѣ незаконнаго завладѣнія крестьянами казенными землями.	8 (20) Января 1865 г., № 3589/904	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	554
83	Объ опредѣленіи случаевъ, въ коихъ Казна обязана продолжать спорныя межевыя дѣла о земляхъ поступившихъ въ собственность крестьянъ въ казенныхъ имѣніяхъ.	17 (29) Марта 1866 г.	Учредительный въ Царствѣ Польскомъ Комитетъ.	566
84	Высочайшее повелѣніе относительно условныхъ записей въ пользу церквей и монастырей.	7 (19) Февраля 1867 г.	Высочайшее повелѣніе.	572

Нумеръ розрядковъ.	T R E Ś Ć .	Data i Numer.	Wymienienie Władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
78	Rozporządzenie o kosztach i karach sądowych, w sprawach o fundusze po duchowieństwie supprimowaném.	17 (29) Października 1853 r., Nr. 47705/19598	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	547
79	Do czynności rozgraniczenia dóbr rządowych, na zasadzie wyroków sądowych, mają być używani Jeometrowie rządowi.	3 (15) Grudnia 1858 r., Nr. 72667/35617	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu	549
80	Objaśnienie, w jaki sposób mają być likwidowane koszty zjazdu i czynności przy rozgraniczeniu dóbr rządowych od prywatnych.	5 (17) Stycznia 1860 r., Nr. 47504/22098	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	551
81	Rozporządzenie, dotyczące oddawania Komornikom sądowym, do exekucyi, wyroków sądowych.	6 (18) Sierpnia 1860 r., Nr. 41396/18496	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	553
82	Objaśnienie, jak należy postępować, w razie nieprawego zajęcia przez właścian gruntów skarbowych.	8 (20) Stycznia 1865 r., Nr. 3589/904	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	555
83	Oznaczenie wypadków, w których Skarb prowadzić ma dalej sprawę graniczne o grunta w dobrach rządowych, przeszłych na własność właścian.	17 (29) Marca 1866 r.	Komitet Urządzący w Królestwie Polskim.	567
84	Rozkaz Najwyższy względem legatów warunkowych na rzecz kościołów i klasztorów.	7 (19) Lutego 1867 r.	Rozkaz Najwyższy.	573

Номер по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
Г Л А В А V.				
О Б Ъ О Ц Ъ Н К Ъ И У С Т Р О Й С Т В Ъ К А З Е Н Н Ъ Х Ъ И М Ъ Н І Й.				
85	Возобновленіе правилъ для Экономическихъ чиновниковъ, назначенныхъ для устройства имѣній казенныхъ, Всемиловѣйше пожалованныхъ и другихъ.	18 (30) Мая 1853 г.	Правительственная Комиссія Финансовъ и Казначейства.	578
86	О томъ, что при обмѣнѣ земель и регулированіи границъ между казенными и частными имѣніями, насыпка межевыхъ копцовъ должна происходить только послѣ утвержденія начальствомъ заключенныхъ сдѣлокъ.	18 (30) Апрѣля 1856 г., № 20523/9057.	Правительственная Комиссія Финансовъ и Казначейства.	638
Г Л А В А VI.				
О Б Е З С Р О Ч Н Ъ Х Ъ А Р Е Н Д А Х Ъ.				
87	Постановленіе объ отдачѣ въ безсрочную аренду мелкихъ владѣній, принадлежащихъ къ казеннымъ имѣніямъ.	31 Января 1810 г.	Королевское постановленіе.	640
88	О томъ, что при совершеніи сдѣлокъ или контрактовъ на безсрочно-арендные владѣнія въ казенныхъ имѣніяхъ, Ре-	15 Мая 1812 г., № 919/139.	Министръ Юстиціи.	652

Nummer rozdziałowy.	T R E S Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
T Y T U Ł V.				
O A N S Z L A G O W A N I U I U R Z A D Z E N I U D Ó B R R Z A D O W Y C H.				
85	Wznowienie zbiorowe przepisów dla urzędników ekonomicznych, przeznaczonych do urzędzenia dóbr rządowych, donacyjnych i innych.	18 (30) Maja 1853 r.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	579
86	Przy zamianie i prostowaniu granic między dobrami rządowymi i prywatnymi, sypianie kopców granicznych ma następować dopiero, jak Władza zawarte układy zatwierdzi.	18 (30) Kwietnia 1856 r., Nr. 20523/9057.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	639
T Y T U Ł VI.				
O D Z I E R Ż A W A C H W I E C Z Y S T Y C H.				
87	Mniejsze posiadłości dóbr narodowych w wieczystą dzierżawę wypuszczać rozkazano.	31 Sty-cznia 1810 r.	Postanowienie Królewskie.	641
88	Rejenci przyjmując układy lub kontrakty o posiadłości w dobrach rządowych, nadane osobom prywatnym, żądać ma-	15 Maja 1812 r., Nr. 919/139.	Minister Sprawiedliwości.	653

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страницы.
	генты обязаны требовать предъявленія консенса административной власти и квитанціи въ уплатѣ лаудеміи.			
89	Постановленіе, разрѣшающее отдавать пустопорожня мѣста, огороды и другія мелкія недвижимости въ казенныхъ городахъ, въ безсрочное арендное содержаніе.	7 (19) Декабря 1837 г., № 12,813.	Совѣтъ Управленія Царства.	654
90	О выдачѣ консенсовъ и взиманіи лаудеміи при перемѣнѣ владѣльцевъ казенныхъ недвижимостей.	30 Мая (11 Юня) 1840 г., № 85678/ 27708	Правительственная Комиссія Финансовъ и Казначейства.	656
91	Объясненіе о томъ, что безсрочныя аренды не могутъ быть, хотя бы и временно, субаренованы лицамъ не имѣющимъ надлежащихъ для того условій.	10 (22) Юля 1844 г., № 12229/ 3891.	Правительственная Комиссія Финансовъ и Казначейства.	682
92	Объявленіе Высочайшей воли объ отдачѣ въ безсрочную аренду мелкихъ участковъ казенныхъ земель, состоящихъ въ городахъ и посреди частныхъ владѣній, а также мельницъ корчемныхъ усадьбъ и пр.	5 (17) Юля 1844 г., № 1,744.	Министръ Статсъ-Секретарь.	684
93	Постановленіе о приостановленіи замѣна безсрочныхъ арендъ на безусловную продажу казенныхъ имѣній посредствомъ уплаты капитализированнаго канона.	10 (22) Ноября 1844 г., № 18,676 и 18,690.	Совѣтъ Управленія Царства.	686

Numer porządkowy.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
	ją konsensu władzy administracyjnej, i kwitu z opłaconego laudemium.			
89	Upoważnienie do wypuszczania placów, ogrodów i innych małych realności po miastach rządowych w dzierżawę wieczystą.	7 (19) Grudnia 1837 r., Nr. 12,813.	Rada Administracyjna Królestwa.	655
90	O udzielaniu konsensów i pobieraniu laudemium, przy zmianie posiadaczy realności rządowych.	30 Maja (11 Czerwca) 1840 r., Nr. 85678/ 27708	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	657
91	Objaśnienie, iż wieczyste dzierżawy nie mogą być nawet czasowo poddzierżawiane osobom nie posiadającym kwalifikacyi.	10 (22) Lipca 1844 r., Nr. 12229/ 3891.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	683
92	Najwyższa wola, iż drobne realności rządowe, tudzież młyny i osady karczemne, w pośród miast i własności prywatnych położone, mają być wieczyście wydzierżawiane.	5 (17) Lipca 1844 r., Nr. 1,744.	Minister Sekretarz Stanu.	685
93	Postanowienie, że zamiana wieczystych dzierżaw na bezwarunkowe sprzedaże, przez spłacenie kanonu wieczystego, ma być wstrzymana.	10 (22) Listopada 1844 r., Nr. 18,676 i 18,690.	Rada Administracyjna Królestwa.	687

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страницы
94	Распоряженіе о томъ, что для пользованія какою либо казенною недвижимою не-обходимъ консенсъ Губернскаго Правленія.	24 Мая (5 Юня) 1851 г., № 37151/14373	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	688
95	Распоряженіе о томъ, чтобы ежегодно въ Февраль мѣсяцъ представляемы были въ Правительственную Комисію Финансовъ и Казначейства вѣдомости казеннымъ имѣніямъ, состоящимъ въ частномъ пользованіи на правѣ пожизненномъ или эмфитевтическомъ, съ удостовѣреніями о состояніи пожизненныхъ владѣльцевъ въ живыхъ.	19 (31) Января 1852 г., № 6827/2341	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	692
96	Распоряженіе о томъ, что при заключеніи договоровъ о передачѣ правъ на безсрочное или временное пользованіе казенными имуществами, въ случаѣ неграмотности договаривающихся сторонъ, свидѣтели должны быть грамотные, а чиновники, принимающіе передаточные акты, обязаны свидѣтельствовать тождественность лицъ и подписи ихъ или знаки.	11 (23) Октября 1852 г., № 71332/30171	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	694
97	Распоряженіе о томъ, чтобы къ представленіямъ объ измѣненіи 30-лѣтнихъ каноновъ или чиншей прилагались вѣдомости о цѣнахъ, засвидѣтель-	2 (14) Декабря 1854 г., № 64095/29420	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	696

Number porządkowy.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
94	Rozporządzenie, iż na posiadanie jakiegobądź realności rządowej, potrzebny jest konsens od Rządu Gubernialnego.	24 Maja (5 Czerwca) 1851 r., Nr. 37151/14373	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	689
95	Rozporządzenie, aby w miesiącu Lutym każdego roku składane były Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu wykazy dóbr, prawem dożywocia lub emfiteutyczném posiadanych, wraz z świadectwem życia dożywoćnich posiadaczy.	19 (31) Stycznia 1852 r., Nr. 6827/2341	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	693
96	Rozporządzenie, iż przy układach o przelew prawa do posiadania czasowo lub wieczyscie dóbr rządowych, w razie gdy strony czytać i pisać nie umieją, świadkowie powinni to umieć, a urzędnicy akt ustąpienia przyjmujący, powinni poświadcząć tożsamość osób i własnoręczność podpisów lub krzyżyków.	11 (23) Października 1852 r., Nr. 71332/30171	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	695
97	Rozporządzenie, iż do przedstawień o zmianę 30-letnich kanonów lub czynszów, mają być dołączane wykazy cen, z poświadczaniem ich przez	2 (14) Grudnia 1854 r., Nr. 64095/29420	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	697

Комеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовадо распоряженіе.	Страницы.
98	<p>ствованныя Уѣзднымъ Начальникомъ и Губернскимъ Правленіемъ.</p> <p>Распоряженіе о томъ, чтобы неопаздывать съ представленіями о возвышеніи безсрочныхъ каноновъ, такъ какъ они подлежатъ давности.</p>	<p>16 (28) Января 1863 г., № 47907/ 21034</p>	<p>Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.</p>	698

Numar porządkowy.	T R E Ś Ć	Data i Numer.	Wymienienie Władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
98	<p>Naczelnika Powiatu i przez Rząd Gubernialny.</p> <p>Rozporządzenie, iżby się nie spóźniano z przedstawieniami o podwyższenie kanonów wieczystych, gdyż te ulegają przedawnieniu.</p>	<p>16 (28) Stycznia 1863 r., Nr. 47907/ 21034</p>	<p>Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skar- bu.</p>	699

ВВЕДЕНИЕ.

Въ число имѣній, состоящихъ въ завѣдываніи Финансоваго Управленія Царства Польскаго, подъ названіемъ казенныхъ, находятся: прежнія столовыя или коронныя и народныя имѣнія; подушныя имѣнія, поступившія въ вѣдѣніе Казны на основаніи распоряженій бывшаго Прусскаго правительства; имѣнія, оставшіяся послѣ упраздненныя въ 1819 году духовныхъ учрежденій; имѣнія, переданныя въ надѣлъ мѣстныхъ Горныхъ заводовъ; прежнія частныя или институтскія имѣнія, доставшіяся въ собственность Казны вслѣдствіе покупки, замѣна или по другимъ обстоятельствамъ; наконецъ, имѣнія, состоящія въ привилегированномъ владѣніи частныхъ лицъ. Съ 1831 года къ завѣдываемымъ Казною имѣніямъ прибыло значительное число конфискованныхъ имѣній; въ 1864 и 1865 же годахъ поступили въ завѣдываніе ея недвижимыя имущества, отобранныя отъ монашескую и свѣтскую Римско-Католическую и монашескую Греко-Уніатскую духовенства.

Общій надзоръ по завѣдыванію коронными, народными и возвращенными въ Казну имѣніями, известными нынѣ подъ названіемъ казенныхъ (которыми съ 1807 года управляли двѣ Административныя Палаты), постановленіемъ Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 7 Апрѣля 1818 года, возложенъ на Правительственную Комиссію Финансовъ и Казначейства, и производится донынѣ на тѣхъ же самыхъ основаніяхъ. Передача общаго управленія этими имѣніями Правительственной Комиссіи Финансовъ и Казначейства (согласно вышеозначенному постановленію Намѣстника въ Царствѣ) послѣдовала въ видахъ приведенія ихъ въ лучшее устройство и обезпеченія и увеличенія дохода съ оныхъ, а равно въ видахъ упроченія участи крестьянъ, поселенныхъ въ казенныхъ имѣніяхъ, и улучшенія ихъ быта.

WSTĘP.

Dobra, zostające pod zarządem Władzy Skarbowej Królestwa Polskiego, pod nazwą rządowych, składają się: z dóbr dawniej stołowych czyli koronnych i narodowych; z dóbr po Duchowienstwie, w skutek urzędzeń b. Rządu Pruskiego inkameroowanych; z dóbr po zniesionych (suprimowanych) instytucjach duchownych w roku 1819; z dóbr na uposażenie Górnictwa krajowego oddanych; z dóbr dawniej prywatnych lub instytucyjnych, a skutkiem kupna lub zamiany i innych okoliczności na własność Rządu nabytych; nakoniec z dóbr w uprzywilejowanym osób prywatnych posiadaniu zostających. Od roku 1831 majątki skonfiskowane pomnożyły jeszcze liczbę dóbr przez Skarb administrowanych; a w latach 1864 i 1865 przybyły pod tenże zarząd majątki nieruchome Duchowienstwu zakonnemu i świeckiemu Rzymско-Katolickiemu i zakonnemu Greko-Unickiemu zajęte.

Ogólny kierunek zawiadywania dobrami koronnemi, narodowemi i powróconemi Skarbowi, dziś pod nazwą rządowych znanimi, (któremi od r. 1807 zarządzały dwie Izby administracyjne), postanowieniem Księcia Namiestnika Królewskiego z d. 7 Kwietnia 1818 r. włożony został na Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu, i dotychczas na tychże samych zasadach jest prowadzony. Zdanie ogólnego zarządu temi dobrami na Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu nastąpiło (według rzeczownego postanowienia Namiestnika Królewskiego), w zamiarze podniesienia tak samego stanu dóbr, jako też upewnienia i podwyższenia z nich dochodów, oraz zabezpieczenia losu włościan, w dobrach rządowych osiadłych, i polepszenia ich bytu.

Для достиженія этой цѣли, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, принявъ помянутыя имѣнія въ свое управленіе, поставила себѣ главною задачею изслѣдовать прежде всего ихъ положеніе, обширность, источники и размѣръ извлекаемыхъ выводовъ, порядокъ управленія и взиманія слѣдующихъ въ Казну доходовъ, и затѣмъ уже нашла возможнымъ приступить къ устройству самыхъ имѣній и крестьянъ.

Съ теченіемъ времени измѣнившіяся намѣренія Правительства относительно назначенія казенныхъ имѣній и лѣсовъ вызвали цѣлый рядъ Высочайшихъ указовъ и постановленій Совета Управленія объ отдачѣ имѣній въ безсрочное арендное содержаніе, о продажѣ оныхъ въ частную собственность, о передачѣ управленія имѣніями Горнаго вѣдомства, составляющими принадлежность общаго духовнаго и эдукационнаго фундаша, о завѣдываніи имѣніями лицъ, присужденныхъ къ конфискаціи имущества, объ имѣніяхъ, назначенныхъ для пожалованія военнымъ и гражданскимъ лицамъ, и т. п.

Такъ какъ управленіе и отчужденіе казенныхъ имѣній изъяты отъ дѣйствія общаго гражданского закона по сему предмету, и не было издано особыхъ административныхъ постановленій, то, для руководства чиновъ экономической службы, Правительственная Коммисія, при развитіи возложенныхъ на нее дѣйствій и исполненіи распоряженій высшаго начальства, вынуждена была издавать соответственные инструкціи, и встрѣчавшіяся недоразумѣнія разрѣшать общими опредѣленіями.

Такимъ образомъ, постановленія, касающіяся завѣдыванія имѣніями казенными и состоящими въ управленіи Казны, накопились въ значительномъ числѣ; но изъ нихъ нѣкоторыя только были опубликованы посредствомъ печати, а именно:

- 1) Сборникъ правительственныхъ распоряженій по управленію казенными имѣніями и лѣсами, въ 1818 году, томъ 1;
- 2) Правила о взаимныхъ расчетахъ между Казною и арендаторами казенныхъ имѣній, въ 1816 году, томъ 1;
- 3) Инструкція объ исчисленіи дохода съ имѣній и оцѣнкѣ площадей въ юродахъ, 1822 юда;
- 4) Обязательныя правила относительно межеванія повержности казенныхъ имѣній и лѣсовъ, въ 1845 году, 2 части;

Для osiągnięcia tych celów, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, objąwszy zarząd pomienionych dóbr, przedsięwzięła najpierwej rozpoznanie ich położenia, obszerności, źródeł i wielkości użytków, sposobu zarządu i ściągania należnych Skarbowi dochodów; następnie zaś dopiero możliwem było urządzenie samych dóbr i włościan.

Z biegiem czasu, odmienne widoki Rządu o przeznaczeniu dóbr i lasów rządowych, spowodowały nowe postanowienia Najwyższe i Rady Administracyjnej, względem wydzierżawienia dóbr wieczyście, sprzedaży ich na własność prywatną, oddania zarządu nad dobrami górnierzemi, nad dobrami należącemi do umduchu ogólno-religijnego, jako też do funduszu edukacyjnego; względem zarządu dóbr należących do osób skazanych na konfiskatę majątku, względem dóbr przeznaczonych na darowiznę osobom wojskowym i cywilnym i t. p.

Ponieważ zarząd i alienacya dóbr rządowych wyłączone są od przepisów ogólnego prawa cywilnego, a oddzielnych przepisów administracyjnych nie było, przeto, iżby służba ekonomiczna miała podstawę w działaniu, Kommissya Rządowa, przy rozwijaniu poruczonych jej czynności i wykonywaniu rozporządzeń władz wyższych, była w obowiązku wydawać stosowne instrukcye, a natrafiane wątpliwości rozwiązywać przez ogólne decyzye.

Tym sposobem, przepisy odnoszące się do zawiadywania dóbr rządowych i pod zarządem Skarbu zostających, wzrosły do znakomitej liczby. Z tych niektóre tylko ogłoszone były drukiem, mianowicie:

- 1) Zbiór urzędzeń publicznych administracyi dóbr i lasów rządowych w roku 1818, tom 1.
- 2) Urządzenie publiczne względem wzajemnego obrachowania się Skarbu i dzierżawców dóbr rządowych w r. 1816, tom 1.
- 3) Instrukcya do wyciągania intrat z dóbr i szacowania placów po miastach z roku 1822.
- 4) Przepisy obowiązujące przy pomiarach przestrzeni dóbr i lasów rządowych, drukowane w roku 1845 w 2-oh częściach.

5) Сборникъ постановлений о Всемилостивѣйше пожалованныхъ въ частную собственность имѣнійхъ, напечатанный въ 1847 году, въ двухъ книгахъ; въ одной изъ нихъ помѣщены Высочайшіе указы и постановленія Совѣта Управленія, въ другой — Инструкція объ устройствѣ и очиниваніи крестьянъ въ пожалованныхъ имѣніяхъ, 1841 года.

Всѣ прочія инструкціи и общія опредѣленія Коммисіи, число которыхъ весьма значительно, не были напечатаны.

Въ 1838 году, по Высочайшему повелѣнію, сдѣлано было въ Царствѣ Польскомъ распоряженіе о составленіи Сборника административныхъ, финансовыхъ и проч. узаконеній, въ составъ котораю, согласно постановленію бывшаго Совѣта Управленія отъ 10 (22) Юня того же года, должны были войти всѣ постановленія, изданныя по 1839 годъ включительно. Но постановленія эти, относительно имѣній и лѣсовъ, собранныя и раздѣленные по предметамъ и по статьямъ, въ двухъ проектахъ, подъ заглавіемъ: „Уставъ объ имѣніяхъ“ и „Уставъ о лѣсахъ“, и препровожденные, вмѣстѣ съ распоряженіями, служившими основаніемъ при составленіи оныхъ, въ учрежденный при Канцеляріи Намѣстника Царства Комитетъ для разсмотрѣнія оныхъ и приотовленія къ поднесенію на Высочайшее утвержденіе, по поводу встрѣченныхъ сказаннымъ Комитетомъ затрудненій въ самомъ расположеніи общаго Сборника административныхъ узаконеній, не могли быть поднесены Ею Императорскому Величеству, и трудъ этотъ остался неоконченнымъ. Посему, для удобства служащихъ по экономической части, Правительственная Коммисія приказала напечатать въ 1859 году проектъ Устава объ имѣніяхъ, въ такомъ видѣ, въ какомъ онъ былъ составленъ для Законодательнаго Комитета, подъ заглавіемъ: „Руководство для казенныхъ экономическихъ чиновъ“, въ которомъ въ одномъ томѣ помѣщены всѣ распоряженія, изданныя по 1839 годъ включительно; формы же, приложенныя къ этимъ распоряженіямъ, должны были войти въ составъ втораго тома руководства, который впрочемъ не былъ напечатанъ.

Сверхъ того, Коммисія намѣревалась издавать особо Сборникъ постановлений о казенныхъ имѣніяхъ, начиная съ 1840 года, который долженъ былъ служить дополненіемъ руковод-

5) Zbiór przepisów względem dóbr Najmilszociwięj na własność prywatną darowanych, drukowany w roku 1847 w dwóch zeszytach; w jednym pomieszczono Ukazy Najwyższe i postanowienia Rady Administracyjnej, w drugim — instrukcyę do urzãdzenia i oczynszowania włościan w dobrach darowanych, z r. 1841.

Wszystkie inne instrukcyje i ogólne decyzye Kommissyi, których jest bardzo wiele, nie były drukowane.

W roku 1838 z Woli Najwyższej zatwierdzono w Królestwie Polskiem ułożenie Zbioru praw administracyjnych, skarbowych i t. d., które podług decyzji b. Rady Administracyjnej z d. 10 (22) Czerwca tegoż roku, miały obejmować wszystkie przepisy po koniec 1839 r. wydane. Lecz przepisy te co do dóbr i lasów zebrane i ułożone przedmiotami, artykułowo, w dwa projekta, pod nazwą: „Ustawa o dobrach“ i „Ustawa o lasach“ i przesłane wraz ze źródłowemi urzãdzeniami Komitetowi utworzonemu przy Kancelaryi Namiestnika Królestwa, dla rozpoznania ich i przygotowania do sankcyi Najwyższej, z powodu trudności napotkanych przez tenże Komitet w samym układzie ogólnego zbioru praw administracyjnych, nie mogły być przedstawione Najjaśniejszemu Panu, i dzieło to nie zostało doprowadzone do skutku. Dla dogodności więc tylko służby ekonomicznej, Kommissya Rządowa projekt do Ustawy o dobrach, tak jak był dla Komitetu Prawodawczego wyrobiony, kazała w roku 1859 wydrukować, pod tytułem: „Przewodnik dla służby ekonomicznej rządowej“, zawierający przepisy po koniec 1839 roku wydane, w jednym tomie. Wzory zaś do przepisów stanowić miały tom drugi przewodnika, który wszakże z druku nie wyszedł.

Oprócz tego Kommissya miała zamiar wydawać, oddzielnie, Zbiór urzãdzeń o dobrach rządowych, poczynając od r. 1840, służące mający do uzupełnienia przewodnika stosownemi dodatkami.

ства соответственными прибавлениями. Но издание этого Сборника остановилось на одном только выпуске, заключающем в себя распоряжения, вышедшие до половины 1841 года.

Так как, вследствие Высочайших указов 19 Февраля (2 Марта) 1864 года о надпленіи крестьянъ землею, о новомъ управленіи имѣнъ Войтами по выбору, а также, по поводу преобразованій въ общемъ управленіи края, на началахъ децентрализаціи и примѣненія къ законамъ Имперіи,—многія изъ числа прежнихъ постановленій или совершенно потеряли обязательную силу, или же отчасти подверглись измѣненіямъ; то, сообразно такому положенію дѣлъ, въ настоящій Сборникъ постановленій о казенныхъ и состоящихъ въ завѣдываніи Казны имѣнійхъ, раздѣленный на главы и составленный въ хронологическомъ порядкѣ, внесены такія только постановленія, инструкции, распоряженія, или правила, которыя, не смотря на вышеупомянутыя перемѣны, остались обязательными и по настоящее время.

Lecz zamierzonego Zbioru jeden tylko zeszyt z druku wyszedł, obejmujący rozporządzenia do połowy roku 1841 doprowadzone.

Ponieważ w skutku Ukazów Najwyższych z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 r. o uwłaszczeniu włościan, o nowym zarządzie gmin przez Wójtów z wyboru, oraz z powodu reform w ogólnej administracji kraju, na zasadach decentralizacji i zastosowania do praw Cesarstwa, wiele z przepisów dawniejszych, albo zupełnie przestało obowiązywać, lub też w szczegółach uległo zmianie; stosownie więc do takiego stanu rzeczy, niniejszy Zbiór przepisów o dobrach rządowych i pod zarządem Skarbu zostających, z podziałem na tytuły, porządkiem chronologicznym ułożony, obejmuje takie tylko postanowienia, instrukcje, rozporządzenia lub przepisy, które, po zmianach wyżej przytoczonych, obowiązywać nie przestały.

ГЛАВА I.

О РОДѢ ИМѢНИИ И УПРАВЛЕНІИ ОНЫМИ.

N° 1.

Извлеченіе изъ Высочайшаго указа, коимъ на Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства возложено завѣдываніе казенными имуществомъ и вообще всякою казенною собственностью.

(5 (17) Октября 1816 года.)

ПЕРВОЕ ОТДѢЛЕНІЕ.

Подати и окладные сборы.

Ст. 11.

Первому Отдѣленію подлежатъ всѣ окладные поземельные, личные и взимаемые съ домовъ налоги, внесенные въ общую сумму доходовъ и долженствующіе поступать въ опредѣленные сроки, согласно съ тарифами и росписаніями, а также управленіе казенными имуществомъ и всякою казенною собственностью и завѣдываніе доходами съ оныхъ.

Ст. 12.

Оно обязано:

.....
f) заботиться о цѣлости и увеличеніи дохода отъ казенныхъ имуществовъ и казенной собственности, состоящихъ въ завѣдываніи Казны, наблюдать за безопасностью и выгодами Казны при отдачѣ оныхъ въ арендное содержаніе, а равно за точнымъ исполненіемъ контрактовъ арендаторами и Казною и за правильностью расчетовъ съ арендаторами.

TYTUŁ I.

O RODZAJU DÓBR I ZARZĄDZIE NIEMI.

N° 1.

Wyciąg z NAJWYŻSZEGO Ukazu. poruczającego Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu zarząd dóbr i wszelkich własności skarbowych.

(d. 5 (17) Października 1816 r.)

DYREKCYA PIERWSZA.

Podatki i dochody stałe.

Art. 11.

Do pierwszej Dyrekcyi należą wszelkie podatki stałe do gruntów, domów lub osób przywiązane, budżetem generalnym objęte i podług taryff i spisów poborczych w naznaczonych ratach wnosić się powinny, tudzież administracya i dochody dóbr i własności wszelkich skarbowych.

Art. 12.

Jest jej powinnością czuwać:

.....
f) nad całością i pomnażaniem dochodu z dóbr i własności skarbowych, przez Skarb administrowanych, przestrzegać bezpieczeństwa i pożytku Skarbu, w puszczeniu onych przez dzierżawę, tudzież wiernego dotrzymania kontraktu tak z strony dzierżawcy jak z strony Skarbu, i nakoniec regularnego z dzierżawcami obrachunków ułatwiania.

№ 2.

Постановленіе объ учрежденіи Главной Дирекціи имуществъ и лѣсовъ при Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, съ возложеніемъ на оную общаго надзора и веденія дѣлъ, касающихся казенныхъ имѣній.

(7 Апрѣля 1818 года.)

По указу Его Величества

ИМПЕРАТОРА и САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССИЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО,
и проч., и проч., и проч.

Намѣстникъ въ Царствѣ, по Государственному Совѣту.

Желая привести коронныя и народныя имущества и лѣса въ такое устройство, чтобы, рядомъ съ улучшеніемъ ихъ состоянія, возвысился и получаемый съ нихъ доходъ, и чтобы, вмѣстѣ съ тѣмъ, упрочился бытъ крестьянъ, поселенныхъ въ этихъ имѣніяхъ, и улучшилось положеніе оныхъ,—и желая достигнуть этой цѣли, посредствомъ сосредоточенія главнаго управленія въ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, посредствомъ учрежденія мѣстнаго надзора по воеводствамъ, посредствомъ отдѣленія административнаго управленія отъ учредительной власти и посредствомъ пріисканія средствъ для облегченія окончательнаго разчета съ нынѣшними арендаторами, мы постановили и постановляемъ слѣдующее:

Ст. 1.

Общій надзоръ и управленіе дѣлами, касающимися коронныхъ, возвращенныхъ и народныхъ имуществъ и лѣсовъ, возлагается на Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства, въ предѣлахъ предоставленной ей власти. Съ этою цѣлью, въ составъ означенной Правительственной Коммисіи мы включаемъ Главную Дирекцію казенныхъ имуществъ и Главную Дирекцію казенныхъ лѣсовъ, соединяя оныя въ одну Дирекцію, подъ особеннымъ надзоромъ Министра Предсѣдательствующаго. Учрежденіе этой Дирекціи, согласно съ утвержденнымъ нами штатомъ, должно быть начертано и постановлено Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства.

№ 2.

Postanowienie, tworzące Dyrekeyę Jeneralną dóbr i lasów Rządowych przy Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, i przeznaczające jęj ogólny dozór i kierunek spraw tyczących się dóbr rządowych.

(d. 7 Kwietnia 1818 roku.)

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

CESARZA WSZECH ROSSYJ, KRÓLA POLSKIEGO,
etc., etc., etc.

Namiestnik Królewski, w Radzie Stanu.

Chcąc urządzić dobra i lasy koronne i narodowe w sposób, któryby stan ich podniósł i dochód z nich upewnił i powiększył, a zarazem zabezpieczył los włościan, w tychże dobrach osiadłych, i polepszył ich dolę, chcąc cel ten osiągnąć przez skoncentrowanie naczelnego kierunku w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, przez zapewnienie miejscowego dozoru w województwach, przez oddzielenie władzy administracyjnej od władzy urządzającej, nakoniec przez obmyślenie sposobu ułatwiającego ostateczne rozrachowanie się z dzierżawcami dotychczasowemi, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

Art. 1.

Ogólny dozór i kierunek spraw tyczących się dóbr i lasów koronnych, powróconych i narodowych, mieć będzie Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, stosownie do attrybucyj jęj służących. W tym celu przenosimy do tѣjże Kommissyi Rządowej, Dyrekeyę Jeneralną dóbr i Dyrekeyę Jeneralną lasów rządowych, łącząc je w Dyrekeyę jedną, pod szczególny dozór Ministra Prezydującego. Organizacyę tѣj Dyrekeyi, stosownie do etatu przez nas potwierdzonego, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu urządzi i postanowi.

Ст. 2.

Частнымъ управленіемъ коронными, возвращенными и народными имуществами и лѣсами въ каждомъ воеводствѣ должна заниматься подлежащая Воеводская Коммисія, по особому Отдѣленію, которое мы учреждаемъ въ каждой Воеводской Коммисіи, и которое должно именоваться Отдѣленіемъ казенныхъ имуществъ и лѣсовъ N воеводства.

Ст. 3.

Для подробнаго устройства казенныхъ имуществъ и лѣсовъ, для размежеванія и распредѣленія ихъ на классы и разверстанія въ нихъ земель, а равно для введенія въ нихъ образцоваго хозяйства и безсрочныхъ болѣе и менѣе обширныхъ арендъ, мы приказываемъ учредить особую Учредительную Коммисію, на основаніи особаго постановленія.

Ст. 4.

Для рассмотрѣнія и окончанія всѣхъ расчетовъ съ арендаторами казенныхъ имуществъ, начавшихся до 1 Іюня 1815 года, мы назначаемъ отдѣльную Счетную Коммисію, на основаніи особаго постановленія.

Ст. 5.

Вѣдомству Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, по управленію казенными имуществами и лѣсами, подлежатъ:

- 1) утвержденіе арендныхъ контрактовъ и смѣтъ;
- 2) разрѣшеніе построекъ въ казенныхъ имѣніяхъ и починки оныхъ, а также ассигнованіе денегъ на эти предметы изъ назначенной по смѣтному росписанію суммы;
- 3) утвержденіе межеванія и устройства экономій и лѣсничествъ, по представленію Учредительной Коммисіи;
- 4) общій надзоръ за поступленіемъ доходовъ съ казенныхъ имуществъ и лѣсовъ;
- 5) окончательное утвержденіе текущихъ расчетовъ съ арендаторами, начиная съ 1 Іюня 1815 года;
- 6) собраніе общихъ свѣдѣній объ имѣніяхъ и лѣсахъ и составленіе статистическихъ вѣдомостей;
- 7) заключеніе безсрочно-чиншевыхъ или безсрочно-арендныхъ договоровъ и представленіе оныхъ намъ, для поднесенія ихъ на утвержденіе Его Императорско-Царскаго Величества;

Art. 2.

Szczególną administracją dóbr i lasów koronnych, powróconych i narodowych w każdym województwie trudnić się będzie Kommissya Wojewódzka właściwa, przez osobny Wydział, który przy każdej Kommissyi Wojewódzkiej ustanawiamy, i który nazywać się będzie Wydziałem dóbr i lasów rządowych województwa NN.

Art. 3.

Dla urządzenia szczególnego dóbr i lasów rządowych, ich pomiaru, klasyfikacyi, separacyi, tudzież uregulowania w nich gospodarstw wzorowych i dzierżaw wieczystych większych i mniejszych, zaprowadzoną mieć chcemy osobną Kommissyę Urządzącą, podług oddzielnego postanowienia.

Art. 4.

Dla załatwienia i ukończenia wszelkich rachunków z dzierżawcami dóbr rządowych do dnia 1 Czerwca 1815 r. nastających, mianujemy osobną Kommissyę Obrachunkową, podług oddzielnego postanowienia.

Art. 5.

Do działań Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, w materyi dóbr i lasów rządowych, należać będzie:

- 1) potwierdzanie kontraktów dzierżawnych i anszlagów;
- 2) stanowienie o budowlach w dobrach rządowych i o remisjach, tudzież assygnowanie na też przedmioty z funduszu budżetem naznaczonego;
- 3) potwierdzenie pomiaru i uregulowania ekonomii i leśnictw, na przedstawienie Kommissyi Urządzącój;
- 4) dozór ogólny nad wpływem dochodów z dóbr i lasów rządowych;
- 5) potwierdzenie ostateczne rachunków bieżących z dzierżawcami od d. 1 Czerwca 1815 roku zaczynając;
- 6) zbieranie ogólnych wiadomości o dobrach i lasach i formowanie tabell statystycznych;
- 7) zawieranie umów o czynsz wieczysty lub wieczne dzierżawy i przedstawianie nam, końcem przesłania ich do zatwierdzenia JEHO CESARSKO-KRÓLEWSKIÉJ MOŚCI;

8) установление правил для администрации казенных имений, согласно с принятыми основаниями;

9) наблюдение за местным управлением по воеводствам;

10) общее попечение о крестьянах, поселенных в казенных имениях;

11) общее управление ходом тяжбных дел, о казенных имениях и лесах, посредством Главной Прокуратуры;

12) распоряжение общою суммою, назначенною в бюджетной росписи на расходы по казенным имуществам и лесам;

13) постоянные сношения с Учредительною и Счетною Комиссиями до окончательного упразднения оных;

14) распоряжения относительно назначения обыкновенных и чрезвычайных лесосѣкъ и продажи из них леса;

15) дела, касающіяся леснаго училища.

Ст. 6.

Отделение казенных имуществ и лесов в Воеводской Комиссии подчиняется особому управлению Председателя Воеводской Комиссии и должно состоять из Комиссара казенных имуществ и лесов, Главнаго Лесничаго, Юридическаго Советника, Ассесоров и других чиновников, согласно утвержденному нами штату.

Ст. 7.

Вѣдомству Воеводской Комиссии, по Отделению имуществ и лесов, подлежатъ:

1) заключение арендных контрактов на основании правил долженствующих быть изданными Правительственною Комиссией Финансовъ и Казначейства, и представление оных на утверждение сказанной Правительственной Комиссии;

2) наблюдение за точным исполнением этихъ контрактовъ;

3) особенное попечение о крестьянах, поселенных в казенных имениях;

4) наблюдение за исправным поступлением доходовъ съ казенных имуществ и лесовъ;

5) наблюдение за исполнением лесныхъ уставовъ, какъ въ отношеніи служебнаго порядка, такъ и въ отношеніи лесныхъ проступковъ и похищений;

6) исполнение всѣхъ требованій Учредительною Комиссией;

8) układanie zasad administracyi ekonomicznej, stosownie do prawideł przyjętych;

9) baczenie nad administracją miejscową po województwach

10) ogólna opieka nad włościanami, w dobrach rządowych zamieszkałymi;

11) ogólny kierunek spraw spornych, dotyczących się dóbr i lasów rządowych, przez Prokuraturę Jeneralną;

12) dysponowanie funduszu ogólnego, na przedmiot dóbr i lasów w budżecie przeznaczzonego;

13) ciągle stosunki z Komisją Urządzającą i Komisją Obrachunkową, dopóki one trwać będą;

14) urządzenia dotyczące się naznaczenia i sprzedaży porębów zwyczajnych i nadzwyczajnych;

15) przedmioty dotyczące się szkoły leśnictwa.

Art. 6.

Wydział dóbr i lasów rządowych w Komisji Wojewódzkiej będzie pod osobnym kierunkiem Prezesa Komisji Wojewódzkiej, i składać się ma z Komisarza dóbr i lasów rządowych, Nadleśnego jeneralnego, Radcy prawnego, Assessorów i innych oficyalistów, podług etatu przez nas zatwierdzonego.

Art. 7.

Do działań Komisji Wojewódzkiej przez Wydział dóbr i lasów należyć będzie:

1) zawieranie kontraktów dzierżawnych, podług przepisów, przez Komisję Przychodów i Skarbu wydać się mających, i przesyłanie ich do potwierdzenia téżże Komisji Rządowej;

2) dozieranie ścisłego ich dopełnienia;

3) opieka szczególna nad włościanami, w dobrach rządowych zamieszkałymi;

4) baczenie nad regularnym wpływem dochodów z dóbr i lasów rządowych;

5) pilnowanie exekucyi ustaw leśnych, tak co do porządku służby, jako i co do wykroczeń i defraudacyj leśnych;

6) dopełnianie wszelkich rekwizycyj Komisji Urządzającej;

7) наблюдение за цѣлостью имѣній и лѣсовъ, въ отношеніи ихъ принадлежностей, границъ и экономическаго состоянія оныхъ;

8) ближайшее управление ходомъ тяжбныхъ дѣлъ, касающихся казенныхъ имуществъ и лѣсовъ;

9) расчеты съ арендаторами по истеченіи каждаго трехъ мѣсяцевъ;

10) распоряженіе суммами, назначенными на расходы по казеннымъ имуществамъ и лѣсамъ въ воеводствѣ, какія указаны будутъ Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства;

11) наблюдение за назначеніемъ лѣсосѣкъ и продажей изъ нихъ лѣса, согласно съ общими правилами и особыми распоряженіями Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.

Ст. 8.

Коммисаръ казенныхъ имуществъ и лѣсовъ считается Членомъ Воеводской Коммисіи, съ правомъ рѣшительнаго голоса, по дѣламъ, касающимся его управленія.

Главный Лѣсничій и Юридическій Совѣтникъ присутствуютъ въ общихъ засѣданіяхъ Воеводской Коммисіи, съ правомъ рѣшительнаго голоса, только по дѣламъ, къ нимъ относящимся.

Ст. 9.

Рѣшенія Главной Дирекціи казенныхъ имуществъ и лѣсовъ изготавливаются отъ лица Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства. Рѣшенія Отдѣленія казенныхъ имуществъ и лѣсовъ изготавливаются отъ имени подлежащей Воеводской Коммисіи.

Ст. 10.

Особенныя обязанности Предсѣдателя Воеводской Коммисіи, по Отдѣленію имуществъ и лѣсовъ, а равно и обязанности Членовъ этого Отдѣленія, будутъ указаны Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства.

Ст. 11.

Всѣ доходы съ коронныхъ, возвращенныхъ и народныхъ имуществъ и лѣсовъ должны впредь поступать въ подлежащія Воеводскія Казначейства.

Ст. 12.

Какъ въ ежегодной бюджетной росписи, такъ и въ кассовыхъ книгахъ, доходы съ коронныхъ имуществъ и лѣсовъ должны быть записываемы въ отдѣльной графѣ.

7) przestrzeganie całości dóbr i lasów co do ich własności, granic i stanu ekonomicznego;

8) szczegółowy kierunek spraw spornych, dotyczących się dóbr i lasów rządowych;

9) ułatwianie rachunków kwartalnych z dzierżawcami;

10) zarządzanie funduszami, na przedmiot dóbr i lasów rządowych w województwie przeznaczonemi, jakie przez Komisję Rządową Przychodów i Skarbu wskazane będą;

11) pilnowanie ażeby poręby zakładane i sprzedawane były stosownie do ogólnych prawideł i szczególnych urzędzeń Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu.

Art. 8.

Kommissarz dóbr i lasów rządowych będzie Członkiem Komisji Wojewódzkiej, z głosem stanowczym, w materyach jego administracyi dotyczących się.

Nadleśny jeneralny i Radca prawny zasiadają na ogólnych posiedzeniach Komisji Wojewódzkiej, z głosem stanowczym, tylko w przedmiotach im właściwych.

Art. 9.

Decyzje Dyrekcyi Jeneralnej dóbr i lasów rządowych, wychodząc będą w imieniu Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu. Decyzje Wydziału dóbr i lasów rządowych wychodząc będą pod imieniem właściwych Komisji Wojewódzkiej.

Art. 10.

Obowiązki szczególne, tak Prezesa Komisji Wojewódzkiej co do Wydziału dóbr i lasów, jako i obowiązki Członków tegoż Wydziału, przepisze Komisya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Art. 11.

Wszystkie dochody z dóbr i lasów koronnych, powróconych i narodowych, wpływając odtąd mają do właściwych Kass poborowych wojewódzkich.

Art. 12.

Tak w budżecie corocznym jako i w księgach kassowych dochody z dóbr i lasów koronnych w oddzielnej rubryce zapisywane być mają.

Ст. 13.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, ежегодно при составленіи бюджетной росписи, обязывается доносить намъ особымъ рапортомъ о количествѣ ожидаемаго въ теченіе года дохода съ коронныхъ имуществъ и лѣсовъ, для испрошенія Высочайшаго Его Императорскаго Величества повелѣнія объ ежегодномъ назначеніи этой суммы. Равнымъ образомъ, по окончаніи каждаго года, она обязана доносить намъ о количествѣ поступившаго дохода съ упомянутыхъ имуществъ и лѣсовъ.

Ст. 14.

Немедленно по изданіи настоящаго постановленія, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства должна принять всѣ зависящія отъ нея мѣры для болѣе удобнаго введенія новаго устройства и заняться распределеніемъ дѣлъ по воеводствамъ и раздѣщеніемъ чиновниковъ и служителей, согласно съ новымъ ихъ назначеніемъ.

Ст. 15.

Въ видахъ правильнаго введенія въ дѣйствіе новаго устройства, мы предписываемъ, чтобы Главная Дирекція казенныхъ имуществъ и лѣсовъ, въ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, открыла свои дѣйствія 1 Іюля текущаго года, и чтобы того же числа были упразднены:

- 1) Главная Дирекція казенныхъ имуществъ;
 - 2) Главная Дирекція казенныхъ лѣсовъ;
 - 3) Административная Палата коронныхъ и возвращенныхъ имѣній;
 - 4) Административная Палата народныхъ имѣній,
- а равно, чтобы Отдѣленія казенныхъ имуществъ и лѣсовъ въ Воеводскихъ Коммисіяхъ, были открыты Предсѣдателями тѣхъ же Коммисій 15 Іюля сего года.

Ст. 16.

Того же числа, то есть 1 Іюля, должна быть закрыта касса коронныхъ имѣній, вся же наличная сумма, каковая въ означенный день окажется въ этой кассѣ, должна быть отослана въ Главное Казначейство, въ которомъ доходамъ, поступающимъ съ коронныхъ имуществъ и лѣсовъ, долженъ быть веденъ особый счетъ.

Art. 13.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, co rok, przy układaniu budżetu, donosić nam będzie osobnym raportem o ilości dochodu z dóbr i lasów koronnych, przez ciąg roku spodziewanego, dla zasiągnięcia przez nas woli NAJJAŚNIEJSZEGO PANA o każdoroczném przeznaczeniu tego funduszu. Podobnież na końcu każdego roku donosić nam będzie o wpływach z tychże dóbr i lasów nastąpionych.

Art. 14.

Natychmiast po wydaniu niniejszego postanowienia, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu zatrudni się przysposobieniem wszelkich środków, ułatwić mogących wprowadzenie nowej organizacyi, rozdzieleniem akt na województwa i urzędników i oficyalistów, stosownie do nowego ich przeznaczenia.

Art. 15.

Dla porządnego wprowadzenia nowej organizacyi, mieć chcemy, ażeby nowa Dyrekcyja Jeneralna dóbr i lasów rządowych, w Kommissyi Przychodów i Skarbu, dnia 1 Lipca r. b, urzędowanie swoje rozpoczęła, i żeby w tymże samym dniu rozwiązane zostały:

- 1) Dyrekcyja Jeneralna dóbr rządowych;
- 2) Dyrekcyja Jeneralna lasów rządowych;
- 3) Izba Administracyjna dóbr koronnych i powróconych;
- 4) Izba Administracyjna dóbr narodowych.

Wydziały zaś dóbr i lasów rządowych przy Kommissyach Wojewódzkich, ażeby przez Prezesów tychże Kommissyj instalowane były dnia 15 Lipca r. b.

Art. 16.

W tymże dniu 1 Lipca zamkniętą być ma Kassa dóbr koronnych, a wszelka gotowizna, jaka w dniu tym w téjże Kassie znajdować się będzie, przesłaną będzie do Kassy jeneralnej poborów, w której dochody, z dóbr i lasów koronnych wpływające, oddzielnie manipulowane będą.

Ст. 17.

Начиная съ 1 Юля текущаго года, арендаторы коронныхъ и возвращенныхъ имѣній должны вносить срочные платежи въ подлежащее Воеводское Казначейство.

Ст. 18.

Дѣла, какія 1 Юля сего года окажутся неконченными въ четырехъ управленіяхъ, подлежащихъ, согласно 15 статьѣ упраздненію того же числа, должны поступить въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства, по Главной Дирекціи казенныхъ имуществъ и лѣсовъ, которая, согласно изложеннымъ въ семъ постановленіи правиламъ, должна или сама рѣшить оныя, или же отправить въ подлежащую Воеводскую Коммисію.

Ст. 19.

Приведеніе въ исполненіе настоящаго постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, возлагается на Правительственныя Коммисіи.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія 7 Апрѣля 1818 года.

(подписано) *Заіончекъ.*

№ 3.

Постановленіе о томъ, что оставшіеся послѣ упраздненныхъ духовныхъ конгрегацій и учрежденій имѣнія и фондуши слѣдуетъ считать наравнѣ съ прочими казенными имѣніями.

(26 Юня 1819 года.)

По указу Его Величества

А Л Е К С А Н Д Р А I-го,

ИМПЕРАТОРА И САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССИЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО,
и проч., и проч., и проч.

Князь Намѣстникъ въ Царствѣ, по Государственному Совѣту.

Имѣя въ виду: что всѣ имѣнія, фондуши и всякаго рода

Art. 17.

Od 1-go Lipca r. b. poczynając, dzierżawcy dóbr koronnych i powróconych wnosić będą raty dzierżawne do właściwej Kassy poborowej wojewódzkiej.

Art. 18.

Sprawy, które w dniu 1 Lipca r. b. w czterech magistraturach, podług artykułu 15 rozwiązać się w dniu tymże mających, zostaną nieodrobione, przejdą do Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, a w niej do Dyrekcyi Jeneralnej dóbr i lasów rządowych; która je stosownie do przepisów niniejszego postanowienia albo sama zdecyduje, albo do właściwej Kommissyi Wojewódzkiej odeśle.

Art. 19.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczone być ma, Kommissyom Rządowym polecamy.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej, d. 7 Kwietnia 1818 r.

(podpisano) *Zajaczek.*

№ 3.

Postanowienie, że dobra i fundusze po zniesionych zgromadzeniach i instytutach duchownych uważane być mają jak inne dobra rządowe.

(d. 26 Czerwca 1819 r.)

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

ALEXANDRA I-go,

CESARZA I SAMOWŁADCY WSZECH ROSSYJ, KRÓLA POLSKIEGO,
etc., etc., etc.

Książę Namiestnik Królewski, w Radzie Stanu.

Zważając, iż wszelkie dobra, fundusze i własności zniesio-

имущество упраздненных въ текущемъ году духовныхъ конгрегаций и учреждений назначены на содержаніе духовенства, вмѣсто производства имъ такового отъ Казны, что съ настоящаго времени они переходятъ подъ управленіе учрежденной 3 Апрѣля сего года особой Депутаціи отъ Правительства, и что поэтому, впредь до окончательнаго распоряженія, означенныя имѣнія, фондуши и имущество должны быть почитаемы наравнѣ съ прочими казенными имѣніями и собственностью, по представленію Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія и по выслушаніи мнѣнія Общаго Собранія Государственнаго Совѣта, мы постановили и постановляемъ:

Ст. 1.

Имѣнія, фондуши и имущество упраздненныхъ духовныхъ конгрегаций и учреждений, начиная съ 1 Юня сего года, должны быть почитаемы наравнѣ съ казеннымъ имуществомъ, пока они будутъ состоять подъ управленіемъ Казны, что впрочемъ не должно ни въ чемъ нарушать юридическихъ по сему предмету отношеній, возникшихъ въ прежнее время.

Ст. 2.

Приведеніе въ исполненіе настоящаго постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, возлагается на Правительственныя Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія и Юстиціи, и на другія Управленія, по принадлежности.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія 26 Юня 1819 года.

(подписано) *Заіончекъ.*

№ 4.

Опредѣленіе вознагражденія для администраторовъ за управленіе такими имѣніями, которыя не могли быть отданы въ арендное содержаніе.

(26 Октября 1823 года.)

Всплмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Вслѣдствіе возбужденнаго Воеводскою Коммисіею вопроса от-

ныхъ въ року бѣжающемъ згромажденій и институтовъ духовныхъ, назначенныя на содержаніе духовенства, въ замѣну казеннаго, на уполномоченіе духовенства, что оудѣ преходятъ подъ администрацію установленную подъ днемъ 3 Квіетня року бѣжающаго отъ Рządu osobnej Deputacyi, и что преходъ до оstatecznego rozporządzenia, dobra, fundusze i własności te uważane być muszą jak inne dobra i własności rządowe, на wniosek Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, и по wysłuchaniu zdania Ogólnego Zgromadzenia Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy:

Art. 1.

Dobra, fundusze i własności zniesionychъ згромажденій и институтовъ духовныхъ, со до stosunków prawnych, począwszy od dnia 1 Czerwca r. b. uważanemi będą w równi z majątkiem rządowym, dopóki zestawacъ będą pod administracją rządową, со jednak nie ma naruszać w niczemъ prawnychъ w tej mierze stosunków, które wypływają z przeszłości.

Art. 2.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczone być ma, Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, i innymъ władzomъ, w czymъ do której należy, zalecamy.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej, d. 26 Czerwca 1819 roku.

(podpisano) *Zajaczek.*

№ 4.

Oznaczenie wynagrodzenia dla administratorów, за zarząd temi dobrami, które wydzierżawione być nie mogły.

(d. 26 Października 1823 r.)

Do wszystkich Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Powodowana zapytaniemъ Kommissyi Województwa N, wzglę-

носителю назначенія суточной платы администраторамъ казенныхъ имуществъ, состоящихъ въ завѣдываніи Казны, Правительственная Коммисія постановила предоставить имъ вознагражденіе въ слѣдующей соразмѣрности:

если доходы съ имѣній, управляемыхъ администраторомъ, окажутся ниже исчисленной по смѣтѣ суммы, то администратору выдается въ вознагражденіе 10%;

если доходы достигнутъ смѣтной суммы, то администраторъ получаетъ 15%;

если же вырученный доходъ окажется выше смѣтной суммы, то администратору предоставляется въ вознагражденіе 20%.

Настоящимъ постановленіемъ Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства предписываетъ руководствоваться Воеводской Коммисіи.

Варшава, 26 Октября 1823 года.

Главный Директоръ, Статсъ Совѣтникъ (подписано) *Броцкий*.

№ 45,165.

№ 5.

Инструкція для администраторовъ казенныхъ имуществъ.

(16 Января 1824 года.)

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Такъ какъ экономія N или фольварокъ N должны поступить въ непосредственное завѣдываніе Казны, то, для обезпеченія выручки казеннаго дохода и для введенія однообразія въ дѣйствія, Правительственная Коммисія предписываетъ къ руководству слѣдующую Инструкцію, для назначеннаго въ эти имѣнія администратора.

§ 1.

По первому приглашенію Экономическаго Ассесора, назначенный администраторомъ въ экономію N или фольварокъ N господинъ N долженъ немедленно отправиться на мѣсто и тамъ поступающую въ непосредственное завѣдываніе Казны экономію принять подъ свой надзоръ и управлять ею такимъ образомъ,

dem ustanowienia dyet dla administratorów w dobrach rządowych, na Skarb administrowanych, postanowiła zapewnić dla tychże administratorów wynagrodzenie w stosunku następującym:

jeżeli dochody z dóbr respective administrowanych okażą się niższe od summy anszlagowej, administrator pozyska wynagrodzenie 10%;

jeżeli zbierze summę anszlagową, otrzyma 15%;

jeżeli zaś zebrana intrata okaże się większą od summy anszlagowej, natenczas otrzyma wynagrodzenia 20%.

Zastosowanie się więc do takowej decyzji Kommissyi Wojewódzkiej Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu poleca.

w Warszawie, d. 26 Października 1823 r.

Dyrektor Jeneralny, Radca Stanu (podpisano) *Brocki*.

Nr. 45,165.

№ 5.

Instrukcja dla administratorów dóbr rządowych.

(d. 16 Stycznia 1824 r.)

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Ponieważ ekonomia N, lub folwark N, w administracyą zajęty być musi, dla zabezpieczenia przeto dochodów skarbowych, jako też w celu zaprowadzenia jednostajności w postępowaniu, Kommissya Rządowa przepisuje, dla ustanowionego do tychże dóbr administratora, następującą instrukcyę:

§ 1.

Skoro tylko przez Assesora Ekonomicznego wezwanym będzie pan N, jako do ekonomii N, lub folwarku N, przeznaczony na administratora, natychmiast uda się na miejsce i tam odbierając się na rzecz Skarbu ekonomię weźmie pod swój dozór i zarządzanie, w ten sposób, aby starając się o zabezpieczenie wszelkich

чтобы, заботясь о обеспеченіи всѣхъ казенныхъ доходовъ, онъ не подвергся, за утрату оныхъ или слабое наблюдение, отвѣтственности изъ залога, который онъ обязанъ представить.

Объ источникахъ же ввѣренныхъ его завѣдыванію доходовъ, а равно о повинностяхъ и даянхъ крестьянъ, администратору сообщены будутъ нужныя свѣдѣнія, посредствомъ врученія ему вѣдомости доходамъ подлежащаго имѣнія и престаціонныхъ табелей о крестьянскихъ повинностяхъ.

Примѣчаніе для Воеводской Коммисіи. Воеводская Коммисія обязана вручить администратору вѣдомость доходамъ и престаціонныя табели.

§ 2.

Экономическіе, пропиначіонные, барщинные реестры, а также книга для записки прихода и расхода денегъ, должны быть заведены тотчасъ при введеніи администратора въ управленіе, въ присутствіи Экономическаго Ассесора, которымъ таковыя номеруются по листамъ, пронумеровываются, скрѣпляются казенною печатью и свидѣлствуются о числѣ находящихся въ нихъ листовъ.

Администратору воспрещается вести черновыя записки, подъ опасеніемъ удаленія отъ должности.

Примѣчаніе для Воеводской Коммисіи. Число и родъ заведенныхъ экономическихъ реестровъ, съ означеніемъ числа заключающихся въ нихъ листовъ, должны быть показаны Экономическимъ Ассесоромъ въ протоколѣ о введеніи администратора въ должность.

§ 3.

Никакіе расходы не могутъ быть производимы иначе, какъ съ разрѣшенія Воеводской Коммисіи, за исключеніемъ уплаты податей и десятинъ, а также платежа ремесленникамъ за работы по содержанію въ исправности хозяйственныхъ снарядовъ, а именно: упряжи, оковки возовъ, постромокъ и т. п.; по каждому расходу администраторъ долженъ представить достовѣрные и законные документы, безъ которыхъ произведенныя выдачи не будутъ приняты.

Табель же жалованья и отарицы служителей вручается администратору Воеводскою Коммисіею.

dochodów skarbowych, nie stał się odpowiedzialnym za ich utracenie lub niedopilnowanie, z kaucyi, którą stawiać będzie obowiązany.

O źródłach zaś intrat dozorowi jego powierzonych, jak równie o powinnościach i prestacyach włościańskich, poinformowany zostaje administrator przez doręczenie mu wykazu intrat z respective dóbr i tabell prestacyjnych co do powinności włościan.

Uwaga dla Kommissyi Wojewódzkiej. Kommissya Wojewódzka obowiązana jest wykaz intraty i tabelle prestacyjne administratorowi doręczyć.

§ 2.

Rejestra ekonomiczne propinacyjne, pańszczyzniane, jak równie manual przychodu i rozchodu pieniężnego, zaraz przy zaprowadzeniu administracyi, w obec Assesora Ekonomicznego, założone być mają, które przez tegoż zaparafowane, szpagatem przeciągnięte, pieczęcią urzędową opatrzone, i co do ilości kart w rejestrze znajdujących się poświadczone zostaną.

Raptularzy utrzymywać administratorowi niewolno, pod uchYLENIEM go od obowiązków.

Uwaga dla Kommissyi Wojewódzkiej. Ilość i rodzaj zaprowadzonych rejestrów ekonomicznych, z wyszczególnieniem liczby kart, ile każdy obejmuje, w protokóle administratora instalacyjnym przez Assesora Ekonomicznego zaznaczona być ma.

§ 3.

Żaden wydatek miejsca mieć nie będzie mógł, do którego upoważnienie Kommissyi Wojewódzkiej nie nastąpi, wyjąwszy opłatę podatków, dziesięcin, zapłatę rzemieślników za robotę około sprzętów rolniczych, jako to: zaprzęgów na konie, żelazo do wozów, postronki i t. p., na każdą zaś choćby najmniejszą wypłatę starać się powinien administrator o wiarogodny i legalny dowód, bez tego bowiem wydatek przyjętym nie będzie.

Tabellę zaś płacy i ordynaryi służących, Kommissya Wojewódzka administratorowi doręcza.

Примѣчаніе для Воеводской Коммисіи. Для руководства объясняется, что Воеводская Коммисія обязана составить, сообразно мѣстнымъ потребностямъ, табель жалованья и отарицы служителей, и вручить оную администратору.

§ 4.

Ежемесячно, послѣдняго числа каждаго мѣсяца, при рапортѣ, поясняющемъ состояніе доходовъ, должна быть представляема Воеводской Коммисіи перечневая вѣдомость, составленная на основаніи реестровъ, съ показаніемъ прихода и расхода не только денегъ, но и всѣхъ другихъ предметовъ, а именно: зерноваго хлѣба, сѣна, вина и проч. Форма этой вѣдомости должна быть сообщена Воеводскою Коммисіею.

Примѣчаніе для Воеводской Коммисіи. Формы вѣдомости должна составить Воеводская Коммисія и вручить оную администратору.

§ 5.

Такъ какъ настоящая Инструкція не можетъ заключать въ себѣ такихъ подробныхъ правилъ, какія слѣдовало бы преподавать, соображаясь съ мѣстными обстоятельствами, то Воеводская Коммисія, полагаясь на знаніе и извѣстную ей опытность въ сельскомъ хозяйствѣ господина N, ввѣряетъ тщательной заботливости его—не только всѣ источники доходовъ ввѣреннаго его управленію имѣнія, но, сверхъ того, обращаетъ его вниманіе на все то, въ чемъ, въ видахъ пользы Казны, во время его управленія, или отъ чего, вслѣдствіе стараній администратора, можетъ увеличиться казенный доходъ.

Но Воеводская Коммисія предваряетъ администратора, что онъ не долженъ заниматься взиманіемъ чиншей, канонów и другихъ тому подобныхъ сборовъ, которые должны поступать непосредственно въ Обwodовое Казначейство, а только, по должности Гминнаго Войта, наблюдать за своевременнымъ взносомъ въ Казначейство этихъ сборовъ, а равно и податей.

§ 6.

Администраторъ обязанъ обращать особенное вниманіе на надлежащую обработку земли, на исправную и своевременную уборку сѣна, озимаго и яроваго хлѣба, на заблаговременное при-

Увага для Коммисыи Wojewódzkiej. Надмienia się dla wiadomości, że tabelę płacy i ordynaryi dla służących, w miarę miejscowej potrzeby, ułożyć i administratorowi doręczyć jest obowiązana.

§ 4.

Co miesiąc z dniem ostatnim, przy raporcie obejmującym stan dochodów, ma być podany Kommissyi Wojewódzkiej ekstrakt, tabellarycznie na podstawie rejestrów ułożony, wykazujący wszelki przychód i wydatek nietylko pieniędzy lecz i innych wszelkich artykułów, jako to: zboża, siana, wódki etc. Do ekstraktu tego Kommissya Wojewódzka wzór dołącza.

Увага для Коммисыи Wojewódzkiej. Wzór do ekstraktu Kommissya Wojewódzka ułożyć i administratorowi doręczyć ma.

§ 5.

Ponieważ instrukcyja ta nie może tak szczegółowych obejmować przepisów, jakby wypadało podać, stosując się do miejscowych okoliczności, przeto Kommissya Wojewódzka, polegając na poleconej sobie znajomości gospodarstwa rolniczego pana N, oddaje troskliwej jego staranności nietylko wszelkie źródła dochodu z dóbr sobie pod administracyę powierzonych, ale nadto, zwraca uwagę jego na to wszystko, co dla dobra Skarbu przez czas trwającej administracyi ulepszonem być może, lub przez staranie administratora pomnoży dochód dla Skarbu.

Ostrzega tylko Kommissya Wojewódzka administratora, aby poborem czynszów, kanonów i tym podobnych dochodów, które do Kassy obwodowej wprost wpływać mają, nie trudnił się, lecz z obowiązku Wójta gminnego, ich regularnej do Kassy właściwej opłaty, jak równie podatków dopilnował.

§ 6.

Szczególną baczność ma zwrócić administrator na przyzwoitą uprawę gruntu, sprzęt porządný i w czasie właściwym łąk i zbo-

готовление нашенъ подъ озимые посѣвы и соотвѣтственное удобрѣніе оныхъ навозомъ.

§ 7.

Сверхъ того, администраторъ долженъ заботиться о содержаніи фольварочныхъ строеній, по крайней мѣрѣ, въ такомъ состояніи, въ какомъ они нынѣ находятся. А какъ можетъ случиться, что для исправленія нѣкоторыхъ изъ нихъ понадобится лѣсной матеріалъ, то, по сношенію съ Лѣснымъ Управленіемъ о возможности отпуска онаго, долженъ входить о томъ заблаговременно съ рапортами въ Воеводскую Коммисію. Плетни, всѣ вообще заборы, рвы, мосты и публичныя переправы равномерно не должны быть упускаемы администраторомъ изъ виду.

§ 8.

Администраторъ обязанъ требовать возмѣщенія выданнаго крестьянамъ пособія въ натурѣ, для продовольствія и посѣва, если о возвратѣ этого пособія послѣдуютъ особыя распоряженія.

§ 9.

Живой скотъ, какой сданъ администратору по инвентарю на мѣстѣ, или какой, въ случаѣ необходимости увеличенія числа онаго, будетъ приобрѣтенъ покупкою, которую впрочемъ запрещается дѣлать администратору безъ особаго разрѣшенія Воеводской Коммисіи, онъ долженъ содержать съ особливою заботливостію и попеченіемъ, и, не полагаясь на ближайшую хозяйственную прислугу, удостовѣряться лично о порядкѣ корма лошадей, воловъ, коровъ, овецъ, исправдять замѣченныя въ этомъ отношеніи упущенія, виновныхъ же въ неисполненіи лежащихъ на нихъ обязанностей подвергать примѣрному наказанію.

§ 10.

Такъ какъ пропинація въ управляемомъ имѣніи должна быть отдана въ арендное содержаніе, и такъ какъ поэтому необходимо содержать винокуренныя, пивоварныя и прочіе снаряды, то таковыя слѣдуетъ хранить въ безопасномъ мѣстѣ и смотрѣть за ними строго, подъ опасеніемъ взысканія съ залога администратора.

Примѣчаніе для Воеводской Коммисіи. Для свѣдѣнія Воеводской Коммисіи присовокупляется, что въ имѣніяхъ, управляемыхъ на счетъ Казны, пропинація должна

за озимого и ярого, вczesne przysposobienie ról do zasiewów oziminy i przyzwoite tychże wygnojenie.

§ 7.

Niemniej dolożyć ma administrator usilności, izby zabudowania folwarczne w takim przynajmniej jak są teraz utrzymywane były stanie. Gdy zaś zdarzyć się może, że do polepszenia niektórych potrzeba będzie drzewa, wcześniej o takowe, po zniesieniu się z Urzędem leśnym o możności wydania go, uczynić winien raport do Kommissyi Wojewódzkiej. Płoty, również wszelkie ogrodzenia, rowy i mosty i publiczne przeprawy niepowinny ująć uwagi administratora.

§ 8.

Daną zapomogę włościanom na żywność i siew, administrator odbierać jest obowiązany o tyle jednakże, o ile zwrot takowej zapomogi oddzielne szczególne rozporządzenia wskażą.

§ 9.

Inwentarz, jaki odbierze na gruncie w żywym bydle, lub jeżeliby ten w większej ilości zakupić potrzeba było, czego bez wyraźnego upoważnienia Kommissyi Wojewódzkiej administratorowi przedsiębrać nie jest wolno, w największym dozorze i pielęgnowaniu zachować powinien i niepuszczając się na bliższych dozorców ekonomicznych, administrator sam o sposobie żywienia koni, wołów, krów, owiec przekonać się ma i uchybienia sprostować, a niepełniących swych obowiązków przykłадnie karać będzie obowiązany.

§ 10.

Gdy propinacya w dobrach, administracyi uległych, wydzierżawioną będzie, przeto właśnie potrzeba utrzymywania naczyń gorzelnianych, browarnianych i innych; takowe więc bezpiecznie zachowane i pilnie pod odpowiedzialnością z kaucyi administratora strzeżone być winny.

Uwaga dla Kommissyi Wojewódzkiej. Tu nadmienia się dla wiadomości Kommissyi Wojewódzkiej, że w dobrach na zysk i ryzyko Skarbu administrowanych, wydzierżawionych

O Dobrach rządowych.

быть отдана Воеводскою Коммисією въ арендное содержание, по особому контракту, для обезпеченія въ пользу Казны дохода съ этого источника.

§ 11.

Такъ какъ съ достовѣрностью можно предполагать, что въ текущемъ году будетъ собрано сѣна гораздо болѣе, нежели нужно для прокормленія находящихся въ имѣнннхъ рогатаго скота и овецъ, то администраторъ долженъ озаботиться о приисканіи овчарей, имѣющихъ собственныя овцы, или другихъ лицъ, имѣющихъ рогатый скотъ, которые, по принятому въ окрестности обыкновенію, согласились бы вносить за кормъ плату съ каждой штуки рогатаго скота, затѣмъ условиться съ ними о количествѣ сѣна, подлежащаго отпуску на зимнее время, заключить о семъ контрактъ въ трехъ экземплярахъ и представить оный на утвержденіе Воеводской Коммисіи.

§ 12.

Содержаніе фруктовыхъ деревьевъ, садовъ, огородовъ, хмѣльниковъ, прудовъ, рыбной ловли и вообще всѣхъ, даже самыхъ незначительныхъ статей дохода, возлагается на особенную заботливость администратора, такъ, чтобы съ каждаго продукта, годнаго для продажи, былъ обезпеченъ доходъ въ пользу Казны.

§ 13.

Такъ какъ на администратора возлагается исправленіе должности Гминнаго Войта, то онъ обязанъ исполнять присвоенныя этой должности обязанности и удовлетворять безъ замедленія всѣ требованія командированнаго въ обводъ Воеводскаго Коммисара.

§ 14.

Администраторъ обязанъ вести экономическіе реестры, данныя ему при введеніи въ управленіе имѣніемъ, и исполнять всѣ лежащія на арендаторахъ казенныхъ имуществъ обязанности, въ особенности же въ отношеніи охраненія границъ экономіи или фольварка. Въ случаѣ нарушенія сосѣдями границъ ввѣреннаго ему управленію имѣнія, или въ случаѣ вызова его въ Судъ, для судебного разбирательства, онъ долженъ немедленно донести о семъ Воеводской Коммисіи, съ объясненіемъ сущности дѣла.

§ 15.

Такъ какъ, при введеніи въ управленіе имѣніемъ N, госпо-

wienie за oddzielnym kontraktem propinacyi, przez Kommissyę Wojewódzką, przedsięwzięte być winno, dla zapewnienia z tego źródła Skarbowi dochodu.

§ 11.

Ponieważ z pewnością przewidzieć można, że na wyżywienie więcej inwentarza (szczególniej owiec), jak jest na gruncie, wystarczy paszy z tegorocznego zbioru; przeto administrator winien wystarać się o owczarzy z własnymi ich owcami, lub inne osoby z bydłem, którzyby podług zwyczaju w tamtych okolicach praktykowanego, płacili od sztuki, a o ilości dodać się im mającej paszy na zimę umówi się, i kontrakt w téj mierze w trzech egzemplarzach zawrze i do zatwierdzenia Kommissyi Wojewódzkiej poda.

§ 12.

Utrzymywanie drzew owocowych, ogrodów drzewnych i jarzynnych, chmielników, stawów, rybołówstw i wszelkich chociażby najmniejszych źródeł dochodu, staraniu administratora poleca się, tak aby z każdego przedmiotu, któren tylko spieniężonym być może, zapewnić dochód Skarbowi.

§ 13.

Ponieważ do obowiązków administratora przyłączają się powinności Wójta gminy, przeto powinności te pełnić będzie obowiązany, i wydanym przez Kommissarza Wojewódzkiego, delegowanego do Obwodu, poleceniom niezwłocznie zadosyć czynić.

§ 14.

Utrzymywanie rejestracji ekonomicznej, która mu przy tradycyi oddaną będzie, i pełnienie wszelkich dla dzierzawców dóbr rządowych przepisanych powinności, szczególniej w obronie granic ekonomii lub folwarku, będzie obowiązkiem administratora. W każdym zdarzeniu, gdyby albo granice dóbr ziemi w administracyi oddanych przez sąsiada były szarpane, lub gdyby do sądowej rozprawy pozwem był pociągnięty, zaraz rapport z wyjaśnieniem rzeczy Kommissyi Wojewódzkiej zdać powinien.

§ 15.

Gdy w czasie oddania sobie w administracyę dóbr N,

динъ N обязанъ исполнить по установленному клятвенному общанію присягу, въ томъ, что всѣ возложенныя на него обязанности будутъ имъ исполнены въ точности и съ надлежащею заботливостью о пользахъ Казны, то Воеводская Коммисія, не сомнѣваясь въ строгомъ исполненіи настоящей Инструкціи и другихъ, хотя не помѣщенныхъ въ ней, но могущихъ способствовать годамъ Казны, условій, предписываетъ только администратору, лично и посредствомъ лицъ назначенныхъ къ нему для содѣйствія въ веденіи хозяйства, постоянно и вездѣ, помня объ исполненной имъ присягѣ, управлять ввѣреннымъ ему имѣніемъ такъ, какъ надлежитъ честному человѣку.

§ 16.

При приѣмѣ имѣнія въ управленіе и не позже 4-хъ недѣль, со дня введенія въ управленіе, господинъ N обязанъ представить, установленнымъ порядкомъ, ипотечный залогъ, въ суммѣ равной $\frac{1}{4}$ части штатнаго годоваго дохода со ввѣреннаго ему имѣнія, подъ опасеніемъ непремѣннаго удаленія его отъ должности.

§ 17.

Денежные остатки администраторъ обязанъ отсылать ежемѣсячно въ Воеводское Казначейство, и изъ нихъ въ правѣ удерживать у себя такое только количество денегъ, какое нужно на мѣстные расходы; расходы же эти, какъ предвидѣнные, онъ обязанъ, для свѣдѣнія Воеводской Коммисіи, показывать по мѣсячнымъ вѣдомостямъ, для того, чтобы Воеводская Коммисія, при ревизіи оныхъ, могла удостовѣриться въ исправномъ поступленіи денегъ въ Казначейство, и въ томъ, что остающіяся у администратора деньги обезпечены представленнымъ имъ залогомъ.

§ 18.

За труды и занятія, указанныя въ настоящей Инструкціи, Воеводская Коммисія, на основаніи предписанія Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 26 Октября прошлаго года, за № 45,165/8,768, обезпечиваетъ въ пользу господина N, въ соразмѣрности вырученнаго имъ дохода, слѣдующее вознагражденіе:

если чистый доходъ съ ввѣреннаго его управленію имѣнія окажется ниже смѣтной суммы, то администратору выдается въ вознагражденіе 10%;

пан N присягѣ на ротѣ przepisana, wykonać będzie obowiązany, jako przyjętym przez siebie obowiązkom z wszelką dokładnością i troskliwością o dobro Skarbu, zadosyć uczyni; przeto Kommissya Wojewódzka, niewątpiąc o ścisłym dopełnieniu téj instrukcyi i tego co nią objęte, a ku dobru Skarbu zmierzać będzie, poleca tylko administratorowi, aby sam przez siebie i przez osoby do prowadzenia gospodarstwa sobie dodane, zawsze i wszędzie, pomnając na wykonaną przysięgę, całą poruczoną sobie administracyą tak prowadził, jak na uczciwego przystoi człowieka.

§ 16.

Обowiązany jest pan N, przy objęciu dóbr w administracyą, a najpóźniej w ciągu tygodni 4-ch od daty oddania sobie administracyi, stawić i złożyć w formie prawa kaucyę hipoteczną, wyrównywającą $\frac{1}{4}$ części dochodu rocznego etatowego, dóbr jemu powierzonych, a to pod niezawodnym usunięciem go od obowiązków.

§ 17.

Superaty pieniężne co miesiąc do Kassy wojewódzkiej administrator odsyłać obowiązany, i z tych tyle tylko remanentem zatrzymać jest mocen, ile na wydatki gruntowe jest potrzeba, wydatki zaś te, jako przewidziane, dla wiadomości Kommissyi Wojewódzkiej, administrator w ekstrakcie zanotować obowiązany, aby Kommissya Wojewódzka przy rewizyi takowych przekonać się mogła o regularnym do Kassy publicznej wpływie, tudzież, aby dokładną wiadomość powzięć była w stanie, czy remanent przy administratorze pozostały na kaucyi przez niego stawionej ma bezpieczeństwo.

§ 18.

Za prace i zatrudnienia w téj instrukcyi wyszczególnione, zapewnia Kommissya Wojewódzka, na podstawie reskryptu Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 26 Października roku zeszłego Nr. 45,165/8,768, panu N wynagrodzenie, w stosunku dochodów zebranych, następujące:

jeżeli netto dochody z dóbr dozorowi jego powierzonych okażą się niższe od summy anszlagowej, administrator pozyska wynagrodzenia 10%;

если доходъ достигнетъ псчисленной по смѣтѣ суммы, то администраторъ получаетъ 15%;

если же вырученный доходъ окажется выше смѣтнаго исчисления, то администратору предоставляется въ вознагражденіе 20%.

Сверхъ того, администратору дозволяется содержать на счетъ имѣнія столько-то коровъ, но не иначе какъ на одинаковомъ съ мѣстнымъ инвентаремъ положеніи.

Примѣчаніе для Воеводской Коммисіи. Воеводская Коммисія, въ случаѣ отдачи въ управленіе цѣлой экономіи, можетъ назначить 6 коровъ, въ случаѣ же отдачи въ управленіе одного только фольварка, уменьшить это число пропорціонально, такъ, чтобы, за прокормленіемъ коровъ администратора, не было недостатка въ кормѣ для мѣстнаго скота.

§ 19.

Съ исходомъ хозяйственнаго года, то есть послѣдняго числа Мая, администраторъ обязанъ заключить всѣ экономическіе реестры и книгу для записки прихода и расхода денегъ, составить, на основаніи оныхъ и смѣты доходовъ, годовой отчетъ и таковой, вмѣстѣ съ полными документами и подлинными реестрами, представить въ Воеводскую Коммисію, не позже 15 Іюня.

Примѣчаніе для Воеводской Коммисіи. Воеводская Коммисія обязана представленный ей отчетъ, въ теченіе двухъ мѣсяцевъ, обревизовать, постановить по оному рѣшеніе и представить, вмѣстѣ съ своимъ заключеніемъ и документами, не позже 15 Августа, подъ опасеніемъ взысканія, установленнаго за неисполненіе срочныхъ дѣлъ, въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства, для полученія разрѣшенія, или на сложеніе со счетовъ показаннаго по отчету недобора дохода, въ сравненіи со смѣтою, или же на записку на приходъ, въ статьѣ чрезвычайныхъ доходовъ, вырученнаго съ имѣнія сверхсмѣтнаго излишка.

Настоящій проектъ Инструкціи, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства симъ утверждаетъ.

Варшава, 16 Января 1824 года.

Главный Директоръ, Статсъ-Совѣтникъ (подписано) *Броукии*.

№ 28,553.

jeżeli zbierze sumę anszlagową, otrzyma 15%;

jeżeli zaś zebrana intrata okaże się większą od summy anszlagowej, natenczas otrzyma wynagrodzenia 20%.

Nadto zostawia się wolność administratorowi utrzymywania na koszcie administracyi, lecz z temi tylko co gruntowe wygodami, krów sztuk

Uwaga dla Kommissyi Wojewódzkiej. Kommissya Wojewódzka do całej ekonomii krów 6 oznaczyć może, a do jednego folwarku w administracyą zajętego, zmniejszoną ilość uproporcyonować tak, aby krowy administratora nie pozbawiły gruntowego bydła z potrzebnej paszy.

§ 19.

Z końcem roku gospodarskiego, to jest z dniem ostatnim Maja, administrator wszelkie rejestra ekonomiczne i manual przychodu i rozchodu zamknąć, na podstawie ich i anszlagu intrat, rachunek roczny ułożyć i ten, z dowodami kompletnymi i rejestrami orgynalnemi, najdalej w dniu 15 Czerwca, Kommissyi Wojewódzkiej złożyć obowiązany.

Uwaga dla Kommissyi Wojewódzkiej. Kommissya Wojewódzka złożone sobie rachunki w przeciągu dwóch miesięcy zrewidować, zadecydować, i te z decyzyą swoją i dowodami, najdalej d. 15 Sierpnia, pod karą za terminalne czynności przepisaną, w celu zyskania dla Kommissyi Wojewódzkiej upoważnienia, czy do odpisania in minus dochodu z rachunków w względzie etatu wynikłego, lub do zapercceptowania do extraordynaryów dochodu nad etat zwiększonego, do Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu nadesłać ma.

Wzór ten do instrukcyi Kommissya Rządową Przychodów i Skarbu niniejszym zatwierdza.

w Warszawie, dnia 16 Stycznia 1824 roku.

Dyrektor Jeneralny, Radca Stanu (podpisano) *Brocki*.

Nr. 28,553.

№ 6.

Объявление Высочайшаго повелѣнія, коимъ предоставлено Краковскому Епископу получать, если пожелаетъ, денежное вознагражденіе въ замѣнъ доходовъ съ Епископскихъ имѣній, которыя, въ такомъ случаѣ, должны перейти въ завѣдываніе Казны.

(5 (17) Февраля 1824 года.)

МИНИСТРЪ СТАТСЪ-СЕКРЕТАРЬ

имѣеть честь сообщить Намѣстнику Высочайшее повелѣніе, слѣдующаго содержания:

Его Императорское Величество, по докладу рапорта Намѣстника отъ 18 (30) Января сего года, вслѣдствіе жалобы Краковскаго Епископа, рассмотрѣвъ заключенія по этому дѣлу Правительственныхъ Коммисій: Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, а также Финансовъ и Казначейства, и имѣя въ виду, что совершенное освобожденіе отъ уплаты подати, при существующемъ порядкѣ вещей, не можетъ быть допущено, согласно съ мнѣніемъ Намѣстника и Совѣта, Высочайше повелѣть соизволилъ — взимаемая съ имѣній Краковскаго Епископства подати уменьшить ежегодно на сумму шесть тысячъ сто восемьдесятъ три злотыхъ 27 $\frac{1}{2}$ грошей, для уравненія чистаго дохода этого Епископа съ жалованьемъ, назначеннымъ для прочихъ Эпархіальныхъ Епископовъ, по 60,000 злотыхъ въ годъ.

Притомъ Его Императорскому Величеству благоугодно, чтобы, въ случаѣ, еслибы Епископъ Вороничъ не считалъ означеннаго уменьшенія податей достаточнымъ для себя вознагражденіемъ, предоставлено ему было право получать вознагражденіе наличными деньгами, за передачею въ Казну Епископскихъ имѣній, на определенное или неопределенное время, съ тѣмъ, чтобы, ни въ какомъ случаѣ, доходы съ прежде пожалованнаго ему Лендзкаго аббатства не были включаемы въ число доходовъ съ имѣній, составляющихъ надѣлъ Краковскаго Епископства, которые, согласно волѣ Его Императорскаго Величества, должны быть равны вознагражденію, получаемому прочими Епископами въ Царствѣ.

Наконецъ, Его Величество изволилъ разрѣшить, чтобы при

№ 6.

Oznajmienie NAJWYŻSZEGO rozkazu, pozwalającego Biskupowi Krakowskiemu wybór pobierania kompetencyi, za oddać się mające pod administracyą Skarbu dobra Biskupie.

(d. 5 (17) Lutego 1824 r.)

MINISTER SEKRETARZ STANU.

Ma honor udzielić Namiestnikowi wolą NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, wypisaną jak następuje:

NAJJAŚNIEJSZY CESARZ I KRÓL JMość, mając sobie przedstawiony rapport Namiestnika z dnia 18 (30) Stycznia r. b., w okoliczności uzaleń księdza Biskupa Krakowskiego, i roztrząsnawszy powody za niemi i przeciw nim przez Kommissye Rządowe Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, tudzież Przychodów i Skarbu przełożone; zważywszy oraz, iż całkowite uwolnienie od podatków, w terażniejszym porządku rzeczy, miejsca mieć nie może, raczył oświadczyć, iż stosownie do wniosku Namiestnika i Rady jest wolą Jego, aby podatki pobierane z dóbr Biskupstwa Krakowskiego zmniejszone były rocznie o sumę sześć tysięcy sto ośmdziesiąt trzy złote i dwadzieścia siedm i pół groszy, w celu zrównania czystego dochodu tegoż Biskupa z uposażeniem oznaczonem dla innych Biskupów dyecezyalnych, w summie rocznej złp. 60,000.

Jest nadto wolą Jego CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ Mości, aby w przypadku, gdyby ksiądz Biskup Woronicz, przez takowe zmniejszenie podatków dostatecznie nie mniemał się być wynagrodzonym, miał zostawiony wybór pobierania kompetencyi w gotowiznie, za oddaniem Skarbowi dóbr Biskupstwa swego na czas ograniczony lub nieograniczony, a to w ten sposób, iżby w żadnym przypadku dochody Opactwa Łędzkiego, poprzednio mu konferowanego, nie były rachowane w intracie dóbr uposażenie Biskupstwa Krakowskiego składających, a którą Jego CESARSKO-KRÓLEWSKA Mość chce mieć równą z kompetencyami innych Biskupów Królestwa.

NAJJAŚNIEJSZY PAN zezwala nakoniec, aby przy ostatecznym

окончательномъ устройствѣ содержанія Римско-Католическаго духовенства въ Царствѣ Польскомъ, поднесены были на Высочайшее благоусмотрѣніе особыя предположенія относительно назначенія содержанія Краковскому Епископству.

С.-Петербургъ, 5 (17) Февраля 1824 года.

Министръ Статсъ Секретарь
(подписано) *Графъ Степанъ Грабовскій.*

N° 7.

О возложеніи на Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства управленія имѣніями и лѣсами, принадлежащими Горнымъ заводамъ.

(2 Марта 1826 года.)

Г. Министру, Предсѣдательствующему въ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.

Князь Намѣстникъ въ Царствѣ.

Вслѣдствіе представленія Вашего Сіятельства отъ 19 прошлаго мѣсяца, за № 12,114/502, принимая въ уваженіе, что, на основаніи Высочайшаго указа отъ 2 (14) Декабря 1824 года, Горные заводы и всѣ принадлежащія къ нимъ имѣнія, обращаемыя на содержаніе этихъ заводовъ, поступили съ 1 Января 1825 года въ завѣдываніе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, и что затѣмъ Горнозаводскія имѣнія всего соотвѣтственнѣе и наивыгоднѣе могутъ быть ввѣрены управленію состоящаго при той же Коммисіи Отдѣленія Казенныхъ имуществъ и подлежащихъ Воеводскихъ Коммисій, въ составѣ которыхъ учреждены Экономическія Секціи, для обращенія поступающихъ съ нихъ доходовъ въ пользу суммъ Горнаго вѣдомства, я разрѣшаю Вашему Сіятельству освободить Горную Дирекцію и Горное Отдѣленіе отъ управленія имѣніями, приписанными къ Горнымъ заводамъ, и возложить таковое управленіе на

urządzeniu uposażenia Duchowieństwa Rzymsko-Katolickiego w swém Królestwie Polskiem, mogły Mu być podane odmienne względem dotacyi Biskupstwa Krakowskiego propozycye.

w Petersburgu, d. 5 (17) Lutego 1824 r.

Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) *Hr. Stefan Grabowski.*

N° 7.

Zarząd dobrami i lasami górnierzemi poruczony Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

(d. 2 Marca 1826 roku.)

Do JO. Księcia Ministra, Prezydującego w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

KSIĄŻĘ NAMIESTNIK KRÓLEWSKI.

W skutku przełożenia Księcia Ministra Prezydującego w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 19 z. m. Nr. 12,114/502 zważając, że na mocy dekretu NAJJAŚNIEJSZEGO PANA z dnia 2 (14) Grudnia 1824 r., wszystkie dobra górnicze, razem z Górnictwem krajowém, jako jego uposażenie stanowiące, z dniem 1 Stycznia 1825 r. pod zarząd Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu przeszły, a tak dobra górnicze przez Wydział dóbr rządowych przy téjże Kommissyi znajdujący się, i przez respective Kommissye Wojewódzkie, przy których Sekcye ekonomiczne są ustanowione, najwłaściwiéj i najkorzystniéj na rachunek i fundusz Górnictwa krajowego zarządzanemi być mogą; upoważniamy Księcia Ministra Skarbu do uwolnienia Dyrekcyi Górniczéj i Wydziału Górniczego od administracyi wszelkich dóbr Górnictwu oddanych, tudzież do poruczenia takowéj Wydziałowi dóbr rządo-

состоящее при Правительственной Коммисіи Отдѣленіе Казенныхъ имуществъ и Воеводскія Коммисіи.

Варшава, 2 Марта 1826 года.

(подписано) *Заіончекъ.*

№ 11,899.

№ 8.

Распоряженіе о томъ, на какихъ основаніяхъ должны поступать въ непосредственное завѣдываніе Казны имѣнія кои не могли быть отданы въ аренду.

(23 Августа 1826 года)

Августовской Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Могущая встрѣтиться необходимость принятія въ непосредственное завѣдываніе Казны казенныхъ имѣній, или въ пользу Казны, или же на рискъ неисправнаго и задолжавшаго арендатора, составляетъ предметъ особенной важности; поэтому, желая въ подобныхъ случаяхъ ввести однообразный порядокъ дѣйствій по всемъ казеннымъ имѣніямъ, какъ въ экономическомъ, такъ и въ счетномъ отношеніи, и оградить Казну отъ убытковъ, Правительственная Коммисія, въ послѣдствіе распоряженія своего отъ 16 Января 1824 года, за № 28,553, постановила слѣдующія правила:

В о о б щ е.

Поводомъ къ учрежденію управленія казенными имѣніями бывають по большей части слѣдующіе два случая:

- a) или совершенная невозможность отдачи имѣнія въ арендное содержаніе, почему, въ подобномъ случаѣ, управленіе назначается на рискъ Казны;
- b) или же, когда арендаторъ задолжаетъ Казнѣ и не представляетъ надежнаго обезпеченія, въ какомъ случаѣ не только налагается арестъ на все движимое имущество

wych, przy Kommissyi Rządowej znajdującemu się i Kommissyom właściwych Województw.

Warszawa, d. 2 Marca 1826 r.

(podpisano) *Zajączek.*

Nr. 11,899.

№ 8.

Rozporządzenie, wskazujące zasady do zaprowadzania administracyi skarbowej, gdy nie da się wydzierżawić zajętych dóbr.

(d. 23 Sierpnia 1826 r.)

Do Kommissyi Województwa Augustowskiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Okazać się mogąca konieczność zaprowadzenia administracyi w dobrach rządowych, czy to na rzecz Skarbu lub na risico zadłużyć się mogącego dzierżawcy, jest nader ważnym przedmiotem, dla czego, aby działanie w takim przypadku, tak pod względem ekonomicznym jako też obrachunkowym, we wszystkich dobrach rządowych jednakowo i bez narażenia Skarbu na straty było wykonywane, Kommissya Rządowa w dalszym ciągu rozporządzenia swego daty 16 Stycznia 1824 r. za Nr. 28,553, wydaje następujące przepisy:

W ogólności.

Dwojaki przypadek staje się częstokroć powodem do zaprowadzenia administracyi w dobrach rządowych:

- a) albo z powodu niemożności wydzierżawienia dóbr, i dlatego w takim przypadku urządzi się administracya na risico Skarbu, albo też;
- b) gdy się dzierżawca zadłuży Skarbowi i nie wystawia pewnego bezpieczeństwa, w którym to przypadku nietylko cały jego majątek ruchomy na satysfakcyę Sbarbu zase-

арендатора для пополнения казеннаго долга, но еще и состоящее у должника въ арендѣ имѣніе должно поступить въ управленіе, въ пользу или въ ущербъ арендатора.

В а ч а с т н о с т и.

А) Обь управленіи, учреждаемомъ въ пользу Казны.

I. О назначеніи и введеніи въ должность администратора.

1) Коль скоро случится, что вся экономія, или помѣстье, или фольварокъ, принадлежащіе къ составу казенныхъ имѣній, не могли быть отданы въ арендное содержаніе въ назначенное для сего время, Воеводская Коммисія обязана немедленно приглашать въ администраторы этого имѣнія лицо, известное ей своими способностями и хорошимъ поведеніемъ, и если приглашенное лицо согласится принять на себя эту обязанность, то Воеводская Коммисія предлагаетъ ему явиться въ ея канцелярію, для составленія протокола о введеніи въ должность и привода его на добросовѣстное исправленіе обязанностей къ присягѣ, которую назначенный въ администраторы обязанъ выполнить по слѣдующей формѣ:

„Я N, назначенный администраторомъ казеннаго имѣнія N, „общаюсь и клянусь въ Троицѣ единымъ Богомъ, въ точности „исполнять обязанности этого званія, строжайше наблюдать за „всѣмъ, что могло бы повлечь за собою ущербъ Казны, и, сверхъ „того, во все время состоянія моего въ этой должности, прилагаю „всёвозможное стараніе къ тому, чтобы доходы со ввѣреннаго „управленію моему имѣнія, не только ни въ чемъ не уменьшились, „но напротивъ, чтобы они увеличились въ сравненіи съ „выручаемымъ съ него нынѣ доходомъ. Клянусь также, во „все время службы моей, управлять ввѣреннымъ мнѣ имѣніемъ „честно и добросовѣстно, въ чемъ мнѣ Господь Богъ и невинное „страданіе Сына Его да поможетъ. Еслибы же я, вопреки „полненной мною присягѣ, нарушилъ мое клятвенное обѣщаніе и „тѣмъ вовлекъ Казну въ убытки, или же, по нерадѣнію, безпечности „и недостатку надзора, причинилъ Казнѣ ущербъ, въ такомъ „случаѣ я подвергаю себя, не только денежной, но и личной „отвѣтственности.“

(Собственноручная подпись администратора.)

квестрованы, але i до dóbr przez zadłużonego dzierżawionych na zysk lub stratę jego administracya zaprowadzona być musi.

W szczególności zatem:

А) Co do przypadku gdzie administracyę na rzecz Skarbu zaprowadzić wypadnie.

I. Wezwanie i instalacya administratora.

1) Jak tylko okaże się ten przypadek, że ekonomia w ogóle lub też klucz albo folwark dobrami rządowymi będące, w przyjętym do tego czasie, wydzierżawionemi być nie mogły, Kommissya Wojewódzka obowiązana jest natychmiast na administratora do takich dóbr wezwać osobę, tak z zdolności jako też z dobrego prowadzenia się jej znaną, a skoro wezwana osoba obowiązek ten na siebie przyjmie, następnie Kommissya Wojewódzka poleci jęj stawić się w swoim biurze, a to w celu spisania protokołu instalacyjnego, i odebrania od nięj na wierne sprawowanie obowiązków przysięgi, którą wezwany na administratora powinien będzie zaraz w biurze Kommissyi Wojewódzkiej wykonać, na następującą rotę:

„Ja N, wezwany na administratora do dóbr rządowych N, przysięgam Panu Bogu w Trójcy Świętej jedynemu, iż obowiązku tego jak najakuratniej dopełniać, wszystkiego, cokolwiekby tylko na uszczerbek Skarbu publicznego wpływ mieć mogło, jak najusilniej przestrzegać będę, owszem, przez cały czas mego poświęcenia się w tęj służbie, starać się będę z całą usilnością, aby dochód z dóbr w administracyę mnie powierzonych, nietylko nie był w niczém uszczuplony, ale nadto dokładać z méj strony będę wszelkiego usiłowania, aby mógł być nad dotychczasowy podniesiony. Przysięgam także przez ciąg méj służby zachować się względem dobra w administracyę mnie powierzonego jak najwierniej, tak mi Boże dopomóż i niewinna Syna Jego Męko.

Gdybym zaś, pomimo wykonanej wyżej przysięgi, Skarbowi w czém przeniawierzył się, i przez to naraził go na straty, lub przez niedbalstwo, lekkomyślność i niedozór przyczynił się do szkody Skarbowi, w takim razie poddaję się odpowiedzialności nietylko z majątku ale i z osoby.”

(Tu powinien własnoręcznie podpisać).

II. *О залогъ, какой администраторъ обязанъ представить.*

2) *Постановляется общимъ правиломъ, что никто не можетъ быть введенъ въ должность администратора до тѣхъ поръ, пока не будетъ имъ представлено надежное ипотечное поручительство, въ такой формѣ и въ такомъ размѣрѣ, какіе предписаны общими для арендаторовъ казенныхъ имѣній правилами, или же залогъ, ассекураціями, выданными Правительственною Коммисією Финансовъ и Казначейства, на слѣдующія арендаторамъ отъ Казны деньги, присужденныя рѣшеніемъ административной делегаціи, или закладными листами Земскаго Кредитнаго Общества въ Царствѣ Польскомъ, или же наличными деньгами.*

Сумма залога опредѣляется слѣдующимъ образомъ:

Если залогъ представляется бумагами, то сумма онаго должна равняться половинѣ исчисленнаго по смѣтѣ дохода съ имѣнія, ввѣряемаго управленію администратора; если же въ залогъ представляются наличныя деньги, то залогъ долженъ равняться четвертой части смѣтнаго дохода съ того же имѣнія. Во всякомъ же случаѣ, Воеводская Коммисія несетъ отвѣтственность за отступленіе отъ вышеизложеннаго правила.

III. *О предварительныхъ дѣйствіяхъ на мѣстѣ при введеніи администратора.*

3) *Послѣ представленія лицомъ, назначеннымъ въ администраторы, соответственнаго залога, послѣ выполненія имъ присяги и введенія его въ должность, Воеводская Коммисія поручаетъ ему отправиться въ имѣніе, поступающее въ его управленіе, и вмѣстѣ съ тѣмъ командируетъ тотчасъ, съ своей стороны, Экономическаго Ассесора, для устройства этого управленія. Оба они обязаны, безъ малѣйшаго замедленія, отправиться въ означенное имѣніе, Воеводская же Коммисія, для учрежденія управленія и дальнѣйшаго веденія онаго, должна дать имъ слѣдующую инструкцію:*

IV. *Личная ревизія и статистическое описаніе имѣнія.*

4) *По прибытіи въ имѣніе командированнаго Экономическаго Ассесора и администратора, первый изъ нихъ обязанъ тотчасъ*

II. *Кaucыа, którą administrator Skarbowi wystawić jest obowiązany.*

2) *Za ogólne prawidło tu się przepisuje, że nikt wprzód na administratora installowanym być nie może, dopóki nie złoży w zastrzeżonej ogólnemi dla dzierżawców dóbr rządowych przepisami formie i ważności kaucyi hypotecznej, lub w assekuracjach, na przyznane należitości od Skarbu dzierżawcom, z mocy wyroków Delegacyi administracyjnej, przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu wydanych, albo też w listach zastawnych przez Towarzystwo Kredytu Ziemskaго w Królestwie Polskiem udzielonych, albo nakoniec gotowizną.*

Wysokość stawić się mającej kaucyi ustanawia się jak następuje:

jeżeli kaucya stawioną będzie papierami, jój wysokość wyrównywać ma połowie rocznego dochodu etatowego z dóbr, których administrator zarząd obejmuje; jeżeliby zaś składaną była gotowizną, w takim przypadku wyrównywać powinna czwartęj części rocznego etatowego dochodu z tych dóbr. W każdym zaś tym przypadku Kommissya Wojewódzka będzie Skarbowi odpowiedzialną, jeżeli wbrew powyższemu rozporządzeniu postąpi.

III. *Rozpoczęcie na gruncie dzieła zaprowadzenia administracyi.*

3) *Jak tylko wezwany administrator odpowiednią rękojmię złoży i przy wykonaniu przysięgi zostanie zainstallowany, Kommissya Wojewódzka poleci mu udanie się do dóbr w administracyę objąć się mających, i obok tego zaraz do zaprowadzenia tej administracyi z swój strony delegować będzie Assesora Ekonomicznego, którzy obadwa z administratorem razem, bez najmniejszej straty czasu, na grunt dóbr zaadministrować się mających, udać się powinni, a Kommissya Wojewódzka, do urządzenia i dalszego prowadzenia tej administracyi, wyda im następującą instrukcyę.*

IV. *Rewizya naoczna i opisanie statystyczne dóbr.*

4) *Że jak tylko delegowany Assessor Ekonomiczny wraz z administratorem przybędą na grunt dóbr, ma więc pierwszy z*
O Dobrach rządowych.

же, для присутствованія при учрежденіи управленія пригласить мѣстныхъ сотскихъ изъ двухъ деревень, или, если въ имѣніи не состоитъ болѣе одного сотскаго, то этого сотскаго и одного изъ крестьянъ-хозяевъ, извѣстнаго по расторопности и хорошему поведенію, и затѣмъ, въ присутствіи администратора и избранныхъ свидѣтелей, приступить къ составленію протокола объ учрежденіи управленія, слѣдующимъ порядкомъ:

а) Въ началѣ протокола помѣщается Экономическимъ Ассесоромъ статистическое описаніе поступающаго въ управленіе имѣнія, то есть:

- 1, изъ какихъ именно частей оно состоитъ;
- 2, чѣмъ именно Казна имѣетъ право пользоваться въ этомъ имѣніи и какимъ порядкомъ можетъ быть ею извлекаемъ доходъ съ онаго.

б) Затѣмъ Экономическій Ассесоръ долженъ вмѣстѣ съ администраторомъ объѣхать границы ввѣряемаго ему управленію имѣнія и, указавъ ему эти границы (согласно свѣдѣніямъ, почерпнутымъ изъ карты этого имѣнія или изъ показаній мѣстныхъ жителей), а равно возложивъ на него наблюденіе за цѣлостію этихъ границъ, долженъ внести данное по сему предмету составленіе въ составляемый протоколъ, который долженъ быть подписанъ имъ, администраторомъ и избранными свидѣтелями.

в) Экономическій Ассесоръ долженъ указать и передать администратору протоколярно озимые и яровые посѣвы, паровое поле, луга, пастбища, огороды, съ поясненіемъ, въ какомъ именно мѣстѣ, на какомъ пространствѣ и какимъ зерномъ или растеніемъ засѣяны пашни и огороды, а также, какое пространство луговъ и въ какомъ мѣстѣ оставлено для сѣнокоса на текущей годъ:

г) Запасъ сѣна и прямой или мятой соломы, съ показаніемъ количества и рода оныхъ, долженъ быть также внесенъ въ сдаточный протоколъ.

е) Принадлежащій Казнѣ скотъ, находящійся въ имѣніи, вносится въ протоколъ, съ означеніемъ породы, масти и возраста онаго; мертвый инвентарь, къ которому относятся разные хозяйственные снаряды, записывается также въ сдаточный протоколъ, съ показаніемъ рода и назначенія онаго; но скотъ

raz do attentowania dzieła zaprowadzenia administracyi, wezwać miejscowych wsiów dwóch sołtysów, lub gdyby nad jednego więcej w tych dobrach sołtysów nie było, tedy wezwać należy sołtysa i jednego gospodarza, z roztropności i dobrego postępowania znanego, a następnie w przytomności administratora i dobranych świadków, Assessor Ekonomiczny przedsięwzie opisanie protokólnie dzieła zaprowadzenia administracyi, a to w następnym sposobie:

а) Rozpocząwszy Assessor Ekonomiczny protokół, naprzód zaraz w nim zapisze stan statystyczny dóbr w administracyę zając się mających, to jest:

- 1, z jakich realności one składają się, tudzież
- 2, do jakich użytków w tych dobrach Skarb ma prawo, i w jakim porządku pobierać mu je przypada, następnie

б) Objada wszystkie granice dóbr, w administracyę oddać się mających, i Assessor Ekonomiczny, wskazawszy administratorowi granice te (stosownie do powziętej wiadomości z mapy tych dóbr lub też podług opowiedzenia miejscowych ludzi), poleciwszy bacność nad ich całością, całą informacyę co do tego szczegółu do przedsięwziętego protokółu zapisze, który potem wspólnie z administratorem i dobranymi świadkami podpisać są winni, dalej,

в) Assessor Ekonomiczny okaże i odda administratorowi protokólnie zasiewy ozime, jare, ugory, łąki, pastwiska, ogrody, z wyszczególnieniem, w którym miejscu jaka przestrzeń pola i ogrodów, i jakim ziarnem lub rośliną jest zasiana, albo też jaka przestrzeń łąki i w jakim miejscu na sianożęć jest na bieżące lato zostawiona;

г) Zapasy siana lub słomy prostej albo targanej i wszystkiego ilość i rodzaj ma być także do protokółu podawczego zapisana;

е) Jaki tylko być może inwentarz żywy, własnością Skarbu w tych dobrach, tego rodzaj, maść i wiek do protokółu podawczego zapisane być winny; inwentarz martwy, jakim są rozmaite narzędzia gospodarskie, także powinien być co do

и снаряды должны быть сданы администратору, послѣ оцѣнки оныхъ, для чего командированный Ассесоръ долженъ пригласить двухъ безпристрастныхъ экспертовъ и произвести оцѣнку, и затѣмъ, по назначенной экспертами цѣнѣ каждой отдѣльной вещи, или по среднимъ выведеннымъ изъ этой оцѣнки цѣнамъ, сдать протоколярно скотъ и снаряды въ надзоръ администратору.

f) Экономическій Ассесоръ долженъ освидѣтельствовать всѣ казенныя, жилыя и хозяйственныя, а равно пропинаціонныя строения, въ предѣлахъ имѣнія находящіяся, составить всѣмъ означеннымъ строениямъ вѣдомость, съ показаніемъ въ оной рода и состоянія каждаго изъ нихъ порознь, со всѣми относящимися сюда подробностями. Вѣдомость эта, за подписью всѣхъ лицъ, присутствующихъ при составленіи акта, должна быть приложена къ сдаточному протоколу, въ которомъ о прилагаемой вѣдомости слѣдуетъ сдѣлать оговорку.

Сверхъ того, должна быть составлена и приложена къ сдаточному протоколу, особая вѣдомость заборамъ, плетнямъ, съ поясненіемъ рода и длины оныхъ (считая на прѣнты), а также состоянія, въ какомъ они приняты администраторомъ.

Равнымъ образомъ, должна быть составлена отдѣльно и приложена къ сдаточному протоколу вѣдомость о рвахъ, находящихся на пахатныхъ поляхъ, на дугахъ и при строенияхъ, съ показаніемъ состоянія, длины, ширины и глубины оныхъ. Длина рововъ считается на прѣнты.

V. Обязанности мѣстныхъ крестьянъ въ отношеніи Правительства, или назначеннаго отъ Правительства администратора.

5) Экономическій Ассесоръ долженъ приказать явиться, поочередно, деревнями, всѣмъ сотскимъ и крестьянамъ-хлѣбопашцамъ, огородникамъ и халупникамъ, поселеннымъ въ принадлежащихъ къ имѣнію деревняхъ, предъавить имъ администратора и приказать повиноваться ему, какъ должностному лицу, назначенному отъ Правительства для исправленія въ имѣніи обязанностей службы не только въ хозяйственномъ, но и въ полицейскомъ от-

swego rodzaju i znaczenia do protokołu zapisany, lecz inwentarze te, tak żywy jako téż martwy, powinny być administratorowi oddane po oszacowaniu, dla czego delegowany do téj czynności Assessor obowiązany jest przyzwać dwóch biegłych bezstronnych do ustanowienia szacunku, a jaki ci w szczególności co do każdéj rzeczy szacunek oznaczają, podług takiego, czyli podług wynalezionéj z takiego oszacowania średniej ceny, inwentarze te w dozór protokółarnie administratorowi odda;

f) Zrewiduje wszystkie budowle skarbowe tak mieszkalne, ekonomiczne, jako też propinacyjne w obrębie dóbr tych znajdujące się, spisze wszystkich tych budowli wykaz, w którym wymieni rodzaj i stan ze wszelkimi szczegółami każdéj budowli. Wykaz ten, przez wszystkich tą czynnością zajmujących się podpisany, załączony być winien do protokołu podawczego, gdzie wzmianka o załączającym się takim wykazie zrobioną być powinna.

Sporządzony i do protokołu podawczego załączony być także powinien oddzielny wykaz parkanów, płotów, z wymienieniem ich rodzaju i długości (rachując na pręty), tudzież stanu w jakim je administrator odbiera.

Oddzielnie także powinien być sporządzony i do protokołu podawczego dołączony wykaz znajdujących się rowów w gruntach, łąkach, tudzież przy zabudowaniach, z wyszczególnieniem stanu, długości, szerokości i głębokości. Długość rowów na pręty rachować należy.

V. Obowiązki miejscowych włościan dla Rządu czyli dla ustanowionego ze strony tegoż Rządu administratora.

5) Assessor Ekonomiczny rozkaże się stawić kolejno wsiami wszystkim sołtysom i gospodarzom rolnym zagrodniczym, tudzież chałupnikom we wsiach do dóbr tych należących osiadłym, okaże im osobę administratora, oraz nakaże posłuszeństwo jako oficyaliście ze strony Rządu w dobrach tych, do pełnienia obowiązków ustanowionemu, a to tak pod względem ekonomicznym, jako

ношеніи по званію Войта гмины, если должность эта установлена въ имѣніи.

6) Если ввѣдъ администратора послѣдовалъ немного позже начала хозяйственнаго года, то Экономическій Ассесоръ, во время явки къ нему крестьянъ, согласно 5 пункту настоящаго распоряженія, долженъ сдѣлать расчетъ издѣльной повинности, которую они обязаны были исполнить съ 1 Іюня текущаго года, но которой не исполнили, и записать таковую остаткомъ, подлежащимъ взысканію, которое онъ и возложить на администратора.

Затѣмъ Экономическій Ассесоръ вручаетъ администратору крестьянскія престаціонныя табели съ надлежащимъ поясненіемъ, что именно и въ какое время должно быть взыскиваемо администраторомъ съ крестьянъ, и за чѣмъ онъ долженъ наблюсти, для исполненія крестьянами лежащихъ на нихъ обязанностей.

VI. Показаніе дохода и прочихъ выгодъ отъ пропинаціи.

7) Если въ имѣніи находятся пивоваренный и винокуренный заводы, которые, во время сдачи имѣнія въ управленіе администратора, не были отданы въ арендное содержаніе, и если находящіеся въ оныхъ снаряды, нужные для пивоваренія и винокуренія, составляютъ собственность Казны и внесены въ опись хозяйственной движимости, согласно пункту 4 лит. е, въ такомъ случаѣ Экономическій Ассесоръ, обсудивъ это обстоятельство внимательно, если, по мѣстнымъ отношеніямъ, признаетъ выгоднымъ для Казны вареніе пива и куреніе водки, то, исчисливъ тотчасъ же на мѣстѣ, сколько, по собраннымъ свѣдѣніямъ, можетъ въ теченіе года поступить въ продажу пива и вина:

a) въ мѣстныхъ шинкахъ и корчмахъ,

b) случайнымъ образомъ, а также

c) сколько понадобится питей, на содержаніе и для потребленія мѣстныхъ служителей и дворовыхъ людей,—

долженъ безотлагательно въ сдаточномъ протоколѣ, сдѣлать предположеніе:

a, какое количество солода, можетъ для сего оказаться нужнымъ;

b, сколько потребуется сажень дровъ для дѣйствія пивовареннаго и винокуреннаго завода, должны ли они быть покупаемы въ казенныхъ или въ частныхъ лѣсахъ, по какой

тежъ и подъ взглядомъ вѣтовскимъ, жежелибы ten ostatni urząd w dobrach miał miejsce.

6) Jeżeli zaprowadzenie administracyi pod względem roku gospodarskiego nieco opóźnione było, wtedy Assessor Ekonomiczny przy stawieniu się włościan, podług punktu 5-go niniejszego rozporządzenia, obrachuje wszelkie ich powinności, które w robociznie w czasie od d. 1 Czerwca tegoż roku uiścić byli obowiązani, a nie uiścili, i te jako remanent do odzyskania przypadający zapisze i ściagnienie takowego remanentu administratorowi poleci.

W tém miejscu Assessor Ekonomiczny doręczy administratorowi protokółarnie tabelle prestandów włościańskich, z stosowném poinformowaniem, czego się administrator od tychże włościan i w którym czasie dopominać powinien i czego ma pilnować, aby ciż włościanie obowiązkom ich ciążącym zadosyć uczynili.

VI. Podanie dochodów i użytków z propinacyi.

7) Jeżeli w dobrach tych znajduje się browar z gorzelnia, ale od dnia zaprowadzenia administracyi do tych dóbr również nie były wydzierżawiane, i jeżeli naczynia do browaru i gorzelnii potrzebne, jako własność Skarbu w nich się znajdują, i przy spisaniu podług punktu 4-go ustępu z gruntowego inwentarza spisem tym zostały objęte, w takim razie Assessor Ekonomiczny, rozpoznawszy tę okoliczność dobrze, skoro uzna pod względem stosunków miejscowych korzystnymъ dla Skarbu warzenie piwa i palenie wódki w miejscowych gorzelnii i browarze, po obliczeniu zaraz na miejscu, podług powziętych wiadomości, wiele być może roku administracyjnego sprzedane piwa i wódki:

a) w szynkach karczem miejscowych;

b) extraordynaryjnie, tudzież

c) wiele potrzeba być może trunków na ordynaryę i konsumcyę dla officyalistów i czeladzi miejscowych; zaraz w protokóle podawczym zaprojektuje:

a, jaka ilość potrzebną być może do tego srodu? tudzież

b, jaka ilość sажни potrzebną być może w browarze i gorzelnii drzewa opałowego, i czy to w lasach rządowych lub też prywatnych zakupywane być musi, tudzież po czemu w téj okolicy

цѣнѣ обыкновенно продается въ окрестности сажень дровъ, а равно, сколько нужно денегъ на покупку солода и дровъ въ первые четыре мѣсяца.

Если же въ имѣніи нѣтъ ни пивовареннаго, ни винокуреннаго завода, или же, если въ заводахъ этихъ, по недостатку сосудовъ, нѣтъ возможности производить пивовареніе и винокуреніе, въ такомъ случаѣ Экономическій Ассесоръ долженъ рассчитать, сколько можетъ понадобится въ теченіе года питей—на продажу, на выдачу въ содержаніе и для домашняго употребленія, и для покупки оныхъ, по существующей цѣнѣ, тотчасъ же въ протоколѣ, сдѣлать предположеніе о назначеніи потребной суммы.

VII. Показаніе дохода съ мельницъ и друиѣхъ вымолѣ отъ оныхъ.

8) Если въ имѣніи находятся казенныя мельницы, которыя не отданы особо въ арендное содержаніе, то въ сдаточномъ протоколѣ Экономическій Ассесоръ долженъ обратить вниманіе Администратора на доходъ съ этой статьи, а также на содержаніе въ исправности мельничныхъ принадлежностей и строеній, и притомъ возложить на него строгій надзоръ за оными.

VIII. Показаніе дохода съ кирпичнаго завода.

9) Если въ имѣніи находится кирпичный заводъ въ дѣйстви, и если по близости лѣса, а слѣдовательно дешевой покупки дровъ и удобнаго добыванія глины, могла бы на ономъ, во время управленія администратора, производиться выдѣлка кирпича и черепицы, которые можно бы продавать выгодно для Казны, или же употреблять на предпріятыя въ томъ, или въ другомъ казенномъ имѣніи постройки, то Экономическій Ассесоръ долженъ упомянуть объ этомъ въ сдаточномъ протоколѣ и вмѣстѣ съ тѣмъ сдѣлать приблизительное исчисленіе, какаѣ сумма могла бы быть отпущена авансомъ администратору на этотъ предметъ.

IX. Общее замѣчаніе о доходахъ съ имѣнія.

10) При сдачѣ на мѣстѣ администратору казенныхъ доходовъ и выгодъ съ ввѣряемаго его управленію имѣнія, Экономическій Ассесоръ долженъ имѣть съ собою засвидѣтельствованную выписку изъ „книги арендъ и чиншей“ сказаннаго имѣнія, веденную въ Воеводской Коммисіи, за послѣдній годъ до учреж-

звычайно сажень дрѣва опаловаго сѣ пѣаци? а наконецъ много потреба бѣдѣ фундусзу на закупленіе слѣдовъ и дрѣва въ початковыхъ четырехъ мѣсяцахъ?

Gdyby zaś dobra te browaru i gorzelni w sobie nie miały, albo też gdyby nawet były, lecz dla braku potrzebnych naczyń piwo warzone a wódka palona w nich być nie mogły, w takim przypadku Assessor Ekonomiczny wyrachuje tylko wiele na wyszynk, ordynaryę i konsumcyę domową, w ciągu roku potrzeba być może trunków i na zakupienie tych, stosownie do praktykowanej ceny, potrzebny fundusz zaraz w protokole zaprojektuje.

VII. Podanie dochodów i użytków z młynów.

8) Jeżeli w dobrach tych znajdują się młyny skarbowe i nie są oddzielnie wydzierżawione, tedy Assessor Ekonomiczny w protokole podawczym, tak na dochód z tego źródła, jako też i na utrzymanie w dobrym stanie maszyneryi i budowli, uwagę administratora zwróci i ściślejszy dozór poleci.

VIII. Podanie dochodu z cegielni.

9) Gdyby w dobrach tych znajdowała się cegielnia czynna i z okazji bliskości lasów, a zatem taniego zakupu дрѣва i łatwego dostania глины w ciągu administracyi, mogła być cegła i dachówka w niej wyrabiana i z korzyścią dla Skarbu spieniężona, lub też dla przedsiębranей budowy w tych albo innych dobrach rządowych dostarczona, Assessor Ekonomiczny w protokole podawczym okoliczność tę zapisze, i obok tego zaraz projective zamieści wyrachowanie, jakoby na ten cel forszus administratorowi udzielony być mógł.

IX. Ogólna uwaga co do dochodu z dóbr.

10) Assessor Ekonomiczny, przy podaniu na gruncie administratorowi użytków i dochodów skarbowych, z dóbr w administracyę objąć się mających, powinien mieć z sobą wyciąg autentyczny z „księgi dzierżaw i czynszów“ z tych dóbr w biurze Kommissyi Wojewódzkiej prowadzonej, a to z roku ostatniego przed

денія управленія, и, указавъ, согласно съ оною, администратору, всѣ доходы и выгоды съ имѣнія, приложить сказанную выписку документомъ къ сдаточному протоколу.

X. Подати и сборы съ имѣнія, передаваемого въ управленіе администратора.

11) Для поставленія администратора въ извѣстность о томъ, какіе именно сборы онъ обязанъ вносить, во время своего управленія, съ управляемаго имъ имѣнія, въ установленные сроки, Экономическій Ассесоръ долженъ, на основаніи дѣлъ, помѣстить о семъ точное свѣдѣніе въ сдаточномъ протоколѣ.

XI. Сдача дѣлъ, заведеніе контроля и отчетности.

12) Если передаваемое въ управленіе имѣніе составляетъ главную аренду, и если въ ономъ состояли и впредь должны быть сохранены должности Эконома и Гминнаго Войта, то Экономическій Ассесоръ обязанъ находящаяся тамъ дѣла сдать по описи администратору, и составленную особо вѣдомость этимъ дѣламъ приложить къ сдаточному протоколу, упомянувъ о семъ въ томъ же протоколѣ.

13) Если такимъ образомъ администраторъ долженъ вмѣстѣ съ тѣмъ, исправлять должность Гминнаго Войта, — въ такомъ случаѣ Экономическій Ассесоръ, на основаніи существующихъ правилъ, долженъ въ сдаточномъ протоколѣ указать ему присвоенныя этой должности обязанности и поручить ему точное исполненіе оныхъ.

14) Для содержанія во все время управленія строгаго контроля за дѣйствіями администратора, Экономическій Ассесоръ обязанъ тотчасъ же завести книги и реестры о приходѣ и расходѣ всѣхъ вещей въ натурѣ и наличныхъ денегъ, а именно:

а) Реестры о приходѣ и расходѣ хлѣба въ снопахъ, сѣна, искусственныхъ травъ, соломы, льна, пеньки, съ раздѣленіемъ на статьи, по приходу и по расходу, напримѣръ:

по приходу:

- 1) сдано остатковъ,
- 2) собрано съ полей и луговъ,
- 3) куплено,

завожденіемъ административной, подлугъ котораго указавъ администратору вселкіе доходы и услуги, выцягъ тен до протоколу подавчеза за доводъ долачы.

X. Ciężary do dóbr w administracyą zajmujących się należące.

11) Ażeby administrator dostatecznie był poinformowanym, jakie w ciągu administracyi obowiązany będzie uiszczać ciężary do dóbr tych należące, a to w terminach na to oznaczonych, Assessor Ekonomiczny, na fundamencie akt, równie i o tém dokładną wiadomość do protokółu podawczego zapisze.

XI. Podanie akt, zaprowadzenie kontroli i rachunkowości.

12) Jeżeli dobra, w administracyą oddające się, składają jeneralną naddzierżawę i w tych sprawowane były i na przyszłość być muszą Urzędy Ekonomiczny i Wójtowski, tedy z porządku Assessor Ekonomiczny znajdujące się tam akta podług repertorium administratorowi odda, a spisana oddzielnie tych akt konsygnacyę, przy zapisaniu o tem wzmianki w protokóle podawczym, do tegoż protokółu załączy.

13) Jeżeli zatem ustanowiony administrator ma zarazem sprawować obowiązki Wójta gminy, w takim razie, stosownie do istniejących praw i przepisów, Assessor Ekonomiczny w protokóle podawczym wskaże mu obowiązki do tego Urzędu należące i poleci akuratne ich wykonywanie.

14) W celu utrzymania w ciągu administracyi ścisłej kontroli postępowania administratora, Assessor Ekonomiczny zaprowadzi zaraz księgi i rejestra przychodu i rozchodu wszystkich rzeczy w naturze i gotowych pieniądzach, jako to:

a) Registr przychodu i rozchodu zboża w snopie, siana, traw sztucznych, słomy, lnu, konopi, podzielony na tytuły, tak pod przychodem, jako też rozchodem, jak naprzykład:

pod przychodem:

- 1) oddano remanentu,
- 2) zebrano z pól i łąk,
- 3) zakupiono,

- 4) поступило съ вытычной десятины,
- 5) съ другого имѣнія, къ администраціи не принадлежащаго;

по расходу:

- 1) вымолочено,
- 2) на поставки,
- 3) выдано огородникамъ,
- 4) сръзано на сѣчку для лошадей и скота,
- 5) измято на волокно для пряденія,
- 6) продано,
- 7) выдано на кормъ для мѣстнаго скота,
- 8) отправлено въ другое имѣніе, къ администраціи не принадлежащее;
- 9) на содержаніе служителямъ.

б) Реестръ прихода и расхода зерноваго хлѣба и мякины, огородныхъ растений, а равно волокна для пряденія, также раздѣленный на статьи, а именно:

по приходу:

- 1) принято остатка,
- 2) отъ молотѣбы,
- 3) отъ даней и десятинь,
- 4) куплено,
- 5) доставлено изъ другого имѣнія, къ администраціи не принадлежащаго;

по расходу:

- 1) продано,
- 2) отправлено въ другое имѣніе, къ администраціи не принадлежащее,
- 3) на содержаніе служителямъ и дворовымъ людямъ,
- 4) на поставки,
- 5) на солодь для пивовареннаго и винокуреннаго завода,
- 6) на кормъ для лошадей и скота,
- 7) для свиней и домашнихъ птицъ,
- 8) на домашнее употребленіе,
- 9) на десятину съ фольварковъ.

- 4) z dziesięcin wytycznych,
- 5) z innych dóbr do téj administracyi należących;

pod rozchodem:

- 1) wymłócono,
- 2) na liwerunki,
- 3) wydano kopciarzom,
- 4) zerznięto na sieczkę dla koni i inwentarza miejscowego,
- 5) wytarto na włókno do przędzenia,
- 6) sprzedano,
- 7) spasiono inwentarzem miejscowym,
- 8) dostarczono do innych dóbr do téj administracyi nie należących,
- 9) na ordynaryę dla officyalistów.

б) Regestr przychodu i rozchodu zboża w ziarnie i plew, ogrodowych roślin, tudzież włókna na przędzę również podzielony na tytuły, jako to:

pod przychodem:

- 1) oddano remanentu,
- 2) z omłotu,
- 3) z osepów i dziesięcin,
- 4) zakupiono,
- 5) dostarczono z innych dóbr do téj administracyi nie należących;

pod rozchodem:

- 1) sprzedano,
- 2) dostarczono do innych dóbr do téj administracyi nie należących,
- 3) na ordynaryę dla officyalistów i czeladzi miejscowej,
- 4) na liwerunki,
- 5) na sól do browaru, gorzelni,
- 6) na obrok dla koni i inwentarza miejscowego,
- 7) dla trzody chlewnéj i drobiu,
- 8) na konsumcyę domową,
- 9) na dziesięciny z folwarków.

е) Реестръ о приходѣ и расходѣ солода, хмѣля, выварокъ, пива, вина (спирта и водки) съ раздѣленіемъ на статьи:

по приходу:

- 1) принято остатка,
- 2) куплено,
- 3) выдѣлано изъ мѣстнаго хлѣба,
- 4) собрано изъ мѣстнаго хмѣльника,
- 5) выдѣлано на пивоваренномъ и винокуренномъ заводѣ,
- 6) доставлено изъ другаго имѣнія, къ администраціи не принадлежащаго,
- 7) разведено водки изъ спирта;

по расходу:

- 1) выдано для продажи въ мѣстныхъ корчмахъ,
- 2) продано случайнымъ образомъ,
- 3) выдано на кормъ для мѣстнаго скота, свиней и домашнихъ птицъ,
- 4) на содержаніе служителямъ и дворовымъ людямъ,
- 5) передѣлано на пивоваренномъ и винокуренномъ заводѣ,
- 6) на поставки,
- 7) на домашнее употребленіе,
- 8) разведено на простую водку.

д) Подробная контрольная книга лошадей, воловъ, коровъ, телятъ, съ слѣдующими графами:

- 1) номеръ по порядку,
- 2) названіе,
- 3) лѣта отъ роду,
- 4) масть,
- 5) широкая графа для записки числа и причинъ прибыли или убыли.

Въ концѣ этой книги должны быть заведены отдѣлы съ слѣдующими заглавіями:

- 1) о приходѣ и расходѣ овецъ;
- 2) о приходѣ и расходѣ свиней;
- 3) о приходѣ и расходѣ домашнихъ птицъ.

Но какъ контроль овцамъ, свиньямъ и домашнимъ птицамъ,

е) Regestr przychodu i rozchodu słodów, chmielu, słodzin, pławków, piwa, wódki okowitki i prostéj, z tytułami:

pod przychodem:

- 1) oddano remanentu,
- 2) zakupiono,
- 3) wyrobiono z zboża miejscowego,
- 4) zebrano z miejscowego chmielnika,
- 5) wyrobiono na browarze i gorzelni,
- 6) dostarczono z innych dóbr w administracyi téj nie będących,
- 7) dobrano z okowitki;

pod rozchodem:

- 1) wydano na wyszynk do karczem miejscowych,
- 2) sprzedano extraordynaryjnie,
- 3) spasiono inwentarzem miejscowym, trzodą chlewną i drobiem,
- 4) na ordynarye dla officyalistów i czeladzi miejscowéj,
- 5) wyrobiono na trunki w gorzelni i browarze,
- 6) na liwerunki,
- 7) na konsumcyę domową,
- 8) dobrano na prostkę.

д) Kontrolla szczegółowa koni, wołów, krów, jałowizny z rubrykami:

- 1) numer bieżący,
- 2) nazwisko,
- 3) wiek czyli lata,
- 4) maść,
- 5) kolumna czyli rubryka szeroka do zapisywania daty, i powodów przybytku lub ubytku;

W kontrolli téj na ostatku mają być założone oddziały na następujące tytuły:

- 1) na przychód i rozchód owiec (jeżeli by były);
- 2) na przychód i rozchód trzody chlewnéj;
- 3) na przychód i rozchód drobiu.

Że zaś kontrolla owiec, trzody chlewnéj i drobiu będzie u-

долженъ быть веденъ вообще по числу штукъ и по родамъ, то слѣдуетъ слѣловать въ немъ слѣдующія графы:

1. Овцы	}	улучшенной породы,
		простыя;
2. старые	}	бараны,
		скопы,
матки;
3. двухлѣтніе	}	бараны,
		скопы,
матки;
4. однолѣтніе	}	бараны,
		скопы,
матки;
5. ягнята	}	бараны,
		скопы,
матки.

С в и н ь и:

1. старыя	}	кабаны,
боровы,
матки,
кладеня свиньи;	
2. однолѣтніе		}	кабаны,
боровы,
матки,
кладеня свиньи;
3. поросята.			кабанчики,
матки,
боровы,
кладеня свиньи.

Домашнія птицы:

- 1) индѣйки,
- 2) гуси,
- 3) утки,
- 4) капуны,
- 5) курицы.

Въ концѣ же контрольной книги слѣдуетъ открыть отдѣлы о приходѣ и расходѣ шерсти и сырыхъ шкуръ съ битаго и павшаго скота, съ помѣщеніемъ слѣдующихъ графъ:

trzymywaną tylko w ogóle, co do ilości sztuk i gatunku, wypada więc w niej utworzyć rubryki następujące:

1. O w c e . . .	}	poprawne,
ordynaryjne,
2. stare		бараны,
скопы,
maciorki,
3. dwulatki . .	}	бараны,
скопы,
maciorki,
4. jednolatki .		бараны,
скопы,
maciorki,
5. jagnięta . .	}	бараны,
скопы,
maciorki;

Trzoda chlewna:

1. stare	}	knury,
wieprze,
maciory,
miszki,
2. roczniaki . .		knury,
wieprze,
maciory,
miszki,
3. prosięta . .	}	knurki,
maciorki,
wieprzki,
miszki;

D r ó b':

- 1) indyki;
- 2) gęsi;
- 3) kaczki;
- 4) kapłony;
- 5) kurcy;

w samym zaś ostatku utworzyć jeszcze potrzeba w tej kontroli oddziały na przychód i rozchód wełny i skór surowych, tak z zabitego jako też upadłego inwentarza, z rubrykami:

a) шерсть } отборная,
 } простая;
 вѣсь — камня;

b) шкуры { 1) лошадиныя,
 2) воловыя,
 3) коровыя,
 4) телячьи }
 5) овечьи } изъ старыхъ овецъ,
 } ягнячьи.

Въ отдѣлахъ о приходѣ и расходѣ овецъ, свиней, домашнихъ птицъ, шерсти и шкуръ, нужно по приходу и по расходу завести столько статей, сколько окажется необходимымъ по родамъ прихода и расхода.

e) Отдѣльный реестръ о приходѣ и расходѣ приправы, а именно: сала, мяса, на удовлетвореніе домашнихъ потребностей, съ показаніемъ количества вѣсомъ.

f) Подробный реестръ всей движимости, именно: мебели, домашней и хозяйственной посуды, а равно разныхъ снарядовъ, по формѣ, какъ будетъ предписано ниже, для составленія отчета о сихъ предметахъ.

g) Реестръ о приходѣ и расходѣ барщиной издѣльной повинности, отправляемой дворовыми и наемными людьми, съ показаніемъ въ особыхъ графахъ барщины тяглою и ручною, и съ раздѣленіемъ на столько статей, сколько окажется нужнымъ сообразно роду прихода и расхода.

Сверхъ того, основаніемъ къ веденію этого реестра должна служить именная табель работникамъ, въ которой графы должны имѣть такую ширину, чтобы въ оныхъ можно было удобно записать исполненную каждый день и каждого рода работу.

h) Журналъ прихода и расхода, а равно отдѣльную подручную книгу для записки прихода и расхода наличныхъ денегъ, съ раздѣленіемъ на нужное число статей, по такой же формѣ, какая предписана для Казначействъ;

i) Книга для корчмарей, шинкарей, а также для пивовара, винокура и солодовника, въ которыя отпускаемые для продажи корчмарямъ напитки, а равно выдаваемые пивовару, винокуру и солодовнику для выдѣлки предметы и принимаемые отъ сихъ послѣднихъ выдѣланные продукты, должны быть запи-

a) wełna { poprawna,
 } ordynaryjna,
 waga — kamienie;

b) skóry { 1) końskie,
 2) wołowe,
 3) krowie,
 4) bukatowe,
 5) cielęce,
 6) owcze } ze starych,
 } z jagniąt.

W oddziałach przychodu i rozchodu owiec, trzody chlewniej, drobiu, wełny i skór, tyle na przychód i rozchód potrzeba utworzyć tytułów, ile tego z rodzaju przychodu i rozchodu konieczność okaże.

e) Oddzielny register przychodu i rozchodu okrasy, jako to: słoniny, sadła, mięsiwa, na zaspokojenie konsumcyi domowej, licząc wszystko na funty.

f) Register szczegółowy wszystkich ruchomości martwych, jako to: mebli, naczyń domowych i gospodarskich, tudzież rozmaitych sprzętów, a to podług wzoru, jaki się tu niżej do rachunku z tych przedmiotów przepisze.

g) Register przychodu i rozchodu robocizny pańszczyznianej od służących i przynajmowanej, z podziałem rubryk na sprzężaną i ręczną, i z podziałem na tytuły, jakich stosownie do rodzaju przychodu i rozchodu potrzeba się okaże.

Oprócz tego rejestrowi takiemu służyć powinna tabella imienna robotników za podstawę, której rubryki powinny być takiej wielkości, aby w każdej wykonana robociznę respective dnia i rodzaju roboty zapisać było można.

h) Dziennik przychodu i rozchodu, tudzież oddzielny manual percepty i wydatków, z tytułami jakie są potrzebne, gotowego grosza, a to w takiej samej formie, jaka dla Kass jest przepisana.

i) Książki dla karczmarzów i szynkarzów, tudzież dla piwowarów, gorzelnianego i mielcarza, do których wydane na wyszynk karczmarzom trunki, piwowarowi, gorzelnianemu, tudzież mielcarzowi do wyrobienia sztuki, i odbiór od tych ostatnich

сываемы администраторомъ, со всею точностью. Книжки эти должны находиться на рукахъ у корчмаря, пивовара, винокура и солодовника, по принадлежности.

Всѣ вышеупомянутыя книги и реестры должны быть Экономическимъ Ассесоромъ скрѣплены по листамъ, прошнурованы, перенумерованы, на концѣ же каждой книги и реестра дѣлается засвидѣтельствованіе о числѣ заключающихся въ нихъ листовъ, которое утверждается подписью Ассесора, съ приложеніемъ казенной печати.

15) Послѣ заведенія книгъ контролей и реестровъ, Экономическій Ассесоръ долженъ поручить администратору, внести въ оныя въ его присутствіи, согласно со сдаточнымъ протоколомъ, всѣ переданныя ему остатки, и затѣмъ, во все время управления содержать эти книги и реестры въ порядкѣ и записывать въ оныя все съ надлежащею точностію, такъ, чтобы, въ случаѣ надобности, онъ могъ, съ чистою совѣстью, подтвердить присагою вѣрность сдѣланныхъ имъ записей.

XII. Расходы.

16) Для опредѣленія суммы расходовъ и недопущенія уменьшенія доходовъ вслѣдствіе излишнихъ издержекъ администратора, Экономическій Ассесоръ долженъ составить проектъ штата расходовъ, на весь годъ управления, всѣхъ предметовъ въ натурѣ и наличныхъ денегъ, съ помѣщеніемъ въ немъ слѣдующихъ статей:

I-я статья, — предметы расхода въ натурѣ:

a) на прокормленіе хозяйственнаго скота, графы:

выварки	}	корцы,
		гарнцы;
овесъ	}	корцы,
		гарнцы;
поплавки	}	корцы,
		гарнцы;
высѣвки	}	корцы,
		гарнцы;
сѣно и клеверъ	}	центнары,
		фунты;

wyrobionych produktów, administrator jak najpунктуальniej zapisywać będzie. Książeczki te powinny być w rękach respective karczmarza, piwowara, gorzelnianego i mielcarza, do których należą.

Wszystkie powyżej wymienione księgi i rejestra, Assessor Ekonomiczny na każdej karcie wiele one ich obejmować w sobie będą zaparafuje, zasznuruje, karty liczbą porządkową oznaczy, a zapisawszy w końcu każdego rejestru iak i księgi ilość kart z wielu się składa, podpisem swym zaświadczy i pieczęcią urzędową oznaczy.

15) Po uregulowaniu ksiąg, kontrol i rejestrów, poleci administratorowi, aby podług protokołu podawczego zaraz przy nim zapisał do złożonych ksiąg i rejestrów wszelkie remanenta, jakie mu oddane zostały, i nadto zapowie mu, iżby w ciągu administracyi swjej, księgi i rejestra te jak najporządniej utrzymywał i wszystko jak najregularniej do nich zapisywał, tak aby wrazie potrzeby bez nadwężenia sumienia rzetelność ich zaprzysiądz był gotów.

XII. Wydatki.

16) Dla oznaczenia granicy wydatków i zapobieżenia, aby administrator przez zbyteczną expens nie uszczuplał dochodów, Assessor Ekonomiczny zaprojektuje etat wydatków na cały rok administracyi, a to wszelkich artykułów w naturze, jako też i gotowego grosza, w którym utwierdzić wypada następujące tytuły:

I. Tytuł w naturaliach:

a) na wyżywienie inwentarza gruntowego rubryki:

słodziny	}	korce,
		garncce,
owies	}	korce,
		garncce,
spławki	}	korce,
		garncce,
poślady	}	korce,
		garncce,
siano i koniczyna	}	centnary,
		funty,

солома	}	яровая,
		озимая;
плевелы	}	корцы;
мякина		корцы;

- b) на поставки: рожь, овесъ, сѣно, солома;
- c) на десятину—зерновымъ хлѣбомъ;
- d) на солодъ для винокуреннаго и пивовареннаго завода—рожь, ячмень;
- e) на содержаніе служащихъ и дворовымъ людямъ—рожь, ячмень и проч.
- f) на продовольствіе дворовыхъ людей.

II-я статья, расходъ наличными деньгами:

- a) на покупку скота, необходимаго для хозяйства;
- b) на заготовленіе хозяйственной посуды;
- c) на уплату податей и сборовъ съ имѣнія;
- d) на лекарства для скота;
- e) на починку строеній;
- f) на жалованье служащимъ и дворовымъ людямъ;
- g) на покупку питей для мѣстной пропинаціи;
- h) на текущіе и экстраординарные расходы.

Проектъ этотъ долженъ быть составленъ въ двухъ экземплярахъ и представленъ на разсмотрѣніе и утвержденіе Воеводской Коммисіи, по утвержденіи же онаго, одинъ экземпляръ препровождается къ администратору.

Хотя администратору указывается по штату, въ какомъ количествѣ и на какіе предметы могутъ быть производимы расходы по имѣнію, однакожь Экономическій Ассесоръ, при учрежденіи администраціи, долженъ въ сдаточномъ протоколѣ предвѣрить администратора, что, безъ разрѣшенія Воеводской Коммисіи, онъ въ правѣ расходовать, на соотвѣстственные надобности, только предметы въ натурѣ, назначенные по штату на расходы; что же касается наличныхъ денегъ, то, въ случаѣ предстоящаго расхода оныхъ, помѣщеннаго въ штатѣ, администраторъ можетъ дѣлать издержки, но не свыше ста злотыхъ въ теченіе одного мѣсяца и не иначе, какъ въ видѣ аванса, такъ какъ всѣ расходы, количество которыхъ въ теченіе года не могло быть положительно опредѣлено при составленіи штата, должны быть производимы непремѣнно съ разрѣшенія Воеводской Коммисіи. Впрочемъ уплата

słoma	}	jara,
		ozima,
plewy	}	korce,
zgoniny		korce;

- b) на ливерunki: żyto, owies, siano i słoma;
- c) на dziesięciny w ziarnie;
- d) на słód do gorzelnii i browaru, — żyto, jęczmień;
- e) на ordynaryę dla officyalistów i czeladzi, — żyto, jęczmień, i t. d.
- f) на konsumcyę dla czeladzi.

II. Tytuł w gotowym groszu.

- a) на zakupienie inwentarza do gospodarstwa potrzebnego;
- b) на sprawienie naczyń gospodarskich;
- c) на zaspokojenie podatków i ciężarów do dóbr należących;
- d) на lekarstwo dla inwentarza;
- e) на reparacye budowli;
- f) на pensye dla czeladzi i officyalistów;
- g) на zakupienie trunków do propinacyi miejscowej;
- h) на wydatki potoczne i на wydatki extraordinaryjne.

Projekt ten powinien być sporządzony we dwóch exemplarzach i przedstawiony do superrewizyi i potwierdzenia Kommissyi Wojewódzkiej; skoro zaś potwierdzony zostanie, jeden jego exemplarz przesłany być ma administratorowi. Jak bądź administratorowi etatem będzie wskazano, jak wiele i na jakie przedmioty z tych dóbr wydatkować można, wszelako Assessor Ekonomiczny, przy zaprowadzeniu administracyi, zaraz w protokóle podawczym zapowie administratorowi, iż tylko artykuły w naturze, podług etatu na wydatek przeznaczone, mocen będzie, bez upoważnienia Kommissyi Wojewódzkiej, na właściwe potrzeby expensować; co się zaś tycze gotowego grosza, tedy wrazie okazać się mogącego wydatku etatem przewidzianego, mocen będzie wprowadzić administrator expensować, lecz nie więcej jak złp. 100 wyraźnie złotych sto na jeden miesiąc, a to tylko sposobem awansu, albowiem wszelkie wydatki, których ilość w ciągu roku z pewnością przewidzieć w etacie nie było można, jedynie za upoważnieniem Kommissyi Wojewódzkiej następować powinny, wszakże należności podatków i ciężarów do dóbr przywiązanych, tudzież służą-

податей и сборовъ съ имѣнія, а также выдача жалованья служителямъ, могутъ быть производимы администраторомъ въ назначенные сроки, безъ разрѣшенія Воеводской Коммисіи.

XIII. Срочные рапорты.

17) Во все время существованія администраціи, администраторъ обязанъ представлять Воеводской Коммисіи, непременно по истеченіи каждаго мѣсяца, то есть перваго числа слѣдующаго мѣсяца, рапорты о состояніи всего хозяйства и экономическо-административной кассы. О обязанности этой объясняется въ сдаточномъ протоколѣ.

XIV. Правила дѣйствій администратора.

18) Въ сдаточномъ же протоколѣ, Экономическій Ассесоръ долженъ объявить администратору, что онъ есть общій хозяинъ имѣнія, что онъ обязанъ управлять этимъ имѣніемъ и наблюдать за всѣмъ, какъ хорошій и заботливый хозяинъ, съ служителями и крестьянами обращаться по-отцовски, то есть не потворствуя злу, не оказывать чрезмѣрной строгости, за маловажныя упущенія съ ихъ стороны, что онъ долженъ заботиться о своевременной обработкѣ и засѣяніи полей и огородовъ, и о кошеніи луговъ, что всѣ работы должны быть имъ производимы исправно, какъ прилично хорошему хозяину, и что онъ долженъ наблюсти, чтобы чистка дымовыхъ трубъ производилась акуратно, въ зимнее время — каждую недѣлю, въ лѣтнее же время — каждыя двѣ недѣли.

19) Продажа мелкихъ предметовъ, какъ напримѣръ: огородныхъ овощей, молодыхъ телятъ (если таковыя не должны быть оставлены для приплода), домашнихъ птицъ, — администраторъ въ правѣ производить самъ по частямъ, контракты же, заключенные на продажу зерноваго хлѣба, сѣна, вина, должны быть представляемы на утвержденіе Воеводской Коммисіи, и до утверженія оныхъ продажа состояться не можетъ. О необходимости продажи части скота равномерно слѣдуетъ входить съ представленіями въ Воеводскую Коммисію, и если Коммисія признаетъ это дѣйствительно нужнымъ, то предположенная продажа можетъ состояться.

20) Какъ пояснено выше въ пунктѣ 16-мъ, администраторъ не имѣетъ права дѣлать никакихъ расходовъ, безъ разрѣшенія

сдых, administrator bez upoważnienia Kommissyi Wojewódzkiej w właściwym czasie zaspokoić jest mocen.

XIII. Raporty peryodyczne.

17) W ciągu trwającej administracji, obowiązkiem jest administratora podawać Kommissyi Wojewódzkiej raporty, stan całego gospodarstwa i kassy ekonomiczno-administracyjnej wyobrażające, a to punktualnie po upłynieniu każdego miesiąca, to jest pierwszego następującego. Obowiązek ten w protokóle podawczym zapisany być winien.

XIV. Prawidła w postępowaniu dla administratora.

18) Daléj Assessor Ekonomiczny protokółem podawczym administratorowi zapowiedzieć powinien, że on jest w tych dobrach ogólnym gospodarzem, że rządzić w nich i wszystkiego doziierać tak powinien, jak dobry i troskliwy gospodarz, ze służącymi i włościanami postępować po ojcowsku, tak aby nie nie pobłażał złego, ani też nie był zanadto surowym, wraże gdy się ci mniejszych uchybień dopuszcza, że się ma starać, aby z obrobieniem i obsianiem gruntów i ogrodów, tudzież sprzątaniem z łąk nie spóźniał się; że wszelkie roboty ma wykonywać porządnie, jak dobremu gospodarzowi przystoi; że ma przestrzegać aby sadza w kominach punktualnie, zimową porą co tydzień, a letnią co dwa tygodnie, wycierana była.

19) Sprzedaż artykułów drobniejszych, jako to np. ogrodowizny, cieląt małych (gdyby te na przychowek nie miały być zostawione), drobiu, administrator sam cząstkowo mocen jest dopełniać; zawarte zaś kontrakty o sprzedaż zboża, siana, wódki, mają być przedstawiane do potwierdzenia Kommissyi Wojewódzkiej, i dopiero po ich zatwierdzeniu sprzedaż dokonana być może. Potrzeba sprzedaży jakiego inwentarza, ma być równie przedstawiana Kommissyi Wojewódzkiej, a skoro ta uzna tego konieczność, wtenczas dopiero sprzedaż zamierzona do skutku doprowadzić jest wolno.

20) Jak się wyżej powiedziało w punkcie 16-ym, że administrator oprócz na zaspokojenie podatków i ciężarów do dóbr przy-

Воеводской Коммисіи, кромѣ уплаты податей и сборовъ съ имѣнія и выдачи жалованья служителямъ, поэтому, въ случаѣ предстоящей надобности въ производствѣ какого либо расхода, онъ обязанъ испрашивать на это разрѣшеніе Воеводской Коммисіи.

21) Постановляется общимъ правиломъ, о чемъ, при введеніи администраціи, Ассесоръ долженъ предварить администратора, въ сдаточномъ протоколѣ, что документы о поступившемъ доходѣ и произведенномъ расходѣ предметовъ въ натурѣ и наличныхъ денегъ должны быть тщательно и въ надлежащемъ порядкѣ собираемы и хранимы администраторомъ, за все время администраціи, такъ, чтобы, при представленіи отчета за административный годъ, онъ въ состояніи былъ представить по всемъ статьямъ самыя точныя оправданія. Почему администраторъ не долженъ записывать на приходъ никакихъ доходовъ, несогласныхъ съ порядкомъ вещей, со штатомъ или съ особымъ разрѣшеніемъ Воеводской Коммисіи, ни выводить въ расходъ издержки, неоправданныя самымъ свойствомъ дѣла, штатомъ, или особымъ разрѣшеніемъ Воеводской Коммисіи, такъ какъ за каждое противузаконное дѣйствіе, кромѣ начета по отчету, онъ подвергнется отвѣтственности. Воспрещается администратору удерживать по истеченіи каждаго мѣсяца, въ кассѣ, наличныя деньги свыше двухсотъ золотыхъ, почему остающееся, свыше этой суммы, количество денегъ, онъ, подѣ отвѣтственностью, обязанъ отсылать немедленно въ Главное Воеводское Казначейство, и доносить объ этомъ Воеводской Коммисіи, въ мѣсячномъ рапортѣ.

XV. Отчетъ въ администраціи.

22) По окончаніи экономическаго года, администраторъ обязанъ представить административный отчетъ, во всѣхъ предметахъ въ натурѣ и въ наличныхъ деньгахъ, о чемъ равномерно должно быть ему объявлено въ сдаточномъ протоколѣ, при введеніи его въ управленіе имѣніемъ.

Административные отчеты должны быть представляемы администраторомъ, по установленнымъ, при семъ прилагаемымъ формамъ, которыя имѣютъ быть сообщены администратору тотчасъ же при введеніи его въ управленіе имѣніемъ, съ отмѣткою о семъ въ сдаточномъ протоколѣ:

вѣязанныхъ и на заплатае служących, żadnych innych wydatków bez upoważnienia Kommissyi Wojewódzkiej dopuszczać się nie może, wszelkie zatem potrzeby wydatkowania powinien do upoważnienia przedstawiać Kommissyi Wojewódzkiej.

21) Za ogólne się tu kładzie prawidło, które zaprowadzającą Assessor administracyą w protokóle podawczym administratorowi zapowiedzieć powinien, aby dowody nastąpionego dochodu i wydatku artykułów w naturze i gotowego grosza, jak najtroskliwiej i w przyzwoitym porządku z całego ciągu administracyi zbierał i konserwował tak, aby przy złożeniu rachunku z roku administracyjnego jak najakuratniej ze wszystkiego usprawiedliwić się był w stanie. Dla czego nie perceptować do przychodu, do czego by go natura rzeczy, etat lub też szczególny rozkaz Kommissyi Wojewódzkiej nie upoważniały, ani też nie zapisywać do wydatku, którego by nie usprawiedliwiały natura rzeczy, etat i szczegółowe upoważnienie Kommissyi Wojewódzkiej, administrator niepowinien się ważyć, gdyż za kaźden krok bezprawny w obrachunku defektowany i do odpowiedzialności pociągany będzie; nie wolno jest administratorowi po skończeniu kaźdego miesiaca więcj zatrzymywać w kassie administracyi gotowizny nad złp. 200, wyraźnie dwieście, jaka więc nad tę kwotę superata pozostawać będzie, tę pod odpowiedzialnością do Kassy głównej wojewódzkiej zaraz odsyłać, i w raporcie miesięcznym Kommissyi Wojewódzkiej donieść o tém administrator jest obowiązany.

XV. Rachunek administracyjny.

22) Po skończonym roku ekonomicznym administrator obowiązany jest złożyć rachunek administracyjny ze wszelkich artykułów w naturze, tudzież z gotowego grosza, co mu także w protokóle podawczym przy zaprowadzeniu administracyi zapowiedziane być winno.

Rachunki administracyjne składane przez administratora być mają w porządku, jak jest przepisano wzorami niżej załączającymi się, które zaraz przy zaprowadzeniu administracyi w exemplarzach administratorowi zakommunikować, i w protokóle podawczym wzmiankę o tym uczynić należy:

- a) отчетъ о приходѣ и расходѣ зерноваго хлѣба въ снопахъ, сѣна, искусственныхъ травъ и соломы, составляется по приложенной при семъ формѣ подъ лит. *A*;
- b) отчетъ о приходѣ и расходѣ зерноваго хлѣба, огородныхъ растений, льна и пеньки, составляется отдѣльно, по формѣ подъ лит. *B*;
- c) отчетъ о приходѣ и расходѣ солода, хмѣля, поплавокъ, пива и вина—по приложенной у сего формѣ подъ лит. *C*;
- d) отчетъ о приходѣ и расходѣ скота — по приложенной при семъ формѣ подъ лит. *D*;
- e) отчетъ о приходѣ и расходѣ всѣхъ хозяйственныхъ судовъ и снарядовъ—по препровождаемой при семъ формѣ подъ лит. *E*;
- f) отчетъ о приходѣ и расходѣ издѣльной повинности, отбываемой барщинными крестьянами, служителями и наемными рабочими, — по формѣ лит. *F*, которая при семъ прилагается;
- g) отчетъ о приходѣ и расходѣ наличныхъ денегъ, по приложенной при семъ формѣ, подъ лит. *G*.

Каждый изъ вышепомянутыхъ отчетовъ составляется отдѣльно и отсылается въ Воеводскую Комисію.

Въ оправданіе представленныхъ вышеуказаннымъ порядкомъ отчетовъ, прилагаются, отдѣльно по каждому отчету, въ особыхъ тетрадахъ, документы, обозначенные тѣми номерами, на которые въ отчетѣ администратора сдѣланы ссылки, показаніемъ номеровъ документовъ въ назначенной для сего графѣ.

Постояннымъ правиломъ постановляется, что каждая статья прихода и расхода въ означенныхъ отчетахъ, должна быть удостоена надлежащими документами, а именно:

I. По приходу:

a) всякіе остатки, внесенные въ который либо изъ отчетовъ, должны быть оправданы реестрами и ссылкой на составленный при введеніи администраціи сдаточный протоколъ;

b) уборка плодовъ съ полей, огородовъ и луговъ—веденными администраторомъ реестрами, которые, по истеченіи экономическаго года, администраторъ обязанъ подписать и подвести въ нихъ итоги, и, сверхъ того, краткимъ актомъ, который каждый день, когда производилась свозка плодовъ, по окончаніи вече-

- a) Rachunek przychodu i rozchodu zboża w snopie, siana, traw sztucznych i słomy, ma być sporządzony podług załączonego wzoru lit. *A*;
- b) Rachunek przychodu i rozchodu zboża w ziarnie i ogrodowych roślin, tudzież włókna konopnego i lnianego, sporządzony być winien oddzielnie, podług wzoru lit. *B*;
- c) Rachunek przychodu i rozchodu siodu, chmielu, spławków, piwa i wódki, podług załączonego wzoru lit. *C*;
- d) Rachunek przychodu i rozchodu inwentarza żywego, podług załączonego wzoru lit. *D*;
- e) Rachunek przychodu i rozchodu wszelkich naczyń i sprzętów gospodarskich, podług załączonego wzoru lit. *E*;
- f) Rachunek przychodu i rozchodu robocizny pańszczyźnianej od służących i najemników, podług załączonego wzoru lit. *F*; na koniec,
- g) Rachunek przychodu i rozchodu gotowego grosza, podług załączonego wzoru lit. *G*.

Każden zaś z powyższych obrachunków w oddzielnym exemplarzu formowany i Kommissyi Wojewódzkiej przesłany być ma.

Na usprawiedliwienie zaś złożonych w powyższym sposobie rachunków, do każdego z osobna powinny być dołączone w oddzielnym pliku dowody pod numerami, do których się administrator w rachunku będzie odwoływał, przez wskazanie numeru dowodu w utworzonej na to rubryce.

Za prawidłó normalne tu się wskazuje, że podany przychód i rozchód wszystkiego w takich rachunkach należy usprawiedliwiać.

I. Przy przychodzie:

a) wszelkie remanenta, w którym bądź rachunku zamieszczone, usprawiedliwione być powinny rejestrami, tudzież odwołaniem się do protokołu podawczego, przy zaprowadzeniu administracyi spisane;

b) zbiór krescency z pól, ogrodów i łąk,—rejestrami przez administratora zapisywanemi, które po skończonym roku ekonomicznym zasumować i podpisać za rzetelność jest administrator obowiązany. Nadto krótkim wywodem słownym w obecności ekonoma, karbowego, lub też w braku jednego z tych, w obecności sołtysa spisanym i przez wszystkich podpisanym, któren

ромъ расчета, долженъ быть составленъ въ присутствіи эконома, отмѣтчика, или, въ случаѣ несостоянія кого либо изъ нихъ на лицо, въ присутствіи сотскаго, и снабженъ общими подписями;

e) покупка какихъ либо предметовъ, если они болѣе значительны,—особыми разрѣшеніями Воеводской Коммисіи, подлинными контрактами; если же эти предметы малозначительны,—свидѣтельствами продавцевъ или Бургомистра (въ случаѣ покупки какой либо вещи на базарѣ въ городѣ) и, сверхъ того, ссылкой на квитанцію, приложенную къ отчету въ удостовѣреніе расхода;

d) доставка какого либо предмета изъ другаго казеннаго имѣнія, не подлежащаго управленію администратора, удостовѣряется особымъ разрѣшеніемъ Воеводской Коммисіи и актомъ, подписаннымъ доставщикомъ и получателемъ;

e) мѣра намолоченнаго зерноваго хлѣба удостовѣряется реестрами и краткимъ актомъ, составляемымъ ежедневно по окончаніи вѣянія и послѣ промѣра и ссыпки хлѣба въ амбаръ;

f) приходъ солода въ пивоваренномъ и винокуренномъ заводѣ оправдывается реестрами и книжками солодовника, пивовара и винокура;

g) выдѣлка пива, полпива, выварокъ, поплавокъ, вина удостовѣряется книжками пивовара и винокура;

h) приплодъ скота слѣдуетъ оправдывать заведенною на сей предметъ контрольною книгою;

i) сборъ шерсти отъ стрижки овецъ долженъ быть удостовѣренъ реестромъ и краткимъ актомъ, составленнымъ во время производившейся стрижки;

k) приходъ шкуръ съ битаго или павшаго скота удостовѣряется ссылками на документы, представленные въ удостовѣреніе убыли скота;

l) приходъ приправы и мяса отъ убитаго мѣстнаго скота оправдывается составленнымъ о семъ краткимъ актомъ, и контрольною книгою о убыли скота;

l) въ удостовѣреніе заготовленія во время администраціи разныхъ хозяйственныхъ снарядовъ и сосудовъ, слѣдуетъ дѣлать ссылку на документы, приложенные къ статьямъ по расходу денегъ;

m) приходъ издѣльной повинности барщинныхъ крестьянъ, служителей и наемныхъ рабочихъ удостовѣряется реестрами и

w kaŹdym dniu, kiedy zwózka miała miejsce po obrachunku w wieczór sporządzony być winien;

e) zakup artykułów wszelkich, jeżeli te są większego znaczenia,—szczególnemi upoważnieniami Kommissyi Wojewódzkiej, zawartemi oryginalnemi kontraktami; jeżeli zaś są artykuły mniej znaczące, tedy świadectwami sprzedających lub też Burmistrza, jeżeli kupno jakiej rzeczy na publicznym targu w mieście nastąpiło, oprócz zaś tego odwołać się należy do kwitu przy rachunku niniejszym wydatek usprawiedliwiającego;

d) dostawę jakiego artykułu z innych dóbr rządowych, do dóbr, o które idzie, nienależących, potrzeba udowodnić szczególnem upoważnieniem Kommissyi Wojewódzkiej i wywodem słownym tak przez wydającego jak i odbierającego podpisanym;

e) namiar zboża z omłotu udowodnić trzeba rejestrami, nadto krótkim wywodem słownym kaŹdego dnia po zwianiu, namierzenu i przeniesieniu do spichrza zboża, spisać się winnym;

f) przychód słođu do browaru i gorzelni udowodnić należy rejestrami, nadto ksiąŹeczkami mielcarza, piwowara i gorzelanego;

g) wyrobek piwa, podpiwka, słoďzin, splawków, wódkı, usprawiedliwiony być winien ksiąŹeczkami piwowara i gorzelanego;

h) przychówek z inwentarza należy usprawiedliwiać kontrolą w tym celu sporządzoną;

i) zbiór wełny z strzyŹy owiec powinien być usprawiedliwiony rejestrem, nadto wywodem słownym, przy dopełnionej strzyŹy krótko spisanym;

k) przychód skór z inwentarza zabitego lub padłego, usprawiedliwiony być powinien odwołaniem się do dowodów, ubytek tego inwentarza wspierających;

l) przychód okrası i mięsiwa z zabitego inwentarza miejscowego usprawiedliwić należy krótkim wywodem słownym, przy zabiciu spisanym, tudzież kontrolą ubytku tego inwentarza;

l) sprawione, a zatem w ciągu administracyi przybyłe róŹne sprzęty i naczynia gospodarskie, udowodnić należy allegatem wydatek pieniężny usprawiedliwiający;

m) przychód robocizny pańszczyznianej służących i najem-

табелями, показывающими кѣмъ, когда и какія именно работы произведены;

н) приходъ наличныхъ денегъ слѣдуетъ удостовѣрять въ денежномъ отчетѣ слѣдующимъ порядкомъ:

- 1) доходъ отъ канонѡвъ, чиншей, отъ продажи продуктовъ въ натурѣ и отъ другихъ статей, по которымъ должны были поступать наличныя деньги во время существованія администраціи, — штатомъ, престаціонными табелями, подручною книгою, веденною во все время администраціи, а равно разрѣшеніями Воеводской Комисіи и подлинными контрактами; въ оправданіе же всякихъ недоимокъ этихъ доходовъ, слѣдуетъ представлять протоколъ, составленный при ревизіи на мѣстѣ о повѣркѣ книгъ или квитанцій, находящихся на рукахъ у плательщиковъ, такъ, чтобы каждая недоимка была признана должникомъ; если окажутся какія либо недоимки, неподлежащія взысканію, то таковыя равномерно должны быть повѣрены на мѣстѣ протоколярно, чтобы, по произведенному такимъ образомъ изслѣдованію, невозможность взысканія недоимокъ была доказана положительно; при повѣркѣ недоимокъ, неподлежащихъ взысканію, слѣдуетъ преимущественно изслѣдовать, были ли принимаемы администраторомъ мѣры для взысканія слѣдующихъ къ поступленію денегъ, такъ какъ если недоимка допущена по его нерадѣнію, то происшедшіе отъ сего убытки обращаются начетомъ на администратора;
- 2) доходъ отъ продажи разныхъ продуктовъ:
 - а) продажа болѣе значительными партіями, должна быть удостовѣрена разрѣшеніемъ Воеводской Комисіи и утвержденными Воеводскою Комисіею контрактами;
 - б) продажа продуктовъ небольшими партіями, или раздробительная, должна быть основана на общемъ разрѣшеніи Воеводской Комисіи и удостовѣрена подручною приходною книгою и свидѣтельствомъ Бургомистра (если продажа произведена на базарѣ);
- 3) доходъ отъ отдачи въ аренду земель, удоя коровъ, пастбищъ и рыбной ловли долженъ быть удостовѣренъ утвержденными Воеводскою Комисіею контрактами;
- 4) доходъ отъ продажи питей въ мѣстныхъ шинкахъ удостовѣряется реестрами отпускаемыхъ питей и подручною книгою, а равно книжками шинкарей; случайная же продажа питей—

нѣй, należy usprawiedliwić rejestrami i tabellami, wykazującemi przez kogo, kiedy, i w jakiej czynności odrobioną była;

н) przychód wchodowego grosza w rachunku pieniężnym usprawiedliwić należy:

- 1) Z kanonów, czynszów i za naturalia, tudzież z różnych źródeł gotowizny, które w czasie administracji wpłynąć były powinny, — etafem, tabellami prestacyjnymi, tudzież manualiem w ciągu administracji prowadzonym, niemniej upoważnieniami Kommissyi Wojewódzkiej i oryginalnemi kontraktami; zaległość zaś wszelką z tego tytułu udowodnić potrzeba protokółem sprawdzenia przy rewizyi ksiąg lub kwitów, w rękach kontrybuentów będących, na gruncie spisać się winnym, tak aby każda zaległość przez dłużnika przyznana była, w ostatku jeżeliby się jakie okazały niedobory niewymagalne, te również protokółarnie na gruncie sprawdzone być winny, aby tym sposobem przez dopełnione śledztwo niemożność odzyskania niedoborów dostatecznie była usprawiedliwiona; przy śledzeniu niedoborów niewymagalnych, potrzeba najwięcej tego dochodzić, czy administrator o ściąganie takiej należności przedsiębrał środki, albowiem jeżeliby niedobór taki powstał z jego zaniedbania, tedy wynika ztąd szkoda do niego, jako defekt, zaregulowana być winna.
- 2) Dochód z sprzedaży różnych artykułów:
 - a) sprzedaż w znaczniejszych partyach powinna być udowodniona upoważnieniem Kommissyi Wojewódzkiej i kontraktami, przez Kommissyę Wojewódzką zatwierdzonemi;
 - b) sprzedaż artykułów w małych czyli cząstkowych partyach opierać się powinna na ogólném upoważnieniu Kommissyi Wojewódzkiej, tudzież manualiem wpływów i świadectwem Burmistrza (jeżeli sprzedaż na targu publicznym dokonana była) być udowodniona.
- 3) Dochód z wydzierżawienia gruntów, z paktu krów, z pastwisk i rybołówstwa, powinien być usprawiedliwiony kontraktami, przez Kommissyę Wojewódzką zatwierdzonemi.
- 4) Dochód ze sprzedaży trunków w szynkach miejscowych, usprawiedliwiać należy rejestrami wydanych trunków i manualiem, tudzież książeczkami szynkarzów; extraordynaryjna zaś sprzedaż dóbr rządowych.

разрѣшеніемъ Воеводской Коммисіи и утвержденными ею контрактами.

II. По расходу:

a) въ доказательство умола та хлѣба въ снопахъ, употребленія сѣна и соломы для прокормленія скота, мятія льна и пеньки, слѣдуетъ прилагать реестры;

b) расходъ продуктовъ на поставки удостовѣряется подлинными требованіями властей и квитанціями смотрителей магазиновъ;

c) расходъ на выдачу содержанія служителямъ и работникамъ подтверждается контрактами, квитанціями получателей и смѣтою расходовъ;

d) расходъ на прокормленіе мѣстнаго скота удостовѣряется реестрами;

e) доставка продуктовъ въ другое казенное имѣніе, къ администраціи не принадлежащее, доказывается разрѣшеніемъ Воеводской Коммисіи и актомъ, составленнымъ за подписью доставщика и получателя;

f) отпускъ зерноваго хлѣба для выдѣлки солода оправдывается реестрами и книжкою солодовника;

g) отпускъ всякаго рода продуктовъ для мѣстнаго употребленія удостовѣряется штатомъ и реестрами;

h) расходъ питей для продажи въ шинкахъ доказывается реестромъ и книжками шинкарей, расходъ же оныхъ для случайной продажи—разрѣшеніемъ Воеводской Коммисіи и утвержденными ею контрактами;

i) расходъ солода для выдѣлки питей доказывается реестромъ и книжками мастеровыхъ;

k) убыль скота, вслѣдствіе убоа, продажи или падежа, удостовѣряется, въ первомъ и второмъ случаѣ, разрѣшеніемъ Воеводской Коммисіи, и, сверхъ того, во второмъ случаѣ, свидѣтельствомъ покупателя, въ послѣднемъ же случаѣ, актомъ, а во всѣхъ означенныхъ случаяхъ веденною администраторомъ контрольною книгою;

l) расходъ шерсти и шкуръ, обращенныхъ въ продажу, удостовѣряется разрѣшеніемъ Воеводской Коммисіи и утвержденными ею контрактами;

l) убыль хозяйственныхъ сосудовъ и снарядовъ, доказывается актомъ и реестромъ;

дажъ trunków powinna być udowodniona upoważnieniem Kommissyi Wojewódzkiej i kontraktami przez nią zatwierdzonemi.

II. Co do rozchodu:

a) wymłot zboża w snopie, spasienie inwentarzem siana i słomy, wytarcie lnu i konopi usprawiedliwić potrzeba rejestrami;

b) wydatek artykułów na liwerunki powinien być udowodniony oryginalnemi nakazami władz i kwitami magazynowemi;

c) wydatek na ordynarye, kopczyznę, powinien być udowodniony kontraktami i kwitami odbierających, niemniej etatem wydatków;

d) wydatek na obroki dla inwentarza miejscowego usprawiedliwiać należy rejestrami;

e) dostawa artykułów do innych dóbr rządowych, do téj administracyi nienależących, udowodnioną być winna upoważnieniem Kommissyi Wojewódzkiej i wywodem słownym, przez oddającego i odbierającego podpisanym;

f) wydatek zboża na słoły udowodnić należy rejestrami i ksiąteczkami mielcarza;

g) wydatek na konsumcyę domową artykułów wszelkich usprawiedliwić należy etatem i rejestrami;

h) wydatek trunków na wyszynk powinien być udowodniony rejestrem i książkami karczmarza; wydatek zaś tych trunków przez sprzedaż extraordynaryjną, — upoważnieniem Kommissyi Wojewódzkiej i kontraktami przez nią zatwierdzonemi;

i) wydatek słodów, na wyrobienie trunków, udowodnić należy rejestrami i ksiąteczkami majstrów;

k) ubytek inwentarza przez zabicie, sprzedaż lub upadek, udowodniony być winien co do 1-o i 2-o upoważnieniem Kommissyi Wojewódzkiej, i nadto co do drugiego, świadectwem kupującego, a co do wypadku 3-go—wywodem słownym, a nareszcie co do wszystkich kontrollą przez administratora zapisywaną;

l) ubytek wełny i skór, przez sprzedaż, udowodnić potrzeba upoważnieniem Kommissyi Wojewódzkiej i kontraktami przez nią potwierdzonemi;

m) ubytek naczyń i sprzętów gospodarskich udowodnić potrzeba wywodami słownemi i rejestrem;

m) всякій расходъ денегъ долженъ быть основанъ на штатѣ или особомъ разрѣшеніи Воеводской Комисіи и, сверхъ того, оправданъ подручною книгою и квитанціею получателя.

Вообще предписывается:

1) что всё составляемое администраторомъ, во время его управления, акты должны быть, по истеченіи каждаго мѣсяца, представляемы, при мѣсячныхъ рапортахъ о состояніи хозяйства в кассы, въ Воеводскую Комисію, которая, по засвидѣльствованіи, отсылаетъ оныя обратно администратору;

2) что акты должны быть составляемы непременно въ присутствіи двухъ свидѣтелей, за собственноручною ихъ подписью, если же кто либо изъ свидѣтелей неграмотенъ, то поставленные на актѣ знаки креста должны быть засвидѣльствованы Войтомъ сосѣдней гмины; самые же акты должны быть писаны на простой бумагѣ, какъ дѣла officialныя;

3) всё квитанціи, свидѣтельства и контракты должны быть писаны на гербовой бумагѣ такого достоинства, какое предписано постановленіемъ Сейма 1811 года, за исключеніемъ единственно квитанцій служителей въ полученіи жалованья и содержанія патурою, которыя отъ употребленія гербовой бумаги освобождены.

XVI. Ревизія отчета.

23) По представленіи администраторомъ, по окончаніи экономическаго года, то есть не позже 15 Іюня слѣдующаго года, отчета въ Воеводскую Комисію, вышеизъясненнымъ порядкомъ, Воеводская Комисія производитъ протоколярно ревизію этого отчета. Приступая къ ревизіи, она должна прежде всего записать въ протоколъ, когда отчетъ этотъ представленъ администраторомъ, и представленъ ли имъ залогъ въ обезпеченіе Казнѣ. Потомъ, по каждому отдѣльному отчету, какъ по приходу, такъ и по расходу, она излагаетъ въ томъ же протоколѣ свое мнѣніе о томъ, въ какой мѣрѣ оправданы Администраторомъ его дѣйствія. Если представленный администраторомъ отчетъ будетъ признанъ вполне правильнымъ, то Воеводская Комисія представляетъ оный на утвержденіе Правительственной Комисіи Финансовъ и Казначей-

m) wszelki wydatek pieniężny powinien się opierać na etacie lub szczególném upoważnieniu Kommissyi Wojewódzkiej, i nadto manuałem i oryginalnym kwitem odbierającego udowodniony.

W ogólności się zaś tu przepisuje:

1) że wszystkie wywody słowne, wczasie administracyi przez administratora pisane, po upłynieniu każdego miesiąca, obok przesyłanych rapportów o stanie gospodarstwa i Kassy administracyjnej, powinny być przesłane Kommissyi Wojewódzkiej, która je poświadczwszy odsyłać będzie napowrót administratorowi;

2) że te wywody słowne powinny być zawsze pisane w obec dwóch świadków i przez nich podpisane własnoręcznie, gdyby któren ze świadków pisać nie umiał, tedy znak przez niego na wywodzie krzyżami położony, powinien być przez Wójta ościennęj gminy poświadczony. Same zaś wywody słowne, jako z urzędu, na papierze prostym mają być pisane;

3) wszelkie kwity, świadectwa i kontrakty mają być pisane na papierze stemplowym, ceny uchwałą Sejmową r. 1811 do tego przepisana; jedynie tylko kwity służących, na pobierane ordynarye i pensye, od użycia stempla są wolne.

XVI. Rewizya rachunku.

23) Skoro administrator po skończonym roku ekonomicznym, to jest najdalej d. 15 Czerwca następnego, roku rachunek w sposób wyżej przepisany Kommissyi Wojewódzkiej złoży, Kommissya Wojewódzka odbędzie tego rachunku rewizyę, a to protokólarne. Rozpoczynając zaś rewizyę, naprzód powinna zapisać w protokóle, kiedy administrator rachunek ten złożył i czy wystawił Skarbowi kaucyą na bezpieczeństwo.

Dalęj zapisze w tym protokóle swoją opinię przy każdym szczegółowym rachunku, tak przy przychodzie jako i rozchodzie, jak daleko administrator z postępowania swego usprawiedliwił się. A jeżeli złożony przez administratora rachunek znajdzie zupełnie usprawiedliwionym, wtenczas go przy stósowném przełożeniu, do-

ства, при соответственном рапортѣ, съ подробнымъ изъясненіемъ положенія дѣла.

Администратору тогда только можетъ быть выдана квитанція и возвращенъ залогъ, когда по представленному имъ отчету послѣдуетъ окончательное рѣшеніе.

Все изложенное выше въ 23-хъ пунктахъ должно быть помѣщено Экономическимъ Ассесоромъ въ сдаточномъ протоколѣ, такъ, чтобы администраторъ былъ вполне ознакомленъ съ возлагаемыми на него обязанностями.

Сдаточный протоколъ составляется въ двухъ экземплярахъ, изъ коихъ одинъ оставляется у администратора, другой же отсылается въ Воеводскую Комиссію.

B) Объ управленіи, учреждаемомъ на рискъ задолжавшагося арендатора.

24) Учрежденіе въ казенныхъ имѣніяхъ администрацій, въ пользу или въ ущербъ задолжавшагося арендатора, и дальнѣйшія по означенной администраціи дѣйствія должны быть исполняемы во всѣхъ подробностяхъ такимъ же порядкомъ, какой предписанъ выше въ 23-хъ пунктахъ, съ слѣдующими лишь измѣненіями.

25) При учрежденіи администраціи и при всѣхъ по сему предмету дѣйствіяхъ, долженъ присутствовать арендаторъ того имѣнія, которое передается въ администрацію; если же онъ не захочетъ находиться при этомъ лично и не назначитъ для сего повѣреннаго, въ такомъ случаѣ, въ попечители отсутствующаго арендатора долженъ быть приглашенъ ближайшій присяжный Гминный Войтъ, который, отъ имени отсутствующаго арендатора, долженъ присутствовать при всѣхъ обрядахъ учрежденія администраціи и наложенія секвестра на движимое имущество должника, и подписать составленные о томъ акты, которые должны быть подписаны арендаторомъ или его повѣреннымъ, въ случаѣ нахождения ихъ при исполненіи сказанныхъ обрядовъ.

26) При введеніи таковой администраціи и при наложеніи, вмѣстѣ съ тѣмъ, секвестра на все движимое имущество должника, должны быть приглашаемы эксперты для оцѣнки всѣхъ секвестрованныхъ вещей, которыя должны быть переданы подъ надзоръ администратора, не иначе, какъ съ оцѣнкою и съ возложе-

кладне стан rzeczy objaśniającem, do decyzji Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu przedstawi.

Администратор dopiero wtenczas zakwitowanie odbierze i kaucyę wydaną sobie mieć będzie, gdy jego rachunek ostatecznie zdecydowany zostanie.

To wszystko co się wyżej w 23-ch punktach powiedziało, Assessor Ekonomiczny zamieścić powinien w protokóle podawczym, tak aby administrator o przyszłych jego obowiązkach dokładnie był poinformowany.

Protokół zaś podawczy pisany być winien w dwóch exemplarzach, z których jeden pozostanie przy administratorze, drugi zaś do Kommissyi Wojewódzkiej odesłać potrzeba.

B) Co do przypadku gdzie administracyę na risico zadłużonego naddzierżawcy zaprowadzić wypadnie.

24) Zaprowadzenie administracyi w dobrach rządowych na risico zadłużonego dzierżawcy, i dalsze w niej postępowanie dopełniać się powinno we wszystkich szczegółach, tak jak wyżej w 23-ch punktach przepisano, z tą tylko różnicą.

25) Że przy zaprowadzeniu administracyi powinien być obecny i wszystkim czynnościom attentować zaadministrowany dzierżawca; gdyby zaś ani sam nie chciał być obecny, ani pełnomocnika nie przysłał, w takim przypadku na kuratora nieobecnego powinien być wezwany najbliższej gminy Wójt przysięgły, któren w imieniu nieobecnego dzierżawcy całej czynności zaprowadzenia administracyi i sekwestru ruchomości dłużnika attentować i podpisać będzie obowiązany, gdyby zaś dzierżawca sam lub przez pełnomocnika téj czynności był obecny, tedy on lub pełnomocnik czynność tę podpisać powinien.

26) Przy zaprowadzeniu administracyi takiej, i zajęciu zarazem w sekwestr wszystkich ruchomości dłużnika, powinni być przyzwani biegli do szacowania wszystkich rzeczy zasekwestrowanych, te bowiem nie inaczej, jak tylko z ustanowieniem pewnego szacunku, administratorowi powinny być pod dozór oddane, i za

ніемъ на него отвѣтственности за цѣлость оныхъ. Одинъ экземпляръ всѣхъ актовъ, за подписями всѣхъ дѣйствующихъ лицъ, вручается Арендатору, отъ котораго отобрано имѣніе для передачи въ администрацію, или лицу, заступающему его мѣсто.

27) Со введеніемъ администраціи прекращается управленіе неисправнаго арендатора отобраннмъ отъ него имѣніемъ; впрочемъ онъ можетъ остаться на занимаемой квартирѣ, наблюдать за злоупотребленіями, если таковыя будутъ допускаемы администраторомъ, и доносить о томъ Воеводской Коммисіи; но ему не дозволяется уже вмѣшиваться въ хозяйство, которое должно принадлежать одному администратору.

28) Въ концѣ хозяйственнаго года, отданное въ администрацію на счетъ неисправнаго арендатора имѣніе должно быть непременно отдано въ аренду, впредь до истеченія срока заключеннаго съ нимъ контракта, по исполненіи чего, все арестованное у неисправнаго арендатора движимое имущество должно быть обращено въ продажу съ публичнаго торга, вырученныя же отъ этой продажи деньги вносятся въ подлежащее Казначейство, на пополненіе казеннаго долга.

XVII. Вознагражденіе администратору.

29) Въ отношеніи назначенія вознагражденія администратору, Воеводская Коммисія должна руководствоваться распоряженіемъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 16 Января 1824 года, № 28,553.

XVIII. Объ административныхъ отчетахъ за истекшіе годы съ 1815 по 1826 годъ.

30) Отчеты въ администраціи за истекшіе годы, которые до сихъ поръ еще не представлены Воеводскою Коммисіею въ Правительственную Коммисію, должны быть составлены по формамъ лит. *A, B, C, D, E, F, G*, приложеннымъ къ 22-й статьѣ. Въ отношеніи же удостовѣреній по отчетамъ, слѣдуетъ руководствоваться подробными инструкціями, данными администраторамъ, и правилами, изложенными въ приведенномъ, въ статьѣ 29-й, предписаніи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.

Впрочемъ, на сколько могутъ быть собраны документы, о которыхъ сказано въ 23-хъ статьяхъ настоящаго распоряженія,

цѣлоść ихъ администраторъ будетъ odpowiedzialnym. Jeden exemplarz całego dzieła podpisami członków i działających opatrzony, doręczony być winien zaadministrowanemu dzierżawcy, lub też zastępującemu jego osobę.

27) Po zaprowadzeniu administracyi, zarząd zadłużonego dzierżawcy w dobrach zaadministrowanych ustaje, może on wprawdzie pozostać przy zamieszkanii, dostrzegać a następnie Kommissyi Wojewódzkiej donosić nadużycia, jeżeliby administrator takowych się dopuszczał, ale nie wolno mu już będzie mięszać się do gospodarstwa, i to już tylko do samego administratora należeć musi.

28) Przy końcu roku gospodarskiego, dobra na risico zadłużonego zaadministrowane, na czas jeszcze służącego mu kontraktu powinny być koniecznie wydzierżawione, a skoro to nastąpi, wszelkich ruchomości zadłużonemu zasekwestrowanych, przez publiczną licytację sprzedaż nastąpić powinna, i zebrane ztąd pieniądze do właściwej Kassy na pokrycie należytości Skarbu wniesić ależy.

XVII. Wynagrodzenie dla administratora.

29) Co do oznaczenia wynagrodzenia dla administratora, Kommissya Wojewódzka stosować się ma do rozporządzenia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 16 Stycznia 1824 r. Nr. 28,553.

XVIII. Co do rachunków administracyjnych z lat dawnych, mianowicie 1815 do 1826.

30) Rachunki prowadzonych administracyj z lat dawnych, które dotąd jeszcze przez Kommissyę Wojewódzką Kommissyi Rządowej przedstawione nie zostały, co do ich formy należy teraz ułożyć podług wzorów pod literami *A, B, C, D, E, F, G*, wyżej przy punkcie 22-m komunikujących się. Co się zaś dotyczy usprawiedliwienia, stosować się potrzeba do szczegółowych instrukcyj administratorom wydanych, niemniej do przepisów przy reskrypcie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu w punkcie 29-m powołanym wydanych.

Wszakże o ile mogą być dowody takie, o których się mówiło w 23-ch punktach niniejszego rozporządzenia, te powinny być,

таковыя, указаннымъ выше порядкомъ, должны быть приложены къ отчету; если же таковыхъ документовъ нѣтъ, то необходимо замѣнить оныя произведенною на мѣстѣ протоколярною повѣркою, такъ, чтобы можно было имѣть полное убѣжденіе въ дѣйствительности всего показаннаго администраторомъ въ отчетѣ, или въ основательности падающаго на него по сему случаю начета.

Настоящее распоряженіе издано въ дополненіе распоряженія по сему же предмету Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 16 Января 1824 года, за № 28,553, или же въ подробное развитіе нѣкоторыхъ изложенныхъ общими словами пунктовъ онаго; слѣдовательно распоряженіе за № 28,553, до настоящаго времени остается въ своей силѣ, на будущее же время, если прежнее распоряженіе отмѣнено въ чемъ либо настоящимъ и потеряло обязательную силу, слѣдуетъ въ точности руководствоваться вышеизложенными въ 30 статьяхъ правилами, за чѣмъ Воеводская Коммисія обязана наблюдать, подъ отвѣтственностью.

Варшава, 23 Августа 1826 года.

Главный Директоръ, Статсъ-Совѣтникъ

(подписано) *Броцкій.*

№ 54,618.

w sposób tu wskazany, na usprawiedliwienie do rachunku dołączone; gdyby zaś takie dowody nie istniały, tedy zastąpić je potrzeba protokólnym sprawdzieniem, na gruncie dopełnić się winnym, tak aby wynalezione być mogło pewne przekonanie, że to istotnie miało miejsce, co administrator w rachunku zamieścić, lub też że sprawiedliwie powinien być o to defektowany.

Rozporządzenie niniejsze jest dodatkowym do rozporządzenia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, dnia 16 Stycznia 1824 r. za Nr. 28,553 w tym przedmiocie wydanego, albo też rozwijającym w szczegółach niektóre kategorye, o jakich tam w ogóle powiedziano; rozporządzenie więc tamto do daty dzisiejszej stoi w swęj mocy, odtąd zaś w czémkolwiek poprzednie niniejszym zostało zmienionem, w swęj mocy ustaje, i do tego, które się wyżej w 30-tu punktach wydało, ściśle stosować się należy, czego Kommissya Wojewódzka pod odpowiedzialnością dostrzegać jest obowiązana.

Warszawa, dnia 23 Sierpnia 1826 roku.

Dyrektor Jeneralny, Radca Stanu

(podpisano) *Brocki.*

Nr. 54,618.

86	е) Отъ найма квартиръ: отъ Вигдора Зельмановича за наемъ пу- стой хижины въ Людвиновѣ	100	—	—	100	—	—	14
406	итого по II-й статьѣ	384	20	—	384	20	35	14
<i>Статья III. Отъ аренды.</i>								
30	а) Отъ аренды огородовъ: отъ Андрея Лопатки за наемъ такъ назы- ваемого задворнаго огорода	32	—	—	32	—	—	2
200	б) Отъ аренды садовъ: отъ огородника Осипа за садъ при дво- рѣ, по контракту	72	—	—	—	—	—	—
	отъ Шмуля Левковича за садъ, называ- емый пчельникомъ	54	—	—	126	—	74	—
500	в) Отъ аренды мельницъ: отъ Михаила Караса за вѣтряную мель- ницу въ Лозицахъ, по контракту	618	—	—	618	—	—	118
5,000	д) Отъ пропинаци: городской: за арендуемую Лозичкою пропинашю, по контракту 5,000 злот.	4,200	800	—	5,000	—	—	—
300	сельской: отъ Мартина Караса за арендуемую корчму въ Лю- двиновѣ	120	—	—	120	—	18	—
600	е) Отъ аренды армарочнаго и торго- ваго сборовъ: отъ Израила Боруховича, за армарочный сборъ въ городѣ Лезу, по контракту 300 зл. отъ Зельмана Гуфсона за торговой сборъ	200	100	—	500	—	100	—
250	ф) Отъ аренды плотинъ и мостовъ: отъ Вольфа Ицковича за плотины въ Лозицахъ, по контракту 100 злот.	100	—	—	—	—	—	—
	отъ Вигдора Эйхенблата за мостовой сборъ въ Людвиновѣ, по контракту 300 злот.	250	50	—	400	—	—	150
800	г) Отъ аренды рыбной ловли: отъ Михаила Курки за рыбную ловлю на рѣкѣ Бугѣ подъ Людвиновомъ, по контракту 300 зл.	300	—	—	—	—	—	—
	отъ Эли Мерховича за рыбную ловлю въ прудѣ въ Лозицахъ подъ Людвиновомъ 400 зл.	400	—	—	750	—	50	—
	дохода отъ рыбной ловли въ Лозичскихъ притокахъ 50 зл.	50	—	—	—	—	—	—
7,680	итого по III-й статьѣ	6,596	950	—	7,546	—	404	270
<i>Статья IV. Доходы отъ огород- ныхъ овощей.</i>								
600	1) Зелень: а) карто- фель: за 150 корц. проданныхъ въ Лозицахъ по 1 зл. 15 гр. за 300 корц. проданныхъ въ Мендзыжцѣ по 1 зл. 20 гр. за 20 корц. проданныхъ въ Сарнакахъ по 1 зл. 10 гр.	225	—	—	—	—	—	—
		500	—	—	751	20	—	151
		26	20	—	—	—	—	—

86	с) Z wynajęcia pomieszek: od Wigdora Zelmanowicza za wynajęcie pustej chałupy w Ludwinowie, za zł 100	100	—	—	100	—	—	14
406	Summa tytułu II-o	384	20	—	384	20	35	14
<i>Tytuł III. Z obiektów dzierżawnych.</i>								
30	а) Z wynajęcia ogrodów: od Andrzeja Łopatki za wynajęcie ogrodu zadworнымъ zwanego	32	—	—	32	—	—	2
200	б) Sądów ogrodowych: od Józefa Ogrodnika za садъ przy dworze jak umowa	72	—	—	—	—	—	—
	od Szmula Lewkowicza za садъ Pszczolnik zwany	54	—	—	126	—	74	—
500	в) Z przedzierżawionych młynów: od Michała Karasia za dzierżawę wiatra- ka Łozickiego, jak ugoda	618	—	—	618	—	—	118
5,000	д) Z propinacji: miejskiej: z wydzierżawienia propinacji Łozickiej, jak kontraktъ за злотыхъ 5,000	4,200	800	—	5,000	—	—	—
300	wiejskiej: od Marcina Karasia za wy- dzierżawioną w Ludwinowie karczmę	120	—	—	120	—	180	—
600	е) Z jarmarcznoego i targowego: od Izraela Boruchowicza za jarmarczne z miasta Lezu, za kontraktem zлp. 300	200	100	—	500	—	100	—
250	od Zelmana Hufsona za targowe	200	—	—	—	—	—	—
	ф) Z grobel i mostów: od Wolfa Ickowicza za groble w Łozicach za kontraktem zлp. 100	100	—	—	—	—	—	—
	od Wigdora Ejchenblata za mostowe w Lu- dwinowie za kontraktem zлp. 300	250	50	—	400	—	—	150
800	г) Z rybolóstwa: od Michała Kurka za rybolóstwo na rzece Bugu pod Ludwinowem, za kontraktem zлp. 300	300	—	—	—	—	—	—
	od Eli Merchowicza za rybolóstwo stawne w Łozicach pod Ludwinowem, zлp. 400 z dochodu z łowu kłombami na potokach Łozickich, zлp. 50	400	—	—	750	—	50	—
50		50	—	—	—	—	—	—
7,680	Summa tytułu III-o	6,596	950	—	7,546	—	404	270
<i>Tytuł IV. Dochody z ogroduwiny.</i>								
600	1) Z Warzywa: а) карто- fle: за korcy 150 sprzedanych w Łozicach, po zлp. 1 gr. 15 . za korcy 300 sprzed. w Mię- dzyszczcu, po zлp. 1 gr. 20 . za korcy 20 sprzedanych w Sarnakach po zлp. 1 gr. 10	225	—	—	—	—	—	—
		500	—	—	751	20	—	151
		26	20	—	—	—	—	—

200	b) капуста: за 10 копъ отъ Эли Мордковича по 4 зл. за 5 копъ отъ Антона Лобачевского по 4 зл. за $1\frac{1}{2}$ копъ проданныхъ въ Варшавѣ по 8 зл.	40	—	—	180	—	20	—
50	c) бураки: за 6 корц. отъ Блажея Карвуль по 2 зл.	12	—	—	12	—	38	—
40	d) морковь: за 8 корц. проданныхъ въ Сѣльцахъ по 3 зл.	24	—	—	24	—	16	—
150	2) Ленъ и пенька за 3 цент. льна проданные въ Яворовѣ по 20 зл. за 3 корц. коноплянаго сѣмени по 10 зл.	60	—	—	90	—	60	—
1,040	итого по IV-й статьѣ	1,057	20	—	1,057	20	134	151
<i>Статья V. Доходъ отъ пастбищъ и зимовья.</i>								
40	a) Отъ пастбищъ: за 100 штукъ скота, принятыхъ на пастбище, по 5 зл. со штуки	500	—	—	500	—	—	460
800	b) Отъ зимованія: за зимованіе 50 штукъ скота, по 18 зл.	900	—	—	900	—	—	100
840	итого по V-й статьѣ	1,400	—	—	1,400	—	—	560
<i>Статья VI. Доходъ съ луговъ.</i>								
60	a) Отъ аренды луговъ: отъ Варфоломея Пазя, за 12 морговъ дуга по 10 зл. за моргъ	120	—	—	120	—	—	60
5,000	b) Отъ продажи сѣна: за 2,000 цент. сѣна проданныхъ Г. Линдербергу, по 2 зл. 15 гр. за центнеръ	5,000	—	—	5,000	—	—	—
5,060	итого по VI-й статьѣ	5,120	—	—	5,120	—	—	60
<i>Статья VII. Доходъ отъ хлеба.</i>								
1,800	a) Пшеница за 200 корц. пшеницы по 18 зл., согласно торговому протоколу и контракту	3,600	—	—	3,600	—	—	1,800
6,000	b) Рожь за 300 корцевъ ржи, по 6 зл.	1,800	—	—	1,800	4,200	—	—
2,000	c) Ячмень за 500 корцевъ ячменя по 5 зл.	2,500	—	—	2,500	—	—	500
5,000	d) Овесъ за 1,000 корцевъ овса по 4 зл.	4,000	—	—	4,000	1,000	—	—
600	e) Горохъ за 40 корцевъ гороха по 10 зл.	400	—	—	400	—	200	—
200	f) Просо за 20 корцевъ проса по 18 зл.	360	—	—	360	—	—	160
300	g) Гречиха за 50 корцевъ гречихи по 10 зл.	500	—	—	500	—	—	200
150	h) Солома	—	—	—	—	150	—	—
16,050	итого по VII-й статьѣ	13,160	—	—	13,160	5,550	—	2,660

200	b) капуста: за 10 kóp od Eli Mortkowicza po złp. 4 kopa за 5 kóp od Antoniego Lobaczewskiego po złp. 4 kopa за $1\frac{1}{2}$ kopy w Warszawie sprzedanych, po złp. 8 kopa	40	—	—	180	—	20	—
50	c) buraki: за 6 korcy buraków od Błażeja Karwul po złp. 2	12	—	—	12	—	38	—
40	d) marchew: за 8 korcy marchwi w Sielcach po złp. 3	24	—	—	24	—	16	—
150	2) Z lnu i konopi за 3 cent. lnu w Jaworowie sprzedanego po złp. 20 cent. за 3 korce siemienia konopnego w Warsz. po złp. 10 korzec	60	—	—	90	—	60	—
1,040	Summa tytułu IV-o	1,057	20	—	1,057	20	134	151
<i>Tytuł V. Dochód z pastwisk i zimówki.</i>								
40	a) Z pastwiska: z przyjęcia 100 sztuk bydła na pastwisko od sztuki po złp. 5	500	—	—	500	—	—	460
800	b) Z zimówki: за przezimowanie 50 sztuk bydła по 18 złp.	900	—	—	900	—	—	100
840	Summa tytułu V-o	1,400	—	—	1,400	—	—	560
<i>Tytuł VI. Dochód z łąki.</i>								
60	a) Z wydzierżawienia łąk: od Bartłomieja Paźia za wydzierz. łąki 12 morgów po złp. 10 morga	120	—	—	120	—	—	60
5,000	b) Za sprzedane siano: за 2,000 centnarów siana W. Lindersberg sprzedanego, po złp. 2 gr. 15 za centnar	5,000	—	—	5,000	—	—	—
5,060	Summa tytułu VI-o	5,120	—	—	5,120	—	—	60
<i>Tytuł VII. Dochód z krescencyi.</i>								
1,800	a) Pszenica за 200 korcy pszenicy, по złp. 18 korzec jak w protokole licytacyjnym i kontraktowym	3,600	—	—	3,600	—	—	1,800
6,000	b) Żyto за 300 korcy żyta, korzec по 6 złp.	1,800	—	—	1,800	4,200	—	—
2,000	c) Jęczmień за 500 korcy jęczmienia, korzec по 5 złp.	2,500	—	—	2,500	—	—	500
5,000	d) Owies за 1,000 korcy owsa, korzec по 4 złp.	4,000	—	—	4,000	1,000	—	—
600	e) Groch за 40 korcy grochu, korzec по 10 złp.	400	—	—	400	—	200	—
200	f) Proso за 20 korcy prosa, korzec по 18 złp.	360	—	—	360	—	—	160
300	g) Tatarska за 50 korcy tatarski, korzec по 10 złp.	500	—	—	500	—	—	200
150	h) Słoma	—	—	—	—	150	—	—
16,050	Summa tytułu VII-o	13,160	—	—	13,160	5,550	—	2,660

Статья VIII. Доходъ отъ скота.						
2,000	1) Коровы	(а) отъ найма дойныхъ коровъ. (б) отъ молока (в) отъ телятъ	за 50 коровъ по 48 зл. въ годъ по контракту за 20 штукъ проданныхъ въ Варшавѣ, по 3 зл. 15 гр.	2,000	400	470
300	2) Лошади и жеребятъ	за 2 рыжія лошади 6 лѣтъ		360	360	60
400	3) Волы	(а) рабочіе (б) неучи	за 8 штукъ воловъ по 60 зл. за 4 штукъ неучей по 36 зл.	480	144	224
2,500	4) Овцы	(с) бараны (д) матки (е) скопцы (ф) шерсть (г) молоко	за 5 барановъ, по 180 зл. штука за 24 матки, по 18 зл. штука за 200 скопцевъ, по 8 зл. штука за 200 камней шерсти, по 60 зл. за 6 копъ сыра, по 20 зл. за копу	540	432	1,392
	5) Свины	(а) кабаны (б) матки (в) боровы (д) поросята	за 2 кабана, по 36 зл. за 5 матокъ, по 20 зл. за 18 боровчиковъ по 16 зл. за 20 поросятъ, по 1 зл. 10 гр.	72	100	26 20
5,400	итого по VIII-й статьѣ			7,432 20	400	2,432 20
Статья IX. Доходъ отъ домашнихъ птицъ и доней.						
100	а) Каплуны	за 12 каплуновъ, по 1 зл.	12			
	б) Курицы	за 6 курицы, по 1 зл.	6			
	в) Цыплята	за 40 цыплятъ по 15 гр.	20			
	д) Утки	за 30 утокъ, по 1 зл.	30			
	е) Гуси	за 20 гусей, по 1 зл. 15 гр.	30		177 15	77 15
	ф) Индѣйки	за 12 индѣекъ, по 6 зл.	72			
	г) Яицы	за 5 копъ яицъ, по 1 зл. 15 гр.	7 15			
100	итого по IX-й статьѣ		177 15		177 15	77 15
Статья X. Доходъ отъ пивовареннаго и винокуреннаго заводовъ.						
2,000	а) Отъ пивовареннаго завода: продано 300 бочекъ пива, каждая въ 27 гарн., по 5 зл. продано 100 полубочекъ полпива, по 2 зл. продано 100 гарнцевъ дрожжей, по 1 зл. 10 гр.		1,500			
			200		1,833 10	166 20
			130 10			

Титул VIII. Dochód z inwentarza.						
2,000	1) Od krów	(а) z paktu krów (б) z nabiału (в) z cieląt	za krów 50, od sztuki po zlp. 48 rocznie po kontrakcie za 20 sztuk w Warszawie sprzedanych po zlp. 3 gr 15	2,000	400	470
300	2) Konie i źrebięta	za 2 konie kasztanowate, po 6 lat mające		360	360	60
400	3) Woły	(а) robocze (б) nieuki	za 8 sztuk wołów po zlp. 60 za 4 sztuki nieuków po zlp. 36	480	144	224
2,500	4) Owce	(с) tryki (д) maciory (е) skopy (ф) wełna (г) nabiał	za 5 tryków, sztuka po zlp. 108 za 24 macior, sztuka po zlp. 18 za 200 sztuk skopów po zlp. 8 za 20 kamieni wełny po zlp. 60 za 6 kop sérków, kopa po zlp. 20	540	432	1,392
	5) Trzoda chlewna	(а) kiernosy (б) maciory (в) wieprzaki (д) prosięta	za 2 kiernosy po zlp. 36 za 5 macior po zlp. 20 za 18 wieprzaków po zlp. 16 za 20 prosiaków po zlp. 1 gr. 10	72	100	26 20
5,400	Summa tytułu VIII-o		7,432 20	400	7,832 20	2,432 20
Титул IX. Dochód z drobiu i danin.						
100	а) Kapłony	za kapłonów 12 po zlp. 1	12			
	б) Kuły	za 6 kur po zlp. 1	6			
	в) Kurczęta	za 40 kurcząt po gr. 15	20		177 15	77 15
	д) Kaczki	za 30 kaczek po zlp. 1	30			
	е) Gęsi	za 20 gęsi po zlp. 1 gr. 15	30			
	ф) Indyki	za 12 indyków po 6 zlp.	72			
	г) Jaja	za 5 kóp jaj, kopa po zlp. 1 15 gr.	7 15			
100	Summa tytułu IX-o		177 15		177 15	77 15
Титул X. Dochód z browaru i gorzelni.						
2,000	а) Z browaru: sprzedano 300 beczek piwa, beczka 27 гарн., по 5 зл. sprzedano 100 półbeczków cienkuszu czyli podpiwku po zlp. 2 sprzedano 100 гарней drożdży, garniec po zlp. 1 gr. 10		1,500			
			200		1,833 10	166 20
			130 10			

5,000	б) Отъ винокуреннаго завода: за 6,000 гарнцевъ вина 6½ град. крѣпости, по 1 зл. 10 гр	6,333	10	—	—	6,333	10	—	—	1,333	10
2,000	в) Отъ прокормленія: за прокормленіе 100 воловъ, за выче- томъ издержекъ, по 20 зл. 15 гр. со штуки за прокормленіе 24 свиней, по 8 зл. со штуки	2,050	—	—	—	2,242	—	—	—	242	—
9,000	итого по X-й статьѣ	10,408	20	—	—	10,408	20	166	20	1,575	10
70	Статья XI. Доходъ отъ пчель.										
70	а) За 15 гарнцевъ меда, по 24 зл.	120	—	—	—	160	—	—	—	90	—
70	б) За 20 фунтовъ воска, по 2 зл.	40	—	—	—	—	—	—	—	—	90
70	итого по XI-й статьѣ	160	—	—	—	160	—	—	—	90	—
20	Статья XII. Случайные доходы.										
20	а) За 10 овечьихъ шкуръ, по 2 зл.	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	б) За скотъ задержанный въ погравѣ, за 60 штукъ по 2 зл. съ каждой штуки	120	—	—	—	140	—	—	—	120	—
20	итого по XII-статьѣ	140	—	—	—	140	—	—	—	120	—

5,000	б) Z gorzelnі: za 6,000 garncy wódki, 6½ próby, gar- niec po zlp. 1 gr. 10	6,333	10	—	—	6,333	10	—	—	1,333	10
2,000	в) Z wykarmu: z wykarmu 100 sztuk wołów, po potrące- niu expensy, od sztuki po zlp. 20 gr. 15 z wykarmu 24 sztuk trzody chlewnей, po zlp. 8 na sztuce	2,050	—	—	—	2,242	—	—	—	242	—
9,000	Summa tytułu X-o	10,408	20	—	—	10,408	20	166	20	1,575	10
70	Tytuł XI. Dochód z pszczół.										
70	а) Za 15 garncy miodu po zlp. 24 garniec	120	—	—	—	160	—	—	—	90	—
70	б) Za 24 funtów woszczyzn, funt po zlp. 2	40	—	—	—	—	—	—	—	—	90
70	Summa tytułu XI-o	160	—	—	—	160	—	—	—	90	—
20	Tytuł XII. Dochody przypadkowe.										
20	а) Za 10 skór owczych	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	б) Od zajętego bydła w szkodzie sztuk 60, od każdej sztuki po zlp. 2	120	—	—	—	140	—	—	—	120	—
20	Summa tytułu XII-o	140	—	—	—	140	—	—	—	120	—

Общій перечень дохода:

	По штату положено		Поступило		Остается въ недоимкѣ		Всего		Противъ штата быль общаго дохода			
									меньше		болѣе	
	злот.	грощ.	злот.	грощ.	злот.	грощ.	злот.	грощ.	злот.	грощ.	злот.	грощ.
Отъ начетовъ	221	8	221	8	—	—	221	8	—	—	—	—
Остатковъ	1,009	3	802	28	208	5	1,009	3	—	—	—	—
По статьѣ I	660	20	540	5	120	15	660	20	—	—	—	—
„ II	406	—	384	20	—	—	384	20	35	10	14	—
„ III	7,680	—	6,596	—	950	—	7,546	—	404	—	270	—
„ IV	1,040	—	1,057	20	—	—	1,057	20	134	—	151	20
„ V	840	—	1,400	—	—	—	1,400	—	—	—	560	—
„ VI	5,600	—	5,120	—	—	—	5,120	—	—	—	60	—
„ VII	16,050	—	13,160	—	—	—	13,160	—	5,550	—	2,660	—
„ VIII	5,400	—	7,432	20	400	—	7,832	20	—	—	2,432	20
„ IX	100	—	177	15	—	—	177	15	—	—	77	15
„ X	9,000	—	10,408	20	—	—	10,408	20	166	20	1,575	10
„ XI	70	—	160	—	—	—	160	—	—	—	90	—
„ XII	20	—	140	—	—	—	140	—	—	—	120	—
в с е г о	47,557	1	47,601	16	1,676	20	49,278	6	6,290	—	8,011	5
	1,721	5	1,676	20							6,290	
	49,278	6	49,278	6							1,721	5

Балансъ.

По штату должно было по- ступитъ	47,557	1
Общій доходъ составляетъ	49,278	6
Слѣдовательно поступило свыше штата	1,721	5

Ogólne zebranie dochodu:

	Podlug etatu powinno wpłynac		Wpłynęło		Zalega		Ogól		A więc dochód ogólny względem etatu wynosi			
									mniej		więcej	
	złote	grosze	złote	grosze	złote	grosze	złote	grosze	złote	grosze	złote	grosze
Z defektów	221	8	221	8	—	—	221	8	—	—	—	—
Z remanentów	1,009	3	802	28	206	5	1,009	3	—	—	—	—
Z tytułu I	660	20	540	5	120	15	660	20	—	—	—	—
„ II	406	—	384	20	—	—	384	20	35	10	14	—
„ III	7,680	—	6,596	—	950	—	7,546	—	404	—	270	—
„ IV	1,040	—	1,057	20	—	—	1,057	20	134	—	151	20
„ V	840	—	1,400	—	—	—	1,400	—	—	—	560	—
„ VI	5,060	—	5,120	—	—	—	5,120	—	—	—	60	—
„ VII	16,050	—	13,160	—	—	—	13,160	—	5,550	—	2,660	—
„ VIII	5,400	—	7,432	20	400	—	7,832	20	—	—	2,432	20
„ IX	100	—	177	15	—	—	177	15	—	—	77	15
„ X	9,000	—	10,408	20	—	—	10,408	20	166	20	1,575	10
„ XI	70	—	160	—	—	—	160	—	—	—	90	—
„ XII	20	—	140	—	—	—	140	—	—	—	120	—
Summa ogólna	47,557	1	47,601	16	1,676	20	49,278	6	6,290	—	8,011	5
	1,721	5	1,676	20							6,290	
	49,278	6	49,278	6							1,721	5

Billans.

Podlug etatu wpłynac po- winno zlp.	47,557	1
Ogól dochodu	49,278	6
Zatem nad etat	1,721	5

По штату положено	Расходъ	Выдано		Слѣду- еть вы- дать		Сумма расхода		Противъ штата выдано		№ документа
		злот.	грощ.	злот.	грощ.	злот.	грощ.	болѣе	менѣе	
	<i>Статья I. Казенныя подати.</i>									
600	а) Контингенсъ ливерунговый : съ деревни N двороваго контин- генса за 18 ⁰⁰ / ₀₀	600	—							
217	б) Подымная подать: съ деревни или города N дво- ваго подымнаго сбора съ	217	—							
300	с) Дорожный шарварковый сборъ: съ деревни какъ выше	300	—							
100	д) Страховая отъ огня склада съ дворовыхъ строеній, какъ вы- ше	100	—							
1,217	итого по I-й статьѣ	—	—	1,217	—					
	<i>Статья II. Духовныя по- винности.</i>									
500	а) Десятина наличными деньга- ми: уплачено десятины слѣдующей церкви N	500	—							
180	б) На содержаніе церковной прислуги: 1) органисту при церкви N . 2) ключарю „	100	—	80	—					680
680	итого по II-й статьѣ	—	—	680	—					
	<i>Статья III Расходы на об- щественныя заведенія.</i>									
200	На содержаніе общественнаго у- чилища выдано жалованья У- чителю N, за срокъ N	200	—	200	—					
200	итого по III-й статьѣ	—	—	200	—					
	<i>Статья IV. Наемъ.</i>									
500	На наемъ рабочихъ для жатвы, за 300 дней по 1 зл.	300	—	300	—					
500	итого по IV-й статьѣ	—	—	300	—					
	<i>Статья V. На хозяйственныя снаряды.</i>									
500	За рѣзецъ къ пинскому ларю . .	8	—							
	За 6 косъ по 3 злот.	18	—							
	За починку 2 возовъ	10	—							
	За 10 мѣшковъ по 2 злот.	20	—							56
500	итого по V-й статьѣ	—	—	56	—					

Etatem отнесла- чено	Rozchód	Wydano		Należy do wy- place- nia	Ogól rozcho- du		A zatem przeciw etatowi wydano		№ довода
		злоте	гросзе		злоте	гросзе	злоте	гросзе	
	<i>Tytuł I. Podatki krajowe.</i>								
600	а) Kontyngens liwerunkowy: z wsi N kontyngensu dworskiego za rok 18 ⁰⁰ / ₀₀	600	—						
217	б) Podymne: z wsi lub miasta N, podymnego dworskiego	217	—						
300	с) Szarwark drogowy: z wsi jak wyżej	300	—						
100	д) Składki ogniowej: z zabudowań dworskich, jak wy- żej	100	—	1,217	—				
1,217	Summa tytułu I-o	—	—	1,217	—				
	<i>Tytuł II. Ciężary duchowne.</i>								
500	а) Dziesięcina w gotowiznie: opłacono dziesięciny kościołowi N należnej	500	—						
180	б) Na utrzymanie sług kościel- nych: 1) organistów przy kościele N . 2) zakrystyanowi „	100	—	80	—				680
680	Summa tytułu II-o	—	—	680	—				
	<i>Tytuł III. Wydatki na instytu- ta publiczne.</i>								
200	Na utrzymanie szkoły publicznej, pensyi Professorowi N wyplaco- no za czas N	200	—	200	—				
200	Summa tytułu III-o	—	—	200	—				
	<i>Tytuł IV. Najem.</i>								
600	Na najem dni żniwowych 300, po złp. 1	300	—	300	—				
600	Summa tytułu IV-o	—	—	300	—				
	<i>Tytuł V. Na sprzęty gospo- darskie.</i>								
500	Za rzezak do lady Pińskiej	8	—						
	Za 6 koss po złp. 3	18	—						
	Za reparacyą wozów po złp. 2 . . .	10	—						
	Za 10 worków po złp. 2	20	—						56
500	Summa tytułu V-o	—	—	56	—				

		<i>Статья VI. Расходы по пропинации.</i>			
	а) На покупку пива: за 36 бочекъ пива изъ Кальварии, бочка по 5 злот.	180	} 2202		
	б) На покупку спирта: за 600 гарнцевъ оковиты, по 2 зл. 15 грош.	1,500			
	в) На покупку пивоварной и ши- ночной посуды: за 2 загорные чана, въ 1 корецъ, по 12 злот.	24			
3,000	за гарнищ, кварту, квартирку для шинка въ Людвиновѣ	12			
	д) На покупку материаловъ для пивоваренія и винокуренія: за порошокъ для раствора дрож- жей	6			
	за 300 возовъ дровъ для пивова- реннаго или винокуреннаго за- вода, по 1 злот. 15 грош.	450			
	за наемъ рабочихъ для виноку- реннаго завода, за 10 дней по 1 злот.	30			
	итого по VI-й статьѣ	2,202			
3,000					
		<i>Статья VII. Покупка скоти.</i>			
	а) За 2 рабочія лошади, какъ показано по приходу, по 100 зл. за одну	200	} 1,032		
	б) Волы, за 2 пары рабочихъ воловъ по 54 злот.	216			
1,600	в) Овцы, за 2 барана лучшей породы по 108 зл.	216			
	д) Коровы, за 10 дойныхъ ко- ровъ по 36 злот.	360			
	е) За матку для приплода	40			
1,600	итого по VII-й статьѣ	1,032			
		<i>Статья VIII. Постройки и починки.</i>			
	а) За постройку 3 мостовъ, по утвержденной смѣтѣ	150	} 210		
500	б) За починку молотильнаго са- рая, по утвержденнымъ у- словіямъ и квитанціи	40			
	в) За постройку сырницы для содержателя дойныхъ ко- ровъ, по утвержденному раз- рѣшенію	20			
500	итого по VIII-й статьѣ	210			
		<i>Статья IX. Жалованье слу- жителямъ.</i>			
10,580	Администратору процентъ отъ чистаго дохода			10,000	
	а) Эконому въ Лазидзахъ, Гу- сацкому, жалованья въ годѣ 200 злот.	200			

		<i>Титул VI. Выдатки пропина- cyjne.</i>			
3,000	а) На закупленіе: за 36 бечекъ пива з Калварии, бе- чка по злп. 5	180	} 2,202		
	б) На закупленіе спиритусу: за 600 гарнцевъ оковиты, по злп. 2 гр. 15	1,500			
	в) На закупъ sprzęтów browarnych i szynkowych: за двѣ кадкы zaciernych jedno-kor- cowych по злп. 12	24			
	за гарнищ, кварте и кватерке, до szynku w Ludwinowie	12			
	д) На закупъ материаловъ до wa- rzenia piwa i palenia wódki: na proszek do rozczyzny holo- wicy	6			
	за 300 fur дрzewa do browaru lub gorzelnii, fura по злп. 1 гр. 15	450			
	за наемъ robotnika do gorzelnii dni 30, за dzień по злп. 1	30			
	Summa tytułu VI-go	2,202			
3,000					
		<i>Титул VII. Zakup inwentarza.</i>			
1,600	а) За 2 коніе robocze, jako przy- chód inwentarza по злп. 100	200	} 1,032		
	б) Woły, за двѣ пары wolów roboczych, по злп. 54	216			
	в) Owce, за два tryki krwi czy- stěj по злп. 108	216			
	д) Krowy, за 10 sztuk krów do pakta по злп. 36	360			
	е) За maciorę do chowu i roz- mnożenia злп. 40	40			
1,600	Summa tytułu VII-go	1,032			
		<i>Титул VIII. Budowle i repa- racje.</i>			
600	а) За wystawienie 3 mostów jak potwierdzony kosztorys	150	} 210		
	б) За reparację młockarni jak potwierdzona ugoda i kwit	40			
	в) За postawienie sernika dla pakciarza, jak potwierdzone upoważnienie	20			
600	Summa tytułu VIII-go	210			
		<i>Титул IX. Pensye ekono- miczne.</i>			
10,580	Администратору процентъ od do- chodu netto			10,000	
	а) Эконому w Łozicach Hu- sackiemu pensyi rocznie по злп. 200	200			

	b) Эконому в Людвиновѣ, Казиміру Борнѣ, 150 злот.	150							
	c) Прикащику в Лазичахъ Игнатью Корчаку 70 злот.	70	} 580						
	d) Пастуху в Людвиновѣ Ивану Гризалѣ 50 злот.	50							
	e) Дѣвкѣ для надзора за доеніемъ коровъ Марьяннѣ Котѣ 70 злот.	70							
	f) 6-ти женщинамъ, занимающимся доеніемъ коровъ, по 10 злот. въ годъ	40							
0,580	итого по IX-й статьѣ		580		10,000				
	<i>Статья X. Путевыя издержки.</i>								
200	Съ 6 повозокъ, отправленныхъ въ Варшаву съ пшеницею, всего 30 корцевъ, уплачено въ Крошовѣ мостоваго сбора, по 2 гр. съ лошади		12		12				
200	итого по X-й статьѣ		12		12				
	<i>Статья XI. Неожиданные расходы.</i>								
500	За 5 корцевъ пшеницы для посѣва по 20 злот.	100	} 150						
	За лекарства для рогатаго скота, овецъ и проч.	50							
	итого по XI-й статьѣ		150						

Перечень статей расхода.	По штату положено		Выдано		Остается къ выдачѣ		Противъ штата выдано			
							меньше		болѣе	
	злот.	грощ.	злот.	грощ.	злот.	грощ.	злот.	грощ.	злот.	грощ.
Статья I. Казенныя подати	1,217		1,217							
„ II. Духовныя повинности	680		680							
„ III. Общественныя заведенія	200		200							
„ IV. Наемъ	500		300			200				
„ V. Хозяйственные снаряды	500		56			444				
„ VI. Расходы по пропинаціи	3,000		2,202			798				
„ VII. Покупка скота	1,600		1,032			568				
„ VIII. Постройки и починки	500		210			290				
„ IX. Жалованье служащимъ	10,580		580	10,000						
„ X. Путевыя издержки	200		12			199	18			
„ XI. Неожиданные расходы	500		150			350				
всего	19,477		6,627	10,000		2,849	18			

Сравненіе дохода и расхода:	злот.	гр
въ приходѣ было	49,278	6
штатные расходы простиралсь на	16,627	12
остается чистаго дохода	32,650	24
по утвержденному на 18 ²³ / ₂₄ годъ штату чистый доходъ составляеть	30,000	—
по настоящему отчету	32,650	24
слѣдовательно по отчету поступило чистаго дохода свыше штата	2,650	24

	b) Ekonomowi w Ludwinowie Kazimierzowi Bormie zlp. 150	150							
	c) Dyspozytorowi w Lazicach Ignacemu Karczak zlp. 70	70	} 580						
	d) Pastuchowi w Ludwinowie Janowi Gryzale zlp. 50	50							
	e) Dziewce pachtowej Maryannie Kot zlp. 70	70							
	f) Dojaczkom 6-iu po zlp. 10 rocznie	40			580				
10,580	Summa tytułu IX-go			580		10,000			
	<i>Tytuł X. Koszta podróży.</i>								
200	Od 6-u fur posyłanych do Warszawy z pszenicą w ilości 30 korcy, zapłacono w Kroszowie mostowego, po 2 grosze od konia		12		12				
200	Summa tytułu X-go		12		12				
	<i>Tytuł XI. Wydatki nadzwyczajne.</i>								
500	Za 5 korcy pszenicy do siewu, po zlp. 20	100							
	Lekarstwo dla bydła i owiec i t. p.	50		150					
	Summa tytułu XI-go			150					

Zebranie tytułów wydatku.	Etatem przeznaczono		Wydano		Zalega		A tak względem etatu wydano			
							mniej		więcej	
	złote	grosze	złote	grosze	złote	grosze	złote	grosze	złote	grosze
Tytuł I. Podatki krajowe	1,217		1,217							
„ II. Ciężary duchowne	680		680							
„ III. Instytutu publiczne	200		200							
„ IV. Najem	500		300			200				
„ V. Sprzęty gospodarskie	500		56			444				
„ VI. Wydatki propinacyjne	3,000		2,202			798				
„ VII. Zakup inwentarza	1,600		1,032			568				
„ VIII. Budowle i reparacye	500		210			290				
„ IX. Pensye ekonomiczne	10,580		580	10,000						
„ X. Koszta podróży	200		12			199	18			
„ XI. Wydatki nadzwyczajne	500		150			350				
Summa	19,477		6,627	12	10,000			2,849	18	

Porównanie przychodu i rozchodu:	złote	gr
przychód czyni	49,278	6
wydatki etatowe	16,627	12
pozostaje czystego dochodu	32,650	24
podług etatu na rok 18 ²³ / ₂₄ zatwierdzonego, dochód netto wynosi	30,000	—
podług niniejszego rachunku	32,650	24
a zatem podług rachunku jest dochodu netto nad etat więcej	2,650	24

№ 9.

О томъ, что управление имѣніями и лѣсами послѣ супрессированнаго и Познанскаго духовенства ввѣрено Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.

(3 (15) Нодбря 1831 года)

По указу

Всепресвѣтѣйшаго, Державнѣйшаго

Государя Императора

НИКОЛАЯ I-го,

Самодержца Всероссійскаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Временное Правленіе Царства Польскаго,

принявъ въ уваженіе, что управление имѣніями и фондушами за уничтоженіемъ духовныхъ заведеній оставшимися въ соединеніи съ управленіемъ казенными имѣніями въ завѣдываніи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства состоящими, не токмо уменьшить расходы чрезъ увольненіе отъ службы чиновниковъ для управленія первыми содержимыхъ, но, сверхъ того, введеть надлежащее въ сборѣ доходовъ единообразіе, столь нужное въ управленіи казенными имѣніями, о пользѣ чего, Законное Правительство Царства Польскаго разсуждало уже прежде 29 Нодбря минувшаго года, — постановило и постановляетъ слѣдующее:

Ст. 1.

Недвижимыя имѣнія, лѣса и всякіе фондуши, оставшіеся въ Царствѣ Польскомъ, какъ за уничтоженіемъ духовныхъ заведеній, такъ и послѣ духовенства къ Герцогству Познанскому отошедшаго, имѣютъ состоять временно въ завѣдываніи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства впредь до окончательнаго распоряженія и обращенія оныхъ, по Высочайшей волѣ къ надлежащему назначенію.

Ст. 2.

Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія и Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства по обоюдномъ сношеніи, приведутъ въ извѣстность всѣ

№ 9.

Zarząd dobrami i lasami po duchowieństwie supprimowaném i poznańskim, poruczony Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

(d. 3 (15) Listopada 1831 roku)

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

MIKOŁAJA I-go,

CESARZA I SAMOWŁADCY WSZECH ROSSYJ, KRÓLA POLSKIEGO,

etc., etc., etc.

Rząd Tymczasowy Królestwa Polskiego.

Zważając, iż administracya dóbr i funduszów po instytucjach supprimowanych, połączona z administracyą dóbr rządowych, pod kierunkiem Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu zostających, nietylko przyniesie oszczędność w wydatkach przez usunięcie oddzielnej służby do zarządu pierwszych utrzymywanej, ale nadto w osiągnięciu dochodów zachowaną będzie jednostajność, która w administrowaniu własności publicznych tak jest potrzebną, że korzyści te były już w Rządzie prawym Królestwa Polskiego przed dniem 29 Listopada r. z. roztrząsane, postanowił i stanowi co następuje:

Art. 1.

Dobra, lasy i wszelkie fundusze po instytucjach supprimowanych, tudzież po duchowieństwie, do Księstwa Poznańskiego odpadłym, w Królestwie pozostałe, mają zostawać tymczasowo pod administracyą Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, dopóki stale uregulowane na właściwy cel, za NAJWYŻSZYM NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA I KRÓLA potwierdzeniem, obrócone nie zostaną.

Art. 2.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, tudzież Przychodów i Skarbu, za wspólnem porozumieniem się, obliczą wszelkie activa i passiva, tudzież

приходы и расходы (activa и passiva) и определять чистый доход, какой с выше означенных фондушей, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства въ продолженіи управленія своего, обязана будетъ платить Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія на расходы, штатомъ супресивнымъ назначенные.

Ст. 3.

Доколь доходы рѣшительно опредѣлены не будутъ, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, обще съ Правительственною Коммисіею Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, изъ дохода 818,032 злотыхъ польскихъ 15 грошей, послѣднимъ штатомъ супресивнымъ означеннаго, исключать расходы на управленіе и улучшеніе недвижимыхъ имѣній, а также постоянный платежъ, имѣющій быть вносимымъ Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства, а остальное за тѣмъ количество причислять къ чистому доходу, долженствующему временно поступать въ Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, для расходовъ, на счетъ помянутыхъ фондушей назначенныхъ.

Равнымъ же образомъ поступлено будетъ съ фондушами духовенства Герцогства Познанскаго въ послѣднемъ штатѣ показанными въ суммѣ 48,775 злотыхъ польскихъ 12 грошей.

Ст. 4.

Исполненіе постановленія сего, Временное Правленіе возлагаетъ на Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія и Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства, на каждую по принадлежности.

Состоялось въ городѣ Варшавѣ, въ засѣданіи Временнаго Правленія, 3 (15) Ноября 1831 года.

Предсѣдатель Временнаго Правленія Царства Польскаго,
Дѣйствительный Тайный Совѣтникъ (подписано) Федоръ Енгель.

№ 118.

ustanowią czysty dochód z funduszów powyższych, który Skarb w ciągu swęj administracyi obowiązany będzie płacić Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, na wydatki etatem suppressyjnym określone.

Art. 3.

Dopóki dochód stale udeterminowany nie będzie, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu wspólnie z Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, od dochodu w summie złp. 818,032 gr. 15 ostatnim etatem suppressyjnym wykazanego, potrąca kosztą administracyi i melioracyi dóbr, tudzież opłaty stałe do ponoszenia na Skarb przechodzące; pozostała zaś reszta uważać będą jako czysty dochód tymczasowo Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego płacić się mający na opędzenie wydatków, do rzeczonych funduszów przywiązanych.

Podobnie postąpią z funduszami po duchowieństwie Księstwa Poznańskiego, ostatnim etatem w summie złp. 48,775 gr. 12 wykazanemi.

Art. 4.

Wykonanie niniejszego postanowienia Kommissyom Rządowym Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, tudzież Przychodów i Skarbu, w czem do której należy, Rząd Tymczasowy poleca.

w Warszawie, na posiedzeniu Rządu Tymczasowego, d. 3 (15) Listopada 1831 r.

Prezes Rządu Królestwa Polskiego,

Rzeczywisty Tajny Radca (podpisano) Engel.

Nr. 118.

№ 10.

Высочайшее разрѣшеніе, данное Правительственной Комми-
сiи Финансовъ и Казначейства для обращенія, по сношенію
съ Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духов-
ныхъ Дѣлъ, въ казенное вѣдомство имѣній упраздненнаго
духовенства, въ замѣнъ за казенныя имѣнія, въ случаѣ
необходимости приведенія въ надлежащій составъ Всеми-
лостивѣйше пожалованныхъ казенныхъ имѣній.

(11 (23) Мая 1836 года.)

Божіею Милостію,

МЫ, НИКОЛАЙ I-й,

ИМПЕРАТОРЪ и САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССИЙСКОЙ, ЦАРЬ ПОЛЬСКОЙ,
и проч., и проч., и проч.

Признавая нужнымъ для приведенія въ надлежащій составъ
нѣкоторыхъ, Всемилостивѣйше Нами пожалованныхъ казенныхъ
имѣній, дополнить оныя, присоединеніемъ къ нимъ участковъ изъ
имѣній упраздненнаго духовенства, принимая также въ сообра-
женіе, что Финансовое начальство и по другимъ причинамъ мо-
жетъ встрѣтить надобность въ обращеніи въ свое вѣдомство
имѣній сего рода; не упуская, наконецъ, изъ вида ненарушимости
фундуша упраздненнаго духовенства, который постановленіемъ
Нашимъ 4 (16) Февраля 1832 года, по гипотечнымъ книгамъ,
Мы обезпечить повелѣли; постановили и постановляемъ:

Ст. 1.

Имѣнія упраздненнаго духовенства, въ постановленіи На-
шемъ 4 (16) Февраля 1832 года означенныя, могутъ быть Пра-
вительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства въ пол-
номъ ихъ составѣ, или частями, смотря по мѣрѣ надобности,
обращаемы въ Казенное вѣдомство; но въ замѣнъ того должна
она Коммисія въ то же самое время причислить къ общему ду-
ховному фондушу другія казенныя имѣнія, равной стоимости и
соотвѣтственной въ отношеніи доходовъ надежности.

Ст. 2.

Обращеніе въ Казенное вѣдомство не прежде должно по

№ 10.

NAJWYŻSZE upoważnienie dla Kommissyi Rządowej Przy-
chodów i Skarbu, do zajęcia dóbr suppressowanych w za-
mian za dobra rządowe, w razie potrzeby zaokrąglenia do-
nacyów, za zniesieniem się z Kommissyą Rządową Spraw
Wewnętrznych i Duchownych.

(d. 11 (23) Maja 1836 r.)

Z Bożej Łaski

MY MIKOŁAJ I-y,

CESARZ WSZECH ROSSYJ, KRÓL POLSKI,

etc., etc., etc.

Mając na uwadze potrzebę zaokrąglenia niektórych dóbr
rządowych, NAJŁASKAWIEJ przez Nas darowanych, za pośrednictwem
wcielenia do nich części dóbr suppressowanych; zważając nadto,
że zajść mogą i inne wypadki, w których władze skarbowe po-
trzebować będą zajęcia dóbr tejże natury; niepuszczając nakoniec
z uwagi całości funduszu suppressyjnego, któryśmy ukazem Na-
szym z dnia 4 (16) Lutego 1832 r., hypotecznie zabezpieczyć po-
lecili, postanowiliśmy i stanowimy:

Art. 1.

Dobra suppressowane, objęte ukazem Naszym z dnia 4 (16)
Lutego 1832 r., mogą być przez Kommissyę Rządową Przycho-
dów i Skarbu, w całości lub w części, w miarę uznanej potrzeby,
na rzecz Skarbu zajęte; lecz Kommissya ta ma jednoczasowie dać
funduszowi ogólnemu religijnemu inne dobra rządowe, w za-
mian, takiej samej wartości i takiejże pewności co do dochodów.

Art. 2.

Zajęcie nie pierwój nastąpi, dopóki Kommissya Rządowa

слѣдовать, какъ по предварительномъ обзорѣнн обоихъ имѣній къ замѣну предположенныхъ на мѣстѣ, особою Коммисією, со стороны Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, а также Финансовъ и Казначейства, назначиться имѣющею, по подробномъ разсмотрѣнн оною стоимости ихъ и доходовъ съ нихъ получаемыхъ, по соглашеніи затѣмъ обѣихъ Правительственныхъ Коммисій на счетъ условій замѣна и послѣ письменнаго оныхъ утвержденія.

Ст. 3.

Когда такимъ образомъ замѣнъ назначенъ будетъ, то Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія и Финансовъ и Казначейства будутъ имѣть право приступить къ переписанію вотчинничества и къ перечисленію долговъ Кредитнаго Земскаго Общества, согласно заключенному между ними условію и на основаніи рѣшенія, какое въ Главной Дирекціи Кредитнаго Земскаго Общества относительно долговъ на обоихъ имѣніяхъ лежащихъ состоится.

Ст. 4

Коль скоро, по содержанію предыдущихъ статей, замѣнъ въ исполненіе приведенъ будетъ, и имѣнія упраздненнаго духовенства, вмѣсто казенныхъ поступившія, признаны будутъ нужными для дополненія имѣній, перешедшихъ въ частную собственность по пожалованію, то Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства будетъ имѣть власть распорядиться оными въ пользу лицъ, коимъ имѣнія пожалованы, или же, если не будетъ въ томъ надобности, употребить ихъ для той цѣли, для которой они приобрѣтены.

Ст. 5.

Исполненіе вышеозначеннаго повелѣнія Нашего, которое имѣетъ быть внесено въ Дневникъ Законовъ Правительственнымъ Коммисіямъ Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія и Финансовъ Казначейства поручаемъ.

Данъ въ Царскомъ Селѣ, Мая 11 (23) дня 1836 года.

(подписано) „НИКОЛАЙ“.

Контрасигнировалъ: Министръ Статсъ-Секретарь
Графъ Степанъ Грабовскій.

Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, jak niemniej Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, nie zeszła na miejsce obu dóbr, na zamianę projektowanych, Kommissyi, i dopóki Kommissya ta wartości i dochodów obu dóbr nie rozpozna, i obie Kommissye Rządowe na warunki zamiany nie zgodzą się i takowych nie spiszą.

Art. 3.

Gdy zamiana zdecydowaną zostanie, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, oraz Przychodów i Skarbu, upoważnione zostają do przepisania długu Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, podług umowy, jaką z sobą spiszą i decyzji, jaką Dyrekcyja Główna Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, względem pożyczki na obu dochodach ulokowanej, wyda.

Art. 4.

Skoro zamiana, w duchu powyższych artykułów do skutku przyjdzie, a dobra supprimowane w zamian rządowych nabyte, potrzebne będą do zaokrąglenia donacyi, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu mocną jest niemi na rzecz donataryuszów zarządzić, lub też gdyby ta potrzeba nie zachodziła, dać im przeznaczenie, dla którego nabyte zostały.

Art. 5.

Wykonanie powyższej woli Naszej, która w Dzienniku Praw zamieszczoną być ma, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, oraz Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu polecamy.

Dan w Carskiem Siele, d. 11 (23) Maja 1836 r.

(podpisano) „НИКОЛАЙ“.

przez CESARZA I KRÓLA,

Minister Sekretarz Stanu (podpisano) *Stefan Hr. Grabowski.*

№ 11.

Распоряжение, данное по случаю сообщения Инструкции, изданной для Генеральных Интендантов казенных имуществъ.

(2 (14) Января 1842 года.)

Во N Губернское Правленіе.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Во видахъ обезпеченія цѣлости имуществъ, состоящихъ въ завѣдываніи Правительственной Коммисіи, и дабы имѣть непосредственныя свѣдѣнія о томъ, какъ исполняются распоряженія и въ какомъ состояніи находится управленіе и хозяйство въ этихъ имуществвахъ; сверхъ того, для побужденія, посредствомъ неусыпнаго надзора, арендаторовъ имѣній къ надлежащему исполненію принятыхъ ими обязанностей, а чиновниковъ по хозяйственной части, особенно же Экономическихъ Ассесоровъ, къ строгому исполненію возложенныхъ на нихъ обязанностей и надлежащему содѣйствію къ достиженію вышеозначенной цѣли, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, отъ 20 Декабря (1 Января) 1841/2 года, назначила двухъ Генеральныхъ Интендантовъ вѣдомства Финансовъ, ввѣривъ имъ наблюденіе за имуществами, какъ казенными, такъ и Горнаго вѣдомства, подуховными и конфискованными, вообще же за всѣмъ, что составляетъ собственность Казны, или по какому либо случаю состоитъ въ ея вѣдѣніи.

Во приложенной у сего копіи съ инструкции упомянутымъ Интендантамъ указаны: цѣль ихъ назначенія, возложенныя на нихъ обязанности и порядокъ исполненія сихъ послѣднихъ. На Губернское Правленіе, согласно § 19 му возлагается: объявить Ассесорамъ, Обводовымъ Коммисарамъ, Лѣснымъ Управленіямъ, и арендаторамъ имѣній о командированіи Интендантовъ, о цѣли сей командировки, и о свѣдѣніяхъ, кои поручено собрать, и о томъ, что Интендантами, назначены: Антонъ Добекъ и Владиславъ Грайбнеръ.

По прибытіи одного изъ нихъ на ревизію Отдѣленія казенныхъ имуществъ и лѣсовъ, Губернское Правленіе обязано оказывать ему содѣйствіе, сообщать по его требованію, безъ

№ 11.

Rozporządzenie wydane z powodu przesłania instrukcyi służącej dla Intendentów Jeneralnych dóbr rządowych.

(d. 2 (14) Stycznia 1842 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Troskliwa o zachowanie w całości i dobrym stanie dóbr swemu zarządowi powierzonych, chcąc przytem mieć bezpośrednią wiadomość, jak są wykonywane przepisy i prowadzona administracya, oraz utrzymywane gospodarstwo; obok tego przez wprowadzenie czujnego dozoru, pobudzać dzierżawców do należytego wypełniania obowiązków kontraktowych, a urzędników służby ekonomicznej, szczególnież Assessorów Ekonomicznych, do zwracania usiłowań, aby przez baczną uwagę i ściśle wypełnianie poruczonych im czynności, przykładali się również ze swojej strony jak najskuteczniej do osiągnięcia powyższego celu; — Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu od dnia 20 Grudnia (1 Stycznia) 184^{1/2} roku przeznaczyła dwóch Intendentów Jeneralnych Skarbu, do nadzoru dóbr rządowych, górniczych, suppressyjnych i skonfiskowanych, zgola wszystkich stanowiących własność Skarbu, lub jakimkolwiek tytułem należących do jego administracyi.

Dołączona w odpisie instrukcyja dla tychże Intendentów wskazuje ich przeznaczenie, poruczone obowiązki, oraz sposób wykonywania. Rząd Gubernialny stosownie do § 19-go obwieści Assessorom, Kommissarzom Obwodowym, Urzędom leśnym i wyda poleczone tamże ostrzeżenia do dzierżawców, o wysłaniu Intendentów, celu ich zjazdu, czego mają dochodzić, zawiadamiając przytem, że obecnie Intendentami takowemi są: Antoni Dobek i Władysław Grajbner.

Gdy który z nich przybędzie na rewizję czynności Sekcyi dóbr i lasów, wtedy Rząd Gubernialny winien przyjsć mu w pomoc, udzielaniem dokładnem wszelkich wiadomości przez niego

замедлений, всё нужныя свидѣнія, и исполнять всё требованія, кои будутъ имъ предъявлены при объѣздѣ казенныхъ имѣній.

Варшава, 2 (14) Января 1842 года.

№ 77,658/24,433.

Приложеніе къ № 11-му.

ИНСТРУКЦІЯ ГЕНЕРАЛЬНЫМЪ ИНТЕНДАНТАМЪ КАЗЕННЫХЪ ИМУЩЕСТВЪ.

Г Л А В А I.

Общая обязанность.

1) Къ общимъ обязанностямъ Интенданта относятся: наблюдение за канцелярскими чиновниками въ Отдѣленіяхъ казенныхъ имуществъ и лѣсовъ при Губернскихъ Правленіяхъ тѣхъ губерній, въ коихъ поручена имъ будетъ ревизія казенныхъ, Горнаго вѣдомства, подушныхъ и конфискованныхъ имѣній, съ тѣмъ, чтобы удостовѣряться о дѣйствительномъ состояніи, въ какомъ находится хозяйство, объ исполненіи арендаторами контрактныхъ условій и обхожденіи ихъ съ крестьянами; повѣрка дѣйствій экономическихъ должностныхъ лицъ, состоящихъ въ округахъ, а также повѣрка дѣйствій относительно взысканій недоимокъ въ обводахъ; наконецъ, приведеніе въ исполненіе прочихъ, возлагаемыхъ на нихъ Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства порученій, какъ въ Канцеляріи ея, такъ и во время объѣзда имѣній.

2) Интендантъ обязанъ имѣть у себя собраніе постановленій и правилъ, относящихся къ управленію имѣніями и къ административнымъ взысканіямъ. основательно изучить таковыя, наблюдать за точнымъ ихъ исполненіемъ и дополнять собраніе этихъ правилъ издаваемыми впоследствии постановленіями, сообщаемыми ему Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства.

3) Дѣйствія Интенданта не должны ограничиваться однимъ лишь соблюденіемъ письменныхъ формальностей; напротивъ, онъ обязанъ наблюдать за точнымъ исполненіемъ правилъ, изложен-

žadanych, które także pospiesznie przesłać Intendentowi, i wszelkie wnioski jego załatwiać obowiązany, gdy tenże będzie na objeździe dóbr rządowych.

w Warszawie, d. 2 (14) Stycznia 1842 r.

Nr. 77,658/24,433.

Annex do Nr. 11-go.

INSTRUKCYA DLA INTENDENTÓW JENERALNYCH DÓBR RZĄDOWYCH.

Т У Т У Ъ I.

Ogólne obowiązki.

1) Ogólne obowiązki Intendenta rozciągają się będą do nadzoru służby biurowej w Sekcyach dóbr i lasów rządowych, przy Rządach Gubernialnych tych gubernij, które mu będą wskazane do objazdu dóbr rządowych, górniczych, supprimowanych i skonfiskowanych w tychże guberniach, celem przekonania się o ich istotnym stanie, ich gospodarstwie, o spełnianiu warunków kontraktowych przez dzierżawców, i zachowywaniu się tychże względem włóścian, do kontrolowania służby ekonomicznej po okręgach, a działań exekucyjnych po obwodach, do załatwiania czynności, jakie mu prócz tego Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu w swém biurze, lub na gruncie dóbr przeznaczy.

2) Intendent zaopatrzyć się winien w zbiór urzędzeń i przepisów o administracyi dóbr, o exekucyi administracyjnej, przejąć się ich znajomością, pilnować ścisłego onych wypełniania, i zbiór takowy skompletować, wydawanemi w przyszłości urządzeniami, jakie mu Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu komunikować będzie.

3) Czynności Intendenta nie mają się ograniczać na formalnościach piśmiennych, raczej będzie należało do niego wchodzić w ścisły nadzór szczegółów wskazanych niniejszą instrukcyą;

ныхъ въ настоящей Инструкціи, исправлять и устранять всякія, замѣченныя имъ неточности и упущенія, и только по особенно важнымъ дѣламъ составлять слѣдственные протоколы, избѣгая лишней переписки.

Г Л А В А II.

О предметахъ, подлежащихъ ревизіи въ Отдѣленіяхъ казенныхъ имуществъ и льсовъ, Губернскихъ Правленій, и о порядкѣ производства ревизіи.

4) Канцелярскій порядокъ въ Экономическихъ Отдѣленіяхъ составляетъ предметъ предварительнаго обзора Интенданта въ Губернскихъ Правленіяхъ; посему онъ обязанъ удостовѣриться: заведена ли книга для записыванія своевременной явки чиновниковъ къ должности, распределены ли канцелярскія занятія согласно существующимъ правиламъ, учрежденъ ли контроль занятій каждаго изъ чиновниковъ, исполняются ли каждымъ, возложенныя на него обязанности, или же въ исполненіи этомъ происходятъ замедленія, особенно же по дѣламъ важнѣйшимъ, какъ-то: отчетности по имѣніямъ, коимъ срокъ аренды кончился, и предписаніямъ Правительственной Коммисіи; какія именно причины остановки дѣлъ, нерадѣніе ли, неспособность, или же накопленіе дѣлъ вслѣдствіе несоразмѣрнаго распределенія занятій; не поручаются ли чиновникамъ этого Отдѣленія занятія, относящіяся къ другимъ Отдѣленіямъ, въ надлежащемъ ли порядкѣ архивъ, именно: дѣла, указатели и журналы.

5) Общія кассовыя недоимки и недоимки по содержанию статей, съ которыхъ доходы должны поступать въ Губернское Казначейство, Интендантъ обязанъ повѣрять на основаніи послѣдней полугодовой вѣдомости, представленной Губернскимъ Правленіемъ въ Правительственную Коммисію; за тѣмъ онъ долженъ удостовѣриться въ дѣйствительности причинъ, замедляющихъ взысканіе недоимокъ посредствомъ экзекуціи, или сложеніе оныхъ со счетовъ и исключеніе изъ книгъ Казначейства, особенно по важнѣйшимъ статьямъ, соображаетъ мѣры, кои надлежитъ принять къ устраненію замедленій, и изслѣдываетъ, въ чемъ именно замедленія эти состоятъ, и отъ чьей вины произошли.

6) Недоимки по чиншамъ и канонамъ Интендантъ обязанъ сообразить съ представленными на ревизію Правительственной

dostrzeżone uchybienia prostować i uchylać, a tylko w przedmiotach ważnych, przystępować do śledczych protokółów, wystrzegając się jednak zbytecznego i niepotrzebnego piśmiennictwa.

Т У Т У ЖЕ II.

Przedmioty rewizyi służby w Sekcyach dóbr i lasów Rządów gubernialnych i sposób jęj załatwiania.

4) Porządek służbowy Sekcyj ekonomicznych będzie wstępnym przedmiotem badań Intendenta w Rządach Gubernialnych, wejdzie więc w rozbiór, czy istnieje lista prezencyjna? czy rozkład prac biurowych jest odpowiedni przepisom? czy są prowadzone kontrole indywidualnych czynności? czy każdy pełni przeznaczone mu obowiązki, lub pozostaje w zaległościach, a szczególnie co do dzieł ważniejszych, jako to: obrachunków z wyexpirowanych dzierżaw, reskryptów Kommissyi Rządowej, jakie są powody zaległych czynności, czy zaniebdywanie, niezdolność, lub przeciążenia z nieproporcjonalnego podziału, czy indywidua tęg Sekcyi nie są odrywane do niewłaściwych zatrudnień innych Wydziałów, czy służba archiwalna jest należycie prowadzona, akta, repertorya i dzienniki w należyтым porządku?

5) Zaległości kassowe i dzierżaw, przy gubernialnég Kassie istniejące, rozpozna Intendent, na podstawie ostatniego półrocznego wykazu, przez Rząd Gubernialny do Kommissyi Rządowej podanego, przekona się, czy powody tamujące exekucyę, lub umozwienie i usunięcie z ksiąg kassowych szczególnieг ważniejszych pozycyj są istotne, i co do ich uprzątnięcia przedsięwzięć wypada, lub w czymъ zachodzi i czyja вина zwłoki lub zaniebdania.

6) Zaległości kassowe w czynszach i kanonach postara się Intendent rozpoznać, na zasadzie wykazów i sprawdzeń czynności

O dobrach rządowych.

Коммисіи вѣдомостями и повѣрочными протоколами объ экзекуціонныхъ мѣрахъ за послѣдній годъ, и сдѣлать, гдѣ найдеть нужнымъ, замѣчанія, о коихъ сказано выше, въ ст. 4.

7) Залоги, представленные арендаторами казенныхъ имуществъ и лѣсовъ, а также подрядчиками, и вообще всякаго рода залоги надлежитъ повѣрять по находящимся въ Отдѣленіи контрольнымъ книгамъ и подлежащимъ дѣламъ; при чемъ удостовѣряться по документамъ, представляютъ ли эти залоги надлежащее обезпеченіе, достаточны ли они; если же залоги окажутся недостаточными, то разяснить, по чьей винѣ произошло упущеніе, какія приняты мѣры къ огражденію Казны, и дѣйствительны ли эти мѣры.

8) Интендантъ долженъ повѣрять, по заведеннымъ журналамъ, дѣйствія Окружныхъ Ассесоровъ и удостовѣряться, находятся ли эти журналы въ порядкѣ, повѣрялись ли содержащіяся въ нихъ свѣдѣнія о занятіяхъ; кромѣ того, онъ обязанъ по этимъ журналамъ, а также изъ подробныхъ дѣлъ по арендному содержанию имуществъ удостовѣряться, производился ли Ассесорами осмотръ строеній на мѣстѣ, донесено ли ими было Губернскому Правленію о томъ, что арендаторы не дѣлаютъ необходимыхъ починокъ въ строеніяхъ, и какія именно предприняты были мѣры противъ виновныхъ въ сихъ упущеніяхъ.

9) По изслѣдованіи вышеозначенныхъ подробностей и всѣхъ обнаруженныхъ имъ, во время объѣзда, обстоятельствъ, Интендантъ обязанъ:

- a) менѣ важныя упущенія исправить, сдѣлавъ за нихъ, кому слѣдуетъ, замѣчанія;
- b) въ отношеніи проступковъ или упущеній болѣе важныхъ, влекущихъ за собою отвѣтственность или оштрафованіе, составить протоколъ, съ потребованіемъ отъ виновныхъ письменнаго объясненія и повѣркою сего объясненія. Составивъ, за тѣмъ, подробный общій протоколъ о произведенной имъ ревизіи канцеляріи, со включеніемъ въ оный протоколовъ, упомянутыхъ подъ лит. b, если они имѣли мѣсто, представить таковой, при рапортѣ, въ Правительственную Коммисію.

10) Если въ числѣ упущеній, объясненныхъ подъ лит. b, окажутся такія, противъ которыхъ признано будетъ необходи-

exeкуcyjnych, за ostatni rok przed rewizją Kommissyi Rządowej podawanych, i takie same, jak w art. 4-m wymieniono, poczyni gdzie znajdzie potrzebę spostrzeżenia.

7) Stan kaucyj z trwających dzierżaw, administracyj, entrepryz, i w ogóle wszelkich na rzecz administracyi dóbr i lasów rządowych stawianych, rozpoznać należy na zasadzie prowadzonej w Seceyi kontrolli i akt szczegółowych, przekonać się z dowodów, czy mają bezpieczeństwo podług przepisów, a obok tego mieć na uwadze, czy takowe są dostateczne i kompletne, w razie przeciwnym, kto jest winny zaniedbania, jakie środki ku zabezpieczeniu Skarbu są zarządzone, i czy te są dostateczne.

8) Akta dzienników czynności Assessorów Okręgowych Intendent przejrzy i przekona się, czy dzienniki są kompletne, czy były należycie rozbierane i oceniane, pod względem czasu i zatrudnień w nich zamieszczonych; dochodzić będzie za pomocą takich, jako też akt szczegółowych dzierżaw, czy objazdy i rewizye budowli były przez Assessorów odbywane, czy zaniedbywania w restauracyach budowlanych zostały Rządowi Gubernialnemu doniesione, i jakie środki przeciwko zaniedbującym zostały zarządzone.

9) Po wyexaminowaniu wytkniętych szczegółów, i wszelkich okoliczności, w trakcie działań wykryć się mogących, Intendent wysłedzone:

- a) uchybienia, zaniechania mniejszej wagi, — zgani i sprostuje;
- b) zaniedbania i przewinienia większej wagi, wymagające odpowiedzialności lub kary, — protokółarnie opisze, winnych do tłumaczenia się piśmiennego pociagnie, takowe w czém wypadnie sprawdzi; poczem spisze ogólny treściwy protokół z odbytej rewizyi biurowej, do którego dołączy szczegółowo ad b wymienione protokóły, jeżeli jakie będą, i takowe Kommissyi Rządowej przy swym raporcie poda.

10) Jeżeliby pomiędzy uchybieniami, ad b wymienionemi, znalazł wymagające rychłego zaradzenia, względem takich przy

мымъ принять безотлагательныя мѣры, то объ этомъ Интендантъ долженъ донести, съ изложеніемъ обстоятельствъ дѣла, Гражданскому Губернатору, и просить объ удержаніи части жалованья у виновныхъ чиновниковъ, съ обращеніемъ этихъ денегъ на усиленіе средствъ къ окончанію числящихся за канцелярією нерѣшенныхъ дѣлъ, или, если это окажется нужнымъ, о временномъ устраниніи виновныхъ отъ должности.

11) Интендантъ обязанъ составить, по прилагаемой при семъ формѣ, кондуктный списокъ о всѣхъ чиновникахъ и должностныхъ лицахъ, сдѣлать въ этомъ списокѣ отмѣтки на основаніи тѣхъ убѣжденій, какія онъ составилъ себѣ во время ревизіи округовъ, и представить его согласно нижеуказанному порядку, при рапортѣ о ревизіи.

12) До окончанія ревизіи канцеляріи, Интендантъ, потребуетъ отъ Губернскаго Правленія:

- a) именной списокъ арендаторовъ и эмфитевтическихъ владѣльцевъ всякаго рода имуществъ, со свѣдѣніями о срокѣ аренды, о платежахъ арендныхъ суммъ, о количествѣ, какъ сбавляемыхъ на постройки процентовъ, такъ и издержекъ на починку строеній, зачисленныхъ въ счетъ этихъ процентовъ;
- b) вѣдомость объ оставшихся, по размежеваніи лѣсовъ, участкахъ, предназначенныхъ на хозяйственныя потребности, и предоставленныхъ уже въ пользованіе, или остающихся еще въ распоряженіи;
- c) вѣдомость объ имѣніяхъ, отданныхъ въ администрацію, въ пользу Казны, или въ пользу арендаторовъ, неисправно платившихъ арендныя деньги;
- d) вѣдомость о конфискованныхъ имѣніяхъ, отдаваемыхъ въ аренду Кредитнымъ Обществомъ;
- e) вѣдомость объ экстренныхъ порученіяхъ, если таковыя возлагаемы были на Округныхъ Ассесоровъ.

Материалами этими онъ обязанъ пользоваться во время объѣзда имѣній на мѣстѣ.

Г л а в а III.

О объѣздахъ и производствѣ ревизіи на мѣстѣ.

13) Порядокъ объѣзда и ревизіи долженъ быть распредѣ-

вылущенію стану rzeczy, odniesie się do Gubernatora Cywilnego, i przełoży mu swe wnioski, albo o zatrzymanie pensyi winnym, i użycie takowej na wyrobienie dopuszczonej zaległości w czynnościachъ biurowych, albo o zasuspendowanie tychże, jeśli tego okaże się potrzeba.

11) Z nabytego przekonania przy takiej rewizyi, uformuje Inspektor kondukt listę, wedle załączonego wzoru, wszystkich urzędników i officyalistów, następnie takową kompletować będzie po odbyciu objazdów w Okręgach, i złoży oną jak poniżej będzie wymieniono przy raportachъ z objazdów.

12) Przed zamknięciemъ rewizyi biurowej, Intendentъ zarząda od Rządu Gubernialnego:

- a) wykazu imiennego dzierżawcówъ czasowych, długoletnichъ i emfiteutycznychъ dóbrъ wszelkiego rodzaju, obejmującego wiadomość о przeciągu latъ dzierżawnych, о opłatachъ dzierżawnych, о wysokości potrącanego procentu на budowle i restauracyachъ a conto takowego jużъ przyjętychъ;
 - b) wykazu odpadkówъ leśnych, на użytekъ ekonomiczny przeznaczonych, jużъ w użytekъ oddanych, i do wolnego zarządzenia pozostającychъ;
 - c) wykazu dóbrъ w administracyi на rzeczъ Skarbu, lub zadłużonychъ dzierżawcówъ pozostającychъ;
 - d) wykazu dóbrъ skonfiskowanych, przezъ Towarzystwo Kredytowe wydzierżawionychъ;
 - e) wykazu nadzwyczajnychъ poleceń, jeżeli jakie Assessoromъ Okręgowymъ były wydane.
- Материалы zaś te użyje przy czynnościachъ на gruncie dóbr.

Т у т у е III.

Objazdy i rewizye на gruncie.

13) Kolejъ podróży do rewizyi на gruncie winienъ Intendentъ

лень Интендантомъ такимъ образомъ, чтобы разъѣзды эти могли быть произведены самымъ краткимъ путемъ, и притомъ въ само-скорѣйшее время, для сего онъ долженъ собрать точныя свѣдѣнія о мѣстахъ нахождения имѣній.

При первомъ объѣздѣ, не вмѣняется въ непремѣнную обязанность осматривать всѣ мелкія аренды и угоды, а потому слѣдуетъ обрѣзывать преимущественно болѣе значительныя имѣнія и усадьбы, особенно же такія, въ которыхъ имѣются обширныя строения и заводы.

14) Интендантъ, во время ревизіи, обязанъ вести себя съ умѣренностью и приличіемъ, дабы внушить, какъ арендатору, такъ и крестьянамъ, полное убѣжденіе, что начальство заботится о благосостояніи имѣній и выгодахъ крестьянъ, и что оно наблюдаетъ за точнымъ исполненіемъ сдѣланныхъ распоряженій.

15) Мѣсто для своихъ письменныхъ занятій Интендантъ избираетъ въ одномъ изъ ближайшихъ мѣстечекъ, откуда и производитъ разъѣзды. Если въ какомъ либо мѣстѣ этого сдѣлать невозможно, въ такомъ случаѣ, Интендантъ можетъ принять помѣщеніе, какое отвѣдетъ ему, безъ стѣсненія для себя и своего семейства, арендаторъ, требовать при этомъ какихъ либо удобствъ Интендантъ не въ правѣ, дабы не подать повода короткими отношеніями съ арендаторомъ къ подозрѣнію въ равнодушіи къ интересамъ Казны и крестьянъ.

16) При ревизіяхъ своихъ, Интендантъ долженъ главнымъ образомъ удостовѣряться въ томъ, улучшилось ли состояніе имѣній, не пришло ли оно, напротивъ, въ упадокъ, и, въ послѣднемъ случаѣ, разъяснить причины упадка; сверхъ того, онъ обязанъ повѣрить, не нарушены ли границы имѣнія.

Съ этою цѣлью, Интендантъ требуетъ экземпляръ сдаточнаго протокола и повѣряетъ по оному состояніе имѣній. Если упомянутого протокола нѣтъ на мѣстѣ, въ такомъ случаѣ испрашивается высылка онаго, на счетъ виновныхъ, изъ Губернскаго Правленія, но начатое обзрѣніе отнюдь не останавливается и продолжается при помощи мѣстныхъ дознаній и личнаго осмотра. Независимо отъ изложеннаго, Интендантъ долженъ убѣдиться, снабжены ли крестьяне престоіонными и барщинными табелями, и затѣмъ приступить къ изслѣдованію, исполняются ли условія, значащіяся въ §§ 2, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15 и 18 контракта.

uprojektować w sposób najmniej czasu i najkrótszą drogę obejmujący, obowiązany więc jest dokładnie o rozpołożeniu dóbr poinformować się.

Przy pierwszym objeździe nie kładzie się za nieodzowny obowiązek zwiedzania drobniejszych realności i dzierżaw, większe przeto dzierżawy i folwarki, zwłaszcza takie, w których są znakomitsze budowle i zakłady, objechać należy.

14) Zachowanie się Intendenta, przy czynnościach na gruncie, winno się cechować umiarkowaniem i skrupulatnością, tak ażeby wpoić tak dzierżawcy jako i włościanom zupełne przekonanie, że władza skarbowa bezpośrednio czuwa nad stanem dóbr, dobrem włościan, i ściśle rozporządzeń swoich wykonaniem.

15) Miejsce do czynności piśmiennych obierać winien Intendent w poblizszych miasteczkach, z którego objazdy dopełni, a gdzieby się to ułatwić nie udało, tedy prócz zajęcia mieszkania dla siebie, jakie mu dzierżawca, bez nadwyrężenia własnej i rodziny wygody przeznaczy, starać się będzie uchylać od wszelkich innych dogodności, aby unikać nawet pozoru stosunków, któreby do obojętności na interes Skarbu i włościan dawały powód.

16) Sprawdzenie stanu dóbr mieć będzie za cel, czy takowy polepszył się, czy pogorszył, i z jakich powodów, oraz czy possessya granic jest nienaruszoną.

Do tej czynności należy zażądać exemplarza aktu podawczego, porównać go z znalezionym stanem rzeczy, a gdyby przypadkiem nie był na miejscu, wezwać Rząd Gubernialny, o zapewnienie tego braku na koszt winnych, nie zahaczając jednak na tem samej czynności, którą kontynuować można za pomocą miejscowych badań i naoczego zwiedzania, przyczem przekonąć się należy, czy włościanie mają doręczone tabelle prestacyi i regulamin pańszczyzniany, następnie śledzić z kolei, czy warunki kontraktowe w §§ 2, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15 i 18-m są

При этомъ надлежитъ руководствоваться указаніями, изложенными ниже.

17) Еслибы о поступленіи арендныхъ платежей нельзя было получить точныхъ свѣдѣній изъ вѣдомостей Обводовыхъ Казначействъ (о чемъ говорится ниже), въ такомъ случаѣ Интендантъ долженъ истребовать казначейскія квитанціи. Равнымъ образомъ, еслибы собранныя, согласно ст. 6, свѣдѣнія о залогахъ не представлялись вполне достовѣрными, надлежитъ обратиться къ разсмотрѣнію самыхъ документовъ по сему предмету.

18) О обращеніи арендатора съ крестьянами слѣдуетъ сперва разузнать подъ рукою, не подавая повода къ неосновательнымъ жалобамъ. Если при разспросѣ мѣстнаго солтыса или другихъ сельскихъ жителей, не состоящихъ въ зависимости отъ арендатора, о обхожденіи послѣдняго съ крестьянами, окажется какое либо притѣсненіе, о которомъ подтвердятъ и крестьяне, письменно или изустно, въ такомъ случаѣ Интендантъ долженъ войти въ разбирательство, и, прекративъ менѣе важныя злоупотребленія арендатора, возстановить порядокъ на основаніи престаціонныхъ или барщинныхъ табелей. Въ случаѣ обнаруженія болѣе важныхъ притѣсненій, влекущихъ за собою взыскаіііе и вознагражденіе за убытки, въ пользу обиженныхъ, доносить, не входя впрочемъ въ излишнія подробности, обо всѣхъ замѣченныхъ злоупотребленіяхъ Губернскому Правленію, для распоряженія о производствѣ формальнаго слѣдствія и рѣшенія дѣла въ самомъ же Губернскомъ Правленіи.

19) Что касается незаселенія усадьбъ, неведенія реестровъ, вывоза изъ имѣнія соломы, невыполненія правилъ о садкѣ деревъ, то всѣ подобнаго рода упущенія Интендантъ обязанъ разслѣдовать, и въ случаѣ обнаруженія злоупотребленія, исчислить денежные взыскаііія, опредѣленные въ §§ 10, 12 и 13; составленную же о семъ вѣдомость представить въ Губернское Правленіе, для записки денежныхъ взыскаііій на приходъ. Одинъ экземпляръ сказанной вѣдомости представляется, при рапортѣ, въ Правительственную Коммисію. Въ отвращеніе могущихъ, впоследствии, возникнуть возраженій, Правительственная Коммисія предписала Губернскимъ Правленіямъ, предварить арендаторовъ, что если, во время бытности Интенданта на мѣстѣ, сами они или ихъ повѣренные не представятъ, по протоколярному приглашенію, нуж-

въ выконываніи, со dopełnione być winno, według poniższych wskazań.

17) O wypłatności dzierżawcy, jeśli Intendent nie miał sposobności przekonać się z delat Kass obwodowych, o czym poniżej jest mowa, tedy zażąda okazania sobie kwitów kassowych, zaś co do kaucyi, jeżeliby wiadomości w art. 6-m zebrane zostawały mu jakie powątpiewanie, podobnież zażądać okazania dowodu jest mocen.

18) Sposób obchodzenia się dzierżawcy z włościanami należy naprzód dochodzić środkami, któreby nie obudzały bezzasadnych zaskarżeń. Przy wybadywaniu miejscowego solтыsa, albo innych mieszkańców wsi, nie prestujących dzierżawcy, o miejscowe wiadomości, należy wzmiankowany przedmiot okolicznie examinaować, a gdy ukaże się ślad uciążenia, a włościanie to ustnie lub piśmiennie stwierdzą, w takim dopiero razie Intendent wejdzie w poszukiwanie, pomniejsze uchybienia dzierżawcy załatwi, i naprowadzi rzecz w karby porządku, tabellami i regulaminem oznaczonego; jeżeli zaś okażą się uciążenia większej wagi, pociągające za sobą wymiar kary i zwrot strat dla poszkodowanych, w takim razie opisze w sposobie skróconym dostrzeżone nadużycia, i doniesie takowe Rządowi Gubernialnemu, dla zarządzenia formalnego śledztwa i wydania decyzji w Rządzie Gubernialnym.

19) Nieosiedlenie osad, nieutrzymywanie regestrów, wywóz z gruntu słomy, nieobsadzenie drzewek, mają być ściśle dochodzone i kary pieniężne z tych tytułów w §§ 10, 12 i 13-m zastrzeżone zaraz Intendent obliczy, i wykazy takowych Rządowi Gubernialnemu do pretonacyi prześle, zachowując jeden exemplarz do rapportów, Kommissyi Rządowej podać się mających. Dla zapobieżenia reklamacyom w téj mierze, Kommissya Rządowa wydaje do Rządów Gubernialnych polecenie ostrzeżenia dzierżawców, że jeżeli pod bytność Intendenta na gruncie, sami, lub przez swych zastępców, nie złożą przed nim usprawiedliwień, o co protokółarnie pociągnąć ich należy, wtedy uznani będą za przy-

ныхъ объясненій, то будетъ признано, что сами они находятъ наложенное на нихъ взысканіе справедливымъ. Противу заявленныхъ возраженій, Интендантъ представляетъ Губернскому Правленію свои доводы, въ защиту интересовъ Казны.

20) Хотя, согласно условіямъ контракта, повѣрка посѣвовъ и обработки полей должна производиться уже при истеченіи контрактнаго срока, тѣмъ не менѣе, въ случаѣ, еслибы Интендантъ въ бытность свою на мѣстѣ, замѣтилъ, что арендаторомъ, по несостоятельности, или преднамѣренно, для разоренія имѣнія, допускаются въ семъ отношеніи злоупотребленія,—онъ обязанъ, въ огражденіе интересовъ Казны, донести о томъ Губернскому Правленію.

21) Всякаго рода строенія и обязательства въ отношеніи оныхъ, принятыя арендаторомъ, по § 11 контракта, должны составлять предметъ особой заботливости и вниманія Интенданта. При помощи содержащихся въ сдаточномъ протоколѣ описаній, а также чрезъ личный осмотръ и мѣстное дознаніе, Интендантъ обязанъ удостовѣриться: существуютъ ли всѣ хозяйственныя строенія, какъ прежнія, такъ и тѣ, которыя подлежали къ выстройкѣ съ подряда; затѣмъ приступить къ повѣркѣ:

- a) въ какомъ состояніи находятся старыя строенія, то есть годны ли они еще; заботится ли арендаторъ о поддержаніи крышъ, подвалинъ, стѣнъ, половъ и проч. Обо всѣхъ замѣченныхъ неисправностяхъ и поврежденіяхъ дѣлать надлежащія указанія;
- b) въ отношеніи починокъ, утвержденныхъ уже Ассесорами: прочно ли таковыя сдѣланы, и дѣйствительно ли израсходована на починку сумма, опредѣленная изъ арендныхъ денегъ;
- c) по отношенію къ новымъ зданіямъ, построеннымъ на счетъ арендныхъ денегъ: соотвѣтствуютъ ли таковыя условіямъ контракта; при этомъ въ исчисленіи стоимости соблюдать правило, изложенное въ пунктѣ b;
- d) если въ какомъ либо мѣстѣ не были еще произведены, на счетъ арендныхъ денегъ, необходимыя новыя постройки, то Интендантъ обязанъ приказать возвести таковыя, и назначить для сего срокъ;

знающихъ заслужоною карę. Чыніоне рекламачы виниен бѣдзие Intendent doniesć Rządowi Gubernialnemu, dla zabezpieczenia Skarbu.

20) Zasiwy i uprawa gruntów, wedle zastrzeżeń kontraktu, dochodzone być mają wprawdzie dopiero przy expiracyi kontraktu; jeżeliby jednak przy swėj bytności dostrzegł Intendent, że dzierżawca albo przez niezamożność, albo przez złe zamiary dla opustoszenia i opuszczenia dóbr takowe zaniedbuje, winien będzie doniesć Rządowi Gubernialnemu, dla zabezpieczenia Skarbu.

21) Zabudowania wszelkiego rodzaju i obowiązek co do takowych w § 11-m kontraktu zastrzeżony, ma być szczególnym przedmiotem uwagi i troskliwości Intendenta. Za pomocą opisów przeto, w akcie tradycyi objętych, naocznego zwiedzania i badań miejscowości, Intendent przekonywać się będzie, czy istnieją wszystkie gruntowe budowle, tak dawne jako i te, które za entrepryzami miały być wystawione, a następnie dochodzić winien:

- a) czy dawniejsze budowle są w stanie do trwałego użytku zdatnym, jak je dzierżawca utrzymywać winien, mianowicie co do dachów, podwalin, ścian, podłóg etc., przy czém zaraz formować należy notaty znalezionych wad i deteryoryzacyi;
- b) co do reparacyi, już przez Assessorów przyjętych, czy te są trwałe i odpowiednie szacunkowi, za nie z funduszu procentowego zaliczonemu;
- c) co do nowych budowli z funduszu procentowego postawionych, czy te są wedle konstrukcyi w kontraktach oznaczonej, i co do wartości jak ad b;
- d) gdzie jeszcze żadne nowe budowle z funduszu tego nie są postawione, a zachodzi tego potrzeba, Intendent tę do wykonania oznaczy, i termin załatwienia budowy określi;

- e) предметом ревизии должны быть также ограды, плетни и заборы;
- f) когда окажется, что сельския строения находятся въ запущенномъ состоянii, требовать отъ арендатора объясненiй, почему онъ, въ противность обязательству своему, не принявъ, къ предупрежденiю сего, надлежащихъ мѣръ;
- g) въ отношенiи мостовъ, дорожныхъ указателей и проч., примѣняться къ правилу, изложенному подъ лит. e.

По произведенiи, изложеннымъ порядкомъ, ревизii, Интендантъ долженъ составить: по предметамъ, значащимся подъ лит. a, b, c, d и e, одну вѣдомость, а по пункту g другую. Последняя препровождается Интендантомъ къ Обводовому Коммисару, а съ первою надлежитъ поступить по указанiю, излагаемому ниже.

22) О болѣе важныхъ упущенiяхъ, касающихся исправленiя строенiй вообще, особенно же такихъ, которыя требуютъ безотлагательныхъ мѣръ, и о починкѣ коихъ уже было сдѣлано распоряженiе Окружнымъ Ассесоромъ, тотчасъ доносить Гражданскому Губернатору, для надлежащаго, съ его стороны, распоряженiя къ принятию понудительныхъ мѣръ.

23) Если въ имѣнii находятся излишнiя и притомъ ненужныя строения, Интендантъ обязанъ, истребовавъ о нихъ отзывъ отъ арендатора, донести Правительственной Коммисii, съ заключенiемъ своимъ, слѣдуетъ ли такiя строения передѣлать, или же вовсе сломать.

24) По дѣламъ о нарушенiи границъ имѣнiй, Интендантъ долженъ удостовѣриться, защищается ли въ Судахъ арендаторомъ, согласно принятому имъ, по контракту, обязательству, ненарушимость границъ. Если окажется, что арендаторъ не исполняетъ этого обязательства, и что послѣдствиемъ сего упущенiя можетъ быть уменьшенiе фольварочныхъ или сельскихъ земель, немедленно сообщать о томъ Губернскому Правленiю. Если изъ собранныхъ по изясненному предмету свѣдѣнiй возникнетъ сомнѣнiе на счетъ благонадежности дѣйствии арендатора, въ такомъ случаѣ Интендантъ обязанъ, для полученiя надлежащаго убѣжденiя осмотрѣть границы и удостовѣриться, все ли пространство земли находится во владѣнii и пользованii арендатора, нѣтъ ли повода къ спорамъ о границѣхъ.

- e) ogrodzenia, parkany, płoty również winny być przedmiotem rewizyi;
- f) o budowlach wiejskich, gdzie te są w stanie zaniedbanym, dzierżawcę pociągać należy do tłumaczenia, dla czego z obowiązku nadzoru temu nie zaradził;
- g) co do mostów, drogoskazów etc. podobnie jak ad e postąpić należy.

Po odbytej w taki sposób rewizyi, Intendent sporządzi co do szczegółów, pod lit. a, b, c, d, e, jeden; zaś pod lit. g drugi wykaz, i ostatni prześle Kommissarzowi Obwodu, a z pierwszego zrobi użytek, poniżej wyłuszczyć się mający.

22) Ważniejsze zaniedbania restauracyj budowlanych, takie, które nagłego wymagają zaradzenia, lub które już były przez Assessora Okręgowego do wykonania wskazane, mają być zaraz Gubernatorowi Cywilnemu, dla zarządzenia zmagających środków, donoszone.

23) Budowle zbytkowe zupełnie niepotrzebne, gdzieby się w dobrach znaleźć miały, i są tylko nieużytecznym ciężarem, Intendent po zasiągnięciu zdania dzierżawcy, zaprojektuje Kommissyi Rządowej albo do przerobienia albo do zniesienia.

24) Obrona granic w sprawach possessoryjnych, czy jest przez dzierżawcę podług obowiązku kontraktowego pełniona, Intendent przekona się, a jeżeli jest zaniedbywana i ztąd wyniknąć może co do przestrzeni folwarcznych i wiejskich niebezpieczeństwo, zrobi zaraz o tem Rządowi Gubernialnemu doniesienie. Aby w tém dokładnie postępować, Intendent, gdzie z powziętych wiadomości znajdzie o postępowaniu dzierżawcy wątpliwość, wien będzie objechać granice i badać, czy wszystko jak należy jest posiadane i użytkowane, które dać może powód do przywłaszczenia.

Въ равной мѣрѣ, Интендантъ долженъ удостовѣриться, существуетъ ли надзоръ за правильнымъ поступленіемъ взносовъ отъ крестьянъ и за ихъ хозяйствомъ

25) Воспрещенныя, по § 15, передачи аренды въ другія руки, арендаторы стараются обыкновенно скрывать подъ разными видами, особенно когда содержаніе передано лицу, не имѣющему на него права. Интендантъ долженъ стараться обнаружить подобныя злоупотребленія, и, собравъ о семъ нужныя доказательства, представить въ Губернское Правленіе, для подтверженія виновнаго отвѣтственности, на основаніи контракта.

26) Такъ какъ содержаніе въ имѣніи соответственнаго количества собственнаго скота составляетъ не менѣе важную обязанность арендатора, то Интендантъ обязанъ повѣрить наличность скота и, если гдѣ найдетъ ее не въ опредѣленномъ количествѣ, поступить согласно правилу, указанному подъ № 24.

27) Кромѣ изложенныхъ, могутъ встрѣтиться и другія, не менѣе вредныя для имѣній и для интересовъ Казны дѣйствія арендаторовъ, но такія, которыя трудно напередъ подробно исчислить; между прочимъ, напримѣръ, незаконное добываніе минераловъ, торфа, неосмотрительное производство рыбной ловли, неограниченная продажа крестьянамъ, въ долгъ, горячихъ напитковъ, и взысканіе такихъ долговъ, посредствомъ экзекуціи. Всѣ подобнаго рода злоупотребленія должны быть обнаружены и прекращены; относительно же предупрежденія ихъ на будущее время, Интендантъ обязанъ представить Правительственной Комисіи свои соображенія.

28) Когда вблизи осматриваемаго имѣнія находятся лѣсные участки, оставшіеся по размежеваніи лѣсовъ, какъ предоставленныя уже въ пользованіе, такъ и подлежащія раздѣлу, Интендантъ обязанъ повѣрить ихъ, и на основаніи находящейся у него вѣдомости, упомянутой подъ № 12, убѣдиться: удобны ли произведенныя надѣлы и соответствуютъ ли назначенію; по какимъ причинамъ, или въ слѣдствіе чьего нерадѣнія, остальные лѣсные участки остались безъ должнаго употребленія. Всѣ замѣчанія по этому предмету включаются въ общій рапортъ.

29) Въ имѣніяхъ, отданныхъ въ администрацію въ пользу Казны или въ пользу арендатора, неисправно платившаго арендные деньги, Интендантъ долженъ обратить вниманіе на то,

Подобнѣе przekonacъ się, czy jest pełniony dozór nad wypłatnością i rzadnością włościan.

25) Przedzierzawienia bez zezwoleń władzy, wzbronione § 15-m, dzierżawcy zwykli pod różnemi pozorami ukrywać, zwłaszcza, gdy to ma miejsce na rzecz osób, nie mających kwalifikacyi. Wypadki te Intendent śledzić, dowody ku ustanowieniu czynu zbierać i Rządowi Gubernialnemu przysyłać winien, dla użycia rygору w kontraktach zastrzeżonego.

26) Zaprowadzenie i utrzymywanie na gruncie dóbr przyzwoitej liczby inwentarza własnego, jest również ważnym obowiązkiem dzierżawcy, takowy przeto sprawdzi Intendent, i gdzie inaczej znajdzie, postąpi jak ad 24.

27) Mogą zachodzić inne okoliczności, nie dające się przewidzieć, przez które dzierżawcy działać zwykli na szkodę dóbr i Skarbu, jako to: przez nieprawne kopanie minerałów, torfu, przez nierządne rybołówstwo; zaś na szkodę włościan, przez rozwolniony kredyt trunków, a ściąganie swych należitości exekucją i t. p., te więc dochodzić i zatamować należy, a ku zapobieżeniu nadal, przedstawiać Kommissyi Rządowej środki.

28) Odpadki leśne już rozdane, lub do rozdania pozostające, gdzie będą w bliskości dóbr rewidowanych, Intendent za śladem wykazu ad 12 posiadanego zwiedzi, przekonacъ się, czy dotychczasowe wydzielenia są dogodne i właściwe, i jakie przyczyny lub czyje zaniedbanie jest na przeszkodzie, że reszta odpadków nie obracana na cel właściwy, i spostrzeżenia w tej mierze do ogólnego rapportu zanotuje.

29) Dobra administrowane na rzecz Skarbu lub na risico zadłużonego dzierżawcy zwiedzając, Intendent przekonacъ się czy

представляет ли состояніе администратора достаточное обезпеченіе, исполняет ли онъ, какъ слѣдуетъ, свои обязанности, въ какомъ состояніи находятся денежная часть и счетоводство, не приходятъ ли въ упадокъ строенія, ведется ли надлежащимъ образомъ хозяйство, обезпечена ли движимость должника? О замѣченныхъ по сему предмету: ущербѣ для Казны или злоупотребленіяхъ, Интендантъ обязанъ тотчасъ донести, на зависящее распоряженіе, Гражданскому Губернатору.

30) Въ тѣхъ имѣніяхъ, гдѣ Гминные Войты или Экономическіе администраторы получаютъ содержаніе отъ Казны, Интендантъ обращаетъ вниманіе на ихъ дѣйствія: имѣютъ ли они надлежащія ручательства, не занимаются ли какими либо особыми спекуляціями, вредными не только для службы, но и для благосостоянія крестьянъ.

31) Въ имѣніяхъ, по которымъ часто приносятся жалобы, Интендантъ долженъ разузнать о дѣйствительной причинѣ этихъ жалобъ: не происходятъ ли онныя отъ подстрекательства злонамѣренныхъ людей, извлекающихъ для себя изъ этого выгоду. Подобнаго рода людей обнаруживать для поступленія съ ними по закону.

32) Въ имѣніяхъ, пожалованныхъ частнымъ лицамъ на все время существованія Кредитнаго Общества, поступать такимъ же порядкомъ, какъ и въ другихъ казенныхъ, отданныхъ во временную аренду; въ имѣніяхъ же конфискованныхъ, или отдаваемыхъ въ оброкъ Кредитнымъ Обществомъ, если Интенданту случится быть въ такихъ имѣніяхъ, удостовѣриться, не разоряются ли онныя арендаторами, и ведется ли сими послѣдними хозяйство согласно контрактнымъ условіямъ. Убѣдившись въ противномъ, Интендантъ долженъ довести о томъ до свѣдѣнія Губернскаго Правленія, для надлежащаго сношенія съ Кредитнымъ Обществомъ и принятія мѣръ къ отвращенію злоупотребленій.

33) Еслибы, при разъѣздахъ по имѣніямъ, Интендантъ нашелъ въ одномъ изъ нихъ чиновниковъ по хозяйственной части или землемѣровъ, то долженъ войти въ разсмотрѣніе ихъ дѣйствій, сравнить таковыя съ данными этимъ лицамъ порученіями, распорядиться объ исправленіи замѣченныхъ упущеній и направить каждаго къ успѣшному выполненію возложенныхъ на него занятій.

administrator ma rękojmię, czy przywoicie pełni swe obowiązki, czy stan kassy i rachunkowy jest tu w całości i porządku, czy budowle nie są zaniedbywane, i czy gospodarstwo jest dobrze prowadzone, czy ruchomości dłużnika są zabezpieczone; a jeżeliby w czem wykrył szkody Skarbu, lub malwersacye, doniesie to zaraz Gubernatorowi Cywilnemu, dla zaradczych środków.

30) W dobrach, gdzie są płatni od Rządu Wójci gmin i administratorowie ekonomiczni, Intendent przekona się o ich sprawowaniu, i czy mają stawione poręczenia, czy nie oddają się odrębnym spekulacyom, przez co ich służba cierpi, i włóścianie bywają na straty narażeni.

31) W dobrach, z których często zachodzą skargi, przekona się Intendent, jaki tego mógł być istotny powód, a szczególnież czy te nie pochodziły z przewrotnych podżegań pokątnych doradców, mających na celu własne zyski z wybieranych składek; takich zaś wykrywać i wskazać dla pociągnięcia onych w właściwej drodze do odpowiedzialności.

32) W dobrach donataryuszom na czas trwania Towarzystwa Kredytowego oddanych, postępować należy jak w innych dobrach rządowych czasowo zadzierżawionych; zaś w dobrach skonfiskowanych i przez Towarzystwo Kredytowe wydzierżawionych, gdzie Intendent przejeżdżać będzie, wchodzić ma w przekonanie, czy tameczni dzierżawcy nie dopuszczają zniszczeń i podług osnowy służących im kontraktów stan dóbr utrzymują; znalazłszy zaś przeciwnie, doniesie o tem Rządowi Gubernialnemu, dla zniesienia się z władzą Towarzystwa Kredytowego i zarządzenia złemu.

33) Gdzie przy bytności na gruncie znajdzie Intendent urzędników ekonomicznych lub miernicznych, wejdzie w ich czynności, porówna one z poleceniami, za któremi są wysłani, dostrzedz się mogące uchybienia sprostuje, i nada popęd czynności.

Равноѣрно Интендантъ обязанъ убѣдиться на мѣстахъ, производятся ли Окружными Ассесорами срочные объѣзды, и исполняются ли ими прочія служебныя обязанности.

Встрѣтивъ, при ревизіи, гдѣ либо въ имѣніи Секвестратора Интендантъ обязанъ удостовѣриться: не прѣзжаетъ ли этотъ послѣдній съ тѣмъ, чтобы, въ ущербъ плательщикамъ, увеличивать издержки; исполняетъ ли онъ своевременно и согласно съ правилами возложенныя на него порученія; не требуетъ ли излишняго. Всякія замѣченныя въ семъ отношеніи злоупотребленія Интендантъ долженъ прекращать, съ порученіемъ строгаго наблюденія Обводовому Комписару.

Еслибы Интендантъ узналъ, что служащіе въ Лѣсномъ вѣдомствѣ способствуютъ, незаконными дѣйствіями своими, разоренію крестьянъ, или же, въ ущербъ симъ послѣднимъ, занимаютъ какими либо спекуляціями, онъ обязанъ: или прекратить подобныя злоупотребленія на мѣстѣ, или же, въ случаѣ особой ихъ важности, произвести мѣстное дознаніе, съ донесеніемъ о томъ, что окажется, Правительственной Комисіи.

Еслибы Интендантъ замѣтилъ, что благосостояніе крестьянъ потерпѣло вслѣдствіе отобранія у нихъ угодій Лѣснымъ Управленіемъ, на обязанности его лежитъ принять мѣры къ удовлетворенію обоюдныхъ хозяйственныхъ интересовъ.

Г Л А В А IV.

О повѣркѣ дѣйствій Экономическихъ Ассесоровъ.

34) Съ приближеніемъ къ концу ревизіи въ округѣ, Интендантъ долженъ назначить Окружному Ассесору срокъ, когда приступить въ обревизованію его дѣйствій. Ревизію эту надлежитъ производить слѣдующимъ порядкомъ:

- a) потребовать представленія всѣхъ предписаній, порученій, расчетовъ, а также поданныхъ крестьянами или арендаторами прошеній, по которымъ не сдѣлано надлежащаго исполненія. Всѣ эти бумаги сличаются съ журналомъ корреспонденціи, и разсматриваются причины, по которымъ онѣ не исполнены;
- b) обо всѣхъ замѣченныхъ имъ, во время объѣзда, несообразностяхъ и упущеніяхъ по службѣ Интендантъ дол-

Przekonać się także ma na gruncie, czy Assessorowie okręgowi odbywają peryodyczne objazdy i pełnią swą powinność.

Gdzieby w dobrach zastał Sekwestratora, przekona się o jego postępowaniu, mianowicie: czy nie odbywa kilkakrotnego zjazdu, aby z uciskiem kontrybuentów, większe zaliczać koszta, czy swą czynność pełni zgodnie z przepisami i w swoim czasie, czy nie pobiera wyższych nad przepis kosztów, a w przeciwnym razie nadużycie powściągnie lub wezwie Kommissarza Obwodu o niezawodne tego dopilnowanie.

Jeżeliby równie powziął wiadomość, że officjaliści leśni nieprawnym postępowaniem przyczyniają się do upadku włościan, albo też, że ci officjaliści oddają się ubocznym spekulacyom, dla których włościanie cierpią, wtedy takim zdarzeniom, albo zaraz zapobiedz i tamę ma położyć, lub gdyby znajdował przedmiot większej wagi, wysledzić ma i Kommissyi Rządowej przedstawić.

Gdyby Intendent dostrzegł, że przez odjęcie włościanom użytków ze strony administracyi leśnej, stan ich podupadł, wtedy poda środki godzące widoki obu gospodarstw.

T Y T U Ł IV.

O rewizyi czynności Assessorów Ekonomicznych.

34) Skoro objazd w okręgu zbliżać się będzie do końca, Intendent oznaczy Assessorowi Okręgowemu termin do rewizyi jego działań, poczem takową odbędzie w następnym sposob:

- a) przełożyć sobie każe wszelkie niezalatwione kommissorya, dyspozycye, obrachunki i podania od włościan lub dzierżawców, porówna je z dziennikiem korespondencyjnym, wejdzie w ocenienie powodów ich niezalatwienia;
- b) uchybienia i zaniedbania w służbie, jakie w objeździe do-

жень сообщить Ассесору, примѣняясь въ этомъ отноше-
ніи къ правиламъ, изложеннымъ подъ № 9 и 10;

- c) равнымъ образомъ Интендантъ сообщаетъ Ассесору из-
готовленную во время ревизіи, согласно съ пунктомъ 21,
вѣдомость о строеніяхъ, подлежащихъ возобновленію;
при чемъ приказываетъ Ассесору наблюсти за своевре-
меннымъ выполненіемъ изложеннаго въ вѣдомости. О семъ,
съ приложеніемъ самой вѣдомости, Ассесоръ доноситъ,
въ первомъ по ревизіи своей рапортъ, въ Губернское
Правленіе;
- d) затѣмъ Интендантъ обязанъ собрать свѣдѣнія о дѣй-
ствіяхъ по отношенію къ частнымъ лицамъ чиновниковъ,
назначенныхъ въ помощь Ассесору по описи и передачѣ
имѣній; при чемъ привести въ извѣстность, не обрмени-
тельно ли для сторонъ положенное этимъ помощникамъ
суточное содержаніе, наконецъ,
- e) долженъ удостовѣриться, снабженъ ли Ассесоръ полнымъ
собраніемъ правилъ, относящихся къ Экономическому
Управленію; если же окажется, что нѣтъ, предложить ему
озаботиться о пополненіи недостающихъ правилъ.

Г л а в а V.

О повѣркѣ вѣдомостей Обводовыхъ Казначействъ.

35) Въ проѣздъ свой чрезъ обводовой городъ, Интендантъ въ
правѣ потребовать вѣдомости о всѣхъ вообще недоимкахъ по аренд-
нымъ платежамъ, чиншамъ и канонамъ въ казенныхъ и подухов-
ныхъ имѣніяхъ. Если сумма этихъ недоимокъ окажется слиш-
комъ значительною, надлежитъ потребовать отъ Обводоваго Ком-
мисара по всѣмъ важнѣйшимъ статьямъ объясненіе, были ли,
въ свое время, приняты экзекуціонныя мѣры, и почему оказались
недѣйствительны; нѣтъ ли распоряженія объ отсрочкѣ экзекуціи;
если есть, то на какой именно срокъ, и не истекъ ли уже этотъ
послѣдній.

36) Буде окажется, что таковыхъ распоряженій вовсе не
было, или же что назначенный въ распоряженіяхъ срокъ уже
окончился, Интендантъ обязанъ потребовать отъ Коммисара пись-
менное объясненіе и повѣрить оное; если же объясненіе окажется
въ чемъ либо неосновательнымъ, сдѣлать распоряженіе о приве-

- стрзгѣ, вышлущы Ассесору, и co до tego wszystkiego
postąpi w sposób wyżej w art. 9 i 10 m przepisany;
- c) zakommunikuje Assessorowi wykaz restauracyj budowla-
nych, ze swęj rewizyi jak w art. 21-m wymieniono przygo-
towany, nakaże dopilnowanie, aby objęte nim szczegóły
były w terminach załatwione, z czego Assessor, przy zda-
waniu rapportu z najpierwszego objazdu Rządowi Guber-
nialnemu, przy dołączeniu tego wykazu, usprawiedliwić
skutek będzie w obowiązku;
- d) przekona się wreszcie Intendent, o konducie osób u-
żywanych do pomocy Assessora przy tradycjach dóbr
i innych czynnościach, na koszt stron załatwianych, i
czy w oznaczaniu onym dyet nie zachodzi przeciążenie
interessantów, nakoniec
- e) poweźmie przekonanie, czy Assessor jest zaopatrzony
w kompletny zbiór ogólnych o administracyi ekonomicz-
nej urzędzeń i przepisów, a jeśli nie tak jest, poleci mu
bezwłoczne onych ukompletowanie.

Т и т у л ь V.

О sprawdzaniu delat Kass obwodowych.

35) W przejeździe przez miasto obwodowe, mocen będzie In-
tendent zażądać delat zaległości dzierżawnych, i zaległości czynszów
i kanonów z dóbr rządowych i suppressyjnych z wszystkich lat,
za jakieby nie były pobrane, poczem, gdyby się okazały znaczne
zaległości, zażąda od Kommissarza Obwodu, co do pozycyj wa-
żniejszych usprawiedliwienia, czy stopniowy rygor exekucyjny
był względem takowych w swoim czasie użyty, dla czego nie oka-
zał się skutecznym, lub czy exystują upoważnienia, zawieszające
exekucyę, na jakie termina, i czy te nie upłynęły?

36) Jeżeli się okaże brak upoważnień, lub termina oznaczo-
ne w nich upłynęły, Intendent wezwie Kommissarza do tłumacze-
nia na piśmie, sprawdzi takowe, gdzie się okażą bezzasadne, ry-

деніи въ дѣйствіе экзекуціонныхъ мѣръ, и обо всемъ оказавшемся донести Губернскому Правленію и Правительственной Коммисіи, для опредѣленія надлежащаго взысканія съ неисправнаго Коммисара.

37) Если Интендантъ, какъ выше, подъ № 32, упомянуто, замѣтитъ какія либо злоупотребленія Секвестратора, или же получить, во время объѣзда, жалобы на него, надлежитъ узнать, какія были сдѣланы по тому же предмету распоряженія Обводо-вымъ Коммисаромъ, и принять надлежащія мѣры къ прекращенію злоупотребленій.

ГЛАВА VI.

О донесеніяхъ, представляемыхъ Интендантомъ.

38) Такъ какъ, при назначеніи Интендантовъ, Правительство имѣло въ виду учредить точный и непосредственный, безъ увеличенія бесполезной переписки, надзоръ за состояніемъ имѣній и дѣйствіями Экономическихъ чиновниковъ, то, какъ уже объяснено выше подъ № 3, Интендантъ долженъ руководствоваться этими видами Правительства во всѣхъ своихъ дѣйствіяхъ; въ рапортахъ своихъ онъ обязанъ преимущественно помѣщать такіе предметы, кои дѣйствительно заслуживаютъ вниманія Правительственной Коммисіи.

Впрочемъ, по долгу службы, Интендантъ представляетъ троякаго рода рапорты:

- a) срочные, черезъ каждые 15 дней, съ приложеніемъ журнала о своихъ занятіяхъ и разъѣздахъ;
- b) экстренные, о случаяхъ, требующихъ безотлагательныхъ мѣръ, какъ объ этомъ выше, подъ № 10, 33, 34 и 35, упомянуто, а также объ исполненіи особыхъ порученій Правительственной Коммисіи;
- c) общіе, объ окончаніи разъѣздовъ и ревизій во всей губерніи, по всѣмъ предметамъ, которые были ему поручены.

39) Этотъ общій, упомянутый подъ лит. с, рапортъ, представляемый Директору Отдѣленія казенныхъ имуществъ и мѣсовъ, долженъ заключать въ себѣ:

- a) протоколъ, подъ № 9 указанный, съ приложеніями;
- b) кондуитный списокъ, означенный подъ № 11;
- c) вѣдомость о штрафахъ, какъ подъ № 19;

gor exekucyi przywrócić każe, a Rządowi Gubernialnemu i Kommissyi Rządowej zrobi o tem doniesienie, w celu wymierzenia na Kommissarza zasłużonej kary.

37) Gdzieby Intendent, jak w art. 32-m wymieniono, pozwał ślady o nadużyciach Sekwestratora, lub przy objeździe zanesione były przeciw takowym zażalenia, przekona się co Kommissarz Obwodu w téj mierze zarządził, i postara się złemu zaradzić.

TYTUŁ VI.

O raportach przez Intendenta składać się mających.

38) Gdy przez ustanowienie Intendentów, zamiarem jest Rządu rozciągnąć nad stanem dóbr i służby ekonomicznej, bezpośrednio ścisłą kontrolę i nadzór, któreby jednak nie pomnażały czczego piśmiennictwa, ten zamiar przeto, jak już wyżej w art. 3-m wskazano, mieć będzie Intendent w troskliwej baczności, przy wszelkich czynnościach i przy zdawaniu raportów swych, w których to tylko obejmować winien, co rzeczywiście godnym będzie uwagi Kommissyi Rządowej.

Zresztą z obowiązków swęj służby zdawać będzie raporty trojakie, to jest:

- a) peryodyczne co dni 15, przy których składać ma dziennik czynności i podróży;
- b) nadzwyczajne o wysledzonych zdarzeniach. wymagających nagłego zaradzenia, jak to wyłuszczone w art. 10, 33, 34 i 35-m tudzież w przedmiotach, które za oddzielnymi dyspozycjami Kommissyi Rządowej będzie ułatwiał;
- c) ogólne z ukończonego objazdu i rewizyi w całej gubernii z tych, które mu będą oznaczone.

39) Rapport ogólny, dopiero ad c wymieniony, na ręce Dyrektora Wydziału dóbr i lasów rządowych podawać się mający, obejmować ma:

- a) protokół, ad 9 wskazany, z allegatami;
- b) konduit listę, ad 11 zastrzeżoną;
- c) wykaz kar, jak ad 19;

- d) вѣдомость о поврежденныхъ строеніяхъ, по формѣ, указанной подъ № 21;
- e) объясненіе, съ приложеніями, дѣйствій Интенданта (глава IV и V);
- f) составленныя, на мѣстахъ, соображенія объ улучшеніяхъ въ экономической администраціи, о раздѣленіи имѣній по экономіямъ и округамъ, округленіи или установленіи новыхъ границъ;
- g) замѣчанія о необходимыхъ на будущее время измѣненіяхъ или дополненіяхъ въ контрактныхъ условіяхъ, о способахъ улучшения обработки земли въ имѣніяхъ, о новыхъ источникахъ доходовъ отъ рудниковъ и проч., о причинахъ вредно дѣйствующихъ на благосостояніе крестьянъ и о способѣ устраненія этихъ причинъ.

40) Такъ какъ разъѣзды зимою не производятся, то и надлежитъ въ это время составлять означенные рапорты и заниматься исполненіемъ другихъ возложенныхъ Правительственною Комисіею порученій.

Варшава, 2 (14) Января 1842 года.

№ 77,658/24,433.

№ 12.

О томъ, что поіезуитскія и принадлежащія учебнымъ заведеніямъ имущества переданы въ завѣдываніе Правительственной Комисіи Финансовъ и Казначейства.

(10 (22) Февраля 1842 года.)

Выписка изъ журнала Статсъ-Секретаріата Царства Польскаго

Божіею Милостию

МЫ, НИКОЛАЙ I-й,

ИМПЕРАТОРЪ И САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССИЙСКІЙ, ЦАРЬ ПОЛЬСКІЙ,
и проч., и проч., и проч.

По вниманію къ значительнымъ выгодамъ, проистекающимъ отъ передачи подуховныхъ имуществъ въ завѣдываніе Правительственной Комисіи Финансовъ и Казначейства, и желая эту мѣру распространить на всѣ вообще училищныя имущества,

- d) wykaz uszkodzonych budowli, według wzoru jak ad 21;
- e) wyjaśnienie i allegata co do czynności tytułu IV i V-go;
- f) ogólne uwagi i spostrzeżenia z miejscowości nabyte, względem ulepszeń w administracyi ekonomicznej dopełnić się mogących, pod względem podziału dóbr na ekonomie i okregi, zwinięcia lub zaokraglenia ostatnich;
- g) uwagi co do zmian albo dodatku na przyszłość w warunkach kontraktowych; o środkach ulepszeń kultury dóbr, podniesienia nowych źródeł dochodów z kopalń i t. p., o przyczynach, które działają szkodliwie na stan włóścian i sposobach do ich usunięcia.

40) Ponieważ służba objazdowa w czasie pory zimowej nie da się ułatwiać, przeto rapporta wymienione odkładać będzie Intendent na tę porę, w której one wyrobi, i poświęcać się będzie także pracom w Kommissyi Rządowej sobie oznaczonym.

w Warszawie, d. 2 (14) Stycznia 1842 r.

Nr. 77,658/24,433.

№ 12.

Dobra po-jezuickie i wszystkie majątki funduszu edukacyjnego, oddane pod zarząd Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

(d. 10 (22) Lutego 1842 r.)

Wypis z protokołu Sekretaryatu Stamu Królestwa Polskiego.

z BOŻEJ ŁASKI

МЫ, НИКОЛАЙ I-й,

CESARZ WSZECH ROSSYJ, KRÓL POLSKI,

etc., etc., etc.

Bacząc na znakomite korzyści, jakie wynikły z przejścia dóbr po duchowienstwie supprimowanem pod zarząd Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, i chcąc ten sam środek zastosować do wszelkich majątków Wydziału Edukacyjnego;

по представлению Совѣта Управления Нашего Царства Польскаго, повелѣваемъ:

Ст. 1.

Поіезуитскія имѣнія и всѣ вообще другія имущества, принадлежащія учебнымъ заведеніямъ, состоящія донинѣ подъ завѣдываніемъ Попечителя Варшавскаго Учебнаго округа, и Совѣта Народнаго Просвѣщенія, отдать въ завѣдываніе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.

Ст. 2.

Исполненіе настоящаго указа Нашего, который долженъ быть внесенъ въ Дневникъ Законовъ, поручаемъ Совѣту Управления.

Данъ въ С.-Петербургѣ, Февраля 10 (22) дня 1842 года.

(подписано) „НИКОЛАЙ“.

Контрасигнировалъ: Министръ Статсъ-Секретарь *И. Туркулъ*.

№ 13.

Распоряженіе о томъ, что къ владѣнію имѣніями, составляющими эдукационный фондушъ, не могутъ быть допускаемы лица, не имѣющія на то консенсовъ.

(11 (23) Февралл 1843 года.)

Вслѣ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства

предписываетъ Губернскому Правленію, при завѣдываніи имѣніями, составляющими эдукационный фондушъ, которыя, на основаніи Высочайшаго указа 10 (22) Февраля 1842 года, переданы въ управленіе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, руководствоваться распоряженіемъ Правительственной Коммисіи, даннымъ 30 Мая (11 Іюня) 1840 года, за № 85,678, въ отношеніи казенныхъ имѣній, а именно: въ отношеніи недопущенія къ владѣнію лицъ, не имѣющихъ на то консенсовъ, въ отношеніи формы составленія актовъ объ уступкѣ въ вѣчное владѣніе, а также въ отношеніи лаудеміальной платы, которая, согласно приведеннымъ тамъ же основаніямъ, не подлежитъ взиманію съ имѣній, отданныхъ во владѣніе на основаніи прежнихъ поль-

Na przełożenie Rady Administracyjnej NASZEGO Królestwa Polskiego rozkazujemy:

Art. 1.

Dobra po-jezuickie i wszelkie inne majątki, należące do funduszu edukacyjnego, zostające dotąd pod zarządem Kuratora Okręgu Naukowego Warszawskiego i Rady Wychowania Publicznego, przechodzą pod zarząd Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

Art. 2.

Wykonanie niniejszego Ukazu NASZEGO, który w Dzienniku Praw umieszczonym być ma, porucza się Radzie Administracyjnej.

Dan w Petersburgu, dnia 10 (22) Lutego 1842.

(podpisano) „НИКОЛАЙ“.

przez CESARZA I KRÓLA,
Minister Sekretarz Stanu (podpisano) *Turkuł*.

№ 13.

Rozporządzenie niedopuszczające do possessyi dóbr funduszu edukacyjnego osób konsensu nie posiadających.

(d. 11 (23) Lutego 1843 roku)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Poleca Rządowi Gubernialnemu, ażeby przy zarządzie dóbr funduszu edukacyjnego, Ukazem NAJWYŻSZYM z dnia 10 (22) Lutego 1842 r. pod administracyę Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu oddanych, stosował się do rozporządzenia Kommissyi Rządowej z dnia 30 Maja (11 Czerwca) 1840 r. Nr. 85,678, względem dóbr rządowych wydanego, a mianowicie: względem niedopuszczania do possessyi osób konsensu nieposiadających, co do formy spisywania aktów odstąpienia wieczystego posiadania, jako też opłaty laudemijalnej, która zgodnie z zasadami tam przytoczonymi, z dóbr, pod dawnym prawem polskiem w posiadanie wy-

скихъ законовъ. Губернское Правленіе однако не въ правѣ выдавать отъ себя консенсы, но, рассмотрѣвъ документы лица, просящаго о выдачѣ консенса, по правиламъ, изложеннымъ въ вышеприведенномъ распоряженіи, оно обязано представлять заключенія свои въ Правительственную Коммисію, съ поясненіемъ каждаго условія. Изъ сего слѣдуетъ, что и окончательное рѣшеніе относительно надежности обезпеченія или поручительства, зависитъ отъ усмотрѣнія Правительственной Коммисіи.

Варшава, 11 (23) Февраля 1843 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Ленскій*.

№ 14,389/4,502.

N° 14.

Высочайше утвержденныя правила касательно устройства отношеній Казны къ владѣльцамъ поіезуитскихъ имѣній.

(1 Юля 1849 года.)

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою написано:

„Быть по сему“.

Въ Петергофѣ, 1 Юля 1849 года.

Мнѣніе Государственнаго Совѣта.

Государственный Совѣтъ, въ Департаментѣ Экономіи, вмѣстѣ съ наличными членами Департамента дѣлъ Царства Польскаго, и въ Общемъ Собраніи, рассмотрѣвъ представленные Намѣстникомъ Царства проекты постановленій о поіезуитскихъ и другихъ эдукационнаго фондуша имѣніяхъ, Высочайшимъ указомъ 10 Февраля 1842 года, въ завѣдываніе Правительственной Коммисіи Финансовъ Царства переданныхъ, принялъ во вниманіе, что въ отношеніи ко многимъ изъ имѣній сихъ, въ разное время и при разныхъ обстоятельствахъ, въ коихъ находились области, въ составъ Царства Польскаго вошедшія, допущены были отступленія

puszczonych, nie należy się. Rząd Gubernialny jednak nie będzie mógł sam udzielać konsensów, lecz rozpoznawszy kwalifikacyę osoby takowego żądającej, i to podług zasad w powołaném rozporządzeniu objętych, z wyjaśnieniem każdego warunku, wnioski swoje Kommissyi Rządowej ma przedstawiać. Z tego wynika, że i ostateczne wyrzeczenie względem bezpieczeństwa ewikocyi czyli rękojmi Kommissya Rządowa sobie zachowuje.

в Варшавіе, дня 11 (23) Lutego 1843 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Lęski*.

Nr. 14,389/4,502.

N° 14.

Przepisy NAJWYŻEJ zatwierdzone co do urządzenia stosunków Rządu z posiadaczami dóbr po-jezuickich.

(d. 1 Lipca 1849 r.)

Na oryginalne własną Jego CESARSKIEJ MOŚCI ręką napisano:
„Ma być podług tego.“

w Peterhofie,
d. 1 Lipca 1849 r.

Zdanie Rady Państwa.

Rada Państwa w Departamencie Ekonomii, wspólnie z Członkami obecnymi Departamentu Spraw Królestwa Polskiego, i w Ogólném Zebraniu, po rozpoznaniu przedstawionych przez Namiestnika Królestwa projektów postanowień o dobrach po-jezuickich i innych, na fundusz edukacyjny przeznaczonych, a przez Najwyższy Ukaz z d. 10 Lutego 1842 r. pod zarząd Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu oddanych, biorąc na uwagę, że, co do wielu z dóbr powyższych zasły, z powodu czasowych okoliczności, jakie miały miejsce w różnych częściach kraju, terażniejszego Królestwo Polskie składających, zboczenia od pierwotnych

отъ первоначальныхъ правилъ, на основаніи коихъ, имѣнія тѣ, по уничтоженіи іезуитскаго ордена въ бывшемъ Польскомъ Королевствѣ, предоставлены были тогдашнимъ Правительствомъ частнымъ лицамъ, по особой оцѣнкѣ, съ обязательствомъ владѣльцевъ платить ежегодно положенные съ оной проценты и съ запрещеніемъ обременять имѣніе долгами; но какъ вопреки тому, во время Прусскаго правительства, нѣкоторые владѣльцы помянутыхъ имѣній внесли ихъ въ тогдашнія ипотечныя книги, на свое имя, въ видѣ имѣній частныхъ, никакому ограниченію въ правѣ владѣнія не подлежащихъ, и на семъ основаніи подѣ залогу оныхъ сдѣлали разные займы, то вслѣдствіе сихъ отступленій возникли многія затрудненія и неудобства, наипаче въ томъ отношеніи, что кредиторы ихъ понынѣ находятся въ невозможности отыскивать своихъ капиталовъ на имѣніяхъ, имъ заложенныхъ.

Въ отвращеніе сихъ неудобствъ и затрудненій и по разсмотрѣніи всѣхъ вопросовъ, къ предмету сему вообще относящихся, предполагается нынѣ: съ одной стороны, предоставить владѣльцамъ имѣній эдукаціоннаго фондуша средства къ приобрѣтенію оныхъ въ полную неограниченную собственность уплатою капитала, соответствующаго двадцатипятилѣтней сложности взносаго ими канона и добавочнаго платежа, и съ другой, облегчить кредиторамъ, кои ввѣрили капиталы свои подѣ залогу тѣхъ имѣній, способы къ отысканію претензій своихъ, на какой конецъ и учредить для всѣхъ такихъ имѣній новую ипотеку.

Государственный Совѣтъ, признавая, согласно съ Намѣстникомъ Царства и Совѣтомъ Управленія, означенныя предположенія соответствующими своей цѣли, мнѣніемъ положилъ:

I. Составленныя въ сихъ видахъ правила объ отношеніяхъ владѣльцевъ имѣній эдукаціоннаго фондуша къ Правительству и кредиторамъ, о заведеніи для имѣній тѣхъ ипотечныхъ книгъ и о завѣдываніи имѣніями и капиталами означеннаго фондуша поднести, при мнѣніи Государственнаго Совѣта, къ Высочайшей конфирмаціи Его Императорскаго Величества.

II. Имѣнія, для коихъ, по содержанію 11-й статьи упомянутыхъ правилъ, имѣеть быть заведена новая ипотека, суть слѣдующія:

въ тѣхъ мѣрѣхъ przepisów, na mocy których dobra tego rodzaju, po zniesieniu zakonu Jezuitów w byłym Królestwie, oddane były przez Rząd ówczesny, za poprzednim nowem onych oszacowaniem, w posiadanie osób prywatnych, z obowiązkiem wnoszenia corocznych opłat i przy wzbronieniu zaciągania nań długów, lecz że, gdy pomimo tego wzbronienia, niektórzy posiadacze podobnych dóbr, za Rządu Pruskiego, uregulowali hypotekę dóbr funduszowych na swoje imię, jako własność prywatną nieograniczoną, i pozaciągali długi hypoteczne, wynikły z takowych zbroczeń liczne wątpliwości i spory, szczególnież zaś z przyczyny, że wierzyciele znajdują się dotąd w niemożności dochodzenia kapitałów z rzeczonych dóbr.

Dla przecięcia wynikłych ztąd trudności, i po rozważeniu wszelkich wątpliwości, tego przedmiotu w ogóle dotyczących się, powzięto obecnie zamiar podać, z jednej strony posiadaczom dóbr funduszu edukacyjnego, środki nabycia onych na własność zupełną i nieograniczoną, przez opłatę kapitału odpowiedniego 25-letniemu kanonowi, wraz z superatą, z drugiej zaś ułatwić wierzycielom, którzy bezpieczeństwo hypoteczne pozyskali, sposób dochodzenia ich należności, dla osiągnięcia czego, dla wszystkich dóbr tego rodzaju hypotekę urządzić wypada.

Rada Państwa, uznając wspólnie z Namiestnikiem i Radą Administracyjną Królestwa, projekta, o których mowa, za odpowiadające zamierzonemu celowi, objawiła zdanie:

I. Ułożone w tych widokach przepisy o stosunkach posiadaczy dóbr funduszu edukacyjnego z Rządem i z ich wierzycielami, o zaprowadzenie dla tychże dóbr ksiąg hypotecznych, tudzież o zarządzie dobrami i kapitałami funduszowemi, przy zdaniu Rady Państwa, ponieść pod Najwyższe Jego Cesarskie Mości zatwierdzenie.

II. Dobra, dla których, stosownie do art. 11-go pomienionych przepisów, ma być urządzona nowa hypoteka, są następujące:

въ Радомской губерніи:

1) Броцерыжъ, 2) Мархоцице и Клоновъ, 3) Вънцлавице и Воля Вънцлавска, 4) Зѣлѣницъ, 5) Сциборовице и Пѣлгржимовице, 6) Гартатовице, 7) Михаловице, 8) Герляховъ, 9) Гржегоржевице, 10) Скарышевъ, 11) Славно;

въ Люблинской губерніи:

12) Ходель и Ратошинъ, 13) Гоговъ, 14) Бурсаки-Лемщизна, 15) Руры (часть), 16) Сѣраковщица, 17) Новодворъ и Осмолице, 18) Руда;

въ Варшавской губерніи:

19) Лисковъ, 20) Коконинъ и Павловекъ, 21) Стропѣшинъ, 22) Косцьѣлецъ, 23) Завадзѣ, 24) Водзынь (часть), 25) Бохлѣво, 26) Крушево и Крушовекъ, 27) Бялоленка, 28) Кобылка, 29) Воля Нарупинска (часть), 30) Радванка, 31) Сошице-дезерта, 32) Рылско, 33) Богушице, 34) Былины-Дзюрдзюлы, 35) Уяздъ

въ Плоцкой губерніи:

36) Лисево, 37) Лѣщино-Кмѣце, 38) Витки (часть), 39) Плоцохово и Кацице, 40) Шельково, 41) Малѣхи, 42) Лютоброкъ, 43) Волька Пшекоры (часть), 44) Боссево (часть), 45) Млынецъ и Мѣржинекъ, 46) Папротки Гаготы (часть), 47) Гржебскъ (часть);

въ Августовской губерніи:

48) Нова и Стара Ломжа (часть), 49) Фольваркъ Св. Духа близъ Ломжи, 50) Забиковъ, 51) Якаѣ Стара и Млода, 52) Рогово (часть), 53) Снядовъ, 54) Лиза, 55) Суха Балля и Цыдынь, 56) Ляхово, 57) Свидры Ависса, 58) Голны, 59) Козлишки.

III. При устройствѣ сей ипотеки должны быть соблюдаемы, какъ правила нынѣ постановляемыя, такъ равно и положенія закона о привилегіяхъ и ипотекахъ, въ 14 (26) день Апрѣля 1818 года послѣдовавшаго.

IV. Внесеніе настоящихъ узаконеній въ Дневникъ Законовъ Царства Польскаго и приведеніе оныхъ въ надлежащее исполненіе предоставляется распоряженію Намѣстника Царства.

Предсѣдатель Государственнаго Совѣта

(подписано) *Князь А. Чернышевъ.*

w gubernii Radomskiej:

1) Wrocieryż; 2) Marchocice i Klonów; 3) Więclawice i Wola Więclawska; 4) Zielenice; 5) Sciborowice i Pielgrzymowice; 6) Gartatowice; 7) Michałowice; 8) Gierlachów; 9) Grzegorzewice; 10) Skaryszów; 11) Sławno.

w gubernii Lubelskiej:

12) Chodel i Ratoszyn; 13) Gadów; 14) Bursaki-Liemszczyzna; 15) Rury (część); 16) Sierakowszczyzna; 17) Nowodwór i Osmolice; 18) Ruda.

w gubernii Warszawskiej:

19) Lisków; 20) Kokonin i Pawówek; 21) Stropieszyn; 22) Kościelec; 23) Zawadzie; 24) Wodzyń (część); 25) Bochlewo; 26) Kruszewo i Kruszówek; 27) Białoleka; 28) Kobyłka; 29) Wola Naropińska (część); 30) Radwanka (część); 31) Soszyce-dezerta; 32) Rylsko; 33) Boguszyce; 34) Byliny-Dziurdziuty; 35) Ujazd.

w gubernii Płockiej:

36) Lisewo; 37) Leszczyno-Kmiecie; 38) Witki (część); 39) Płocochowo i Kacice; 40) Szelkowo; 41) Malechy; 42) Lutobrok; 43) Wolka Przekory (część); 44) Bossewo (część); 45) Młyniec i Mierzynek; 46) Paprotki Gagoty (część); 47) Grzebsk (część).

w gubernii Augustowskiej:

48) Nowa i Stara Łomża (część); 49) Folwark Ś-go Ducha pod Łomżą; 50) Zabików; 51) Jakaѣ stara i młoda; 52) Ragowo (część); 53) Śniadów; 54) Liza; 55) Sucha Balla i Cydzyn; 56) Lachowo; 57) Świdry Awissa; 58) Hołny; 59) Kozliszki.

III. Przy urządzeniu téj hypoteki zachowane być powinny, tak przepisy obecnie wydające się, jak i rozporządzenia prawa o przywilejach i hypotekach, z dnia 14 (26) Kwietnia 1818 r.

IV. Polecenie zamieszczenia obecnych rozporządzeń i przepisów w Dzienniku Praw i przywiedzenia onych do skutku, od Namiestnika Królestwa należy.

Prezes Rady Państwa

(podpisano) *Xiąże A. Czernyszew.*

Приложение къ № 14-му.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою написано:

„Быть по сему“.

Въ Петергофѣ, 1 Юля 1849 года.

Правила о поіезуитскихъ и другихъ эдукационнаго фондуша имѣніяхъ въ Царствѣ Польскомъ.

I. Отношенія владѣльцевъ къ Правительству.

Ст. 1.

Поіезуитскія и другія эдукационнаго фондуша недвижимыя имѣнія, частнымъ лицамъ, на основаніи конституціи 1775 года, въ вѣчное владѣніе отданныя, подлежатъ, какъ по содержанию имѣющихъ силу узаконеній прежняго времени, такъ и по силѣ нынѣ постановляемыхъ правилъ, нижеслѣдующимъ обязанностямъ и въ правѣ владѣнія ограниченіямъ:

1) Каждый владѣлецъ недвижимаго, эдукационному фондушу принадлежащаго имѣнія обязанъ вносить въ Казну ежегодно и впередъ, въ два назначенные срока, опредѣленный въ пользу того фондуша платежъ, такъ называемый канонъ. Сей канонъ, а равно и добавочный платежъ, гдѣ онъ на основаніи постановленій опредѣленъ, остаются въ томъ самомъ количествѣ, въ какомъ ихъ, по сіе время, подлежащимъ Казначействамъ повелѣно было взимать. Возвышеніе или пониженіе канона, сообразно съ существующими на торгахъ цѣнами хлѣба, допускается въ тѣхъ лишь случаяхъ, когда въ заключенномъ на имѣніе контрактѣ сіе именно опредѣлено. Отъ исправнаго взноса канона, въ полномъ его количествѣ, никакія, даже самыя непредвидѣнныя, событія и никакія иныя предлоги, не могутъ освобождать владѣльца и не даютъ ему права на какую либо въ семъ отношеніи льготу.

2) Въ обезпеченіе цѣлости фондушеваго имѣнія и исправнаго платежа канона, владѣлецъ обязанъ представить залогъ, соотвѣтствующій третьей доли того капитала, какой составляетъ двадцатилѣтняя сложность платимаго имъ канона; непредставив-

Annex do Nr. 14-go.

Na oryginalnie własną Jego CESARSKIEJ MOŚCI ręką napisano:

„Ma być podług tego“

w Peterhofie, d. 1 Lipca 1849 r.

PRZEPISY O DOBRACH PO-JEZUICKICH I INNYCH, NA FUNDUSZ EDUKACYJNY. PRZEZNACZONYCH.

I. Stosunki posiadaczy z Rządem.

Art. 1.

Dobra po-jezuickie oraz inne na fundusz edukacyjny przeznaczone, osobom prywatnym, w myśl Konstytucyi z roku 1775 w posiadanie wieczyste wypuszczone, ulegają tak na zasadzie dawniejszych postanowień, jako też z mocy obecnych przepisów, następującym obowiązkom i ograniczeniom:

1) Każdy posiadacz obowiązany jest wnosić do Skarbu corocznie, dwiema ratami z góry, kanon wraz z superatą, gdzie takowa później ustanowioną została, a to wszystko w wysokości, w jakiej dotychczas kassom właściwym do poboru jest wskazane. Podwyższenie lub zniesienie kanonu, w stosunku cen targowych zboża, w takim tylko wypadku może mieć miejsce, gdzie warunek ten w zawartym kontrakcie wyraźnie jest zastrzeżony. Zadne, nawet nieprzewidziane klęski i inne jakiegokolwiek powody nie uwalniają posiadacza od regularnego wnoszenia całkowitego kanonu i nie nadają mu prawa do jakiegobądź w téj mierze ulgi.

2) Za całość dóbr funduszowych i regularną opłatę kanonu, obowiązany jest posiadacz, pod utratą prawa do dóbr, stawić rękojmię, wyrównyującą trzeciej części kapitału, który wypada z rozmnożenia kanonu przez 20. Rękojmia ta złożoną być może

ший такого залога теряет права свои на имѣніе, во владѣніи его находящееся. Залогъ можетъ состоять въ наличныхъ деньгахъ, въ закладныхъ билетахъ Земскаго Кредитнаго Общества, въ облигаціяхъ займовъ Царства Польскаго и, наконецъ, въ ипотечномъ обезпеченіи на частныхъ недвижимыхъ имѣніяхъ, сообразно правиламъ, установленнымъ на подобные случаи по вѣдомству Комисіи Финансовъ.

3) Сверхъ канона и добавочнаго платежа, владѣлецъ обязанъ уплачивать всѣ слѣдующія съ имѣнія подати и нести всѣ лежащія на немъ земскія повинности.

4) Безъ разрѣшенія Правительственной Комисіи Финансовъ, владѣлецъ не можетъ уступить не только всѣхъ правъ своихъ на состоящее въ его владѣніи имѣніе, но и какой либо части оныхъ. Безъ такого же разрѣшенія, онъ не властенъ отдать имѣніе въ арендное содержаніе на срокъ свыше трехъ лѣтъ; не властенъ равномѣрно предоставить другому какія либо вѣчныя въ томъ имѣніи права.

5) Безъ дозволенія Совѣта Управленія, имѣніе не можетъ быть подвергнуто раздѣлу ни между наслѣдниками, ни же какимъ либо инымъ образомъ, но всегда должно принадлежать только одному лицу.

6) Владѣлецъ не можетъ принадлежащихъ ему правъ обременять ни домами, ни же какимъ либо инымъ образомъ. Учиненное въ противность правилъ, заключающихся въ пунктѣ семъ и въ обоихъ предшедшихъ, не имѣетъ никакого дѣйствія.

7) Въ распоряженіи лѣсами, къ фондушевому имѣнію принадлежащими, владѣлецъ обязанъ сообразоваться съ утвержденнымъ Комисіею Финансовъ планомъ хозяйства, какое въ тѣхъ лѣсахъ должно быть введено. За несообразное съ такимъ планомъ употребленіе лѣса, владѣлецъ подвергается взысканію, изданными Правительствомъ узаконеніями опредѣленному. Если владѣлецъ не устроилъ еще лѣсовъ согласно съ правилами, установленными Правительствомъ для лѣсовъ казенныхъ, и, по требованію подлежащей власти, не введетъ, сообразно съ оными, хозяйства, то Комисія Финансовъ дѣлаетъ отъ себя распоряженіе объ устройствѣ тѣхъ лѣсовъ на счетъ владѣльца.

8) Въ случаѣ неуплаты канона или неисполненія иныхъ обязанностей, владѣлецъ подвергается административной экзекуціи.

въ готовизне, въ листахъ заставныхъ, въ облигаціяхъ позычекъ казенныхъ Крѣлевства Польскаго, або вресчце пречез забезпеченіе гипотечне на добрахъ зиемскихъ, стосownie до обовязующихъ въ тѣй мierzе пречисѡвъ казенныхъ.

3) Oprѡcz канону и superaty, обовязаны jest posiadacz z własnychъ funduszѡw opłacać i ponosić wszelkie podatki i ciężary do gruntu przywiązane.

4) Nie wolno posiadaczowi, bezъ zezwolenia Kommissyi Rządowej Przychodѡw i Skarbu, zbywać w całości, ani w części praw mu służących, wydzierżawiać dѡbrъ na czas dłuższy od lat trzech, a tѣmъ mniej nadawać w dobrachъ jakichъbądźъ prawъ wieczystychъ.

5) Dobra dzierżone być powinny przezъ jednego tylko posiadacza, i nie mogą być, bezъ zezwolenia Rady Administracyjnej, dzielone na części, ani pomiędzy spadkobiercami, ani też w jakibądźъ inny sposѡbъ.

6) Nie wolno posiadaczowi obciężać prawъ mu służących. Postępienie przeciwъ zastrzeżeniomъ, zawartymъ w punkcie niniejszymъ i w dwóchъ poprzedzającychъ, jest nieważne.

7) Przy użytkowaniu z lasѡw, обовязаны jest posiadacz stosować się do planu gospodarczego, przezъ Kommissyę Rządową Przychodѡw i Skarbu zatwierdzonego, pod rygoremъ kar, za nieprawne użytkowanie, przepisami казенными zagrożonychъ. Jeżeli lasy nie są urządzone podługъ przepisѡw, dla lasѡwъ казенныхъ wydanychъ, i posiadacz, mimo wezwania właściwej władzy, tego nie dopełni, wѡwczas Kommissya Rządowa Przychodѡw i Skarbu, na jego kosztъ, urządzenie lasѡwъ zaprowadzi.

8) Wrazie nieuiszczenia канону, lub niewypełnienia innychъ обовязкѡw, posiadacz ulegać będzie ekzekucyi administracyjnej.

За неуплату канона въ первый срокъ, имѣніе берется въ секвестръ, если же, и при наступленіи втораго срока, владѣлецъ не уплатитъ всей недоимки, то Коммисія Финансовъ властна признать его утратившимъ право на состоявшее въ его владѣніи фондушевое имѣніе; а еслибы оказалось, что имѣніе приведено имъ въ разстройство или разореніе, отыскиваетъ на немъ слѣдующаго за причиненный имъ вредъ вознагражденія.

9) Всѣ споры, могущіе возникнуть между владѣльцемъ фондушеваго имѣнія и властью, эдукационнымъ фондушемъ завѣдывающею, разсматриваются и рѣшаются простымъ административнымъ порядкомъ. Владѣлецъ, постановленіемъ помянутой власти недовольный, имѣетъ право представить споръ порядкомъ административнымъ, но сіе не останавливаетъ исполненія сказаннаго постановленія.

Ст. 2.

Каждый владѣлецъ фондушеваго имѣнія можетъ освободиться отъ лежащихъ на немъ въ отношеніи къ эдукационному фондушу обязанностей и ограниченій въ правѣ владѣнія пріобрѣтеніемъ имѣнія въ полную свою собственность. На сей конецъ, предоставляется ему уплатить, въ пользу эдукационнаго фондуша, сумму, соотвѣтствующую двадцатипятилѣтней сложности ежегодно взносаемаго имъ канона и добавочнаго платежа. Сумма сія можетъ быть уплачена или наличными деньгами, или закладными билетами Земскаго Кредитнаго Общества, кои принимаются въ нарицательной ихъ цѣнѣ; сумма сія можетъ равномерно быть обезпечена ипотечнымъ порядкомъ на первыхъ двухъ третьихъ доляхъ стоимости частнаго недвижимаго имѣнія. Въ послѣднемъ случаѣ, должникъ можетъ уплачивать ее, или частями, или посредствомъ взносов на погашеніе оной процентовъ, или же, наконецъ, платить одни законные проценты, согласно тому, какъ ниже, въ ст. 24-й постановлено.

Ст. 3.

Помянутая сумма можетъ быть обезпечена и на томъ самомъ имѣніи, отъ котораго платится канонъ; но въ такомъ случаѣ, владѣлецъ до тѣхъ поръ не освобождается отъ обезпеченія цѣлости имѣнія и исправнаго платежа канона, особымъ залогомъ, выше, во 2-мъ пунктѣ 1-й статьи опредѣленнымъ, пока оцѣнкою, Казеннымъ вѣдомствомъ произведенною, не будетъ доказано, что

За уchyбленіе первой раты канону улегне секвестраци, а gdy за nadejściem drugiej raty zaległości nie zaspokoi, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu mocną będzie uznać posiadacza za utracającego prawo do dóbr i nadto poszukiwać na nim wynagrodzenia szkód, jeżeli stan dóbr pogorszony został.

9) Wszelkie spory między posiadaczem a władzą, funduszem edukacyjnym zarządzającą, wyniknąć mogące, rozstrzygane będą na drodze prostej administracyjnej. Posiadacz nie przestający na decyzji rzeczonyj władzy, mocen jest udać się do drogi sądownictwa administracyjnego, co jednak nie zawiesza wykonania zapadłej decyzji.

Art. 2.

Każdy posiadacz dóbr funduszowych może uwolnić się od obowiązków i ograniczeń względem funduszu edukacyjnego, i nabyć dobra na zupełną własność, przez spłacenie praw, temuż funduszowi służących, kapitałem wypadającym z rozmnożenia kanonu wraz z superatą przez 25. Kapitał ten może być spłacony: albo jednorazowie w całości, gotowizną lub listami zastawnemi, w nominalnej ich wartości, albo zabezpieczony hipotecznie na pierwszych dwóch-trzecich częściach szacunku dóbr ziemskich. W tym ostatnim przypadku, od woli i wyboru dłużnika zależy spłacić kapitał ratami lub procentem amortyzacyjnym, bądź też pozostawić go na dobrach, za opłatą tylko procentu prawnego, stosownie do przepisu niżej w art. 24-m zamieszczonego.

Art. 3.

Pomieniony kapitał może zabezpieczonym być także na tych samych dobrach, z których opłaca się kanon; lecz w tym razie posiadacz dopóty nie jest wolny od obowiązku oddzielnej rekojmi za całość dóbr i regularną opłatę procentu, wyrównywającego kanonowi, podług zastrzeżeń w art. 1-m punkcie 2-m, dopóki przez detaxacya władzy skarbowej nie wykaże się, iż kapitał funduszu

капиталь едукационнаго фондуша помѣщается на $\frac{2}{3}$ долахъ стоимости того имѣнія.

Ст. 4.

Владѣлецъ, желающій воспользоваться предоставленнымъ ему правомъ приобрести принадлежащее едукационному фондушу имѣние, въ полную свою собственность, обязанъ, въ продолженіе шести мѣсяцевъ со дня обнаруженія настоящихъ правилъ или уплатить капиталъ, соотвѣтствующій двадцатипятилѣтней сложности вносимаго имъ канона и добавочнаго платежа, или же обезпечить таковой капиталъ ипотечнымъ порядкомъ, сообразно тому, какъ въ предшедшихъ статьяхъ 2-й и 3-й постановлено. На сей конецъ, онъ долженъ, до истеченія помянутаго шестимѣсячнаго срока, совершить надлежащій актъ, въ той формѣ и силѣ, какъ ему Коммисією Финансовъ указано будетъ, и актъ тотъ представить Коммисіи, въ такъ называемой главной выписи.

Ст. 5.

Ни уплата, ни обезпеченіе принадлежащаго едукационному фондушу капитала не могутъ быть приняты, доколѣ не будутъ окончательно разрѣшены всѣ споры, какіе между владѣльцемъ и едукационнымъ фондушемъ или Казною существовать могутъ. Коммисіи Финансовъ дозволяется прекращать такіе споры мировыми сдѣлками, которыя, однакожъ, подлежатъ утверженію Совѣта Управленія.

II. Отношенія владѣльцевъ къ ихъ кредиторамъ.

Ст. 6.

Кредиторы, коихъ ссуды и иныя права до обнаруженія декрета 2 (14) Декабря 1812 года, то есть, до 28 Декабря 1812 (9 Января 1813) года, обезпечены такими едукационнаго фондуша имѣніями, которыя во время Прусскаго правительства, въ видѣ имѣній частныхъ, аллодіальныхъ, внесены были въ тогдашнія ипотечныя книги, безъ всякаго со стороны Прусской казны возраженія и безъ отмѣтки въ тѣхъ книгахъ, что имѣнія сего рода не могутъ быть обременяемы долгами, сохраняютъ принадлежащее имъ закладное право и могутъ отыскивать удовлетворенія на нынѣшнихъ владѣльцахъ помянутыхъ имѣній, если права сихъ владѣльцевъ происходятъ отъ владѣльцевъ прежнихъ, то есть, если нынѣшнимъ не достались имѣнія посредствомъ прио-

едукacyjного мѣсти сія на $\frac{2}{3}$ частіахъ тыхже дѣбръ ша-
сунку.

Art. 4.

Posiadacz, chcący korzystać z dozwolonej możliwości nabycia dѣbr funduszowych na zupełną własność, obowiązany jest, w ciągu sześciu miesięcy od daty ogłoszenia niniejszych przepisów, albo zapłacić kapitał wypadający z rozmnożenia kanonu wraz z superatą przez 25, albo zabezpieczyć go hipotecznie, w sposób, w poprzedzających artykułach 2-m i 3-m opisany. Tym celem, przed upływem rzeczonoego terminu sześciomiesięcznego, winien zeznać obligacyą, w osnowie, jaką Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu wskaże, i złożyć ją teŹże Kommissyi w wypisie głównym.

Art. 5.

Splata praw funduszu edukacyjnego przyjętą nie będzie, jeżeli przytѣm nie zostaną ostatecznie załatwione wszelkie spory, pomiędzy posiadaczem a funduszem edukacyjnym lub Skarbem zachodzić mogące. Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu upoważnioną zostaje do załatwienia tych sporów drogą układu pojednawczego, który wszakże ulegać będzie zatwierdzeniu Rady Administracyjnej Królestwa.

II. Stosunki posiadaczy z ich wierzycielami.

Art. 6.

Wierzytelność i ciężary intabulowane przed dniem 28 Grudnia (9 Stycznia) 18¹²/₁₃ roku, jako datą ogłoszenia dekretu z dnia 2 (14) Grudnia 1812 roku, na tych dobrach funduszowych, które za Rządu Pruskiego miały urządzoną hypotekę, jako prywatną własność allodialną, bez protestacyi ze strony Skarbu (Fiskusa), i bez zamieszczenia warunku o niemożności zaciągania długów, zachowują swoje prawo rzeczowe, i mogą być poszukiwane na teraźniejszych posiadaczach, o ile prawa тыхже pochodzą od posiadaczy poprzednich, ale nie bezpośrednio od Rządu, w skutek utraty

брътненія оныхъ отъ самаго Правительства, въ слѣдствіе утраты, прежними владѣльцами, правъ имъ принадлежащихъ, и, наконецъ, если самыя долги доселѣ не уплачены или инымъ образомъ не погашены. Всякія другія обязательства владѣльцевъ фондушевыхъ имѣній правомъ закладнымъ не пользуются и на сихъ имѣніяхъ отыскиваемы быть не могутъ доколѣ оныя не перейдутъ въ полную собственность личнаго кредиторовъ должника.

Ст. 7.

Каждый кредиторъ, который, на основаніи предыдущей 6-й статьи, сохраняетъ закладное на фондушное имѣніе право, можетъ, въ продолженіе шести мѣсяцевъ, со дня обнародованія настоящихъ правилъ, представить Коммисіи Финансовъ надлежащее, вмѣсто должника своего, объявленіе, что онъ желаетъ уплаты или обезпеченія причитающагося эдукаціонному фондушу капитала, соотвѣтствующаго двадцатипятилѣтней сложности платимаго съ имѣнія канона и добавочнаго платежа. Въ такомъ случаѣ обезпеченіе помянутаго капитала, на правилахъ нынѣ въ ст. 24-й постановляемыхъ, можетъ быть принято на то самое имѣніе, отъ котораго уплачивается канонъ, и безъ особой имѣнія оцѣнки, требуемой предшешюю 3-ю статьею.

Ст. 8.

Если ни владѣлецъ фондушеваго имѣнія, ни кредиторы его, закладное право сохраняющіе, не воспользовались предоставленною имъ возможностью уплатить принадлежащій эдукаціонному фондушу капиталъ, въ такомъ случаѣ кредиторъ, права закладнаго не имѣющій, но претензія котораго владѣльцемъ имѣнія не оспаривается, или вошедшимъ въ законную силу судебнымъ рѣшеніемъ признана, можетъ, въ продолженіе шести мѣсяцевъ по прошествіи срока, выше, въ ст. 4-й опредѣленнаго, принять на себя уплату, или обезпеченіе упомянутаго капитала, и на сей конецъ, пользуется всѣми способами, какіе самому владѣльцу въ предшешшихъ статьяхъ 2-й и 3-й предоставлены, при соблюденіи правилъ, кои въ тѣхъ статьяхъ опредѣлены.

Такое же право на уплату или обезпеченіе принадлежащаго эдукаціонному фондушу капитала предоставляется и кредитору, закладное право сохраняющему, если онъ, въ продолженіи первыхъ шести мѣсяцевъ, со дня обнародованія настоящихъ правилъ,

правъ poprzednikowi służących, tudzież o ile też wierzytelności i ciężary dotąd spłacone lub umorzone nie zostały. Wszystkie inne obciążenia, przez posiadaczy zaciągnięte, prawa rzeczowego nie mają i nie mogą być wcale z dóbr poszukiwane, dopóki też dobra na zupełną własność osobistego wierzycieli dłużnika nie przejdą.

Art. 7.

Każdy wierzyciel, otrzymujący na zasadzie poprzedzającego artykułu 6-go prawo rzeczowe, mocen jest, w ciągu sześciu miesięcy od daty ogłoszenia niniejszych przepisów, złożyć Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, w zastępstwie swego dłużnika, urzędową deklaracyę, że żąda spłacenia praw funduszu edukacyjnego kapitałem, wypadającym z rozmnożenia kanonu wraz z superatą przez 25. W takim razie, zabezpieczenie tego kapitału z warunkami w artykule 24-m poniżej wyszczególnionemi przyjęte będzie na tych samych dobrach, z których kanon jest opłacony, bez obowiązku dowodzenia szacunku tychże dóbr, w artykule 3-m wymaganego.

Art. 8.

Jeżeli ani posiadacz, ani wierzyciele, prawo rzeczowe otrzymujący, z dozwolonej możności spłaty praw funduszu edukacyjnego nie korzystali, wówczas wierzyciel prawa, rzeczowego nie mający, którego należność jednak albo ze strony posiadacza nie jest zaprzeczona, albo też prawomocnym wyrokiem będzie przyznana, może w ciągu następnych sześciu miesięcy, po upływie terminu w artykule 4-m oznaczonego, skutecznie spłatę w sposób dozwolony posiadaczowi w art. 2-m i 3-m niniejszych przepisów, i pod warunkami tamże oznaczonemi.

Takież same prawo spłacania służy wierzycielowi, prawo rzeczowe otrzymującemu, jeżeli w ciągu pierwszych sześciu mie-

не воспользовался правомъ, предоставленнымъ ему въ предшедшей 7-й статьѣ.

Ст. 9.

Въ случаѣ уплаты или обезпеченія принадлежащаго эдукціонному фондушу капитала, по настоянію кредитора, право полной собственности переходить на имя владѣльца фондушеваго имѣнія, а кредиторъ, въ отношеніи къ уплаченной имъ, или залогомъ на особомъ имѣніи обезпеченной, суммѣ, приобрѣтаетъ преимущественное предъ всѣми иными кредиторами право, и можетъ требовать уплаты той суммы съ процентами, порядкомъ, законами установленнымъ. Но до тѣхъ поръ, пока предложенная кредиторомъ уплата или обезпеченіе принадлежащаго эдукціонному фондушу капитала не будутъ Правительствомъ окончательно приняты, самъ владѣлецъ имѣетъ право уплатить или обезпечить тотъ капиталъ въ продолженіе срока, для кредитора опредѣленнаго, хотя бы на сей счетъ онъ подавъ объявленіе и по прошествіи срока, назначеннаго выше въ статьѣ 4-й.

Ст. 10.

Споры, могушіе возникнуть между владѣльцемъ фондушеваго имѣнія и его кредиторами, равно какъ и между самими кредиторами, подлежатъ разсмотрѣнію и рѣшенію обыкновенныхъ Судовъ; но споры сіи, равно какъ и всякія предпринимаемыя кредиторами противъ владѣльцевъ мѣры, не могутъ ни въ чемъ нарушать правъ эдукціоннаго фондуша, ни же стѣснять или останавливать административныхъ мѣръ, какія со стороны фондуша признаны будутъ нужными.

III. Заведеніе ипотечныхъ книгъ для имѣній эдукціоннаго фондуша.

Ст. 11.

Для всѣхъ имѣній эдукціоннаго фондуша, кои въ особомъ, вмѣстѣ съ симъ Высочайше утвержденномъ имѣніи Государственнаго Совѣта поименованы, имѣетъ быть заведена новая ипотека. Все, вписанію въ сію новую ипотеку подлежащее, можетъ быть внесено и въ существующія понынѣ ипотечныя книги; но прежде нежели сіе допущено будетъ, обязаны состоящія при Гражданскихъ Трибуналахъ I-й Инстанціи Ипотечныя Отдѣленія устранивъ, коль скоро Комиссія Финансовъ того потребуеть, всѣ учипенные въ прежнее время вписы, гдѣ сіе понынѣ не учинено.

сіеу od ogłoszenia niniejszych przepisów nie korzystał z ułatwienia w poprzedzającym artykule 7-m sobie zapewnionego.

Art. 9.

W przypadku spłaty praw funduszu edukacyjnego staraniem wierzyciela, własność dóbr zupełna przechodzi na imię posiadacza, wierzyciel zaś otrzymuje, co do kapitału przez siebie spłaconego lub na oddzielnych dobrach zabezpieczonego, pierwszeństwo przed wszystkimi innymi wierzycielami i może zapłaty tegoż kapitału z procentem dochodzić drogą prawem przepisana. Dopóki jednak ofiarowana przez wierzyciela spłata lub zabezpieczenie nie będzie przez Rząd przyjęte, posiadaczowi służy prawo, spłatę lub zabezpieczenie, w terminie dla wierzycieli oznaczonym, skutecznie, chociażby zgłosił się po terminie, w art. 4-m zakreślonym.

Art. 10.

Spory pomiędzy wierzycielami a posiadaczem dóbr funduszowych, jako też pomiędzy samymi wierzycielami zachodzić mogące, ulegać będą rozpoznaniu Sądów zwyczajnych, lecz spory te ani exekucya ze strony wierzycieli, przeciw posiadaczowi popierana, w niczem nie mogą prawom funduszu edukacyjnego ubliżać, ani przeszkadzać, lub zawieszać exekucyi administracyjnej, jakąby na rzecz tegoż funduszu przedsięwzięcie okazała się potrzeba.

III. Urządzenie hypoteki dóbr funduszowych.

Art. 11.

Wszystkie dobra do funduszu edukacyjnego należące, w osobnym na dniu dzisiejszym Najwyższ zatwierdzonym zdaniu Rady Państwa wyszczególnione, mieć będą urządzoną nową hypotekę. Czynność nowego urządzenia może się odbywać w księgach hypotecznych dotychczas założonych, poprzednio jednak Wydziały Hypoteczne, ile o to Skarb wniesie żądanie, uchylą dzieło dawniejszego urządzenia, gdzie to dotąd nie nastąpiło.

Ст. 12.

Къ устройству ипотеки, настоящими правилами дозволяемой, приступаетъ подлежащій Гражданскій Трибуналъ I-й Инстанціи не иначе, какъ по требованію Коммисіи Финансовъ. Въ слѣдствіе такого требованія, Трибуналъ производитъ предназначенныя закономъ, объявленія и вызовы, съ наименованіемъ въ оныхъ всѣхъ принадлежностей имѣнія, какія Коммисіею Финансовъ указаны будутъ, и для окончательнаго предьявленія всѣхъ правъ, внесенію въ ипотечныя книги подлежащихъ, назначаетъ трехмѣсячный срокъ, съ предостереженіемъ, что пропущеніе сего срока будетъ имѣть всѣ послѣдствія, какія закономъ опредѣлены. Съ своей стороны, Коммисія Финансовъ требуетъ устройства ипотеки, по мѣрѣ принятія уплаты или по мѣрѣ обезпеченія правъ эдукационаго фондуша. Для тѣхъ же имѣній, которыхъ канонъ, въ двадцатипятилѣтней его сложности останется неуплаченнымъ, ипотека не можетъ быть допущена до истеченія сроковъ, опредѣленныхъ въ статьяхъ 4, 7 и 8-й настоящихъ правилъ.

Ст. 13.

Всѣ, кому, на основаніи вышеизложенной статьи 6-й, можетъ принадлежать закладное право на имѣнія и въ отношеніи къ которымъ учтены будутъ вызовы на счетъ предполагаемаго внесенія оныхъ въ ипотечныя книги, обязаны предьявить свои требованія въ срокъ, Гражданскимъ Трибуналомъ назначенный, съ соблюденіемъ тѣхъ формъ, какія закономъ о ипотекахъ, въ 14 (26) день Апрѣля 1818 года изданнымъ, установлены; пропущеніе поманутаго срока будетъ имѣть всѣ послѣдствія, тѣмъ же закономъ опредѣленныя.

Ст. 14

Не подлежатъ внесенію въ ипотечныя книги:

a) никакія притязанія, которыя, въ слѣдствіе допущенной во время Прусскаго правительства ипотеки, могли бы быть простираемы на полную собственность фондушевыхъ имѣній;

b) никакія притязанія, изъ отношеній прежняго времени, на право закладное простираемыя, которыя Сеймовыми конституціями 1775 и 1776 годовъ признаны уже утратившими свою силу и дѣйствіе;

Art. 12.

Urządzenie hypoteki z mocy niniejszych przepisów postanowione, dopełnione będzie przez właściwy Trybunał Cywilny I-ej instancji, nie inaczej jak na żądanie Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu. W skutek takowego żądania, Trybunał rozporządzi wywołanie dóbr, wraz z przyległościami, przez Komisję Rządową Przychodów i Skarbu wyszczególnić się mającemi, i oznaczy trzechmiesięczny termin prekluzyjny. Ze swej strony Komisya Rządowa Przychodów i Skarbu żądać będzie urządzenia hypoteki, w miarę przyjmowania spłaty praw funduszu edukacyjnego. Te zaś dobra, na których kanon bezpłatny pozostanie, nie będą mieć urzędzonej hypoteki, przed upływem terminów, w art. 4, 7 i 8-m oznaczonych.

Art. 13.

Każdy sądzący mieć prawo rzeczowe do dóbr, z mocy niniejszych przepisów do urządzenia hypoteki wywołanych, któremu art. 6-y tegoż ukazu prawo takowe zapewnia, winien zgłosić się w terminie przez Trybunał oznaczonym, przy zachowaniu form, prawem z dnia 14 (26) Kwietnia 1818 roku wskazanych, pod prekluzją temże prawem zagrożoną.

Art. 14.

Do hypoteki wcale przyjęte nie będą:

a) żadne reklamacje do własności dóbr funduszowych, na zasadzie hypoteki pruskiej czynione;

b) żadne roszczenia z tytułów dawniejszych, bądź do własności, bądź do innego prawa rzeczowego, które Konstytucją z r. 1775 i 1776 są prekludowane;

с) никакія притязанія, изъ признанія имѣній вакантными и отдачи ихъ кому либо другому проистекающія и, наконецъ,

д) никакія притязанія, изъ отношеній владѣльца къ эдукаціонному фондушу простираемыя.

Ст. 15.

Если до истеченія срока, на заведеніе ипотеки назначеннаго, самъ владѣлецъ либо его кредиторы уплатили, или же соотвѣтственно статьямъ 2-й и 7-й сихъ правилъ, ипотечнымъ порядкомъ обезпечили слѣдующій эдукаціонному фондушу капиталъ, въ такомъ случаѣ, право полной собственности вносится въ ипотечную имѣнія книгу на имя владѣльца, когда съ одной стороны, удостовѣритъ онъ надлежащими доказательствами, что имѣніе имъ приобрѣтено, а съ другой, засвидѣтельствованіемъ Коммисіи Финансовъ подкрѣплено будетъ, что уплаченная сумма или обезпеченіе оной признаны достаточными. Такое засвидѣтельствованіе представляетъ Ипотечному Отдѣленію отряжаемый Коммисією Финансовъ чиновникъ, а вмѣстѣ съ симъ, для приобщенія къ ипотечной книгѣ, предъявляетъ и засвидѣтельствованный спискомъ Высочайше утвержденнаго постановленія, въ коемъ поименованы всѣ эдукаціоннаго фондуша имѣнія. Остающійся на имѣніи капиталъ эдукаціоннаго фондуша вносится въ ипотечную роспись, съ предоставленіемъ ему преимущественнаго предъ всѣми иными долгами права.

Ст. 16.

Еслибы ни владѣлецъ, ни кредиторы его, не воспользовались предоставленнымъ имъ правомъ уплатить или обезпечить слѣдующій эдукаціонному фондушу капиталъ, то Ипотечное начальство, по требованію Коммисіи Финансовъ, предъявленному посредствомъ отряженнаго ею чиновника, вносить въ ипотечную книгу право собственности на имя эдукаціоннаго фондуша, основываясь токмо на помянутомъ Высочайшемъ постановленіи, содержащемъ въ себѣ наименованіе всѣхъ фондушевыхъ имѣній, и не требуя никакихъ иныхъ доводовъ.

Ст. 17.

При утвержденіи права собственности за эдукаціоннымъ фондушемъ, права вѣчнаго владѣнія или вѣчной аренды вносятся

с) żadne pretensye z powodu uznania dóbr za wakujące i nadania ich komu innemu, — nakoniec

d) żadne pretensye, ze stosunków posiadacza do funduszu edukacyjnego wypływające.

Art. 15.

Jeżeli przed terminem do regulacji hipotecznej oznaczonym, bądź sam posiadacz, bądź jego wierzyciele spłacili funduszowi edukacyjnemu kapitał, lub go hipotecznie zabezpieczyli, w sposób art 2-m i 7-m opisany, wówczas tytuł zupełnej własności dóbr uregulowany będzie wprost na imię posiadacza, który obowiązany jest wylegitymować się z tytułów nabycia, właściwymi dowodami i poświadczeniem Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, że spłata lub zabezpieczenie za dostateczne zostały przyjęte. Takowe poświadczenie delegowany pomienionej Kommissyi złoży do księgi wieczystej, wraz z kopią Najwyżej zatwierdzonego zdania Rady Państwa, które nazwiska dóbr funduszowych wyszczególnia. Kapitał funduszu edukacyjnego, jaki przy dobrach zostanie, wpisany będzie do wykazu hipotecznego z pierwszeństwem przed innemi wierzytelnościami.

Art. 16.

Jeżeli ani posiadacz, ani wierzyciele z dozwolonej im możności spłacenia funduszu edukacyjnego nie korzystali, wówczas Zwierzchność Hipoteczna, na wniosek delegowanego Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, oraz na zasadzie Najwyżej zatwierdzonego zdania Rady Państwa, nazwiska dóbr funduszowych wyszczególniającego, bez żądania innych dowodów, tytuł własności dóbr na imię funduszu edukacyjnego ureguje.

Art. 17.

Wrazie uregulowania tytułu własności na imię funduszu edukacyjnego, zapisane będzie do działu III wykazu hipotecznego

въ III Отдѣленіе ипотечной росписи, на имя владѣльца, который докажетъ, что ему принадлежитъ то или другое право, и притомъ Коммисією Финансовъ засвидѣтельствовано будетъ, что представленный имъ залогъ признанъ ею достаточнымъ. Такое засвидѣтельство доставляетъ Коммисія посредствомъ отражаемаго на сей конецъ чиновника. Въсѣтъ съ правомъ вѣчнаго владѣнія или вѣчной аренды, вносятся въ то же III Отдѣленіе ипотечной росписи всѣ лежащія на владѣльцѣ обязанности и всѣ ограниченія въ правѣ владѣнія, выше, въ статьѣ 1-й изложенныя, а, сверхъ сего, означается количество канона и добавочнаго платежа, какое, по удостовѣренію Коммисіи Финансовъ, онъ обязанъ вносить ежегодно.

Въ изъясненномъ здѣсь случаѣ, тѣмъ кредиторамъ владѣльца, кои, на основаніи 6-й статьи настоящихъ правилъ, сохраняютъ свое закладное право, служить обезпеченіемъ онаго не самое имѣніе, но право должника ихъ на вѣчное онымъ владѣніемъ или вѣчное содержаніе въ арендѣ, и посему вносятся они въ ипотечную роспись подъ таковыми правами и занимаютъ первое мѣсто по канонѣ, который обязанъ владѣлецъ платить эдукационному фондушу.

Кромѣ таковыхъ долговъ никакіе другіе, изъ чего бы они ни возникали, не могутъ быть внесены въ ипотечную имѣнія книгу.

Ст. 18.

Правила, постановленныя въ статьѣ 5, 6, 7 и 8-й Высочайшаго указа 12 (24) Января 1826 года, касательно заведенія ипотечныхъ книгъ для имѣній казенныхъ, должны быть наблюдаемы и въ отношенія къ фондушевымъ, за кѣмъ бы ни было записываемо имѣніе, т. е. на имя владѣльца, или же на имя эдукационнаго фондуша.

IV. *Завѣдываніе имѣніями эдукационнаго фондуша и его капиталами.*

Ст. 19.

По прошествіи года, со дня обнародованія настоящихъ правилъ, имѣнія эдукационнаго фондуша не иначе могутъ быть приобрѣтены въ полную собственность, какъ посредствомъ единовременнаго взноса наличными деньгами, или закладными Земскаго Кредитнаго Общества билетами, по нарицательной ихъ цѣнѣ, всего сполна капитала, соответствующаго двадцатипятилѣтней сложности взносаго имъ канона и добавочнаго платежа:

го право вѣчного użytkowania, lub wieczystej dzierżawy, на имя того posiadacza, który się wylegitymuje i otrzyma poświadczenie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, przez delegowanego z jej strony złożyć się mające, że dostateczną wystawił rękojmię. Obok prawa wieczystego użytkowania lub wieczystej dzierżawy, zapisane będą w tymże dziale III-m wszelkie obowiązki i ograniczenia, wyżej w art. 1-m niniejszego Ukazu wymienione, a razem wyrażona taka summa kanonu i superaty, jaka, podług świadectwa Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, kassom do poboru jest wskazana.

W takim razie wierzyciele, zachowujący prawo rzeczowe na zasadzie artykułu 6-go obecnych przepisów, będą subintabulowani na prawie użytkowania lub wieczystej dzierżawy, w następującym zaraz miejscu po kanonie, dla funduszu edukacyjnego zapisanym. Oprócz tych wierzytelności, żadne inne subintabulacye z jakiegobądź tytułu wyniknąć mogące, do hipoteki przyjęte nie będą.

Art. 18.

Przepisy Ukazu Najwyższego z d. 12 (24) Stycznia 1826 r. regulacyi hipoteki dóbr rządowych w art. 5, 6, 7 i 8-m zaarte, zachowane będą i co do dóbr funduszowych, bez względu wzy tytuł własności na imię posiadacza albo na imię funduszu edukacyjnego, ma być zapisany.

II. *Prawidła zarządu dobrami i kapitałami funduszowemi.*

Art. 19.

Po upływie roku od daty ogłoszenia niniejszych przepisów, spłata praw funduszu edukacyjnego inaczey nastąpić nie może, jak przez złożenie w gotowiznie lub w listach zastawnych, w nominalnej ich wartości, całkowitego na raz kapitału, wypadającego z rozmnożenia kanonu wraz z superatą przez 25.

Ст. 20.

Въ имѣніяхъ, кои поступаютъ въ Казенное вѣдомство, вслѣдствіе утраты владѣльцами правъ на дальнѣйшее оными владѣніе, или вслѣдствіе расторженія заключенныхъ договоровъ, а равно въ имѣніяхъ, въ пользу эдукціоннаго фондуша приобрѣтенныхъ, поселяне должны быть устроены и очиншеваны на основаніи правилъ, предначертанныхъ въ Высочайшемъ указѣ 4 (16) Октября 1835 года; повинности городскихъ земледѣльцевъ должны быть замѣнены чиншемъ; фольварки, какіе остаются могутъ, а равно мѣста и земли въ городахъ и мѣстечкахъ, должны быть отданы съ публичнаго торга въ вѣчное арендное содержаніе, сообразно правиламъ, постановленнымъ для имѣній казенныхъ, а лѣса, въ которыхъ можно устроить прочное хозяйство, должны быть оставлены въ Казенномъ вѣдомствѣ.

Ст. 21.

Если пользующійся правомъ вѣчнаго владѣнія или вѣчной аренды, въ ипотечную книгу внесеннымъ, утратитъ такое право вслѣдствіе неисполненія обязанностей, съ онымъ соединенныхъ, въ такомъ случаѣ статья, заключающая въ себѣ изъясненіе его права, исключается изъ ипотечной книги, по предъявленіи отряженнымъ отъ Коммисіи Финансовъ чиновникомъ постановленія сей Коммисіи, коимъ помянутый владѣлецъ признанъ утратившимъ право, ему принадлежавшее.

Ст. 22.

Если на правѣ вѣчнаго владѣнія или вѣчной аренды обезпечены кредиторы (ст. 6 и 17), то, въ случаѣ неисполненія владѣльцемъ лежащихъ на немъ обязанностей, а именно, въ случаѣ, въ предшедшей 21 статьѣ изъясненномъ, имѣніе, во владѣніи или въ арендѣ у него состоящее, продается административнымъ порядкомъ, по правиламъ, какія Совѣтомъ Управленія, на основаніи нижеслѣдующей 24 статьи пункта 3-го установлены будутъ, съ присовокупленіемъ такого условія: что приобрѣтатель имѣнія обязанъ будетъ или уплатить капиталъ, соотвѣтствующій двадцатипятилѣтней сложности канона и добавочнаго платежа, или же обезпечить сей капиталъ ипотечнымъ порядкомъ, сообразно правиламъ, ниже, въ статьѣ 24-й опредѣленнымъ, и что, на семъ основаніи, онъ получитъ имѣніе въ полную собственность.

Сумма, какая останется за вычетомъ помянутаго слѣдующа-

Art. 20.

W dobrach, które powrócą do wolnego rozporządzenia Rządu, w skutek bądź utraty prawa użytkowania posiadaczowi służącego, bądź rozwiązania umowy, jako też w dobrach na własność funduszu edukacyjnego nabytych, włościanie będą urzędzeni i czynszowani podług zasad, wskazanych Ukazem NAJWYŻSZYM z dnia 4 (16) Października 1835 roku; powinności rolników miejskich na czynsz zamienione zostaną; pozostać mające folwarki, oraz place i grunta po miastach, wypuszczone będą drogą licytacji publicznej w dzierżawę wieczystą, stosownie do przepisów wydanych dla dóbr rządowych; lasy zaś pozostaną pod zarządem władzy skarbowej, o ile do stałego zagospodarowania zdadne będą.

Art. 21.

Jeżeli posiadacz mający prawo wieczystego użytkowania lub wieczystej dzierżawy w hipotece zabezpieczone, utraci toż prawo, za niewykonanie obowiązków do niego przywiązanych, wówczas wykreślenie wpisu hipotecznego nastąpi, na wniosek delegowanego Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, za złożeniem przez niego do księgi wieczystej decyzji tejże Kommissyi, utratę prawa wyrzekającej.

Art. 22.

Jeżeli na prawie wieczystego użytkowania lub wieczystej dzierżawy, subintabulowani będą wierzyciele (art. 6 i 17-y), a posiadacz nie wykonywa obowiązków do jego prawa przywiązanych, wówczas dobra sprzedane zostaną w drodze administracyjnej, podług form, jakie Rada Administracyjna według punktu 3-go art. 24 przepisze, z tym warunkiem, że nabywca obowiązany będzie zapłacić funduszowi edukacyjnemu kapitał wypadający z rozmnożenia kanonu wraz z superatą przez 25, lub też kapitał hipotecznie zabezpieczyć, podług przepisu art. 24-go niniejszych przepisów, w skutku czego nabędzie zupełną dóbr własność.

Reszta szacunku, po potrąceniu powyższego kapitału i u-

го едукационному фондушу капитала и за удовлетворениемъ взысканий, особеннымъ правомъ пользующихся, распределяется между кредиторами и выдается, кому слѣдуетъ, на основаніи общихъ законовъ.

Ст. 23.

Кредиторы, на правѣ вѣчнаго владѣнія или вѣчной аренды, въ ипотечной имѣнія книгѣ обеспеченные (ст. 6 и 17), могутъ судебнымъ порядкомъ требовать продажи имѣнія съ публичнаго торга, и, въ такомъ случаѣ, публикуется и во всей точности соблюдается условіе, въ предшедшей 22-й статьѣ постановленное.

Ст. 24.

Капиталы, вносимые въ уплату канона и добавочнаго платежа, а равно и вкупныя деньги, отъ отдаваемыхъ въ вѣчную аренду имѣній получаемыя, будутъ, съ сохраненіемъ названія: капиталовъ едукационнаго фондуша, отдаваемы въ ссуду подъ залогъ частныхъ недвижимыхъ имѣній, за узаконенные проценты, на нижеслѣдующихъ условіяхъ:

1) Ссуда должна быть обеспечена на первыхъ двухъ третьихъ доляхъ стоимости имѣнія, по оцѣнкѣ, учиненной на основаніи правилъ, опредѣленныхъ для ссудъ, производимыхъ изъ казенныхъ суммъ. Она записывается въ IV Отдѣленіе ипотечной росписи и занимаетъ первое мѣсто, или слѣдуетъ тотчасъ за ссудою Земскаго Кредитнаго Общества, съ присовокупленіемъ предостереженія, что взысканіе ссуженной суммы и причитающихся отъ нея процентовъ можетъ быть учинено простымъ административнымъ порядкомъ.

2) Владѣлецъ получающій ссуду, если въ имѣніи, на которомъ онъ ее обеспечиваетъ, находятся лѣса, долженъ обязаться устроить оныя и не иначе ими пользоваться, какъ на основаніи хозяйственнаго плана, Коммисією Финансовъ утвержденного. Сверхъ сего, онъ долженъ равномерно дать обязательство, что всѣ находящіяся въ помянутомъ имѣніи строенія будутъ застрахованы отъ огня въ Страховомъ Управленіи Царства, хотя бы застрахованіе тѣхъ строеній и не требовалось по общимъ узаконеніямъ.

3) Уплаты даннаго въ ссуду капитала Правительство можетъ требовать только въ слѣдующихъ случаяхъ: а) если должникъ, въ продолженіи сряду трехъ сроковъ, не уплатитъ процентовъ, и б) если раззореніемъ имѣнія, или нарушеніемъ обяза-

привилежованныхъ należności, ulegać będzie klasyfikacji między wierzycielami, i wypłaconą zostanie komu z prawa wypadnie.

Art. 23.

Wierzyciele na prawie wieczystego użytkowania lub wieczystej dzierżawy subintabulowani (art. 6 i 17-ty) mocni będą wystawić dobra drogą exekucyi sądowej na sprzedaż, z zastrzeżeniem warunku w artykule poprzedzającym 22-m zamieszczonego.

Art. 24.

Kapitały pochodzące ze spłaty kanonu i superaty, oraz wкупного z dzierżaw wieczystych, umieszczane będą na dobrach ziemskich, jako własność funduszu edukacyjnego, za opłatą procentu prawnego, pod warunkami następującymi:

1) Pożyczka zabezpieczoną być powinna na pierwszych $\frac{2}{3}$ częściach wartości dóbr, podług przepisów skarbowych ustanowionej, i wpisana do działu IV wykazu hipotecznego w najpierwszym miejscu, albo bezpośrednio zaraz po pożyczce Towarzystwa Kредытового, z zastrzeżeniem klauzuli exekucyi administracyjnej.

2) Biorący pożyczkę właściciel dóbr, w których znajdują się lasy, poddać się winien obowiązкови urzędzenia tychże lasów i użytkowania z nich nie inaczej, jak podług planu gospodarczego, przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu zatwierzonego, a nadto, zobowiązać się mieć wszystkie budowle zabezpieczone od ognia w Dyrekcyi Ubezpieczeń Królestwa Polskiego, chociażby to ogólnemi przepisami nie było wskazane.

3) Kapitał wypożyczony nie może być ze strony Rządu wypowiedziany, wyjąwszy: а) jeżeli dłużnik trzech półrocznych po sobie idących rat procentu nie opłacił, i б) jeżeli przez niszczenie dóbr, lub przestąpienie planu gospodarstwa leśnego, zape-

стей, возложенных на него планомъ лѣснаго хозяйства онъ уменьшаетъ данное имъ обезпеченіе. Въ такихъ случаяхъ Правительство властно назначить имѣніе въ продажу съ публичнаго торга, сообразно правиламъ, кои для продажъ сихъ имѣтвъ постановитъ Совѣтъ Управленія, примѣняясь къ тѣмъ, какія установлены для продажъ, производимыхъ по распоряженію Земскаго Кредитнаго Общества.

4) Но, съ другой стороны, должнику предоставляется право уплатить занятый имъ капиталъ во всякое время; онъ долженъ только объявить объ этомъ впередъ за полгода, и можетъ или вдругъ уплатить всю должную сумму, или уплачивать взносами особо на погашеніе долга процентами, сверхъ платимыхъ имъ законныхъ отъ ссуды процентовъ, или же, наконецъ, уплачивать частями, по собственному его произволу, но части сии должны составлять круглыя суммы тысячами или сотнями.

5) Всѣ уплаты, какъ капитала, такъ и процентовъ, должны быть производимы серебряною монетою, сообразно тому, какъ постановлено въ Высочайшемъ указѣ 3 (15) Сентября 1841 года.

V. Мѣры временныя.

Ст. 25.

Всѣ сдѣланныя владѣльцами фундушевыхъ имѣній долги, кои, до 10 (22) Юля 1825 года, въ какой либо ипотечной книгѣ вписаны были, и нынѣ, при новомъ устройствѣ внесены будутъ въ ипотечную роспись, могутъ быть уплачены закладными билетами Земскаго Кредитнаго Общества по нарицательной ихъ цѣнѣ, хотя бы въ заключенныхъ договорахъ постановлено было сему противное.

Ст. 26.

Владѣльцы, не имѣющіе на свое имя ни контракта на вѣчное содержаніе имѣнія въ арендѣ, ни привилегіи отъ Намѣстника или отъ Совѣта Управленія Царства на вѣчное владѣніе, а равно и тѣ владѣльцы, кои понынѣ не представили залога, требуемаго ст. 1-ю пунктомъ 2-мъ настоящихъ правилъ, обязаны исполнить всѣ условія, на сей счетъ постановленныя, до истеченія шести мѣсяцевъ, со дня обнародованія сихъ правилъ; въ противномъ случаѣ, они лишаются всѣхъ правъ на имѣніе, во владѣніи ихъ

wnione przez siebie bezpieczeństwo zmniejsza. W tych wypadkach, władza skarbowa mocną będzie wystawić dobra na sprzedaż podług przepisów, jakie Rada Administracyjna Królestwa wskaże, z zastosowaniem prawideł obowiązujących Władze Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

4) Dłużnikowi wolno spłacić kapitał w każdym czasie, za półrocznym naprzód wypowiedzeniem, bądź w całości odrazu, bądź procentem amortyzacyjnym, nad stopę procentu prawnego opłacić się mającym, bądź częściami w summach okrągłych, przynajmniej dwa zera na końcu mających.

5) Wszelkie upłaty, bądź na procent, bądź na kapitał, wnozone być powinny monetą srebrną, podług stopy Ukazem Najwyższym z dnia 3 (15) Września 1841 r. oznaczonej.

V. Urządzenia przemijające.

Art. 25.

Wszelkie długi przez posiadaczy dóbr funduszowych zaciągnięte, jakie do dnia 10 (22) Lipca 1825 roku w którejkolwiek hipotece były intabulowane, i obecnie przy nowém urządzeniu będą do hipoteki wpisane, mogą być listami zastawnemi w nominalnej ich wartości spłacone, bez względu na zastrzeżenia, niniejszemu rozporządzeniu przeciwne.

Art. 26.

Posiadacze nie mający na swoje imię ani kontraktu wieczystej dzierżawy, ani przywileju Namiestnika lub Rady Administracyjnej Królestwa, na wieczyste posiadanie, tudzież ci, którzy nie wystawili rękojmi, w art. 1-m punkcie 2-m zastrzeżonej, obowiązani są warunkom takowym zadosyć uczynić, w ciągu sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszych przepisów, pod utratą

состоящее, развѣ приобрѣтутъ оное въ полную собственность тѣмъ порядкомъ, какой выше, въ статьѣ 2-й опредѣленъ.

Предсѣдатель Государственнаго Совѣта
(подписано) *Князь А. Чернышевъ.*

№ 15.

Распоряженіе о приведеніи въ исполненіе правилъ о поіезуитскихъ и другихъ составляющихъ эдукаціонный фондъ имѣнійхъ.

(28 Декабря (9 Января) 1849/50 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Высочайше утвержденными 1 Юля 1849 года правилами о поіезуитскихъ и другихъ имѣнійхъ, назначенныхъ для образованія эдукаціоннаго фондуша, копія которыхъ при семъ прилагаются, дозволено владѣльцамъ этихъ имѣній и кредиторамъ ихъ вступать посредствомъ выкупа въ права эдукаціоннаго фондуша.

Пользующіеся этимъ дозволеніемъ владѣльцы приобрѣтаютъ полное право собственности на имѣніе, послѣ уплаты, или ипотечнаго обезпеченія стоимости имѣнія, равняющейсѣ канону вмѣстѣ съ остаткомъ, умноженному на 25. Стоимость эта можетъ быть обезпечена на другомъ, или томъ же самомъ имѣніи; но въ семъ послѣднемъ случаѣ, для безопасности Казны, оставляется отвѣтственность изъ залога, какой, на основаніи существующихъ правилъ, долженъ быть представленъ въ обезпеченіе цѣлости имѣнія и исправнаго платежа канона. Отвѣтственность эта должна продолжаться до тѣхъ поръ, пока покупателемъ не будетъ доказано, что капиталъ, принадлежащій эдукаціонному фондушу, заключается въ $\frac{2}{3}$ частяхъ стоимости имѣнія, опредѣленной по казенной люстраціи, или же пока имъ не будетъ уплачена $\frac{1}{3}$ часть того же капитала. Уплата же можетъ быть произведена, или въ одинъ разъ сполна, или по частямъ, либо въ круглыхъ и одинаковыхъ количествахъ, либо въ произвольныхъ суммахъ, окон-

prawa do dóbr, jeżeli ich na zupełną własność w sposób wyżej art. 2-m określony nie nabęda.

Prezes Rady Państwa
(podpisano) *Książę A. Czernyszew.*

№ 15.

Rozporządzenie wprowadzające w wykonanie przepisy o dobrach po-jezuickich i innych funduszowych.

(d. 28 Grudnia (9 Stycznia) 1849/50 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Przepisy o dobrach po-jezuickich i innych na fundusz edukacyjny przeznaczonych, w dniu 1 Lipca 1849 roku Najwyżej zatwierdzone, w kopii dołączające się, pozwalają posiadaczom tychże dóbr i ich wierzycielom spłacać prawa funduszu edukacyjnego.

Posiadacze, korzystający z tego pozwolenia, stają się zupełnymi właścicielami dóbr, skoro ich szacunek, wyrównywający kanonowi wraz z superatą przez 25 pomnożonemu, zapłaca lub hypotecznie ubezpieczą. Zabezpieczenie przyjęte być może tak na innych jak i na tych samych dobrach. Lecz w ostatnim razie z pozostawieniem dla zabezpieczenia Skarbu odpowiedzialności z kaucyi, jaka za całość dóbr i regularną opłatę kanonu, podług dotychczasowych przepisów winna być stawiona. Odpowiedzialność ta trwać będzie dopóty, dopóki nabywca nie wykaże, że kapitał funduszowy mieści się w $\frac{2}{3}$ częściach szacunku dóbr z lustracji skarbowej ustanowionego, lub dopóki nie spłaci $\frac{1}{3}$ części tegoż kapitału. Spłata zaś czynioną być może albo na raz w całości, albo częściowo, już to w równych i jednostajnych ratach,

чивающихся двумя по крайней мѣрѣ нулями, или, наконецъ, посредствомъ взноса погасительныхъ процентовъ, по 1, 2, 3, 4, 5 и проч. со ста, которые должны быть вносимы независимо отъ обыкновенныхъ законныхъ процентовъ. Владѣльцамъ предоставляется избрать, по своему усмотрѣнію, одинъ изъ этихъ способовъ уплаты и обезпеченія. Принятое обязательство должно быть, вмѣстѣ съ капиталомъ, обезпечено ипотечнымъ порядкомъ, для чего каждый изъ владѣльцевъ долженъ совершить предъ Нотаріусомъ соответствующую долговую запись, по прилагаемой формѣ. Въ формѣ этой заключаются измѣненія, соответствующія разнымъ способамъ уплаты и обезпеченія.

Дабы поставить сколько можно скорѣе заинтересованныя лица въ извѣстность о вышеприведенныхъ правилахъ и формѣ долговой записи, Правительственная Коммисія поручаетъ Губернскому Правленію напечатать оныя безъ замедленія, въ первыхъ номерахъ Губернскихъ Вѣдомостей, съ поясненіемъ, что каждый изъ владѣльцевъ совершенную по формѣ у дѣлъ Нотаріуса долговую запись обязанъ представить въ Правительственную Коммисію, въ теченіе шести мѣсяцевъ со дня обнародованія этихъ правилъ, въ Дневникѣ Законовъ, въ которомъ они будутъ напечатаны въ скоромъ времени. Сверхъ того, Губернское Правленіе должно немедленно распорядиться о врученіи каждому изъ владѣльцевъ эдукационныхъ имѣній, подъ росписку, повѣстки о подачѣ объявленія, желаетъ ли онъ приобрѣсти въ полную собственность состоящее въ его владѣніи имѣніе.

Удостовереніе о врученіи повѣстки, которое должно быть произведено такимъ способомъ, какой, по усмотрѣнію Губернскаго Правленія, признается самымъ удобнымъ, должно быть представлено въ Правительственную Коммисію въ возможной скорости.

Если владѣльцами, не получившими до сихъ поръ на свое имя привилегіи и не представившими удовлетворительнаго залога, въ теченіи вышеопредѣленнаго шестимѣсячнаго срока, не будутъ исполнены недостающія въ этомъ отношеніи формальности, или если имѣніе не будетъ ими приобрѣтено въ полную собственность, то они, согласно 26 статьѣ, теряютъ право на имѣніе, почему владѣльцевъ этой категоріи, Губернское Правленіе обязано въ сказанной повѣсткѣ ясно предвѣстить о такомъ поста-

жазъ то w dowolnych summach, dwa zera najmniej na końcu mających, lub wreszcie procentem amortyzacyjnym po 1, 2, 3, 4, 5 i t. d. od sta, oprócz zwykłego procentu prawnego, uiszczając się mającym. Wybór jednego z tych sposobów spłaty i zabezpieczenia zależy od woli posiadacza. Przyjęty obowiązek wraz z kapitałem musi być hipotecznie zabezpieczony, i w tym celu każdy z posiadaczy winien zeznać odpowiednią obligacyę notaryalną, podług dołączającego się wzoru. Wzór ten obejmuje w sobie zmiany, odpowiednie różnym sposobom spłaty i zabezpieczenia.

Powołane przepisy i wzór do obligacyi, aby jak najrychlej do wiadomości osób interessowanych dojść mogły, Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu, aby takowe bez straty czasu w najpierwszych numerach dziennika gubernialnego zamieścił, wraz z objaśnieniem, że każdy posiadacz obligacyę notaryalną, podług wzoru zeznaną, obowiązany jest złożyć Kommissyi Rządowej, w pierwszych sześciu miesiącach od daty ogłoszenia tych przepisów w Dziennikach Praw zamieścić się mianej, co wkrótce nastąpi. Nadto Rząd Gubernialny niezwłocznie każdemu z posiadaczy dóbr edukacyjnych po szczególe, za pokwitowaniem, doręczyć każe wezwanie o deklaracyę, czy chce na własność dobra przez siebie posiadane nabyć?

Dowód wręczenia dopełnić się winnego, w sposób jaki Rząd Gubernialny za najtrafniejszy uzna, pospieszy Kommissyi Rządowej przysłać.

Posiadacze, którzy przywileju na swoje imię dotąd nie uzyskali i kaucyi za dostateczną uznanęj nie stawili, jeżeli w powyższym sześć-miesięcznym terminie nie dopełnią brakujących w tym celu form, lub dóbr na własność nie nabędą, stosownie do art. 26-go tracą prawo do dóbr; posiadaczy więc w podobnym wypadku zostających, winien Rząd Gubernialny w powyższym wezwaniu swoim wyraźnie ostrzedz o tym rygorze prawa. Że zaś oprócz tego w każdym razie deklaracya i spłata przyjęta być nie może, dopóki ostatecznie załatwione nie zostaną wszelkie spo-

новленномъ закономъ условіи. Но какъ, сверхъ того, во всякомъ случаѣ, объявленіе и уплата не могутъ быть приняты до тѣхъ поръ, пока не будутъ окончательно разрѣшены всѣ споры, возникшіе между владѣльцемъ и эдукаціоннымъ фондушемъ или Казною, то въ вышеупомянутой повѣсткѣ слѣдуетъ напомнить владѣльцамъ, что, всѣ существующіе споры, они, по смыслу 5 статьи, обязаны кончить до истеченія срока.

Кредиторы, капиталы которыхъ обезпечены на имѣніяхъ, составляющихъ эдукаціонный фондъ, могутъ согласно 6 и 7-й статьѣ вышеприведенныхъ правилъ, въ тотъ же самый срокъ, какъ и владѣльцы, за должниковъ своихъ, подавать объявленія съ требованіемъ объ уплатѣ имъ, ихъ капиталовъ изъ эдукаціоннаго фондуша. Еслибы въ теченіе сказаннаго срока владѣльцы и кредиторы не воспользовались предоставленнымъ имъ правомъ, то, въ теченіе слѣдующихъ шести мѣсяцевъ, кромѣ ихъ, по силѣ 8 статьи, могутъ подавать такіа же объявленія и личные кредиторы владѣльца. Объявленія эти могутъ быть принимаемы протоколярно въ канцеляріи Губернскаго Правленія или Начальника уѣзда, или же излагаемы въ прошеніяхъ на имя Правительственной Коммисіи, съ посвидѣтельствомъ собственноручности подписи Губернскимъ Правленіемъ, или Начальникомъ уѣзда, или Мировымъ Судомъ, или Нотариусомъ.

Въ объявленіи этомъ кредиторъ обязанъ пояснить, подъ какимъ номеромъ долгъ его внесенъ въ ипотечную книгу, и на чемъ именно основаны его права, притомъ же приложить документы и дать обязательство въ томъ, что, при устройствѣ ипотеки, имъ будетъ возобновлено домогательство объ уплатѣ капитала обезпеченнаго на эдукаціонномъ фондушѣ. Посему, для доставленія кредиторамъ возможности воспользоваться этою льготою, Губернское Правленіе обязано равномерно посредствомъ Губернскихъ Вѣдомостей извѣстить кредиторовъ о предоставленныхъ имъ правахъ, съ поясненіемъ, что объявленія свои они могутъ отсылать или прямо въ Правительственную Коммисію, или посредствомъ Губернскаго Правленія.

Покупатели имѣютъ право обезпечить стоимость имѣнія на приобрѣтеномъ имѣніи. Если поэтому кто либо изъ нихъ, желая воспользоваться этимъ преимуществомъ и освободиться отъ отдѣльнаго поручительства, какое обязаны давать нынѣшніе вла-

ры pomiędzy posiadaczem a funduszem edukacyjnym lub Skarbem zachodzące, zatem w wezwaniu tém należy upomnieć posiadaczy, aby, jeżeli mają jakie spory, takowe w duchu art. 5-go przed terminem zakończyli.

Wierzyciele na dobrach edukacyjnych prawo rzeczowe mający, stosownie do art. 6 i 7-go powołanych przepisów, w tym samym terminie co posiadacze, w zastępstwie swoich dłużników, mogą czynić deklaracje z żądaniem spłaty praw funduszu edukacyjnego. O ileby zaś w terminie tym posiadacze i wierzyciele rzeczowi z praw swych nie korzystali, w ciągu następnych sześciu miesięcy obok nich mogą w moc art. 8-go czynić podobne deklaracje i osobiści wierzyciele posiadacza. Deklaracje te przyjmowane być mogą protokólnie w biurze Rządu Gubernialnego lub Naczelnika Powiatu, albo czynione przez podania do Kommissyi Rządowej, z poświadczeniem podpisu, czy to przez Rząd Gubernialny lub Naczelnika Powiatu, czy to przez Sąd Pokoju lub Rejenta.

W deklaracji takiej winien wierzyciel wymienić numer wpisu hipotecznego swojej wierzytelności, tytuły na których się ona opiera, dowody dołączyć i zobowiązać się, że żądanie spłacenia praw funduszowych przy regulacji hipoteki ponowi. Dla zapewnienia więc wierzycielom możności korzystania z tego dobrodziejstwa, Rząd Gubernialny obowiązany jest również przez dziennik gubernialny zawiadomić wierzycieli wyraźnie o służących im prawach, z oświadczeniem, że deklaracje swoje mogą albo wprost Kommissyi Rządowej albo za pośrednictwem Rządu Gubernialnego przesyłać.

Nabywcom służy prawo zabezpieczenia szacunku na dobrach nabytych. Jeżeli więc który z nich, chcąc korzystać z téj możności i uwolnić się od oddzielnéj rękojmi, do jakiej dotychczasowi posiadacze są obowiązani, po zeznaniu obligacyi, zażąda osza-

дѣльцы, будетъ по совершеиіи долговой записи просить объ оцѣнкѣ имѣнія, въ такомъ случаѣ, онъ обязанъ представить межевой планъ, Губернское же Правленіе, по полученіи этого плана, должно распорядиться о производствѣ люстраціи, донести о семъ Правительственной Коммисіи и въ послѣдствіи представить люстраціонную опись для окончательнаго рѣшенія.

Ипотека составляющихъ принадлежность эдукационнаго фундаша имѣній, переходящихъ въ частную собственность, по мѣрѣ уплаты денегъ, должна быть приводима въ устройство, по предложенію Правительственной Коммисіи. Для этого нужно имѣть свѣдѣніе о названіяхъ составныхъ частей каждаго эдукационнаго имѣнія. Посему Губернское Правленіе должно немедленно, основываясь на первоначальныхъ привилегіяхъ или безсрочныхъ контрактахъ и на мѣстныхъ свѣдѣніяхъ, представить Правительственной Коммисіи подробное исчисленіе фольварковъ, селеній и другихъ принадлежностей, входящихъ въ составъ каждаго отдѣльнаго имѣнія. Въ случаѣ несогласія текста документовъ, съ существующими мѣстными названіями, Губернское Правленіе должно разбяснить эти несообразности со всею точностію.

Таковы обязанности, лежащія на Губернскомъ Правленіи по приведенію въ исполненіе упомянутыхъ правилъ, и Правительственная Коммисія надѣется, что Губернское Правленіе не пременеть удовлетворить онымъ съ надлежащею поспѣшностію и точностію.

Варшава, 28 Декабря (9 Января) 1849/50 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Гуминскій*.

№ 94,075/32,320.

Приложеніе къ N° 15-му.

Форма долговой записи, для владѣльцевъ имѣній, составляющихъ принадлежность эдукационнаго фундаша.

I. На уплату однихъ лишь законныхъ процентовъ.

Состоялось передо мною Нотариусомъ N. Господинъ N совершилъ долговую запись слѣдующаго содержанія:

Высочайше утвержденными 1 Юля 1849 года (старого сти-

cowania dóbr, w takim razie winien złożyć pomiar, a Rząd Gubernialny po otrzymaniu takowego zarządzi lustrację, Kommissyi Rządowej o tém doniesie, następnie lustrację do stanowczej decyzji przedstawi.

Dobra funduszowe, na własność prywatną przechodzące, w miarę przyjmowanej spłaty, mają mieć regulowaną hypotekę na wniosek Kommissyi Rządowej, w tym więc celu potrzebną jest wiadomość o nomenklaturach, każde z dóbr edukacyjnych składających, Rząd Gubernialny przeto niezwłocznie, opierając się na podstawie pierwotnych przywilejów lub kontraktów wieczystych, oraz na miejscowej wiadomości, prześle Kommissyi Rządowej wyszczególnienie szczegółowe folwarków, wsi i wszelkich przyległości, pojedyncze dobra składających. Gdyby zachodziły różnice między osnową tytułów a nomenklaturami na gruncie znajdującymi się, Rząd Gubernialny nieomieszka różnice te z całą dokładnością wyjaśnić.

Takie są obowiązki Rządu Gubernialnego, dla wprowadzenia w wykonanie pomienionych przepisów, i Kommissya Rządowa spodziewa się, że Rząd Gubernialny z nich wywiąże się z należnym pośpiechem i dokładnie.

w Warszawie, dnia 28 Grudnia (9 Stycznia) 1849/50 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Gumiński*.

Nr. 94.075/32,320.

Annex do Nr. 15-go.

WZORY DO OBLIGACYJ DLA POSIADACZY DÓBR, NALEŻĄCYCH DO FUNDUSZU EDUKACYJNEGO.

I. Na opłatę samego tylko procentu prawnego.

Działo się przedemną Regentem N, zeznał N, obligację w osnowie następującej:

Przepisy w dobrach po-jezuickich i innych na fundusz edu-
O dobrach rządowych.

ля) правилами о поіезунтскихъ и другихъ имѣніяхъ, составляющихъ принадлежность эдукаціоннаго фондуша, предоставлено владѣльцамъ этихъ имѣній приобрѣсти оныя въ полную собственность, посредствомъ уплаты или обезпеченія ипотечнымъ порядкомъ стоимости этихъ имѣній, равняющейсѣ канону вмѣстѣ съ остаткомъ, умноженному на 25. Желая воспользоваться этимъ преимуществомъ, Господинъ N, владѣлецъ имѣнія N, въ исполненіе 4-й статьи помянутыхъ правилъ, признаетъ дѣйствительность лежащаго на немъ долга въ пользу эдукаціоннаго фондуша, въ количествѣ рублей . . копѣекъ, то есть въ количествѣ, равномъ стоимости того же имѣнія, исчисленной на вышеприведенномъ основаніи; сумму эту онъ обезпечиваетъ на имѣніи N, находящемся въ N уѣздѣ, N губерніи, состоящемъ изъ фольварковъ N, деревень N и принадлежностей, и обязывается:

a) уплачивать на эту сумму проценты по 5%, въ два полугодичные срока впередъ, а именно, въ промежутокъ времени съ 1 по 13 Юля рублей, съ 1 по 13 Января рублей, и деньги эти вносить каждый годъ исправно, подъ опасеніемъ административной экзекуціи, въ то Казначейство, которое Правительствомъ указано будетъ, начиная съ перваго полугодія 1851 года, такъ, что первый срочный платежъ послѣдуетъ въ Январѣ мѣсяцѣ 1851 года;

b) или же въ порядкѣ постепеннаго погашенія уплачивать процентъ, который долженъ быть вносимъ независимо отъ законныхъ процентовъ, и въ семъ послѣднемъ случаѣ, по предварительномъ о томъ объявленіи, Господинъ N имѣетъ совершить новую долговую запись и представить Правительственной Коммисіи главную выписъ оной, вмѣстѣ съ ипотечнымъ указателемъ, заключающимъ содержаніе оной;

c) Господинъ N оставляетъ за собою на будущее время право уплатить оцѣночную сумму или въ одинъ разъ, въ полномъ количествѣ, или же по частямъ, круглыми суммами, оканчивающимися, по крайней мѣрѣ, двумя нулями, по предварительномъ извѣщеніи о семъ, которое должно быть вручено Губернскому Правленію за полгода впередъ.

Всѣ платежи, какъ въ счетъ капитала, такъ и въ счетъ процентовъ, должны быть вносимы серебряною монетою установлен-

каcyjny przeznaczonych, pod datą 1 Lipca 1849 roku (dawnego kalendarza) Najwyżej potwierdzone, pozwalają posiadaczom tychże dóbr nabywać je na zupełną własność, przez zapłacenie lub hipoteczne zabezpieczenie ich szacunku wypadającego z pomnożenia kanonu wraz z supperatą przez 25. Pragnąc korzystać z tego dozwolenia, pan N, posiadacz dóbr N, w spełnieniu artykułu 4-go wspomnianych przepisów, uznaje się być dłużnym funduszowi edukacyjnemu sumę rubli srebrem kopiejek . . . , jako szacunek dóbr tychże na powyższej zasadzie wyrachowany, zabezpiecza ją na dobrach N, leżących w powiecie N, w gubernii N, składających się z folwarków N, wsi N, i przyległości, i obowiązuje się:

a) opłacać od tejże summy procent po 5% w dwóch półrocznych ratach z góry czyli anticipative, a mianowicie między 1 a 13 Lipca rub. sr. . . . , tudzież między 1 a 13 Stycznia rub. sr. . . . każdego roku do kassy przez Rząd wskazać się mającej, poczynając od pierwszego półrocza 1851 r. jak najregularniej, pod rygorem exekucyi administracyjnej, a pierwszą ratę w miesiącu Styczniu 1851 roku zaspokoić obowiązują się;

b) albo wreszcie procentem amortyzacyjnym, prócz procentu prawnego opłacać się mającym, a w tym ostatnim razie, prócz wypowiedzenia, pan N, zezna obligacyę nową, podług formy przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu przepisanej, i złoży ją tejże Kommissyi, w wypisie głównym, wraz z wykazem hipotecznym treść jęj obejmującym;

c) zachowuje sobie także pan N, na czas późniejszy możność spłacenia summy szacunkowej, bądź od razu w całości lub częściami w summach okrągłych, przynajmniej dwa zera na końcu mających, za półrocznem naprzód wypowiedzeniem, Rządowi Gubernialnemu doręczyć się mającém.

Wszystkie upłaty tak na kapitał jak i na procent wnoszone będą w monecie srebrnej, na stopę Najwyższym Ukazem z dnia

наго Высочайшимъ указомъ 3 (15) Сентября 1841 года чекана. Сверхъ того, для полнаго обезпеченія эдукационнаго фондуша, покупатель оставляетъ залогъ, представленный имъ въ обезпеченіе цѣлости имѣнія и исправнаго взноса платежей, который внесенъ въ ипотечную книгу имѣнія N, находящагося въ N уѣздѣ (или находится на храненіи въ Польскомъ Банкѣ), впредь до уплаты имъ третьей части вышеупомянутой оцѣночной суммы, или до того времени, пока Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, посредствомъ произведенной переоцѣнки, не удостовѣрится, что должная имъ въ эдукационный фондушъ сумма имѣетъ достаточное и законное обезпеченіе на имѣніи N, на которомъ она обезпечена въ силу настоящей долговой записи.

Покупатель подчиняется всѣмъ условіямъ, изложеннымъ въ 24-й статьѣ приведенныхъ въ началѣ правилъ, а именно, онъ обязывается ввести правильное лѣсное хозяйство и пользоваться лѣсомъ не иначе, какъ согласно съ утвержденнымъ Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства планомъ, подъ опасеніемъ послѣдствій, изъясненныхъ въ той же 24 и въ 1-й статьѣ сказанныхъ правилъ; сверхъ того, онъ обязывается застраховать строенія отъ пожара въ существующемъ для сего учрежденіи, даже и въ такомъ случаѣ, еслибы сіе не требовалось общими правилами, и вообще, по отношеніямъ, вытекающимъ изъ настоящей долговой записи, подчиняться рѣшеніямъ и исполнительнымъ мѣрамъ административныхъ властей.

Наконецъ, покупатель дозволяетъ внести оцѣночную сумму, со всѣми нераздѣльными съ нею обязанностями, въ ипотечную книгу, съ предоставленіемъ ей первенства передъ всѣми прочими записями, и предоставляетъ симъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, или командированному ею чиновнику, право изготovitъ проектъ записи соотвѣтственнаго содержанія, для внесенія въ III и IV Отдѣлы ипотечнаго указателя, издержки же на устройство ипотеки онъ обязывается принять на свой счетъ.

II. На уплату процента для постепеннаго погашенія капитала.

Состоялось передо мною, Нотариусомъ N, Господишь N совершилъ долговую запись слѣдующаго содержанія:

Высочайше утвержденными 1 Юля 1849 года (старого

3 (15) Września 1841 r. przepisana. Oprócz tego dla bezpieczeństwa funduszu edukacyjnego, zeznający pozostawia kaucyę, za całość dóbr i regularną opłatę wystawioną i na dobrach N, w powiecie N, leżących zahypotekowaną (lub w depozycie Banku znajdującą się), a to aż do czasu, dopóki albo trzeciej części summy szacunkowej wyżej wymienionej nie zapłaci, lub dopóki Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu przez detaksacyą nie nabędzie przekonania, że dług funduszowy ma dostateczne podług przepisów bezpieczeństwo na dobrach N, na których przez niniejszą obligacyę tenże dług zapisuje i zabezpiecza.

Poddaje się zeznawający warunkom zamieszczonym w artykule 24-m przepisów na wstępie powołanych, a w szczególności obowiązuje się urządzić gospodarstwo w lasach i nie użytkować z nich inaczej jak podług planu przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu zatwierdzonego, a to pod rygorem w tymże art. 24-m i w art. 1-m wspomnianych przepisów zagrożonym, i obowiązuje się mieć zabezpieczone budowle od ognia w instytucyi na ten cel istniejącej, chociażby ogólne przepisy tego nie wymagały, a w ogóle w stosunkach z niniejszej obligacyi wypływających, ulegać decyzjom i exekucyi władz administracyjnych.

Wreszcie zezwala zeznający na wpisanie summy szacunkowej z obowiązkami do nięj przywiązanemi, do hypoteki w najpierwszém miejscu przed wszystkiemi innemi wpisami, i upoważnia niniejszym Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu, albo raczej wyznaczyć się mającego przez nią delegowanego, do zaprojektowania stosownej treści do Działu III i IV wykazu hypotecznego, a koszta regulacyi hypotecznej zapłacić obowiązuje się.

II. Na opłatę procentu amortyzacyjnego.

Działo się przedemną Rejentem N, zeznał N, obligacyę w ośnowie następującą:

Przepisy w dobrach po-jezuickich i innych na fundusz edu-

стия) правилами о поіезуитскихъ и другихъ имѣніяхъ, составляющихъ принадлежность эдукаціоннаго фондуша, дозволено владѣльцамъ этихъ имѣній пріобрѣсти оныя въ полную собственность, посредствомъ уплаты, или обезпеченія ипотечнымъ порядкомъ стоимости этихъ имѣній, равняющейся канону вмѣстѣ съ остаткомъ, умноженному на 25. Желая воспользоваться этимъ преимуществомъ, Господинъ N, владѣлецъ имѣнія N, въ исполненіе 4-й статьи сказанныхъ правилъ, признаетъ дѣйствительность лежащаго на немъ долга въ пользу эдукаціоннаго фондуша, въ количествѣ рублей . . . копѣекъ, равномъ стоимости означеннаго имѣнія, исчисленной на вышеприведенномъ основаніи, обезпечиваетъ эту сумму на имѣніи N, находящемся въ N уѣздѣ, N губерніи, и состоящемъ изъ фольварковъ N, деревень N и принадлежностей, и обязывается:

a) уплатить такую сумму посредствомъ взноса 1 процента (или по 2, 3, 4, 5%) на погашеніе, вмѣстѣ съ законными процентами, которые должны быть вносимы по 5 со ста. Такимъ образомъ, покупатель обязывается вносить въ Казначейство, которое будетъ указано Правительствомъ, ежегодно по рублей, въ два полугодичные срока, впередъ, а именно, каждый годъ, въ промежутокъ времени съ 1 по 13 Января рублей и съ 1 по 13 Юля рублей, начиная съ первой половины 1851 года, въ теченіе . . . лѣтъ, со всею исправностію, подъ опасеніемъ административной экзекуціи, и въ счетъ этого произвести первый взносъ въ Январѣ мѣсяцѣ 1851 года;

b) Господинъ N предоставляетъ себѣ на будущее время право уплатить оцѣночную сумму въ одинъ разъ сполна, или же по частямъ, круглыми суммами, имѣющими въ концѣ, по крайней мѣрѣ, два нуля, по предварительномъ извѣщеніи о семъ, которое должно быть вручено Губернскому Правленію за полгода впередъ.

Всѣ платежи, какъ на погашеніе капитала, такъ и въ счетъ процентовъ, должны быть вносимы серебряною монетою установленнаго Высочайшимъ указомъ 3 (15) Сентября 1841 года чекана. Сверхъ того, для полнаго обезпеченія эдукаціоннаго фондуша, покупатель оставляетъ залогъ, представленный имъ въ обезпече-

кacyjny przeznaczonych, pod datą 1 Lipca 1849 roku (dawnego kalendarza) Najwyższ potwierdzone, pozwalają posiadaczom tychże dóbr nabyć je na zupełną własność, przez zapłacenie lub hypoteczne zabezpieczenie ich szacunku, wypadającego z pomnożenia kanonu wraz z supperatą przez 25. Pragnąc korzystać z tego dozwolenia pan N, posiadacz dóbr N, w spełnieniu art. 4-go wspomnianych przepisów, uznaje się być dłużnym funduszowi edukacyjnemu summę rub. sr. . . . kopiejek . . . , jako szacunek dóbr tychże na powyższej zasadzie wyrachowany, zabezpiecza ją na dobrach N, leżących w powiecie N, w gubernii N, składających się z folwarków N, wsi N, i przyległości, i obowiązuje się:

a) zaspokoić ją przez opłatę procentu amortyzacyjnego po 1% (lub 2, 3, 4, 5%) wraz z procentem prawnym po 5% uiszczając się mającą. W tym sposobie obowiązuje się zeznający opłacać do kassy, przez Rząd wskazać się mającej, corocznie po rub. sr. . . . w dwóch ratach z góry, a mianowicie między 1 a 13 Stycznia rub. sr. . . . i między 1 a 13 Lipca rub. sr. . . . każdego roku, poczynając od pierwszego półrocza 1851 roku, przez lat. . . . jak najregularniej pod rygorem exekucyi administracyjnej, a pierwszą ratę w miesiącu Styczniu 1851 roku uiścić obowiązuje się;

b) zachowuje sobie także pan N, na czas późniejszy, możność spłacenia summy szacunkowej, bądź odrazu w całości lub częściami w summach okrągłych, przynajmniej dwa zera na końcu mających, za półrocznem naprzód wypowiedzeniem, Rządowi Gubernialnemu doręczyć się mającém.

Wszystkie upłaty, tak na kapitał jako i na procent, wnoszone będą w monecie srebrnej na stopę Najwyższym Ukazem z d. 3 (15) Września 1841 roku przepisaną. Oprócz tego dla bezpieczeństwa funduszu edukacyjnego, zeznający pozostawia kaucyę za całość dóbr i regularną opłatę wystawioną, i na dobrach N, w po-

ніе цѣлости имѣнія и исправнаго взноса платежей, который внесенъ въ ипотечную книгу имѣнія N, состоящаго въ N уѣздѣ (или находится на храненіи въ Польскомъ Банкѣ), впредь до уплаты имъ третьей части вышеупомянутой оцѣночной суммы, или же до того времени, пока Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, посредствомъ переоцѣнки, не удостовѣрится, что должная въ эдукаціонный фондъ сумма имѣеть надежное и законное обезпеченіе на имѣніи N, на которомъ она обезпечена въ силу настоящей долговой записи.

Покупатель подчиняетъ себя всѣмъ условіямъ, изложеннымъ въ 24-й статьѣ приведенныхъ въ началѣ правилъ, а именно, обязывается ввести правильное лѣсное хозяйство и пользоваться лѣсомъ не иначе, какъ согласно утвержденному Правительственною Коммисією Финансовъ и Казначейства плану, подъ опасеніемъ послѣдствій, изъясненныхъ въ той же 24 и 1-й статьяхъ сказанныхъ правилъ; сверхъ того, онъ обязывается застраховать строенія отъ пожара въ соотвѣтственномъ учрежденіи, даже и въ такомъ случаѣ, еслибы это не требовалось общими правилами, и вообще, по отношеніямъ, вытекающимъ изъ настоящей долговой записи, подчиняться рѣшеніямъ и исполнительнымъ мѣрамъ административныхъ властей.

Наконецъ, покупатель дозволяетъ внести оцѣночную сумму рублей, съ нераздѣльными съ нею обязанностями, въ ипотечную книгу, съ предоставленіемъ ей первенства передъ всѣми другими записями, и предоставляетъ сямъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, или командированному ею чиновнику, право изготовить проектъ записи соотвѣтственнаго содержанія, для внесенія въ III и IV Отдѣлы ипотечнаго указателя, издержки же по устройству ипотеки онъ обязывается принять на свой счетъ.

III. Форма долевой записи на уплату стоимости имѣнія по частямъ.

Состоялось передо мною Нотариусомъ N, Господинъ N совершилъ долговую запись слѣдующаго содержанія.

Высочайше утвержденными 1 Юля 1849 года (старого стиля) правилами о поіезуитскихъ и другихъ имѣніяхъ, составляющихъ принадлежность эдукаціоннаго фондуша, дозволено вла-

вѣстие N лежащихъ заhypотекowaną (lub w depozycie Banku znajdującą się), a to aż do czasu, dopóki albo trzeciej części summy szacunkowej wyżej wymienionej nie zapłaci, lub dopóki Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu przez detaksację nie nabędzie przekonania, że dług funduszowy ma dostateczne podług przepisów bezpieczeństwo na dobrach N, na których przez niniejszą obligację tenże dług zapisuje i zabezpiecza.

Poddaje się zeznawający warunkom zamieszczonym w artykule 24-m przepisów na wstępie powołanych, a w szczególności obowiązuje się urządzić gospodarstwo w lasach i nieużytkować z nich inaczej jak podług planu przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu zatwierdzonego, a to pod rygorem w tymże art. 24-m i w art. 1-m wspomnianych przepisów zagrożonym, i obowiązuje się mieć zabezpieczone budowle od ognia w instytucyi na ten cel istniejącej, chociażby ogólne przepisy tego nie wymagały, a w ogóle w stosunkach z niniejszą obligacyi wpływających, ulegać decyzjom i exekucyi władz administracyjnych.

Wreszcie zezwala zeznawający na wpisanie summy szacunkowej z obowiązkami do niej przywiazanymi do hypoteki w najpierwszym miejscu, przed wszystkimi innemi wpisami, i upoważnia niniejszém Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu, albo raczej wyznaczyć się mającego przez nią delegowanego, do zaprojektowania stosownej treści do Działu III i IV wykazu hypotecznego, a koszta regulacyi hypotecznój zapłacić obowiązuje się.

III. Wzór do obligacyi na opłatę ratami.

Działo się przedemną Rejentem N, zeznał N, obligację w ośnowie następującą:

Przepisy w dobrach po-jezuickich i innych na fundusz edukacyjny przeznaczonych, pod datą 1 Lipca 1849 roku (dawnego kalendarza) Najwyżej potwierdzone, pozwalają posiadaczom tych-

дѣльцамъ тѣхъ же имѣній приобрѣсти оныя въ полную собствен-
ность, посредствомъ уплаты, или обезпеченія ипотечнымъ по-
рядкомъ, стоимости имѣнія, равняющейсѣ канону вмѣстѣ съ остат-
комъ, умноженному на 25. Желая воспользоваться этимъ преи-
муществомъ, Господинъ N, владѣлецъ имѣнія N, въ исполненіе
4-й статьи помянутыхъ правилъ, признаетъ дѣйствительность ле-
жащаго на немъ долга въ пользу эдукационнаго фондуша въ ко-
личествѣ рублей . . . копѣекъ, равномъ стоимости означен-
наго имѣнія, исчисленной на вышеприведенномъ основаніи, обез-
печиваетъ эту сумму на имѣніи N, находящемся въ N уѣздѣ, N гу-
берніи, и состоящемъ изъ фольварковъ N, деревень N и прина-
длежностей, и обязывается уплачивать на эту сумму по 5%, въ
два полугодичные срока, за полгода впередъ, а именно, вносить
ежегодно въ Казначейство, которое будетъ указано Правитель-
ствою, въ промежутокъ времени съ 1 по 13 Юля . . . рублей, и
съ 1 по 13 Января рублей, начиная съ первой половины
1851 года, со всею исправностью, подъ опасеніемъ администра-
тивной экзекуціи, и произвести въ счетъ этого первый срочный
платежъ 1 Января 1851 года.

Господинъ N предоставляетъ себѣ также на будущее время
право уплатить одѣночную сумму или въ одинъ разъ сполна, или
же по частямъ круглыми суммами, оканчивающимися, по крайней
мѣрѣ, двумя нулями, по предварительномъ о семъ извѣщеніи, ко-
торое должно быть вручено Губернскому Правленію за полгода
впередъ.

Все платежи, какъ на погашеніе капитала, такъ и въ счетъ
процентовъ, должны быть вносимы серебряною монетою уста-
новленнаго Высочайшимъ указомъ 3 (15) Сентября 1841 года
чекана. Сверхъ того, для болѣе надежнаго обезпеченія эдука-
ціоннаго фондуша, покупатель оставляетъ залогъ, представлен-
ный имъ въ обезпеченіе цѣлости имѣнія и исправнаго взноса пла-
тежей. Капитальную же сумму онъ обязывается уплатить по
частямъ, и для этого вносить ежегодно, въ сроки, опредѣленные
для уплаты процентовъ, или же одинъ разъ въ теченіе года,
въ Январѣ или Юль мѣсяцахъ, по рублей, со всею исправ-
ностью, также подъ опасеніемъ административной экзекуціи, съ
тѣмъ, что, по мѣрѣ уплаты капитала, долженъ быть соотвѣтствен-

же дѣлъ нabyчъ je на полную własność, przez zapłacenie lub hypo-
teczne zabezpieczenie ich szacunku, wypadającego z pomnożenia
kanonu wraz z supperatą przez 25. Pragnąc korzystać z tego
dozwolenia pan N, posiadacz dóbr N, w spełnieniu art. 4-go
wspomnianych przepisów, uznaje się być dłużnym funduszowi
edukacyjnemu summę rub. sr. . . . kop. . . jako szacunek dóbr tych-
że, na powyższej zasadzie wyrachowany, zabezpiecza ją na do-
brach N, leżących w powiecie N, gubernii N, składających się
z folwarków N, wsi N, i przyległości, i obowiązuje się:

Oplacać od téjże summy procent po 5% w dwóch półro-
cznych ratach z góry czyli anticipative, a mianowicie między 1 a
13 Lipca rub. sr. . . ., tudzież między 1 a 13 Stycznia rub. sr. . .
każdego roku do kassy przez Rząd wskazać się mającej, poczynaj-
jąc od pierwszego półrocza roku 1851, jak najregularniej, pod ry-
gorem exekucyi administracyjnej, a pierwszą ratę w miesiącu Sty-
czniu roku 1851 zaspokoić obowiązuje się.

Zachowuje sobie także pan N, na czas późniejszy, możność
spłacenia summy szacunkowej, bądź odrazu w całości lub częściami
w summach okrągłych, przynajmniej dwa zera na końcu mają-
cych, za półrocznym naprzód wypowiedzeniem, Rządowi Guber-
nialnemu doręczyć się mającym.

Wszystkie opłaty, tak na kapitał jako i na procent, wnoszo-
ne będą w monecie srebrnej na stopę Najwyższym Ukazem z d. 3
(15) Września 1841 roku przepisana. Oprócz tego dla bezpie-
czeństwa funduszu edukacyjnego zeznający pozostawia kaucyę na
całość dóbr i regularną opłatę wystawioną. Kapitał zaś obowią-
zuje się zaspokoić ratami, przez zapłatę co rok w tych samych ter-
minach co procent, lub raz na rok w Styczniu lub Lipcu po rub.
rs. . . regularnie pod rygorem także exekucyi administracyjnej,
zastrzegając sobie, aby w miarę spłaty kapitału stosunkowo i o-
płata procentu była zmniejszana. Zachowuje przytem pan N mo-

но сему уменьшаемъ и размѣръ уплачиваемыхъ процентовъ. При томъ Господинъ N сохраняетъ за собою на будущее время право уплатить капиталъ въ неопредѣленные сроки по частямъ, круглыми суммами, имѣющими, на концѣ, по крайней мѣрѣ, два нуля, по предварительномъ о семъ извѣщеніи, которое должно быть вручено Губернскому Правленію за полгода впередъ, или же уплачивать процентъ на погашеніе капитала, который долженъ быть вносимъ независимо отъ законныхъ процентовъ; въ семъ же послѣднемъ случаѣ, кромѣ извѣщенія, Господинъ N долженъ совершить новую долговую запись, по предписанной Правительственной Коммисіею Финансовъ и Казначейства формѣ, и главную выписку оной представить той же Коммисіи, вмѣстѣ съ ипотечнымъ указателемъ, заключающимъ содержаніе оной.

Покупатель подчиняетъ себя условіямъ, изъясненнымъ въ 24 статьѣ вышеприведенныхъ правилъ, а именно, обязывается ввести правильное лѣсное хозяйство и пользоваться лѣсомъ не иначе, какъ согласно съ утвержденнымъ Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства планомъ, подъ опасеніемъ послѣдствій, оговоренныхъ въ той же 24 и 1-й статьяхъ сказанныхъ правилъ; сверхъ того, онъ обязывается застраховать строенія отъ пожара въ соответственномъ учрежденіи, даже и въ такомъ случаѣ, еслибы это не требовалось общими правилами, и вообще по отношеніямъ, вытекающимъ изъ настоящей долговой записи, подчиняться рѣшеніямъ и экзекуціоннымъ мѣрамъ административныхъ властей.

Наконецъ, покупатель дозволяетъ внести оцѣночную сумму рублей, съ неразлучными съ нею обязанностями, въ ипотечную книгу, съ предоставленіемъ ей преимуществва передъ всѣми другими записями, и предоставляетъ симъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, или командированному отъ лица ея чиновнику право изготовить проектъ записи соответственнаго содержанія, для внесенія въ III и IV Отдѣлы ипотечнаго указателя, издержки же по устройству ипотеки, онъ обязывается принять на свой счетъ.

зность въ часіе późniejszymъ сплacenія kapиталу въ terminachъ nieoznaczonychъ częściowo, lecz w summachъ okrągłychъ, przynajmniej dwa zera na końcu mającychъ, za półrocznemъ wprzódъ wypowiedzeniem, Rządowi Gubernialnemu doreczyć się mającém, albo wreszcie procentemъ amortyzacyjnymъ, prócz procentu prawnego, opłacać się mającymъ, a w tymъ ostatnimъ razie prócz wypowiedzenia, pan N zezna obligacyę nową, podługъ formy przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu przepisana, i złoży ją téjże Kommissyi, w wypisie głównymъ, wrazъ z wykazemъ hypotecznymъ treść jejъ obejmującymъ.

Poddaje się zeznawający warunkomъ zamieszczonymъ w artykule 24-mъ przepisówъ na wstępie powołanychъ, a w szczególności obowiązują się urządzić gospodarstwo w lasachъ i nie użytkować z nichъ inaczej, jakъ podługъ planu przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu zatwierdzonego, a to pod rygoremъ w tymże artykule 24-mъ i w art. 1-mъ wspomnianychъ przepisówъ zagrożonymъ, i obowiązują się mieć zabezpieczone budowle od ognia, w instytucyi na ten cel istniejącej, chociażby ogólne przepisy tego nie wymagały, a w ogóle w stosunkachъ z niniejszej obligacyi wpływającychъ, ulegać decyzjomъ i ekzekucyi władzъ administracyjnychъ.

Wreszcie zezwala zeznający na wpisanie summy szacunkowej, z obowiązkami do niej przywiązanemi, do hypoteki w najpierwszémъ miejscu, przedъ wszystkiemi innemi wpisami, i upoważnia niniejszémъ Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu, albo raczej wyznaczyć się mającego przez nią delegowanego, do zaprojektowania stosownej treści do Działu III i IV wykazu hypotecznego, a koszta regulacyi hypotecznej zapłacić obowiązują się.

N° 16.

Распоряженіе объ учрежденіи болѣе строгаго надзора за экономическими занятіями въ канцеляріи и на мѣстѣ, а также о томъ, чтобы къ контрактамъ на отдачу въ арендное содержаніе казенныхъ имѣній была прилагаема установленная гербовая бумага.

(7 (19) Мая 1853 года.)

Всѣмъ Гражданскимъ Губернаторамъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Удостоверившись о вредныхъ для Казны безпорядкахъ по службѣ въ Секціи казенныхъ имуществъ и лѣсовъ одного изъ Губернскихъ Правленій, состоящихъ именно въ томъ:

1) что многіе арендаторы казенныхъ, подуховныхъ и конфискованныхъ имѣній, отданныхъ въ арендное содержаніе съ 1847 года, уплативъ еще при заключеніи контрактовъ, стоимость оцѣночной и обыкновенной гербовой бумаги, получили контракты на обыкновенной гербовой бумагѣ, съ поясненіемъ, что оцѣночная гербовая бумага приложена къ главному экземпляру контракта, а между тѣмъ въ дѣлахъ Губернскаго Правленія таковой бумаги не оказалось; что многимъ арендаторамъ съ давняго времени вовсе не были вручены контракты, и на рукахъ у нихъ находились одни только удостовѣренія во взносѣ денегъ на покупку гербовой бумаги; что присылаемые на этотъ предметъ арендаторами деньги не были вносимы тотчасъ же въ Губернское Казначейство, для причисленія къ переходящимъ суммамъ и производства изъ оныхъ на означенную надобность расходовъ черезъ посредство того же Казначейства, какъ это предписано общимъ распоряженіемъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 14 (26) Іюля 1841 года, за № 53,034, но задерживались въ теченіе 5 лѣтъ Начальникомъ и другими чиновниками Экономической Секціи; что, по полученіи утвержденныхъ Правительственною Коммисіею контрактовъ, были представляемы въ Правительственную Коммисію неосновательные рапорты объ уничтоженіи оцѣночной гербовой бумаги надлежащаго достоинства и приложеніи оной къ главнымъ экземплярамъ таковыхъ кон-

N° 16.

Rozporządzenie zalecające rozciągnięcie większej kontroli nad czynnościami ekonomicznemi w biurze i na gruncie, i aby kontrakty zawarte o dzierżawę dóbr rządowych opatrzone były właściwemi stemplami.

(d. 7 (19) Maja 1853 r.)

Do wszystkich Gubernatorów Cywilnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Mając przekonanie o szkodliwém dla Skarbu nieporządku w służbie Sekcyi dóbr i lasów rządowych, w biurze jednego z Rządów Gubernialnych, mianowicie:

1) że wielu dzierżawców dóbr rządowych, suprimowanych i skonfiskowanych, od roku 1847 w possessyi będących, opłaciwszy jeszcze przy zawarciu kontraktów, wartość papieru stemplowego szacunkowego i zwyczajnego, otrzymali kontrakty opatrzone papierem stemplowym zwyczajnym z wzmianką, iż do głównego egzemplarza papier stemplowy szacunkowy dołączony został, a w aktach Rządu Gubernialnego takiego papieru nie było; że wielu dzierżawców od lat kilku wcale nawet nie mieli doręczonych kontraktów, tylko dowody z opłaconych kosztów na zakupienie papieru stemplowego; że pieniądze na ten cel przez dzierżawców nadsyłane nie były wnoszone zaraz do Kassy gubernialnej pod tytuł funduszu przechodniego, dla czynienia z nich na właściwy użytek wypłat za pośrednictwem tejże Kassy, jak mieć chce rozporządzenie ogólne Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 14 (26) Lipca 1841 roku Nr. 53,034, lecz że zatrzymywali od lat 5-u Naczelnik i inni urzędnicy Sekcyi ekonomicznej; że po otrzymaniu zatwierdzonych przez Kommissyę Rządową kontraktów, składano Kommissyi Rządowej nierzetelne raporty, iż papier stemplowy szacunkowy do głównych egzemplarzy takich kontraktów w odpowiedniej cenie skassowano i dołączono, co przecież nie miało wówczas miejsca, bo zaledwie w skutek zwró-

трактовъ, хотя это послѣдовало не въ свое время, но едва въ Октябрь и Ноябрь мѣсяцахъ прошлаго года, и то лишь вслѣдствіе обращенія на этотъ предметъ чиновникомъ особыхъ порученій при Правительственной Комисіи Финансовъ и Казначейства, вниманія Губернскаго Правленія;

2) что многіе арендаторы съ 1847 года не представили по сіе время полныхъ залоговъ, нѣкоторые же на 12-лѣтній періодъ времени, опредѣленный контрактомъ, представили ипотечное поручительство, имѣющее силу только въ продолженіе одного года, или трехъ лѣтъ;

3) что сдаточные акты небрежно составляются на мѣстѣ и вручаются арендаторами;

4) что чиновники поздно являются на службу въ канцелярію, или въ назначенное для занятій время отлучаются изъ канцеляріи Губернскаго Правленія, книга же о явкѣ чиновниковъ къ занятіямъ не повѣряется никѣмъ изъ Начальниковъ, что и влечетъ за собою равнодушіе со стороны подчиненныхъ;

5) что Губернское Правленіе командируетъ своихъ штатныхъ чиновниковъ, для производства люстраціи частныхъ имѣній, на которыя предполагается помѣщиками получить ссуду изъ Казны, и для другихъ тому подобныхъ занятій;

6) что расчеты, по истеченіи срока аренды, натагиваются въ пользу арендаторовъ, такъ какъ, для устраненія претензій Казны за разрушенныя строенія и для избѣжанія жалобъ новаго арендатора на несходство состоянія имѣнія съ описаніемъ онаго, принято правиломъ, не пояснять въ сдаточныхъ актахъ, въ какомъ состояніи строенія находятся, но не смотря на то, такіе сдаточные акты утверждались Губернскимъ Правленіемъ;

7) что назначаемые для составленія сдаточныхъ актовъ діетаріусы съ умысломъ медленно исполняютъ это порученіе на мѣстѣ и такимъ образомъ становятся въ тягость арендаторамъ, показывая въ счетахъ суточные деньги за все время нахождения на мѣстѣ, въ такомъ количествѣ, какое вовсе несоотвѣтствуетъ ихъ трудамъ, иногда же, за небрежно исполненное порученіе домогаются вознагражденія прямо отъ арендаторовъ, —

по этимъ причинамъ, Правительственная Комисія признала нужнымъ собрать достовѣрныя свѣдѣнія о томъ, какой порядокъ соблюдается въ тамошней Секціи казенныхъ имуществъ и

conej na to przez urzędnika do szczególnych poruczeń przy Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu, uwagi Rządowi Gubernialnemu w miesiącach Październiku i Listopadzie roku zeszłego nastąpiło;

2) że wielu dzierżawców od r. 1847 cierpieni są bez kompletnych kaucyj, a niektórzy za przeciąg 12-letni umową zakreślony złożyli ją w dowodach hipotecznych tylko na rok jeden lub na 3 lata;

3) że akta podawcze niedoleżnie są sporządzone na gruncie i przez dzierżawców doręczane;

4) że urzędnicy opóźniają się w przychodzeniu do pracy biurowej, lub w godzinach służbowych wydalają się z biura Rządu Gubernialnego, a listy prezencyjnej nikt ze zwierzchników nie sprawdza, i to właśnie zubożnia służbę;

5) że Rząd Gubernialny wysyła z biura swego urzędników etatowych do sporządzenia lustracyi dóbr prywatnych, w celu zaciągnięcia przez obywateli pożyczki skarbowej i t. p. czynności;

6) że obrachunki z wyexpirowanych dzierżaw, na korzyść dzierżawców są nadciągane, gdyż żeby nie wykazywać pretensyi Skarbu za deteryorację budowli, i żeby wchodzący dzierżawca nie reklamował o niezgodność stanu dóbr z opisem, chwycano się środka nie wymieniać w aktach podawczych stanu, w jakim budowle zostają, takie jednak akta podawcze Rząd Gubernialny zatwierdził;

7) że dyetaryusze używani do spisywania aktów podawczych z rozmyślną przewłoką czynność tę na gruncie wykonywają, a tém samem stają się ciężarem dzierżawców, likwidując sobie dyety za cały przeciąg pobytu na gruncie w ilości niezapracowanej, a często, za czynność niedoleżnie wykonywaną, wprost od dzierżawców zapłaty wymagają.

Z tego powodu Komisya Rządowa uznała właściwem zaciągnąć niewątpliwe wiadomości, jaki jest w tamecznej Sekcyi

o Dobrach rządowych.

лѣсовъ, а равно, не случаются ли въ ней подобныя беспорядки, вредныя для службы и для Казны, а именно, по пунктамъ 1, 2 и 3; правильно ли взыскивались гербовыя пошлины, когда и на что таковыя обращены; представлены ли, когда и на какой периодъ времени, залоги въ соотвѣтственной суммѣ; составлены ли сдаточныя акты и когда таковыя вручены арендаторамъ; и что именно по означеннымъ предметамъ слѣдуетъ предпринять для предохраненія Казны и арендаторовъ отъ убытковъ.

Для достиженія сего, Правительственная Коммисія проситъ Ваше Превосходительство приказать довѣренному чиновнику, не состоящему въ сношеніяхъ съ Секціею казенныхъ имуществъ и лѣсовъ, составить вѣдомость всѣмъ казеннымъ, подуховнымъ и конфискованнымъ имѣніямъ и доходнымъ статьямъ, отданнымъ въ арендное содержаніе въ 1847 году, для которыхъ арендный срокъ до сихъ поръ не истекъ, или же истекаетъ въ текущемъ году, по приложенной при семь формѣ, и замѣстить всѣ графы означенной вѣдомости, на основаніи внимательно разсмотрѣнныхъ полныхъ дѣлъ по каждому предмету; затѣмъ распорядиться и наблюсти, чтобы недостающія и недоимочныя гербовыя пошлины, а равно неполныя залоги были взысканы и пополнены въ теченіе не болѣе 30 дней, и чтобы таковыя, а равно вытребованныя въ прежнее время, но до сихъ поръ не поступившія на приходъ, были обращены по принадлежности, а также, чтобы, въ случаѣ, если экзекуціонныя мѣры для пополненія недостаточныхъ залоговъ останутся въ опредѣленный срокъ безъ успѣха, все находящееся на мѣстѣ имущество неисправныхъ арендаторовъ и чиновниковъ Секціи казенныхъ имуществъ и лѣсовъ, кои окажутся виновными въ слабомъ наблюденіи или въ упущеніи по исполненію правилъ, было арестовано, для удовлетворенія претензій Казны, самыя же находящіяся въ арендномъ содержаніи имѣнія были назначены для отдачи въ аренду другимъ соискателямъ, на рискъ нынѣшнихъ арендаторовъ. Сказанную вѣдомость, вѣрность коей должна быть Вами засвидѣтельствована, благоволите Ваше Превосходительство представить въ Правительственную Коммисію, не позже истеченія двухъ мѣсяцевъ, и донести, вмѣстѣ съ тѣмъ, о распоряженіяхъ, какія изданы будутъ въ отношеніи пополненія могущихъ обнаружиться по каждой статьѣ недостатковъ. Другія же упущенія, если таковыя, подобно тому какъ выше пояснено,

добръ и ласовъ порядок, и czy podobny nieład, szkodliwy dla służby i dla dobra Skarbu, nie praktykuje się, mianowicie co do 1, 2 i 3-go, czy tak jak należało ściągnięto należności stemplowe, kiedy i jak je użyto. Czy kaucye odpowiedniej wysokości, na jak długo służyć mające i kiedy odzyskano. Czy akta podawcze sporządzone, i kiedy takowe dzierżawcom doręczone, co w tych kategoriach pozostaje przedsięwzięć, aby Skarb Królestwa i dzierżawcy strat nie ponosili.

Jakoż wzywa JW. Pana, abyś przez zaufanego mu urzędnika, niemającego styczności z Sekcją dóbr i lasów, rozkazał ułożyć wykaz wszystkich dóbr i realności rządowych, supprimowanych i skonfiskowanych, w roku 1847 wydzierżawionych, których terminu dzierżawy dotąd nie wyszły lub w roku bieżącym kończą się, podług załączonego wzoru, i zapełnić w tymże wykazie wszystkie rubryki, na zasadzie ściśle przejranych kompletnych akt przedmiotowych, następnie zarządzić i dopilnować, aby brakujące i zalegające należności stemplowe, oraz niedokompletowane kaucye w ciągu najdalej dni 30 ściągnięto, takowym również jak poprzednio ściągniętym, a dotąd nie zrealizowanym, właściwy obrót nadano, tudzież aby w razie bezskutecznej w tymże terminie egzekucyi o brakujące kaucye, wszelkie fundusze dłużnych dzierżawców na gruncie będące, oraz urzędników Sekcyi dóbr, którzy spełnienia przepisów nie dopilnowali lub opuścili, na satysfakcyę Skarbu zabezpieczono, a dobra przez nich trzymane do nowego wydzierżawienia na ich risico ogłoszono; zaś wykaz, o którym tu mowa, zechcesz JW. Pan za rzetelność poświadczony, przedstawić Kommissyi Rządowej w ciągu dwóch miesięcy, z doniesieniem o szczegółowych zarządzeniach, jakie, pod względem uzupełnienia co do każdej pozycyi wykryć się mających niedostateczności, wyda-

до сихъ поръ были допускаемы, Ваше Превосходительство обязываетесь безотлагательно прекратить, и наблюсти за недопущениемъ оныхъ на будущее время, для чего и сдать распоряженіе:

1) чтобы всѣ чиновники исправно, въ назначенные часы, приходили въ канцелярію для занятій и не отлучались изъ нея, безъ вѣдома начальниковъ и безъ уважительной причины, или по частнымъ дѣламъ, а также, чтобы Совѣтникъ Губернскаго Правленія, завѣдывающій Финансовымъ Отдѣленіемъ, въ 9 часовъ утра, закрывалъ книги для записки явки чиновниковъ на службу, и объ отсутствующихъ доносилъ Вашему Превосходительству ежемѣсячно, прежде составленія требовательной вѣдомости жалованья, для вычета виновнымъ, за потерянное для службы время, соотвѣтственнаго количества жалованья и обращенія онаго въ экономію, или для привлеченія ихъ къ отвѣтственности по Уложенію о наказаніяхъ;

2) чтобы, въ случаѣ встрѣтившейся надобности въ люстраціи частнаго имѣнія, для выдачи ссуды изъ Казны или изъ Банка, или для обезпеченія на ономъ поручительства за арендатора, или для другихъ тому подобныхъ цѣлей, не назначались для сего штатные чиновники Экономической Секціи, которые обязаны исполнять только прямыя, лежащія на нихъ обязанности, но чтобы таковыя порученія, на счетъ заинтересованныхъ лицъ, были возлагаемы на бывшихъ чиновниковъ, пенсіонеровъ или оставшихся за штатомъ, а также на особыхъ діетаріусовъ, употребляемыхъ для производства дѣлъ о сдачѣ казенныхъ имѣній;

3) чтобы расчеты послѣ окончанія аренднаго содержанія были основаны на полныхъ и несомнѣнныхъ документахъ, а равно, чтобы рѣшенія Губернскаго Правленія по означеннымъ расчетамъ были постановляемы, безъ всякаго въ пользу арендаторовъ лицепріятія, на точномъ основаніи постановленія Совѣта Управленія отъ 13 (25) Апрѣля 1834 года и изданнаго въ развитіе онаго распоряженія Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 5 Юля 1834 года, за № 35,148/11,801.

Такъ какъ основаніемъ къ таковымъ рѣшеніямъ служатъ обыкновенно акты о повѣркѣ контрактныхъ условій и приемо-сдаточные акты, точное и добросовѣстное составленіе коихъ зависитъ отъ выбора лицъ, командируемыхъ для сего на мѣсто, — такъ какъ притомъ, замедленіе въ этомъ отношеніи, влечетъ за

не бѣда. Co do innych zbroceń jeżeli podobnie, jak powyżej nadmieniono miały dotąd miejsce, zechce JW. Pan spiesznie usunąć, i nadal nie dopuszczać, a to przez zarządzenie:

1) aby wszyscy urzędnicy regularnie w godzinach służbowych do biura przychodzili i nie wydalali się z niego bez wiedzy zwierzchników i bez ważniejszej przyczyny lub za prywatnemi interessami; tudzież aby Radca Gubernialny, kierujący Wydziałem Skarbowym, po godzinie 9-jej zrana zamykał listy prezencyjne, a nieobecnych podawał JW. Panu w każdym miesiącu, przed ułożeniem listy płacy, w celu potrącenia winnym, za stracony czas w służbie, stosunkowej pensyi na oszczędność, lub postąpienia podług Kodexu karnego;

2) aby w razie potrzeby zarządzenia lustracyi dóbr prywatnych, w celu zaciągnięcia pożyczki skarbowej lub bankowej, albo pomieszczenia kaucyi dzierżawnej i t. p. czynności, nie przeznaczać urzędników Sekcyi ekonomicznej etatowych, właściwe im tylko obowiązki pełnić winnych, lecz takowe czynności byłym urzędnikom, emerytom lub spadłym z etatu, oraz dyetaryuszom oddzielnym, do czynności tradycyjnych w dobrach rządowych używanym, na koszt stron interessowanych do załatwienia poruczać należy;

3) aby obrachunki z ukończonych dzierżaw opierały się na kompletnych i niewątpliwych dowodach, oraz aby decyzye Rządu Gubernialnego nad temiż obrachunkami, bez żadnych uwzględnień dla dzierżawców, ściśle podług zasad postanowieniem Rady Administracyjnej z dnia 13 (25) Kwietnia 1834 roku, oraz rozwijającym takowe rozporządzeniem Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 5 Lipca 1834 roku Nr. 35,148/11,801 wskazanych wydawane były.

Ponieważ do takich decyzyj służą zwykle za podstawę akta sprawdzenia warunków kontraktowych, oraz akta odbiorczo-po-

собою вредныя послѣдствія и жалобы арендаторовъ на позднее и небрежное составленіе актовъ о сдачѣ имѣній, для чего назначаются иногда лица неспособныя и старающіяся продлить бытность свою на мѣстѣ, изъ своекорыстныхъ видовъ; и такъ какъ порученія этого рода исполняются ими недобросовѣстно и бесполезно, ибо подобныя командированныя лица, весьма часто, не обращая вниманія на послѣдовавшія перемѣны въ границахъ имѣній, въ обширности, назначеніи и состояніи строеній, и другихъ отданныхъ въ аренду угодій, просто переписываютъ прежніе сдаточные акты и показываютъ угодья и предметы по прежней описи, хотя они получили другое назначеніе, или же вовсе не существуютъ, а равно помѣщаютъ въ prestaціонныхъ табеляхъ фамиліи крестьянъ, занимающихъ усадьбы противузаконно, безъ испрошенія на то разрѣшенія Губернскаго Правленія, или даже такихъ крестьянъ, которыхъ вовсе нѣтъ въ деревнѣ, — то Ваше Превосходительство благоволите наблюдать и распорядиться:

4) чтобы, для исполненія упомянутыхъ въ предыдущемъ пунктѣ дѣйствій, были назначаемы, не непосредственно Экономическими Ассесорами, но самимъ Губернскимъ Правленіемъ, лица вполне способныя, извѣстныя своею добросовѣстностью и честностью, которымъ должно быть вѣнчено въ обязанность, при сдачѣ имѣній или угодій, отдаваемыхъ въ арендное содержаніе, дѣйствовать на точномъ основаніи арендныхъ контрактовъ, соображаясь съ мѣстными условіями и перемѣнами, происшедшими въ строеніяхъ и другихъ статьяхъ, а равно производить строгую повѣрку условій контракта по кончившимся арендамъ; сверхъ того, наблюдать, чтобы эти дѣйствія были исполняемы на мѣстѣ съ возможною поспѣшностію, чтобы командированнымъ для сдачи имѣнія лицамъ, не были уплачиваемы арендаторами суточные деньги и путевыя издержки до тѣхъ поръ, пока ихъ дѣйствія не будутъ утверждены Губернскимъ Правленіемъ; чтобы сказаннымъ командированнымъ лицамъ не были присуждаемы слѣдующія по представленнымъ ими счетамъ деньги, даже въ нѣкоторой части, если ихъ дѣйствія окажутся неточными, или если число дней, проведенныхъ ими на мѣстѣ, не будетъ удостовѣрено Дневникомъ занятій, засвидѣтельствованнымъ заинтересованнымъ арендаторомъ; чтобы каждое дѣйствіе командированныхъ для сдачи имѣнія чиновниковъ, по окончаніи онаго и представленіи сдаточного

давецъ, которыхъ докладне и сумиенне wykonanię zależy od wyboru osób w tym celu na grunt zsyłanych, gdy przytém ze zwłoki w tój mierze wynikają szkodliwe skutki, oraz reklamacye dzierżawców na późne lub niedołeżne sporządzenie tradycyi dóbr, do których przeznaczani bywają ludzie niezdolni i przeciągający swą bytność na gruncie, dla powiększenia za nią kosztów, a która to czynność załatwiana bywa nierzetelnie i bez użytku, bo tacy delegowani, częstokroć bez względu na zaszłe zmiany w granicach dóbr, w obszerności, przeznaczeniu i stanie budowli, oraz innych wydzierżawionych użytków, przepisują tylko dawniejsze akta podawcze. wymieniając użytki i objekta podług poprzedniego opisu, chociaż inne otrzymały przeznaczenie, albo wcale nie egzystują, oraz zamieszczając w tabellach prestacyjnych nazwiska włóścian, nielegalnie bez konsensu Rządu Gubernialnego zajmujących osady, lub takich co nawet ich wcale nie ma we wsi. Zechcesz przeto JW. Pan dopilnować i zarządzić:

4) aby do czynności w poprzednim ustępie wymienionych, przeznaczane były, nie bezpośrednio przez Assessorów Ekonomicznych, lecz przez sam Rząd Gubernialny, osoby należycie zdolne, z sumiennego postępowania znane, z poleceniem im dokładnego, podług właściwych kontraktów dzierżawnych i miejscowości, ze względem na zmiany nastąpione w budowlach i innych obiektach, wykonywania tradycyi dóbr lub użytków przedmiotem nowego wydzierżawienia będących, oraz sprawdzenia warunków kontraktowych z ukończonych dzierżaw, tudzież przestrzegać, iżby takie czynności załatwiano na gruncie z pośpiechem; aby delegowanym do dzieł podawczych dzierżawcy nie płacili pierwiej dyet ani kosztów podróży, dopóki czynność tychże delegowanych nie będzie potwierdzoną przez Rząd Gubernialny; aby nie przyznawano delegowanym, o których tu mowa, likwidowanych przez nich należności, w żadnej części, jeżeli czynność ich okaże się niedokładną, oraz jeżeli nie udowodnią dziennikiem czynności liczby dni strawionych na gruncie, przez interessowanego dzierżawcę poświadczonym; aby każda czynność delegowanych do tradycyi dóbr, po jej ukończeniu i złożeniu w dwóch równobrzmiących oryginalnych exemplarzach, sprawdzaną była na gruncie niezwłocz-

акта въ двухъ тождественныхъ подлинныхъ экземплярахъ, было повѣрено немедленно на мѣстѣ, во всѣхъ подробностяхъ, Экономическимъ Ассесоромъ подлежащаго округа, потомъ сличено съ дѣлами Губернскаго Правленія и пополнено въ чемъ окажется нужнымъ, впоследствии же утверждено Губернскимъ Правленіемъ въ общемъ засѣданіи, не только въ отношеніи успѣшнаго исполненія порученія, но и въ отношеніи причитающихся командированному лицу суточныхъ денегъ и путевыхъ издержекъ, и чтобы другой экземпляръ сдаточнаго акта былъ врученъ тотчасъ же подлежащему арендатору, подъ его росписку, для употребленія на мѣстѣ.

Варшава, 7 (19) Мая 1853 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Гуминскій*.

№ 85,495/36,425.

№ 17.

О расширеніи предѣловъ власти Губернскихъ Правленій и сокращеніи занятій Финансоваго вѣдомства.

(3 (15) Ноября 1862 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

На основаніи распоряженія Князя Намѣстника въ Царствѣ, объявленнаго въ отзывѣ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 2 (14) Ноября 1860 года, за № 22,246, о облегченіи и сокращеніи дѣйствій Финансоваго вѣдомства въ существующихъ основныхъ учрежденіяхъ, посредствомъ уменьшенія переписки, безъ вреда для службы, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, по разсмотрѣніи представленныхъ по сему предмету Губернскимъ Правленіемъ соображеній, постановляетъ слѣдующее:

По экономическимъ предметамъ.

I. Относительно Экономическихъ Ассесоровъ.

1) Экономическіе Ассесоры освобождаются отъ представ-

чзніе we wszystkich szczegółach, przez Assessora Ekonomicznego właściwego okręgu, potem z aktami Rządu Gubernialnego porównana i uzupełniona, a następnie przez Rząd Gubernialny na posiedzeniu kollegialném, tak co do samej czynności, jako też co do należnych delegowanemu dyet i kosztów podróży zatwierdzona, i aby zaraz właściwemu dzierżawcy akt tradycyi, w drugim exemplarzu, do użytku na gruncie, za pokwitowaniem, był doręczony.

w Warszawie, dnia 7 (19) Maja 1853 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Gumiński*.

Nr. 85,495/36,425.

№ 17.

Rozszerzenie attribucyj Rządów Gubernialnych, oraz uproszczenie i skrócenie czynności skarbowych.

(d. 3 (15) Listopada 1862 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Na zasadzie decyzji Księcia Namiestnika Królestwa, objawionj przez odezwę Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnej z dnia 2 (14) Listopada 1860 r. Nr. 22,246, nakazującej uproszczenie i skrócenie czynności skarbowych w urządzeniach organicznych, przez zmniejszenie piśmiennictwa, jakie bez uszczerbku służby nastąpić może, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, po rozebraniu wniosków przez Rządy Gubernialne w tój mierze podanych, wydaje następujące rozporządzenie.

W przedmiotach ekonomicznych.

I. Co do Assessorów Ekonomicznych.

1) Zwalnia Assessorów Ekonomicznych od składania Rzą-

ления въ Губернское Правленіе журналовъ о своихъ занятіяхъ, Губернское же Правленіе—отъ вѣдомостей о возложенныхъ на Ассесоровъ порученіяхъ, согласно циркулярамъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 2 (14) Января 1842 года и 19 (31) Декабря того же года, за № 3,919/1,606 и 95,604/33,094; но Экономическіе Ассесоры, подобно тому, какъ это дѣлалось до сего времени, обязаны ежемѣсячно представлять въ Правительственную Коммисію Финансовъ журналы о своихъ занятіяхъ, съ вѣдомостями о порученіяхъ, возложенныхъ на нихъ въ прежнее и настоящее время.

2) Экономическіе Ассесоры освобождаются отъ представленія Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, посредствомъ Губернскихъ Правленій, установленныхъ предписаніями Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 24 Марта (5 Апрѣля) 1845 года, за № 25,345/7,305, и отъ 17 (29) Декабря 1854 года, за № 73,426/37,035, годовыхъ рапортовъ, по донесеніямъ Гминныхъ Войтовъ, особо объ озимыхъ посѣвахъ и особо о яровыхъ на крестьянскихъ земляхъ, а также отъ представленія рапортовъ о количествѣ собраннаго хлѣба и продуктовъ, по той причинѣ, что нѣтъ возможности заставить бѣднаго усадебника произвести вполнѣ всѣ посѣвы; въ обязательныхъ же, съ 1862 года, условіяхъ о временныхъ арендахъ, наблюденіе за хозяйствомъ усадебниковъ, будутъ ли они чиншевниками, или нѣтъ, въ § 10-мъ возложено на арендатора, — въ слѣдствіе чего, рапорты о посѣвахъ, какъ не приносящіе дѣйствительной пользы, оказываются ненужными, равнымъ образомъ и вѣдомости о количествѣ собраннаго хлѣба, представлявшіяся нужными въ то время, когда Правительство дѣлало крестьянамъ вспоможенія, по прекращеніи сихъ послѣднихъ, становятся лишними.

3) Экономическіе Ассесоры освобождаются отъ веденія контроля сгорѣвшимъ крестьянскимъ строеніямъ въ казенныхъ имѣніяхъ; наблюденіе же за отстройкою ихъ въ срокъ, опредѣленный уставомъ о застрахованіи, и въ мѣстахъ, указанныхъ полицейско-строительнымъ начальствомъ, возлагается на Гминныхъ Войтовъ, такъ какъ посредничество Экономическихъ Ассесоровъ, не всегда имѣющихъ возможность повѣрить дѣло своевременно,

dowi Gubernialnemu dzienników czynności, a Rząd Gubernialny od wykazów wydanych Assessorom poruczeń, rozporządzeniami ogólnemi przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu, z d. 2 (14) Stycznia 1842 r. i 19 (31) Grudnia t. r. Nr. 3,919/1,606 i 95,604/33,094 nakazanych, lecz utrzymuje ten obowiązek względem Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, której Assessorowie Ekonomiczni, jak dotychczas, dzienniki swych czynności, z wykazami zaległych i otrzymanych poruczeń, co miesiąc regularnie przedstawiać mają.

2) Zwalnia Assessorów Ekonomicznych od składania Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, za pośrednictwem Rządów Gubernialnych, rapportów rocznych, oddzielnie o zasiewach ozimych, oddzielnie o jarych na gruntach włościańskich, na zasadzie doniesień Wójtów gmin formowanych, tudzież od składania rapportów o zbiorach płodów rolniczych, rozporządzeniami Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dat 24 Marca (5 Kwietnia) 1845 roku Nr. 25,345/7,305 i 17 (29) Grudnia 1854 roku Nr. 73,426/37,035 poleconych, a to z uwagi, że nie istnieje środek znaglenia niezamożnego osadnika do wprowadzenia kompletnych zasiewów, a w warunkach do czasowych dzierżaw, od r. 1862 obowiązujących, rozciąganie dozoru nad gospodarnością osadników, bez względu czy są lub nie są czynszownikami, w § 10-m włożono na dzierżawcę, dla tego rapporta o zasiewach, jako nie przynoszące już rzeczywistego użytku, są niepotrzebne, równie też cyfrowe wykazy o zbiorach płodów rolniczych, które, gdy Rząd dawał zapomogi włościanom, służyły do informacyi, z ustanieniem takowych, stały się nieprzydatne.

3) Zwalnia Assessorów Ekonomicznych od prowadzenia kontroli zgorzałych budowli włościańskich w dobrach rządowych, a dopilnowanie ich odbudowania w terminie ustawą o zabezpieczeniu oznaczonym, i w miejscach przez policyę budowniczą wskazanych, wkłada na Wójtów gmin, zwłaszcza, że pośrednictwo Assessorów Ekonomicznych, nie zawsze mogących sprawdzić rzecz

можетъ быть причиною замедленія, вреднаго для усадебника, котораго строенія подверглись пожару.

4) Дозволяется Экономическимъ Ассесорамъ, для успѣшнаго производства дѣлъ, непосредственно входить въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства съ представленіями о высылкѣ плановъ, операторовъ, дѣлъ объ устройствѣ казенныхъ имѣній, о назначеніи помощниковъ по технической части, для окончанія дѣйствій на мѣстѣ, и по другимъ предметамъ, требующимъ содѣйствія Губернскаго Правленія.

II. О сокращеніи переписки въ Губернскихъ Правленіяхъ.

5) Губернскія Правленія освобождаются отъ обязанности испрашивать разрѣшеніе Правительственной Коммисіи на взиманіе вновь прибывшихъ доходовъ, до 150 руб. сер., съ тѣмъ только, что о сдѣланныхъ ими по сему предмету распоряженіяхъ обязаны представлять Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства вѣдомости, не при особыхъ рапортахъ, а ежемѣсячно, согласно прежнему распоряженію Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 29 Ноября 1831 года, за № 30,769/5,243, съ приложеніемъ документовъ, удостоверяющихъ, что означенные доходы подлежатъ взиманію.

6) Губернскія Правленія освобождаются отъ представленія ежемѣсячныхъ вѣдомостей о расходахъ, особо по казеннымъ имѣніямъ и особо по конфискованнымъ, съ тѣмъ, чтобы таковыя вѣдомости были представляемы въ полугодовые сроки.

7) Губернскія Правленія освобождаются отъ посредничества при представленіи Уѣздными Начальниками Страховому Управленію документовъ о застрахованіи крестьянскихъ строеній въ имѣніяхъ казенныхъ и находящихся въ вѣдѣніи Казны, а также при пересылкѣ ассигновокъ на вознагражденіе за сгорѣвшія строенія, такъ какъ крестьяне въ означенныхъ имѣніяхъ владѣютъ строеніями на правахъ собственности, и въ частныхъ имѣніяхъ подобная формальность не соблюдается; посему существующій нынѣ порядокъ, на основаніи котораго вѣдомости о застрахованіи и исключеніи всѣхъ строеній, какъ дворянскихъ, такъ и крестьянскихъ въ казенныхъ имѣніяхъ, представляются въ Страховое Управленіе Уѣздными Начальниками посредствомъ

въ своемъ czasie на мѣjscу, може быѣ powodem do szkodliwej zwłoki dla osadników, pogorzela budowli dotkniętych.

4) Dozwala Assessorom Ekonomicznym odnosic się dla popiechu w służbie bezpośrednio do Kommissyi Skarbu o mappy, operaty, urzadzenia dóbr rządowych, lub pomoc techniczną, potrzebną do załatwienia czynności na gruncie, oraz w innych szczegółach, nie wymagających pośrednictwa Rządu Gubernialnego.

II. Zwolnienia Rządów Gubernialnych.

5) Zwalnia Rządy Gubernialne od obowiązku odnoszenia się do Kommissyi Rządowej o zarządzenie przybytków w dochodach do wysokości rs. 150, z warunkiem podawania Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu wiadomości o wydanych zarządzeniach tego rodzaju, nie szczegółowemi rapportami, lecz przez wykazy miesięczne, jak to pierwotne rozporządzenie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 29 Listopada 1831 roku Nr. 30,769/5,243 wskazywało, do których załączone być winny dowody wymagalności.

6) Zwalnia Rządy Gubernialne od składania co miesiąc wykazów wydatków, oddzielnie z dóbr rządowych, oddzielnie skonfiskowanych, poprzestając na wykazach półrocznych.

7) Zwalnia Rządy Gubernialne od pośredniczenia w przedstawianiu Dyrekcyi Ubezpieczeń przez Naczelników Powiatowych dowodów assekuracyi budowli włościańskich w dobrach rządowych i pod zarządem Skarbu zostających, i przesyłania assygnacyj na bonifikacye za pogorzele, gdyż włościanie w tych dobrach są właścicielami budowli; zwłaszcza, że w dobrach prywatnych podobna formalność miejsca nie ma, i dotychczasowy porządek polegający na tém, że wykazy ubezpieczenia i wykreslenia wszelkich budowli, tak dworskich jak i włościańskich w dobrach rządowych, przedstawiane są Dyrekcyi Ubezpieczeń przez Naczelników

Губернскаго Правленія, измѣняется относительно вновь построенныхъ зданій такимъ образомъ, что Уѣздные Начальники, по за-свидѣтельствovanіи означенныхъ вѣдомостей Экономическимъ Ассесоромъ, должны представлять оныя прямо отъ себя Страховому Управленію; послѣднее же, по утвержденіи этихъ вѣдомостей, будетъ препровождать одинъ экземпляръ въ Губернское Правленіе, а два къ Уѣзднымъ Начальникамъ.

8) Дозволяется требуемая Правительственною Коммисією Финансовъ и Казначейства отъ Уѣздныхъ и Губернскихъ Казначействъ свѣдѣнія, по коимъ не предстоитъ надобности въ объясненіяхъ отъ Губернскаго Правленія, представлять при надписи.

III. О расширеніи предѣла власти Губернскихъ Правленій.

9) Предоставляется Губернскимъ Правленіямъ слагать экзекуціонные штрафы, судебныя пени и платежи съ временныхъ арендъ, крестьянскихъ чиншей и десятиннаго сбора до 100 руб. сер. включительно, согласно распоряженію Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 13 (25) Февраля 1849 года, за № 40,214, по Отдѣленіи неокладныхъ сборовъ, но не иначе, какъ по предварительномъ употребленіи всѣхъ экзекуціонныхъ мѣръ взысканія и по полученіи отъ Гминнаго Войта и Экономическаго Ассесора удостовѣренія въ несостоятельности должника.

10) Предоставляется Губернскимъ Правленіямъ заключать контракты на постройку или починку мостовъ въ казенныхъ имѣніяхъ и лѣсахъ и ассигновать деньги, причитающіяся по сего рода подрядамъ, на сумму до 150 руб. сер., съ тѣмъ, чтобы расходы на мосты въ казенныхъ лѣсахъ относимы были, по принадлежности, на счетъ лѣсныхъ суммъ, а въ имѣніяхъ—на счетъ суммъ казенныхъ имѣній. Относительно подрядовъ на высшія суммы, сохраняется настоящій порядокъ.

11) (*) Предоставляется Губернскимъ Правленіямъ ассигновать крестьянамъ ссуды изъ общихъ сельскихъ суммъ, находящихся въ Польскомъ Банкѣ, въ размѣрѣ годоваго чинша, на вре-

(*) За воспослѣдованіемъ Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) 1864 года, пункты 11, 12 и 13 настоящаго распоряженія отмѣнены.

Powiatowych, за pośrednictwem Rządu Gubernialnego; co do budowli nowo wznoszących się zmienia w ten sposób, aby Naczelnicy Powiatowi wykazy, o których mowa, wprost od siebie, po pozyskaniu poświadczenia Assessora Ekonomicznego, przesyłali Dyrekcji Ubezpieczeń, a ta po zatwierdzeniu ich, jeden egzemplarz do akt Rządu Gubernialnego, a dwa Naczelnikom Powiatowym przesyłała.

8) Dozwala, aby żądane przez Kommissję Rządową Przychodów i Skarbu wiadomości od Kass powiatowych lub gubernialnych, nie wymagające objaśnienia Rządu Gubernialnego, odręcznie były przedstawiane.

III. Attribucye przeniesione na Rządy Gubernialne.

9) Przenosi na Rząd Gubernialny attribucyę umarzania kar egzekucyjnych, kar sądowych, oraz należności z dzierżaw czasowych, z czynszów włościańskich i dziesięcin do włącznie rs. 100, na podstawie rozporządzenia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 13 (25) Lutego 1849 roku Nr. 40,214, z Wydziału dochodów niestałych wydanego, z zastrzeżeniem wyczerpania poprzednio skutków bezzwłocznej exekucyi, i śledztwa funduszów debenta, przez Wójta gminy i Assessora Ekonomicznego dopełnić się winnego.

10) Przenosi na Rządy Gubernialne attribucyę zawierania kontraktów o entrepryzę na budowę lub reperacyę mostów w dobrach i lasach rządowych, i assygnowania należności za roboty tego rodzaju, o ile przedmiot entrepryzy nie przenosi rs. 150, z zastrzeżeniem, ażeby należności za mosty w lasach rządowych zaspakajane były z funduszu na ciężary do lasów, a w dobrach, z funduszu na ciężary do dóbr rządowych przywiązane oznaczonego, w ważniejszych zaś entrepryzach dotychczasowy sposób postępowania utrzymuje się.

11) (*) Nadaje Rządowi Gubernialnemu attribucyę assygnowania pożyczek włościanom z funduszu kommunalnego, depozytowanego w Banku Polskim, do wysokości czynszu jednoroczne-

(*) W skutek wydania Ukazu Najwyższego z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 roku ustępy 11, 12, 15 i 16 niniejszego rozporządzenia już nie obowiązują.

мя не болѣе 3-хъ лѣтъ, на условіяхъ, принятыхъ существующими правилами, съ тѣмъ, чтобы Губернское Правленіе вело точный контроль оборотамъ означенныхъ ссудъ и наблюдало за возвратомъ оныхъ, съ процентами, въ опредѣленные сроки, подъ отвѣтственностію членовъ его, а также за отправленіемъ денегъ въ Польскій Банкъ; при чемъ возлагается на Губернское Правленіе доносить Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства о каждой выдачѣ ссуды и представлять годовую вѣдомость о возвратѣ срочныхъ платежей и процентовъ по ссудамъ.

12) Предоставляется Губернскимъ Правленіямъ утверждать торги, заключать и утверждать контракты о временной арендѣ школьныхъ усадьбъ, отдѣльныхъ пропинаціонныхъ доходовъ, рыбной ловли и другихъ мелкихъ угодій, которыхъ штатный доходъ, взятый отдѣльно, не превышаетъ 50 руб. сер. въ годъ, но только въ устроенныхъ имѣніяхъ, съ тѣмъ, что Губернское Правленіе обязано, при объявленіи о производствѣ торговъ, примѣняться къ правиламъ, указаннымъ въ постановленіи Совѣта Управленія отъ 16 (28) Мая 1833 года, а при заключеніи контрактовъ — къ общимъ условіямъ объ арендѣ, и доносить Правительственной Коммисіи о каждомъ случаѣ, относящемся къ Финансовому вѣдомству.

13) Постановляется, чтобы повѣрка, рассмотрѣніе, разъясненіе и рѣшеніе спорныхъ дѣлъ о правѣ владѣнія крестьянскими усадьбами, въ случаѣ необходимости продажи оныхъ, по неуплатѣ крестьянами казенныхъ повинностей, или же при лишеніи правъ на хозяйство, или, наконецъ, за невыполненіемъ условій владѣнія, производились въ первой инстанціи Экономическими Ассесорами, а во второй и послѣдней — Губернскими Правленіями. Споры, возникающіе изъ назначенія экзекуціи, не поконченные мѣстными Войтами или Гминными Судами, Экономическіе Ассесоры передаютъ, безъ производства по онымъ слѣдствій, на рассмотрѣніе Суда.

14) Предоставляется Губернскимъ Правленіямъ ассигновать деньги на постройку церковныхъ, приходскихъ и училищныхъ строеній, по утвержденнымъ Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства смѣтамъ и раскладкамъ, а также на уплату страховыхъ взносовъ и другихъ сборовъ, причитающихся съ церковныхъ строеній, изъ суммъ, ежегодно назначаемыхъ, по

го, на czas nie dłuższy nad lat trzy, pod warunkami wskazanemi w przepisach, z zastrzeżeniem utrzymania w Rządzie Gubernialnym dokładnej kontroli obrotu takich pożyczek, dopilnowania ściągnięcia ich, pod odpowiedzialnością Członków Rządu Gubernialnego, w terminach oznaczonych, z procentem, oraz odsyłania do Banku Polskiego, wkładając przytém obowiązek, aby Rząd Gubernialny jednocześnie donosił Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu o każdej udzielonej pożyczce, a wykaz zwrotu rat pożyczkowych i procentu od nich składał roczny.

12) Przelewa na Rząd Gubernialny atrybucyę zatwierdzania licytacji, zawierania i zatwierdzania umów o czasowe wdzierżawianie osad szkolnych, oddzielnych dochodów propinacyjnych, rybołówstwa i innych drobnych użytków, których dochód etatowy, pojedynczo biorąc, nie przenosi rs. 50 rocznie, lecz tylko w dobrach urządzonych, z zastrzeżeniem jednak stosowania się, w ogłoszaniu i odbywaniu licytacji, do przepisów postanowieniem Rady Administracyjnej z dnia 16 (28) Maja 1833 roku wskazanych, a co do zawierania umów do ogólnych warunków przedmiotowi dzierżawy właściwych, i donoszenia Kommissyi Rządowej o każdym wypadku pod względem kassowym.

Postanawia, aby sprawdzanie, rozpoznawanie, wyjaśnienie i decydowanie spraw w sporach, zachodzących o posiadanie osad włościańskich, lub w razie potrzeby sprzedaży tychże, z powodu zadłużenia się włościan w należnościach skarbowych, utraty kwalifikacyi do gospodarstwa, lub wreszcie niewykonywania warunków posiadania, dopełniali w pierwszej instancyi Assessorowie Ekonomiczni, a w drugiej i ostatniej Rządu Gubernialne. Spory zaś o ekzekucyę, o ile przez miejscowych Wójtów i Sądy gminne nie dadzą się w dobrowolny sposób pogodzić, aby Assessorowie Ekonomiczni, bez prowadzenia w tój mierze śledztwa, wprost do drogi sądowej odsyłali.

14) Przelewa na Rząd Gubernialny prawo assygnowania wydatków na budowlę kościelne i plebańskie, oraz szkolne, według przyjętych przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu anszlagów i rozkładów, tudzież na opłatę składek ogniowych, i innych opłat z zabudowań kościelnych, z funduszu na ciężary

o dobrach rządowych.

росписи, на расходы въ казенныхъ имѣніяхъ, — съ тѣмъ, чтобы въ концѣ года Губернскія Правленія представляли вѣдомость объ ассигнованныхъ суммахъ, для повѣрки.

15) Дозволяется: торги о безсрочной арендѣ пустопорожнихъ крестьянскихъ усадебъ въ казенныхъ имѣніяхъ объявлять и производить самимъ Экономическимъ Ассесорамъ, на основаніи правилъ, указанныхъ въ постановленіи Совѣта Управленія 16 (28) Мая 1833 года. Но утвержденіе протоколовъ о произведенныхъ торгахъ, а также безсрочныхъ контрактовъ относительно означенныхъ усадебъ, какъ зависящее, согласно ст. 5-й постановленія Намѣстника въ Царствѣ отъ 7 Апрѣля 1818 года, отъ Совѣта Управленія, не можетъ быть, до отмены сего правила, представлено Губернскому Правленію, и единственно только кассовое устройство по взиманію чиншей съ означенныхъ усадебъ Правительственная Коммисія возлагаетъ на Губернское Правленіе, съ тѣмъ, чтобы вкупныя деньги, отсылавшіяся до сего времени въ Главное Казначейство Царства, вносились, на будущее время, въ Уѣздныя Казначейства; — о чемъ сообщать Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, для общаго наблюденія за вновь прибывающими доходами.

16) Равнымъ образомъ Правительственная Коммисія разрѣшаетъ, чтобы объявленія о продажѣ крестьянскихъ усадебъ, составляющихъ собственность малолѣтнихъ, дѣлались Экономическими Ассесорами подлежащихъ округовъ и ими же производилась продажа съ публичныхъ торговъ, но не иначе, какъ на основаніи рѣшенія подлежащихъ семейныхъ совѣтовъ, по установленному порядку, и когда эти рѣшенія Губернское Правленіе признаетъ законными. Право утверждать таковыя продажи представляется Губернскому Правленію, съ тѣмъ, чтобы оно сообщало Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства о каждомъ подобномъ случаѣ, для свѣдѣнія о владѣльцахъ усадебъ въ казенныхъ имѣніяхъ.

17) Предоставляется Губернскому Правленію ассигновать деньги на покрытіе судебныхъ издержекъ по дѣламъ казенныхъ и конфискованныхъ имѣній, изъ суммъ, ежегодно назначаемыхъ Губернскимъ Казначействамъ на покрытіе расходовъ по казеннымъ имѣніямъ.

do dóbr rządowych przywiązane, corocznie budżetem oznaczonego, z obowiązkiem, aby z końcem roku podawał ich wykaz dla obliczenia tego funduszu.

15) Zezwala, aby wszelkie licytacje na wieczyste wydzierżawienie osad pustych włościańskich w dobrach rządowych, ogłaszali i odbywali sami Assessorowie Ekonomiczni, z zastrzeżeniem ścisłego stosowania się do przepisów, postanowieniem Rady Administracyjnej z dnia 16 (28) Maja 1833 r. wskazanych. Wszakże zatwierdzanie protokółów licytacyjnych, oraz umów wieczystych o takie posiadłości, które dotychczas w myśl artykułu 5-go postanowienia Namiestnika Królestwa z dnia 7 Kwietnia 1818 r. należy do Rady Administracyjnej, dopóki przepis nie zostanie zmieniony, nie może być przelane na Rząd Gubernialny, jedynie uregulowanie kassowe poboru czynszu z osad, o których powyżej mowa, Kommissya przynosi na Rząd Gubernialny, z tą zmianą, aby wкупne, które dotychczas przesyłane było do Kassы Głównej Królestwa, nadal regulowane było przy Kassach powiatowych, z warunkiem donoszenia o tém jednocześnie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, dla ogólnej kontroli przybytku w dochodach.

16) Również Kommissya Rządowa zezwala, ażeby co do osad włościańskich, własność małoletnich stanowiących, sprzedaż prawa do posiadania onych w drodze publicznej licytacji ogłaszali i odbywali Assessorowie Ekonomiczni właściwych okręgów, nie pierwój jednak, aż to postanowionóm będzie przez uchwałę właściwych rad familijnych, w formie właściwej, i gdy te uchwały Rząd Gubernialny uzna pod względem prawnym za dostateczne; attrybucyę zaś zatwierdzania takich sprzedaży przynosi na Rząd Gubernialny, z warunkiem donoszenia o każdym takim wypadku jednocześnie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, dla ogólnej kontroli zmiany posiadaczy osad w dobrach rządowych.

17) Upoważnia Rząd Gubernialny do assygnowania kosztów prawnych, w sprawach dóbr rządowych i skonfiskowanych, z funduszu na ciężary do dóbr rządowych przywiązane, Kassom Gubernialnym corocznie na wydatki przeznaczanego.

По лѣснымъ предметамъ.

I. Относительно Лѣсныхъ Управленій.

1) Лѣсныя Управленія освобождаются отъ представленія Губернскимъ Правленіемъ трехмѣсячныхъ рапортовъ о кратковременномъ отсутствіи служителей и чиновниковъ Лѣсныхъ Управленій, но обязаны вести контроль уволеннымъ въ отпускъ и самовольно отлучившимся, и предъявлять таковой ревизующимъ Комиссарамъ и Лѣснымъ Ассесорамъ, для отмѣтокъ.

2) Лѣсныя Управленія освобождаются отъ составленія ежегодныхъ проектовъ лѣсныхъ таксъ; вмѣсто сего, Комиссія предписываетъ, чтобы ежегодно, при ревизіи лѣсничества, какъ Ассесоры, такъ и Лѣсные Комиссары составляли протоколы, съ поясненіемъ, необходимы ли, и какія именно, измѣненія, и чтобы таковыя протоколы Лѣсныя Управленія представляли, при особыхъ рапортахъ, въ Правительственную Комиссію, которая, если признаетъ измѣненія сіи необходимыми, сдѣлаетъ распоряженіе о приведеніи ихъ въ дѣйствіе, и за тѣмъ передаетъ таксу, прямо отъ себя, для объявленія и исполненія.

3) Лѣсныя Управленія освобождаются отъ представленія, при извлеченіи за Декабрь мѣсяцъ, вѣдомости, въ 3-хъ экземплярахъ, о недоимкахъ въ доходахъ, но обязаны представить Губернскому Правленію, въ концѣ текущаго года, одинъ экземпляръ, который, на будущее время, долженъ постоянно находиться въ означенныхъ Правленіяхъ, какъ основаніе для повѣрки и наблюденія за взысканіемъ недоимокъ, до окончательнаго очищенія оныхъ. Съ этою цѣлю, Лѣсное Управленіе обязано, при ежемѣсячномъ извлеченіи о состояніи Казначейства, представлять въ Губернское Правленіе вѣдомость, отдѣльно о недоимкахъ, въ пополненіе которыхъ произведены платежи наличными деньгами, отдѣльно о такихъ, въ счетъ коихъ отбыты работы, и отдѣльно о погашеніяхъ. Само собою разумѣется, подраздѣленіе недоимокъ на статьи остается въ Лѣсномъ Управленіи, впредь до измѣненія вѣдомости въ Губернскомъ Правленіи. Губернское Правленіе обязывается распорядиться объ исключеніи статей недоимокъ, поименованныхъ въ ежемѣсячныхъ вѣдомостяхъ, изъ вѣдомости о недоимкахъ, постоянно въ ономъ вѣдущейся, и наблюдать за взысканіемъ остальныхъ недоимокъ. Въ концѣ Декабря каждаго

W przedmiotach leśnych.

I. Co do Urzędów leśnych.

1) Zwalnia Urzędy leśne od składania Rządowi Gubernialnym raportów kwartalnych, o chwilowém wydaleniu się officyalistów i urzędników w Urzędach leśnych, z obowiązkiem wszakże utrzymywania kontroli wydalających się bądź za urlopem, bądź samowolnie i przedstawiania takowej Kommissarzom rewizującym i Assessorom Nadleśnym, do cyfrowania.

2) Zwalnia Urzędy leśne od układania co rok projektu do taks leśnych, a w to miejsce poleca, aby corocznie przy rewizji leśnictwa, tak Assessorowie jak Kommissarze leśni spisywali protokóły rozpoznawcze, czy, gdzie i jakie zmiany w taksie są potrzebne, i aby takie protokóły Urzędy leśne przy oddzielnych raportach przedstawiały Kommissyi Rządowej, która gdy uzna potrzebę zmiany, takową wprowadzi, i gotową takę prześle wprost od siebie do ogłoszenia i wykonania.

3) Zwalnia Urzędy leśne od składania przy ekstrakcie grudiowym wykazu zaległości poborowych w trzech egzemplarzach, a tylko zobowiązuje z końcem roku bieżącego złożyć jeden egzemplarz dla Rządu Gubernialnego, i ten ma być na przyszłość stałym w Rządzie Gubernialnym i służyć do kontrollowania i popierania odzyskania zaległości, aż do zupełnego ich uprzątnienia. W tym celu Urząd leśny obowiązany jest przy kaźdomiesięcznym wyciągu stanu Kassy, przesyłać Rządowi Gubernialnemu wykaz pozycyj zaległości, z pod których należność wpłynęła gotowizną, osobno pozycye, z których zaległość zmieniono na roboczną, a oddzielnie pozycye umorzone. Rozumie się samo przez się, że pozycye zaległości w Urzędzie leśnym muszą być też stale zachowane, póki wykaz w Rządzie Gubernialnym nie zostanie zmienionym. Z wykazów tych miesięcznych Rząd Gubernialny każe odpisywać wszystkie pozycye w swym wykazie stałym zaległości, pozostających pozycyj uprzątnienia będzie pilnował. Z koń-

года, Лѣсное Управление должно составлять новую вѣдомость о тѣхъ только недоимкахъ, которыя образовались въ истекшемъ году, Губернское Правленіе пополнить, на основаніи таковой вѣдомости, экземпляръ, находящійся въ его дѣлахъ.

4) Лѣсное Управление освобождается отъ представленія Губернскому Правленію, каждые три мѣсяца, общей вѣдомости о недоимкахъ, требуемой пунктомъ 23 предписанія отъ 15 (27) Ноября 1851 года, за № 66,638. Губернское Правленіе имѣетъ возможность наблюдать за устраненіемъ недоимокъ на основаніи вѣдомости, которая, согласно пункту 3-му, должна постоянно въ ономъ находиться, — тѣмъ болѣе, что во время производства ревизіи на мѣстѣ, въ дѣлаемыхъ по сему случаю распоряженіяхъ, предписывается поспѣшное устраненіе недоимокъ.

5) Лѣсныя Управленія освобождаются отъ представленія въ Губернское Правленіе трехмѣсячныхъ рапортовъ о цѣлости лѣсныхъ границъ, но обязаны доносить въ случаяхъ, когда границы будутъ нарушены, и когда, вслѣдствіе сего, представится необходимость принять мѣры, согласно существующимъ правиламъ о защитѣ казенной собственности.

6) Лѣсныя Управленія освобождаются отъ представленія Губернскимъ Правленіемъ трехмѣсячныхъ рапортовъ о ходѣ дѣлъ, заведенныхъ по ущербамъ въ лѣсахъ, такъ какъ о семъ извѣстно Губернскимъ Правленіемъ изъ контроля лѣсныхъ дѣлъ, ведущагося въ ономъ, согласно предписанію отъ 28 Сентября (10 Октября) 1844 года, за № 70,272; для дальнѣйшихъ же отмѣтокъ въ этомъ контролѣ, Лѣсныя Управленія обязаны представлять Губернскому Правленію не ежемѣсячныя, а трехмѣсячныя извлеченія изъ журнала о лѣсныхъ убыткахъ и проступкахъ. Не отмѣняется обязанность ежегоднаго представленія, вмѣстѣ съ извлеченіемъ за Декабрь мѣсяцъ, общаго обозрѣнія о состояніи дѣлъ за истекшій годъ, которое должно быть прилагаемо къ отчетамъ, представляемымъ въ Высшую Счетную Палату.

7) Лѣсныя Управленія освобождаются отъ подробнаго внесенія въ вѣдомости о порубкахъ, въ двухъ и трехъ экземплярахъ (для Губернскаго Правленія и Правительственной Коммисіи), оцѣночныхъ данныхъ; вѣдомости сіи должны быть сокращены, и заключать только общія суммы, именно:

цемъ Grudnia каждаго року, Urząd leśny ułoży nowy wykaz tylko tych zaległości, które w roku upłynionym przybyły, a tym nowym wykazem Rząd Gubernialny egzemplarz swój dokompletuje prosto przez przyszycie.

4) Zwalnia Urząd leśny od składania Rządowi Gubernialnemu, co kwartał, ogólnego wykazu zaległości w pozycyi 23-égj urzãdzenia z dnia 15 (27) Listopada 1851 roku Nr. 66,638, wymaganego. Rząd Gubernialny będzie miał możność popierania uprzątnienia zaległości z wykazu stałego, w biurze jego podług punktu 3-go znajdować się winnego, zwłaszcza, że przy rewizjach na gruncie, i wydanych z tego powodu zarządzeniach, pośpiech w uprzątnieniu zaległości, jest zalecony.

5) Zwalnia Urzędy leśne od składania Rządowi Gubernialnym rapportów kwartalnych o całości granic lasów, z obowiązkiem donoszenia tylko wtenczas, gdy zajdzie ich naruszenie i potrzeba działania w tym razie, podług obowiązujących przepisów instrukcyi o obronie własności skarbowej.

6) Zwalnia Urzędy leśne od składania Rządowi Gubernialnemu kwartalnych rapportów o postępie wyrabiania spraw o szkody leśne, gdyż postęp ten wiadomy jest z kontrolli spraw leśnych, w Rządzie Gubernialnym utrzymywanej, podług urzãdzenia z dnia 28 Września (10 Października) 1844 r. Nr. 70,272, do której to kontrolli wyciągi z dziennika szkód i wykroczeń leśnych, Urzędy leśne, nie miesięcznie jak dotąd, lecz kwartalnie Rządowi Gubernialnemu składać będą. Pozostawia się wszakże obowiązek składania corocznie, wraz z wyciągiem za Grudzień, obrazu stanu spraw z całego upłynionego roku, który składany być ma wraz z rachunkami Najwyższej Izbie Obrachunkowej.

7) Zwalnia Urzędy leśne od wprowadzania szczegółowo oszacowania do wykazu cięć w 2-m i 3-m exemplarzu (dla Rządu Gubernialnego i dla Kommissyi Rządowej), które to exemplarze mają być skrócone, i zawierać tylko summy ogólne, to jest:

a) количество лѣса, оставшагося и вновь предположеннаго къ вырубкѣ въ участкѣ;

b) итогъ вырубленнаго лѣса въ стражѣ;

c) итогъ вырубленнаго лѣса, по стражамъ, въ лѣсничествѣ.

Итоги эти должны быть выписываемы изъ экземпляра, находящагося въ дѣлахъ Лѣснаго Управленія и заключающаго подробную оцѣнку.

II. О сокращеніи переписки въ Губернскихъ Правленіяхъ.

8) Губернское Правленіе освобождается отъ посредничества при представленіи въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства годичныхъ вѣдомостей о порубкахъ. Вѣдомости сіи Лѣсныя Управленія, по повѣркѣ и засвидѣтельствованіи чиновникомъ, имѣющимъ надзоръ за лѣсами, обязаны представлять, прямо отъ себя, Коммисіи Финансовъ, въ 3-хъ экземплярахъ, не позже 15 Августа; по утвержденіи ихъ, Коммисаръ долженъ передавать въ Лѣсныя Управленія и Губернское Правленіе.

9) Губернское Правленіе освобождается отъ посредничества при представленіи Коммисіи Финансовъ вѣдомостей о разведеніи лѣсовъ. Лѣсное Управленіе, составивъ проектъ такового разведенія на весь будущій годъ, обязано, по повѣркѣ и засвидѣльствованіи онаго чиновникомъ, имѣющимъ надзоръ за лѣсами, представить, прямо отъ себя, въ Коммисію Финансовъ, въ 3-хъ экземплярахъ, ежегодно, не позже 3 (15) Декабря; Коммисія Финансовъ, по разсмотрѣніи и утвержденіи, передаетъ для исполненія, въ слѣдующемъ году.

10) Губернское Правленіе освобождается отъ посредничества при представленіи вѣдомостей о лѣсномъ матеріалѣ, отпущенномъ Землемѣрамъ. Таковыя вѣдомости Лѣсное Управленіе обязано представлять, прямо отъ себя, въ Коммисію Финансовъ, которая о рѣшеніи своемъ по сему предмету увѣдомитъ Губернское Правленіе и Лѣсное Управленіе.

11) Губернское Правленіе освобождается отъ представленія Коммисіи, каждые три мѣсяца, общей вѣдомости о недоимкахъ въ доходахъ, требуемой пунктомъ 23-мъ предписанія 15 (27) Ноября 1851 года, № 66,638, и только въ концѣ года обязано

a) zebrania cięć w obrębie remanentowych i nowych;

b) zebrania obrębu w straży;

c) zebrania straży w leśnictwie.

Zebrania te mają być wypisywane z egzemplarza 1-go, do akt Urzędu leśnego należącego, zawierającego szczegółowe oszacowanie.

II. Zwolnienia Rządów Gubernialnych.

8) Zwalnia Rząd Gubernialny od pośredniczenia w przesyłaniu Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu wykazów cięć rocznych, które Urząd leśny, po sprawdzeniu i poświadczeniu przez urzędnika nadzorującego, prześle wprost Kommissyi Skarbu w trzech egzemplarzach, na dzień 15 Sierpnia, a Kommissarz, po zatwierdzeniu, prześle wprost Urzędowi leśnym i Rządowi Gubernialnemu.

9) Zwalnia Rząd Gubernialny od pośredniczenia w przedstawianiu Kommissyi Skarbu wykazów upraw leśnych, które Urząd leśny zaprojektowawszy na cały rok przyszły, po sprawdzeniu i poświadczeniu przez urzędnika nadzorującego, prześle wprost Kommissyi Skarbu w trzech egzemplarzach, każdorocznie, na dzień 3 (15) Grudnia, a Kommissya Skarbu, po rozpoznaniu i zatwierdzeniu, roześle wprost od siebie do wykonania w roku następnym.

10) Zwalnia Rząd Gubernialny od pośredniczenia w przedstawianiu wykazu drzewa dla Jeometrów wydanego, takowe wykazy Urząd leśny przesyłać będzie wprost Kommissyi Skarbu, która decyzję swą prześle Rządowi Gubernialnemu i Urzędowi leśnemu.

11) Zwalnia Rząd Gubernialny od składania Kommissyi co kwartał zbiorowego obrazu zaległości poborowych, arty. 23-m urzędzenia z dnia 15 (27) Listopada 1851 r. Nr. 66,638 wymaganego, a tylko z końcem roku, a mianowicie wraz z ekstraktem

представить Комисіи означенную общую вѣдомость, вмѣстѣ съ извлеченіемъ за Декабрь мѣсяцъ.

12) Губернское Правленіе освобождается отъ представленія Комисіи ежемѣсячной вѣдомости о лѣсныхъ пожарахъ, о коихъ, какъ принадлежащихъ къ числу чрезвычайныхъ случаевъ, Лѣсныя Управленія представляютъ подробные рапорты. Вмѣсто того, Комисія предписываетъ представлять, въ концѣ Ноября мѣсяца, вѣдомость о всѣхъ пожарахъ, по формѣ, приложенной къ предписанію отъ 2 (14) Юня 1848 года, № 42,731.

13) Губернское Правленіе освобождается отъ представленія Комисіи протоколовъ о вступленіи въ должность Лѣсничихъ и Подлѣсничихъ. Вмѣсто того, оно обязано представлять рапорты:

- a) какого числа произошла, на мѣстѣ, перемѣна Лѣсничаго или Подлѣсничаго и другихъ лѣсныхъ служителей, для свѣдѣнія и контроля;
- b) не оказались ли, при сдачѣ должности, недостатки въ суммахъ Казначейства, или поврежденія въ лѣсныхъ угодьяхъ, строеніяхъ и прочихъ принадлежностяхъ, и сдана ли вообще должность по установленному порядку.

14) Губернское Правленіе освобождается отъ представленія Комисіи полугодовыхъ рапортовъ о ходѣ дѣлъ о лѣсныхъ убыткахъ, такъ какъ о нихъ дѣлаются замѣчанія при ревизіи лѣсничества. Оно обязано только представлять Комисіи, ежегодно, къ 3 (15) Января, общую вѣдомость дѣламъ о порубкѣ лѣсовъ въ лѣсничествахъ, за весь истекшій годъ, составленную на основаніи вѣдомостей, представляемыхъ Лѣсными Управленіями, согласно пункту 6-му. Вѣдомость эта необходима для составленія отчетовъ и къ свѣдѣнію, на случай, когда окажется упущеніе при составленіи и рѣшеніи дѣла.

15) Губернское Правленіе освобождается отъ посредничества при представленіи смѣтъ на постройку новыхъ зданій въ лѣсныхъ усадьбахъ, такъ какъ въ нормальныхъ смѣтахъ расходы по этимъ статьямъ опредѣлены положительно, и предположенія о постройкѣ необходимыхъ зданій представляютъ чиновники, имѣющіе надзоръ за лѣсами, прямо въ Правительственную Комисію, которая дѣлаетъ на весь годъ раскладку суммъ на постройку необходимыхъ зданій.

Grudniowym, takowy wykaz zbiorowy ułoży i Kommissyi prześle.

12) Zwalnia Rząd Gubernialny od składania Kommissyi co miesiąc wykazu wydarzonych pożarów leśnych, z powodu, że o nich jako wypadkach nadzwyczajnych, składane są raporty szczegółowe przez Urzęda leśne, a w to miejsce zastrzega Kommissya złożenie z dniem ostatnim Listopada wykazu wszystkich pożarów, podług wzoru podanego przy reskrypcie z dnia 2 (14) Czerwca 1848 r. Nr. 42,731.

13) Zwalnia Rząd Gubernialny od przedstawiania Kommissyi protokółów wprowadzenia w urzędowanie Nadleśniczych i Podleśnych, zachowuje tylko obowiązek donoszenia Kommissyi regularnie:

- a) o dacie każdej zmiany na gruncie Nadleśniczego, Podleśnego i innych officyalistów leśnych, dla wiadomości i kontrolli;
- b) oraz domieszczenia wiadomości, czy przy zdaniu służby, niedostrzeżono defektów bądź to w kassie, bądź w użytkach leśnych, budowlach i utensyliach, zdającemu je powierzonych, i w ogóle czy służba zdana była w należytem porządku.

14) Zwalnia Rząd Gubernialny od składania Kommissyi półrocznych raportów, o postępie spraw o szkody leśne, bo takowe są monitowane z objazdu leśnictw. a tylko zobowiązuje Rząd Gubernialny do składania Kommissyi corocznie, na dzień 3 (15) Stycznia, obrazu zbiorowego spraw defraudacyjnych ze wszystkich leśnictw, za cały rok upłyniony, podług punktu 6-go przez Urzędy leśne składanego, a to dla wiadomości do sprawozdań i zrobienia stosownych monitów, gdy się okaże zaniedbanie w instrukcyi i exekucyi.

15) Zwalnia Rząd Gubernialny od pośredniczenia w przedstawianiu anszłagów na stawianie nowych budowli w osadach leśnych, bo anszłagi są normalne, summy stale oznaczone, a wnioski o najpotrzebniejsze budowle podają z gruntu urzędnicy nadzorujący wprost Kommissyi Rządowej, która rozkłada fundusz roczny na wzniesienie najpotrzebniejszych budowli.

III. О расширеніи предѣла власти Губернскихъ Правленій.

16) Предоставляется Губернскимъ Правленіямъ заключать и утверждать договоры на продажу лѣсныхъ произведеній, до 150 руб. сер. въ одинъ разъ, а также договоры объ арендѣ лѣсныхъ угодій, на сумму 50 руб. сер. годоваго дохода, за исключеніемъ слѣдующихъ статей:

- a) добыванія камней и всѣхъ вообще минераловъ, а также торфа, распоряженіе коими, какъ составляющими источникъ будущихъ доходовъ, предоставляется Правительственной Коммисіи;
- b) выжиганія золы и выдѣлки дегтя, которыя, какъ вредныя для лѣсовъ, совершенно воспрещаются;
- c) выдѣлка смолы предоставляется распоряженію Губернскаго Правленія, которое обязано примѣняться къ установленнымъ правиламъ для заключенія договоровъ. О договорахъ, по торгамъ, на болѣе значительныя суммы, о всякаго рода продажахъ и отдачѣ въ аренду безъ торговъ, наконецъ, о дозволеніи открывать новые заводы, надлежитъ представлять на утвержденіе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.

Протоколы о производствѣ торговъ, подлежащія утвержденію Правительственной Коммисіи, Лѣсныя [Управленія] обязаны прямо отъ себя представлять въ эту Коммисію.

17) Предоставляется Губернскому Правленію окончательно рѣшать всѣ дѣла, возникшія изъ несвоевременнаго безплатнаго отпуска дровъ, а также вслѣдствіе несвоевременнаго вывоза лѣснаго матеріала, отпущеннаго за деньги или бесплатно, по ассигновкѣ. Что касается сроковъ, опредѣляемыхъ Коммисіею въ контрактахъ или передачахъ права на бесплатное полученіе лѣснаго матеріала, то дѣла по этому предмету будутъ подлежать, и впредь, рѣшенію Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.

18) Предоставляется Губернскому Правленію отпускать, бесплатно, лѣсной матеріалъ на сумму до 150 руб. сер., въ случаяхъ, когда это окажется необходимымъ для починки фольвароч-

III. Attribucye przeniesione na Rządy Gubernialne.

16) Przenosi na Rządy Gubernialne attribucyę zawierania i zatwierdzania umów w skutek odbytych licytacji o sprzedaż płodów leśnych, do wartości rub. sr. 150 na raz jeden, oraz umów o dzierżawę użytków leśnych do wysokości rub. sr. 50 rocznego dochodu, z wyjątkami:

- a) eksploatacyi kamieni i w ogóle wszelkich minerałów, a także torfu, które zostają przy Kommissyi Rządowej, jako źródła przyszłych dochodów;
- b) palenia popiołu i pędzenia dziegciu, które jako szkodliwe lasom, zostają zupełnie wzbronione;
- c) smolarnie zostawia Rządowi Gubernialnemu, z warunkiem nieodstępowania od normy przepisanej do umów. Na umowy zaś o większe wartości w skutku licytacji, oraz o wszelkie sprzedaże i dzierżawy z wolnej ręki zawierane, i wreszcie na zaprowadzenie nowych zakładów, potrzebne jest zatwierdzenie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

Protokoły licytacyjne, wymagające zatwierdzenia Kommissyi Rządowej, Urzędy leśne bezpośrednio jęj przedstawiać będą.

17) Przenosi na Rząd Gubernialny ostateczne decydowanie kwestyj, wynikłych z niepobrania w czasie właściwym deputatów, i wszelkich płatnych lub bezpłatnych wydatków drzewa w terminie, na assygnacyi wypisanym, nie wywiezionego. Co do terminów zaś w kontraktach lub przelewach, na bezpłatne drzewo przez Kommissyę oznaczanych, te należeć mają i nadal do decyzji Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

18) Przenosi na Rząd Gubernialny attribucyę przekazywania na bezpłatny wydatek drzewa do wartości rub. sreb. 150, w przypadkach, gdy idzie o naprawę budowli bądź folwarcz-

ныхъ или крестьянскихъ строеній, для починки мостовъ, дорогъ и плотинъ въ казенныхъ имѣніяхъ и лѣсахъ, если не будетъ подлежать сомнѣнію, что Казна обязана бесплатно отпускать лѣсной матеріалъ, и если отпускъ онаго можетъ быть произведенъ изъ текущихъ рубокъ. При этомъ Губернское Правленіе обязано наблюдать правила, установленныя касательно бесплатнаго отпуска лѣснаго матеріала.

19) Предоставляется Губернскому Правленію окончательно рѣшать дѣла о порубкѣ лѣса, на сумму до 30 руб. сер., со штрафомъ и законными издержками включительно.

20) Предоставляется Губернскому Правленію рѣшать дѣла о чиновникахъ, которыхъ оно, на основаніи Устава о службѣ гражданской, назначаетъ въ должности (до X класса включительно), съ тѣмъ, чтобы о распоряженіяхъ своихъ оно доносило Правительственной Коммисіи.

21) Предоставляется Губернскому Правленію слагать причитающіяся съ крестьянъ денежныя взысканія за порубку лѣса, до 100 руб. сер., въ случаѣ смерти должника, вступленія въ военную службу или бѣгства, если по немъ не окажется имущества, о которомъ слѣдуетъ, безъ производства розыска во всемъ краѣ, основываться лишь на протоколярномъ показаніи двухъ свидѣтелей, какъ это уже разрѣшено предписаніемъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 13 (25) Февраля 1849 года, за № 40,214.

Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію озаботиться приведеніемъ настоящаго предписанія въ исполненіе. При семъ прилагаются 32 копии, для чиновниковъ Секціи, именно: 6 для Экономическихъ Ассесоровъ, и 17 для Лѣсныхъ Управленій.

Варшава, 3 (15) Ноября 1862 года.

№ 36,945/16,155.

ныхъ, бадъ вло́сциа́нскихъ, oraz naprawę mostów, dróg i grobel w dobrach i lasach rządowych, jeżeli nie ma wątpliwości o obowiązku Rządu wydania bezpłatnego drzewa, i jeżeli wydanie żądanego drzewa może być zaspokojone z cięć bieżących. Zastrzega się wszakże w każdym razie zachowanie przepisów szczegółowych, wydatku bezpłatnego drzewa dotyczących.

19) Nadaje Rządowi Gubernialnemu attribucyę ostatecznego decydowania spraw leśnych defraudacyjnych, do włącznie rub. sreb. 30 wartości zdefraudowanego przedmiotu, łącznie z karą i kosztami.

20) Przenosi na Rząd Gubernialny prawo decydowania spraw tych urzędników, których na mocy ustawy o służbie cywilnej (do włącznie X klasy) sam mianuje, z obowiązkiem tylko donoszenia o osnowie decyzji.

21) Przenosi na Rząd Gubernialny attribucyę umarzenia należności defraudacyjnych leśnych na włościanach, w razie śmierci debenta, wzięcia do wojska, lub gdy zbiegnie bez pozostawienia funduszów, do wysokości rub. sreb. 100, bez poszukiwania majątku w całym kraju, tylko na zasadzie protokołu badawczego z dwóch odpowiednich świadków, jak to już dozwolono w Kontrolli Skarbowej, przez reskrypt Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 13 (25) Lutego 1849 roku, Nr. 40,214.

Wprowadzenie w wykonanie tych przepisów i dopilnowanie skutku, Kommissya Rządowa Rządowi Gubernialnemu porucza. Załącza się 32 kopij niniejszego rozporządzenia dla składu Sekcyi, z tych: 6 Assessorom Ekonomicznym, i 17 Urzędom leśnym.

Warszawa, dnia 3 (15) Listopada 1862 roku.

Nr. 36,945/16,155.

№ 18.

Распоряжение, объясняющее расширение предѣловъ вѣдомства Губернскихъ Правленій.

(17 (29) Октября 1864 года)

Радомскому Губернскому Правленію.

ПРАВИТЕЛЬСТВЕННАЯ КОМИССІЯ ФИНАНСОВЪ И КАЗНАЧЕЙСТВА.

По поводу, что 12-мъ пунктомъ общаго распоряженія Правительственной Комиссіи Финансовъ и Казначейства отъ 3 (15) Ноября 1862, № 36,945/16,155, предоставлено Губернскимъ Правленіямъ право утверждать торги, заключать и утверждать контракты, на отдачу во временное арендное содержаніе училищныхъ усадебъ, отдѣльныхъ пропинаціонныхъ доходовъ, рыболовства и другихъ мелкихъ угодій, съ которыхъ смѣтный доходъ не превышаетъ порознь 50 рублей въ годъ, съ обязанностью лишь доносить ей о каждомъ подобномъ случаѣ, въ кассовомъ отношеніи, и что 5-мъ пунктомъ того же распоряженія, разрѣшено Губернскимъ Правленіямъ дѣлать единственно распоряженіе объ увеличеніи доходовъ до 150 руб. сер., съ тѣмъ, чтобы о таковыхъ перемѣнахъ были представляемы ежемѣсячныя вѣдомости, — Губернское Правленіе, встрѣчая недоумѣніе, въ чемъ именно состоитъ предоставленное ему право, отъ 8 (20) Августа 1863 года, № 33,249, испрашивало разрѣшенія Правительственной Комиссіи о томъ:

1) въ правѣ ли оно дѣлать распоряженія объ уменьшеніи доходовъ съ вышеозначенныхъ угодій, если на торгахъ не будетъ предложена назначенная по смѣтѣ сумма;

2) могутъ ли, безъ разрѣшеній Правительственной Комиссіи, быть показываемы перемѣны то есть увеличеніе или уменьшеніе доходовъ, представляемыхъ ежегодно въ оную, въ проектахъ смѣтъ по имѣніямъ, и, наконецъ,

3) слѣдуетъ ли контракты на отдачу въ аренду вышеозначенныхъ угодій, составлять, по прежнему въ 4-хъ, или же въ 3-хъ экземплярахъ, такъ какъ Правительственная Комиссія, разрѣшивъ Губернскимъ Правленіямъ утверждать и заключать такіе контракты, не требовала присылки одного экземпляра оныхъ.

№ 18.

Rozporządzenie objaśniające rozszerzenie atrybucyj Rządów Gubernialnych.

(d. 17 (29) Października 1864 roku)

Do Rządu Gubernialnego Radomskiego.

KOMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Z powodu, że Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu punktem 12-m ogólnego rozporządzenia z dnia 3 (15) Listopada 1862 roku Nr. 36,945/16,155 przelała na Rządy Gubernialne atrybucyę zatwierdzania licytacji, zawierania i zatwierdzania umów o czasowe wydzierżawienie osad szkolnych, oddzielnych dochodów propinacyjnych, rybołówstwa i innych drobnych użytków, których dochód etatowy, pojedynczo biorąc, nie przynosi rs. 50 rocznie, z obowiązkiem tylko donoszenia jęj o każdym wypadku pod względem kassowym, a punktem 5-m tegoż samego rozporządzenia upoważniła Rządy Gubernialne do zarządzania jedynie przybytków w dochodach do wysokości rs. 150, z warunkiem donoszenia o takich zmianach przez wykazy miesięczne; Rząd Gubernialny, znajdując wątpliwosć w rzeczywistości nadanej mu atrybucyi, upraszał pod dniem 8 (20) Sierpnia 1863 roku Nr. 33,249, Kommissyi Rządowej o decyzyę:

1) czy jest mocen zarządzać ubytki w dochodach z użytków powyższych, jeżeli licytacya zamierzenia etatowego nie przyniesie;

2) czy może okazywać zmianę tak co do przybytków jak i ubytków w projektach do etatów, z dóbr corocznie Kommissyi Rządowej składanych, bez szczegółowych jęj upoważnień; wreszcie

3) czy umowy o dzierżawę użytków wyżej wzmiankowanych mają być spisywane w 4-ch egzemplarzach, jak dotąd to ma miejsce, lub też w 3-ch, skoro Kommissya Rządowa, upoważniając Rządy Gubernialne do zatwierdzania i zawierania takich umów, nie zastrzegła nadsyłania sobie jednego onych egzemplarza.

O dobrach rządowych.

Въ разрѣшеніе этихъ недоумѣній, имѣя въ виду, что, вслѣдствіе Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) сего года, о надѣленіи крестьянъ землею, училищныя усадьбы перешли въ собственность сельскихъ обществъ, и затѣмъ не могутъ быть отдаваемы въ аренду, для выручки съ оныхъ дохода въ пользу Казны, Правительственная Коммисія даетъ знать Губернскому Правленію:

по 1 пункту, такъ какъ 12-мъ пунктомъ вышеприведеннаго распоряженія предоставлено Губернскому Правленію право за вѣдывать означенными тамъ же угодьями, съ которыхъ смѣтный доходъ не превышаетъ порознь 50 руб. сер. въ годъ, то само собою разумѣется, что Губернское Правленіе въ правѣ дѣлать распоряженіе объ уменьшеніи доходовъ сего рода, но не болѣе какъ на такую же сумму;

по 2 пункту, объ уменьшеніи доходовъ въ кассовомъ отношеніи, Правительственная Коммисія тѣмъ же пунктомъ сказаннаго распоряженія своего предписала представлять подробные рапорты; объ увеличеніи же доходовъ, 5-мъ пунктомъ того же распоряженія, поручила доставлять ей свѣдѣніе мѣсячными вѣдомостями; слѣдовательно Губернское Правленіе, независимо отъ исполненія этой обязанности, не только имѣетъ право, но даже должно вносить означенныя перемѣны въ проектъ смѣты доходовъ;

по 3 пункту, порядокъ заключенія контрактовъ, сообразно роду отдаваемаго въ аренду предмета, указанъ, не въ вышеприведенномъ распоряженіи, но въ относящихся сюда распоряженіяхъ. изъ коихъ послѣднее издано 13 (25) Мая сего года, за № 7,368/2,472. Таковымъ распоряженіемъ, преимущественно же приведеннымъ въ ономъ распоряженіемъ Правительственной Коммисіи отъ 8 (20) Декабря 1854 года, № 76,943/35,529, Губернское Правленіе обязано руководствоваться, и затѣмъ контракты, заключеніе и утвержденіе коихъ, какъ выше пояснено, предоставлено ему самому, составлять не въ 3-хъ, но въ 4-хъ экземплярахъ, и одинъ экземпляръ каждаго такого контракта, одновременно съ утвержденіемъ онаго, представлять къ дѣламъ Правительственной Коммисіи.

Варшава, 17 (29) Октября 1864 года.

Исправляющій должность Директора Отдѣленія

(подписано) *Домбровскій.*

№ 38,767/14,669.

W rozwiązaniu tych kwestyj i z uwagi, że w skutek ukazu Najwyższego daty 19 Lutego (2 Marca) b. r. o uwłaszczeniu włościan, osady szkolne stawszy się własnością gromad wiejskich, przestały być przedmiotem wydzierżawiania i zapewnienia z nich dochodu na rzecz Skarbu, Kommissya Rządowa oświadcza Rządowi Gubernialnemu:

ad 1-m, ponieważ w punkcie 12-m rozporządzenia na początku powołanego, przelana została na Rządy Gubernialne attribucya zarządzania wymienionemi tam użytkami, z których dochód etatowy pojedynczo, biorąc, nie przenosi rs. 50, to samo przez się rozumie się, że Rząd Gubernialny mocen jest zarządzać ubytki tego rodzaju dochodów, tylko do wysokości tejże kwoty;

ad 2-m, donoszenie o ubytkach dopiero rzeczonych pod względem kassowym zastrzegła Kommissya Rządowa w wzmiankowanym punkcie rozporządzenia, o którym mowa, szczegółowemi raportami, a o przybytkach w punkcie 5-m tegoż rozporządzenia poleciła udzielać sobie wiadomość jedynie przez wykazy miesięczne, zatem Rząd Gubernialny obok spełnienia takiego obowiązku nietylko jest mocen, ale nawet powinien zmiany rzeczzone zamieszczać w projekcie do etatów poborowych;

ad 3-m, sposób zawierania umów przedmiotowi dzierżawnemu właściwych wskazany jest, nie rozporządzeniem w mowie tu będącym, ale rozporządzeniami właściwymi, z których ostatnie wydane jest pod dniem 13 (25) Maja b. r. Nr. 7,368/2,472, i do takowego, mianowicie do powołanego w nim rozporządzenia Kommissyi Rządowej z dnia 8 (20) Grudnia 1854 roku Nr. 76,943/35,529 Rząd Gubernialny obowiązany jest zastosować się, zatem nie w 3 ale w 4-ch exemplarzach powinien spisywać umowy, do których zawarcia i zatwierdzenia, jak wyżej nadmieniono, jest upoważniony, i każdéj takiej umowy jeden exemplarz jednocześnie przy zatwierdzeniu do akt Kommissyi Rządowej nadesłać.

w Warszawie, dnia 17 (29) Października 1864 roku.

p. o. Dyrektora Wydziału

(podpisano) *Dąbrowski.*

Nr. 38,767/14,669.

№ 19.

О томъ, что управление имѣніями, лѣсами и веѣмъ имуществомъ по упраздненныхъ монастыряхъ монашествующаго Римско-Католическаго духовенства въ Царствѣ Польскомъ ввѣрено Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.

(27 Октября (8 Ноября) 1864 года.)

Выписка изъ Высочайшаго указа о Римско-Католическихъ монастыряхъ въ Царствѣ Польскомъ отъ 27 Октября (8 Ноября) 1864 года.

Ст. 18.

Для обращенія монашествующаго духовенства къ прямымъ его занятіямъ, свойственнымъ иноческому сану, а равно въ видахъ прочнаго и равномернаго обезпеченія остающихся въ Царствѣ Польскомъ Римско-Католическихъ монастырей и другихъ потребностей Римско-Католическаго духовенства, на основаніи статьи 21-й сего указа, всѣ недвижимыя имѣнія, принадлежащія мужскимъ и женскимъ обителямъ, какъ упраздняемымъ и закрываемымъ, такъ и тѣмъ, кои оставляются въ штатѣ или за штатомъ, а равно капиталы ихъ поступаютъ въ вѣдѣніе Казны на основаніяхъ, сходныхъ съ тѣми, какія были приняты въ 1818 и 1822 годахъ.

Ст. 21.

Доходы отъ принадлежавшихъ монастырямъ и нынѣ поступающихъ въ вѣдомство Правительственной Коммисіи Финансовъ недвижимыхъ и движимыхъ имуществъ за вычетомъ не свыше 10% съ таковыхъ доходовъ на необходимыя издержки по управленію сими имуществами, хотя и поступаютъ въ Казну Царства, но могутъ быть обращаемы исключительно лишь на нижеслѣдующіе предметы:

- a) на содержаніе остающихся обителей согласно статьѣ 17;
- б) на выдачу денежныхъ пенсій, пособій и путевыхъ расходовъ монахамъ и монахинямъ упраздняемыхъ монастырей;
- в) на обезпеченіе правильнаго и безостановочнаго Богослуженія въ церквахъ таковыхъ монастырей;
- г) на содержаніе находившихся при нихъ всякаго рода учебныхъ и богоугодныхъ заведеній;

№ 19.

Zarząd dobrami, lasami i wszelkimi majątkami po zniesionych klasztorach duchowieństwa zakonnego Rzymsko-Katolickiego w Królestwie Polskiem, poruczony Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

(d. 27 Października (8 Listopada) 1864 r.)

Wyciąg z Ukazu Najwyższego z d. 27 Października (8 Listopada) 1864 r., o klasztorach Rzymsko-Katolickich w Królestwie Polskiem.

Art. 18.

Ażeby zwrócić duchowieństwo zakonne do właściwych jego obowiązków, odpowiednich stanowi zakonnemu, tudzież aby trwale i jednostajnie zabezpieczyć pozostałe w Królestwie Polskiem Rzymsko-Katolickie klasztory i inne, na zasadzie art. 21-go, potrzeby Rzymsko-Katolickiego duchowieństwa, wszystkie majątki nieruchomości należące do klasztorów męzkich i żeńskich, tak zniesionych i zamkniętych, jako też tych, które zostawione będą na etacie i po za etatem, jak również i kapitały ich, przechodzą w za-wiadywanie Skarbu, na zasadach podobnych tym, które przyjęte zostały w latach 1818—1822.

Art. 21.

Dochody ze wszystkich majątków nieruchomości i ruchomych, które należały do klasztorów, a obecnie przechodzą pod zarząd Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, po potrąceniu nie więcej jak 10% z takowych dochodów na niezbędne wydatki na administracyę tych majątków, chociaż wpływają do Skarbu Królestwa, lecz mogą być obracane wyłącznie tylko na niżej następujące przedmioty:

- a) na utrzymanie pozostałych klasztorów, stosownie do artykułu 17-go;
- b) na pensye, wsparcia i koszta podróży zakonnikom i zakonnicom klasztorów zniesionych i zamkniętych;
- c) na zabezpieczenie regularnego i stałego nabożeństwa w kościołach takowych klasztorów;
- d) na utrzymanie znajdujących się przy nich wszelkiego rodzaju zakładów naukowych i dobroczynności;

- д) на вспомошествованіе нуждающимся членамъ духовенства, отличившимся особенными передъ церковью и государствомъ заслугами, и вообще на улучшение быта приходскаго духовенства Римско-Католическаго; и
- е) на поддержаніе и развитіе образованія, въ особенности же начальныхъ училищъ.

№ 20.

Распоряженіе о приѣмѣ въ вѣдѣніе Казны монастырскихъ имѣній Римско-Католическаго духовенства.

(21 Ноября (3 Декабря) 1864 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Согласно Высочайшему указу отъ 27 Октября (8 Ноября) сего года, а также Высочайше утвержденнымъ дополнительнымъ правиламъ о Римско-Католическихъ монастыряхъ въ Царствѣ Польскомъ, всѣ имущества, состоящія изъ имѣній, домовъ и капиталовъ, принадлежащихъ мужескимъ и женскимъ монастырямъ, какъ упраздненнымъ и закрытымъ, такъ и тѣмъ, которые оставлены въ числѣ штатныхъ или заштатныхъ, должны поступить въ вѣдѣніе Казны Царства на тѣхъ же самыхъ основаніяхъ, какія были приняты въ 1818 и 1822 годахъ.

Въ силу статьи 48 означенныхъ правилъ, Коммисія Финансовъ, въ вѣдѣніе которой поступаютъ монастырскія имущества, обязана указать порядокъ приведенія сего въ исполненіе, именно издать правила для составленія инвентарныхъ описей и передачи сказанныхъ имуществъ, а также подробныя инструкціи объ управленіи сими имуществами. Въ видахъ выполненія таковой обязанности согласно точному смыслу Высочайшей воли, Коммисія Финансовъ предлагаетъ Господину *Н* Гражданскому Губернатору слѣдующее:

1) Изъ распоряженій Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, извѣстно Господину Губернатору, какъ о числѣ на

- е) на заіекекъ требующимъ члѣнкамъ духовиѣнства Рзымско-Католическаго, которыѣ одзначылы сѣе щезегѣлнелмн за слугамн в облычу Кошчѣола и Паѣнства, и в огѣлношчн на полеспенне быту духовиѣнства парафалнаго Рзымско-Католическаго;
- ф) на подтрыманне и розвнѣенне ошвыаты публычнѣн в щезегѣлношчн заа школъ почзатковыхъ.

№ 20.

Rozporządzenie o zajęciu w zarząd Skarbu majątków klasztornych duchowieństwa Rzymsko-Katolickiego.

(d. 21 Listopada (3 Grudnia) 1864 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Podług Najwyższego ukazu z dnia 27 Października (8 Listopada) r. b. i Najwyżej zatwierdzonych przepisów o klasztorach Rzymsko-Katolickich w Królestwie Polskiem, wszystkie majątki składające się z dóbr, domów i kapitałów, należących do klasztorów męzkich i żeńskich, tak zniesionych jak i zamkniętych, jako też tych, które zostawione będą na etacie i po za etatem, odebrane być mają w zawiadywanie Skarbu Królestwa, na zasadach podobnych tym, które przyjęte zostały w latach 1818 i 1822.

Ponieważ podług art. 48-go wzmiankowanych przepisów, Kommissya Skarbu, pod której zarząd przechodzą majątki klasztorne, obowiązana jest wskazać w jaki sposób czynność ta powinna być dopełniona, mianowicie spis inwentarza i tradycya takowych majątków, oraz wydać szczegółowe instrukcye, względem ich administracyi; przeto spełniając ten obowiązek, w ścisłem wykonaniu powyższej Najwyższej woli, Kommissya Skarbu wydaje JW. Gubernatorowi Cywilnemu *N*, następujące rozporządzenie:

1) Z rozporządzeń wydanych przez JW. Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Duchownych, ma już JW. Gubernator wiadomość o liczbie znajdujących

ходящихся въ подвѣдомственной ему губерніи Римско-Католическихъ монастырей, такъ и о томъ, какіе изъ нихъ упразднены и закрыты

Для составленія описей принадлежавшимъ къ этимъ монастырямъ имуществамъ, а также для принятія оныхъ въ вѣдѣніе Казны, — что прежде всего должно быть исполнено по отношенію къ упраздненнымъ и закрытымъ монастырямъ, особенно же владѣвшимъ болѣе значительными имуществами, или такимъ, гдѣ, по разнымъ экономическимъ особенностямъ, хозяйство легко можетъ придти въ упадокъ отъ временнаго прекращенія правильнаго управленія, Господинъ Гражданскій Губернаторъ обязанъ, согласно статьѣ 49 правилъ, назначить, по собственному усмотрѣнію, въ каждый монастырь по одному довѣренному чиновнику Финансоваго вѣдомства именно Экономическаго Ассесора, или другое лицо, хорошо знакомое съ дѣломъ. Командированнымъ чиновникамъ назначить сроки, къ которымъ они должны окончить со всевозможною точностію, возложенныя на нихъ порученія.

2) Чиновники, командированные для принятія монастырскихъ имуществъ въ вѣдѣніе Казны, снабжаются, согласно § 46 правилъ, засвидѣтельствованными Военно-полицейскимъ начальствомъ копіями съ описей, составленныхъ чиновникомъ, командированнымъ для закрытія монастыря, и, сверхъ того, для руководства, описями, составленными на основаніи инструкціи Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 5 (17) Декабря 1853 года. Для единообразія, протоколы о принятіи монастырскихъ имуществъ въ вѣдѣніе Казны, составляются назначенными для того чиновниками на мѣстѣ, по формѣ, полученной отъ Губернскаго Правленія, при подробной инструкціи съ нижеслѣдующими указаніями.

3) Что означенные чиновники обязаны, до принятія имуществъ, оставшихся послѣ закрытыхъ или упраздненныхъ монастырей, тщательно рассмотреть полученные ими описи, въ коихъ, между прочимъ, должны быть показаны: количество земель и способъ управленія имуществами, существовавшей во время передачи оныхъ, то есть: состояло ли имущество къ арендѣ, по контракту, или же завѣдывалось самими монахами, какіе назначены были сроки для чиншевыхъ платежей, и какъ велико было количество получавшихся доходовъ. Независимо отъ сего, надлежитъ

się w N, gubernii klasztorów Rzymsko-Katolickich i które z nich zostały zniesione i zamknięte.

Dla dopełnienia spisów należących do tych klasztorów majątków, oraz odebrania onych w zarząd Skarbowy, które to czynności rozpocząć się winny szczególnie od klasztorów zniesionych lub zamkniętych, mianowicie takich majątków, które odznaczają się swoją znaczącością, albo w których ze względu na rodzaj zaprowadzonego w nich gospodarstwa, może prędzej powstać nieporządek, z powodu przerwy regularnego zarządu, JW. Gubernator obowiązany jest według własnego uznania, zgodnie z art. 49-m przepisów, przeznaczyć do każdego klasztoru także jednego zaufanego urzędnika z Zarządu skarbowego, mianowicie Assessora Ekonomicznego lub innego, z podobnemi czynnościami dobrze obznajmionego. Delegowanym oznaczy stałe terminy, w których powinni z wszelką dokładnością skończyć powierzone im czynności.

2) Wykomenderowanym urzędnikom do przyjęcia majątków klasztornych powinny być doręczone, według § 46-go, kopie spisów dopełnionych przez urzędnika, któremu było polecone zamknięcie klasztoru, poświadczone przez Naczelnika wojenno-policyjnego, jak niemniej dla informacyi i te spisy, które w skutku instrukcyi Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, z dnia 5 (17) Grudnia 1853 roku, były sporządzone, nadto, dla jednostajności, protokoły przyjęcia majątków klasztornych pod zarząd skarbowy powinny być przez przeznaczonych urzędników na miejscu sporządzone, podług wzoru, który Rząd Gubernialny ułoży i delegowanym doręczy, w szczególności zaś wyda im instrukcyę.

3) Ze obowiązani są przed przyjęciem majątków po zamkniętych lub zniesionych klasztorach, ściśle przejrzeć otrzymane spisy, w których pomiędzy innemi winna być oznaczona ilość gruntów, sposób teraz istniejącej administracyi majątków, to jest czy takowy wypuszczony jest w dzierżawę podług kontraktu, czy też prowadziło się dotąd gospodarstwo przez samych zakonników, terminy czynszowych wyplat i ilość dochodów, ściagnąć winni wiadomości, na dowodach wsparte, jakie fundusze klasztor posiada w dobrach, lasach, kapitałach, dziesięcinach i deputatach lokowanych w domach, placach, czynszach i t. p., terminy procentow od kapitałów,

собрать точныя на доказательствах основанныя свѣдѣнія о томъ, какіе принадлежали монастырю: имѣнія, лѣса, капиталы, десятинные сборы и доходы съ домовъ, площадей; чиншей и проч.; въ какіе сроки уплачивались проценты съ капиталовъ. Означеннымъ чиновникамъ вмѣняется въ обязанность истребовать инвентари скоту и всей хозяйственной движимости, а также планы, контракты, подлинныя документы на владѣніе землею и капиталами, равно другіе документы, относящіеся къ монастырскому имуществу. Собранныя такимъ образомъ свѣдѣнія командированные чиновники повѣряютъ съ документами, и въ случаѣ надобности, дополняютъ и объясняютъ ихъ; когда же дѣло идетъ о недвижимомъ поземельномъ имуществѣ, они должны, на тѣхъ же основаніяхъ, какія приняты для казенныхъ имѣній, составить люстраціонныя описи и инвентари, сдѣлать оцѣнку земель, луговъ, огородовъ и пастбищъ, а также описаніе строеній, овощныхъ и дикихъ деревьевъ, рвовъ и проч.; описать гдѣ есть лѣса, рыбныя ловли, мельницы и другія статьи, приносящія доходъ, согласно правиламъ, изложеннымъ въ инструкціи 1822 года.

Вообще упомянутыя акты должны заключать въ себѣ: описаніе монастыря, со всеми принадлежностями, и обстоятельное изложеніе, въ какомъ именно состояніи находится имѣніе, сколько оно приноситъ дохода, сколько при немъ инвентарнаго скота, числятся ли за имѣніемъ долги; сколько, кому именно и по какимъ документамъ долженъ монастырь; и, сверхъ того, свѣдѣнія о всехъ повинностяхъ и податяхъ, поступающихъ съ этихъ имѣній въ пользу Казны.

4) По собраніи изложеннымъ порядкомъ всехъ матеріаловъ и документовъ, командированные чиновники, пригласивъ мѣстнаго Военно-участковаго Начальника, Гминнаго Войта въ деревнѣ, или Бургомистра въ городѣ, и мѣстнаго Декана, или, за отсутствіемъ послѣдняго, котораго либо изъ ближайшихъ приходскихъ или викарныхъ Священниковъ, а если монастырь, имѣніе котораго принимается въ Казну, не принадлежитъ къ числу закрытыхъ или упраздненныхъ, Настоятеля монастыря, или одного изъ монаховъ, и, составивъ протоколъ, обязаны приступить къ принятію въ вѣдѣніе Казны движимаго и недвижимаго имущества, принадлежащаго монастырю фольварочнаго скота, земледѣльческихъ и другихъ орудій, находящихся въ имѣніи запасовъ, приготовленныхъ

оразъ заадааі повинни спиіовъ живого инвентаря, wszelkiej ruchomości gospodarczej, planów, kontraktów, oryginalnych dokumentów tak na grunta jako też i na kapitały, tudzież innych aktów, odnoszących się do majątku klasztornego. Zebrane te dowody komenderowani urzędnicy winni sprawdzić, porównać z dokumentami, gdzie zajdzie potrzeba objaśnić i uzupełnić, wreszcie jeżeli należy majątek nieruchomy w ziemi, dopełnić winni w sposób przepisami wskazany, tak, jak co do dóbr rządowych lustracye i opisanie, oraz oszacowanie gruntów, łąk, ogrodów i pastwisk, jako też opis budowli, drzew owocowych i dzikich, rowów i t. p. szczegółów, tudzież gdzie i lasy znajdują się, takowych spis zrobić winni, jak również z rybołówstwa, młynów i innych realności dochód przynoszących, a to odpowiednio do zasad instrukcją z r. 1822 objętych.

Zgola dowody te zawierać winny opisanie klasztoru ze wszystkimi należnościami i szczegółowe oznaczenie w jakim stanie znajduje się majątek, ile tenże przynosi dochodu, ile w nim jest żywego dobytku inwentarskiego, czy są na majątku długi i ile onych, komu mianowicie klasztor jest winien, i podług jakich dokumentów, oraz jakie ciężary i podatki skarbowe do gruntu są przywiązane.

4) Skoro w powyższym sposobie delegowani urzędnicy skompletują przygotowawcze materiały i dowody, w dalszym ciągu w obec miejscowych władz, to jest, rewirowego Naczelnika wojennego, w mieście Burmistrza, a we wsi Wójta gminy i miejscowego Dziekana, albo pod nieobecność tego ostatniego najbliższego Plebana lub Wikaryusza; a jeżeli klasztor, którego majątek przechodzi na zarząd Skarbu, nie należy do liczby zamkniętych albo zniesionych, w obecności Przełożonego klasztoru, lub któregokolwiek z zakonników, przystąpić powinni do przyjęcia, przez stosowny akt, pod zarząd Skarbu majątku klasztornego nieruchomego i ruchomego, przyjmując należący do klasztoru żywy inwentarz folwarczny, narzędzia rolnicze i inne znajdujące się

для продажи, поща и на содержание монаховъ и фольварковой прислуги.

Кромѣ сего, упомянутые чиновники обязаны принять всякую движимость, а также документы на капиталы и самые капиталы, если таковые имѣются. Капиталы безотлагательно отправить, на хранение, въ Казначейства.

5) Еслибы изъ собранныхъ свѣдѣній оказалось, что хозяйство въ монастырскомъ имѣнии ведется самими монахами, въ такомъ случаѣ Начальникъ губерніи обязанъ предписать командированнымъ чиновникамъ безотлагательно ввести въ имѣніи казенное управленіе, на основаніи правилъ указанныхъ въ инструкціи 23 Августа 1826 года, № 54,618 (*). Въ протоколѣ, по этому случаю составленномъ, надлежитъ объяснить, какія предвидятся хозяйственныя потребности, до истеченія экономическаго года, изъ какихъ источниковъ могутъ быть покрыты расходы на эти потребности, и какая ожидается прибыль.

6) Если принадлежавшее монастырю имѣніе, или какія либо угодья отданы въ аренду или въ администрацію, по контрактамъ, законно заключеннымъ и признаннымъ правильными Губернскимъ Правленіемъ, то такое имѣніе или угодья оставить за арендаторами, до истеченія контрактнаго срока, на точномъ основаніи состоявшихся условий. При семъ арендаторовъ слѣдуетъ обязать подписками, чтобы всѣ арендные платежи и недоимки вносимы были ими прямо въ Уѣздныя Казначейства. Еслибы арендаторъ объявилъ, что причитающіяся монастырю деньги уплачены имъ впередъ, и на этомъ основаніи потребовалъ зачета внесенной суммы при расчетахъ съ Казначействомъ, то такого требованія, когда оно окажется несогласнымъ съ условиями контракта, ни въ какомъ случаѣ не должно удовлетворять.

7) Принадлежащіе монастырямъ лѣса, командированный чиновникъ обязанъ, по описаніямъ преобладающихъ въ тѣхъ лѣсахъ древесныхъ породъ, возрастовъ и цѣнности лѣса, передать со всѣми сложенными въ штабели дровами и срубленнымъ строевымъ матеріаломъ, въ завѣдываніе ближайшаго Лѣснаго Управленія, со всѣми древесными запасами и прислугою, если таковая состояла для надзора. Къ описанію лѣсовъ слѣдуетъ присово-

(*) Инструкція эта помѣщена въ печатномъ Экономическомъ указателѣ.

въ majątku zapasy przygotowane na sprzedaż, na zasiew i na utrzymanie zakonników i służących folwarcznych, wszelkie ruchomości oraz dokumenty na kapitały i same kapitały, jeżeli takowe znajdują się, które bezwzględnie do najbliższej Kassy skarbowej w depozyt złożone być winny.

5) Gdyby według zebranych dowodów okazało się, że gospodarstwo rolne w majątku klasztornym przez zakonników jest prowadzone, w takim razie JW. Gubernator Cywilny upoważni wykomenderowanych urzędników do zaprowadzenia w takich majątkach natychmiastowej administracyi skarbowej, według zasad wskazanych w instrukcyi pod dniem 23 Sierpnia 1826 roku Nr. 54,618 wydanėj (*), w akcie tym wykazane być winny, jakie będą potrzeby gospodarskie, do końca roku ekonomicznego, jakie źródła na ich zaspokojenie, oraz jaka być może spodziewana przeżyłka.

6) Co do majątków lub jakichkolwiek realności dochód przynoszących, które należały do klasztoru, a oddane zostały w dzierżawę lub administracyę, podług kontraktów prawnie zawartych, i za legalne przez Rząd Gubernialny uznanych, wtedy takowe majątki lub realności należy kazać pozostawić w ręku dzierżawców aż do expiracyi kontraktu, na ścisłej zasadzie zawartych warunków. Przytém delegowani urzędnicy winni zobowiązać dzierżawców przepisem, że wszystkie opłaty dzierżawne i zaległości wnosić będą wprost do Kass powiatowych, a w razie gdyby dzierżawca objawił, że należące klasztorowi pieniądze są przez niego zapłacone z góry, i domagał się, ażeby takowa kwota została przyjęta na rachunek dochodów z dzierżawionego majątku, żądanie takowe, jeżeli ono nie jest ściśle zgodnem z warunkami kontraktu, w żadnym razie nie może być uwzględnione.

7) Lasy do klasztorów należące, według opisanja panującego drzewostanu, wieku i jego zamożności, z przysposobionemi wyrąbanemi sążniami lub budulcem, wykomenderowany urzędnik odda pod zarząd i administracyę najbliższego Urzędu leśnego, z wszelkimi запасami drzewnymi i ze służbą, jaka się do nadzoru na miejscu znajdować może. W opisie lasów domieścić należy

(*) Instrukcyja ta znajduje się w przewodniku ekonomicznym drukowanym.

купить свѣдѣніе объ ихъ пространствѣ, а также о томъ, ведется ли въ нихъ лѣсное хозяйство, и какого рода.

8) Дома въ городахъ, принадлежавшіе монастырямъ, если они не приносили постоянного дохода, должны быть приняты по подробной описи и переданы, вмѣстѣ съ принадлежащею къ нимъ землею, во временный надзоръ мѣстной полиціи, подъ ея отвѣтственность за цѣлость ихъ, впредь до окончательнаго о нихъ распоряженія.

9) Что касается получаемыхъ монастырями всякаго рода наличныхъ доходовъ, постоянныхъ чиншей съ домовъ, плацовъ, и прочихъ угодій, а также процентовъ съ капиталовъ, поступающихъ въ свѣдѣніе Казны, то Губернское Правленіе обязано озаботиться о занесеніи таковыхъ доходовъ въ книги Уѣздныхъ Казначействъ, особой статей: „доходовъ отъ упраздненныхъ имѣній“, съ обозначеніемъ срока платежа. Съ своей стороны Гражданскій Губернаторъ долженъ предписать командированнымъ чиновникамъ, чтобы они объявили о томъ протоколярно подлежащимъ плательщикамъ.

10) Одновременно съ откомандированіемъ необходимаго числа чиновниковъ для исполненія всего вышеизложеннаго, Гражданскій Губернаторъ долженъ предписать подлежащимъ Военно-Уѣзнымъ Начальникамъ, чтобы они наблюдали за точнымъ исполненіемъ этими чиновниками возложенныхъ на нихъ обязанностей и, въ случаѣ надобности, оказывали имъ надлежащее содѣйствіе.

11) Изъ числа земель, какого бы то ни было рода, принадлежавшихъ монастырямъ и подлежащихъ принятію въ свѣдѣніе Казны, исключаются: земли, по силѣ Высочайшаго указа отъ 19 Февраля (2 Марта) поступающія въ собственность крестьянъ; сверхъ того, земли, занимаемыя зданіями тѣхъ монастырей, кои не подлежатъ упраздненію, огороды и сады, необходимые для монаховъ и оставляемые въ пользованіе тѣхъ монастырей, или же оставшагося въ оныхъ, для отправленія Богослуженія, духовенства, въ томъ случаѣ, когда монастырь упраздненъ или закрытъ.

Кромѣ того, оставляются въ пользованіе неупраздненныхъ монастырей, а также помонастырскихъ церквей, которыя будутъ обращены въ приходскія или филиальныя, всѣ зданія, какъ состоящія въ нераздѣльной связи съ церквью, такъ и тѣ, которыя

wiadomość o obszerności, i czy i według jakich zasad prowadzone jest gospodarstwo leśne

8) Domy, które w miastach należały do klasztorów, i z nich nie były pobierane stałe dochody, winny być podane podług szczególnego spisu, i z gruntem do nich właściwie należącym, pod czasowy dozór miejscowej policji, która odpowiada za ich całość aż do ostatecznego względem nich rozporządzenia.

9) Wszelkie gotowe dochody, czynsze stałe z domów i placów, oraz z jakichkolwiek innych użytków, przez klasztory pobierane, tudzież procenty od kapitałów przechodzące pod zarządkarbowy, Rząd Gubernialny winien do poboru przy właściwych Kassach powiatowych, w oznaczonych terminach, uregulować w tytule oddzielnym pod dochodami z dóbr supprimowanych, o czém rozkaże JW. Gubernator wydelegowanym urzędnikom protokółarnie uprzedzić właściwych kontrybuentów.

10) Jednocześnie z wykomenderowaniem potrzebnej liczby urzędników do spełnienia powyższych czynności, JW. Gubernator Cywilny, zawiadomi imiennie właściwych Naczelników wojennych powiatowych, z wezwaniem, ażeby ciż ze swjej strony dopilnowali regularnego wypełnienia tych czynności przez przeznaczonych urzędników, i wrazie potrzeby zapewnili im należytą pomoc.

11) Z gruntów jakiegokolwiek bądź nazwy, należących do klasztorów i przechodzących w zawiadywanie Skarbu, wyłączają się te, które z mocy Najwyższego ukazu z dnia 19 Lutego (2 Marca) r. b. przechodzą na własność włościan, nadto wyłączone być mają przestrzenie zajęte przez gmachy klasztorów zostających się na przyszłość, ogrody warzywne i fruktowe do użycia klasztornego potrzebne i pozostające w używalności tychże klasztorów, albo też duchowieństwa zostającego przy kościele, dla odprawiania nabożeństwa, jeżeli klasztor uległ zamknięciu lub zniesieniu.

Nadto klasztorom zatrzymanym na przyszłość, i także kościołom po-klasztornym, które na kościoły parafialne lub filialne obrócone będą, pozostawione zostaną wszystkie gmachy, zostające w nierozdzielny związek z kościołem, albo są potrzebne dla po-

нужны для помѣщенія монаховъ или священно и церковно-служителей.

12) Всѣ монастырскіе капиталы и документы на оныя, буде послѣдніе окажутся въ монастыряхъ, слѣдуетъ тотчасъ по принятии, препроводить въ Правительственную Коммисію Финансовъ. Наблюденіе за исполненіемъ сего возлагается на Гражданскаго Губернатора.

13) По представленіи командированными чиновниками составленныхъ ими актовъ, вмѣстѣ съ собранными документами о каждомъ монастырѣ, въ трехъ отдѣльныхъ экземплярахъ, Губернское Правленіе обязано разсмотрѣть таковыя во всѣхъ подробностяхъ, установленнымъ порядкомъ, и сдѣлать свои предположенія относительно обезпеченія, на будущее время, поступающихъ въ вѣдѣніе Казны доходовъ; въ особенности же обязано оно принять во вниманіе документы, на розданныя по частнымъ рукамъ капиталы, и удостовѣриться, есть ли надлежащее обезпеченіе, внесены ли произведенныя ссуды въ ипотечныя книги; при чемъ распорядиться, чтобы капиталы сіи были немедленно полностью обращены въ вѣдѣніе Казны, съ переводомъ права собственности на имя Казны Царства Польскаго.

Одинъ экземпляръ упомянутыхъ актовъ, составленныхъ на мѣстѣ о каждомъ монастырѣ отдѣльно, со всѣми принадлежащими къ онымъ документами, а также коллегіально-протоколярными, заключеніями Губернскаго Правленія, Гражданскій Губернаторъ обязанъ представить на рѣшеніе Коммисіи Финансовъ, другой экземпляръ препровождается въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, а третій остается при дѣлахъ Губернскаго Правленія.

14) Такъ какъ всѣ расходы по упраздненію и закрытію монастырей и по принятии въ Казну бывшихъ монастырскихъ имуществъ и капиталовъ должны быть покрыты изъ сихъ же капиталовъ, то о произведенныхъ на сей предметъ расходахъ Гражданскій Губернаторъ обязанъ подробно доносить Правительственной Коммисіи.

Вообще Правительственная Коммисія возлагаетъ на Гражданскаго Губернатора обязанность наблюдать за точнымъ и безотлагательнымъ исполненіемъ настоящаго распоряженія. О сдѣланныхъ по этому предмету распоряженіяхъ Гражданскій Губер-

mieszczenia osób stanu zakonnego lub kapłanów i służ kościelnych.

12) Wszystkie kapitały klasztorne, o ile takowe w klasztorach znajdują się, po ich przyjęciu, winny być ze wszystkimi dokumentami na też kapitały bezwzględnie przesłane Kommissyi Skarbu, czego JW. Gubernator Cywilny troskliwie dopilnować obowiązany.

13) Skoro tylko wykomenderowani urzędnicy, spisane przez siebie akty z zebranymi dowodami złożą, które winny być dopełnione co do każdego klasztoru w trzech exemplarzach, Rząd Gubernialny winien takowe w szczegółach kollegialnie rozebrać, stosowne wnioski poczynić co do przyszłego zabezpieczenia dochodów, przechodzących pod zarząd skarbowy, a głównie te dokumenty co do kapitałów klasztornych, które ulokowane są w rękach prywatnych osób, czy te mają wymagane przepisami bezpieczeństwo, czy są ulokowane hypotecznie, w celu, iżby niezwłocznie i zupełnie obrócone zostały w zawiadywanie Skarbu, oraz ażeby te kapitały przepisane zostały na rzecz Skarbu Królestwa.

Z tym rozbiorem i kollegialnie protokółarnemi wnioskami, JW. Gubernator Cywilny co do każdego klasztoru oddzielnie przedstawiać będzie spisane na miejscu akta, z wszelkimi należącymi do nich dowodami, w jednym exemplarzu, do dalszej Kommissyi Skarbu decyzji, drugi exemplarz złożony być winien Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, a ostatni trzeci posługiwać będzie do użytku Rządu Gubernialnego.

14) Ponieważ wszystkie wydatki poniesione na zniesienie i zamknięcie klasztorów, tudzież na przyjęcie do Skarbu majątków i kapitałów po-klasztornych, mają być zaspokojone z tychże kapitałów, o ile więc wydatki na ten cel konieczne ponieść wypadnie, JW. Gubernator Cywilny szczegółowe w tym względzie usprawiedliwione przedstawienia, do Kommissyi Rządowej czynić jest obowiązany.

W ogólności Kommissya Rządowa wkłada na JW. Gubernatora Cywilnego obowiązek troskliwego czuwania nad ścisłym i jak najspieszniejszym wykonaniem obecnego zarządzenia, i oczekiwać

O dobrach rządowych.

наторъ обязанъ донести Правительственной Коммисіи. Въ случаѣ, если Губернаторъ найдетъ въ чемъ либо настоящее распоряженіе неполнымъ, имѣетъ онъ войти съ надлежащимъ представленіемъ въ Правительственную Коммисію.

Варшава, 21 Ноября (3 Декабря) 1864 года.

№ 57,152.

№ 21.

Разъясненіе нѣкоторыхъ недоразумѣній, встрѣченныхъ при исполненіи Высочайшаго указа о принятіи въ вѣдѣніе Казны имуществъ, оставшихся послѣ упраздненныхъ или закрытыхъ монастырей.

(27 Ноября (9 Декабря) 1864 года)

Н Гражданскому Губернатору.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Вслѣдствіе представленія Вашего Превосходительства, отъ 25 Ноября (7 Декабря) сего года, № 115,781/15,530, къ Г. Главному Директору, Предсѣдательствующему въ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, о разрѣшеніи нѣкоторыхъ сомнѣній, встрѣченныхъ при исполненіи сообщеннаго въ предписаніи Правительственной Коммисіи отъ 21 Ноября (3 Декабря) сего же года, за № 57,152. Высочайшаго указа о принятіи въ вѣдѣніе Казны имѣній, оставшихся послѣ упраздненныхъ или закрытыхъ монастырѣхъ, — Правительственная Коммисія увѣдомляетъ, что распоряженіе Вашего Превосходительства, относительно продажи, съ публичнаго торга, найденнаго въ Пюотрковскомъ монастырѣ рабочаго скота, ненужнаго въ хозяйствѣ, Коммисія признаетъ правильнымъ, и на будущее время предоставляетъ Вашему Превосходительству право поступать такимъ же образомъ, во всѣхъ тѣхъ случаяхъ, когда въ какомъ либо монастырѣ окажется рабочей скотъ, или земледѣльческія орудія, ненужныя въ хозяйствѣ и не подлежащія изытію, по силѣ § 40 и 54 дополнительныхъ правилъ къ Высочайшему указу о монастырѣхъ. При

będzie rapportu o wydanych przez niego komu należy rozporządzeniach, a gdyby w jakim wypadku, powyższe ogólne zarządzenie okazało się niedostateczne, JW. Pan stosownie do położenia rzeczy, zechce uczynić przedstawienie do Kommissyi Rządowej.

w Warszawie, d. 21 Listopada (3 Grudnia) 1864 r.

Nr. 57,152.

№ 21.

Обясненіе нѣкоторыхъ wąплиwości натрафяныхъ при розвиніеніи указу НАЈВЫЗШЕГО о заженіи въ зарząd Skarbu мајатковъ по зніенонхъ луб замкнѣтыхъ класзторахъ.

(d. 27 Listopada (9 Grudnia) 1864 r.)

Do Gubernatora Cywilnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

W odpowiedzi na przełożenie JW. Pana z dnia 25 Listopada (7 Grudnia) r. b. Nr. 115,781/15,530 do Dyrektora Głównego, Prezydującego w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu uczynione, w którym zażądał rozwiązania niektórych kwestyj, natkniętych przy rozwinięciu указу NAJWYŻSZEGO o zajęciu w zarząd Skarbu majątków po zniesionych lub zamkniętych klasztorach, wydaném zarządzeniem z dnia 21 Listopada (3 Grudnia) r. b. Nr. 57,152, Kommissya Rządowa oświadcza: że zarządzenie JW. Pana co do sprzedaży przez publiczną licytację, znalezionego w klasztorze Piotrkowskim inwentarza żywego, do gospodarstwa rolnego niepotrzebnego, w zupełności przyjmuje, i na przyszłość podobnie JW. Gubernator postępować będzie, w każdym wypadku, gdy znaleziony zostanie w którymkolwiek klasztorze inwentarz żywy lub martwy, od potrzeb gospodarstwa rolnego zbywający, a § 40 i 54-m dodatkowych przepisów do NAJWYŻSZEGO указу o klasztorach niewyłączony, z tém jednak zastrzeżeniem, iżby poprzednio powzięto gruntowne przekonanie, że

этомъ необходимо однако предварительно удостовѣриться, что подобные предметы составляли бесспорную собственность монастыря, и озаботиться, чтобы стоимость скота и прочей движимости опредѣлена была опытными людьми, а вырученныя отъ продажи деньги немедленно отправлены въ Губернское Казначейство.

Что касается завѣдыванія домами, принятыми послѣ упраздненныхъ монастырей, а также расходовъ на освѣщеніе, наемъ сторожей или садовниковъ и уплату податей, то слѣдуетъ прежде всего назначить отвѣтственный временный надзоръ, впредь до составленія описи имуществу, и до воспослѣдованія окончательнаго рѣшенія о томъ, какъ слѣдуетъ поступать въ отношеніи каждой изъ упомянутыхъ подробностей. За надзоръ, въ случаѣ необходимости, можно назначать вознагражденіе въ размѣрѣ 5% отъ чистаго дохода съ дома, или другихъ угодій, поступившихъ въ вѣдѣніе Казны; издержки же на этотъ предметъ, и на прочія надобности должны быть покрываемы изъ хранящихся въ Губернскомъ Казначействѣ суммъ упраздненныхъ монастырей.

Въ отношеніи издержекъ на содержаніе тѣхъ священно-служителей, кои или временно, для отправленія религіозныхъ требъ, или же, по причинѣ болѣзни и дряхлости, оставлены будутъ въ монастыряхъ, а также церковно-служителей, Ваше Превосходительство благоволите въ точности руководствоваться правилами, изложенными въ §§ 14, 18, 19 и 20 упомянутыхъ выше дополнительныхъ къ Высочайшему указу правилъ, относя всѣ необходимыя по сему предмету издержки на счетъ общихъ суммъ упраздненныхъ монастырей.

Наконецъ, вполнѣ раздѣляя мнѣніе Вашего Превосходительства о томъ, чтобы въ монастыряхъ, при коихъ состоятъ больницы, пансіонаты и т. п. заведенія, ограничиться единственно лишь составленіемъ описи имуществу оныхъ, приостановивъ приемъ ихъ въ вѣдѣніе Казны, впредь до дальнѣйшаго распоряженія, — Правительственная Коммисія даетъ знать, что во всѣхъ подобнаго рода случаяхъ Вашему Превосходительству вѣняется въ обязанность представлять въ самоскорѣйшемъ времени, куда слѣдуетъ, соображенія Ваши, какъ въ отношеніи будущаго устройства, такъ и средствъ содержанія этихъ заведеній, имѣя въ виду, чтобы въ принятіи монастырскаго имущества не произошло излишняго замедленія.

предметы те są bezsporna własnością klasztoru, do której nikomu obcemu prawo nie służy, oraz aby wartość do sprzedaży inwentarza żywego lub martwego, przez znawców została oznaczona, i ażeby otrzymane na licytacji kwoty, bezwzględnie do Kassy gubernialnej wnoszone były.

Co się tycze ustanowienia zarządu w zajętych po zniesionych klasztorach domach, jak również ponoszenia wydatku na utrzymanie czystości, oświetlenie, stróżów i ogrodników, oraz opłatę bieżących podatków, we wszystkich podobnych wypadkach, należy przedewszystkiem ustanowić odpowiedzialny nadzór tymczasowy, dopóki spisy majątków nie będą wykończone i nie nastąpi decyzja stanowcza, w jaki sposób, każdym szczegółem nadal zarządzić. Za taki nadzór, wrażliwości konieczności, można zapewnić wynagrodzenie w stosunku 5% od dochodu netto z zajętego domu lub realności, wydatki zaś na ten cel, jak również na wszelkie inne konieczne i usprawiedliwione potrzeby, ponosić należy z funduszów po-klasztornych, jakie w depozycie Kassy gubernialnej znajdować się będą.

Co do wydatków na utrzymanie tych kapłanów, którzy albo tymczasowo do odbywania posług religijnych, albo z powodu słabości lub niedołęztwa, muszą pozostać w klasztorach, wreszcie co do utrzymania służby kościelnej, JW. Pan zechce ściśle zastosować się do § 14, 18, 19 i 20-go wspomnianych wyżej dodatkowych do Najwyższego aktu przepisów, regulując wydatki na ten cel ponieść się winne do ogólnych funduszów po-klasztornych.

Wreszcie dzielając w zupełności zdanie JW. Pana, iżby w klasztorach, przy których znajdują się szpitale, pensjonaty i t. p. zakłady, ograniczyć się jedynie na dopełnieniu opisu ich majątku, a z zajęciem wstrzymać się do czasu zarządzenia rzeczonymi zakładami; Kommissya Rządowa nadmieniam, że w tego rodzaju wypadkach, JW. Pan zechce jak najspieszniej przedstawić, gdzie należy, wnioski co do przyszłego przeznaczenia i środków utrzymania takich zakładów, żeby z tego powodu zajęcie majątku klasztorowego na zbyt długą zwłokę narażone nie było.

Вообще, по невозможности предвидѣть все могущее встрѣтиться по этому предмету, Ваше Превосходительство не оставите въ экстренныхъ случаяхъ дѣлать временныя распоряженія, какія по обстоятельствамъ признаете необходимыми, и доносить о томъ Правительственной Коммисіи.

Варшава, 27 Ноября (9 Декабря) 1864 года.

№ 59,183.

№ 22.

Извлечение изъ постановленія Намѣстника въ Царствѣ относительно принятія въ вѣдѣніе Казны имущества, оставшагося послѣ упраздненнаго Греко-Уніатскаго монашества юшаго духовенства въ Царствѣ Польскомъ.

(28 Ноября (10 Декабря) 1864 года)

Ст. 11.

Для обращенія монашества Греко-Уніатскаго духовенства къ прямымъ его занятіямъ, свойственнымъ иноческому званію, всѣ принадлежавшія, какъ четыремъ упраздненнымъ, такъ и Варшавскому монастырю, недвижимыя имѣнія и капиталы, гдѣ бы послѣдніе ни были помѣщены, поступаютъ въ полное завѣдываніе Казны, и передаются въ распоряженіе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.

Варшава, 28 Ноября (10 Декабря) 1864 года.

№ 23.

Распоряженіе о порядкѣ управления имуществами, оставшимися послѣ упраздненныхъ монастырей.

(8 (20) Декабря 1864 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ разрѣшеніе представленія Гражданскаго Губернатора, отъ 28 Ноября (10 Декабря) сего года, № 117,071/15,756, от-

W ogóle ponieważ naprzód nie dadzą się przewidzieć wszystkie wypadki zachodzić mogące, w nagłych więc potrzebach zechce JW. Pan według swego uznania chwilowe zarządzenia wydawać, i okoliczności podobne Kommissyi Rządowej przedstawiać.

Warszawa, dnia 27 Listopada (9 Grudnia) 1864 r.

№ 59,183.

№ 22.

Wyciąg z postanowienia Namiestnika Królestwa co do zajęcia pod zarząd Skarbu majątków po zniesionych klasztorach duchowieństwa zakonnego Greko-Unickiego w Królestwie Polskiem.

d. 28 Listopada (10 Grudnia) 1864 r.)

Art. 11.

Ażeby zwrócić duchowieństwo zakonne Greko-Unickie do właściwych mu zajęć, odpowiednich stanowi zakonnemu, wszystkie należące tak do zniesionych obecnie czterech klasztorów, jako też i do klasztoru Warszawskiego majątki nieruchome i kapitały w jakimkolwiek bądź miejscu zamieszczone, przechodzą w za-wiadywanie Skarbu i oddają się do rozporządzenia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

Warszawa, d. 28 Listopada (10 Grudnia) 1864 r.

№ 23.

Rozporządzenie co do sposobu administrowania majątkami po-klasztornemi.

(d. 8 (20) Grudnia 1864 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Rozwiązując przedstawienie JW. Gubernatora z dnia 28 Listopada (10 Grudnia) r. b. № 117,071/15,756, odnoszące się do

носителю тѣхъ имѣній и угодій, которыя находились въ непосредственномъ завѣдываніи монастырей, Правительственная Коммисія имѣетъ честь увѣдомить:

1) Принявъ въ соображеніе, что въ настоящее время года доходъ съ поземельныхъ угодій не можетъ быть въ точности исчисленъ на основаніи данныхъ, указанныхъ въ инструкціи 1818 и 1822 годовъ, Правительственная Коммисія вполнѣ соглашается съ мнѣніемъ Г. Губернатора, что чиновники, командированные для принятія въ вѣдѣніе Казны имущества, оставшихся по упраздненіи монастырей, должны, для опредѣленія доходовъ, заимствовать свѣдѣнія изъ описей церковныхъ имущества, и изъ экономическихъ реестровъ, а также изъ разспроса мѣстныхъ жителей о посѣвахъ, и количествѣ собираемаго хлѣба и сѣна, о количествѣ содержавшагося въ имѣніи скота. Обращаясь, за симъ, къ предположенію объ отдачѣ упомянутыхъ имущества съ публичныхъ торговъ, не ожидая составленія и утвержденія смѣтныхъ исчислений, въ арендное содержаніе, на 3 или на 6 лѣтъ, по мѣрѣ надобности, съ 1 Марта того года, на условія, чтобы арендаторъ, принявъ имущество въ свое вѣдѣніе, сдѣлалъ яровые посѣвы на собственный счетъ, Правительственная Коммисія не находитъ подобную мѣру выгодною для Казны, такъ какъ было бы необходимо продать всѣ находящіеся на мѣстахъ продукты, не исключая даже корма для скота. Съ другой стороны, не возможно требовать, чтобы будущіе арендаторы обрабатывали поля и производили яровые посѣвы на свой счетъ безъ всякаго вознагражденія; общать же имъ за это вознагражденіе было бы не согласно съ заботливостію о сохранности помонастырскихъ суммъ, тѣмъ болѣе, что изъ этого могла бы возникнуть запутанность въ расчетахъ.

По всему изложенному, Правительственная Коммисія нашла за лучшее оставить на 1865 годъ существовавшій до сего времени порядокъ хозяйства въ упомянутыхъ имѣніяхъ, тѣмъ болѣе, что въ настоящее время было бы несправедливо удалять находящуюся при оныхъ, на основаніи заключенныхъ условій, хозяйственную прислугу. Изъ сего слѣдуетъ, что и предстоящіе яровые посѣвы должны быть произведены изъ мѣстныхъ же запасовъ, что не будетъ составлять препятствія будущимъ арендаторамъ къ обработкѣ и посѣву полей. Правительственная Коммисія одо-

тѣхъ дѣл и угодій, котѣе непосредственно черезъ монастыри были администрованы, Коммиссія Рządowa ма honor JW. Panu o-
znajmić:

Ad 1-m. Ze uwzględniając, iż terażniejsza pora nie jest sprzyjająca, ażeby z całą ścisłością z użytków rolnych wyśledzenie intraty mogło być oparte na tych dowodach, które w instrukcyach z r. 1818 i 1822 zostały wskazane, Kommissya Rządowa w zupełności przyjmuje wniosek JW. Gubernatora, iżby delegowani urzędnicy do przyjęcia w zarząd skarbowy majątków po-klasztornych, do ustanowienia dochodów czerpali wiadomości w spisie funduszów kościelnych, prowadzonych rejestrów gospodarskich i miejscowych badań o wysiewach i zbiorach wszelkich gatunków zboża, siana, oraz utrzymywanych inwentarzach. Lecz, ażeby przed rozpoznaniem i zatwierdzeniem przez Kommissyę Rządową podobnych anszlagów, zaraz na te użytki licytacye do wydzierżawiania były ogłoszone, w miarę uznania na lat trzy lub sześć, od dnia 1 Marca r. p. 1865, i do tego z warunkiem, iżby utrzymujący się przy dzierżawie, zaraz takową objął i zasiewy jare własnym kosztem zaprowadził; Kommissya Skarbu proponowanego postępowania nie znajduje korzystnem dla Skarbu, trzebaby bowiem wszelkie produkty znajdujące się na gruncie spieniężyć, nie wyłączając paszy; żądać zaś niepodobna, ażeby przyszli dzierżawcy, bez wynagrodzenia, własnymi nakładami obrabiali grunta, zasiewy jare wprowadzali, a zapewnić onym za podobne nakłady wynagrodzenie, troskliwość o całość funduszów po-klasztornych nie dozwala, gdyż ztąd powstaćby mogło zawikłanie rachunku.

Uznała więc właściwem Kommissya Rządowa, ażeby dotychczasowe gospodarstwa w tych majątkach na r. p. 1865 zostały utrzymane, ile, że i nie wypada w tym czasie znajdującęj się ugodzonej służbowej ludności z gruntu usuwać, z czego wynika, że i przyszłe obsiewy jare z miejscowych zapasów winny być dopełnione, a to w niczem tamować nie będzie przyszłym dzierżawcom możności dopilnowania właściwej uprawy i obsiewu gruntów. Nadto Kommissya Rządowa przyjmuje wniosek JW. Gubernatora, ażeby z przyszłych dzierżaw wyłączyć gotowe docho-

бруютъ предположеніе Господина Губернатора о томъ, чтобы изъ будущихъ арендъ исключить доходы въ наличныхъ деньгахъ, и предписать взиманіе таковыхъ ближайшимъ Казначействамъ; что же касается питейнаго сбора, если онъ существуетъ на земляхъ упраздненныхъ монастырей отдѣльно отъ городского сбора, то Комиссія признаетъ полезнымъ, чтобы доходъ отъ этого сбора соединенъ былъ съ доходами отъ другихъ статей и вмѣстѣ съ ними отдавался въ аренду, такъ какъ раздѣленіе статей, находящихся въ связи между собою въ одномъ и томъ же имѣніи, особенно тамъ, гдѣ есть винокурня, не можетъ быть допускаемо, безъ вреда для имѣнія.

По представленіи командированными чиновниками составленныхъ ими, согласно изложеннымъ указаніямъ, смѣтъ, съ необходимыми документами, Ваше Превосходительство распорядитесь о самоскорѣйшемъ разсмотрѣніи этихъ смѣтъ, установленнымъ порядкомъ, въ Губернскомъ Правленіи, и за тѣмъ представите Ваши соображенія о наиболѣе выгодномъ, на будущее время, обезпеченіи доходовъ съ монастырскихъ угодій, чрезъ отдачу сихъ угодій въ аренду, или другимъ путемъ. Правительственная Комиссія, съ своей стороны, не замедлитъ, по полученіи актовъ и утвержденія смѣтъ, распорядиться относительно будущаго устройства означенныхъ угодій.

2) Такъ какъ хозяйство въ имѣніяхъ упраздненныхъ монастырей должно быть оставлено, на прежнихъ основаніяхъ, въ казенной администраціи до 1 Юня 1865 года, то изъ этого слѣдуетъ, что безотлагательной продажѣ съ публичнаго торга подлежатъ только скотъ и другая хозяйственная движимость, не нужные въ хозяйствѣ; скотъ же и хозяйственныя принадлежности, необходимыя для обработки и удобренія полей, слѣдуетъ оставить на мѣстѣ. Въ случаѣ еслибы отдача имѣнія въ аренду, по непредвидѣннымъ обстоятельствамъ, не состоялась, и вслѣдствіе того, необходимо было оставить прежнюю администрацію; къ продажѣ оставленнаго на мѣстѣ рабочаго скота приступать только тогда, когда имѣніе передано будетъ арендатору, который обязанъ имѣть собственный скотъ.

3) По тѣмъ же самымъ причинамъ, изъ хлѣбныхъ запасовъ должно быть продано лишь то количество, которое за удовлетвореніемъ всѣхъ текущихъ надобностей останется именно: на объѣ-

ды и wskazać je do poberu najbliższym Kassom skarbowym; a co do propinacyi, o ile ta na gruntach po-klasztornych jest wykonywaną i nie odnosi się do miejskiej, znajduje właściwem, iżby wyświecony dochód z takowej, z innymi użytkami był połączony, i razem z nimi wydzierzawiony, rozdrobienie bowiem w jednych dobrach podobnych użytków, wzajemnie wspierających się, tam zwłaszcza gdzie jest gorzelnia, nie może być dopuszczonem, gdyż to wywarłoby wpływ niekorzystny na same dobra.

Skoro więc podług tych wskazań, delegowani urzędnicy złożą sporządzone anszłagi, w potrzebne zaopatrzone dowody, JW. Pan zechce dopilnować najspieszniejszego ich w Rządzie Gubernialnym kollegialnego rozbioru i poczynienia wniosków, do najkorzystniejszego zabezpieczenia wszelkich na przyszłość użytków po-klasztornych, czy to przez wydzierzawienie lub inny sposób, zapewnienie należnych z nich dochodów, a jak tylko akta te Kommissya Rządowa otrzyma, po ich zrewidowaniu i zatwierdzeniu anszłagów, bezwzględnie wydawać będzie szczegółowe odpowiednie zarządzenia, do przyszłego z temi użytkami postąpienia.

Ad 2-m. Ponieważ jak to wyżej powiedziano, w realnościach rolnych po-klasztornych, gospodarstwo winno być utrzymane i prowadzone przez administracyę skarbową do dnia 1 Czerwca r. p. 1865, wynika więc, że tylko inwentarze żywe i martwe, do prowadzenia gospodarstwa niepotrzebne, zaraz przez licytacyę sprzedane być winny, te zaś inwentarze i sprzęty gospodarcze, które okażą się do uprawy i sterkoryzacyi gruntów konieczne, należy kazać na miejscu zatrzymać, i na ten jeszcze wypadek, gdyby wydzierzawienie z nieprzewidzianych przyczyn doprowadzone nie zostało, i dalsza administracya utrzymana byćby musiała, więc z chwilą wprowadzenia w possessyę przyszłego dzierzawcy, którego obowiązkiem będzie posiadać własny inwentarz, sprzedaż gruntowych zatrzymanych inwentarzy, bezwzględnie zarządzoną być winna;

Ad 3-m. Z tych samych powodów sprzedaż zboża o tyle tylko zarządzić wypada, o ile od obsiewu pól, utrzymania czeladzi

менение полей, содержание прислуги и прокормление скота по 1 Юня 1865 года.

4) Правительственная Коммисія находитъ основательнымъ предположеніе Господина Губернатора, чтобы, въ имѣніяхъ, которыя были управляемы самими монахами, независимо отъ назначенія, по 1 Юня 1865 года, администраціи, къ чему должны быть избираемы, за вознагражденіе, указанное въ распоряженіи отъ 23 Августа 1826 года, № 54,618, управители хорошаго поведения, знакомые съ хозяйствомъ, назначить еще высшій надъ этими администраторами надзоръ, изъ довѣренныхъ чиновниковъ. На назначеніе однако чиновникамъ симъ особаго вознагражденія, по 1 руб. 50 коп. въ день, независимо отъ прогоновъ на пару лошадей, Коммисія согласиться не можетъ, чтобы не обременить помонастырскихъ имуществъ слишкомъ значительными расходами на администрацію; послѣдніе, согласно статьѣ 21-й Высочайшаго указа, не должны превышать 10% отъ получаемаго дохода. Посему Господинъ Гражданскій Губернаторъ обязанъ возложить таковой высшій надзоръ на мѣстныхъ чиновниковъ, какъ то: Уѣздныхъ Начальниковъ и ихъ Помощниковъ, Экономическихъ Ассесоровъ и Казенныхъ Контролеровъ, безъ особаго за то вознагражденія.

Варшава, 8 (20) Декабря 1864 года.

№ 60,071/21,141.

№ 24.

Распоряженіе о раскладкѣ въ казенныхъ имѣніяхъ расходовъ на содержаніе Гминнаго Войта.

(4 (16) Февраля 1865 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Учредительный Комитетъ, въ 32-мъ засѣданіи своемъ, 10 (22) Октября прошлаго года, рассмотрѣвъ вопросъ о порядкѣ сбо-

и выжывенія инвентарзы до дня 1 Червца 1865 року збываць бѣдзіе, наreszcie

Ad 4-m. Wniosek JW. Gubernatora, ażeby obok ustanowienia administracyi w realnościach rolnych, przez same klasztory gospodarowanych, do dnia 1 Czerwca r. p. 1865, do których wybrani być winni administratorowie obeznani z prowadzeniem gospodarstwa wiejskiego i dobrej konduity, za wynagrodzeniem wskazanem w rozporządzeniu z d. 23 Sierpnia 1826 r. Nr. 54,618, ustanowionym został przez zaufanych urzędników zwierzchni nadzór nad temiż administracyami; Kommissya Rządowa znajduje usprawiedliwionym, na przeznaczenie jednak dla tych urzędników oddzielnego wynagrodzenia dziennie po rs. 1 kop. 50, z dopłatą na dwa konie zezwolić nie może, dla nieobciążania zbyt wielkimi wydatkami funduszów po-klasztornych, które według art. 21-go Najwyższego ukazu, 10% procentu od dochodów z tychże majątków na ich administracyę przechodzić nie mogą. Dla tego JW. Gubernator zwierzchni taki nadzór zechce poruczyć najbliższemu urzędnikom, mianowicie Naczelnikom Powiatowym, ich Pomocnikom, Assessorom Ekonomicznym i Kontrollerom Skarbowym, którzy obowiązki te bezpłatnie w obrębie swych urzędowań wykonywać powinni.

w Warszawie, d. 8 (20) Grudnia 1864 r.

Nr. 60,071/21,141.

№ 24.

Rozporządzenie dotyczące rozkładu kosztów utrzymania Wójta gminy w dobrach rządowych.

(d. 4 (16) Lutego 1865 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Komitet Urządzący na trzydziestém drugім posiedzeniu, odbytém w dniu 10 (22) Października r. z. w pozycyi 179-ėj,

ра и распределеніи издержекъ на содержаніе Гминныхъ Управленій въ казенныхъ имѣніяхъ на 1865 годъ, въ статьѣ 179 постановилъ:

1) На будущій, 1865 годъ, сохранить въ казенныхъ имѣніяхъ тотъ же порядокъ сбора на Гминное Управленіе, который былъ установленъ Учредительнымъ Комитетомъ на 1864 годъ, то есть обязать арендаторовъ вносить, ежегодно, по 5% съ арендной суммы на Гминное Управленіе; недостающее же, за тѣмъ, количество денегъ на этотъ предметъ должно упасть на крестьянъ и распределяться между разными сельскими обществами, входящими въ составъ гмины, или по числу жилыхъ домовъ, въ каждомъ сельскомъ обществѣ находящихся, или по другому способу, если оный будетъ установленъ вообще по раскладкѣ сборовъ на Гминныя Управленія.

2) Раскладка и взиманіе сбора на Гминное Управленіе, какъ съ арендаторовъ, такъ и съ крестьянъ, должны принадлежать вѣдѣнію сходовъ, безъ участія Комисіи Финансовъ въ этомъ дѣлѣ.

3) Наконецъ, возложить на Комисію Финансовъ, по приведеніи въ извѣстность наличности суммы на содержаніе Гминныхъ Войтовъ въ казенныхъ и подуховныхъ имѣніяхъ, представить въ Учредительный Комитетъ проектъ распределенія этой суммы между гминами, въ которыхъ она была собрана, для обращенія означенной суммы въ общественные капиталы гминъ, по принадлежности.

Въ развитіе изложеннаго постановленія, Правительственная Комисія предписываетъ Губернскому Правленію немедленно приостановить взиманіе означенныхъ складокъ съ арендаторовъ казенныхъ имѣній, какъ за 1864 годъ, если онѣ за это время причитаются, такъ и помещенныя въ смѣту 1865 года; съ крестьянъ же не требовать ни текущихъ, ни недоимочныхъ; касательно же исключенія ихъ изъ книгъ и окладныхъ вѣдомостей, представить заключеніе, основанное на кассовыхъ документахъ. Независимо отъ сего, чрезъ посредство Экономическихъ Ассесоровъ, уведомить всѣхъ арендаторовъ казенныхъ имѣній, что сборы на содержаніе Гминныхъ Войтовъ, на будущее время, должны быть вносимы въ Гминныя Управленія. Какъ при отдачѣ казенныхъ имѣній въ аренду, съ 1860 года, возложена на арендаторовъ обязанность вносить 5% арендной платы на содержаніе Гминнаго Управленія, то собранныя для сего деньги хранить депози-

rozbierając przedmiot-rozkladu kosztów na utrzymanie zarządów gminnych w dobrach rządowych na rok 1865, raczył postanowić:

1) Zachować na rok 1865 w dobrach rządowych ten sam sposób zbierania funduszu na zarządy gminne, jaki był ustanowiony przez Komitet Urządzący na rok 1864, to jest: że dzierżawcy dóbr rządowych obowiązani są uiszczać procent po 5% od summy dzierżawnej na zarząd gminny, resztę zaś potrzebnych na ten cel funduszy mają składać włościanie, i rozkład tej ostatniej części ma być dopełniany pomiędzy gromady wiejskie, wchodzące w skład gminy, albo według liczby domów mieszkalnych, w każdej gromadzie wiejskiej znajdujących się, lub też w inny sposób, jaki w dalszym rozwinięciu organizacyi gminnej wskazany zostanie;

2) Że rozkład i pobór składki na zarząd gminny tak od dzierżawców jak i włościan, winien pozostawać pod zawiadywaniem zgromadzeń gminnych, bez uczestnictwa w tém Władz skarbowych;

3) Wreszcie, że po zebraniu wiadomości o wysokości nagromadzonego funduszu na utrzymanie Wójtów w dobrach rządowych i supprimowanych, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu ma przedstawić Komitetowi Urządzącemu projekt rozdzielienia summ takowych pomiędzy te gminy, z których pobrane zostały, celem utworzenia z nich wspólnego kapitału właściwej gminy.

W rozwinięciu więc tej decyzji, Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu, aby natychmiast wstrzymał pobór rzeczonych składek od dzierżawców dóbr rządowych, tak za rok 1864, o ile zalegają, jako też zamieszczonych w etacie na r. 1865, a od włościan nie kazał ściągać tychże składek, ani zaległych ani bieżących; i celem odpisania ich z ksiąg i rejestrów bierczych, przedstawił wnioski poparte dowodami kassowemi, jak niemniej, aby, przez pośrednictwo Assessorów Ekonomicznych, zawiadomił wszystkich dzierżawców dóbr rządowych, że nadal składki na utrzymanie Wójtów gmin mają opłacać do zarządów gminnych. Że zaś przy wydzierżawianiu dóbr rządowych, dopiero od roku 1860 włożono na dzierżawców obowiązek, ażeby tytułem składki na zarząd gminny, opłacali po 5% od summy dzierża-

томъ. Въ предшедшихъ годахъ Казна дѣлала вычеты изъ арендной платы на содержаніе Гминнаго Войта, но деньги эти вносились обще съ арендной платой; сверхъ того, арендаторы обязаны были, смотря по надобности, содержать Гминнаго Войта, или исполнять эту обязанность бесплатно. Для приведенія этого предмета въ ясность, Губернское Правленіе представитъ двѣ отдѣльныя вѣдомости сборамъ на содержаніе Гминныхъ Войтовъ, записанныхъ въ депозитъ суммъ, внесенныхъ арендаторами казенныхъ имѣній: одну о сборахъ, поступившихъ съ крестьянъ, а другую о сборахъ полученныхъ обще съ платежами арендаторовъ, которымъ эти складки исключены были изъ арендной платы; сверхъ того, составить отдѣльную вѣдомость о платежахъ, слѣдовавшихъ по условію, но не вычтенныхъ изъ арендной суммы.

Независимо отъ изложеннаго, Губернское Правленіе обязывается собрать подробныя свѣдѣнія, сколько именно, въ концѣ 1864 года, осталось въ депозитѣ наличныхъ денегъ, назначенныхъ на содержаніе Гминныхъ Войтовъ въ имѣніяхъ, состоящихъ въ вѣдѣніи Казны; какіе изъ этихъ денегъ должны быть произведены расходы, и, наконецъ, какимъ именно казеннымъ гминамъ и въ какомъ количествѣ слѣдуетъ возратить остатки суммъ, за удовлетвореніемъ всѣхъ текущихъ надобностей.

Упомянутыя вѣдомости, составленныя по увѣздамъ, Губернское Правленіе представитъ Правительственной Коммисіи въ самое скорѣйшее время, не позже мѣсяца.

Варшава, 4 (16) Февраля 1865 года.

№ 54,191/19,078 и 58,680/20,514.

№ 25.

Объясненіе о томъ, кто именно и какимъ порядкомъ долженъ защищать въ Коммисіяхъ по крестьянскимъ дѣламъ дѣла помонастырскихъ имѣній.

(15 (27) Марта 1865 года.)

Люблинскому Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Представленіемъ отъ 20 Января (1 Февраля) 1865 года,

wnęj, i takowa oddzielnie pod depozyta była pobierana; w poprzednichъ zaś latachъ Skarbъ potraçałъ wprowadzić na Wójta gminy procent od summy dzierżawnej, lecz takowy łącznie zъ tą summą byłъ do poboru regulowany, a pomimo to dzierżawcy byli zobowiązani, gdzie tego potrzeba wymagała, Wójta gminy utrzymywać, albo te obowiązki bezpłatnie wypełniać; dla przywiedzenia więc tego przedmiotu do porządku, Rządъ Gubernialny przedstawi oddzielny wykazъ składekъ na Wójtówъ gminъ zaprenotowanychъ pod depozytami od dzierżawcówъ dóbrъ rządowychъ, oddzielny zaś od włościan, i oddzielny znowu pobieranychъ łącznie zъ ratami dzierżawnymi od dzierżawcówъ, którymъ te składki potracone zostały od opłaty dzierżawnej, oddzielnie wreszcie tychъ, które były zastrzeżone, chociażъ nie zostały zъ ustanowionej summy dzierżawnej potracone.

Niezależnie zaś od tego, Rządъ Gubernialny zbierze dokładne wiadomości, ile zъ końcemъ roku 1864 pozostało wъ depozytachъ gotowego funduszu, przeznaczonego na utrzymanie Wójtówъ gminъ wъ dobrachъ, pod zarządemъ Skarbuъ będącychъ? jakie do niego regulują się jeszcze niezaspokojone wydatki? a wreszcie, którymъ gminomъ rządowymъ i wъ jakichъ ilościachъ przypadnie zwrócić pozostały fundusz, po opędzeniu zъ niego wszystkichъ potrzeb, dotychczasъ niezrealizowanychъ.

Wykazy takie, ułożone powiatami, Rządъ Gubernialny nadesłе Kommissyiъ Rządowej, o ile być może najspieszniej, a najpóźniej wъ ciągu miesiąca.

w Warszawie, dnia 4 (16) Lutego 1865 roku.

Nr. 54,191/19,078 i 58,680/20,514.

№ 25.

Objaśnienie kto i wъ jaki sposóbъ ma bronić interessówъ dóbrъ po-klasztornychъ przedъ Kommissyami Włościańskimi.

(d. 15 (27) Marca 1865 r.)

Do Rządu Gubernialnego Lubelskiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Wъ представленіи zъ dnia 20 Stycznia (1 Lutego) 1865 roku

O dobrachъ rządowychъ

19

№ 8,942/2,550, Губернское Правленіе, ссылаясь на 186 статью постановленія Учредительнаго въ Царствѣ Польскомъ Комитета отъ 28 Октября (9 Ноябра) прошлаго года, объявленную въ циркулярѣ № 15, которою на Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ возложена обязанность наблюсти, чтобы Губернскими Правленіями и Частными Попечительными Совѣтами были назначены уполномоченные, съ которыми Коммисіи по крестьянскимъ дѣламъ могли бы входить въ сношеніе о доставленіи необходимыхъ объясненій по жалобамъ крестьянъ, поселенныхъ въ въ институтскихъ имѣніяхъ, и которые защищали бы дѣла имѣній, принадлежащихъ городамъ, а равно духовнымъ и благотворительнымъ учрежденіямъ, на тѣхъ же правахъ, какъ и уполномоченные отъ владѣльцевъ частныхъ имѣній, просило о разясненіи вопроса: слѣдуетъ ли упомянутымъ постановленіемъ Учредительнаго Комитета руководствоваться и въ отношеніи помонастырскихъ имѣній, — и, въ случаѣ если изложенное въ немъ правило это должно быть примѣнено къ симъ послѣднимъ, Губернское Правленіе сдѣлало, вмѣстѣ съ тѣмъ предположеніе объ исходатайствованіи въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ скорѣйшаго развитія сказаннаго постановленія, преимущественно же объ опредѣленіи, кто и какимъ порядкомъ долженъ защищать въ Коммисіяхъ по крестьянскимъ дѣламъ, дѣла помонастырскихъ имѣній.

Въ разрѣшеніе означеннаго вопроса, Правительственная Коммисія даетъ знать: что, какъ, на основаніи 18 статьи Высочайшаго указа отъ 27 Октября (8 Ноябра) прошлаго года о Римско-Католическихъ монастыряхъ въ Царствѣ Польскомъ, всѣ принадлежащія этимъ монастырямъ недвижимыя имѣнія переходятъ въ завѣдываніе Казны Царства, то дѣла помонастырскихъ имѣній должны быть защищаемы въ Коммисіяхъ по крестьянскимъ дѣламъ, такимъ же порядкомъ, какъ и подобныя дѣла казенныхъ имѣній, то есть Окружными Экономическими Ассесорами, которые по сему предмету обязаны въ точности руководствоваться Инструкціею, изданною Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства 5 (17) Марта сего года, № 1,671/385, въ отношеніи казенныхъ имѣній.

Варшава, 15 (27) Марта 1865 года.

Исправляющій должность Директора Отдѣленія

(подписано) *Домбровский.*

№ 6,322/1,667.

Nr. 8,942/2,550, Rząd Gubernialny powołując się na pozycję 186-ą postanowienia Komitetu Urządzającego w Królestwie Polskim z dnia 28 Października (9 Listopada) r. z., w okólniku Nr. 15 ogłoszona, wkładającą na Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych obowiązek dopilnowania, aby Rządy Gubernialne i Szczegółowe Rady Opiekuńcze ustanowiły pełnomocników, do którychby Kommissye Spraw Włościańskich udawać się mogły o potrzebne wyjaśnienia w przedmiotach skarg włościańskich, dóbr instytucyjnych, i którzyby przynosili obronę w interesach dóbr należących do miast i instytucyj duchownych lub dobroczynnych, w tymże samym charakterze jak pełnomocnicy dóbr prywatnych, upraszał o objaśnienie: czy wzmiankowane postanowienie Komitetu Urządzającego stosowane być ma i do dóbr po-klasztornych, a wrazie gdyby zastosowanie tego przepisu miało mieć miejsce, wnosił zarazem o wyjednanie w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych spiesznego rozwinięcia rzezonego postanowienia, przedewszystkiem zaś o wyrzeczenie kto i w jaki sposób ma bronić interesów dóbr po-klasztornych przed Kommissyami Włościańskimi.

Rozwiązując powyższe zapytanie Rządu Gubernialnego, Kommissya Rządowa oświadcza, że gdy według art. 18-o Najwyższego ukazu z dnia 27 Października (8 Listopada) r. z. o klasztorach Rzymsko-Katolickich w Królestwie Polskim, wszelkie majątki nieruchome, do tychże klasztorów należące, przechodzą w zawiadywanie Skarbu Królestwa; obrona zatem interesów dóbr po-klasztornych przed Kommissyami spraw włościańskich dokonywaną być winna w tenże sam sposób, jak to ma miejsce w podobnychże interesach z dóbr rządowych, to jest przez Assessorów Ekonomicznych Okręgowych, którzy w czynnościach tego rodzaju ściśle stosować się mają do instrukcyi, jaka w téj mierze na dniu 5 (17) Marca r. b. Nr. 1,671/385 przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu względem dóbr rządowych wydana została.

w Warszawie, dnia 15 (27) Marca 1865 r.

p. o. Dyrektora Wydziału

(podpisano) *Dąbrowski.*

Nr. 6,322/1,667.

№ 26.

Казначейское распоряженіе, относящееся къ помонастырскимъ имѣніямъ.

(20 Мая (1 Юня) 1865 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Такъ какъ всѣ суммы, принадлежащія къ помонастырскимъ имѣніямъ, на основаніи Высочайшаго указа 27 Октября (8 Ноября) прошлаго года, о Римско-Католическихъ монастыряхъ въ Царствѣ Польскомъ, перешли въ вѣдѣніе Казны, то для повѣрки доходовъ отъ нихъ, необходимо ввести новую статью прихода въ казначейскія книги.

Вслѣдствіе сего, Правительственная Коммисія предлагаетъ Губернскому Правленію предписать Губернскому и Уѣзднымъ Казначействамъ — завести въ книгахъ своихъ и извлеченіяхъ, въ отдѣленіи: „казенныхъ депозитовъ“, новую статью: „помонастырскія суммы“, и на будущее время всѣ поступающіе отъ помонастырскихъ имѣній доходы записывать въ означенной статьѣ. За тѣмъ Уѣздныя Казначейства обязаны таковыя доходы отправлять, при надлежащихъ объявленіяхъ и съ подробнымъ поименованіемъ, для записки въ таковой же статьѣ, въ Губернское Казначейство, которое, по удовлетвореніи расходовъ, разрѣшенныхъ по отдѣльнымъ ассигновкамъ, остальные доходы, при такихъ же подробныхъ объявленіяхъ, должно отправлять, въ трехмѣсячные сроки, въ Главное Казначейство. Губернское Правленіе обязано, при каждомъ отправленіи денегъ въ Главное Казначейство Царства, представлять въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства вѣдомости, съ означеніемъ, изъ какихъ источниковъ поступили отправленныя суммы.

Варшава, 20 Мая (1 Юня) 1865 года.

№ 5,040/1,505.

№ 26.

Rozporządzenie kassowe co do postępowania z funduszami po-klasztornemi.

(d. 20 Maja (1 Czerwca) 1865 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Ponieważ wszelkie fundusze z majątków po-klasztornych, w skutek NAJWYŻSZEGO ukazu z dnia 27 Października (8 Listopada) r. z. o klasztorach Rzymsko-Katolickich w Królestwie Polskiem, zajęte zostały w zarząd Skarbu, dla kontrollowania przeto wpływów tych funduszów zachodzi potrzeba utworzenia nowego tytułu w księgach kassowych.

W tym celu Kommissya Rządowa upoważnia Rząd Gubernialny do polecenia swęj Kassie gubernialnej oraz Kassom powiatowym, aby w księgach swych i ekstraktach w oddziale „depozytów skarbowych“, założyły nowy tytuł „fundusze po-klasztorne“, i na przyszłość wszelkie wpływy, jakie z powodu zajęcia majątków po-klasztornych następować będą, pod wspomniony tytuł perceptowały, które następnie, przy stosownych deklaracyach z wymienieniem szczegółów, Kassy powiatowe zaraz przelewać powinny, pod tenże sam tytuł do Kassy gubernialnej, a Kassa gubernialna, po zaspokojeniu z nich wydatków, jakie oddzielnemi assygnacyami zarządzane będą, resztę wpływów, przy podobnychże szczegółowych deklaracyach, w terminach kwartalnych, odsyłać ma do Kassy Głównej Królestwa; sam zaś Rząd Gubernialny obowiązany jest przy każdym przelewie wpływów do Kassy Głównej Królestwa, jednocześnie nadsyłać Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu wykazy tychże, z wyszczególnieniem z czego jaka summa pobrana i przelana została.

Warszawa, dnia 20 Maja (1 Czerwca) 1865 r.

Nr. 5,040/1,505.

№ 27.

Распоряжение относительно отдачи въ аренду помонастырскихъ имѣній.

(11 (23) Іюня 1865 года.)

Н Гражданскому Губернатору.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ предписаніи отъ 8 (20) Декабря 1864 года, за № 60,071/21,141, Варшавскому Гражданскому Губернатору, со-общенномъ, въ копии, и Вашему Превосходительству, Правительственная Коммисія постановила, между прочимъ, что казенное управление, введенное въ помонастырскихъ имѣніяхъ, перешедшихъ, на основаніи Высочайшаго указа 27 Октября (8 Ноября) 1864 года, въ вѣдѣніе Казны, и относящееся къ тѣмъ имѣніямъ и земельнымъ угодьямъ, которыя находились въ непосредственномъ завѣдываніи монастырей, должно быть оставлено до 1 Іюня сего года.

Хотя означенный срокъ уже окончился, не всё еще дѣла о передачахъ въ Казну упомянутыхъ имѣній и описи онымъ представлены Правительственной Коммисіи. Посему, не имѣя возможности распорядиться окончательно этими имуществами и желая, кромѣ того, оградить помонастырскія имущества отъ расходовъ и убытковъ, кои могли бы произойти отъ дальнѣйшаго оставленія оныхъ въ казенномъ управленіи, Правительственная Коммисія предписываетъ:

1) Всѣ помонастырскія имущества, состояція въ казенномъ управленіи, вмѣстѣ со всѣми принадлежащими къ нимъ угодьями, за исключеніемъ лѣсовъ, Гражданскій Губернаторъ въ правѣ отдать въ аренду, съ публичныхъ торговъ, на одинъ годъ, начиная съ 20 Іюня (1 Іюля) сего 1865 года, и назначить сокращенный срокъ для производства этихъ торговъ. Еслибы Ваше Превосходительство нашии, что, по случаю поздняго времени года и кратковременности срока аренды, невозможно ожидать выгодныхъ послѣдствій отъ торговъ, и еслибы кто либо предъявилъ желаніе арендовать имѣніе, то оно можетъ ему быть отдано въ аренду и безъ торговъ. Буде контракты объ арендѣ всего имѣнія или отдѣльныхъ угодій заключены Настоятелями монастырей, Губернатору предоставляется утвердить оныя на годъ.

№ 27.

Rozporządzenie dotyczące wydzierżawienia majątków po-klasztornych.

(dnia 11 (23) Czerwca 1865 roku.)

Do Gubernatora Cywilnego Gubernii N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Zarządzeniem z dnia 8 (20) Grudnia 1864 roku, za Nr. 60,071/21,141, do Gubernatora Cywilnego Warszawskiego wydaném, a przeslaném JW. Panu w odpisie, Kommissya Rządowa wyrzekła pomiędzy innemi, że administracya skarbowa zaprowadzona w majątkach po-klasztornych, jakie z mocy NAJWYŻSZEGO ukazu z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 r. przeszły w zawiadywanie Skarbu, a odnosząca się do tych dóbr i użytków gruntowych, które zostawały pod bezpośredniem zarządem samychże klasztorów, utrzymana być winna do d. 1 Czerwca r. b.

Ponieważ termin ten już upłynął, a mimo to nie wszystkie jeszcze akta zajęcia i opisy rzeczonych majątków zostały Kommissyi Rządowej przedstawione, z tego powodu nie mogąc jeszcze obecnie nadać tymże majątkom stałego przeznaczenia, pragnąc oraz uchronić fundusze po-klasztorne od wydatków i strat, jakieby z dalszego prowadzenia w pomienionych majątkach administracyi skarbowej wynikać musiały, Kommissya Rządowa następujące wydaje zarządzenie:

1) Wszystkie majątki po-klasztorne ziemskie, dotychczas w administracyi skarbowej zostające, wraz z wszelkimi należąciami do nich użytkami, wyłącznie lasów, mocen jest Gubernator Cywilny wydzierżawić przez publiczną licytację na rok jeden, poczynając od dnia 20 Czerwca (1 Lipca) r. b. 1865, i licytację tę odbywać w skróconym terminie. Gdyby zaś JW. Pan uważał, że z powodu opóźnionego już czasu, i jednorocznego trwania dzierżawy, licytacya nie obejmuje pomyślnego skutku, a znalazł się pretendent, może takowemu być oddana z wolnej ręki. Gdzie zaś kontrakty dzierżawne czy to o całe dobra, czy o szczegółowe użytki gruntowe, były przez przełożonych klasztorów zawarte, mocen jest takowe na tenże rok utrzymać.

2) Основаніемъ для производства торговъ или отдачи въ аренду означенныхъ имѣній и угодій слѣдуетъ принять доходъ, опредѣленный при обращеніи этихъ имѣній въ вѣдѣніе Казны, по описямъ; въ случаѣ же надобности, Ваше Превосходительство въ правѣ понизить арендную плату, по усмотрѣнію Вашему.

3) Для поощренія конкурентовъ, желающихъ арендовать означенныя имѣнія, Правительственная Коммисія не только не стѣсняетъ Ваше Превосходительство арендными условіями, обязательными для казенныхъ имѣній, но и предоставляетъ Вамъ составить совершенно другія условія, какія признаете наиболее соотвѣтственными къ обезпеченію на этотъ годъ помонастырскихъ имѣній и угодій, съ тѣмъ только, чтобы отъ измѣненія условій не произошло убыли въ доходахъ и не пострадала цѣлость имѣній, а также не было причинено ущерба фольварочнымъ строеніямъ и будущимъ посявамъ.

4) Еслибы, не смотря на облегченіе арендныхъ условій и даже уменьшеніе арендной платы, какія либо помонастырскія имущества или угодья не могли быть отданы въ аренду, по неявкѣ желающихъ, въ такомъ случаѣ Ваше Превосходительство въ правѣ оставить, на будущее время, казенное управленіе, съ 1 Юля сего года, на основаніяхъ, какія признаете наиболее выгодными, и которыя Правительственная Коммисія предоставляетъ Вашему усмотрѣнію, въ той увѣренности, что озаботитесь объ устройствѣ администраціи въ видѣ аренды, такъ, что управляющій не будетъ обязанъ уплачивать въ Казну извѣстное, опредѣленное количество денегъ. Главная задача означеннаго управленія должна состоять въ томъ, чтобы не требовалось отъ Казны ассигнованія суммъ на покупку рабочаго скота и прочихъ хозяйственныхъ принадлежностей, а также расходовъ на обработку земель, на уплату податей и покупку питей для шинговъ, если эта послѣдняя статья дохода не можетъ быть отдѣльно отдана въ аренду, — но всѣ эти расходы производились изъ мѣстныхъ источниковъ; чтобы обработка земель и посявы на слѣдующій годъ были произведены надлежащимъ образомъ, и приняты были мѣры къ сбыту паствы на мѣстѣ, съ возможно выгоднымъ доходомъ для Казны.

5) По мѣрѣ отдачи въ аренду помонастырскихъ имѣній, слѣдуетъ наблюдать, чтобы по всѣмъ таковымъ имѣніямъ, согласно циркуляру Коммисіи Финансовъ отъ 23 Августа 1826 года, за

2) За podstawę do licytacji lub wydzierżawienia z wolnej ręki wzmiankowanych dóbr i użytków przyjąć należy dochód, aktami zajęcia w zarząd Skarbu i opisanie majątków po-klasztornych wykazany, a w potrzebie może JW. Pan obniżyć nawet, podług uznania swego tę wysokość.

3) Celem obudzenia żywszego współubiegania do dzierżaw w mowie będących, Kommissya Rządowa nie tylko nie ścieśnia JW. Pana dotychczasowemi warunkami dzierżawnemi, jakie dla dóbr rządowych są wskazane, ale upoważnia go do ułożenia innych zupełnie warunków, jakie uzna za najwłaściwsze dla zabezpieczenia przez ten rok dóbr i użytków po-klasztornych, zastrzegając jedynie, żeby na zmianie téj warunków, ani pewnoś dochodów wydzierżawionych, ani téż całość dóbr, jak również istniejący stan budowli folwarcznych i następne obsiewy, nie doznały uszczerbku.

4) Gdyby pomimo przystępności warunków dzierżawnych, a nawet obniżenia ceny, które z dóbr lub użytków po-klasztornych, dla braku pretendentów, wydzierżawione być nie mogły, mocen będzie JW. Pan utrzymać w nich od dnia 1 Lipca r. b. dalszą administracyę skarbową, na zasadach które Kommissya Rządowa właściwemu jego uznaniu pozostawia, w tém przekonaniu, że JW. Pan dołożył zechce starania, aby takowa administracya była raczej rodzajem dzierżawy, tém tylko różniąc się od dzierżawy właściwej, że administrator nie miałby obowiązku uszczególnienia Skarbowi pewnej, stale oznaczonej opłaty, a której to administracyi głównym zadaniem być winno, żeby od Skarbu nie żądano nakładów na narzędzia, inwentarze i wszelkie potrzeby gospodarskie, ale żeby wszystkie roboty, jako téż opłata podatków, zakup trunków do propinacyi, gdzie takowa istnieje i od dzielnie nawet od dóbr nie mogłyby być wydzierżawioną, zaspokajane były ze źródeł miejscowych, a uprawa pól, i należyty ich obsiew na rok przyszły, aby odpowiednio były zabezpieczone, jak również, żeby środki zużycia paszy, na miejscu zostały obmyślane, przy zapewnieniu odpowiedniego z niej dla Skarbu dochodu.

5) W miarę wydzierżawienia dóbr po-klasztornych dopilnować wypada, iżby z każdych takich dóbr złożony był Rządowi Gubernialnemu, w zastosowaniu się do ogólnego roz-

№ 54,618/9,472, былъ представленъ Губернскому Правленію подробный отчетъ за все время казеннаго управленія этими имѣніями.

Правительственная Коммисія надѣется, что предоставленное Вашему Превосходительству право распоряжаться безъ всякихъ стѣсненій по сему предмету, доставитъ Вамъ возможность избавить Казну, съ 1 Іюля сего года, отъ обязанности содержать въ помонастырскихъ имѣніяхъ казенное управленіе до окончательнаго ихъ устройства.

Варшава, 11 (23) Іюня 1865 года.

№ 30,430/7,580.

№ 28.

О предоставленіи Губернскому Правленію права разрѣшать отчужденіе и раздѣлъ недвижимыхъ имуществъ упраздненныхъ монастырей, состоящихъ въ вѣчной арендѣ или эфитевтическомъ владѣніи.

(30 Іюня (12 Іюля) 1865 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ числѣ оставшихся послѣ упраздненныхъ монастырей, недвижимыхъ имуществъ, поступившихъ въ вѣдѣніе Казны Царства, на основаніи указа о Римско-Католическихъ монастыряхъ 27 Октября (8 Ноября) 1864 года, находятся нѣкоторыя недвижимости, состоящія въ вѣчной арендѣ или эфитевтическомъ владѣніи у частныхъ лицъ. Такого рода недвижимости, по свойству своему, не могутъ быть владѣтелями оныхъ ни отчуждаемы, ни дѣлимы, безъ дозволенія на то собственника (*dominii directi*). Съ поступленіемъ имуществъ упраздненныхъ монастырей въ вѣдѣніе Казны, само собою разумѣется, всѣ подобнаго рода дозволенія, по отношенію къ означеннымъ имуществамъ, зависятъ уже отъ Казны. Такъ какъ по постановленію Совѣта Управленія отъ 24 Октября (5 Ноября) 1852 года, всѣ подобныя разрѣшенія въ ка-

порządzenia Komisyyi Skarbu z dnia 23 Sierpnia 1826 roku za Nr. 54,618/9,472, rachunek szczególowy administracyjny, za cały czas prowadzonego w nich zarządu skarbowego.

Wreszcie Komisya Rządowa spodziewa się, że zostawiony JW. Panu wolny wybór środków działania postawi go w możności uwolnienia Skarbu z dniem 1 Lipca r. b. od ciężaru prowadzenia w majątkach po klasztornych dalszej administracyi skarbowej na tak długo, dopóki majątki te stałego przeznaczenia nie otrzymają.

w Warszawie, d. 11 (23) Czerwca 1865 roku.

Nr. 30,430/7,580.

№ 28.

Upoważnienie dla Rządu Gubernialnego do wydawania pozwoleń na alienowanie i dzielenie nieruchomości po-klasztornych, zostających w wieczysto-dzierżawném lub emfiteuty-czném posiadaniu osób prywatnych.

(d. 30 Czerwca (12 Lipca) 1865 roku)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Pomiędzy realnościami po-klasztornemi, zajętemi na Skarb Królestwa, w wykonaniu ukazu z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 roku o klasztorach Rzymsko-Katolickich, znajdują się nieruchomości zostające w wieczysto-dzierżawném lub emfiteuty-czném posiadaniu osób prywatnych. Nieruchomości tego rodzaju z natury swojej nie mogą być przez ich posiadaczy alienowane i dzielone, bez zezwolenia *dominii directi*. Z przejęciem majątków klasztornych na Skarb Królestwa, udzielanie takich zezwoleń, co do pomienionych nieruchomości, zależy tém samém od Władz Skarbowych. Ponieważ zaś z mocy postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 24 Października (5 Listopada) 1852 r., wyda-

зенныхъ имуществахъ зависятъ отъ Губернскихъ Правленій, Правительственная Коммисія, согласно съ симъ постановленіемъ и дѣйствующими правилами, предоставляетъ право Губернскому Правленію разрѣшать владѣльцамъ недвижимыхъ имуществъ упраздненныхъ монастырей отчужденіе или раздѣлъ состоящихъ въ ихъ владѣніи имуществъ.

Варшава, 30 Іюня (12 Іюля) 1865 года.

№ 33,717.

№ 29.

Распоряженіе о томъ, что костельныя и прочія зданія, принадлежащія нищенствующимъ и прочимъ монастырямъ, коихъ имущества перешли въ вѣдѣніе Казны, должны быть застрахованы отъ огня въ Страхомъ Управленіи.

(10 (22) Іюля 1865 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Страхование Управленіе, въ рапортѣ своемъ отъ 24 Марта (5 Апрѣля) сего года, за № 10,781/2,054, Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, объяснивъ, что постановленіемъ Совѣта Управленія, объявленнымъ въ выпискѣ изъ журнала засѣданія 19 (31) Октября 1856 года, № 15,306, нищенствующие монастыри освобождены отъ обязанности застрахованія отъ огня своихъ костеловъ и принадлежащихъ къ нимъ зданій, и что, до упраздненія этихъ монастырей, страховые платежи не были съ нихъ вносимы, — вошло съ вопросомъ: не слѣдуетъ ли, въ настоящее время, по случаю поступленія, на основаніи Высочайшаго указа 27 Октября (8 Ноября) 1864 года, по-монастырскихъ имуществъ въ вѣдѣніе Казны, застраховать отъ огня означенные монастыри и принадлежащія къ нимъ зданія

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, которой этотъ вопросъ переданъ былъ на обсужденіе Правительственной Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, признала

wanie podobnych zezwoleń w dobrach rządowych, należy do attrybucyi Rządów Gubernialnych, przeto w myśl powołanego postanowienia, Kommissya Rządowa na zasadach istniejących co do dóbr rządowych, upoważnia Rząd Gubernialny do wydawania w mowie będących zezwoleń, posiadaczom realności po-klasztorach.

w Warszawie, d. 30 Czerwca (12 Lipca) 1865 r.

Nr. 33,717.

№ 29.

Rozporządzenie, iż kościoły, klasztory i inne zabudowania do klasztorów jałmużniczych należące, tudzież wszelkie zabudowania innych zakonów, których majątki przeszły w za-wiadywanie Skarbu, mają być ubezpieczone od ognia w Dy-rekcyi Ubezpieczeń.

(d. 10 (22) Lipca 1865 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Dyrekcya Ubezpieczeń w przedstawieniu swém z dnia 24 Marca (5 Kwietnia) r. b. Nr. 10,781/2,054, do Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych uczynioném, wyjaśniając, że klasztory jałmużnicze decyzją Rady Administracyjnej Królestwa, objawioną przez wypis z protokółu jęj posiedzenia z dnia 19 (31) Października 1856 roku Nr. 15,306, uwolnione zostały od obowiązków ubezpieczenia swoich kościołów i należących do nich zabudowań, i że, po datę zniesienia tychże klasztorów, składki ogniowej nie opłacały, zrobiła zapytanie, czy z powodu przejścia w myśl Najwyższego aktu z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 roku majątków po-klasztornych w zawiadywanie Skarbu, nie wypadaloby obecnie takich klasztorów z ich zabudowaniami zabezpieczyć od ognia.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, mając sobie przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych

его заслуживающимъ особеннаго вниманія, по причинѣ могущихъ произойти для Казны убытковъ, въ случаѣ пожара въ помонастырскихъ зданіяхъ.

Вслѣдствіе сего, Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію застраховать въ Страховомъ Управленіи не только костелы и другія зданія, принадлежащія къ нищенствующимъ монастырямъ, но и всѣ зданія прочихъ монастырей, которыхъ имущества перешли въ вѣдѣніе Казны, если сіи послѣднія окажутся незастрахованными до настоящаго времени, и наблюдать, чтобы страховые платежи, причитающіеся съ предположенныхъ къ застрахованію и застрахованныхъ уже зданій, если обязанность эта въ имѣніяхъ, отданныхъ въ аренду, не возложена на арендаторовъ, вносимы были изъ общихъ доходовъ, въ видѣ авансовъ, а документы о произведенныхъ расходахъ представлены были, немедленно, въ Правительственную Коммисію, для покрытія авансовъ изъ соотвѣтственныхъ помонастырскихъ суммъ.

Варшава, 10 (22) Іюля 1865 года.

№ 19,006/5,606.

№ 30.

О принятіи въ вѣдѣніе Казны имущества и капиталовъ, принадлежащихъ эмеритамъ изъ блага духовенства.

(27 Сентября (9 Октября) 1865 года.)

Н Гражданскому Губернатору.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Постановленіемъ Учредительнаго Комитета отъ 17 (29) Іюля сего года, объявленнымъ въ выпискѣ изъ журнала 80-го засѣданія, опредѣлено принять въ вѣдѣніе Казны всѣ имущества и капиталы, принадлежащія эмеритамъ изъ блага духовенства.

Въ исполненіе сего постановленія, а также вслѣдствіе отзыва Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, отъ 19 (31) Августа сего года, № 26,881/6,784, Правительственная Коммисія, препровождая при семъ вѣдомость о количествѣ и родѣ

одстапiony ten przedmiot do załatwienia, uznala takowy zaslugujacym na szczegolna uwage, a to ze wzgledu na straty, jakieby dla Skarbu mogly wyniknac, wrazie pogorzeli zabudowan polklasztornych.

W tym celu poleca Rzadowi Gubernialnemu, aby nie tylko kościoły, klasztory i inne zabudowania, do zakładów jałmużniczych należące, ale także i wszelkie zabudowania innych zakonów, których majątki przeszły w zawiadywanie Skarbu, jeśli te ostatnie nie są dotąd zabezpieczone od ognia, w Dyrekcyi Ubezpieczeń zaassekurował i składkę ogniową tak z zabudowań zabezpieczyc się mających, jak niemniej z zabudowań już zabezpieczonych, o ile obowiązek ten w majątkach wydzierzawionych nie ciąży dzierzawców, z wpływów ogólnych sposobem awansu opłacał, i dowody wypłat dla pokrycia awansu właściwemi funduszami polkasztornymi, zaraz Kommissyi Rzadowej przedstawil.

Warszawa, d. 10 (22) Lipca 1865 roku.

Nr. 19,006/5,606.

№ 30.

Polecenie zajęcia w zarząd Skarbu majątków i funduszków Księży emerytów świeckich.

(d. 27 Września (9 Października) 1865 r.)

Do Gubernatora Cywilnego N.

KOMMISSYA RZADOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Decyzją Komitetu Urządzającego z dnia 17 (29) Lipca r. b. objawioną przez wypis z protokołu posiedzenia 80-go postanowiono, zająć w zarząd Skarbu Królestwa wszelkie majątki i fundusze Księży emerytów świeckich.

W wykonaniu tej decyzji, jako też czyniąc zadosyć odezwie Dyrektora Głównego, Prezydującego w Kommissyi Rzadowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, z dnia 19 (31) Sierpnia r. b. Nr. 26,881/6,784, Kommissya Rządowa, przy załączeniu wykazu objaśniającego o ilości i rodzaju funduszków i dochodów, na utrzy-

капиталовъ и доходовъ, предназначенныхъ на содержание священниковъ-эмеритовъ, имѣть честь просить Ваше Превосходительство сдѣлать распоряженіе о безотлагательномъ принятіи въ вѣдѣніе Казны всѣхъ суммъ, принадлежащихъ пенсіонерамъ блага духовенства Сандомирской Епархіи

Изложенное должно быть исполнено со всевозможною скоростью, согласно инструкціи Правительственной Коммисіи Финансовъ, отъ 21 Ноября (3 Декабря) минувшаго года, № 57,152/21,580, о принятіи въ вѣдѣніе Казны имуществовъ упраздненныхъ монастырей.

О времени поступления въ вѣдѣніе Казны имущества священниковъ-пенсіонеровъ благоволите Ваше Превосходительство увѣдомить Правительственную Коммисію, дабы она могла сдѣлать необходимыя распоряженія къ открытію для Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ кредита на содержание священниковъ-пенсіонеровъ.

Варшава, 27 Сентября (9 Октября) 1865 года.

№ 43,498/15,361.

№ 31.

О томъ, что установленные Правительствомъ подати и сборы съ помонастырскихъ имѣній должны быть относимы на счетъ доходовъ съ этихъ же имѣній.

(6 (18) Декабря 1865 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Учредительный Комитетъ постановленіемъ, объявленнымъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства выпискою изъ журнала 71-го засѣданія его 14 (26) Іюня 1865 года, опредѣлили: что всѣ установленные Правительствомъ подати и сборы, причитающіеся съ мужскихъ и женскихъ штатныхъ и сверхштатныхъ монастырей въ Царствѣ, должны быть относимы на счетъ доходовъ съ помонастырскихъ имѣній, перешедшихъ въ заведеніе Казны.

маніе Ксięży эмеритовъ назначенныхъ, ма зашчытъ везваѣ JW. Pana, aby polecil dopełnić niezwłocznie zajęcie w zawiadywanie Skarbu, wszelkich funduszów należących do Księży эмеритовъ świeckich w Dyecezyi Sandomierskiej.

Czynność ta dokonana być winna z wszelkim możliwym pośpiechem, oraz w ścisłym zastosowaniu się do instrukcyi, jaka rozporządzeniem Kommissyi Skarbu z dnia 21 Listopada (3 Grudnia) r. z. Nr. 57,152/21,580, do zajęcia w zarząd Skarbu majątków po-klasztornych wydana została.

O dacie nastąpnego zajęcia majątku Księży эмеритовъ, raczy JW. Pan Kommissyę Rządową wcześniej zawiadomić, gdyż od tego zależy będzie wydanie w właściwym czasie stosownego zarządzenia, do otworzenia kredytu do dyspozycyi Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, na utrzymanie Księży эмеритовъ.

w Warszawie, d. 27 Września (9 Października) 1865 r.

Nr. 43,498/15,361.

№ 31.

Podatki i składki przez Rząd ustanowione, przypadające z dóbr po-klasztornych, mają być zaspakajane z dochodów tychże dóbr.

(d. 6 (18) Grudnia 1865 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Komitet Urządzący, decyzją objawioną Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, przez wypis z protokołu 71-go posiedzenia swojego z dnia 14 (26) Czerwca 1865 r. postanowił: „że wszystkie ustanowione przez Rząd podatki i składki, przypadające z męzkich i żeńskich klasztorów, tak etatowych jak i nieetatowych w Królestwie, mają być zaspakajane z dochodów majątków po-klasztornych, przeszłych w zawiadywanie Skarbu.“

O dobrach rządowych.

Правительственная Коммисія, давая знать Губернскому Правленію о такомъ постановленіи, поручаетъ ему, впредь до окончательнаго приведенія въ порядокъ, по штатамъ, всѣхъ расходовъ, лежащихъ на поступившихъ въ завѣдываніе Казны помонастырскихъ имѣнійхъ, всѣ казенныя подати, а также общественныя сборы и складки, причитающіяся съ мужскихъ и женскихъ, штатныхъ и сверхштатныхъ монастырей, предписать относить на счетъ текущихъ доходовъ съ помонастырскихъ имуществъ, и производить эти расходы въ видѣ аванса, впредь до дальнѣйшаго распоряженія.

Варшава, 6 (18) Декабря 1865 года.

Исправляющій должность Директора Отдѣленія
(подписано) *Домбровский*.

№ 34,353/12,473.

№ 32.

Распоряженіе, объясняющее въ финансовомъ отношеніи Высочайшій указъ объ устройствѣ Римско-Католическаго духовенства.

(4 (16) Февраля 1866 года.)

Н Гражданскому Губернатору.

Главный Директоръ, Предсѣдательствующій въ Правительственной Коммисіи Финансовъ Казначейства.

При предписаніи Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 28 Декабря (9 Января) 1865/6 года, за № 632/120, Ваше Превосходительство получили Высочайшій указъ, состоявшійся 14 (26) Декабря 1865 года, объ устройствѣ свѣтскаго Римско-Католическаго духовенства въ Царствѣ Польскомъ, съ приложенными къ тому же указу штатомъ и дополнительными правилами.

Поэтому Вашему Превосходительству уже извѣстно, что по силѣ 24 статьи сего указа, недвижимыя имущества и капиталы, принадлежащіе этому духовенству и всѣмъ духовнымъ Римско-

Zawiadamiając o takiej decyzji Rząd Gubernialny, Kommissya Rządowa poleca mu, aby zanim wydatki wszelkie, do majątków po-klasztornych, w zawiadywanie Skarbu przeszłych, przywiązane stale, etatem uregulowane będą, wszelkie podatki skarbowe, niemniej opłaty i składki publiczne, przypadające z mezkich i żeńskich klasztorów tak etatowych jak i nieetatowych, zaspakajac rozkazał z wpływów bieżących funduszów po-klasztornych, i wydatki te skutecznie sposobem awansu, aż do dalszej dyspozycji.

w Warszawie, d. 6 (18) Grudnia 1865 r.

p. o. Dyrektora Wydziału
(podpisano) *Dąbrowski*.

Nr. 34,353/12,473.

№ 32.

Rozporządzenie, rozwijające pod względem skarbowym ukaz NAJWYŻSZY o urządzeniu duchowieństwa Rzymsko-Katolickiego.

(d. 4 (16) Lutego 1866 r.)

Do Gubernatora Cywilnego N.

DYREKTOR GŁÓWNY, PREZYDUJĄCY W KOMMISSYI RZĄDOWEJ PRZYCHODÓW I SKARBU.

Przy rozporządzeniu Dyrektora Głównego, Prezydującego w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 28 Grudnia (9 Stycznia) 1865/6 roku, za Nr. 632/120, otrzymałeś JW. Pan Najwyższy ukaz, wydany w dniu 14 (26) Grudnia 1865 roku o urządzeniu świeckiego duchowieństwa Rzymsko-Katolickiego w Królestwie Polskiem, z dołączeniem do tegoż ukazu etatu i dodatkowych przepisów.

Wiadomo zatem JW. Panu, że w myśl artykułu 24-go tegoż ukazu, majątki nieruchome i kapitały należące do duchowieństwa i do instytucyj duchownych Rzymsko-Katolickich, jako to: do

Католическимъ учреждениямъ, какъ-то: приходамъ, капитуламъ, церквамъ, семинаріямъ, консисторіямъ и т. п., поступаютъ въ вѣдѣніе и распоряженіе Казны, на основаніи указаній, изложенныхъ въ тѣхъ же дополнительныхъ правилахъ.

Согласно § 1 и 2-му этихъ правилъ имѣютъ немедленно поступить въ вѣдѣніе Казны:

1) земли, какъ населенныя, такъ и ненаселенныя, какого бы наименованія и рода онѣ ни были, также отдѣльные лѣса, луга, пастбища, рыбныя ловли, мельницы и проч.;

2) всѣ тѣ изъ принадлежащихъ свѣтскому духовенству Римско-Католическому и духовнымъ Римско-Католическимъ учреждениямъ и институтамъ домовъ и строеній, которые не нужны для помѣщенія и необходимаго хозяйства самаго духовенства и церковно-служителей, или доселѣ отдавались въ немѣ; и

3) капиталы, какъ наличные, такъ и иные, помѣщенные въ Польскомъ Банкѣ, или обезпеченные частными имѣніями, образовавшіеся изъ пожертвованій Правительства и частныхъ лицъ, въ томъ числѣ и соединенные съ духовными обязанностями.

Не поступаютъ же въ Казну, по объясненіямъ, находящимся въ концѣ тѣхъ же двухъ первыхъ параграфовъ дополнительныхъ правилъ:

a) тѣ изъ церковныхъ и духовныхъ земель, которыя, въ силу Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) 1864 года объ устройствѣ крестьянъ, поступили въ собственность послѣднихъ;

b) пространства земли, находящіяся подъ зданіями церковными и подъ строеніями, занимаемыми приходскимъ духовенствомъ, и церковно-служителями;

c) земли, заключающіяся въ церковныхъ и кладбищныхъ оградахъ;

d) состоящія при усадьбахъ священно-и церковно-служителей, сады и огороды, пространствомъ не свыше шести морговъ, при каждой приходской церкви, и

e) капиталы строительные, то есть тѣ, которые специально предназначены на поддержку и возобновленіе церковныхъ строеній.

Сверхъ того, въ § 3-мъ тѣхъ же правилъ опредѣлено: что имущества, принадлежащія духовенству и духовнымъ Римско-

probostw, kapituł, kościołów, seminaryj, konsystorzów i t. p., przechodzą pod zarząd i rozporządzenie Skarbu, podług zasad w wzmiankowanych przepisach dodatkowych przywiedzionych.

Stosownie do §§ 1 i 2-go tychъ przepisów, niezwłocznie przejść winny pod zarząd Skarbu:

1) grunta tak osiedlone jak i nieosiedlone, jakiegobądź nazwiska i rodzaju, również oddzielne lasy, łąki, pastwiska, rybołówstwa, młyny i t. p.;

2) wszelkie domy i zabudowania należące do świeckiego Rzymsko-Katolickiego duchowieństwa i instytucyj duchownych Rzymsko-Katolickich, które nie są potrzebne dla pomieszczenia, oraz konieczne dla gospodarstwa, tak samych duchownych jako też sług kościelnych, lub które dotąd były wydzierżawione;

3) fundusze, tak w gotówce jak i inne złożone w Banku Polskim lub zabezpieczone na dobrach prywatnych, powstałe z ofiar Rządu i osób prywatnych, w tej liczbie i te, które połączone są z duchownymi zobowiązaniami.

Nie przechodzą zaś do Skarbu, podług objaśnień znajdujących się przy końcu dwóch pierwszych paragrafów dodatkowych przepisów:

a) grunta kościelne i duchowne, które w myśl Najwyższego ukazu z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 r. o urządzeniu włościan, przeszły na własność tych ostatnich;

b) grunta znajdujące się pod zabudowaniami kościelnymi i pod budowłami zajmowanymi przez duchownych parafialnych i służbę kościelną;

c) grunta znajdujące się wewnątrz ogrodzeń kościelnych i cementarzów;

d) ogrody fruktowe i warzywne, znajdujące się przy osadach księzych i służby kościelnej, przy każdym parafialnym kościele, liczące nie więcej nad 6 morgów przestrzeni, i

e) kapitały budowlane, t. j. wyłącznie przeznaczone na reparację i restaurację kościelnych budowli.

Oprócz tego w § 3-m tychъ samychъ przepisówъ postanowiono: że majątki, należące do duchowieństwa Rzymsko-Katolickiego

Католическимъ учреждениямъ, должны быть сданы въ Казну всеѣмъ присвоеннымъ симъ имуществамъ, инвентаремъ (fundi instructi); хлѣбъ же и прочіе наличные хозяйственные запасы оставляются въ пользу лицъ и учреждений, отъ коихъ сказанныя имущества поступаютъ въ Казну.

Параграфомъ 8-мъ сказанныхъ правилъ, возложено на Главныхъ Директоровъ Правительственныхъ Коммисій Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, а равно Финансовъ и Казначейства: сдѣлать надлежащія распоряженія относительно приѣма въ казенное вѣдѣніе всѣхъ вышеупомянутыхъ духовныхъ имуществъ и капиталовъ.

Посему, озабочиваясь скорѣйшимъ приведеніемъ въ исполненіе таковыхъ Высочайшихъ постановленій, и притомъ, хотя въ тѣхъ же правилахъ и указанъ общій порядокъ дѣйствій по сему предмету, однако, имѣя въ виду, сколь желательно, чтобы приѣмъ имуществъ свѣтскаго духовенства и Римско-Католическихъ духовныхъ учреждений, а равно и сдача сего имущества въ распоряженіе Казны, совершились въ цѣломъ краѣ однообразно, и со всевозможною быстротою, а также съ цѣлю предупрежденія всякихъ могущихъ встрѣтиться при исполненіи сего недоумѣній, я, по соглашенію съ Главнымъ Директоромъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, имѣю честь предложить Вашему Превосходительству слѣдующее:

1) По полученіи сего, Ваше Превосходительство, согласно § 9-му дополнительныхъ къ Высочайшему указу 14 (26) Декабря 1865 года правилъ, не оставите командировать немедленно до вѣрренныхъ чиновниковъ для протоколярнаго приѣма въ вѣдѣніе Казны всѣхъ подлежащихъ сему духовныхъ имуществъ, принадлежащихъ, какъ приходскому Римско-Католическому духовенству, такъ и всѣмъ Римско-Католическимъ духовнымъ учрежденіямъ и институтамъ, во вѣрренной Вамъ губерніи находящимся, снабдивъ тѣхъ чиновниковъ надлежащими по сему предмету наставленіями, и не замедлите, сверхъ того, сдѣлать все прочія, зависящія отъ Васъ по сему дѣлу примѣнительно къ сказаннымъ правиламъ, нужныя дополнительные распоряженія.

2) Для однообразія въ дѣйствіи командированныхъ Вами чиновниковъ, Ваше Превосходительство получите отъ Главнаго Директора Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ нужное число экземпляровъ печатнаго протокола о приѣмѣ въ

и такихъ же духовныхъ институтовъ, oddane być winny Skarbowi z całym należącym do tych majątków inwentarzem (fundi instructi). Zboże zaś i inne gospodarskie zapasy w naturze pozostawione będą na korzyść tych osób i instytucji, od których wyż rzezonony majątek przechodzi do Skarbu.

§ 8-m wspomnianych przepisów na Dyrektorów Głównych Kommissyj Rządowych Spraw Wewnętrznych i Duchownych, tudzież Przychodów i Skarbu włożony został obowiązek wydania stosownych rozporządzeń co do przyjęcia pod zarząd Skarbu wszystkich wyżej wzmiankowanych dóbr i kapitałów duchownych.

Dla tego, w celu jak najprędzszego wprowadzenia w wykonanie takowych Najwyższych postanowień, a przytém mając na względzie, że jakkolwiek w przepisach tych wskazany został porządek ogólny postępowania w tym przedmiocie; to jednak byłoby pożądanem, aby przyjmowanie dóbr świeckiego duchowieństwa, oraz Rzymsko-Katolickich duchownych instytucji, tudzież oddanie tych dóbr w zarząd Skarbu dopełnionem zostało w całym kraju jednostajnie i z jak największą szybkością, niemniej zapobiegając wszelkim wydarzyć się mogącym przy wykonaniu niniejszego wątpliwościom, za porozumieniem się z Dyrektorem Głównym Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, mam zaszczyt zakommunikować JW. Panu co następuje:

1) Za otrzymaniem niniejszego, JW. Pan w myśl § 9-go dodatkowych przepisów do Najwyższego ukazu z dnia 14 (26) Grudnia 1865 r., nieomieszkaż natychmiast przeznaczyć zaufanych urzędników dla protokólnego przyjęcia w zarząd Skarbu wszelkich dóbr, należących tak do duchowieństwa parafialnego Rzymsko-Katolickiego, jako też wszystkich duchownych Rzymsko-Katolickich instytucji i zakładów, znajdujących się w gubernii pod jego kierunkiem zostającej, i udzielić tymże urzędnikom odpowiednie w tym przedmiocie instrukcyje, a obok tego wydać wszelkie inne dodatkowe rozporządzenia, jakie JW. Pan, w zastosowaniu się do pomienionych przepisów, za właściwe uznasz.

2) Dla jednostajnego działania wyznaczonych urzędników, otrzymasz JW. Pan od Dyrektora Głównego Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych potrzebną ilość drukowanych exemplarzy protokółów przyjęcia i oddania w zarząd

вѣдѣніе Казны таковыхъ имуществъ и капиталовъ, и, вмѣстѣ съ тѣмъ, для соображеній Вашихъ по сему предмету, препровождена изъ упомянутой Коммисіи печатная вѣдомость всѣмъ недвижимымъ имѣніямъ, землямъ, домамъ, капиталамъ и другимъ имуществамъ, принадлежащимъ каждому порознь изъ Римско-Католическихъ приходовъ и духовныхъ учреждений въ Царствѣ Польскомъ находящихся, во сколько свѣдѣнія сіи могли быть извлечены изъ духовныхъ описей, хранящихся въ архивахъ Духовнаго Отдѣленія Правительственной Коммисіи. Само собою разумѣется, свѣдѣнія эти не могутъ далеко считаться полными, наличныхъ земель и имуществъ подуховныхъ, безъ сомнѣнія, окажется въ дѣйствительности гораздо болѣе.

3) Такъ какъ въ § 11 вышеупомянутыхъ дополнительныхъ правилъ сказано: что въ каждой мѣстности приѣмъ недвижимаго имущества свѣтскаго духовенства и духовныхъ учреждений начинается преимущественно съ имѣній, которыя отличаются своею значительностію, то, на основаніи сего, командированные Вашимъ Превосходительствомъ чиновники должны начать свои дѣйствія приѣмомъ въ вѣдѣніе Казны отдѣльныхъ имѣній, фольварковъ и другихъ отдѣльныхъ болѣе значительнаго пространства земель, то есть, заключающихъ въ себѣ 90 морговъ и болѣе.

Таковыя имѣнія, фольварки и земли должны быть немедленно взяты въ полное завѣдываніе и распоряженіе Казны; на счетъ же дальнѣйшаго поступленія съ оными, получите отъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства особое распоряженіе.

Что касается до поземельныхъ имѣній пространствомъ менѣе 90 морговъ, то на счетъ ихъ приѣма и передачи кому слѣдуетъ, получите вслѣдъ за симъ особое распоряженіе.

4) На основаніи вышеприведенныхъ объясненій, заключающихся въ § 1-мъ дополнительныхъ правилъ, изъемяются отъ поступленія въ вѣдѣніе Казны состоящіе при усадьбахъ священно и церковно-служителей сады и огороды, пространствомъ не свыше шести морговъ, при каждой приходской церкви. Въ случаѣ, еслибы нынѣ состоящіе при какой либо изъ приходскихъ церквей, сады и огороды не имѣли шести морговъ, тогда, недостающее до 6 морговъ количество удобной подъ садъ или огородъ земли (буде таковая удобная къ тому земля имѣется) должно быть до-

Скарбу таковыхъ дѣбъ и капиталовъ; а одновременно, для ближней вѣдомости въ этомъ предметѣ, коммунированы бѣдѣе JW. Пану черезъ тѣе Коммиссіею друкованы выказъ всѣхъ дѣбъ недвижныхъ, грунтовъ, домовъ, капиталовъ и иныхъ маѣткѣвъ, находящихся по особенно до каждой Рымско-Католической паравіи и духовныхъ институтѣвъ, въ Крѣлевствѣ Польскомъ находящихъ сѣ, о иле вѣдомости те повзѣте бѣе могли з актъ кощевныхъ, описѣвъ захованныхъ въ архивахъ Выдѣлау Вызнаѣ Коммиссіи Рѣадовѣе. Само черезъ сѣе розуміе сѣе, иѣ вѣдомости те не могутъ бѣе почитаны за вполне комлевтне, и безъ вѣтвенія грунтовъ и дѣбъ по духовныхъ окаѣе сѣе въ рѣевыствѣости далеко вѣевѣе.

3) Потому въ § 11-мъ выѣе вѣмѣанкованныхъ дополнительныхъ рѣевисѣвъ повѣдзано: зѣ въ каждой мѣевцовѣости рѣевымѣваніе дѣбъ недвижныхъ шѣевкѣево духовевствѣа и духовныхъ институтѣвъ, розпѣевына сѣе рѣевевыствѣекомъ од маѣткѣвъ вѣевъшей обзевнощѣи, то въ мѣылъ нѣевеешевго, урѣевднѣевы вѣевнеченіе черезъ JW. Пана, зачѣа вѣннѣе сѣевнѣе оѣннѣе од рѣевыѣевіа въ зарѣадъ Скарбу оддѣевныхъ маѣткѣвъ, фольварковъ и иныхъ грунтовъ, знанчѣевеешевей розлевгѣевѣи, то јестъ рѣевынајмнѣевей 90 и вѣевѣе морговъ рѣевзеврѣеннѣи маѣевыѣев.

Дѣва таковѣе, фольварки и грунта повинны бѣе натѣхмѣевстъ обѣевте въ вполне посѣевданіе и зарѣадъ Скарбу, вѣевгѣевдѣмъ заъ дальшевго з нѣевнѣи постѣевпѣенія, отрѣевымашъ JW. Панъ одѣевне од Коммиссіи Рѣадовѣе Скарбу розпѣеврѣадзевнѣе.

Со сѣе заъ тѣеве маѣевткѣвъ зѣевнскихъ, мнѣевеешевей јакъ 90 морговъ рѣевзеврѣеннѣи, то о рѣевыѣевіеву иѣхъ и одданіеву кому выпаднѣе, настѣевпѣи оддѣевнѣе розпѣеврѣадзевнѣе.

На засадѣе выѣе рѣевытѣевчѣевныхъ обѣевнѣевнѣи, заварѣтыхъ въ § 1-мъ дополнительныхъ рѣевисѣвъ, не рѣевхѣевдѣа въ зарѣадъ Скарбу огрѣевы оѣевѣевые и варѣевывнѣе, иствнѣевѣе рѣевы домѣахъ Рѣевѣевщѣевѣвъ и слѣугъ кощевныхъ, рѣевы каѣевдымъ кощевнѣе парѣевіалнѣевымъ, не маѣевѣе вѣевѣе надъ 6 морговъ рѣевзеврѣеннѣи. Тамъ заъ гдѣевы таковѣе огрѣевы, рѣевы кощевнѣахъ находяѣеве сѣе, не заѣевараѣу 6 морговъ рѣевзеврѣеннѣи, бракујевы до тѣе илощѣи 6 морговъ грунѣ зѣевнѣе подъ огрѣадъ оѣевѣевы лѣв варѣевывнѣе (јевѣлѣ сѣе таки находяѣеве), выдѣев-

бавлено изъ другихъ по возможности смежныхъ подуховныхъ угодій того же прихода.

5) Не поступающія въ вѣдѣніе Казны, по тому же объясненію въ § 1-мъ дополнительныхъ правилъ, пространства земли, находящіяся подъ церковными зданіями и подъ строеніями, занимаемыми приходскимъ духовенствомъ и церковно-служителями, а также земли заключающіяся въ церковныхъ и кладбищныхъ оградахъ, должны быть поручены надзору: въ городахъ—церковнаго дозора, а въ селеніяхъ—такого же дозора, и подлежащаго Гминнаго Войта.

6) Если для чиновника, принимающаго въ казенное вѣдѣніе подуховныя земли, оказалось бы невозможнымъ при самой первоначальной приемкѣ, формально отдѣлить въ вѣдѣніе ксендза и причта ту часть земли подъ строенія, сады, огороды и проч., которая указана въ пунктѣ а, § 1 дополнительныхъ правилъ, въ такомъ случаѣ, онъ довольствуется объясненіемъ сихъ статей указа и инструкціи ксендзу, причту и наличнымъ постороннимъ свидѣтелямъ, о чемъ и отмѣчается въ протоколѣ. За тѣмъ формальное отмежеваніе вышесказанной остающейся церковной земли, имѣетъ быть произведено въ послѣдствіи по распоряженію Губернскаго Правленія.

7) Какъ на основаніи вышеприведеннаго § 3 дополнительныхъ правилъ, имущества Римско-Католическаго свѣтскаго духовенства и духовныхъ учрежденій должны быть сданы въ Казну со всѣмъ, присвоеннымъ имъ инвентарнымъ имуществомъ (fundi instructi), то для отклоненія всякаго недоумѣнія по сему предмету объясняется: что подъ названіемъ инвентарь (fundi instructi) должно разумѣть хозяйственный скотъ, земледѣльческія орудія, всякаго рода посѣвы, и всѣ хозяйственные снаряды, которые не принадлежатъ къ личной собственности священно или церковно-служителей, но были ими приняты отъ предмѣстниковъ по официальнымъ описаніямъ или документамъ.

Таковой инвентарь долженъ поступить въ распоряженіе Казны въ такомъ количествѣ и видѣ, въ какомъ онъ числится по церковному инвентарю, и въ какомъ полученъ былъ нынѣшнимъ духовнымъ бенефициантомъ или администраторомъ прихода, всякій же въ ономъ убытокъ долженъ быть въ послѣдствіи взысканъ съ виновнаго, по оцѣнкѣ означенной въ церковномъ инвентарѣ.

lonym być winien z innych, o ile można, stykających się poduchownych gruntów tejże parafii.

5) Nie przechodzące pod zarząd Skarbu, na zasadzie tego samego wyjaśnienia w § 1-m dodatkowych przepisów, grunta, zostające pod budowlami kościelnymi i pod zabudowaniami zajmowanymi przez duchownych parafialnych i sługi kościelne, jak również grunta znajdujące się w obrębie kościelnych i cmentarnych ogrodzeń, oddane być winny w miastach pod nadzór dozoru kościelnego, a we wsiach również dozoru kościelnego i właściwego Wójta gminy.

6) Jeżeli urzędnik, obejmujący w zarząd Skarbu grunta poduchowne, przy pierwiastkowym objęciu nie będzie uważał za możliwe wydzielić formalnie na rzecz Księdza i służby kościelnej, taką część gruntu pod budowle, sady, ogrody i t. p., jaka wskazana jest w punkcie a § 1-go dodatkowych przepisów, w takim razie poprzestać winien na wyjaśnieniu tych artykułów ukazu i instrukcyi Księdzu, służbie kościelnej i obecnym obcym świadkom, o czem uczynioną będzie w protokole wzmianka. Formalny zaś pomiar wyżej pomienionych gruntów, zostających się przy kościele, dopełnionym będzie później w skutek rozporządzeń Rządu Gubernialnego.

7) Ponieważ na zasadzie wyżej przywiedzonego § 3-go dodatkowych przepisów, majątek Rzymsko-Katolickiego duchowieństwa świeckiego i duchownych instytucyj oddany być winien Skarbowi, z całym należącym do niego inwentarzem (fundi instructi), to dla zapobieżenia wszelkim w tej mierze wątpliwościom objaśnia się: że pod nazwą inwentarza (fundi instructi) rozumieć należy bydło robocze, narzędzia rolnicze, wszelkiego rodzaju zasiewy i wszelkie gospodarskie przyrządy, nie stanowiące osobistej własności duchownych lub sług kościelnych, lecz otrzymane przez nich od ich poprzedników podług urzędowych opisów lub dokumentów.

Inwentarz takowy przejść ma w zarząd Skarbu w takim samym stanie i ilości, w jakiej był zapisany w spisie własności kościelnej, i w jakiej był otrzymany przez terażniejszego bencyficyata duchownego lub administratora parafii; wszelki zaś w nim ubytek ściągnąć należy następnie od winnego, stosownie do wartości, w spisie kościelnym podanej.

8) Изъ этого инвентаря (fundi instructi) могутъ быть однакоже оставлены для употребленія священника по дѣламъ прихода двѣ лошади съ упряжью, а также въ его пользу могутъ быть оставлены двѣ коровы и нѣсколько овецъ не свыше 10, ежели все это числится по описи церковнаго имущества и имѣется на лицо, притомъ если приходскій священникъ обяжется протоколярно содержать весь этотъ инвентарь въ исправности на свой счетъ и передать въ цѣлости своему преемнику.

Притомъ въ распоряженіи священника и причта, должны быть оставлены экипажъ, телега, домашняя утварь и мебель, хотя бы даже все это было внесено въ инвентарь или опись.

9) Живой инвентарь (fundi instructi) или скотъ всякаго рода, принадлежащій какому либо изъ вышеупомянутыхъ духовныхъ имѣній (за исключеніемъ того, который на основаніи предыдущей статьи будетъ оставленъ въ пользу и для употребленія мѣстныхъ священниковъ), въ избѣжаніе расходовъ на содержаніе онаго, долженъ быть немедленно проданъ съ публичнаго торга, въ сокращенный срокъ, въ ближайшемъ городѣ или мѣстечкѣ, по распоряженію и подъ отвѣтственностію подлежащаго Гражданскаго Уѣзднаго Начальника, Президента или Бургомистра; деньги же, вырученныя съ таковой продажи, должны быть немедленно внесены въ Уѣздное Казначейство.

До наступленія однакоже продажи таковаго скота духовный бенефициантъ или ксендзъ обязанъ кормить скотъ и содержать припасами изъ хозяйства на церковныхъ земляхъ, довольствуясь за то обыкновеннымъ отъ этого скота хозяйственнымъ доходомъ.

10) Кромѣ содержанія въ хорошемъ состояніи помянутаго скота, до продажи онаго съ публичнаго торга, командированные чиновники возложить на обязанность священника отдать подъ надзоръ церковнаго дозора и мѣстнаго Гминнаго Войта или Бургомистра, такое количество зерноваго хлѣба и другихъ сѣмянъ, какое будетъ необходимо для весенняго посѣва на церковныхъ или институтскихъ земляхъ (согласно лежащей на немъ обязанности по церковному инвентарю).

11) Какъ отъ замедленія въ скорѣйшемъ приѣмѣ и передачѣ въ вѣдѣніе Казны, всякаго рода подуховныхъ земель и другихъ имѣній, указанныхъ въ 1 статьѣ дополнительныхъ къ Высочайшему указу 14 (26) Декабря 1865 года правилъ, могли бы по-

Z inwentarza tego (fundi instructi) mogą być jednak zostawione do użytku Księdza w interessach parafii, para koni z uprzężą, jak również na jego korzyść pozostawione być mogą dwie krowy i kilka owiec, nie więcej jak 10, jeżeli to wszystko zamieszczone jest w spisie własności kościelnej i znajduje się na miejscu, i jeżeli przytém Proboszcz protokółarnie zobowiąże się utrzymywać inwentarz rzeczony w należytym stanie, swoim kosztem. i przekazać go w całości swojemu następcy.

Nadto do użytku Proboszcza i służby kościelnej zostawiać należy powóz, wóz, sprzęty domowe i meble, chociażby to wszystko nawet zapisane było w inwentarzu czyli spisie kościelnym.

9) Inwentarz żywy (fundi instructi) czyli bydło wszelkiego rodzaju, należące do któregokolwiek z wyżej wzmiankowanych majątków duchownych (z wyłączeniem tego, co na mocy poprzedzającego artykułu zostawionem być ma do użytku i na korzyść miejscowych duchownych), w celu uniknienia wydatków na utrzymanie onego, natychmiast ma być sprzedanem przez publiczną licytację, w skróconym terminie, w najbliższem mieście lub miasteczku, z rozporządzenia i pod odpowiedzialnością właściwego Naczelnika Cywilnego Powiatu, Prezydenta lub Burmistrza; pieniądze zaś ze sprzedaży takowej otrzymane, niebawem do Kassy powiatowej wniesione być winny.

Zanim jednakże sprzedaż takowa nastąpi, duchowny beneficjant lub ksiądz obowiązany dostarczać paszy bydłu i utrzymywać go z zapasów gospodarstwa na gruntach kościelnych, poprzestając na zwyczajnych gospodarskich z tego bydła przychodach.

10) Oprócz utrzymania w dobrym stanie wzmiankowanego bydła, do czasu sprzedaży onego przez licytację; urzędnicy delegowani zobowiążą Proboszcza do oddania, pod nadzór dozoru kościelnego i miejscowego Wójta gminy lub Burmistrza, taką ilość zboża w ziarnie i innych nasion, jaka do obsiewu wiosennego gruntów kościelnych lub instytucyjnych potrzebną będzie (a to w myśl ciężącego go obowiązku, podług inwentarza kościelnego).

11) Gdy skutkiem opóźnienia w prędkim odbiorze i oddaniu w zarząd Skarbu wszelkiego rodzaju po-duchownych gruntów i innych dóbr wskazanych w art. 1-m dodatkowych przepisów do NAJWYŻSZEGO ukazu z dnia 14 (26) Grudnia 1865 roku, mogłyby

слѣдовать важныя неудобства и ущербъ казеннаго интереса, то, для отвращенія сего, командированные Вашимъ Превосходительствомъ чиновники должны немедленно и прежде всего заняться скорѣйшимъ принятіемъ и передачею въ завѣдываніе Казны упомянутыхъ земель и имѣній.

Касательно имѣющихъ поступить въ распоряженіе Казны духовныхъ капиталовъ и всѣхъ домовъ и строеній, кои не нужны для помѣщенія самаго духовенства и необходимаго хозяйства, или доселѣ отдавались въ наймы, сказанные чиновники, въ видахъ скорѣйшаго занятія и приѣма въ вѣдѣніе Казны самыхъ земель и другихъ вышеупомянутыхъ земскихъ имѣній, могутъ ограничиться только указаніемъ въ протоколъ таковыхъ домовъ, строеній и капиталовъ, съ отобраніемъ всѣхъ относящихся къ онымъ документовъ, которые и должны быть приложены къ протоколу.

На счетъ дальнѣйшихъ дѣйствій, относительно этихъ домовъ и капиталовъ, послѣдуютъ особыя распоряженія.

12) Согласно § 12 дополнительныхъ правилъ, отряженные Вашимъ Превосходительствомъ чиновники, прибывъ на мѣсто, должны заблаговременно пригласить для содѣйствія въ порученномъ имъ дѣлѣ, кромѣ подлежащаго Военно-участковаго Начальника и Войта Гмины или Бургомистра, также мѣстнаго Декана, и то духовное лицо, изъ чьего пользованія имущество отходитъ въ Казну.

Неприбытіе котораго либо изъ вышесказанныхъ лицъ, или уклоненіе отъ подписанія протокола, не приостанавливаетъ дѣйствій командированныхъ чиновниковъ по приѣму въ Казну духовнаго имущества.

13) Протоколъ о приѣмѣ такового имущества, составленный по формѣ, которая Главнымъ Директоромъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ сообщена будетъ, но въ которой можетъ быть сдѣлано всякое добавленіе, какое на мѣстѣ окажется необходимымъ, скрѣпляется подписью участвовавшихъ въ семъ дѣлѣ лицъ; за тѣмъ онъ долженъ быть представленъ въ одномъ экземплярѣ Правительственной Коммисіи Финансовъ, съ приложеніемъ всѣхъ документовъ, къ сему предмету относящихся.

Сообщая Вашему Превосходительству все вышеизложенное для руководства, при распоряженіяхъ Вашихъ на счетъ приведенія въ исполненіе, по вѣренной Вамъ губерніи, Высочайшаго

настѣпѣ важныя неудобности и ущербекъ добра Skarbu, то для запобіеженія temu, wyznaczeni przez JW. Pana urzędnicy natychmiast i przedewszystkiem przystąpić winni do jak najprędszego odbioru i oddania w zarząd Skarbu wzmiankowanych gruntów i dóbr.

Co się zaś tycze przejść mających pod zarząd Skarbu kapitałów i wszelkich domów i zabudowań, niepotrzebnych dla pomieszczenia samych duchownych, oraz koniecznego ich gospodarstwa, tudzież wypuszczonych dotąd w dzierżawę; wzmiankowani urzędnicy dla prędszego odbioru i przyjęcia w zarząd Skarbu samych gruntów i innych wyżej wymienionych dóbr ziemskich, ograniczyć się mogą tylko na zapisaniu w protokole takowych domów, zabudowań i kapitałów, przy zebraniu jednak wszystkich odnoszących się do nich dokumentów, które załączone być mają do protokołu.

O dalszém postępowaniu co do tych domów i kapitałów wydane będą osobne rozporządzenia.

12) Zgodnie z § 12-m dodatkowych przepisów, wyznaczeni przez JW. Pana urzędnicy, przybywszy na miejsce, zawczasu wezwać powinni do spółdziałania w poruczonej im czynności, oprócz właściwego Wojennego Naczelnika cząstkowego i Wójta gminy lub Burmistrza, także i miejscowego Dziekana, jak niemniej i tego duchownego, z którego użytkowania majątek przechodzi do Skarbu.

Nieprzybycie którejkolwiek z pomienionych osób, lub odmówienie podpisania protokołu, nie wstrzymuje działań urzędników wyznaczonych do przyjęcia dla Skarbu duchownego majątku.

13) Protokół przyjęcia takowego majątku, sporządzony podług wzoru, przez Dyrektora Głównego Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych zakommunikować się mającego, w którym jednak oznaczone być mogą dodatki, jakie na miejscu okażą się konieczne, podpisanym będzie przez wszystkie osoby przyjmujące udział w tej czynności, a następnie przedstawionym być ma w jednym exemplarzu Kommissyi Skarbu, z załączeniem wszelkich dokumentów do tego przedmiotu odnoszących się.

Kommunikując JW. Panu powyższe objaśnienie, dla zastosowania się przy wydać się przezeń mających rozporządzeniach,

указа 14 (26) Декабря 1865 года, и приложенныхъ къ оному дополнительныхъ правилъ, въ томъ, что относится къ приему въ вѣдѣніе и распоряженіе Казны, всѣхъ недвижимыхъ имуществъ свѣтскаго Римско-Католическаго духовенства и Римско-Католическихъ духовныхъ учреждений, въ N губернии, я не сомнѣваюсь, что Ваше Превосходительство, зная всю важность сего предмета, употребите всѣ возможные, съ своей стороны, усилія къ скорѣйшему, и успѣшнѣйшему исполненію относящихся къ Вамъ, на основаніи тѣхъ же дополнительныхъ правилъ, по сему предмету обязанностей.

О распоряженіяхъ, какія вслѣдствіе сего будутъ Вами сдѣланы, по настоящему дѣлу, не оставте Ваше Превосходительство увѣдомить меня въ возможно скоромъ времени.

За всѣми дальнѣйшими разъясненіями по предметамъ означеннымъ въ сей инструкціи, еслибы таковыя оказались нужными, Ваше Превосходительство имѣете относиться ко мнѣ, или въ Правительственную Коммисію Финансовъ.

Варшава, 4 (16) Февраля 1866 года.

№ 4,075/1,320.

№ 33.

Распоряженіе о приемѣ въ Финансовое Управление Римско-Католическихъ подуховныхъ имѣній.

(4 (16) Февраля 1866 года.)

N Гражданскому Губернатору.

Главный Директоръ, Предсѣдательствующій въ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.

Для приведенія въ исполненіе Высочайшаго указа 14 (26) Декабря 1865 года, я, по соглашеніи съ Главнымъ Директоромъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, отнесся къ Вашему Превосходительству, отъ сего же числа, за № 4,075/1,320, о назначеніи чиновниковъ Финансоваго вѣдомства, для принятія въ завѣдываніе Казны, согласно статьѣ 24-й, сего указа, всѣхъ имуществъ, принадлежащихъ: капитуламъ, консисторіямъ, семи-

w celu wprowadzenia, w zostającej pod jego zarządem gubernii, w wykonanie Najwyższego ukazu z dnia 14 (26) Grudnia 1865 r. i dodatkowych do takowego przepisów, a mianowicie co do przyjęcia w posiadanie i zarząd Skarbu wszystkich dóbr nieruchomości Rzymsko-Katolickiego świeckiego duchowieństwa, oraz takichże instytutów, znajdujących się w gubernii, nie wątpię, że JW. Pan, pojmując całą ważność przedmiotu, przedsięweźmiesz z swęj strony wszelkie możliwe środki, w celu jak najspieszniejszego i najskuteczniejszego wykonania poruczonych mu, na zasadzie powyższych dodatkowych przepisów, obowiązków.

O rozporządzeniach, jakie w skutku niniejszego wydasz JW Pan w tym przedmiocie, nie omieszkaż mnie jak najspieszniej zaawiadomić.

Pod względem dalszych objaśnień, tyżących się przedmiotów niniejszą instrukcją objętych, jeżeli jakie okażą się potrzebne, zechcesz JW. Pan porozumieć się zemną lub z Kommissyą Rządową Skarbu.

w Warszawie, d. 4 (16) Lutego 1866 r.

Nr. 4,075/1,320.

№ 33.

O zajęciu w zarząd Skarbu majątków po duchowieństwie Rzymsko-Katolickiem.

(d. 4 (16) Lutego 1866 r.)

Do Gubernatora Cywilnego N.

DYREKTOR GŁÓWNY, PREZYDUJĄCY W KOMMISSYI RZĄDOWEJ PRZYCHODÓW I SKARBU.

W celu wprowadzenia w wykonanie Najwyższego ukazu z dnia 14 (26) Grudnia 1865 roku, po porozumieniu się z Dyrektorem Głównym w Kommissyи Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, odniosłem się do JW. Pana pod dniem dzisiejszym, za Nr. 4,075/1,320. o wyznaczenie urzędników Wydziału Skarbowego, dla objęcia w zarząd Skarbu, stosownie do art. 24-go tegoż ukazu, wszelkich majątków, należących do kapituł, konsy-

наріямъ, приходамъ, церквамъ и т. п. Римско-Католическимъ въ Царствѣ Польскомъ духовнымъ учрежденіямъ. Но какъ, на основаніи § 16 дополнительныхъ къ означенному указу правилъ, по принятіи этихъ имуществъ, должны быть немедленно сдѣланы распоряженія о временномъ устройствѣ управленія оными, сообразно съ правилами, постановленными для казенныхъ итѣннй, и какъ, до собранія свѣдѣній о положеніи этихъ имуществъ, я не въ состояннн дати Вамъ какія либо, по сему предмету, обстоятельныя указанія, то на сей разъ считаю долгомъ ограничиться предложеніемъ Вашему Превосходительству — снабдить командированныхъ чиновниковъ Финансоваго вѣдомства, дополнительною инструкціею, съ обращеніемъ ихъ вниманія на слѣдующія обстоятельства:

1) На основаніи §§ 13 и 14 дополнительныхъ правилъ къ Высочайшему указу, приѣмъ имущества свѣтскаго Римско-Католическаго духовенства и духовныхъ учрежденій долженъ производиться по инвентарямъ или описямъ ихъ фундушей. Описи эти были составлены по одностороннимъ показаніямъ и документамъ, представленнымъ самими же духовными владѣльцами. Казна, принимая въ завѣдываніе имущества Римско-Католическаго духовенства, обязана, на покрытие расходовъ по содержанію того духовенства, употребить сумму въ количествѣ, превышающемъ доходы отъ этихъ имуществъ, а потому Финансовое вѣдомство должно наблюдать, чтобы изъ упомянутого имущества принято было все то, безъ исключенія, что подлежитъ таковому приѣму, и вслѣдствіе того чиновникъ, назначенный для сего приѣма со стороны Финансоваго вѣдомства, не ограничиваясь, въ своихъ дѣйствіяхъ, повѣркою, вмѣстѣ съ прочими командированными чинами, инвентаря или описи фундушей и приѣмомъ по этой описи всей духовной собственности, а также плановъ, контрактовъ, документовъ на недвижности и капиталы, и другихъ актовъ, обязанъ употребить особенное стараніе къ разузнанію: не принадлежитъ ли духовенству или учрежденіямъ, кромѣ правъ и предметовъ значащихся въ описи, еще какія либо права на угодія въ чужомъ имуществѣ, какъ напримѣръ, на полученіе дровянаго или строеваго лѣса, на пастьбу скота, на свободное молотье, рыбную ловлю, взиманіе данинъ или иныхъ доходовъ, за исключеніемъ десятины, которая приѣму не подлежитъ, или же не послѣдовали ли

storzów, seminaryj, parafij, kościołów i t. p. Rzymsko-Katolickich duchownych instytutów w Królestwie Polskiem. Ponieważ zaś, na zasadzie § 16-go dodatkowych do powyższego aktu przepisów, po objęciu takowych majątków, wydane być winny natychmiast rozporządzenia względem ustanowienia czasowego nad nimi zarządu, podług przepisów istniejących dla dóbr rządowych; zanim przeto zebrane zostaną wiadomości o stanie tych majątków i postawiony będzie w możności udzielenia JW. Panu szczegółowych w tym względzie wskazań, zmuszony jestem na teraz ograniczyć się na przesłaniu JW. Panu dodatkowej instrukcyi, dla wyznaczyć się mających urzędników Wydziału Skarbowego, zwracając ich uwagę na następujące okoliczności:

1) Na zasadzie §§ 13 i 14-go dodatkowych przepisów do Najwyższego aktu, objęcie majątku duchowieństwa świeckiego Rzymsko-Katolickiego i duchownych instytutów, winno nastąpić podług inwentarza czyli spisu funduszów. Inwentarze te były sporządzane według jednostronnych zeznań i dowodów, składanych przez samychże duchownych posiadaczy. Skarb, przyjmując w zarząd majątki duchowieństwa Rzymsko-Katolickiego, obowiązany jest, dla pokrycia wydatków na utrzymanie tegoż duchowieństwa, przeznaczyć sumę przewyższającą dochód z takowych majątków; Władza zatem Skarbowa przestrzegać winna, aby z wspomnianego majątku zajęte było wszystko bez wyjątku, co tylko zajęciu podlega, a tém samém urzędnik do takiego zajęcia przez Władzę Skarbową wyznaczony, nie powinien ograniczać swoich działań na sprawdzeniu tylko, łącznie z innymi delegowanymi, inwentarza czyli spisu funduszów, i na przyjęciu podług takowego spisu całej własności duchowieństwa, jak również mapp, kontraktów, dokumentów na nieruchomości i kapitały, oraz innych aktów, lecz szczególną zwrócić usilność na wykrycie: czy duchowieństwo lub instytut, prócz praw i przedmiotów inwentarzem objętych, nie posiada jeszcze praw do służebności na cudzym majątku, jak np: do pobierania drzewa na opał lub do budowli, do służebności pastwiska, wolnego mlewa, rybołówstwa, pobierania danin lub innych dochodów, wyjąwszy dziesięcin, które nie ulegają przyjęciu na rzecz Skarbu; albo czy po sporządzeniu już inwentarza, nie nastąpiło z jakiegobądź powodu po-

послѣ составленія описей, по какому либо поводу, прибыль въ имѣніи или капиталахъ духовенства и духовныхъ учреждений. Объ оказавшемся, по сему предмету, командированный чиновникъ долженъ пояснить въ протоколѣ и, въ случаѣ открытія имъ чего либо, подлежащаго приему, подробно описать оное.

2) Въ тѣхъ приходяхъ, въ которыхъ доходъ духовенства происходилъ отъ хлѣбопашества, обезпеченіе сего дохода на будущее время весьма много зависитъ отъ сохраненія хозяйственныхъ строеній, необходимыхъ для хлѣбопашества.

Тамъ, гдѣ строенія эти расположены отдѣльно отъ усадьбы Священника, не можетъ возникнуть никакого затрудненія при ихъ приѣмѣ; въ тѣхъ же мѣстахъ, гдѣ строенія эти находятся посреди или вблизи построекъ, нужныхъ для помѣщенія и необходимаго хозяйства самага духовенства и церковно-служителей, которыя, согласно пункту б, § 1 дополнительныхъ правилъ къ Высочайшему указу, должны остаться при настоящемъ своемъ назначеніи, командированный отъ Финансоваго вѣдомства чиновникъ, при содѣйствіи Военно-участковаго Начальника, Президента, Бургомистра или Гминнаго Войта, а въ случаѣ надобности, и при участіи церковнаго дозора, соображаетъ и входитъ въ соглашеніе: нельзя ли устроить ограду такъ, чтобы отдѣлить строенія, необходимыя для хлѣбопашества отъ строеній, оставляемыхъ духовенству и церковно-служителямъ; и если это окажется невозможнымъ, то опредѣлить, какія именно строенія должны подлежать переносу, и на что они могли бы быть употреблены. Свѣдѣнія эти онъ изложитъ кратко, безъ особыхъ изслѣдованій и подробныхъ описаній, дабы занятія по приему имущества не подверглись чрезъ то остановкамъ и промедленіямъ.

Каменные строенія не могутъ быть назначаемы къ переносу, а потому слѣдуетъ изыскать: не могутъ ли они быть назначены на мѣстѣ на какое либо употребленіе, съ обезпеченіемъ поддержки оныхъ и поступленія въ Казну дохода.

Видѣть съ тѣмъ Финансовый чиновникъ обязанъ составить краткую вѣдомость, въ которой обозначить: во сколько эти строенія застрахованы отъ огня и какъ велика стоимость ихъ, по мнѣнію его самага и мѣстныхъ оцѣнщиковъ.

3) Если имѣніе или какіе либо источники доходовъ, принадлежащіе свѣтскому духовенству и учреждениямъ, отданы въ

увѣнчаніе майятковъ или капиталовъ духовенства, или институтовъ духовныхъ. О skutku dopełnionego pod tym względem poszukiwania, urzędnik delegowany winien uczynić wzmiankę w protokóle, a jeżeli wykryty przedmiot kwalifikować się będzie do przyjęcia, szczegółowo takowy opisać.

2) W tych parafiach, gdzie dochód duchowieństwa polegał głównie na uprawie roli, zapewnienie tego dochodu na przyszłość zależy będzie przeważnie od utrzymania w dobrym stanie zabudowań gospodarskich, niezbędnych dla rolnictwa. Tam gdzie zabudowania te stoją oddzielnie od probostwa, nie mogą wynikać żadne trudności przy ich objęciu, w tych zaś miejscach, gdzie zabudowania znajdują się w pośrodku lub w bliskości budynków, potrzebnych na mieszkanie i pomieszczenie niezbędnego gospodarstwa samego duchowieństwa i służby kościelnej, które to budynki w myśl punktu b § 1-go dodatkowych przepisów, powinny zachować swoje dotychczasowe przeznaczenie, delegowany urzędnik Wydziału Skarbowego, przy współdziałaniu Wojennego Rewirowego Naczelnika, Prezydenta, Burmistrza lub Wójta gminy, a wrazie potrzeby i dozoru kościelnego, starać się będzie po wspólném rozważeniu i porozumieniu się, tak urządzić zagrodzenie, żeby zabudowania niezbędne dla gospodarstwa rolnego były oddzielone od budynków pozostawionych duchowieństwu i służbie kościelnej; jeżeli zaś okaże się to niemożliwym, oznaczyć jakie budynki przeniesione być winny i na jaki cel użyte być mogą. Wiadomości te wyłożone będą krótko, bez osobnych wywodów i szczegółowych opisów, aby czynność objęcia majątków nie była przez to narażoną na przeszkody i zwłokę.

Murowane budowle przeniesione być nie mogą, zbadać zatem potrzeba, czy takowe nie mogą być na miejscu obrócone na jaki użytek, z zabezpieczeniem ich utrzymania, oraz z zapewnieniem Skarbowi dochodu. Oprócz tego urzędnik skarbowy obowiązany będzie sporządzić krótki wykaz, w którym ma być wyjaśnioném, w jakiej wysokości budowle ubezpieczone są od pożaru, jaka ich wartość, tak podług jego własnego, jako też taxatorów miejscowych zdania.

Jeżeli majątek ziemski lub inne źródła dochodów, należące do duchowieństwa świeckiego i instytuców, wypuszczone są

езмяхъ. Имѣющему надзоръ за имуществомъ отдается въ сбереженіе зерновой хлѣбъ, который духовенство или учрежденіе обязано передать для весенняго посѣва и отвести удобное мѣсто для сбереженія хлѣба, до употребленія онаго, если Священникъ не приметъ на себя обязанности и отвѣтственности доставить этотъ хлѣбъ въ то время, когда онъ потребуется для посѣва.

Имѣющій надзоръ наблюдаетъ также, чтобы изъ мѣстныхъ навозовъ, по употребленіи части оныхъ на удобреніе огорода, оставляемаго въ пользованіи духовенства, все прочее было оставлено для земель, поступающихъ въ вѣдѣніе Казны.

5) По описаніямъ церковныхъ фундушей, качество земель, большею частью, показано ниже дѣйствительнаго, съ цѣлью предъявлять сколь можно меньшій доходъ. Командированный чиновникъ Финансоваго вѣдомства, не входя въ подробную классификацію оцѣнки и описанія, представить лишь общее свѣдѣніе о томъ, какъ велика, по мнѣнію его, или мѣстныхъ свѣдущихъ лицъ, стоимость этихъ земель, и какой доходъ онѣ могутъ приносить.

6) Содержимую въ нѣкоторыхъ имѣніяхъ и значительныхъ приходахъ прислугу для обработки земель надлежитъ оставить, до истеченія срока найма.

7) Командированный со стороны Финансоваго вѣдомства чиновникъ обязанъ увѣдомить владѣльцевъ тѣхъ имѣній или недвижимостей, на которыхъ обеспечены для Римско-Католическаго духовенства или для духовныхъ учреждений какіе либо капиталы и доходы, или въ которыхъ духовенство имѣло право на сервитуты или на данины и т. п. (за исключеніемъ лишь изъ сего десятиннаго сбора), что владѣльцы эти, начиная съ 1 Января 1866 года, не должны передавать духовенству ни процентовъ, ни капиталовъ, ни какихъ либо другихъ платежей, а обязаны вносить оныя въ Казначейство; что равнымъ образомъ владѣльцы эти на счетъ порядка доставленія дровъ, строеваго лѣса и другихъ предметовъ въ натурѣ (за исключеніемъ десятины), а также касательно бесплатнаго молотья, ловли рыбъ, пастбы и т. п. (если на то духовенство имѣло право), или касательно заключенія условій на счетъ соотвѣтственной за то платы Казнѣ должны обращаться въ Губернское Правленіе, которое войдетъ съ этими владѣльца-

ныхъ грунтахъ. Принимающему дозоръ надъ majątkiem oddaje się w zachowanie zboże w ziarnie, które duchowny lub instytut obowiązany był przechować do zasiewu wiosennego; do niego również należy wskazać miejsce, stosowne do przechowania ziarna, do czasu użycia takowego, jeżeli ksiądz nie zobowiąże się, pod odpowiedzialnością, że zboże to dostawi w właściwym czasie do siewu.

Przyjmujący dozór czuwać także winien, aby cały nawóz miejscowy, za wyłączeniem ilości, potrzebnej do uprawy ogrodu pozostawionego duchowieństwu, zachowany był na grunta przechodzące pod zarządek Skarbu.

5) W inwentarzach funduszów kościelnych, ilość gruntów po większej części wykazana jest mniejsza od rzeczywistej, a to w celu przedstawienia jak najniższego dochodu. Delegowany urzędnik Wydziału Skarbowego, nie wchodząc w szczegółową klasyfikację szacunku inwentarza, przedstawi tylko ogólną wiadomość, ile według jego zdania lub biegłych miejscowych warte być mogą te grunta i jaki mogą przynosić dochód.

6) Czeladź do uprawy roli, znajdującą się w niektórych majątkach i większych parafiach, zatrzymać należy do ukończenia czasu ich służby.

7) Delegowany urzędnik Wydziału Skarbowego obowiązany jest zawiadomić właścicieli tych dóbr lub nieruchomości, na których zabezpieczone są dla duchowieństwa Rzymsko-Katolickiego lub instytutów duchownych jakiegokolwiek bądź kapitały i dochody, lub prawa do służebności albo danin i t. p. (za wyłączeniem z takowych dziesięcin), że właściciele ci, poczynając od dnia 1 Stycznia 1866 roku, nie powinni uiszczać duchowieństwu ani procentów, ani kapitałów, ani też jakiegokolwiek bądź innych opłat, lecz mają wносить takowe do Kassy skarbowej; że podobnie właściciele ci względem sposobu dostarczania drzewa na opał lub do budowli, i innych przedmiotów w naturze (z wyłączeniem dziesięciny), jak również co do wolnego mlewa, rybołówstwa, pastwiska i t. p. (jeżeli duchowieństwo na takowe miało prawo), albo względem zawarcia umowy o zamianę takowych na odpowiednią opłatę do Skarbu, udawać się winni do Rządu Gubernialnego; nadto tenże urzędnik winien starać się o natychmiastowe przepisanie na rzecz

ни по сему предмету въ соглашеніе. Губернское Правленіе немедленно озаботится переписаніемъ на имя Казны капиталовъ, доходовъ и всякихъ правъ, обезпеченныхъ по ипотекамъ въ пользу Римско-Католическаго духовенства и духовныхъ учреждений.

8) Дома въ городахъ, принадлежащіе духовенству и учреждениямъ, которые не нужны для помѣщенія духовенства и церковно-служителей, или которые отдавались въ наемъ и подлежать поступленію въ завѣдываніе Казны, командированный чиновникъ долженъ сдать для наблюденія за содержаніемъ оныхъ въ порядкѣ Президенту или Бургомистру, которые, до воспослѣдованія распоряженія о дальнѣйшемъ употребленіи домовъ принятыхъ ими для надзора, озабочиваются отдачею ихъ въ наемъ по 1 Юля 1866 года, если дома эти не заняты жильцами; въ противномъ случаѣ, оставляя жильцовъ въ прежнихъ помѣщеніяхъ, Президентъ или Бургомистръ наблюдаютъ за поступленіемъ въ Казну причитающихся съ тѣхъ жильцовъ платежей. О состояніи этихъ домовъ, о суммѣ, въ которую они застрахованы отъ огня, объ ихъ стоимости и доходахъ, которые могутъ быть отъ найма получены Казною, а равно каменные ли они, или деревянные, командированный чиновникъ помѣститъ въ протоколѣ краткія свѣдѣнія.

9) Безсрочнымъ или временнымъ владѣльцамъ мѣстностей, принадлежащихъ Римско-Католическому свѣтскому духовенству и духовнымъ учреждениямъ, командированный чиновникъ объявить, что съ 1 Января 1866 года всѣ причитающіеся съ нихъ платежи обязаны вносить въ мѣстныя Казначейства.

10) Описи принятымъ имуществамъ и составленные по сему предмету протоколы разсматриваются и утверждаются Губернскими Правленіями, и только въ ревизіонномъ порядкѣ они поступаютъ въ Комиссію Финансовъ.

11) Во вниманіе къ тому, что всѣ расходы, по принятію въ Казну имуществъ и капиталовъ свѣтскаго духовенства и учреждений, покрываются изъ сихъ капиталовъ, утвержденіе таковыхъ расходовъ поручается Вашему Превосходительству. Губернское же Правленіе обязано только къ свѣдѣнію доносить о томъ Комиссіи Финансовъ, при представленіи описи принятымъ имуществамъ.

Скарбу, капиталовъ, доходовъ и wszelkichъ правъ, zabezpieczonychъ hypotecznie na rzeczъ Rzymsko-Katolickiego duchowieństwa i instytutówъ duchownychъ.

8) Należące do duchowieństwa domy miejskie, które nie są potrzebne dla pomieszczenia księży i służby kościelnej, lub które wypuszczane były w dzierżawę i przechodzą pod zarządъ Skarbu, urzędnikъ delegowany oddać powinien, dla czuwania nad ichъ utrzymaniemъ, Prezydentowi lub Burmistrzowi, którzy do czasu wydania rozporządzenia co do dalszego przeznaczenia tychъ domówъ, przyjętychъ przez nichъ pod dozórъ, starać się winni wyająć je do dnia 1 Lipca 1866 roku, jeżeli domy te nie są przez lokatorówъ zajęte; w przeciwnymъ zaś razie Prezydent lub Burmistrz, pozostawiającъ lokatorówъ w zajmowanychъ przez nichъ mieszkaniachъ, pilnować powinien wpływu do Kassy należnego od lokatorówъ komornego. O stanie tychъ domówъ, o wysokości ubezpieczenia ichъ od ognia, o ichъ wartości i dochodachъ, jakie Skarbъ z komornego osiągnąć może, oraz czy są murowane, czy też drewniane, delegowany urzędnikъ w protokóle zamieści krótką wzmiankę.

9) Wieczystymъ lub czasowymъ posiadaczomъ placówъ, należącychъ do duchowieństwa świeckiego Rzymsko-Katolickiego, delegowany urzędnikъ oświadczy, iż od dnia 1 Stycznia 1866 r. wszelkie czynsze z tychъ placówъ należne wnosić będą do Kassy miejskichъ.

10) Opis przyjętychъ majątkówъ i sporządzone w tymъ przedmiocie protokoły będą rozpoznawane i zatwierdzane przez Rządъ Gubernialny, a tylko w drodze rewizji winny być przesyłane do Kommissji Skarbu.

11) Z uwagi, że wszelkie wydatki z powodu objęcia przez Skarbъ majątkówъ i kapitałówъ duchowieństwa świeckiego i instytutówъ, pokryte być winny z tychъże kapitałówъ, przeto zatwierdzanie rzeczonychъ wydatkówъ porucza się JW. Panu. Rządъ Gubernialny powinien tylko dla wiadomości donosić o témъ Kommissji Skarbu, przy przedstawianiu opisu przyjętychъ majątkówъ.

12) Какъ при приѣмѣ имущества свѣтскаго духовенства могутъ возникать разныя сомнѣнія и недоумѣнія, то Ваше Превосходительство симъ уполномочиваетесь: разрѣшать оныя на основаніи изданныхъ узаконеній и сей инструкции и только въ особенно важныхъ случаяхъ имѣете входить съ представленіемъ въ Коммисію Финансовъ, или прямо ко мнѣ.

Наконецъ, какъ пользованіе Римско-Католическаго духовенства имѣніями и капиталами прекратилось съ 1 Января текущаго года, и приближается время для обработки земли и для весеннихъ посѣвовъ, то прошу Ваше Превосходительство озаботиться точнымъ исполненіемъ настоящаго распоряженія, возложивъ на обязанность командированныхъ чиновниковъ усердное и безотлагательное исполненіе данныхъ имъ порученій.

На счетъ того, какъ слѣдуетъ устроить извлеченіе дохода въ имѣніяхъ, неотданныхъ по контрактамъ въ содержаніе, Ваше Превосходительство получите въ непродолжительномъ времени особыя указанія.

Варшава, 4 (16) Февраля 1866 года.

№ 10,114.

№ 34.

Распоряженіе о томъ, чтобы бесплатныя отпуски лѣса и т. п. сервитуты въ пользу монастырей, обременяющіе частныя и маіоратныя имѣнія, были внесены въ ипотечныя книги на имя Казны, и чтобы безденежныя отпуски дровъ изъ казенныхъ лѣсовъ были исключены изъ смѣты.

(7 (19) Февраля 1866 года.)

Лоблинскому Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ разрѣшеніе представленія отъ 30 Января (11 Февраля) 1865 года, № 5,279/1,445, которымъ Губернское Правленіе, донося, что упраздненные монастыри ксендзовъ Реформатовъ и Піаровъ въ городѣ Холмѣ, пользовались бесплатно отпускомъ

12) Ponieważ przy objęciu majątków duchowieństwa świeckiego, mogą wydarzyć się różne wątpliwości lub złe rozumienie prawa, zatem JW. Pan zostajesz niniejszemu upoważniony do rozstrzygnięcia takowych, na zasadzie wydanych przepisów i niniejszej instrukcji, a tylko w szczególnie ważnych przypadkach zechcesz czynić wnioski do Kommissyi Skarbu, lub wprost do mnie.

Nakoniec, gdy użytkowanie z kapitałów i dóbr przez Rzymско-Katolickie duchowieństwo ustało od dnia 1 Stycznia r. b., a zbliża się czas uprawy pól i wiosennych zasiewów, przeto proszę JW. Pana czuwać nad ścisłym wykonaniem niniejszego rozporządzenia i polecić delegowanym urzędnikom gorliwe i natychmiastowe wypełnienie powierzonych im czynności.

Co się tyczy tego, jak obliczyć dochód z dóbr niewydzierżawionych za kontraktem, otrzymasz JW. Pan wkrótce osobną instrukcję.

w Warszawie, d. 4 (16) Lutego 1866 r.

Nr. 10,114.

№ 34.

Rozporządzenie, ażeby wszelkie deputaty leśne i t. p. służbności uiszczane z dóbr prywatnych i majoratskich klasztorom, wnieść do hypoteki na imię Skarbu. Deputaty zaś leśne wydawane z lasów rządowych wypuścić z budżetu.

(d. 7 (19) Lutego 1866 roku)

Do Rządu Gubernialnego Lubelskiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

W rozwiązaniu przedstawienia Rządu Gubernialnego z dnia 30 Stycznia (11 Lutego) 1865 roku Nr. 5,279/1,445, którym donosząc, że zamknięte klasztory księży Reformatów i Pijarów w Chełmie pobierały deputat drzewa opałowego z lasów majora-

дровъ изъ лѣсовъ Холмскаго маіората, испрашивало разрѣшенія, какимъ образомъ обезпечить взиманіе того же количества дровъ въ пользу помонастырскаго фондуша, Правительственная Коммисія даетъ знать, что, въ случаѣ встрѣтившейся надобности въ устройствѣ взиманія дровянаго или строеваго лѣса, который отпускался бесплатно въ натурѣ изъ частныхъ или пожалованныхъ лѣсовъ въ пользу монастырей, имѣнія которыхъ, на основаніи Высочайшаго указа 27 Октября (8 Ноября) 1864 года, перешли въ завѣдываніе Казны, Губернское Правленіе обязано руководствоваться слѣдующими правилами:

Такъ какъ всѣ бесплатные отпуска лѣса въ натурѣ въ пользу монастырей, составляя часть монастырскаго надѣла и имущества, переходятъ въ собственность Казны, безъ всякаго исключенія, то тѣ изъ нихъ, которые обезпечены ипотечнымъ порядкомъ, должны быть переведены на имя Казны въ ипотечныхъ книгахъ подлежащихъ имѣній. Если же какіе либо отпуска лѣса не обезпечены ипотечнымъ порядкомъ, то, прежде утвержденія за Казною права на взиманіе оныхъ, необходимо прежде всего удостовѣриться, на чемъ именно они основаны, такъ какъ отпуска производимые временно, на основаніи формальнаго учредительнаго акта, считаются прекращенными.

Съ лицами, обязанными производить подобные отпуска лѣса, Губернское Правленіе должно войти въ соглашеніе о замѣнѣ оныхъ деньгами, и предварительныя о томъ условія представить на утвержденіе Правительственной Коммисіи.

Если же соглашеніе окажется безуспѣшнымъ, то отпуска эти, по опредѣленіи стоимости оныхъ по мѣстнымъ справочнымъ цѣнамъ, на основаніи правилъ, изложенныхъ въ предписаніи Правительственной Коммисіи отъ 18 (30) Января сего года, за № 455/206, и послѣ устройства взиманія оныхъ, слѣдуетъ отдать временно въ арендное содержаніе въ пользу помонастырскаго фондуша.

Что же касается бесплатныхъ отпусковъ лѣса, которые, до воспослѣдованія упомянутаго Высочайшаго указа 27 Октября (8 Ноября) 1864 года, производимы были нѣкоторымъ монастырямъ изъ казенныхъ лѣсовъ, то, какъ подобное пособіе въ лѣсномъ матеріалѣ, было имъ производимо отъ Правительства, единственно въ качествѣ попечительнаго начальства или въ видѣ исключительнаго вспомошествованія и слѣдовательно не должно считатьъ

tu Chołm upraszał o decyzję, w jaki sposób zabezpieczyć na rzecz funduszów po-klasztornych pobór tychże deputatów. Kommissya Rządowa oświadcza, że wrazie gdy będzie szło o uregulowanie poboru deputatów drzewa opałowego lub budulcowego, jakie w naturze z lasów prywatnych lub donacyjnych pobierały klasztory, których majątki w moc Najwyższego ukazu z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 roku przeszły w zawiadywanie Skarbu, Rząd Gubernialny obowiązany jest trzymać się następujących zasad:

Ponieważ wszelkie deputaty drzewa w naturze przez klasztory pobierane, stanowią część uposażenia i mienia klasztorного, przechodzą na rzecz Skarbu, bez żadnego wyjątku, zatem hypotecznie ubezpieczone, powinny być w hypotekach właściwych dóbr na Skarb przepisane. O ile zaś nie są hypotecznie ubezpieczone, należy przed ustaleniem ich poboru na rzecz Skarbu zbadać na-przód tytuły, na których się takowe opierają, bo udzielane czasowo z tytułu formalnego aktu nadawczego są uważane za ustale.

Z obowiązany do podobnych deputatów, Rząd Gubernialny winien wejść w układy o zamianę ich na pieniądze i takowe w formie przedugodnej Kommissyi Rządowej do potwierdzenia przedstawiać. O ileby zaś układy nie mogły przyjść do skutku, należy takie deputaty po obliczeniu ich wartości, według cen w okolicy praktykowanych, jak to wykazuje rozporządzenie Kommissyi Rządowej z dnia 18 (30) Stycznia r. b. Nr. 455/206 i po uregulowaniu ich poboru czasowo wydzierżawiać na rzecz funduszów po-klasztornych.

Nadto co się tyczy deputatów, jakie do daty wzmiankowanego wyżej ukazu z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 roku pobierane były przez niektóre klasztory z lasów rządowych, ponieważ podobna pomoc w drzewie udzielaną im była przez Rząd

ся частью монастырскаго достоянія, поэтому Правительственная Коммисія разрѣшаетъ Губернскому Правленію, предписатьъ всѣмъ Лѣснымъ Управленіямъ исключить изъ лѣсныхъ смѣтъ таковыя помонастырскіе отпуска и прекратить дальнѣйшій отпускъ лѣснаго матеріала.

Тѣми же самыми правилами должно Губернское Правленіе руководствоваться въ отношеніи обезпеченія, въ пользу помонастырскаго фондуша, взиманія аннуатъ, даней разнаго рода и сѣстныхъ припасовъ натурою, отпускаемыхъ монастырямъ съ частныхъ и пожалованныхъ имѣній.

Въ отношеніи же подобныхъ повинностей, лежащихъ на казенныхъ имѣніяхъ, о существованіи коихъ Губернское Правленіе должно удостовѣриться изъ хранящихся въ ономъ актовъ о принятіи въ завѣдываніе Казны помонастырскихъ имуществъ, Правительственная Коммисія поручаетъ ему представить соображенія свои о прекращеніи взиманія тѣхъ же аннуатъ, даней и сѣстныхъ припасовъ, а равно о причисленіи стоимости оныхъ къ арендной платѣ, по тѣмъ имѣніямъ, по которымъ обязанность отпуска оныхъ натурою возложена по контракту на арендатора казеннаго имѣнія.

Что же касается донесенія, изъясненнаго въ приведенномъ выше рапортѣ, объ отпускѣ дровянаго лѣса производившимся, будтобы изъ лѣсовъ Холмскаго маіората, въ пользу Реформатскаго и Піарскаго монастырей въ городѣ Холмѣ, то Правительственная Коммисія находитъ, что, согласно пункту е, 6 статьи акта объ окончательной передачѣ имѣнія Холмъ во владѣніе Генераль-Адъютанта Графа Лидерса, который препровожденъ въ Губернское Правленіе при предписаніи отъ 5 (17) Мая прошлаго года, за № 57.129/20,124, для внесенія въ ипотечную книгу, обязанность эта вовсе не лежитъ на лѣсахъ Холмскаго маіората, такъ какъ изъ лѣсовъ этихъ назначены только бесплатные отпуска лѣса для Уніатскаго Епископа Холмской Епархіи и для Холмской Семинаріи.

Варшава, 7 (19) Февраля 1866 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Домбровскій*.

№ 8,054/2,161.

jedynie w charakterze Władzy opiekuńczej, czyli sposobem wyjątkowego wsparcia, a ztąd nie może być poczytana za część mienia klasztornego, zatem Kommissya Rządowa upoważnia Rząd Gubernialny do polecenia wszystkim Urzędom leśnym, iżby takowe deputaty po-klasztorne z etatów leśnych usunęły i wydatku drzewa zaniechały.

Tychże samych zasad Rząd Gubernialny trzymać się winien przy zabezpieczeniu na rzecz funduszów po-klasztornych poboru annuaty wszelkich danin i ordynaryj w naturze, oddawanych klasztorom z dóbr prywatnych i donacyjnych.

Względem zaś podobnych obowiązków ponoszonych z dóbr rządowych, o istnieniu których Rząd Gubernialny winien się przekonać ze znajdujących się w jego biurze aktów zajęcia w zarząd Skarbu majątków po-klasztornych, Kommissya Rządowa poleca mu, aby przedstawił wnioski o uchylenie poboru tychże annuat, danin i ordynaryj, oraz o przypisanie ich wartości do czynszu dzierżawnego tam, gdzie obowiązek oddawania onych w naturze włożono kontraktem na dzierżawcę dóbr rządowych.

Co się tyczy doniesienia powołanym na wstępie raportem uczynionego, o pobieraniu drzewa jakoby z lasów majoratu Chełm, przez byłe klasztory Księży Reformatów i Pijarów w Chełmie, Kommissya Rządowa znajduje, że według art. 6-go ustępu e, aktu ostatecznego oddania dóbr Chełm na darowiznę JW. Generał-Adjutanta Hr. Lüdersa, przesłanego Rządowi Gubernialnemu przy reskrypcie z dnia 5 (17) Maja r. z. Nr. 57,129/20,124, dla wniesienia do hipoteki, obowiązek ten wcale lasów majoratu Chełm nie ciąży, gdyż z lasów tych zastrzeżone zostały tylko deputaty dla Biskupa rit. grec. Dyecezyi Chełmskiej i dla Seminaryum w Chełmie.

w Warszawie, d. 7 (19) Lutego 1866 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Dąbrowski*.

Nr. 8,054/2,161.

№ 35.

Объясненіе о томъ, что состоящіе при монастыряхъ и завѣдываемые ими приходы подходятъ подѣ дѣйствіе Высочайшаго указа 27 Октября (8 Ноября) 1864 года о Римско-Католическихъ монастыряхъ въ Царствѣ Польскомъ.

(26 Февраля (10 Марта) 1866 года.)

Варшавскому Губернскому Правленію.

ПРАВИТЕЛЬСТВЕННАЯ КОМИССІЯ ФИНАНСОВЪ И КАЗНАЧЕЙСТВА.

При переходѣ въ завѣдываніе Казны, на основаніи Высочайшаго указа 27 Октября (8 Ноября) 1864 года о Римско-Католическихъ монастыряхъ въ Царствѣ Польскомъ, имущества упраздненнаго ордена ксендзовъ Миссіонеровъ въ Варшавѣ, оказались капиталы трехъ родовъ:

- 1) собственно бывшаго ордена ксендзовъ Миссіонеровъ;
- 2) принадлежащіе Миссіонерской семинаріи;
- 3) принадлежащіе приходскому костелу Св. Креста.

Всѣми этими фондами завѣдывалъ Настоятель ордена Варшавскихъ ксендзовъ Миссіонеровъ, бывший вмѣстѣ съ тѣмъ и Настоятелемъ приходскаго костела Св. Креста.

Въ числѣ имущества прихода Св. Креста показаны 153 площади, находящіяся въ городѣ Варшавѣ и состоящія во владѣніи разныхъ лицъ, по эмфитевтическому праву. А какъ, по поводу перемѣны владѣльцевъ этихъ площадей, новые покупатели являютя въ Губернское Правленіе съ прошеніями о выдачѣ имъ консенсовъ или разрѣшеній на приобрѣтеніе сказанныхъ площадей, то Губернское Правленіе, встрѣчая недоумѣніе въ томъ, подлежатъ ли капиталы прихода Св. Креста, дѣйствію вышеприведеннаго Высочайшаго указа о Римско-Католическихъ монастыряхъ, рапортомъ отъ 25 Августа (6 Сентября) истекшаго года, за № 45,006/7,570, испрашивало разрѣшенія: слѣдуетъ ли считать эти капиталы перешедшими въ пользу Казны, и поэтому должно ли право собственности на вышеупомянутыя площади быть переведено въ ипотечныхъ книгахъ на имя Казны, и могутъ ли быть выдаваемы Губернскимъ Правленіемъ консенсы.

Нынѣ, по воспослѣдованіи Высочайшаго указа отъ 14 (26)

№ 35.

Objaśnienie, że parafie znajdujące się przy klasztorach i od nich zależne, podlegają skutkom ukazu NAJWYŻSZEGO z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 r. o klasztorach Rzymsko-Katolickich w Królestwie Polskiem.

(d. 26 Lutego (10 Marca) 1866 r.)

Do Rządu Gubernialnego Warszawskiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Przy zajęciu w zawiadywanie Skarbu, w skutek NAJWYŻSZEGO ukazu z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 r. o klasztorach Rzymsko-Katolickich w Królestwie Polskiem, Majątku po zniesionem zgromadzeniu Księży Missyonarzy Warszawskich, okazały się trojakiemu rodzaju fundusze:

- 1) właściwe b. Zgromadzenia Księży Missyonarzy;
- 2) należące do Seminaryum missyonarskiego;
- 3) należące do kościoła parafialnego Ś-go Krzyża

Wszystkiemi temi funduszami zawiadywał Przełożony Zgromadzenia Księży Missyonarzy Warszawskich, będący zarazem Proboszczem kościoła parafialnego Ś-go Krzyża.

Jako należące do probostwa Ś-go Krzyża wykazano 153 placów w Warszawie położonych, będących w posiadaniu rozmaitych osób, na prawie emphyteutyczném. A że z powodu zachodzących zmian posiadaczy tychże placów, zgłaszają się nowonabywcy do Rządu Gubernialnego o pozyskanie konsensów czyli zezwoleń na takowe nabycia; Rząd Gubernialny znajdując wątpliwość czy fundusze do probostwa Ś-go Krzyża należące, podlegają skutkom powołanego na wstępie NAJWYŻSZEGO ukazu o klasztorach Rzymsko-Katolickich, raportem z dnia 25 Sierpnia (6 Września) r. z. Nr. 45,006/7,570 npraszal o decyzję, czy fundusze te mają być uważane za zajęte na rzecz Skarbu, a tém samém czy tytuł własności co do powyższych placów ma być przepisany hypotecznie na imię Skarbu, i czy konsensa przez Rząd Gubernialny wydawane być mogą?

Obecnie po zapadnięciu NAJWYŻSZEGO ukazu z d. 14 (26) Gru-

Декабря 1865 года объ устройствѣ свѣтскаго Римско-Католическаго духовенства въ Царствѣ Польскомъ, недоумѣніе относительно перехода въ Казну помянутыхъ площадей устраняется само собою, такъ какъ, еслибы Казна и не имѣла права на эти площади на основаніи Высочайшаго указа 27 Октября (8 Ноября) 1864 года о монастыряхъ, то должна принять оныя нынѣ въ свое завѣдываніе, на основаніи вышеприведеннаго указа о свѣтскомъ духовенствѣ; но, какъ фундуши, перешедшіе въ Казну на основаніи каждаго изъ этихъ указовъ, имѣютъ особое назначеніе, и притомъ права по указу о монастыряхъ приобрѣтены Казною раньше, то необходимо разрѣшить вопросъ, которымъ именно изъ вышеозначенныхъ указовъ слѣдуетъ руководствоваться въ отношеніи имущества приходскихъ костеловъ, состоящихъ при штатныхъ, сверхштатныхъ и упраздненныхъ монастыряхъ, а слѣдовательно и въ отношеніи имущества приходскаго костела Св. Креста въ Варшавѣ.

Въ разрѣшеніе этого вопроса, имѣя въ виду, что 16 и 17 параграфами дополнительныхъ правилъ къ Высочайшему указу 27 Октября (8 Ноября) 1864 года о Римско-Католическихъ монастыряхъ, указанъ порядокъ дѣйствій для устройства постоянного богослуженія въ приходскихъ и не приходскихъ костелахъ, состоящихъ при монастыряхъ, и что затѣмъ имущества, какъ тѣхъ, такъ и другихъ костеловъ подчинены общимъ распоряженіямъ, изложеннымъ въ тѣхъ же правилахъ, какъ нераздѣльная часть монастырскаго имущества, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства находитъ, что имущество приходскихъ костеловъ, состоящихъ при штатныхъ, сверхштатныхъ и упраздненныхъ монастыряхъ и монашескихъ орденахъ, а слѣдовательно и имущество приходскаго костела Св. Креста въ Варшавѣ, должны подлежать дѣйствию Высочайшаго указа 27 Октября (8 Ноября) 1864 года о Римско-Католическихъ монастыряхъ.

И потому, на семъ основаніи, Правительственная Коммисія разрѣшаетъ Губернскому Правленію, въ силу вышеприведеннаго Высочайшаго указа о Римско-Католическихъ монастыряхъ, перевести въ подлежащихъ ипотечныхъ книгахъ право собственности на состоящія въ эмфитевтическомъ владѣніи площади прихода Св. Креста въ Варшавѣ, на имя Казны Царства и выдавать разрѣшенія на перемѣну владѣльцевъ тѣхъ же площадей, со-

дня 1865 r. o urządzeniu duchowieństwa świeckiego Rzymsko-Katolickiego w Królestwie Polskiem, jakkolwiek powyższa wątpliwość co do zajęcia pomienionych placów sama przez się ustaje, albowiem o ileby Skarb nie miał tytułu do zajęcia tych placów na mocy Najwyższego ukazu z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 r. o klasztorach, powinien dopełnić to teraz na mocy powołanego wyżej ukazu o duchowieństwie świeckiem; gdy jednak inne przeznaczenie mają fundusze zajęte na Skarb z ukazu pierwszego, a inne z ukazu drugiego, a nadto, gdy prawa Skarbu, z ukazu o klasztorach wpływające, są wcześniejsze, koniecznym więc jest rozstrzygnąć pytanie, który z powyższych dwóch ukazów winien być zastosowany do majątków kościołów parafialnych, będących przy etatowych, nieetatowych, lub zniesionych klasztorach, a tém samym i do majątku kościoła parafialnego Ś-go Krzyża w Warszawie.

W rozwiązaniu tego pytania, zważywszy, że skoro §§ 16 i 17-m dodatkowych przepisów do Najwyższego ukazu z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 r. o klasztorach Rzymsko-Katolickich wskazano postępowanie co do zapewnienia stałego nabożeństwa w kościołach tak nieparafialnych jak i parafialnych, znajdujących się przy klasztorach, i skoro tém samym majątki kościołów jednych i drugich poddało pod ogólne rozporządzenia temiż przepisami objęte, uważając majątki te jako nierozdzielną całość z majątkami klasztorami, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu uznaje, że majątki kościołów parafialnych, będących przy etatowych, nieetatowych lub zniesionych klasztorach i zgromadzeniach zakonnych, a tém samym i majątek kościoła parafialnego Ś-go Krzyża w Warszawie, podlegać winny skutkom Najwyższego ukazu z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 r. o klasztorach Rzymsko-Katolickich.

Z powyższej więc zasady Kommissya Rządowa upoważnia Rząd Gubernialny do przepisania w właściwych księgach hipotecznych tytułu własności placów po probostwie Ś-go Krzyża w Warszawie w emfiteutycznym posiadaniu będących, na imię Skarbu Królestwa, a to na mocy powołanego dopiero Najwyższego ukazu o klasztorach Rzymsko-Katolickich, i do wydawania zezwoleń na zmiany posiadaczy tychże placów, odpowiednio do rozpo-

гласно распоряженію ея отъ 30 Іюня (12 Іюля) истекшаго года, за № 33,717/11,197, коимъ Губернскому Правленію дано разрѣшеніе на выдачу такихъ же дозволеній на недвижимое помонастырское имущество.

Къ приведенному выше представленію Губернскаго Правленія приложенъ, между прочимъ, одинъ изъ консенсовъ, выданный 12 Декабря 1863 года, тогдашнимъ Настоятелямъ ордена Варшавскихъ ксендзовъ Миссіонеровъ и Настоятелемъ приходскаго костела Св. Креста ксендзомъ Дмуховскимъ, супругамъ Центнерамъ и Самсону Райхману, на владѣніе площадью № 903-а.

Въ консенсѣ этомъ Правительственная Коммисія замѣтила:

1) что по оному, эмфитевтическое право было предоставлено только на 20 лѣтъ, съ правомъ отсрочки, за уплатою лаудеміи въ количествѣ равномъ полторагодичному чиншу, срокъ же этотъ оканчивается 11 Мая текущаго года;

2) что, согласно 6-й статьѣ того же консенса, по истеченіи каждыхъ 20 лѣтъ, договаривающіяся стороны могутъ измѣнять количество ежегоднаго чинша; сообразно существующимъ вообще цѣнамъ на городскія площади въ Варшавѣ;

10) что въ случаѣ уступки третьему лицу эмфитевтическаго права на эту площадь, владѣлецъ онаго, согласно статьѣ 10-й, обязанъ предоставить полное первенство собственнику, на покупку недвижимости, или на приобрѣтеніе возведенныхъ на этой площади строеній, за такую цѣну, какая предлагается третьимъ лицомъ, но за вычетомъ изъ оной полторагодичнаго чинша, который владѣлецъ долженъ бы уплатить собственнику, въ видѣ лаудеміи.

Такъ какъ, на этихъ условіяхъ, всѣ, или, по крайней мѣрѣ, значительное число означенныхъ площадей отданы въ эмфитевтическое владѣніе, то Правительственная Коммисія поручаетъ Губернскому Правленію:

по 1-му пункту, приказать повѣрить, которымъ изъ владѣльцевъ этихъ площадей истекли уже сроки эмфитевтическаго владѣнія;

по 2-му пункту, о такихъ площадяхъ, въ отношеніи коихъ сдѣлана оговорка объ измѣненіи чинша, представлять въ каждомъ отдѣльномъ случаѣ, соотвѣтственныя съ своей стороны заключенія;

по 3-му пункту, для предоставленія Казнѣ возможности

рѣзденія ей з д. 30 Czerwca (12 Lipca) r. z. Nr. 33,717/11,197, którym Rząd Gubernialny upoważniony już został do wydania takichъ zezwoleń na nieruchomości po-klasztorne.

Do powołanego wyżej przełożenia załączył Rząd Gubernialny, pomiędzy innemi, jeden z консенсовъ, wydany w dniu 12 Grudnia 1863 r. przez księdza Dmuchowskiego, ówczesnego Przełożonego Zgromadzenia Księży Misyonarzy Warszawskich, i Proboszcza kościoła parafialnego Ś-go Krzyża, na posiadanie placu Nr. 903-a, małżonkom Centner i Samsonowi Reichmann. W консенсусіе tymъ zwróciły uwagę Kommissyi Rządowej następujące szczegóły:

1) że podług niego prawo emphyteutyczne udzielone było tylko na lat 20, z prawem renowacyi za opłatą laudemium półtorarocznemu czynszowi wyrównywającego, i termin ten w d. 11 Maja r. b. się kończy;

2) że podług art. 6-go tegoż консенсу po upływie każdychъ 20-u lat, strony mogą zmienić wysokość corocznego czynszu, odpowiednio do szacunku publicznego, powszechnie w placach obywatelskich Warszawy przyjętego;

3) że wrazie ustąpienia komu innemu prawa emphyteutycznego do tego placu, posiadacz onego stosownie do art 10 go obowiązany jest: „dać zupełne pierwszeństwo dziedzicom w zakupieniu possessyi czyli nabycia zabudowań na ich placu wystawionych, a to za cenę, jaką inny daje, zmniejszoną o półtoraroczny czynsz, jakowy sam tymże dziedzicom, tytułem laudemium, wypłacić byłby powinien.“

Gdy pod takimi warunkami, jeżeli nie wszystkie, to zapewne znaczna część placów powyższych oddana jest w emphyteutyczne posiadanie, zatem Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu:

Co do 1-go. Aby sprawdzić kazał którym z posiadaczy tych placów termina emphyteutycznego posiadania upłynęły;

Co do 2-go. Aby co do takich placów, względem których zastrzeżoną jest zmiana czynszu, przedstawiał w każdymъ szczególowémъ przypadku odpowiednie ze swęj strony wnioski;

Co do 3-go. Żeby zaś Skarb wrazie zaszłej potrzeby mógł

пользоваться оговореннымъ въ консенсъ правомъ первенства на приобрѣтеніе, въ случаѣ встрѣтившейся надобности, недвижимаго имущества, имѣть обстоятельство это въ виду, при выдачѣ консенсовъ.

Наконецъ, такъ какъ, согласно прежнему донесенію Губернскаго Правленія, бывшему ордену ксендзовъ Миссіонеровъ въ Варшавѣ, кромѣ суммъ, составляющихъ собственность этого общества, и капиталовъ прихода Св. Креста, принадлежали еще фондуши по Миссіонерской семинаріи, подходящія равнымъ образомъ подѣ дѣйствіе Высочайшаго указа 27 Октября (8 Ноября) 1864 года о Римско-Католическихъ монастыряхъ,—въ Правительственной же Коммисіи до сихъ поръ не получены акты о переходѣ въ Казну, какъ капиталовъ прихода, такъ и капиталовъ помянутой семинаріи, то Правительственная Коммисія подтверждаетъ Губернскому Правленію о скорѣйшемъ представленіи этихъ актовъ.

Варшава, 26 Февраля (10 Марта) 1866 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Домбровскій.*

№ 46,285/15,394.

№ 36.

Повелѣніе Намѣстника въ Царствѣ, указывающее порядокъ дѣйствія относительно имѣній Краковской капитулы, духовенства и духовныхъ учреждений.

(26 Февраля (10 Марта) 1866 года.)

Въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства.

Статсъ-Секретарь при Советѣ Управленія Царства Польскаго.

Съ присоединеніемъ города Кракова въ 1846 году къ составу Австрійской Имперіи и съ раздѣленіемъ бывшей Краковской Епархіи на двѣ Епархіи: Краковскую и Кѣлецкую, Императорское Русское Правительство и Императорское Правительство Австрійское, признали справедливымъ и необходимымъ, раз-

пользоваться застрахованного консенсомъ права первенства нabyicia nieruchomości, Rząd Gubernialny okoliczność tę przy wydawaniu konsensów obowiązany jest mieć na uwadze.

Nakoniec, ponieważ jak Rząd Gubernialny w przeszłym swém przełożeniu doniósł, do b. Zgromadzenia Księży Misyonarzy Warszawskich, oprócz funduszów właściwych tegoż Zgromadzenia, i funduszów probostwa Ś-go Krzyża, należały także fundusze Seminarium po-misyonarskiego, które również podpadają pod Najwyższy ukaz z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 r. o klasztorach Rzymsko-Katolickich, Kommissya Rządowa zaś dotąd nie otrzymała od Rządu Gubernialnego aktów zajęcia funduszów tak probostwa jak i funduszów pomienionego Seminarium, przeto poleca Rządowi Gubernialnemu, aby z przedstawieniem tych aktów pospieszył.

w Warszawie, d. 26 Lutego (10 Marca) 1866 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Dąbrowski.*

Nr. 46,285/15,394.

№ 36.

Polecenie Namiestnika Królestwa, wskazujące przepisy postępowania z majątkami kapituły, duchowieństwa i zgromadzeń Krakowskich.

(d. 26 Lutego (10 Marca) 1866 r.)

Do Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

SEKRETARZ STANU PRZY RADZIE ADMINISTRACYJNEJ.

Z przyłączeniem w roku 1846 miasta Krakowa do składu Monarchii Austryackiej i z podziałem byłej Dyecezyi Krakowskiej na dwie Dyecezye: Krakowską i Kielecką, Rząd Cesarsko-Russki i Rząd Cesarsko-Austryacki uznały za słuszny i konie-

дѣлить имущества и капиталы Краковскаго духовенства между обѣими Епархіями: Краковскою (въ Австріи) и Кѣлецкою (въ Царствѣ Польскомъ).

Раздѣлъ этотъ донинѣ не воспослѣдовалъ за неназначеніемъ еще Австрійскимъ Правительствомъ уполномоченнаго къ тому Коммисара.

Между тѣмъ Краковское духовенство не только несправедливо пользуется донинѣ всѣми вообще доходами съ вышеозначенныхъ имуществъ и капиталовъ, находящихся въ Царствѣ Польскомъ, изъ которыхъ значительная доля причитается на часть Епархіи Кѣлецкой, но оно успѣло разновременно воспользоваться даже и нѣкоторою долею изъ самихъ капиталовъ, помѣщенныхъ подъ ипотечное обезпеченіе въ предѣлахъ Царства. Въ настоящее время, съ быстрымъ развитіемъ ликвидаціонной за крестьянскія земли операціи, вслѣдствіе которой многіе капиталы, помѣщенные въ прежнее время подъ ипотечныя обезпеченія, могутъ подлежать внезапному возвращенію кредиторамъ, предстоитъ совершенная необходимость ясно и окончательно опредѣлить, въ чью именно пользу имѣютъ поступить всѣ тѣ изъ таковыхъ капиталовъ, которые подлежатъ раздѣлу между Краковскою и Кѣлецкою Епархією; въ связи съ этимъ, необходимо также принять мѣры къ охраненію и прочихъ имуществъ и капиталовъ той же категоріи отъ обращенія ихъ самихъ и доходовъ съ нихъ въ исключительную пользу одного лишь духовенства Краковскаго.

Принявъ по этому въ уваженіе, что неопредѣленное положеніе Краковскихъ капиталовъ и имуществъ, находящихся въ здѣшнемъ краѣ, требуетъ принятія рѣшительной мѣры, которая до окончанія ожидаемыхъ съ Австрійскимъ Правительствомъ переговоровъ, воспрепятствовала бы постепенному обращенію въ пользу Краковскаго духовенства и учреждений тѣхъ капиталовъ и процентовъ, на которые Кѣлецкая Епархія имѣла со времени своего учрежденія неотъемлемыя права, Его Сіятельство Намѣстникъ въ Царствѣ приказать изволимъ:

1) впредь до окончанія имѣющихъ открыться съ Австрійскимъ Правительствомъ переговоровъ, относительно раздѣла фондовъ бывшей Краковской Епархіи, временно иммобилизовать всѣ имущества и капиталы Краковскаго духовенства и Краковскихъ духовныхъ учреждений, гдѣ бы таковыя имѣнія и капиталы

чезу podział majątków i kapitałów duchowieństwa Krakowskiego, pomiędzy obie Diecezyje: Krakowską (w Austrii) i Kielecką (w Królestwie Polskiem).

Podział atoli takowy nie nastąpił dotychczas, z powodu nieprzeznaczenia jeszcze przez Rząd Austryacki umocowanego do tego Kommissarza.

Tymczasem Duchowieństwo Krakowskie nietylko bez słuszności korzysta ze wszelkich w ogóle dochodów od rzeczonych majątków i kapitałów, znajdujących się w Królestwie Polskiem, i z których część znaczna na udział Diecezyi Kieleckiej przypada, lecz nadto zdołało, w różnych czasach, ściągnąć część pewną samychże kapitałów, umieszczonych na hypotekach w granicach Królestwa. Obecnie, w obec szybkiego rozwinięcia operacyi likwidacyjnej za grunta włościańskie, w skutek czego wiele kapitałów, umieszczonych dawniej na hypotekach, uledez może nagłemu zwrotowi wierzycielom, zachodzi niezbędna konieczność jasnego i ostatecznego określenia, na czyją mianowicie korzyść przejść mają te wszystkie z rzeczonych kapitałów, które kwalifikują się do podziału pomiędzy Diecezyje Krakowską i Kielecką; w związku zaś z tém niemniej jest niezbędnem przedsięwzięcie środków, w celu zapobieżenia przejściu i innych także majątków i kapitałów tej kategorii, jako też dochodów z nich, wyłącznie na rzecz Duchowieństwa Krakowskiego

Wziawszy przeto na uwagę, że nieokreślony stan kapitałów i majątków Krakowskich, znajdujących się w kraju tutejszym, wymaga przedsięwzięcia stanowczego środka, któryby, zanim oczekiwane z Rządem Austryackim układy ukończone zostaną, zapobiegł stopniowemu przejściu na rzecz Krakowskiego duchowieństwa i tamecznych instytucyj, takich kapitałów i procentów, do których Diecezya Kielecka, od chwili jęj ustanowienia, miałaby niezaprzeczone prawa; Namiestnik w Królestwie uznał za właściwe polecić:

1) do czasu ukończenia zawiązanemi być mających układów z Rządem Austryackim, we względzie podziału funduszów byłej Diecezyi Krakowskiej, czasowo unieruchomić wszelkie majątki i kapitały duchowieństwa Krakowskiego i tamecznych instytucyj duchownych, gdziekolwiekby takowe majątki i kapitały znajd-

въ предѣлахъ Царства Польскаго ни находились, и приостановить выдачу Краковскому духовенству и духовнымъ учреждениямъ, процентовъ съ сихъ капиталовъ;

2) въ случаѣ необходимости, по какому либо случаю, исключенія вышеозначенныхъ Краковскихъ суммъ изъ подлежащихъ ипотекъ, отсылать уплачиваемыя суммы на временное храненіе въ Польскій Банкъ и оставлять оныя въ семь Банкѣ, вмѣстѣ съ накопляющимися процентами, до окончательнаго утвержденія взаимныхъ расчетовъ;

3) безотлагательное исполненіе настоящаго постановленія возложить по принадлежности на Правительственныя Комисіи: Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, Финансовъ и Казначейства и Юстиціи, на Ликвитаціонную Комисію и Польскій Банкъ.

О таковомъ приказаніи Его Сіятельства Графа Намѣстника Царства имѣю честь увѣдомить Правительственную Комисію.

Варшава, 26 Февраля (10 Марта) 1866 года.

(подписано) *А. Заборовскій.*

№ 20,468.

№ 37.

Разрѣшеніе на отдачу въ 3-лѣтнее арендное содержаніе всѣхъ подуховныхъ земельныхъ участковъ свыше 90 морговъ, съ предвареніемъ, что арендные контракты могутъ быть уничтожены и ранѣе срока, по объявленіи о семъ арендатору за пять мѣсяцевъ до истеченія экономическаго года.

(2 (14) Апрѣля 1866 года.)

Всѣмъ Гражданскимъ Губернаторамъ.

Главный Директоръ, Предсѣдательствующій въ Правительственной Комисіи Финансовъ и Казначейства.

Указавъ Вашему Превосходительству въ предложеніи моемъ отъ 12 (24) Марта сего года, за № 18,139, способы заведенія яровыхъ посѣвовъ въ имѣніяхъ, принятыхъ въ вѣдѣніе Казны послѣ свѣтскаго Римско-Католическаго духовенства, заключающихъ въ себѣ земельныхъ угодій болѣе 90 морговъ, я, независимо отъ то-

вагы сія въ границахъ Królestwa Polskiego, i wstrzymać wypłatę duchowieństwu Krakowskiemu i instytutom duchownym procentów od tychże kapitałów;

2) wrazie zajęć mogącej konieczności wykreślenia, z jakiegobądź powodu, funduszów Krakowskich z właściwych hypotek, fundusze spłacane deponować czasowo w Banku Polskim, pozostawiając je w Banku, wraz z narastającymi procentami, do czasu ostatecznego zatwierdzenia wzajemnych obrachunków;

3) bezzwłoczne wykonanie niniejszego postanowienia, poruczyć Kommissyom Rządowym: Spraw Wewnętrznych i Duchownych, Przychodów i Skarbu i Sprawiedliwości, tudzież Kommissyi Likwidacyjnej i Bankowi Polskiemu, w czym do której z tych władz należy.

O powyższym reskrypcie Namiestnika Królestwa, mam honor zawiadomić Kommissyę Rządową.

w Warszawie, d. 26 Lutego (10 Marca) 1866 r.

(podpisano) *A. Zaborowski.*

Nr. 20,468.

№ 37.

Upoważnienie do oddawania w trzechletnią dzierżawę przez licytacyę, wszystkich gruntów po-duchownych, przenoszących 90 morgów przestrzeni, z tém zastrzeżeniem, że kontrakty o te grunta mogą być rozwiązane wcześnię, za poprzednięm na 5 miesięcy przed upływem roku ekonomicznego wypowiedzeniem dzierżawy.

(d. 2 (14) Kwietnia 1866 r.)

Do wszystkich Gubernatorów Cywilnych.

DYREKTOR GŁÓWNY, PREZYDUJĄCY W KOMMISSYI RZĄDOWEJ PRZYCHODÓW I SKARBU.

Wskazując JW. Panu, w rozporządzeniu mojem z dnia 12 (24) Marca r. b. Nr. 18,139, sposoby zaprowadzenia zasiewów jarych w dobach zajętych na Skarb po-duchowieństwie świeckiem Rzymsko-Katolickiem, i zawierających gruntów orných więcej jak

го, при приближающемся экономическомъ сроку, представлялъ Учредительному Комитету соображенія мои относительно обезпеченія съ таковыхъ имѣній дохода способами болѣе вѣрными къ выручкѣ онаго и не столь затруднительными и ненадежными, какъ казенное надъ сими имѣніями управленіе.

Вслѣдствіе сего, Учредительный Комитетъ, соглашаясь съ предположеніемъ моимъ относительно отдачи въ арендное содержаніе подуховныхъ имѣній мѣрою свыше 90 морговъ земли, находитъ, что предположеніе это должно быть приведено въ исполненіе въ возможно скорѣйшемъ времени, такъ какъ наступаетъ уже время межевыхъ работъ. Въ виду сего должны быть приняты мѣры, которыя, съ одной стороны, устранили бы замедленія въ производствѣ самихъ торговъ, а съ другой, доставляли бы возможность участвовать въ торгахъ возможно большому числу лицъ. Принимая во вниманіе, что производство торговъ въ Губернскихъ Правленіяхъ могло бы затруднить сіи учрежденія по многочисленности статей предназначенныхъ къ отдачѣ въ арендное содержаніе, Учредительный Комитетъ призналъ возможнымъ допустить производство торговъ и въ Уѣздныхъ Управленіяхъ, съ тѣмъ, чтобы торги эти были утверждены Губернскимъ Правленіемъ.

Еслибы по какимъ либо причинамъ торги не состоялись, Губернаторамъ надлежало бы предоставить право отдавать упомянутыя имѣнія въ аренду безъ торговъ.

Наконецъ, имѣя въ виду, что постановленіе Намѣстника отъ 24 Января 1818 года, требующее отъ желающихъ арендовать казенныя имѣнія свидѣтельства о знаніи сельскаго хозяйства, устраняетъ значительное число конкурентовъ на торги и особенно сельское населеніе, Учредительный Комитетъ призналъ соответственнымъ на сей разъ отмѣнить дѣйствіе сего постановленія.

На основаніи вышеизложеннаго, Учредительный Комитетъ, въ засѣданіи 10 (22) истекшаго Марта постановилъ:

1) торги на отдачу подуховныхъ имѣній въ трехлѣтнее арендное содержаніе, съ предвареніемъ, что контракты могутъ быть уничтожены и ранѣе срока, по объявленіи о семъ арендатору за пять мѣсяцевъ до истеченія экономическаго года, производятся въ Губернскихъ Правленіяхъ, или въ Уѣздныхъ Управленіяхъ; во всякомъ случаѣ торги утверждаются окончательно Губернскимъ Правленіемъ;

90 морговъ; независимо отъ того, зъ powodu zbliżającego się terminu ekonomicznego, przedstawiłem Komitetowi Urządzącemu wnioski moje, co do zapewnienia dochodu z tych dóbr, środkami więcej pewnemi, nie tyle uciążliwemi i wątpliwemi, jak administracya rządowa.

W skutek tego, Komitet Urządzący, zgadzając się na propozycję moją, co do wypuszczenia w dzierżawę dóbr poduchownych, zawierających gruntu więcej jak 90 morgów, uznał, że z powodu nastania już pory roku sprzyjającej wykonywaniu czynności pomiarowych, propozycya ta powinna być wprowadzona w wykonanie w jak najkrótszym czasie. W tym celu, należy przedsięwziąć środki dla usunięcia z jednej strony zwłoki w odbyciu licytacji i dla zapewnienia z drugiej strony, o ile można największej liczbie osób możności konkurowania. Mając na względzie, że odbywanie licytacji w Rządach Gubernialnych, mogłoby być uciążliwym dla tychże władz, z powodu znacznej liczby dóbr, do wypuszczenia w dzierżawę przeznaczonych, Komitet Urządzący uznał możliwym, dozwoić na odbywanie licytacji i w Zarządach powiatowych, z zastrzeżeniem, aby licytacya była zatwierdzoną przez Rząd Gubernialny.

Gdyby z jakichkolwiek przyczyn ogłoszona licytacya spełzła na niczem, należałoby nadać Gubernatorom prawo wypuszczania rzeczonych dóbr w dzierżawę z wolnej ręki.

Nakoniec, z uwagi, że postanowienie Namiestnika z dnia 24 Stycznia 1818 r. wymagające od dzierżawców dóbr rządowych świadectwa ze znajomości gospodarstwa wiejskiego, usuwa od licytacji znaczną liczbę konkurentów, a przedewszystkiem stan włościański; Komitet Urządzący uznał potrzebę uchylić na ten raz moc tego postanowienia.

Na tѣj zasadzie, Komitet Urządzący, na posiedzeniu w dniu 10 (22) Marca r. b. postanowił:

1) licytacye na wypuszczenie dóbr poduchownych w trzechletnią dzierżawę, z zastrzeżeniem, że kontrakt może być rozwiązany przed terminem, za wypowiedzeniem onego dzierżawcy na pięć miesięcy przed upływem roku ekonomicznego, odbywać się mają w Rządach Gubernialnych lub w Zarządach powiatowych, w każdym zaś razie ulegają zatwierdzeniu przez Rząd Gubernialny;

2) если торги не состоятся, то Губернаторамъ предоставляется право отдавать упомянутыя имѣнія въ аренду безъ торговъ;

3) желающіе арендовать полуховныя земли допускаются на сей разъ къ торгамъ безъ представленія свидѣтельства о знаніи сельскаго хозяйства, требуемаго постановленіемъ Намѣстника отъ 24 Января 1818 года.

О такомъ постановленіи Учредительнаго Комитета извѣщая Ваше Превосходительство, въ дополненіе къ предложеніямъ моимъ отъ 4 (16) минувшаго Февраля, за № 4,075/1,320 и 10,114, для дальнѣйшаго со стороны Вашей распоряженія, къ точному и немедленному исполненію онаго, присовокупляю:

1) что изъ духовныхъ имѣній, подлежащихъ на основаніи сего постановленія къ отдачѣ въ арендное содержаніе, слѣдуетъ исключить: а) находящіяся въ оныхъ имѣніяхъ дѣса, б) земли и строенія, оставляемыя впредь въ пользованіе духовенства и церковной прислуги, в) земли, отведенныя Участковыми Коммиссарами крестьянамъ въ собственность, и г) всѣ имѣнія и оброчныя статьи, которыя по формальнымъ контрактамъ отданы были въ содержаніе духовенствомъ или духовными учрежденіями до воспослѣдованія Высочайшаго указа 14 (26) Декабря 1865 года объ устройствѣ Римско-Католическаго духовенства;

2) что торги эти слѣдуетъ производить отъ суммы дохода, значащагося съ таковыхъ имѣній по инвентарнымъ описямъ имущества свѣтскаго духовенства и духовныхъ учреждений, или же по доходу нынѣ исчисленному по приемнымъ объ нихъ актамъ, и

3) что, послѣ утверженія торговъ, Губернское Правленіе обязано представить въ Правительственную Коммисію Финансовъ о каждомъ имѣніи одинъ экземпляръ заключеннаго съ съемщикомъ договора для дальнѣйшаго распоряженія о внесеніи на окладъ подлежащаго съ имѣній отданныхъ въ содержаніе дохода, присовокупивъ къ тому свѣдѣніе о количествѣ и родѣ залога принятаго на обезпеченіе сего дохода.

Долгомъ считаю на это важное и крайне слѣшное дѣло обратить особенное вниманіе Вашего Превосходительства и поручить оное личной Вашей заботливости.

На счетъ имѣній, въ которыхъ менѣе 90 морговъ, Ваше

2) wrazie niedojścia licytacji do skutku, Gubernatorowie mają prawo wypuszczać wspomniane dobra w dzierżawę z wolnej ręki;

3) osoby życzące sobie wziąć w dzierżawę grunta po-duchowne, przypuszczane są, na ten raz jeden, do licytacji, bez składania świadectwa znajomości gospodarstwa wiejskiego, przepisanego postanowieniem Namiestnika z dnia 24 Stycznia 1818 roku.

O powyższej decyzji Komitetu Urządzającego, zawiadamiając JW. Pana, w następstwie rozporządzeń moich z dnia 4 (16) Lutego r. b. Nr. 4,075/1,320 i 10,114, dla wydania dalszych rozporządzeń, pod względem ścisłego i bezzwłocznego wykonania onej, nadmieniam:

1) że z dóbr po-duchownych, ulegających na zasadzie tego postanowienia wydzierżawieniu, należy wyłączyć: a) znajdujące się w tych dobrach lasy; b) grunta i budowle, pozostawione nadal na użytek duchowieństwa i służb kościelnych; c) grunta nadane przez Kommissarzy na własność włościanom; d) dobra i dochody, które za formalnemi kontraktami były wypuszczone w dzierżawę przez duchowieństwo lub instytutu duchowne, przed zapadnięciem Najwyższego ukazu z dnia 14 (26) Grudnia 1865 roku o urządzeniu duchowieństwa Rzymsko-Katolickiego;

2) że licytacje należy rozpoczynać od summ, wykazanych jako dochód z dóbr, w inwentarzach majątku duchowieństwa świeckiego i instytutów duchownych, lub też od cyfry dochodu, wykazanego w aktach zajęcia;

3) że po zatwierdzeniu licytacji, Rząd Gubernialny winien przedstawić Kommissyi Skarbu, co do każdych dóbr, jeden exemplarz kontraktu zawartego z plus-licytantem, dla wprowadzenia do etatu dochodu z dóbr wydzierżawionych i dołączyć wiadomość o wysokości i rodzaju kaccyi, przyjętej na zabezpieczenie tegoż dochodu.

Uważam za obowiązek, zwrócić szczególną bacność JW. Pana na tę ważną i bardzo pilną czynność, i zalecić onej osobistej jego troskliwości.

Co do dóbr zawierających mniej jak 90 morgów przestrzeni, otrzyma JW. Pan oddzielne rozporządzenie, po odebraniu

O dobrach rządowych.

Превосходительство получите особое распоряжение, какъ скоро и получу на сей предметъ разрѣшеніе Учредительнаго Комитета.

Варшава, 2 (14) Апрѣля 1866 года.

Главный Директоръ (подписано) *Косзелев.*

№ 19,640/7,152.

№ 38.

О введеніи въ кассовыхъ книгахъ новой статьи: „Фундуши свѣтскаго духовенства и духовныхъ Римско-Католическихъ учреждений“.

(4 (16) Юля 1866 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

ПРАВИТЕЛЬСТВЕННАЯ КОМИСИЯ ФИНАНСОВЪ И КАЗНАЧЕЙСТВА.

На основаніи Высочайшаго указа 14 (26) Декабря пстекшаго года объ устройствѣ свѣтскаго Римско-Католическаго духовенства въ Царствѣ Польскомъ, приняты въ завѣдываніе Казны всѣ суммы, принадлежавшія къ имуществу этого духовенства.

Поэтому, для контроля поступленія означенныхъ суммъ, оказывается нужнымъ открыть въ кассовыхъ книгахъ новую статью. Съ этою цѣлью Правительственная Комисія разрѣшаетъ Губернскому Правленію предписать Губернскому и Уѣзднымъ Казначействамъ, въ кассовыхъ книгахъ и вѣдомостяхъ, въ отдѣлѣ „казенные депозиты“, открыть новую статью: „суммы Римско-Католическаго свѣтскаго духовенства и духовныхъ учреждений“, и на будущее время записывать подъ означенною статьею, всѣ денежные взносы, поступающіе по поводу принятія въ Казну имѣній свѣтскаго духовенства. Суммы эти, Уѣзднаыя Казначейства обязаны при соотвѣтственныхъ объявленіяхъ, съ поясненіемъ подробностей, немедленно переводить въ Губернское Казначейство, для внесенія въ ту же самую статью; Губернское же Казначейство, по удовлетвореніи изъ оныхъ расходовъ, на основаніи особыхъ ассигновокъ, должно остальныя деньги, при такихъ

przezemnie upoważnienia w tym względzie Komitetu Urządającego.

w Warszawie, d. 2 (14) Kwietnia 1866 r.

Dyrektor Główny (podpisano) *Koszelew.*

Nr. 19,640/7,152.

№ 38.

O założeniu w księgach kassowych nowego tytułu „fundusze duchowieństwa świeckiego i instytucji duchownych Rzymsko-Katolickich“.

(d. 4 (16) Lipca 1866 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Z mocy Najwyższego ukazu z dnia 14 (26) Grudnia r. z. o urządzeniu duchowieństwa świeckiego Rzymsko-Katolickiego w Krolestwie Polskiem, zajęte zostały w zarząd Skarbu wszelkie fundusze z majątków tegoż duchowieństwa.

Dla skontrolowania przeto wpływu onych zachodzi potrzeba utworzenia nowego tytułu w księgach kassowych. W tym celu Kommissya Rządowa upoważnia Rząd Gubernialny do polecenia swjej Kassie gubernialnej, oraz Kassom powiatowym, aby w księgach swych i ekstraktach, w oddziale „depozyta skarbowe“, założyły nowy tytuł: „fundusze duchowieństwa świeckiego i instytucji duchownych Rzymsko-Katolickich“, i na przyszłość wszelkie wpływy, jakie z powodu zajęcia majątków duchowieństwa świeckiego następować będą, pod wspomniony tytuł zapisywały, które następnie przy stosownych deklaracjach, z wymienieniem szczegółów, Kassy powiatowe zaraz przekazać powinny pod tenże sam tytuł do Kassy gubernialnej, a Kassa gubernialna, po zaspokojeniu z nich wydatków, jakie oddzielnemi assygnacyami zarządzane będą, resztę wpływów, przy podobnychże szczegółowych deklaracjach

же подробныхъ объявленіяхъ, отсылать въ Главное Казначейство Царства по истеченіи каждой четверти года.

Губернское же Правленіе обязано, при каждомъ переводѣ поступленій этого рода въ Главное Казначейство Царства, представлять въ то же время, въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства вѣдомости онымъ, съ поясненіемъ, откуда каждая сумма поступила и переведена въ Казначейство.

Варшава, 4 (16) Іюля 1866 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Домбровский*.

№ 17,738/6,423.

№ 39.

Повелѣніе Намѣстника Царства, данное въ дополненіе правилъ объ имуществѣ Краковскаго духовенства.

(4 (16) Августа 1866 года.)

Въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства.

СТАТСЪ СЕКРЕТАРЬ ПРИ СОВѢТѢ УПРАВЛЕНІЯ ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

Вслѣдствіе представленія Главнаго Директора Юстиціи отъ 8 (20) Іюня сего года, за № 6,505, и согласно съ заключеніемъ Главнаго Директора Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, представленнымъ въ отзывѣ отъ 21 Іюля (2 Августа) сего года, за № 21,675/4,040, Его Сіятельство Графъ Намѣстникъ въ Царствѣ, въ дополненіе приказанія, объявленнаго въ отзывѣ моемъ отъ 26 Февраля (10 Марта) сего года, за № 20,468, объ иммобилизаціи всѣхъ имуществъ и капиталовъ, а равно и доходовъ отъ имуществъ принадлежащихъ Краковскому духовенству и тамошнимъ духовнымъ учрежденіямъ, если таковыя находятся въ Царствѣ временно, приказать изволимъ:

1) не дозволять заключать ни частнымъ, ни нотаріальнымъ порядкомъ новые контракты объ арендномъ содержаніи тѣхъ недвижимыхъ имѣній Краковскаго духовенства и сказанныхъ учреждений, по которымъ истекли сроки прежнимъ аренднымъ контрактамъ;

cyach, w terminach kwartalnych, odsyłać ma do Kassy Głównej Królestwa.

Sam zaś Rząd Gubernialny obowiązany jest, przy każdymъ przelewie wpływów do Kassy Głównej Królestwa, jednocześnie nadsyłać Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu wykazy tychże, z wyszczególnieniem z czego jaka summa pobrana i przelana została.

Warszawa, dnia 4 (16) Lipca 1866 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Dąbrowski*.

Nr. 17,738/6,423.

№ 39.

Polecenie Namiestnika Królestwa, dopełniające przepisy postępowania z majątkami duchowieństwa Krakowskiego.

(d. 4 (16) Sierpnia 1866 r.)

Do Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

SEKRETARZ STANU PRZY RADZIE ADMINISTRACYJNEJ.

W skutku przedstawienia Dyrektora Głównego Sprawiedliwości z dnia 8 (20) Czerwca r. b. Nr. 6,505, i zgodnie z opinią Dyrektora Głównego Spraw Wewnętrznych i Duchownych, wyrażoną w odezwie z dnia 21 Lipca (2 Sierpnia) r. b. Nr. 21,675/4,040, Jaśnie Wielmożny Hrabia Namiestnik w Królestwie Polskiem, dodatkowo do polecenia swego, objawionego w odezwie mojej z dnia 26 Lutego (10 Marca) r. b. Nr. 20,468 w przedmiocie immobilizacyi wszelkich dóbr, funduszów i dochodów z dóbr, do duchowieństwa Krakowskiego i tamtejszych instytucyj duchownych należących, o ile takowe czasowo w Królestwie się znajdują, rozkażać raczył:

1) nie dozwalać zawierania ani prywatnych, ani notaryalnych kontraktów, na wydzierżawienie tych majątków nieruchomości duchowieństwa Krakowskiego i instytucyj wyżej wspomnianych, co do których upłynął termin poprzednich kontraktów dzierżawnych;

2) предписать Правительственной Комисіи Финансовъ и Казначейства подобныя имѣнія взять временно въ казенное управленіе по правиламъ предписаннымъ для казенныхъ имѣній, со внесеніемъ доходовъ въ Польскій Банкъ.

О такомъ рѣшеніи Его Сіятельства Графа Намѣстника въ Царствѣ, имѣю честь увѣдомить Ваше Превосходительство для зависящаго исполненія онаго, присовокупляя, что вмѣстѣ съ симъ поставляется о немъ въ извѣстность Главныхъ Директоровъ Юстиціи и Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, а также Директора Дипломатической Канцеляріи.

Варшава, 4 (16) Августа 1866 года.

(подписано) *А. Заборовскій.*

№ 24,222.

№ 40.

Объясненіе о томъ, что нѣтъ надобности составлять ликвидаціонныя проекты и табели землямъ, перешедшимъ въ собственность крестьянъ въ помонастырскихъ и подуховныхъ имѣніяхъ.

(1 (13) Сентября 1866 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Комисіи Финансовъ и Казначейства.

На основаніи Высочайшаго указа 27 Октября (8 Ноября) 1864 года о Римско-Католическихъ монастыряхъ въ Царствѣ Польскомъ, всѣ монастырскія имѣнія и капиталы перешли въ завѣдываніе Казны, указомъ же 14 (26) Декабря 1865 года объ устройствѣ свѣтскаго Римско-Католическаго духовенства и имущества этого духовенства, а равно Римско-Католическихъ духовныхъ учреждений, переданы въ завѣдываніе Казны; сверхъ того, вслѣдствіе постановленія Его Сіятельства, Графа Намѣстника въ Царствѣ отъ 28 Ноября (10 Декабря) 1864 года, поступили

2) polecieć Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu zająć dobra tego rodzaju czasowo w administracyę rządową, podług przepisów dla dóbr rządowych wydanych, z obowiązkiem przelewania dochodów do Banku Polskiego.

O powyższej decyzyi Jaśnie Wielmożnego Hrabiego Namiestnika w Królestwie, mam zaszczyt zawiadomić JW. Pana, dla należytego wykonania, z nadmienieniem, że jednocześnie zawiadomieni o tém zostają Dyrektorowie Główni: Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych i Duchownych, a również Dyrektor Kancellaryi Dyplomatycznej.

Warszawa, d. 4 (16) Sierpnia 1866 r.

(podpisano) *A. Zaborowski.*

Nr. 24,222.

№ 40.

Objaśnienie, że nie ma potrzeby układać projektów i likwidacyjnych tabell gruntów, przeszłych na własność włościan w dobrach po-klasztornych i po-duchownych.

(d. 1 (13) Września 1866 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Z mocy Najwyższego ukazu z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 roku o klasztorach Rzymsko-Katolickich w Królestwie Polskiem, wszelkie majątki i fundusze klasztorne przeszły w zawiadywanie Skarbu; ukaz zaś z d. 14 (26) Grudnia 1865 r. o urządzeniu duchowieństwa świeckiego Rzymsko-Katolickiego, również majątek duchowieństwa tego i instytucyj duchownych Rzymsko-Katolickich, oddał w zarząd Skarbu, a postanowienie Jaśnie Wielmożnego Hrabiego Namiestnika Królestwa z d. 28 Li-

въ казенное управленіе имущества монашествующаго Греко-Уніатскаго духовенства.

Въ числѣ имуществъ Римско-Католическаго и Греко-Уніатскаго монашествующаго духовенства, а также Римско-Католическихъ свѣтскаго духовенства и духовныхъ учреждений, находятся земскія имѣнія, съ крестьянскими участками, которые указомъ 19 Февраля (2 Марта) 1864 года, надѣлены въ собственность крестьянъ.

Такъ какъ, въ отношеніи имѣній, оставшихся послѣ упраздненныхъ въ 1819 году духовныхъ учреждений, Учредительный Комитетъ, постановленіемъ, состоявшимся 28 Октября (9 Ноября) 1864 года, признавая таковыя наравнѣ съ казенными имѣніями, нашелъ, что ликвидационныя табели вознагражденія за упраздненныя повинности съ земель перешедшихъ въ собственность крестьянъ, не должны быть составляемы подобно тому, какъ въ казенныхъ имѣніяхъ, и какъ между имѣніями отошедшими отъ духовенства въ 1864, 1865 и 1866 годахъ и принятыми въ Казну въ 1818 году, не существуетъ никакой разницы, ибо тѣ и другія имѣнія перешли въ собственность Правительства, то Правительственная Комиссія Финансовъ и Казначейства даетъ знать Губернскому Правленію, что по отошедшимъ отъ духовенства имѣніямъ не слѣдуетъ составлять ликвидационныхъ проектовъ и табелей, за поступившія въ собственность крестьянъ земли, а тѣмъ самимъ и требовать вознагражденія за эти земли.

Варшава, 1 (13) Сентября 1866 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Домбровскій.*

№ 14,011/5,141.

stopada (10 Grudnia) 1864 roku, i majątki duchowieństwa zakonnego Greko-Unickiego oddało w zawiadywanie Skarbu.

Pomiędzy majątkami duchowieństwa zakonnego Rzymsko-Katolickiego i Greko-Unickiego, oraz duchowieństwa świeckiego i instytutów Rzymsko-Katolickich, są dobra ziemskie, a w nich znajdują się posiadłości włościańskie, ukazem z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 roku na własność im nadane.

Ponieważ co do dóbr pozostałych po zniesionych Instytutach duchownych w roku 1819, Komitet Urządzący decyzyą z dnia 28 Października (9 Listopada) 1864 roku, uważając je na równi z dobrami rządowemi, uznał, że tabelle likwidacyjne wynagrodzenia za powinności zniesione z gruntów przeszłych na własność włościan, tak jak w dobrach rządowych, nie powinny być sporządzane, a między majątkami zajętemi duchowieństwu w roku 1864, 1865 i 1866 i temi, które zajęte zostały po roku 1818 nie ma różnicy, ponieważ jedne i drugie stały się własnością Rządu, przeto Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu uprzedza Rząd Gubernialny, że dla dóbr po duchowieństwie zajętych, ani projektów i tabell likwidacyjnych za oddane na własność grunta włościańskie układać, a tém samém ani wynagrodzenia za też grunta żądać nie należy.

Warszawa, dnia 1 (13) Września 1866 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Dąbrowski.*

Nr. 14,011/5,141.

№ 41.

Распоряжение о томъ, чтобы пропинаціонный доходъ отъ продажи питей на крестьянскихъ земляхъ, принадлежавшихъ прежде монастырямъ или свѣтскому Римско-Католическому духовенству, отдаваемъ былъ въ аренду подобно тому, какъ въ казенныхъ имѣніяхъ.

(20 Сентября (2 Октября) 1866 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Общими распоряженіями Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, отъ 2 (14) Апрѣля текущаго года, за № 24.100/8,747 и отъ 14 (26) того же мѣсяца и года, за № 19,393/6,912, предоставлено Губернскому Правленію отдавать въ арендное содержаніе имѣнія, недвижимости и всякія угодія, перешедшія въ казенное управленіе отъ Римско-Католическаго духовенства, а также и доходы отъ продажи питей, какъ на фольварочныхъ, такъ и на крестьянскихъ земляхъ. Первымъ изъ приведенныхъ распоряженій предоставлено сдать въ аренду имѣнія и всякія угодія, принадлежавшія къ свѣтскому духовенству, на три года, съ 19 Іюня (1 Іюля) текущаго года, по таковое же число 1869 года, съ правомъ устраненія содержателя въ каждомъ году, объявляя о томъ пятью мѣсяцами впередъ; вторымъ же распоряженіемъ разрѣшено отдавать въ арендное содержаніе имѣнія и всякія угодія помонастырскія, при чемъ указано, которыя изъ нихъ могутъ быть отданы въ аренду на три года, съ правомъ устраненія содержателя въ каждомъ году, а которыя на одинъ только годъ.

Извѣстно Губернскому Правленію, что существовавшій донынѣ порядокъ взиманія дохода отъ продажи питей на земляхъ, перешедшихъ въ собственность крестьянъ (за исключеніемъ имѣній принадлежащихъ Казнѣ, или состоящихъ въ казенномъ управленіи, въ которыхъ доходъ сей взимается на другихъ основаніяхъ), распоряженіемъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 2 (14) Мая текущаго г., за № 28,796/10,352, оставленъ былъ въ дѣйствиіи съ 19 Іюня (1 Іюля) по 20 Августа (1 Сентября); не-

№ 41.

Rozporządzenie, że dochody z propinacyi czyli ze sprzedaży trunków na gruntach włościańskich w dobrach, będących dawniej własnością klasztorów lub duchowieństwa świeckiego Rzymsko-Katolickiego, mają być wydzierżawiane podobnie jak w dobrach rządowych.

(d. 20 Września (2 Października) 1866 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Rozporządzeniami ogólnemi Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 2 (14) Kwietnia r. b. Nr. 24,100/8,747 i z dnia 14 (26) tegoż miesiąca i roku Nr. 19,393/6,912, Rząd Gubernialny upoważniony został do wydzierżawienia dóbr, realności i wszelkich użytków po duchowieństwie Rzymsko-Katolickiem, w zarząd Skarbu przeszłych, a tém samém i dochodów ze sprzedaży trunków tak na gruntach folwarcznych jak i na gruntach włościańskich, mianowicie: rozporządzeniem pierwszym do wypuszczania w dzierżawę dóbr i wszelkich użytków po duchowieństwie świeckiem, na lat trzy, od dnia 19 Czerwca (1 Lipca) r. b. do tegoż dnia 1869 roku, z możliwością wypowiedzenia dzierżawy w każdym roku na pięć miesięcy naprzód, zaś rozporządzeniem drugim do wydzierżawienia dóbr i wszelkich użytków po-klasztornych, przycém wskazano zarazem, które z nich wydzierżawione być mają na lat trzy z możliwością wypowiedzenia dzierżawy w każdym roku, a które tylko na rok jeden.

Wiadomo Rządowi Gubernialnemu, że dotychczasowy sposób poboru dochodu ze sprzedaży trunków na gruntach przeszłych na własność włościan, z wyłączeniem dóbr rządowych, lub pod zarządem Skarbu będących, w których dochód ten na innych zasadach jest pobierany, rozporządzeniem Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 2 (14) Maja roku bieżącego

подлежит однако сомнѣнію, что распоряженіе это не могло относиться къ доходу отъ продажи питей на крестьянскихъ земляхъ въ поступившихъ въ Казну подуховныхъ имѣнійхъ. Какъ же на счетъ отдачи таковыхъ имѣній въ арендное содержаніе сдѣланы уже, какъ сказано выше, надлежашія распоряженія, то по сей причинѣ въ распоряженіи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 8 (20) Августа текущаго года, за № 57,032/20,592, о порядкѣ взиманія дохода отъ продажи питей на крестьянскихъ земляхъ съ 20 Августа (1 Сентября) текущаго года, не упомянуто о подуховныхъ имѣнійхъ и угодіяхъ. Поэтому, гдѣ пропинаціонный доходъ отъ продажи питей на крестьянскихъ земляхъ въ имѣнійхъ принадлежавшихъ прежде монастырямъ, или свѣтскому Римско-Католическому духовенству, отданъ былъ въ аренду на такихъ же основаніяхъ, какъ доходъ сего рода отъ продажи питей на крестьянскихъ земляхъ въ частныхъ имѣнійхъ, тамъ, по уваженію, что имѣнія помонастырскія и свѣтскаго духовенства перешли въ завѣдываніе Казны, доходъ отъ продажи питей на крестьянскихъ земляхъ долженъ быть отдаваемъ въ содержаніе такимъ же порядкомъ, какъ это предписано сдѣлать въ казенныхъ имѣнійхъ, чѣмъ Губернское Правленіе должно заняться безотлагательно, руководствуясь основаніями, указанными въ общемъ распоряженіи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 19 (31) Августа текущаго года, за № 46,523/16,879, на сколько таковая отдача въ арендное содержаніе еще не состоялась и на сколько отъ дальнѣйшаго содержанія нынѣшніе содержатели отказались на основаніи Высочайше утвержденаго положенія объ акцизномъ сборѣ съ питей, отъ 7 (19) Іюня текущаго года. Не оставить при томъ Губернское Правленіе, за пользованіе доходомъ, сверхъ опредѣленнаго срока, подвергнуть кого слѣдуетъ взысканію арендной суммы въ размѣрѣ вносимыхъ ими дѣньми платежей. При томъ, желая имѣть точное свѣдѣніе о дѣйствіяхъ Губернскаго Правленія по отдачѣ въ арендное содержаніе дохода отъ продажи питей на крестьянскихъ земляхъ въ подуховныхъ имѣнійхъ, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства предписываетъ представить ей подробный по сему предмету отчетъ, съ указаніемъ, гдѣ доходъ отъ продажи питей, на означенныхъ земляхъ, отданъ въ аренду вмѣстѣ съ имѣніями, и за какую плату, при

Nr. 28,796/10,352 od dnia 19 Czerwca (1 Lipca) tegoż roku przedłużony był do dnia 20 Sierpnia (1 Września); nie ulega wszakże wątpliwości, że rozporządzenie to nie mogło dotyczyć dochodu ze sprzedaży trunków na gruntach włościańskich, w dobrach po-duchownych, jako w zarząd Skarbu przeszłych, i skoro względem wydzierżawienia tychże dóbr i użytków po-duchownych, już wcześniej, jak wyżej, wydane zostały rozporządzenia; dla tego też rozporządzenie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 8 (20) Sierpnia roku bieżącego Nr 57,032/20 592 wydane co do sposobu pobierania dochodu ze sprzedaży trunków na gruntach włościańskich od dnia 20 Sierpnia (1 Września) roku bieżącego, wyłączyło dobra i realności po-duchowne. Gdzie zatem dochody z propinacyi czyli ze sprzedaży trunków na gruntach włościańskich w dobrach, będących dawniej własnością klasztorów lub duchowieństwa świeckiego Rzymsko-Katolickiego, oddane były w dzierżawę na tych samych zasadach, jak także dochody ze sprzedaży trunków na gruntach włościańskich w dobrach prywatnych, tam z uwagi, że dobra po-klasztorach i po duchowieństwie świeckiem przeszły w zawiadywanie Skarbu, dochody ze sprzedaży trunków na gruntach włościańskich winny być wydzierżawione w taki sam sposób, jak zarządzono dopełnić to w dobrach rządowych, czem obowiązany jest Rząd Gubernialny natchytności zająć się, a to pod warunkami przesłanymi mu przy ogólnem rozporządzeniu Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 19 (31) Sierpnia roku bieżącego Nr. 46,523/16,879, o ile wydzierżawianie to jeszcze nie zostało dokonane, lub o ile dalszej dzierżawy dotychczasowi dzierżawcy zrzekli się, na mocy Narwyżer zatwierdzonej ustawy o akcyzie od trunków z dnia 7 (19) Czerwca roku bieżącego. Nie przepomni przytém Rząd Gubernialny, za używalność nad termin zakresłony, pociągnąć użytkowników do opłaty w stosunku dotychczas uiszczanej. Chcąc zaś mieć dokładną wiadomość pod względem działań Rządu Gubernialnego co do wydzierżawienia dochodu ze sprzedaży trunków na gruntach włościańskich, w dobrach po-duchownych, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu poleca mu, aby jej złożył kategoryczne w tej mierze sprawozdanie, wykazujące gdzie dochód ze sprzedaży trunków na tychże gruntach wydzierżawiony został, łącznie z dobrami i za jaką opłatą, przy wskazaniu poprzedniej,

обозначеніи прежней, а гдѣ отдѣльно и за какую сумму съ обозначеніемъ то же прежняго платежа.

Причемъ Губернское Правленіе обязывается удостовѣрить, что нигдѣ въ подуховныхъ имѣніяхъ не упущена отдача въ аренду дохода отъ продажи питей.

Варшава, 20 Сентября (2 Октября) 1866 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Домбровский.*

№ 62,127/22,528.

№ 42.

О разрѣшеніи Губернскимъ Правленіямъ приѣма, для храненія, отъ Коммисій по крестьянскимъ дѣламъ документовъ, касающихся земель, предоставленныхъ безземельнымъ крестьянамъ въ помонастырскихъ и въ подуховныхъ имѣніяхъ

(24 Января (5 Февраля) 1867 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Членъ завѣдывающій дѣлами Учредительнаго Комитета, въ отзывѣ отъ 18 (30) Ноября 1866 года, за № 15,353, пояснилъ, что одна изъ Коммисій по крестьянскимъ дѣламъ возбудила просьбу, куда должны быть передаваемы, для храненія, документы о предоставленныхъ въ распоряженіи Коммисіи, подуховныхъ имѣніяхъ, какъ переданные Губернскими Правленіями, такъ и поступающіе отъ Гг. Коммисаровъ, по окончаніи ими раздачи этихъ земель.

Г. Членъ завѣдывающій, полагая, что означенные документы, по окончаніи надѣленія безземельныхъ, могли бы быть передаваемы для храненія въ Губернскія Правленія, проситъ, въ случаѣ согласія на означенное предположеніе, сдѣлать распоряженіе о приѣмѣ Губернскими Правленіями сказанныхъ документовъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ, не встрѣчая препятствій къ приведенію въ исполненіе сказаннаго предположенія, поручаетъ Губернскому Правленію, при поступленіи отъ Ком-

а гдѣе oddzielnie за jaką sumę, przy wskazaniu również poprzedniej.

Wreszcie poświadczy Rząd Gubernialny, że nigdzie wydzierżawienia dochodu ze sprzedaży trunków w dobrach po-duchownych nie pominięto.

w Warszawie, d. 20 Września (2 Października) 1866 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Dąbrowski.*

Nr. 62,127/22,528.

№ 42.

Upoważnienie dla Rządów Gubernialnych do przyjmowania od Kommissyów do spraw włościańskich w depozyt dowodów, dotyczących nadania włościanom bezrolnym gruntów po-klasztornych i po-duchownych.

(d. 24 Stycznia (5 Lutego) 1867 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Członek zawiadujący interessami Komitetu Urządzącego, w odezwie z d. 18 (30) Listopada 1866 r. Nr. 15,353, zawiadomił, że jedna z Kommissyj do spraw włościańskich uczyniła zapytanie, gdzie mają być oddawane do zachowania dowody dotyczące odstąpionych do dyspozycyi Kommissyi dóbr po-duchownych, tak otrzymane od Rządów Gubernialnych, jako też i przedstawiane przez Kommissarzy, po ukończeniu przez nich rozdania tych gruntów.

Członek zawiadujący będąc zdania, że wspomniane wyżej dowody, po ukończeniu uposażenia włościan bezrolnych, możnaby oddawać Rządom Gubernialnym, do zachowania, upraszał, wraze zgodzenia się na jego wniosek, o wydanie rozporządzenia, aby Rządy Gubernialne pomienione dowody przyjmowały.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, nie znajdując przeszkody do wprowadzenia rzeczzonego wniosku w wykonanie, poleca

мисій по крестьянскимъ дѣламъ документовъ, касающихся земель, предоставленныхъ безземельнымъ, принимать таковыя для хранения.

Варшава, 24 Января (5 Февраля) 1867 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Домбровскій*.
№ 78,801/29,483.

N° 43.

Постановленіе объ отдачѣ въ аренду имѣній Краковскаго духовенства.

(29 Декабря (10 Января) 1867/8 года.)

Выписка изъ журнала 226-го засѣданія Учредительнаго Комитета въ Царствѣ Польскомъ отъ 29 Декабря 1867 (10 Января 1868) года.

Ст. 1,550. **ОБЪ ОТДАЧѢ ВЪ АРЕНДУ ИМѢНІЙ КРАКОВСКАГО ДУХОВЕНСТВА.**

Завѣдывающій Финансовомъ въ Царствѣ Управленіемъ, отъ 18 Декабря, за № 46,121/4,906, вошелъ въ Учредительный Комитетъ съ представленіемъ слѣдующаго содержанія:

По распоряженію Намѣстника въ Царствѣ, объявленному въ отзывѣ бывшаго Статсъ-Секретаря при бывшемъ Совѣтѣ Управленія, отъ 4 (16) Августа 1866 года, за № 24,222, воспрещено отдавать въ аренду имѣнія, принадлежащія Краковскому духовенству, при чемъ предложено подобныя имѣнія, по истеченіи сроковъ прежнимъ аренднымъ контрактамъ, взять временно въ казенное управленіе, по правиламъ, установленнымъ для казенныхъ имѣній, со взносомъ доходовъ въ Польскій Банкъ.

Нынѣ Кѣлецкое Губернское Правленіе донесло, что два имѣнія Краковскаго духовенства, которымъ срокъ аренды кончился въ Юнѣ 1866 года, состоятъ во временной казенной администраціи, а въ Юнѣ 1867 года окончились сроки арендныхъ контрактовъ по четыремъ подобнымъ имѣніямъ, которыя слѣдуетъ принять въ управленіе Казны и назначить казенную администрацію; а такъ какъ опытомъ доказано, что подобная администрація менѣе выгодна для Казны, чѣмъ отдача въ аренду частнымъ лицамъ, то Губернское Правленіе проситъ дозволенія на оставле-

Rządowi Gubernialnemu, wrazie nadesłania z Kommissyi do spraw włościańskich dowodów dotyczących gruntów wydzielonych włościanom bezrolnym, przyjmować takowe do zachowania.

Warszawa, d. 24 Stycznia (5 Lutego) 1867 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Dąbrowski*.
Nr. 78,801/29,483.

N° 43.

Postanowienie o oddawaniu w dzierżawę dóbr po-duchowieństwie Krakowskiém.

(d. 29 Grudnia (10 Stycznia) 1867/8 r.)

Wypis z protokołu 226-go posiedzenia Komitetu Urządzającego z dnia 29 Grudnia 1867 (10 Stycznia 1868) roku.

POZYCYA 1,550.. **O ODDAWANIU W DZIERŻAWĘ DÓBR PO-DUCHOWIEŃSTWIE KRAKOWSKIEM.**

Zawiadujący Zarządem Finansowym w Królestwie Polskiem, pod dniem 18 Grudnia Nr. 46,121/4,906 uczynił do Komitetu Urządzającego przedstawienie treści następującej:

Z rozporządzenia Namiestnika w Królestwie, objawionego przez odezwę byłego Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnej z dnia 4 (16) Sierpnia 1866 r. Nr. 24,222, zabronione wypuszczać w dzierżawę majątki duchowieństwa Krakowskiego, a zarazem polecono majątki takie, po upływie terminów poprzednich kontraktów dzierżawnych, zająć czasowo w administracyę rządową, podług przepisów dla dóbr rządowych wydanych, i dochody z tychże składać do Banku Polskiego.

Obecnie rząd Gubernialny Kielecki doniósł, że dwa majątki duchowieństwa Krakowskiego, co do których termin dzierżawy upłynął w miesiącu Czerwcu 1866 r., zostają pod czasową administracyą rządową; w miesiącu zaś Czerwcu 1867 r. upłynął termin kontraktów dzierżawnych, co do czterech majątków tejże kategorii, które należy objąć w zarząd Skarbu i zaprowadzić administracyę rządową; a ponieważ doświadczenie nauczyło, że administracya takowa mniej jest korzystną dla Skarbu, aniżeli wypuszczenie w dzierżawę osobom prywatnym, przeto Rząd Guber-

O dobrach rządowych.

ніе сихъ имѣній на 1867—1868 годы въ содержаніи тѣхъ же арендаторовъ, и за тотъ же платежъ, а съ 1868 года имѣнія, какъ состоящіа уже въ казенной администраціи, такъ и тѣ, которымъ сроки контрактовъ окончатся въ Іюнь 1868 года, отдать, съ торговъ, въ аренду на три года, съ условіемъ о расторженіи контрактовъ въ каждомъ году, ежели это потребуется.

Находя мнѣніе Губернскаго Правленія относительно невыгодности казенной администраціи вполнѣ основательнымъ, Завѣдывающій Финансовымъ Управленіемъ въ Царствѣ Польскомъ, съ своей стороны, полагаетъ: имѣнія, состоящіа уже въ казенной администраціи, отдать въ аренду, съ торговъ, на одинъ годъ; имѣнія же, которымъ сроки контрактовъ оканчиваются въ Іюнь 1868 года, оставлять у нынѣшнихъ арендаторовъ за платежъ вносимаго ими дохода, съ года на годъ, впредь до окончанія переговоровъ съ Австрійскимъ правительствомъ относительно раздѣла фондовъ Краковской епархіи, съ условіемъ изыятія, какъ первыхъ, такъ и послѣднихъ имѣній изъ аренды, по предварительному извѣщенію о томъ арендаторовъ за 5 мѣсяцевъ до окончанія года. Къ вышеизложенному Завѣдывающій Финансовымъ Управленіемъ въ Царствѣ Польскомъ присовокупилъ, что сдѣланное имъ предположеніе было сообщено на заключеніе Генераль-Лейтенанта Гечевича, уполномоченнаго для переговоровъ съ Австрійскимъ Генеральнымъ Консуломъ, который вполнѣ съ онымъ согласился.

Соображенія. По разсмотрѣніи настоящаго представленія, Учредительный Комитетъ находилъ, что отдача имѣній Краковскаго духовенства въ аренду на одинъ годъ съ торговъ не можетъ быть признана удобною, такъ какъ по краткости аренднаго срока невозможно рассчитывать на достаточную въ этомъ случаѣ при торгахъ конкуренцію и Казна будетъ часто поставлена въ необходимость сдавать имѣнія за очень низкую арендную плату; оставленіе же сихъ имѣній, по окончаніи срока аренды, безъ торговъ, въ пользованіи настоящихъ ихъ арендаторовъ, на тѣхъ же условіяхъ, не можетъ быть выгодно для Казны, такъ какъ имѣнія Краковскаго духовенства, какъ извѣстно, лежатъ въ лучшей по качеству почвы мѣстности края, и находятся въ арендѣ за самыя низкія цѣны.

По этимъ соображеніямъ, Учредительный Комитетъ находилъ болѣе удобнымъ и выгоднымъ для Казны, чтобы эти имѣнія,

ниалны Кielecki upraszał o upoważnienie, na pozostawienie rzeczonych majątków na rok 1867/8 w posiadaniu dotychczasowych dzierżawców, za czynsz dotychczasowy; od roku zaś 1868 dobra tak zostające w administracyi rządowej, jako téż i te, którym termina kontraktów upływają w r. 1868, wypuścić przez licytację publiczną w trzechletnią dzierżawę, z warunkiem możności rozwiązania kontraktów w każdym roku, jeżeli tego zajdzie potrzeba.

Uznając opinię Rządu Gubernialnego, co do mniejszej korzyści administracyi rządowej, za zupełnie uzasadnioną, Zawiadujący Zarządem Finansowym w Królestwie Polskiem zaproponował: dobra zostające obecnie w administracyi rządowej wypuścić w dzierżawę przez licytację publiczną, na rok jeden; dobra zaś, co do których termina kontraktów upływają w Czerwcu 1868 roku, pozostawić przy dotychczasowych dzierżawcach, za opłatą niszczonego czynszu z roku na rok, aż do czasu ukończenia układów z Rządem Austryackim, co do podziału funduszów Dyecezyi Krakowskiej, pod warunkiem ustania dzierżawy tak jednych jak i drugich dóbr, za poprzedniem wypowiedzeniem tejże dzierżawcom na 5 miesięcy przed końcem roku. Przytém Zawiadujący Zarządem Finansowym w Królestwie Polskiem nadmienil, że uczyniona przezeń propozycja była komunikowaną do opinii Generał-Lejtenantowi Gieczewiczowi, umocowanemu do układów z Konsulem Generalnym Austryackim, i zyskała zupełną jego approbację.

Motywa. Po rozpoznaniu powyższego przedstawienia, Komitet Urządzący zauważył, że wydzierżawienie dóbr duchowienstwa Krakowskiego, przez licytację na rok jeden, nie może być uznane za korzystne, z powodu, że, dla krótkości terminu dzierżawy, niepodobna przewidywać dostatecznej konkurencyi do licytacji, i że przeto Skarb będzie nieraz zmuszony wypuszczać dobra w dzierżawę za czynsz bardzo niski; pozostawienie zaś tychże dóbr, po upływie terminów dzierżawnych, bez licytacji, do użytkowania dotychczasowych dzierżawców, na tychże samych warunkach, nie może być korzystnym dla Skarbu z powodu, że jak wiadomo, dobra duchowienstwa Krakowskiego, położone są w miejscowości odznaczającej się najlepszą glebą gruntu i wydzierżawione są za cenę bardzo niską.

Z tych względów, Komitet Urządzący uznał za dogodniejsze i korzystniejsze dla Skarbu, wypuszczenie tychże dóbr, po-

съ настоящаго 1868 года, были сдаваемы съ торговъ на трехлѣтніе сроки; но въ виду того, что переговоры Русскаго Правительства съ Австрійскимъ относительно раздѣла фондовъ Краковской епархіи могутъ окончиться и ранѣе трехлѣтняго срока, Комитетъ признавалъ нужнымъ, чтобы въ заключаемые съ арендаторами контракты было включаемо непременно условіе о правѣ расторженія сихъ контрактовъ за предварительнымъ о томъ извѣщеніемъ арендаторовъ за пять мѣсяцевъ до окончанія каждаго хозяйственнаго года.

Принимая при этомъ однако во вниманіе, что могутъ быть случаи, когда торги на отдачу имѣній въ аренду не состоятся, и признавая вообще невыгоднымъ для Казны принятіе ихъ въ казенную администрацію, Учредительный Комитетъ находилъ нужнымъ предоставить въ такихъ случаяхъ Финансовому Управленію, по его усмотрѣнію, или назначать новые торги на отдачу такихъ имѣній въ аренду, или оставлять ихъ на одинъ годъ въ пользованіи настоящихъ арендаторовъ, за ту же плату.

Заключеніе. На основаніи вышеизложенныхъ соображеній, Учредительный Комитетъ постановилъ:

1) имѣнія Краковскаго духовенства, какъ находящіяся уже въ казенной администраціи, такъ и имѣющія, за окончаніемъ контрактныхъ съ арендаторами сроковъ, поступить въ вѣдѣніе Казны и ея администрацію, отдавать въ аренду, съ торговъ, на три года, съ условіемъ о правѣ расторженія арендныхъ контрактовъ по предварительномъ о томъ извѣщеніи арендаторовъ за пять мѣсяцевъ до окончанія каждаго аренднаго года;

2) если назначенные на отдачу имѣній въ аренду торги не состоятся, то Финансовому Управленію предоставить право, по его усмотрѣнію, или отдавать эти имѣнія прежнимъ арендаторамъ на одинъ годъ, безъ торговъ, за ту же цѣну, или назначать на отдачу ихъ въ аренду новые торги;

3) настоящее постановленіе сообщить Завѣдывающему Финансовымъ въ Царствѣ Управленіемъ, для соотвѣтствующаго съ его стороны распоряженія и увѣдомить о томъ Завѣдывающагого Духовными Дѣлами иностранныхъ исповѣданій въ Царствѣ Польскомъ.

cząwszy od r. 1868, przez licytację publiczną w dzierżawę trzechletnią; przytém mając na uwadze, że układy Rządów Russkiego i Austryackiego co do podziału funduszów Diecezyi Krakowskiej, mogą być ukończone przed upływem terminu trzechletniego, Komitet uznał potrzebę, ażeby w kontraktach zawieranych z dzierżawcami był koniecznie zamieszczony warunek, o możności rozwiązania tychże kontraktów, za poprzedniem wypowiedzeniem dzierżawcom, na pięć miesięcy przed końcem każdego roku gospodarczego.

Zważywszy jednakże, że mogą zdarzać się wypadki, w których ogłoszona na wydzierżawienie dóbr licytacja pozostanie bez skutku, i uznając za niekorzystne dla Skarbu objęcie tychże w administrację rządową; Komitet Urządzający był zdania, że należałoby nadać na takie wypadki Zarządowi Finansowemu prawo, podług jego uznania, albo ogłaszać nową licytację na wypuszczenie rzeczonych dóbr w dzierżawę, albo też pozostawiać je na rok jeden w użytkowaniu dotychczasowych dzierżawców, bez zmiany czynszu dzierżawnego.

Konkluzya. Z zasad wyżej wyłuszczonych, Komitet Urządzający postanowił:

1) majątki duchowieństwa Krakowskiego, tak zostające już w administracyi rządowej, jako też mające, z powodu upływu terminów dzierżawnych, przejść pod zarząd i administrację Skarbu, wypuszczać w dzierżawę przez licytację publiczną na lat trzy, z warunkiem możności rozwiązania kontraktów dzierżawnych, po poprzedniem wypowiedzeniu dzierżawcom, na pięć miesięcy przed upływem każdego roku, dzierżawy;

2) jeżeli ogłoszona na wydzierżawienie tych dóbr licytacja pozostanie bez skutku, to nadać Zarządowi Finansowemu władzę, podług jego uznania, albo wydzierżawiać rzeczone dobra poprzednim dzierżawcom na rok jeden, bez licytacyi, za ten sam czynsz, albo ogłaszać na wydzierżawienie ich nową licytację;

3) postanowienie niniejsze zakommunikować Zawiadującemu Zarządowi Finansowemu w Królestwie, dla wydania odpowiednich rozporządzeń i zawiadomić o tém Zawiadującegoго interestami duchownemi obcych wyznań w Królestwie Polskiem.

ГЛАВА II.

О ПРИЕМЪ ИМЪНИЙ ВЪ КАЗЕННОЕ ВЪДОМСТВО.

N° 44.

Инструкція для приѣма имѣній въ вѣдѣніе Казны.

(2 (14) Ноября 1839 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ

ПРАВИТЕЛЬСТВЕННАЯ КОМИССІЯ ФИНАНСОВЪ И КАЗНАЧЕЙСТВА.

Опытъ прошедшихъ лѣтъ доказалъ, что приѣмъ имѣній и лѣсовъ въ вѣдѣніе Казны не всегда производился съ тою точностью, которой непременно требуетъ дѣйствіе подобнаго рода Велѣдствіе сего, Правительственная Коммисія, желая ввести по сему предмету однообразный и точный порядокъ, а тѣмъ самымъ оградить Казну Царства отъ ущерба, которому она неминуемо должна бы была подвергнуться вслѣдствіе недостаточнаго обезпеченія ея собственности, постановила издать для Губернскихъ Правленій слѣдующую инструкцію:

О приѣмъ имѣній и лѣсовъ въ вѣдѣніе Финансоваго Управленія въ Царствѣ вообще

§ 1.

Имѣнія и лѣса должны поступать въ вѣдѣніе Финансоваго Управленія въ Царствѣ въ слѣдующихъ случаяхъ:

1) когда имѣнія и лѣса, составляющія собственность Казны и на основаніи пожалованныхъ привилегій, находящіеся во владѣніи частныхъ лицъ, по окончаніи срока, или по уничтоженіи привилегіи, подлежатъ принятію въ Казну;

2) когда имѣнія и лѣса, бывшія собственностью духовныхъ учрежденій въ краѣ, по назначеніи симъ послѣднимъ изъ Казны Царства постояннаго дохода, (компетенціи) будутъ отданы въ Казну, и, наконецъ,

TYTUŁ II.

O ZAJMOWANIU DÓBR POD ZARZĄD WŁADZY SKARBOWEJ.

N° 44.

Instrukcyja do zajmowania dóbr pod zarząd władzy skarbowej.

(d. 2 (14) Listopada 1839 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Doświadczenie dotychczasowe przekonało, że inkameracya czyli zajęcie dóbr i lasów pod zarząd władzy skarbowej, nie zawsze skuteczniała się z taką dokładnością, jakiej czynność tego rodzaju koniecznie wymaga; pragnąc zatem Kommissya Rządowa zaprowadzić co do tego jednostajne i dokładne postępowanie, i tym środkiem zasłonić Skarb Królestwa od szkody na jakąby przez niedostateczne zabezpieczenie jego własności mógł być narażony, postanowiła wydać Rządom Gubernialnym następującą instrukcyę wykonawczą.

W ogólności, o inkameracyi czyli zajęciu dóbr i lasów pod zarząd władzy skarbowej Królestwa.

§ 1.

Inkameracya, czyli zajęcie dóbr i lasów pod zarząd władzy skarbowej Królestwa, skuteczniać się powinna:

1) gdy dobra i lasy, własnością Rządu będące, a na mocy nadanych przywilejów w posiadaniu osób prywatnych zostające, z powodu skończenia się przywileju, lub unieważnienia onego, do odebrania od posiadacza, przypadają;

2) gdy dobra i lasy, własnością instytucyj duchownych w kraju będące, za kompetencyą ze Skarbu Królestwa, tymże instytucjom oznaczoną, władzy skarbowej zostaną oddane; nakoniec

3) когда имѣнія и лѣса, вслѣдствіе покупки, замѣна, или прекращенія правъ безсрочнаго аренднаго владѣнія, поступаютъ въ вѣдѣніе Казны Царства.

§ 2.

Въ кругъ дѣйствій по принятію имѣній и лѣсовъ въ вѣдѣніе Финансоваго Управленія Царства входятъ слѣдующіе предметы:

- 1) принятіе и описаніе имѣній и лѣсовъ;
- 2) учрежденіе мѣстнаго управленія въ принятыхъ имѣніяхъ и лѣсахъ;
- 3) разсмотрѣніе взаимныхъ претензій и расчетовъ, могущихъ оказатся при поступленіи въ Казну имѣній и лѣсовъ.

О приемѣ и описи имѣній и лѣсовъ.

§ 3.

О приемѣ въ Казну имѣній и лѣсовъ, должно быть сдѣлано на мѣстѣ командированнымъ для этого чиновникомъ, протолярное объявленіе, какъ бывшему владѣльцу или заступающему его мѣсто, такъ равно всѣмъ жителямъ деревни и управителямъ или аренднымъ содержателямъ фольварковъ и другихъ находящихся въ поступающихъ въ Казну имѣніяхъ заведеній.

Съ этою цѣлью, командированный для приѣма имѣній и лѣсовъ чиновникъ, по прибытіи на мѣсто, долженъ пригласить бывшего владѣльца имѣнія или заступающаго его мѣсто, всѣхъ сельскихъ солтысовъ и управителей, или арендныхъ содержателей фольварковъ и всѣхъ прочихъ находящихся въ томъ имѣніи, заведеній, а также мѣстную стражу (если къ имѣнію принадлежатъ лѣса) и объявить имъ: что имѣніе это, на основаніи правъ, вслѣдствіе которыхъ назначенъ приемъ онаго, поступаетъ со всѣми угодіями въ непосредственное завѣдываніе Финансоваго Управленія Царства и что отнынѣ всѣ существовавшія въ немъ отношенія бывшего владѣльца прекращаются, а тѣмъ самымъ всѣ права его на это имѣніе переходятъ на Казну Царства; и что вслѣдствіе сего всякіе доходы и платежи, причитающіеся съ этого имѣнія, должны поступать не къ прежнему владѣльцу, а въ Казну Царства. Составленный о такомъ объявленіи протоколь, по прочтеніи его вслухъ присутствующимъ, долженъ быть подписанъ всѣми присутствующими и самимъ чиновникомъ.

§ 4.

По сдѣланномъ объявленіи о принятіи имѣнія въ завѣдыва-

3) gdy dobra i lasy z tytułu kupna, zamiany i t. p. lub upadłych praw wieczysto-dzierżawnych, pod zarząd władzy skarbowej Królestwa przechodzą.

§ 2.

Przedmiotami czynności, przy inkameracyi czyli zajęciu dóbr i lasów pod zarząd władzy skarbowej Królestwa, są:

- 1) zajęcie i opisanie dóbr i lasów;
- 2) ustanowienie zarządu miejscowego w zajętych dobrach i lasach;
- 3) załatwienie wzajemnych pretensyj i obrachunków, przy inkameracyi, czyli zajęciu dóbr i lasów, okazać się mogących.

O zajęciu i opisanii dóbr i lasów.

§ 3.

Zajęcie (czyli inkameracya) dóbr i lasów pod zarząd władzy skarbowej, oświadczone być powinno na gruncie, przez delegowanego urzędnika, protokólnie, tak samemu posiadaczowi dotychczasowemu (lub jego miejsce zastępującemu), jako też wszystkim mieszkańcom wsi i zarządcom, lub dzierżawcom folwarków, i innych jakichkolwiek znajdujących się w dobrach zajęciu uległych zakładów; w tym celu urzędnik, do zajęcia czyli zainkamerowania dóbr i lasów delegowany, za przybyciem na grunt, powinien wezwać dotychczasowego tych dóbr posiadacza (lub miejsce jego zastępującego), tudzież wszystkich Sołtysów wsi i zarządców lub dzierżawców folwarków i wszelkich innych zakładów w tych dobrach znajdujących się, niemniej dozorców leśnych (jeżeli do tych dóbr lasy należały) i oświadczyć im: że dobra te, ze wszystkiemi przynależnościami, na mocy tytułu, z którego ich zajęcie czyli inkameracya została zarządzona, przechodzą pod zupełny zarząd władzy skarbowej Królestwa, i że odtąd wszelkie w nich stosunki dotychczasowego posiadacza ustały; a tѣm samѣm, że wszystkie wykonywane przez niego w tych dobrach prawa, przełały się na władzę Skarbu Królestwa; że skutkiem tego, wszelkie dochody i należności, jakie z tych dóbr przypadają, już nie do przeszłego posiadacza, ale do tegoż Skarbu Królestwa wnoszone być powinny. Spisany takiego oświadczenia protokół, po głośném odczytaniu obecnym, powinien być przez wszystkich obecnych i urzędnika oświadczonego podpisany.

§ 4.

Po ogłoszeniu inkameracyi, czyli zajęcia dóbr pod zarząd

не Казны, должна быть немедленно произведена опись онаго, какъ въ статистическомъ, такъ и экономическомъ отношеніи. Опись эта въ отношеніи самаго имѣнія, должна быть составлена согласно инструкціи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 14 Августа 1822 года, за № 32,771, заключающей въ себѣ формы и правила, указанныя для люстраціи имѣній, состоящихъ въ вѣдѣніи Финансоваго Управленія въ Царствѣ.

Что же касается лѣсовъ, то, если таковыя принадлежать къ принимаемымъ въ Казну имѣніямъ, должны быть описаны по правиламъ и формамъ, указаннымъ въ инструкціи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 12 (24) Октября 1839 года, за № 83,831/27,083, для описанія лѣсовъ, состоящихъ въ завѣдываніи Финансоваго Управленія Царства.

§ 5.

Опись имѣнія можетъ быть составлена экономическимъ чиновникомъ, объявившимъ на мѣстѣ о приѣмѣ онаго въ Казну; описаніе же лѣсовъ, принадлежащихъ къ поступившему въ Казну имѣнію должно быть произведено Лѣсничимъ ближайшаго казеннаго лѣсничества.

Составленный вышеуказаннымъ порядкомъ актъ о принятіи имѣнія въ Казну, долженъ быть предварительно повѣренъ Губернскимъ Правленіемъ, а за тѣмъ послѣ повѣрки представленъ на утвержденіе Правительственной Коммисіи.

Объ учрежденіи мѣстнаго управленія въ имѣніяхъ и лѣсахъ принятыхъ въ Казну.

§ 6.

По принятіи имѣнія и лѣсовъ въ вѣдѣніе Финансоваго Управленія Царства и по составленіи описи оныхъ, должно быть немедленно учреждено мѣстное управленіе.

§ 7.

Управленіе самымъ имѣніемъ должно быть учреждено или посредствомъ отдачи онаго въ аренду, или посредствомъ установленія непосредственной казенной администраціи.

§ 8.

Если принятіе въ Казну имѣнія происходитъ во время удобное для отдачи онаго въ аренду и если поступившее въ казенное вѣдомство имѣніе не имѣетъ другаго какого либо назначенія,

владѣнны скарбовѣй, зараз должно быть осуществлено ихъ описаніе, такъ подъ взглядомъ статистическимъ, такъ и экономическимъ. Описаніе то, что до самыхъ дѣлъ uzupełnione być ma podługъ zasad i form, w instrukcyi Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 14 Sierpnia 1822 roku pod Nr. 32,771 do lustracyi dŃbr pod zarządemъ wladzy skarbowej Królestwa wskazanych.

Co się zaś dotyczy lasów, te, jeżeliby do dŃbr zainkamerowanych należały, opisane być powinny, podługъ zasad i form w instrukcyi Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 12 (24) Października 1839 r. pod Nr. 83,831/27,083 do opisywania lasów, pod zarządemъ wladzy skarbowej Królestwa będących, przepisanych.

§. 5.

Opisanie dŃbr może skutecznie urzėdникъ ekonomiczny, ten sam który ogłosił na gruncie zainkamerowanie, czyli zajėcie dŃbr pod zarządъ wladzy skarbowej. Opisanie zaś lasów do zainkamerowanych dŃbr należących, skutecznie ma Nadleśniczy najbliższego leśnictwa skarbowego.

Podługъ powyższego wskazania, sporządzony akt inkameracyjny, czyli zajėcia dŃbr pod zarządъ wladzy skarbowej, Rząd Gubernialny powinien go naprzódъ sprawdzić, a po sprawdzeniu przedstawić takowy do zatwierdzenia Kommissyi Rządowej.

O zaprowadzeniu zarządu miejscowego w dobrach i lasach zainkamerowanych.

§ 6.

Po zainkamerowaniu czyli zajėciu dŃbr i lasów pod zarządъ wladzy skarbowej Królestwa, i po ichъ opisanіu powinien być zarazъ zaprowadzony zarządъ onychъ na miejscu.

§ 7.

Zarządъ samychъ dŃbr na miejscu zaprowadzony być ma, albo przezъ ichъ wydzierżawienie, albo przezъ urządzenie w nichъ bezpośredniej administracyi skarbowej.

§ 8.

Jeżeli w chwili inkameracyi dŃbr uskutecznionej, jest czasъ stosowny do ichъ wydzierżawienia, i jeżeli dobra zainkamerowane nie miałyby innego jakiego przeznaczenia, w takimъ razie należy

въ такомъ случаѣ слѣдуетъ приступить немедленно къ отдачѣ онаго въ арендное содержаніе и совершить это на основаніи существующихъ нынѣ общихъ условій для отдачи въ срочную аренду имѣній, состоящихъ въ вѣдѣніи Казны.

§ 9.

Еслибы для отдачи поступившаго въ Казну имѣнія въ арендное содержаніе на тотъ годъ, въ которомъ послѣдовала передача онаго въ казенное управленіе, срокъ уже миновалъ или еслибы не явилось желающихъ снять оное въ срочное содержаніе, или, наконецъ, еслибы отдача означеннаго имѣнія въ аренду несоотвѣтствовала видамъ Финансоваго вѣдомства, въ такомъ случаѣ слѣдуетъ учредить въ ономъ непосредственную казенную администрацію, по правиламъ, изложеннымъ въ инструкціи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 23 Августа 1826 года, за № 54,618, о порядкѣ учрежденія непосредственной администраціи въ имѣніяхъ, состоящихъ въ вѣдѣніи Казны.

§ 10.

Если пространство поступившаго въ Казну имѣнія само по себѣ незначительно и для снятия онаго въ срочную аренду не явится соискателей, въ такомъ случаѣ, еслибы эта недвижимость находилась вблизи другихъ какихъ либо имѣній, состоящихъ въ казенномъ вѣдомствѣ, Губернское Правленіе можетъ войти въ Правительственную Коммисію съ предположеніемъ о присоединеніи оной къ означеннымъ имѣніямъ, на сколько мѣра эта оказалась бы удобоисполнимою.

§ 11.

Еслибы имѣніе, поступившее въ Казну, находилось въ цѣломъ своемъ объемѣ или въ части въ арендномъ содержаніи, по контрактамъ, заключеннымъ съ прежнимъ владѣльцемъ, и еслибы эти контракты утверждены были Финансовымъ Управленіемъ, въ такомъ случаѣ прежде всего слѣдуетъ перевести въ Ободовое Казначейство, взиманіе аренднаго дохода, согласно съ условіями уплаты онаго, изложенными въ контрактѣ, и затѣмъ удостовѣриться немедленно, находятся ли акты о передачѣ имѣнія въ арендное владѣніе (инвентари). Тамъ, гдѣ таковой слаточный актъ будетъ отысканъ, слѣдуетъ повѣрить оный со всѣми принадлежащими къ арендуемому имѣнію статьями и съ условіями аренднаго контракта, для того, чтобы удостовѣриться, внесены ли въ

натыхмиаст выдѣржавленіе ихъ предпріятіе и доконать, подлугъ огólnыхъ warunków do dzierżaw czasowych dóbr pod zarządem władzy skarbowej zostających i współcześnie w wykonaniu będących.

§ 9.

Jeżeliby czas do wydzierżawienia dóbr zainkamerowanych, w roku w którym inkameracya nastąpiła, był już opóźniony, albo gdyby do dzierżawy czasowej nie było ubiegających się; albo na koniec, gdyby z widoków władzy skarbowej, nie wypadło dóbr zainkamerowanych wydzierżawiać, w takim przypadku zaprowadzić w nich należy bezpośrednią administracyę skarbową, a to podług zasad i form, instrukcyą Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 23 Sierpnia 1826 roku pod Nr. 54,618, do zaprowadzenia bezpośredniej administracyi w dobrach pod zarządem władzy skarbowej zostających, przepisanych.

§ 10.

Tam gdzieby zainkamerowane dobra były małą realnością, i gdzieby do dzierżawy czasowej takiej realności nie było współubiegających się, w takim przypadku, jeżeliby ona była położona w bliskości innych jakich dóbr, pod zarządem władzy skarbowej zostających, może Rząd Gubernialny zaproponować Kommissyi Rządowej jej przyłączenie do takich dóbr, a to o tyle, o ileby taki środek dał się uskutecznić.

§ 11.

Jeżeliby zainkamerowane dobra w części lub całości zostawały w dzierżawie, za kontraktami z przeszłym posiadaczem zawartymi, i jeżeli kontrakty te przez władzę skarbową zaakceptowane zostały, w takim razie, gdzieby to miało miejsce, należy przede wszystkim przekazać do Kassy obwodowej. pobór ceny dzierżawnej, stosownie do warunku jej opłaty w kontrakcie dzierżawnym zamieszczonego. Oprócz tego zaraz przekonać się potrzeba, czy są akta podania takich dzierżaw (inventarze). Tam gdzie akt podawczy dzierżawy będzie znaleziony, należy go sprawdzić z całą substancją dzierżawną i z warunkami kontraktu dzierżawnego czy wszystkie szczegóły substancyi dzierżawnej obejmuje; jeżeli znaleziony akt podawczy okaże się dostatecznym, wzięta być powinna

оний всѣ статьи аренднаго дохода, и если затѣмъ найденный сдаточный актъ окажется вѣрнымъ, то, при неимѣннн другаго экземпляра подлиннаго акта, списать съ него копию для приобщенія къ дѣламъ Губернскаго Правленія. Еслибы же сдаточный актъ оказался неполнымъ или еслибы онаго вовсе не было, то въ первомъ случаѣ слѣдуетъ дополнить оную, примѣняясь къ условіямъ аренднаго контракта и къ инструкціи для передачи въ срочное арендное содержаніе имѣній, состоящихъ въ вѣдѣнн Казны, издавнн Правительственной Коммисією Финансовъ и Казначейства отъ 12 Мая 1827 года, за № 30,547/6,377, во второмъ же случаѣ, составить новый сдаточный актъ въ двухъ экземплярахъ, со включеніемъ въ оный всѣхъ статей имѣнн, согласно съ условіями аренднаго контракта.

Въ каждомъ изъ этихъ случаевъ, то есть: дополненъ ли найденный сдаточный актъ, или же составленъ вновь, таковой долженъ быть представленъ на утвержденіе Губернскаго Правленія; послѣ чего одинъ экземпляръ слѣдуетъ оставить при дѣлахъ Правленія, а другой вручить арендному владѣльцу.

§ 12.

Еслибы въ имѣнн, поступившемъ въ Казну, кромѣ срочно арендуемыхъ угодій, находились недвижимости, состоящія въ непосредственной администраціи, напримѣръ чиншевыя селенія, мельницы и т. п., то таковыя недвижимости слѣдуетъ по возможности присоединять къ арендуемымъ временно угодьямъ, съ обязательствомъ особаго взноса въ Казну слѣдующихъ съ нихъ платежей, за вычетомъ 10%, какъ это дозволено на основанн общнхъ арендныхъ условій. Въ случаѣ несоглашенія арендныхъ владѣльцевъ на снятіе означенныхъ статей въ арендное содержаніе, взиманіе съ нихъ доходовъ должно быть предоставлено Обводовому Казначейству до тѣхъ поръ, пока не кончится срокъ временной аренды фольварковъ и пока не будетъ приступлено къ отдачѣ оныхъ въ дальнѣйшее арендное содержаніе.

§ 13.

Что касается мѣстнаго управленія лѣсами, принадлежащ ими къ поступившимъ въ Казну имѣннмъ, то таковое, на основанн распоряженія Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 3 Октября 1832 года, за № 73,797, должно быть предоставлено ближайшему казенному лѣсничеству; надзоръ же

его копія (гдыбы oryginału w drugim exemplarzu nie było) do akt Rządu Gubernialnego. Gдыбы zaś znalezione akt podawczy dzierżawy okazał się niedostateczny, lub gдыбы go zupełnie nie było, w pierwszym przypadku, stosownie do warunków kontraktu dzierżawnego, i ze względem na instrukcyę do podawania dzierżaw czasowych dóbr, pod zarządem władzy skarbowej zostających, pod dniem 12 Maja 1827 roku przy Nr. 30,547/6,377 przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu przepisana, należy go uzupełnić; w drugim zaś akt podawczy całej substancyi kontraktem dzierżawnym objętej i podług jego warunków w dwóch exemplarzach powinien być spisany.

W każdym z tych przypadków, czy akt podawczy znaleziony dodatkowo był uzupełniony, lub też nowo sporządzony, powinny one być zawsze przedstawione Rządowi Gubernialnemu do potwierdzenia, po zatwierdzeniu zaś, jeden exemplarz do akt Rządu Gubernialnego zostawić, a w drugim dzierżawcy doręczyć należy.

§ 12.

Jeżeliby w dobrach zainkamerowanych, oprócz dzierżaw czasowych, znajdowały się realności w bezpośredniej administracji zostające, np. wsie czynszowe, młyny i t. p., realności takie należy także o ile to się da przyłączyć do czasowych dzierżaw, z obowiązkiem opłacania z nich oddzielnie Skarbowi kwot przypadających, po potrąceniu 10%, jak to podług ogólnych warunków dzierżawnych jest dozwolone; gдыбы zaś dzierżawcy na przyłączenie do ich dzierżaw takich realności zgodzić się nie chcieli; w takim przypadku dochody te winny być przekazane do poboru Kassie obwodowej, a to na czas dopóki dzierżawy czasowe folwarków nie skończą się, i dopóki nowe ich wydzierżawienie przedsięwzięciem nie będzie.

§ 13.

Co do zarządu miejscowego lasów, do dóbr zainkamerowanych należyć mogących, ten w zastosowaniu się do rozporządzenia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 3 Października 1832 roku pod Nr. 73,797 powinien być поручony najbliższemu Urzędowi leśnictwa pod władzą skarbową zostające-

за этими лѣсами возлагается на Подлѣсничаго ближайшей стражи того лѣсничества.

§ 14.

Если въ лѣсахъ, поступившихъ въ вѣдѣніе Казны, окажутся полѣсовщики, или другіе лѣсные служители, установленные для присмотра за лѣсами, то они должны быть оставлены временно на своихъ мѣстахъ впредь до дальнѣйшаго распоряженія; въ случаѣ же неимѣнія ихъ, или еслибы найденная при приемѣ имѣнія въ Казну мѣстная лѣсная стража оказалась недостаточною, слѣдуетъ учредить надзоръ изъ одного или болѣе (по мѣрѣ необходимой надобности) мѣстныхъ крестьянъ, призывая ихъ къ должности такъ называемыхъ стрѣлковъ, съ освобожденіемъ отъ повинностей и слѣдующихъ двору платежей.

§ 15.

Во всякомъ случаѣ, то есть будетъ ли оставлена прежняя стража, бывшая въ принятомъ въ Казенное вѣдомство лѣсу при прежнемъ владѣльцѣ, или же будетъ назначена новая, слѣдуетъ составляющихъ оную лицъ привести къ присягѣ на вѣрное исполненіе возложенныхъ на нихъ Казнѣ Царства обязанностей. Присягу эту вся учрежденная стража должна исполнить въ присутствіи Лѣсничаго того лѣсничества, къ которому присоединены лѣса, поступившіе въ Казенное вѣдомство. Протоколъ объ исполненіи присяги, за подписью всѣхъ выполнившихъ ее лицъ и принявшаго оную чиновника долженъ быть приобщенъ къ дѣлу объ учрежденіи управленія лѣсами поступившими въ вѣдѣніе Казны.

§ 16.

Завѣдываніе доходами съ поступившихъ въ Казну лѣсовъ, приведенными въ извѣстность при описаніи сихъ послѣднихъ, и взиманіе оныхъ слѣдуетъ предоставить немедленно управленію того лѣсничества, къ которому присоединены означенные лѣса. Въ завѣдываніи этими доходами и взиманіи оныхъ слѣдуетъ примѣняться къ правиламъ и формамъ, предписаннымъ для Управленія казенными лѣсами.

§ 17.

Никакая выдача дерева изъ лѣсовъ, поступившихъ въ Казну, не можетъ имѣть мѣста, подъ строгою отвѣтственностью, впредь до приведенія ихъ въ надлежащее устройство. Еслибы однако на поступившихъ въ Казну лѣсахъ лежала обязанность удовле-

го; kontrolla zaś tych lasów należeć ma do Podleśnego najbliższej straży tegoż leśnictwa.

§ 14.

Jeżeli w zainkamerowanych lasach znaleziono do ich dozowania, tak zwanych gajowych, lub innych officyalistów leśnych, ci powinni być na swoich miejscach, do dalszej decyzji, tymczasowo pozostawieni, gdyby zaś ich nie było, albo gdyby znaleziony przy inkameracyi dozór miejscowy lasów nie był dostateczny, w takim razie dozór ten urządzić należy, z jednego lub więcej (w miarę okazującej się koniecznej potrzeby) włościan miejscowych, na tak zwanych strzelców powołanych, za uwolnieniem ich od powinności i opłat dworowi uiszczanych.

§ 15.

W każdym przypadku, czy dozorczy lasu zainkamerowanego będą zostawieni dawni, jeszcze przez poprzedniego posiadacza ustanowieni, lub nowo powołani, powinna być od nich zaraz odebrana przysięga, na wierne Skarbowi Królestwa pełnienie poruczonych im obowiązków; przysięgę tę cały ustanowiony dozór wykonać ma przed Nadleśniczym Leśnictwa, do którego lasy zainkamerowane zostały dołączone; protokół zaś jej wykonania podpisany przez wykonywających i odbierającego, ma być jako dowód załączony do aktu zaprowadzonego zarządu lasów zainkamerowanych.

§ 16.

Jakiegokolwiek znalezione byłyby w lasach zainkamerowanych, przy ich opisie, dochody, tych administracyę i pobór przekazać zaraz należy Urzędowi leśnictwa, do którego te lasy zostały przyłączone; administracya i pobór tych dochodów wykonywane być mają podług zasad i form przepisami dla administracyi lasów skarbowych wskazanych.

§ 17.

Dopóki lasy zainkamerowane nie będą urządzone, żaden z nich wydatek drzewa nie może mieć miejsca, pod odpowiedzialnością. Wszakże, jeżeliby lasy zainkamerowane obowiązane były do zadesyć czynienia potrzebom gruntowym, w takim przypadku

творять мѣстных хозяйственныхъ потребности, въ такомъ случаѣ, на сколько эта обязанность составляла предметъ дѣйствительнаго пользованія и на сколько она будетъ признана Губернскимъ Правленіемъ, удовлетвореніе этихъ потребностей можетъ быть временно дозволено.

§ 18.

По учрежденіи мѣстнаго надзора въ лѣсахъ, поступившихъ въ Казну, долженъ быть немедленно составленъ проектъ смѣты лѣсныхъ доходовъ и расходовъ.

О разсмотрѣніи и удовлетвореніи взаимныхъ претензій и расчетовъ при приѣмѣ имѣній въ вѣдѣніе Финансоваго Управленія.

§ 19.

Взаимныя претензіи и расчеты при приѣмѣ имѣній въ вѣдѣніе Казны могутъ вытекать изъ условій, опредѣленныхъ въ привилегіяхъ, въ постановленіяхъ о сдачѣ имѣній въ Казну, въ купчихъ крѣпостяхъ и промѣнныхъ сдѣлкахъ, а также въ контрактахъ на безсрочную аренду (въ случаѣ отказа отъ права на безсрочное арендное владѣніе и возврата имѣнія въ вѣдѣніе Казны).

Условія эти могутъ опредѣлять, подъ извѣстною отвѣтственностью, въ какомъ состояніи поступающіе въ Казну имѣнія должны быть переданы въ завѣдываніе Финансоваго Управленія, а равно на какихъ основаніяхъ владѣлецъ, передающій имѣніе въ Казну, можетъ требовать отъ нее вознагражденія. Поэтому, по принятіи имѣнія, слѣдуетъ немедленно повѣрить, въ какой мѣрѣ исполнены означенныя условія.

I. Въ отношеніи расчетовъ, при поступленіи имѣній въ Казну, съ привилегированными владѣльцами.

По предмету казенныхъ податей и другихъ лежащихъ на тѣхъ имѣніяхъ повинностей.

§ 20.

Всѣ казенныя подати и другія повинности въ пользу Правительства или какихъ либо учреждений, обязательныя для поступившаго въ Казну имѣнія, на сколько таковыя неудовлетворены по день истеченія срока привилегіи, должны быть исполнены прежнимъ владѣльцемъ имѣнія; поэтому слѣдуетъ удостовѣриться о всѣхъ лежащихъ на имѣніи казенныхъ податяхъ и другихъ по

ку, о ileбы taki obowiazek i pod jakim wzgledem byl w wykonaniu, i o ileby Rząd Gubernialny za taki go uznał, zaspokojenie tych potrzeb tymczasowie może być dozwolone.

§ 18.

Po zaprowadzeniu zarządu miejscowego w lasach zainkamerowanych, powinien zaraz być sporządzony projekt do tymczasowego ich etatu dochodów i wydatków.

O załatwieniu wzajemnych pretensyj i obrachunków, przy inkameracyi czyli zajęciu dóbr pod zarząd władzy skarbowej, okazac się mogących.

§ 19.

Wzajemne pretensye i obrachunki przy inkameracyi, czyli zajęciu dóbr pod zarząd władzy skarbowej, okazać się mogą z warunków w przywilejach, postanowieniach inkameracyjnych, kontraktach kupna i zamiany, tudzież kontraktach wieczysto-dzierżawnych (wrazie zrzeczenia się prawa wieczysto-dzierżawnego, i powrócenia dóbr pod zarząd władzy skarbowej) przyjętych.

Warunki te zastrzegać mogą pod odpowiedzialnością, w jakim stanie dobra przy inkameracyi, czyli zajęciu pod zarząd władzy skarbowej oddane być mają; jak niemniej z jakich tytułów posiadacz dobra Skarbowi oddający, wynagrodzenia od tegoż Skarbu domagać się ma prawo. Przy odebraniu zatem dóbr, zaraz powinno być uskutecznione sprawdzenie, o ile warunki zostały wykonane.

I. Co do obrachunków przy inkameracyi dóbr z uprzywilejowanemi posiadaczami.

Co do podatków skarbowych i innych ciężarów dobra zainkamerowane obowiązujących.

§ 20.

Wszystkie podatki skarbowe i inne ciężary rządowe, lub jakich instytucyj, dobra zainkamerowane obowiązujące, o ile do uiszczenia przypadają w czasie po dzień skończenia się przywileju, powinny być zaspokojone, przez poprzedniego ich posiadacza; sprawdzić więc należy, do jakich dobra zainkamerowane obowią-

винностяхъ въ пользу Правительства или общественныхъ учреждений и убѣдиться, удовлетворены ли таковыя въ точности.

Еслибы по повѣркѣ оказалось, что повинности этого рода обременяющія имѣніе не исполнены въ какой либо части, то слѣдуетъ помѣстить по этой статьѣ соразмѣрную претензію Казны къ привилегированному владѣльцу въ расчетѣ, съ приложеніемъ документовъ, удостоверяющихъ обнаруженную недоимку.

Въ отношеніи доходовъ, взысканныхъ по прекращеніи права владѣнія имѣніемъ.

§ 21.

Если право на владѣніе имѣніемъ прекратилось въ срединѣ экономическаго года, то доходъ съ имѣнія за тотъ годъ долженъ быть раздѣленъ между владѣльцемъ и Казною въ размѣрѣ, соотвѣтствующемъ той части года, въ какой прекратилось право прежняго владѣльца и началось владѣніе Казны. Экономическій годъ долженъ считаться съ 1 Іюня по 31 Мая включительно.

Раздѣлу подлежитъ годовой доходъ съ цѣлаго имѣнія опредѣленный на основаніи оцѣночной вѣдомости, составленной и утвержденной согласно инструкціи Правительственной Комисіи Финансовъ и Казначейства отъ 14 Августа 1822 г., за № 32,771, объ исчисленіи доходовъ съ казенныхъ имѣній.

Въ отношеніи нарушенія границъ земельнаго пространства имѣнія.

§ 22.

Привилегированные владѣльцы отвѣчаютъ за цѣлость границъ, отданныхъ во владѣніе ихъ имѣній; при поступленіи за тѣмъ таковыхъ въ вѣдѣніе Казны слѣдуетъ повѣрить на мѣстѣ, отдается ли имѣніе въ границахъ, описанныхъ въ сдаточномъ актѣ на привилегированное владѣніе. Еслибы по повѣркѣ оказалось, что границы во время привилегированнаго владѣнія нарушены, то нужно немедленно изслѣдовать:

1) отошло ли недостающее пространство земли вслѣдствіе тяжбы и судебного приговора, или же захвачено произвольно, и покрывается ли въ послѣднемъ случаѣ таковое владѣніе земскою давностью;

2) не упустилъ ли привилегированный владѣлецъ, во время производства судебного иска, необходимыхъ средствъ защиты;

zane są podatków skarbowych i innych ciężarów rządowych i instytucyj, i czy te zostały w zupełności zaspokojone.

Gdyby zaś okazało się z sprawdzenia, że należności tego rodzaju z dóbr w jakiejś części nie zostały uiszczone; w takim przypadku przy dołączeniu dowodów wykrytej zaległości, pretensya Skarbu do posiadacza uprzywilejowanego, o tyle w obrachunku zamieszczona być powinna.

Co do pobranych dochodów po skończeniu się prawa do posiadania dóbr.

§ 21.

Jeżeli prawo do posiadania dóbr skończyło się wśród roku gospodarskiego, w takim razie dochód z dóbr za ten rok należy do proporcjonalnego podziału dla posiadacza i Skarbu, to jest w takiej części, w jakiej części roku possessya poprzedniego posiadacza skończyła, a skarbowa zaczęła się. Rok gospodarski rachować się ma od dnia 1 miesiąca Czerwca, do włącznie dnia 31 miesiąca Maja.

Do podziału należec ma dochód roczny z całych dóbr, podług wyciągu intrat, na zasadach instrukcyi Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 14 Sierpnia 1822 r. Nr. 32,771 (do wyciągania intrat z dóbr skarbowych) wskazanych, sporządzonego i zatwierdzonego, wyrachowany.

Co do nadcyręcenia granic przestrzeni terytoryjalnej dóbr.

§ 22.

Posiadacze uprzywilejowani odpowiedzialni są za całość granic dóbr, oddanych im w possessyę; przy inkameracyi zatem czyli odebraniu od nich pod zarząd władzy skarbowej, należy sprawdzić na gruncie, czy dobra oddane są w granicach, aktem podawczym possessyi uprzywilejowanej opisanych. Jeżeliby się z sprawdzenia okazało, że granice dóbr w czasie possessyi uprzywilejowanej zostały uszkodzone, potrzeba zaraz wy badać:

1) czy przestrzeń ziemi utraconą została skutkiem processu granicznego i na mocy wyroku sądowego, lub też przez zabranie ję samowolne, i czy w tym drugim przypadku possessya ję przedawnieniem jest już uprawniona;

2) czy posiadacz uprzywilejowany, w toku processu sądowego, nie zaniedbał potrzebnych środków obrony;

3) сколько отторгнутое пространство включает моргов на польскую мѣру, (что должно быть исполнено Землемѣромъ посредствомъ обмежеванія);

4) какія изъ онаго извлекаются выгоды.

Если окажется, что отторженіе того пространства земли поелѣдовало по нерадѣнію привилегированнаго владѣльца, въ такомъ случаѣ онъ обязанъ вознаградить Казну за всѣ происшедшіе отъ сего убытки.

Стоимость отторгнутого пространства земли слѣдуетъ опредѣлять посредствомъ исчисления получаемаго съ оной дохода, примѣняясь въ томъ къ инструкціи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 14 Августа 1822 года, за № 32,771, объ оцѣнкѣ доходовъ съ казенныхъ имѣній, исчисленный, на этомъ основаніи, годовой доходъ, умноженный на 20, дастъ въ результатѣ потерянную капитальную стоимость, возврата которой слѣдуетъ отыскивать съ привилегированнаго владѣльца.

Если отошедшее пространство земли потеряно по нерадѣнію владѣльца вслѣдствіе иска о правѣ собственности, то взысканная съ него, въ вознагражденіе претензіи, сумма должна быть внесена въ Казначейство и записана въ соотвѣтственной статьѣ дохода.

Если же потерянное пространство земли отторгнуто по нерадѣнію владѣльца, только вслѣдствіе иска о правѣ владѣнія или вслѣдствіе самовольнаго захвата, то взысканная съ владѣльца сумма, въ видѣ вознагражденія за отторгнутое пространство земли, должна оставаться въ сохраненіи Казны и служить на пополненіе расходовъ по иску о возстановленіи нарушеннаго владѣнія, который долженъ быть заведенъ немедленно.

Когда заведенный искъ о правѣ владѣнія будетъ рѣшенъ въ пользу Казны, то оказавшійся по удовлетвореніи судебныхъ издержекъ остатокъ суммы, находящейся въ сохраненіи Казны, слѣдуетъ возвратить владѣльцу; въ противномъ же случаѣ эта депозитная сумма переходитъ въ собственность Казны и должна быть записана на приходъ подъ соотвѣтственною статью.

Въ отношеніи экономическихъ строеній, заборовъ и каноѣ на поляхъ и лугахъ.

§ 23.

Если въ привилегіи оговорено, что привилегированные

3) wiele utraczona przestrzeń wynosi morgów na miarę polską (co mierniczy przez pomiar wykazać powinien);

4) jakie są z niej ciagnione użytki.

Jeżeli z wybadania okaże się, że utrata przestrzeni ziemi była przyczyną zaniedbania posiadacza uprzywilejowanego; w takim razie szkodę przez to Skarbowi zrządzoną wynagrodzić on jest obowiązany.

Ustanowienie wartości pieniężnej utraconej przestrzeni ziemi dziać się powinno przez obliczenie dochodu, jaki przestrzeń utraczona przynosi, stosując się w tém do instrukcyi Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z d 14 Sierpnia 1822 r. Nr. 32,771 do wyciągania intrat z dobr skarbowych przepisanej; wykazany zaś takim obliczeniem dochód roczny, pomnożywszy liczbą 20, okaże stracony kapitał, którego zwrotu na posiadacza uprzywilejowanym poszukiwać dla Skarbu należy.

Jeżeli przez zaniedbanie posiadacza utracono przestrzeń ziemi w drodze processu petytoryjnego, ściagnięta od posiadacza kwota, jako wynagrodzenie pretensyi, ma być do Kassy wniesiona, i pod właściwy tytuł dochodu zaperceptowana.

Jeżeli zaś utracono przestrzeń ziemi przez zaniedbanie posiadacza, tylko skutkiem processu possessoryjnego, lub przez samowolny zabór, ściagnięta od posiadacza, tytułem pretensyi za utraconą przestrzeń, kwota powinna pozostać w depozycie skarbowym i służyć za fundusz do przeprowadzenia processu petytoryjnego, który natychmiast przedsięwzięty być ma.

Jeżeli process petytoryjny skończy się pomyślnie dla Skarbu, kwotę w depozycie skarbowym będącą, jakaby po zaspokojeniu kosztów processu w reszcie pozostawała, wrócić posiadaczowi należy; w przeciwnym zaś razie, kwota w depozycie dotąd będąca, staje się własnością Skarbu, i jako taka winna być pod właściwy tytuł zaperceptowana.

Co do budynków gruntowych, ogrodzeń i rowów w polach i łąkach

§ 23.

Gdzie przywileje zastrzegają, że posiadacze uprzywilejowani

владѣльцы обязаны по истеченіи срока оной передать Казнѣ вмѣстѣ съ имѣніемъ всѣ хозяйственныя и промышленныя строения въ исправномъ видѣ, смотря по ихъ назначенію, а также заборы, поля и луга въ улучшенномъ состояніи; или если въ привилегіи помѣщено условіе, чтобы статьи эти по окончаніи привилегированнаго владѣнія были возвращены Казнѣ вмѣстѣ съ имѣніемъ въ такомъ видѣ, въ какомъ они были приняты владѣльцемъ, слѣдуетъ, въ первомъ случаѣ, изъ описи имѣнія, составленной при принятіи имѣнія въ Казну, а въ послѣднемъ—посредствомъ сличенія оной съ передаточнымъ актомъ, составленнымъ при ввѣдѣ въ привилегированное владѣніе удостовѣриться, исполнено ли это условіе.

Въ случаѣ же какого либо недостатка, таковой долженъ быть оцѣненъ Архитекторомъ и показанъ въ расчетѣ въ числѣ претензій Казны къ привилегированному владѣльцу.

Обсѣвъ дворовыхъ полей.

§ 24.

Привилегированный владѣлецъ, по окончаніи срока привилегіи, обязанъ передать съ имѣніемъ всѣ фольварочныя поля обсѣянными; на сколько бы затѣмъ это условіе оказалось неисполненнымъ, слѣдуетъ необсѣяныя поля измѣрить хозяйственнымъ образомъ, съ помощью прента въ $7\frac{1}{2}$ локтей и сосчитать убытокъ отъ невоздѣланія поля, стоимость непосѣяннаго зерна и потерянный доходъ, помѣстивъ въ расчетѣ возникшую по этой статьѣ претензію Казны.

При оцѣнкѣ этой претензіи слѣдуетъ принимать въ соображеніе:

- 1) издержки на обработку необсѣянныхъ полей, по цѣнамъ, существующимъ въ этомъ имѣніи или его окрестностяхъ на наемъ рабочихъ;
- 2) стоимость зерна на пополненіе недосѣва озимаго хлѣба, по цѣнамъ за Сентябрь, яроваго—по цѣнамъ за Апрель мѣсяца того года, въ которомъ недосѣвъ найденъ,—существующимъ на рынкѣ ближайшаго города и взятымъ въ средней сложности;
- 3) потерянный доходъ, опредѣленный на основаніи правилъ инструкціи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 14 Августа 1822 года, за № 32,771, объ исчисленіи дохода въ казенныхъ имѣніяхъ.

обowiązani są, po skończeniu się przywileju, oddać Skarbowi z dobrami kompletne i do właściwego użytku przydatne budynki gospodarskie i przemysłowe, tudzież wszelkie ogrodzenia, niemniej pola i łąki wymelliorowane, lub też gdzieby przywilej zastrzegł, że szczegóły te, po skończeniu się uprzywilejowanej possessyi, mają być oddane z dobrami Skarbowi, w takim stanie, w jakim je odebrał posiadacz uprzywilejowany; tam w pierwszym przypadku z opisu stanu dóbr, przy inkameracyi sporządzonego, w drugim przez porównanie aktu podawczego dóbr w possessyi uprzywilejowanej, z opisu ich przy inkameracyi, przekonać się należy czy ten warunek jest dopełniony, a o ileby się okazała w czém niedostateczność, w takim razie powinna ona być przez Budowniczego rządowego oszacowana i o tyle pretensya Skarbu do uprzywilejowanego posiadacza, w obrachunku zaliczona.

Zasiewy pól folwarcznych.

§ 24.

Posiadacz uprzywilejowany, po skończeniu się przywileju obowiązany jest oddać z dobrami wszystkie pola folwarczne, kompletne obsiane; o ileby więc temu zadosyć się nie stało, należy nieobsiane pola po gospodarsku prętem $7\frac{1}{2}$ łokciowym przemierzyć i obliczywszy defekt za nieuprawę roli, niewsiane ziarno i stracony dochód, pretensyę Skarbu z tego tytułu zamieścić w obrachunku.

Przy obliczeniu téj pretensyi oceniać należy:

- 1) koszta uprawy roli pod niedosiewy, podług ceny robocizny w dobrach tych lub okolicznych przy najmie opłacanej;
- 2) wartość ziarna na uzupełnienie niedosiewów ozimego, podług cen z całego miesiąca Września, jarego podług ceny z całego miesiąca Kwietnia, roku w którym niedosiew znaleziono, na targach najbliższego tych dóbr miasta praktykowanych, w średniem przecięciu wziętych;
- 3) stracony dochód podług zasad instrukcyi Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 14 Sierpnia 1822 roku Nr. 32,771 do wyciągania intrat z dóbr skarbowych, przepisanych.

Живой и мертвой инвентарь.

§ 25.

Если при передаче имения в привилегированное владение данъ былъ вмѣстѣ съ тѣмъ владѣльцу по сдаточному акту какой либо живой и мертвый инвентарь, то слѣдуетъ сличить передаточный актъ съ описью, составленною при приемѣ имения въ Казну, и удостовѣриться, все ли оставлено владѣльцемъ въ имѣнии и въ какомъ видѣ, какъ относительно качества, такъ и относительно количества.

Когда же по сличеніи окажется недостатокъ, то таковой долженъ быть оцѣненъ двумя свѣдущими людьми, однимъ со стороны владѣльца, а другимъ со стороны Казны, послѣ чего средняя изъ сложности двухъ объявленныхъ цѣнъ составитъ стоимость недостатка, за которую владѣлецъ обязанъ по расчету вознаграждать Казну.

Еслибы однако хозяйственный инвентарь былъ переданъ владѣльцу по оцѣнкѣ, произведенной въ сдаточномъ актѣ, въ такомъ случаѣ, принимая оный при сдачѣ имѣнія въ Казну слѣдуетъ произвести повѣрочную оцѣнку оному и на сколько стоимость возвращеннаго инвентаря окажется меньше потребовать за сіе отъ владѣльца вознагражденія.

Крестыанскія усадьбы.

§ 26.

Привилегированный владѣлецъ обязанъ при передачѣ имѣнія въ Казну оставить столько заселенныхъ крестьянскихъ дворовъ, сколько таковыхъ имъ принято по сдаточному акту; за каждую же недостающую крестьянскую усадьбу обязанъ вознаграждать Казну, а именно: за разрушенныя строенія, по оцѣнкѣ казеннаго Архитектора, за потерянные же посѣвы и хозяйственный инвентарь (если послѣдній принадлежалъ Казнѣ), по цѣнамъ, указаннымъ въ 24 и 25-мъ §§ настоящей инструкции для исчисления вознагражденія за подобные недочеты въ фольваркахъ.

Кромѣ того, владѣлецъ обязанъ еще уплатить всякія недомочныя подати, причитающіяся съ опустѣвшихъ дворовъ, и вознаграждать Казнѣ опредѣленную въ инвентарной описи, годичную стоимость повинностей, которыя исполнялись бы осѣдлыми крестьянами.

Инвентарьъ живой и мертвой.

§ 25.

Jeżeli podług aktu podawczego dóbr w possessyę uprzywilejowana, oddane były posiadaczowi jakie inwentarze żywe i martwe, należy porównać z opisem przy inkameracyi dóbr sporządzonym, czy one w takiej jakości i ilości są na gruncie zostawione. Jeżeliby się z porównania okazała w czém niedostateczność, powinna ona być oszacowana przez dwóch biegłych, jednego ze strony posiadacza, a drugiego ze strony Skarbu powołanych; poczemъ wzięta z podanych dwóch cen średnica, stanowić ma wartość defektu, za który posiadacz w obrachunku do wynagrodzenia Skarbowi pociągnięty być winien.

Jeżeliby jednak inwentarz gruntowy zostawiony był posiadaczowi, z oznaczeniem zaraz w akcie podawczym jego szacunku, w takim razie oddany przez niego przy inkameracyi, powinien być także podług powyższego wskazania oszacowany, a o ileby się szacunek powróconego okazał mniejszy, o tyle wynagrodzenia Skarbowi od posiadacza dopomnieć się należy.

Osady wiejskie włościan.

§ 26.

Posiadacz uprzywilejowany przy inkameracyi oddać powinien tyle osad włościańskich, gospodarzami osiedlonych, ile mu ich zostawiono podług aktu podawczego. Za każdą więc brakującą osadę włościańską obowiązany jest wynagrodzić Skarbowi, a mianowicie: za zniszczone budowle, podług szacunku przez Budowniczego rządowego oznaczonego; a za stracone obsiewy i inwentarze (gdyby ostatnie były skarbowe) podług cen §§ 24 i 25-m mniejszej instrukcyi, do obliczenia tego rodzaju defektów na folwarkach wskazanych.

Oprócz tego posiadacz obowiązany jest jeszcze zapłacić wszelkie podatki zaległe z osad pustych, i wynagrodzić Skarbowi z każdej wartości jednorocznych powinności inwentarzem, oznaczoną, którąby osiedlony włościanin uiścić był powinien.

Лѣса, принадлежащіе къ имѣнію.

§ 27.

Въ случаѣ истребленія привилегированнымъ владѣльцемъ находившихся въ его владѣніи лѣсовъ, въ цѣлости или въ какой либо части, онъ обязанъ за это вознаградить Казну.

Стоимость причиненнаго въ лѣсахъ ущерба опредѣляется посредствомъ сравненія лѣснаго пространства и состоянія насажденій, описанныхъ въ передаточномъ актѣ, съ пространствомъ лѣса и лѣсными насажденіями, найденными при поступленіи имѣнія въ вѣдѣніе Казны, обнаруженный посредствомъ такого сличенія недостатокъ древесной массы долженъ быть оцѣненъ, на основаніи правилъ, принятыхъ въ администраціи казенныхъ лѣсовъ, по числу кубическихъ футовъ и по среднему исчисленію денежной стоимости строеваго и дровянаго лѣса, на основаніи таксъ, существовавшихъ во время приѣма имѣнія, на всемъ пространствѣ ближайшаго казеннаго лѣсничества. Затѣмъ о возмѣщеніи опредѣленной на вышеуказанныхъ основаніяхъ стоимости истребленнаго лѣса слѣдуетъ предъявить претензію къ бывшему привилегированному владѣльцу.

Въ случаѣ неотысканія при приѣмѣ имѣнія въ Казну передаточнаго акта, по которому привилегированный владѣлецъ введенъ былъ во владѣніе лѣсами, Правительственная Коммисія даетъ особую инструкцію, какъ поступить въ случаѣ обнаруженнаго истребленія оныхъ, сообразно съ мѣстностью и обстоятельствами.

Претензіи крестьянъ къ привилегированнымъ владѣльцамъ.

§ 28.

Еслибы при принятіи имѣнія въ Казну, осѣдлые крестьяне явились съ какими либо претензіями къ привилегированному владѣльцу, слѣдуетъ оныя немедленно повѣрить, опредѣлить денежную ихъ стоимость и заставить владѣльца къ вознагражденію оныхъ.

При оцѣнкѣ претензій крестьянъ слѣдуетъ принимать въ расчетъ:

1) претензіи за исполненную или пздѣльную повинность по цѣнамъ найма, существующимъ въ этомъ имѣніи или смежныхъ съ нимъ имѣніяхъ;

2) претензіи за подлежаще выребованные продукты, по

Ласы до добръ налеzące.

§ 27.

Jeżeli posiadacz uprzywilejowany zniszczył lasy w possessyę mu oddane, w części lub całości, w takim razie wynagrodzić on to Skarbowi jest obowiązany.

Wielkość szkody w lasach zrzędzonej dochodzić należy przez porównanie przestrzeni leśnych i ich drzewostanu, aktem podawczym opisanych, z przestrzenią leśną i jej drzewostanem, podług opisu przy inkameracyi znalezionemi; wykazana z porównania mniejszość masy drzewa powinna być oszacowana podług przyjętych zasad w administracyi lasów skarbowych, na ilość stóp sześciennych, i oceniona na wartość pieniężną podług połączonej taxy drzewa użytkowego i opałowego w średniem przecięciu więtęj, jaka w całym najbliższem leśnictwie skarbowém, w roku w którym inkameracya nastąpiła, miała miejsce. Poczém za wartość straconego drzewa, podług powyższego obrachunku ustanowioną, należy zaregulować pretensyę Skarbu do uprzywilejowanego posiadacza.

W przypadku gdyby akt podawczy lasów w possessyę uprzywilejowanego oddanych, nie był przy inkameracyi znaleziony, w takim razie Kommissya Rządowa wyda szczególną instrukcyę, jak wykryte w tychże zniszczenie z względem na miejscowość i zachodzące okoliczności, dochodzone być powinno.

Pretensye włościan do uprzywilejowanego posiadacza.

§ 28.

Jeżeliby przy inkameracyi wystąpili włościanie gruntowi z jakimi pretensyami, do uprzywilejowanego posiadacza, należy one zaraz sprawdzić i na wartość pieniężną ustanowić, i do ich wynagrodzenia posiadacza uprzywilejowanego zmusić.

Przy ocenieniu pretensyj włościan obliczać należy:

1) pretensyę za odbytą roboczną podług ceny najmu w dobrach tych, lub okolicznych praktykowanęj;

2) pretensyę za wybrane nienależnie produkta, podług ceny

среднимъ цѣнамъ послѣдняго мѣсяца (въ которомъ прекратилось право привилегированнаго владѣльца на владѣніе имѣніемъ), существовавшимъ на рынкѣ ближайшаго города;

3) претензіи за павшія лошади, скотъ и проч. по винѣ прежняго привилегированнаго владѣльца, по цѣнамъ указаннымъ въ § 25-мъ.

Претензіи привилегированнаго владѣльца къ Казнѣ.

§ 29.

Привилегированный владѣлецъ можетъ предъявлять къ обоюдному расчету, при сдачѣ имѣнія въ Казну, только такія претензіи, вознагражденіе которыхъ положительно опредѣлено привилегією.

Претензіи владѣльца, подлежащія, на основаніи привилегіи, вознагражденію слѣдуетъ оцѣнить (если оцѣнка не значится въ привилегіи) на слѣдующихъ основаніяхъ:

1) всякія претензіи за постройки и тому подобныя улучшенія имѣнія по смѣтному исчисленію казеннаго Архитектора;

2) претензіи за продукты по цѣнѣ указанной во 2-мъ пунктѣ 28 §;

3) претензіи за оставленный въ имѣніи живой и мертвый инвентарь должны быть оцѣняемы способомъ, указаннымъ въ § 25;

4) претензіи за обсеѣвъ и обработку полей слѣдуетъ оцѣнить по правиламъ, изложеннымъ въ § 24-мъ настоящей инструкціи.

§ 30.

Еслибы привилегированному владѣльцу, по поступленіи уже имѣнія въ Казну, предоставлено было право на полученіе изъ Казны въ продолженіи нѣкотораго времени денежнаго дохода (компетенціи), то исчисленіе и означеніе опого должно быть произведено по правиламъ инструкціи Правительственной Комисіи Финансовъ и Казначейства, предписаннымъ для исчисленія и опредѣленія компетенцій, назначаеваемыхъ свѣтскимъ и духовнымъ лицамъ.

II. Въ отношеніи расчета по взаимнымъ претензіямъ при поступленіи въ Казну имѣній, принадлежавшихъ духовенству.

Претензіи Казны къ духовнымъ учрежденіямъ.

§ 31.

При расчетѣ съ духовнымъ учрежденіемъ, по случаю по-

w najbliższym tych dóbr mieście, w całym miesiącu (w którym prawo uprzywilejowanego posiadania dóbr skończyło się) na targach praktykowanej i w średnim przecięciu wziętej;

3) pretensye za utracone konie, bydło etc. z winy posiadacza uprzywilejowanego, podług cen § 25-m wyżej wskazanych.

Pretensye posiadacza uprzywilejowanego do Skarbu.

§ 29.

Uprzywilejowany posiadacz takie tylko przy inkameracyi dóbr pretensye do wzajemnego obrachunku podać może, których wynagrodzenie ze Skarbu przywilejem wyraźnie jest zapewnione.

Pretensye posiadacza, podług przywileju do wynagrodzenia kwalifikujące się, oceniać należy (jeżeli przywilej ceny wyraźnie nie oznacza):

1) wszelkie pretensye za budowle i inne mellioracye dóbr, podług oszacowania przez Budowniczego rządowego;

2) pretensye za produkta podług ceny wyżej w § 28-m ustępie 2-m wskazanej;

3) pretensye za zostawione na gruncie inwentarze żywe i martwe, szacowane być mają w sposób § 25-m wyżej przepisany;

4) pretensye za zaprowadzenie zasiewów i uprawę roli oceniane być mają, podług zasad wskazanych § 24 m niniejszej instrukcyi.

§ 30.

Jeżeliby posiadaczowi uprzywilejowanemu, po inkameracyi dóbr, przyznane było prawo pobierania ze Skarbu, przez jakiś czas, kompetencyi, wyrachowanie i oznaczenie jej ma się skutecznie podług zasad instrukcyi Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, do wyrachowania i oznaczenia kompetencyj świeckich i duchownych przepisana.

II. Co do obrachunków wzajemnych pretensyj, przy inkameracyi dóbr duchownych.

Pretensye Skarbu do instytutu duchownego.

§ 31.

Przy obrachunku z instytutem duchownym z powodu dóbr

ступленія имѣній въ вѣдѣніе Казны, слѣдуетъ строго соображать-
ся съ условіями того распоряженія, на основаніи котораго послѣ-
довало принятіе имѣнія въ Казну, а именно:

1) съ какого дня должно считаться поступленіе имѣнія въ
Казну со всѣми его послѣдствіями;

2) въ какомъ состояніи духовное учрежденіе обязано было
передать это имѣніе Казнѣ.

Еслибы за тѣмъ при приѣмѣ имѣній въ казенное вѣдомство
не были исполнены условія такового распоряженія, въ такомъ
случаѣ претензія Казны по сему поводу должна быть помѣщена
въ расчетѣ съ духовнымъ учрежденіемъ.

При исчисленіи и опредѣленіи претензіи Казны къ духовному
учрежденію, вслѣдствіе приѣма имѣнія въ Казну, еслибы таковая
вытекала изъ условій распоряженія о передачѣ онаго, слѣдуетъ
придерживаться правилъ относительно расчета съ владѣльцами
казенныхъ имѣній, изложенныхъ въ §§ 20, 21, 22, 23, 24, 25,
26, 27 и 28 настоящей инструкціи.

Претензіи духовныхъ учрежденій къ Казнѣ.

§ 32.

Въ пользу духовнаго учрежденія, по поводу владѣнія посту-
пившимъ въ Казну имѣніемъ, слѣдуетъ признать со стороны Каз-
ны и принять къ расчету всѣ тѣ претензіи, удовлетвореніе кото-
рыхъ предписано условіями послѣдовавшаго по сему предмету
распоряженія.

Всѣ предъявленныя духовнымъ учрежденіемъ претензіи (ис-
ключая претензіи на счетъ назначенія постоянного дохода за
принятое въ Казну имѣніе), на сколько онѣ основываются на
условіяхъ распоряженія о приѣмѣ имѣнія въ вѣдѣніе Казны, долж-
ны быть оцѣниваемы и опредѣляемы согласно съ правилами, изло-
женными въ настоящей инструкціи, о расчетѣ съ привилегиро-
ванными владѣльцами казенныхъ имѣній.

Что же касается исчисленія и опредѣленія постоянного до-
хода въ пользу духовнаго учрежденія, за принятое въ Казну
имѣніе, если этотъ доходъ обезпеченъ послѣдовавшимъ о приня-
тіи онаго распоряженіемъ, слѣдуетъ руководствоваться особою
инструкціею, изданною Правительственною Коммисіею Финансовъ
и Казначейства, для исчисленія и опредѣленія доходовъ этого
рода въ пользу лицъ свѣтскаго и духовнаго званія.

zainkamerowanych, potrzeba mieć na ścisłej uwadze warunki roz-
porządzenia, na zasadzie którego inkameracya czyli zajęcie dóbr
pod zarząd władzy skarbowej nastąpiła; a mianowicie:

1) od którego dnia inkameracya dóbr czyli jej skutki liczyć
się powinny;

2) w jakim stanie instytut duchowny dobra skarbowe oddać
był obowiązany.

Jeżeliby zatem, przy odebraniu dóbr pod zarząd władzy skar-
bowej, warunkom rozporządzenia inkameracyjnego nie stało się
zadosyć, w takim razie pretensya Skarbu o to, w obrachunku z in-
stytutem duchownym, zaliczona być powinna.

Przy obliczaniu i stanowieniu pretensyi Skarbu do instytutu
duchownego, z skutków inkameracyjnych, o ileby te, podług wa-
runków rozporządzenia inkameracyjnego, mogły mieć miejsce,
trzymać się należy zasad do obrachunków z posiadaczami uprzy-
wilejowanymi dóbr skarbowych, w niniejszej instrukcyi wyżej
w §§ 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 i 28-m wskazanych.

Pretensye instytutu duchownego do Skarbu.

§ 32.

Instytutowi duchownemu, z tytułu dóbr zainkamerowanych,
należy przyznać ze strony Skarbu i do obrachunku przyjąć te
wszystkie pretensye, których wynagrodzenie warunkami rozpo-
rządzenia inkameracyjnego zostało zapewnione.

Wszystkie pretensye przez instytut duchowny podane (wyłą-
cznie pretensyj o kompetencyą za dobra zainkamerowane) o ileby
z warunków rozporządzenia inkameracyjnego wypływały, powin-
ny być obliczane i stanowione, podług zasad do obrachunku z po-
siadaczami uprzywilejowanymi dóbr skarbowych, w instrukcyi ni-
niejszej wyżej wskazanych.

Co się zaś dotyczy wyrachowania i oznaczenia kompetencyi
instytutowi duchownemu, za dobra zainkamerowane, rozporządze-
niem inkameracyjnem zapewnionej, trzymać się należy zasad od-
dzielnej instrukcyi Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu
do wyrachowania i stanowienia kompetencyj świeckich i duche-
wnych przepisanych.

O dobrach rządowych.

III. Въ отношеніи расчетовъ при принятіи имѣнія въ Казну, вслѣдствіе покупки, обмѣна, или прекращенія права безсрочной аренды, по случаю отказа отъ оной.

Претензіи Казны къ владѣльцу.

§ 33.

По условіямъ договора о покупке или замѣнѣ имѣнія Казна можетъ потребовать передачи онаго въ такомъ состояніи и съ такими принадлежностями, какія оговорены въ этихъ условіяхъ.

Равнымъ образомъ Казна можетъ воспользоваться правомъ, въ силу безсрочно-аренднаго контракта, обратить взысканіе и на прочее имущество безсрочнаго аренднаго владѣльца въ такомъ случаѣ, когда сей послѣдній разоривъ имѣніе откажется отъ права на безсрочную аренду и имѣніе поступить въ Казну обратно.

Въ каждомъ изъ вышеприведенныхъ случаевъ, при принятіи имѣнія въ Казну должна быть произведена, по условіямъ контракта, надлежащая повѣрка, въ какомъ состояніи находится имѣніе и все принадлежащее къ оному, для отыскиванія въ пользу Казны возникшихъ по сему предмету претензій.

Для исчисленія и опредѣленія претензій Казны къ владѣльцамъ имѣній, отъ которыхъ таковыя перешли покупкою или обмѣномъ въ собственность Казны, не могутъ быть здѣсь предписаны никакія формы, потому, что способъ разрѣшенія взаимныхъ претензій опредѣляется обыкновенно контрактомъ, сообразно съ предусмотрѣнными обстоятельствами, а потому расчетъ при приѣмѣ въ Казну имѣнія приобрѣтеннаго покупкою или мѣною долженъ производиться на основаніи условій договора. Что же касается претензій Казны къ безсрочному арендному владѣльцу, то расчетъ по сему поводу, смотря по опредѣленной безсрочно-аренднымъ контрактомъ отвѣтственности, долженъ быть сдѣланъ по вышеприведеннымъ правиламъ объ исчисленіи и опредѣленіи претензій Казны къ привилегированнымъ владѣльцамъ имѣній поступающихъ въ Казенное вѣдомство.

Претензіи владѣльцевъ имѣній, приобрѣтенныхъ Казною.

§ 34.

Претензіи владѣльцевъ, отъ которыхъ имѣнія приобрѣтены Казною, могутъ быть приняты къ расчету только въ такомъ случаѣ, когда онѣ вытекаютъ изъ положительныхъ условій договора

III. Co do obrachunków przy inkameracyi, czyli zajęciu dóbr pod zarząd władzy skarbowej, z tytułu kupna, zamiany, lub z powodu upadłego prawa wieczysto-dzierżawnego, przez zrzeczenie się wieczystej dzierżawy, i t. p.

Pretensye Skarbu do posiadacza.

§ 33.

Podług warunków kontraktu kupna lub zamiany dóbr, Skarb ma prawo dopomnieć się oddania sobie dóbr w takim stanie, i z takimi przynależnościami, jak mu warunki te zapewniły.

Równie może służyć Skarbowi prawo z kontraktu wieczysto-dzierżawnego, poszukiwania odpowiedzialności na innych funduszach wieczystego dzierżawcy, w razie gdy ten spustoszywszy dobra, zrzecze się prawa wieczystej dzierżawy, i te w posiadanie Skarbu powrócą.

W każdym zatem z powyższych przypadków przy inkameracyi, czyli zajęciu dóbr pod zarząd Skarbu, stosownie do warunków kontraktu, powinno nastąpić sprawdzenie zastrzeżonego stanu, i obrachunek należitości, do poszukiwania ztąd dla Skarbu przypadających.

Do ocenienia i stanowienia pretensyj Skarbu do posiadaczy dóbr, od których one tytułem kupna lub zamiany na rzecz Skarbu nabyte zostały, nie mogą tu być wskazane żadne formy, a to dla tego, że sposób załatwienia wzajemnych należitości, zastrzegany bywa zwykle w kontrakcie stosownie do przewidzianych okoliczności; obrachunek zatem, przy zajmowaniu pod zarząd władzy skarbowej dóbr kupionych, lub przez zamianę nabytych, powinien się uskutecznić w sposób warunkami kontraktu wskazany. Co się zaś dotyczy obrachunku pretensyi Skarbu do posiadacza wieczysto-dzierżawnego, ten w miarę zastrzeżonej odpowiedzialności w kontrakcie wieczysto-dzierżawnym, załatwić się powinien, podług zasad do obrachowania i ustanowienia pretensyj Skarbu do uprzywilejowanych posiadaczy z dóbr zainkamerowanych, wyżej w niniejszej instrukcyi przepisanych.

Pretensye posiadaczy do Skarbu, od których dobra nabyte zostały.

§ 34.

Pretensye posiadaczy, od których dobra na rzecz Skarbu zostały nabyte, takie tylko do obrachunku należec mogą, które wypływają z wyraźnego zastrzeżenia warunkami kontraktu kupna

о покупке или обмена. Исчисление и определение таких претензий может быть производимо не иначе, как только на основаниях, указанных в условиях тех же договоров.

Что же касается претензий безсрочного арендного владельца казенного имения, которое, вследствие его отказа от безсрочного владения, поступило обратно в Казну, то таковыя ни под каким предлогом не могут быть простираемы к Казне, без особой о том оговорки в контракте; так как контракты на безсрочное арендное владение не заключают в себя вообще таких условий, которыя бы предоставляли владельцам право требовать от Казны вознаграждение.

Общая условия.

§ 35.

Все вышеозначенные расчеты и претензии по принятию имений в владение Казны, последовавшему на каком либо основании, рассматривает, и утверждает Губернское Правление.

Исключаются только из сего расчеты по назначению от Казны постоянного дохода компетенции, которые рассматриваются и утверждаются Правительственною Коммиссиею Финансовъ и Казначейства.

Варшава, 2 (14) Ноября 1839 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Ленскій.*

№ 88,494.

lub zamiany; obliczenie i ustanowienie takich pretensyj równie nie może się dziać inaczej, jak tylko podług zasad, jakie warunkami tychże kontraktów zostały wskazane.

Co się zaś dotyczy pretensyj wieczystego dzierżawcy dóbr skarbowych, które z powodu zrzeczenia się wieczystej dzierżawy, w posiadanie Skarbu powróciły (jeżeli by nie było szczególnego jakiego w kontrakcie zastrzeżenia), pod żadnym względem do Skarbu podawane być nie mogą; gdyż kontrakty wieczysto-dzierżawne żadnych nie obejmują w sobie takich przyzwoleń, któreby do żądania wynagrodzenia od Skarbu wieczystym dzierżawcom mogły nadawać prawo.

Zastrzeżenia ogólne.

§ 35.

Wszystkie powyższe obrachunki i pretensye do nich wchodzące, po inkameracyi czyli zajęciu dóbr pod zarząd władzy skarbowej, z jakiegokolwiek tytułu nastąpionej, rozpoznaje i zatwierdza Rząd Gubernialny.

Wyłączają się tylko od tego obrachunki należące się ze Skarbu kompetencyi; te bowiem ostatnie rozpoznaje i zatwierdza Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

w Warszawie, dnia 2 (14) Listopada 1839 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Łęski.*

Nr. 88,494.

ГЛАВА III.

ОБЪ ИПОТЕКАХЪ КАЗЕННЫХЪ ИМЪНИЙ.

№ 45.

Общее распоряжение по устройству ипотекъ.

(17 Июля 1826 года.)

N Woëводской Коммисіи.

ГЕНЕРАЛЬНАЯ ПРОКУРАТОРИЯ ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

Въ силу статьи 1-й законоположенія объ ипотекѣхъ и привилегіяхъ, утвержденного постановленіемъ Сейма отъ 1 (13) Іюня 1825 года, а также статьи 1-й переходныхъ правилъ отъ того же числа и года, вышеупомянутое законоположеніе получило обязательную силу только съ 1 Января 1826 года, равно какъ и положеніе объ ипотекѣхъ 14 (26) Апрѣля 1818 года. Дѣйствіе этихъ узаконеній простиралось на всѣ недвижимости, равно права и капиталы, обезпеченные ипотекой, распространялось и на города, въ которыхъ нѣтъ Земскаго Суда, и на малоцѣнныя сельскія недвижимости, которыя, по статьѣ 162 Положенія объ ипотекѣхъ 1818 года, не подлежали ипотечному устройству, и потому оставались подъ дѣйствіемъ прежнихъ законовъ объ ипотекѣхъ.

Такимъ образомъ предметъ ипотечнаго устройства, въ силу Сеймоваго законоположенія 1 (13) Іюня 1825 г., составляютъ малоцѣнныя сельскія недвижимости, а также недвижимыя имущества, находящіяся въ невоëводскихъ городахъ. Форма, по которой должно быть производимо устройство этихъ недвижимостей, находится въ инструкціи, изданной Правительственною Коммисіею Юстиціи отъ 22 Декабря 1825 года и обнародованной въ Варшавскихъ Вѣдомостяхъ, за 1825 годъ (№ 206 и 207). На основаніи этой инструкціи, Мировымъ Судамъ предоставлено устройство ипотеки для разныхъ недвижимостей. По объявленіямъ, при-

TYTUŁ III.

O HYPOTEKACH DÓBR RZĄDOWYCH.

№ 45.

Rozporządzenie ogólne, dotyczące regulacyi hypotek.

(d. 17 Lipca 1826 r.)

Do Kommissyi Województwa N.

PROKURATORYA JENERALNA W KRÓLESTWIE POLSKIM.

Podług artykułu 1-go prawa o przywilejach i hypotekach, uchwalonego na Sejmie dnia 1 (13) Czerwca 1825 roku, tudzież podług artykułu 1-go prawa przechodniego, téjże daty, prawo dopiero wymienione z dniem 1 Stycznia 1826 roku zaczęło być wyłączenie obowiązującym, równie jak i prawo hypoteczne z dnia 14 (26) Kwietnia 1818 roku, a to względem wszystkich nieruchomości, tudzież praw i kapitałów hypotekowanych, a więc i do miast w których Sąd Ziemiński nie zasiada, jako też i do nieruchomości wiejskich, niską wartość mających, a które, podług art. 162-go prawa o hipotece z roku 1818, pod regulacyę hypoteczną nie należały, i tem samem pod prawami dawnymi hypotecznymi pozostały.

Przedmiotem więc regulacyi hypotecznej z prawa Sejmowego daty 1 (13) Czerwca 1825 r. są nieruchomości wiejskie, nizkiej wartości, tudzież nieruchomości miejskie w miastach, nie będących wojewódzkimi, położone; formę, podług której regulacya tych nieruchomości ma następować, obejmuje urządzenie przez Kommissyę Rządową Sprawiedliwości wydane d. 22 Grudnia 1825 roku, w Gazetach Warszawskich Nr. 206 i 207 r. z. 1825 ogłoszone. W myśl tego to urządzenia, Sądy Pokojów przystępują do regulacyi różnych nieruchomości. Z ogłoszeń przez Monitora Warszawskiego do regulacyi wywołujących, Prokuratorya Jeneralna,

печатываемымъ въ Варшавскомъ Мониторѣ, о вызовахъ къ устройству ипотекъ, Прокураторія Царства, въ обезпеченіе правъ Казны и Институтовъ, сообщаетъ о каждой недвижимости особо Воеводской Коммисіи. Для болѣе вѣрнаго однако достиженія изъясненной цѣли, представляется необходимымъ, при устройствѣ ипотекъ, имѣть въ виду:

- a) права, сервитуты, капиталы и тайныя ипотеки, касающіяся интересовъ Казны;
- b) права, сервитуты, капиталы и тайныя ипотеки, касающіяся духовныхъ институтовъ;
- c) права, сервитуты, капиталы и тайныя ипотеки, относящіяся къ вѣдѣнію Городовыхъ Канцелярій.

О всѣхъ вышепоименованныхъ правахъ, вѣроятно, имѣются свѣдѣнія въ Воеводской Коммисіи; посему въ срокъ, назначенный для устройства ипотеки, административные чиновники, состоящіе на службѣ въ мѣстахъ, гдѣ находится Мировой Судъ, должны имѣть наблюденіе о обезпеченіи этихъ правъ; такимъ чиновникамъ должно быть дано особое по сему предмету полномочіе.

Для полученія положительныхъ свѣдѣній объ означенныхъ правахъ (если въ дѣлахъ Воеводской Коммисіи нѣтъ слѣдовъ и доказательствъ), могутъ быть принимаемы слѣдующія мѣры:

1) По статьѣ 3-й вышеупомянутой инструкціи Правительственной Коммисіи Юстиціи, консерваторы должны передать въ подлежащіе Мировые Суды засвидѣтельствованныя книги, вмѣстѣ съ относящимися къ нимъ реперторіями, а также всѣ прежнія книги и ипотечныя дѣла, въ вѣдѣніи ихъ состоящія, при перечневомъ указателѣ, съ вѣрными отмѣтками. Изъ этихъ дѣлъ, а по отношенію къ городамъ въ особенности изъ прежнихъ городскихъ книгъ, легко собрать справки о всѣхъ правахъ, капиталахъ и сервитутахъ, казенныхъ, фондушевыхъ или принадлежащихъ Канцеляріямъ; за тѣмъ слѣдуетъ только, по силѣ статьи 152 и 153 Положенія объ ипотекѣ 1818 года, сдѣлать распоряженіе о перенесеніи означенныхъ правъ въ указатели новой ипотеки. Въ особенности поставляется на видъ:

2) когда право собственности ограничено, напримѣръ, когда городская недвижимость, для которой учреждается ипотека, находится на землѣ, принадлежащей Казнѣ, какому либо институту или Городовой Канцеляріи, таковое право должно быть внесено

dla zabezpieczenia praw Skarbu Publicznego i instytucyj, czyni oddzielne do Kommissyi Wojewódzkiej względnie każdéj nieruchomości zawiadomienia; atoli dla tém pewniejszego odpowiedzialności temu celowi, okazuje się tu być potrzebném do nadmienienia, iż przy takowych regulacjach wymagają dopilnowania:

- a) prawa, służebności, fundusze lub hypoteki tajne, Skarbu publicznego dotyczyć mogące;
- b) prawa, służebności, fundusze lub hypoteki tajne, instytucyj duchownych dotyczące;
- c) prawa, służebności, fundusze lub hypoteki tajne, do Kancellaryj miast należące.

О wszystkich tych prawach pewnie Kommissya Wojewódzka wiadomość posiada, ich więc zapewnienia, w terminie do regulacyi naznaczonym, przez miejscowych urzędników administracyjnych, w miejscach wywołującego do regulacyi Sądu Pokoju urzędujących, dopilnować wypada, któremu to urzędnikowi administracyjnemu, szczególnie do tego celu upoważnienie daném być powinno. Dla dokładniejszego zaś upewnienia się o tych prawach (gdyby o nich Kommissya Wojewódzka w swych aktach już nie miała śladu i dowodów), takie posłużyć mogą kroki:

1) Wyżej wspomniane urządzenie Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości w artykule 3-m nakazało, aby konserwatorowie poświadczone księgi wraz z repertoriami do nich należącemi, równie i wszelkie dawniejsze księgi i akta hypoteczne, pod dozorem ich będące, z summaryuszem i z dokładną dezygnacją właściwemu Sądowi Pokoju oddali. Z tych więc akt, a w szczególności co do miast z ksiąg dawnych miejskich łatwo powziąć można wiadomość o wszelkich prawach, funduszach i służebnościach skarbowych, funduszowych lub kancellaryjnych, a więc tylko o ich przeniesienie do wykazu nowéj hypoteki wnioszek uczynić wypada, stosownie do art. 152 i 153-go prawa hypotecznego z 1818 r., w szczególności zaś nadmienienia się:

2) Co do ograniczeń własności, takimi są naprzykład, gdy regulowana possessya miejska stoi na gruncie dziedzicznym do Skarbu, do instytutu jakowego lub do Kancellaryi miasta należącym, to więc prawo w dziale I i II-m wykazu hypotecznego za

въ I и II отдѣлы ипотечнаго указателя, съ объясненіемъ условій, на которыхъ выданъ консенсъ на безсрочное, временное, эмпитевическое или иное владѣніе, именно тѣхъ, о которыхъ сказано въ статьѣ 43 и 44 Положенія объ ипотекахъ 1818 года;

3) что касается сервитутовъ, составляющихъ ограниченіе правъ собственности, то изъ нихъ, по 45 статьѣ Положенія объ ипотекахъ 1818 года, только пастбищныя и лѣсныя подлежатъ внесенію въ ипотечную книгу.

4) Документы, коими удостовѣряются обременяющіе недвижимость долги или обезпеченія по всякаго рода ссудамъ, или по залогамъ, представленнымъ въ Казну, Почтовому Управленію, Дирекціи Лотереи, по сбору гербовыхъ пошлинъ и т. д., должны быть представляемы въ формальныхъ копіяхъ; подлинныя документы остаются на случай дальнѣйшей надобности въ нихъ.

То же самое правило должно имѣть силу и по отношенію къ институтскимъ или городскимъ суммамъ; но какъ Прокураторію Царства замѣчено, что институты, довольствуясь процентами, не заботились о внесеніи въ ипотечныя книги доказательствъ правъ своихъ, то представляется необходимымъ отыскать подлежащіе документы, для предъявленія ихъ при устройствѣ ипотеки. Упомянутыя суммы извѣстны Воеводской Комисіи изъ описей церковнымъ фундамамъ; посему въ тѣхъ случаяхъ, когда доказательствомъ долга служить только документъ, частнымъ порядкомъ выданный, надлежитъ понудить должника къ совершенію формальнаго акта; при неуспѣхѣ же въ томъ, тотчасъ предъявить искъ, для чего доставить полное объясненіе дѣла Прокураторіи Царства.

5) Что касается тайныхъ ипотеки, къ числу которыхъ, по 2,121 статьѣ Гражданскаго Уложенія, принадлежатъ права государства, гминъ и общественныхъ учреждений на имѣніяхъ сборщиковъ и отвѣтственныхъ управителей, то таковыя права обезпечивались прежде на тайной ипотеки, не зависѣвшей отъ ипотечной записи; въ настоящее же время по силѣ статьи 13 и 16 закона 1 (13) Іюня 1825 года и статьѣ 13 вышеприведенной инструкции Правительственной Комисіи Юстиціи, непременно должна быть сдѣлана запись въ ипотечной книгѣ, и для сего окончательнымъ срокомъ назначено 1 Октября 1826 года. Поэтому

notowanemъ быть должно, oraz warunki pod jakimi konsens udzielonymъ został do wiecznego, czasowego, emfiteutycznego lub innego posiadania, to jest te, o których mówią art. 43 i 44-ty prawa z roku 1818 o hipotece.

3) Co do służebności, jako ograniczenie własności stanowiących, z tych, według artykułu 45-go prawa z r. 1818 o hipotece, tylko służebności pastwiska i wrębu wymagają wpisu hypotecznego.

4) Co do summ czyli długów nieruchomości ciążących, takimi są: wszelkie wypożyczki, kaucyje dla Skarbu, Dyrekcyi Pocht, Dyrekcyi Loteryi, za exaktorami stempla i t. d. stawiane, w ich usprawiedliwieniu dokumenta ex quibus złożonemi być powinny w kopiachъ urzędowychъ tylko, oryginały bowiem do dalszego prawnego użycia zachowanemi być muszą.

We względzie summъ институтowychъ lub miejskichъ też samo się stosuje, lecz że dało się już dostrzedzъ Prokuratury Jeneralnej że институты przestającъ na opłacaniu procentów, nie postarały się o intabulacyę dokumentówъ ex quibus, tu więc szczególniej o ściągnięcie takichъ dowodówъ postaracъ się wypadało, dla zrobienia z nichъ użytku przy regulacyi; o tychъ zaś summachъ ma Kommissya Wojewódzka wiadomość z spisu funduszówъ kościelnychъ; tam więc gdzie funduszъ opiera się na dokumencie prywatnie wystawionymъ, wypadałoby postaracъ się o znaglenie dłużnika do zeznania urzędowego dokumentu, inaczejъ kroki processu zarazъ przedъ sięwzięcъ wypadnie, do czego wyjaśnienie rzeczy Prokuratury Jeneralnej nadesłane być winno.

5) Co do hypotekъ tajnychъ, takimi to według artykułu 2,121 Kodexu Cywilnego są prawa narodu, gminъ i ustanowień publicznychъ na dobrachъ odbieraczówъ i rządcówъ odpowiedzialnychъ; prawa takowe miały hypotekę tajną, niezawisłą od wpisu hypotecznego; terazъ zaś według artykułówъ 13 i 16-go prawa daty 1 (13) Czerwca 1825 roku i artykułu 13-go wyżej powołanego urzędzenia Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, zawisłemъ uczyniono od wpisu hypotecznego, i ku temu celowi terminъ prekluzyjnie do dnia

надлежит заблаговременно заявить таковыя права, для внесенія ихъ въ ипотечныя книги.

6) Въ числѣ объявленій объ устройствѣ ипотекъ замѣчены публикации о такихъ сельскихъ недвижимостяхъ, какъ напримѣръ солтышества, войтовства, колоніи и т. п., кои состоятъ только въ пользованіи у владѣльцевъ ихъ, на правѣ (*dominium utile*), но право собственности на которыя (*dominium directum*) принадлежатъ Казнѣ.

По силѣ статьи 52 закона 1818 года для такихъ недвижимостей не можетъ быть учреждаема ипотека; посему и надлежитъ сдѣлать нужныя распоряженія къ освобожденію ихъ отъ устройства ипотеки. Слѣдуетъ также принять во вниманіе, что хотя двумя Высочайшими указами, отъ 12 (24) Января 1826 года, и разрѣшено учредить ипотеки для многихъ казенныхъ имѣній, подробно исчисленныхъ, но мѣра эта состоялась лишь въ видахъ присоединенія этихъ имѣній къ Земскому Кредитному Обществу и не распространяется ни на какія другія. Въ означенныхъ указахъ не поименованы составныя части имѣній (отдѣльныя урочища), такъ какъ сіи послѣднія получаютъ ипотечное устройство въ общемъ составѣ экономій, къ которымъ принадлежатъ; но никогда государственное имущество не можетъ и не должно числиться, по ипотекамъ, принадлежащимъ частному лицу.

7) Такъ какъ для обжалованія опредѣленій по дѣламъ объ устройствѣ ипотекъ установленъ трехмѣсячный срокъ со дня объявленія рѣшенія, то въ случаяхъ непринятія заявленнаго права, безъ законнаго основанія, Воеводская Коммисія обязана предложить мѣстному Защитнику Генеральной Прокураторіи, подать апелляцію въ надлежащій Трибуналъ и о сдѣланномъ распоряженіи поставить въ извѣстность Генеральную Прокураторію.

Изложенными правилами благоволятъ Воеводская Коммисія руководствоваться при наблюденіи за ипотечнымъ обезпеченіемъ правъ Казны и институтовъ.

Варшава, 17 Юля 1826 года.

№ 23,309.

1 Паўdziernika r. b. 1826 naznaczono, przeto wypada prawa takowe wcześnie do wpisu hypotecznego podać.

6) Z pomiędzy ogłoszeń dotąd celem regulacyi hypotek uczynionych dało się dostrzedz, iż z nieruchomości wiejskich wywołanemi zostały takie, jak na przykład: sołectwa, wójtostwa, kolonie i t. d., które tylko quo ad dominium utile do posiadaczy należą, zaś quo ad dominium directum rządową są własnością, a jako takie z przepisu artykułu 52-go prawa hypotecznego z 1818 r. regulacyi hypotecznej nie ulegają; względnie takich więc nieruchomości uczynić wypada wniosek, o wyłączenie z pod regulacyi. Tu jeszcze nadmieniam się, iż lubo postanowieniami dwoma NAJJAŚNIEJSZEGO PANA daty 12 (24) Stycznia 1826 roku wielu dóbr rządowych regulować hypotekę dozwolono, to jednak jedynie celem wniścia do Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, i to tylko dóbr nominalnie wymienionych, takowe jednak postanowienia nie rozciągają się do szczególnych nomenklatur, bo i tak te nomenklatury łącznie z ekonomiami, do których należą, regulacyi uległy, nigdy zaś własność rządowa na osobę prywatnego posiadacza regulowaną być może ani powinna.

7) Ponieważ czas do odwołania się od decyzji nad regulacyą wydanych, jest trzechmiesięczny, od dnia następnego ogłoszenia licząc, przeto w przypadkach gdzieby meldowanego prawa nie przyjęto, bez prawnej zasady, Kommissya Wojewódzka wezwie miejscowego Obrońcę Prokuratoryi Jeneralnej do założenia apellacyi przed Trybunał miejscowy, o skutku zaś tego Prokuratoryę Jeneralną zawiadomi.

Podług tego więc, raczy Kommissya Wojewódzka hypotecznego ubezpieczenia praw skarbowych i instytucyjnych dopilnować.

Warszawa, d. 17 Lipca 1826 r.

Nr. 23,309.

N° 46.

Постановленіе о переписаніи, по ипотекаѣ, на имя Казны всѣхъ имѣній, а также правъ и капиталовъ, принадлежавшихъ нѣкогда Краковской академіи.

(9 Октября 1827 года)

По указу Его Величества

НИКОЛАЯ I-го,

ИМПЕРАТОРА и САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССИЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО,
и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія.

Имѣя въ виду, что имѣнія Краковской академіи, находившіяся прежде въ предѣлахъ западной Галиціи и Пруссіи, а нынѣ расположенныя въ Царствѣ Польскомъ, равно капиталы той же академіи, обезпеченныя на имѣніяхъ въ Царствѣ Польскомъ, въ силу договора, заключеннаго между тремя Высочайшими Дворами, Россійскимъ, Австрійскимъ и Прусскимъ въ 1797 году, перешли въ собственность тѣхъ Правительствъ, подъ властью которыхъ находятся и были заняты Галиційско-Австрійскимъ и Королевско-Прусскимъ правительствами еще въ 1796 году, съ котораго времени находясь непрерывно въ вѣдѣніи Казны, Краковской академіи возвращаемы не были; принимая притомъ въ уваженіе, что XIII и XV статьями дополнительнаго трактата 21 Апрѣля (3 Мая) 1815 г., городу Кракову оставлены лишь тѣ имущества Краковской академіи, которыя находятся въ предѣлахъ вольнаго города Кракова и его Округа, въ каковомъ смыслѣ истолкованы эти статьи дополнительнаго трактата и въ деклараціи блаженной памяти ИМПЕРАТОРА ВСЕРОССИЙСКАГО АЛЕКСАНДРА I-го, изданной 9 (21) Апрѣля 1818 года,—Совѣтъ Управленія, въ предупрежденіе всякихъ по этому предмету сомнѣній, по представленію Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, а также Финансовъ и Казначейства, постановляетъ слѣдующее:

Ст. 1.

Всѣ права и капиталы, обезпеченныя на имѣніяхъ, находя-

N° 46.

Postanowienie nakazujące przepisać w hipotekach, na rzecz Skarbu wszelkie dobra, oraz prawa i kapitały, stanowiące niegdyś uposażenie Akademii Krakowskiej.

(d. 9 Października 1827 r.)

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

MIKOŁAJA I-go,

CESARZA WSZECH ROSSYJ, KRÓLA POLSKIEGO,
etc., etc., etc.

Rada Administracyjna.

Mając na uwadze, że dobra Akademii Krakowskiej w kraju Galicyi zachodniej i kraju Pruskim dawniej, a teraz tak pierwsze jak i drugie w Królestwie Polskiem sytuowane, tudzież fundusze po téjże Akademii lokacyę swoją na dobrach w Królestwie Polskiem mające, w skutku konwencyi trzech NAJJAŚNIEJSZYCH Dworów Cesarsko-Rossyjskiego, Austryackiego i Królestwa Pruskiego z roku 1797, za własność Rządów tych Państw, pod których panowanie dostały się, uznane i jeszcze w r. 1796 przez Rządy Galicyjsko-Austryacki i Królewsko-Pruski zajętemi zostały, odkąd ciągle przez następne Rządy administrowane, dalej już pod zarząd Akademii Krakowskiej nie wróciły;

zważając oraz, że artykułem XIII i XV-m traktatu dodatkowego z dnia 21 Kwietnia (3 Maja) 1815 r. dla miasta Krakowa, ta tylko własność Akademii Krakowskiej jest zostawiona, która w territorium wolnego miasta Krakowa z jego okręgiem znajduje się, w jakim to duchu i deklaracya NAJJAŚNIEJSZEGO Wiekopomnej pamięci ALEXANDRA I-go, CESARZA WSZECH ROSSYJ, KRÓLA POLSKIEGO, z dnia 9 (21) Kwietnia 1818 r., powołane artykuły traktatu dodatkowego uważa; chcąc i nadal zapobiedz wszelkiem w téj mierze wątpliwościom, na przedstawienie Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, tudzież Przychodów i Skarbu postanowiła co następuje:

Art. 1.

Wszelkie prawa i kapitały na dobrach w Królestwie Pol-

щихся въ Царствѣ Польскомъ, принадлежавшихъ нѣкогда Краковской академіи непосредственно, или же бурсамъ, контуберніямъ, собраніямъ, стипендіямъ, свѣтскимъ и духовнымъ коллегіямъ и другимъ тому подобнымъ учрежденіямъ, находившимся нѣкогда въ вѣдѣніи Краковской академіи, должны быть переписаны по ипотекамъ на имя Казны Царства Польскаго.

Ст. 2.

Переписаніе въ пользу Казны правъ и капиталовъ, внесенныхъ уже въ ипотеку на имя Краковской академіи или учрежденій, поименованныхъ въ 1-й статьѣ, должно быть произведено посредствомъ простой записи въ подлежащія ипотечныя книги предложенія Казны Царства Польскаго, совершеннаго у Регента Земской Канцеляріи; постановленіе Ипотечнаго Отдѣленія по сему предмету должно быть передано Казеннымъ вѣдомствомъ владѣльцу имѣнія.

Ст. 3.

Внесеніе въ ипотеку такихъ же правъ и капиталовъ, донныя еще неипотекованныхъ, можетъ быть совершено только вслѣдствіе изъявленнаго на то и внесеннаго въ ипотечную книгу согласія владѣльца имѣнія. Если владѣлецъ не изъявитъ согласія на внесеніе въ ипотеку, въ такомъ случаѣ означенныя права должны быть показаны по ипотекамъ подлежащими спору, съ предоставленіемъ сторонѣ заинтересованной въ разрѣшеніи спора просить о передачѣ онаго на разсмотрѣніе подлежащаго Суда.

Ст. 4.

Что касается недвижимыхъ имуществъ принадлежавшихъ Краковской академіи и поименованныхъ въ 1-й статьѣ учрежденіямъ, право собственности на которыя укрѣплено за этою академіею и учрежденіями во второмъ отдѣлѣ ипотечной книги, то, по предложенію Казны, должна быть внесена въ оную записъ, что недвижимость сія перешла въ собственность Казны и на будущее время не подлежитъ ипотекамъ.

Имѣнія эти, а равно и тѣ, ипотека которыхъ не приведена донныя въ устройство, а исполнены только обыкновенныя предписанныя для казенныхъ имѣній формальности, могутъ быть подвергнуты ипотечному устройству.

Приведеніе въ исполненіе настоящаго постановленія и внесеніе онаго въ Дневникъ Законовъ, возлагается на Правительство.

скимъ опарте, негдыс uposaженіе Akademii Krakowskiej stanowiacze, czy to pod imieniem jej wprost, lub pod imieniem rozmaitych burs, kontuberniow, zgromadzen, stypendyow, burtonow, kollegiow swieckich i duchownych, oraz innych tym podobnych instytucow, ktore dawniej pod zarzadem Akademii Krakowskiej zostawaly, maja byc w hypotece na imie Skarbu Krolestwa Polskiego przepisane.

Art. 2.

Przepisanie na rzecz Skarbu praw i kapitalow na imie Akademii Krakowskiej lub instytucow w artykule 1-m wymienionych, juz zahypotekowanych, nastapić ma na prosty wniosek Skarbu Publicznego Krolestwa, do wlasciwych ksiag wieczystych, przed Rejentem Kancellaryi Ziemiańskiej uczynionych. Decyzja Wydziału hypotecznego w tej mierze wydana, wlascielowi dóbr z strony Skarbu doręczoną być ma.

Art. 3.

Zapisanie do hypoteki takichże praw i kapitalow, dotąd jeszcze niezahypotekowanych, nastapić tylko może za wezwaniem i oświadczeniem do księgi wieczystej zezwoleniem wlasciciela dóbr. Jeżeli wlasciciel na zahypotekowanie nie zezwala, prawo takowe w wykazie hypotecznym zamieszczone będzie jako sporne, zostawując stronie, której na rozwiązaniu sporu zależy, wniesienie go pod rozpoznanie wlasciwego Sądu.

Art. 4.

Co do dóbr nieruchomych po Akademii Krakowskiej, i instytucjach, w art. 1-m wymienionych, których hypoteka na rzecz Akademii lub tychże instytucow uregulowaną została, w dziale drugim hypoteki, na wniosek Skarbu publicznego zapisaném być ma, iż nieruchomość ta przeszła na własność Skarbu publicznego i jako własność rządowa nadal hypotece nie ulega.

Dobra takowe, jako też dobra, których hypoteka dotąd uregulowaną nie została, tylko w sposobie dla dóbr rządowych zwyczajnym, będą mogły być poddane pod regulację hypoteczną.

Wykonanie niniejszego postanowienia i umieszczenie go w Dzienniku Praw, Kommissyom Rządowym Wyznań Religijnych
O dobrach rządowych.

ственные Комисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, Юстиціи, а также Финансовъ и Казначейства, по предметамъ ихъ вѣдомствъ.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія 9 Октября 1827 года.

Министръ Предсѣдательствующій (подписано) *В. Соболевскій*.

№ 47.

Постановленіе о томъ, что привилегіи и вещныя права, внесенныя въ ипотечныя книги на имя Прусскаго правительства или тамошнихъ учрежденій, должны быть переписаны въ пользу Казны Царства Польскаго.

(28 Сентября 1830 года.)

По указу Его Величества

НИКОЛАЯ I-го,

ИМПЕРАТОРА и САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССИЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО,
и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Принимая въ уваженіе, что, въ силу заключенной 17 (29) Мая 1830 года уполномоченными: Его Величества ИМПЕРАТОРА ВСЕРОССИЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО и Его Величества Короля Прусскаго конвенціи, ратификованной обѣими Высокими договаривающимися сторонами, Правительство Царства Польскаго сдѣлалось собственникомъ имѣній и долговыхъ обязательствъ, принадлежавшихъ Прусскому правительству и Прусскимъ общественнымъ учрежденіямъ по праву собственности, Совѣтъ Управленія, въ видахъ установленія однообразнаго порядка при исполненіи этого дипломатическаго акта и при переписаніи по ипотечнымъ книгамъ въ пользу Польскаго Правительства вещныхъ правъ и обязательствъ, внесенныхъ въ эти книги на имя Прусскаго правительства и Прусскихъ общественныхъ учрежденій, по представленію Министра, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Комисіи Финансовъ и Казначейства, постановляетъ слѣдующее:

и Оświecenia Publicznego, Sprawiedliwości, tudzież Przychodów i Skarbu, w czymъ do której należy, poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej, dnia 9 Października 1827 r.

Minister Stanu Prezydujący (podpisano) *W. Sobolewski*.

№ 47.

Tytuły i prawa rzeczowe na imię Rządu lub instytucyj Pruskich, w księgach hipotecznych objawione, mają być na rzecz Rządu Królestwa Polskiego przepisane.

(d. 28 Września 1830 r.)

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

MIKOŁAJA I-go,

CESARZA WSZECH ROSSYJ, KRÓLA POLSKIEGO,

etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

Zważając, że konwencją pod dniem 17 (29) Maja 1830 roku pomiędzy pełnomocnikami NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA WSZECH ROSSYJ, KRÓLA POLSKIEGO z jednej, a Najjaśniejszego Króla Pruskiego z drugiej strony zawartą, przez obiedwie Wyokie kontraktujące strony ratyfikowaną, Rząd Królestwa Polskiego stał się właścicielem dóbr i wierzytelności, przez Rząd i instytucyj Pruskie w Królestwie prawem własności posiadanych;

chcąc, w wykonaniu tego dyplomatycznego aktu, wskazać prawidła do jednostajnego postąpienia przy przeniesieniu w księgach wieczystych na rzecz Rządu Polskiego, tytułów i praw rzeczowych, na imię Rządu i instytucyj Pruskich, dotąd w tychże księgach zapisanych;

na przedstawienie Ministra Prezydującego w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, postanawia co następuje:

Ст. 1.

Министру, Председательствующему въ Правительственной Комисіи Финансовъ и Казначейства, разрѣшается указать Прусскому уполномоченному лица, которыя по смыслу 5-й статьи конвенціи назначены имъ будутъ заступающими его мѣсто.

Актъ объ этомъ назначеніи долженъ быть совершенъ, на основаніи 1 и 2-ой статьи ипотечнаго устава, въ формѣ официальной и спеціальной довѣренности.

Ст. 2.

Эти довѣренныя лица явятся въ подлежащую Земскую Канцелярію и, сославшись на конвенцію и на настоящее постановленіе, внесутъ въ подлежащія ипотечныя книги предложеніе о переписаніи въ нихъ на имя Правительства Царства Польскаго вещныхъ правъ и обязательствъ, укрѣпленныхъ ипотечнымъ порядкомъ за Прусскимъ правительствомъ и Прусскими общественными учрежденіями, а равно о введеніи Правительства Царства Польскаго въ права равносильныя съ правами и преимуществами, служащими по ипотечнымъ книгамъ Прусскому правительству и Прусскимъ общественнымъ учрежденіямъ, и затѣмъ совместно съ Актовымъ Регентомъ составить содержаніе записи, долженствующей быть внесенною въ ипотечный указатель.

Ст. 3.

Ипотечное начальство, довольствуясь этимъ предложеніемъ, какъ заключающимъ въ себѣ заявленіе Правительства Царства Польскаго о приступленіи къ ипотекамъ, совершить дѣйствіе предписанное 20 статьею ипотечнаго устава, и затѣмъ исполнить формальности, указанныя 22-ю статьею того же устава.

Ст. 4.

Всѣ дѣйствія, вытекающія изъ настоящаго постановленія, освобождаются отъ употребленія гербовой бумаги.

Ст. 5.

Исполненіе настоящаго постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, возлагается на Правительственную Комисію Юстиціи, а также Финансовъ и Казначейства.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія 28 Сентября 1830 года.

Министръ Председательствующій (подписано) *В. Соболевскій*.

Art. 1.

Minister Prezydujący w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu upoważnionym zostaje do wskazania pełnomocnikowi Pruskiemu osób, które, w myśl artykułu 5-go konwencyi, mianować będzie swemi substytutami.

Akt substytucyi zdziałany będzie stosownie do art. 1 i 2-go ustawy hypotecznej, w formie plenipotencyi urzędowej i szczególnej.

Art. 2.

Substytucji takowi stawia się w właściwej Ziemiańskiej Kancelaryi, i uczynią z powołaniem się na konwencyę i niniejsze postanowienie, wniosek do ksiąg wieczystych właściwych, o przepisanie tytułów i praw rzeczowych, w tychże księgach dla Rządu lub instytutów Pruskich zapisanych, na rzecz Rządu Królestwa Polskiego, niemniej o postawienie Rządu Królestwa Polskiego w miejsce, stopień i prawa Rządowi lub instytutom Pruskim podług stanu hypoteki służące, a następnie ułożą, wspólnie z Rejentem akt przyjmującym, treść, mającą być do wykazu hypotecznego zamieszczoną.

Art. 3.

Zwierzchność hypoteczna poprzestając na takowem wniosku, jako zawierającym w sobie przystąpienie ze strony Rządu Polskiego, skuteczni czynność artykułem 20-m ustawy hypotecznej wymaganą, poczem przepis artykułu 22-go tejże ustawy dopełnionym zostanie.

Art. 4.

Wszystkie czynności, z postanowienia niniejszego wypływające, od użycia stempla są wolne.

Art. 5.

Wykonanie obecnego postanowienia, które w Dzienniku Praw ma być umieszczone, Kommissyom Rządowym Sprawiedliwości, oraz Przychodów i Skarbu polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyjnej, dnia 28 Września 1830 r.

Minister Stanu Prezydujący (podpisano) *W. Soboлевскій*.

№ 48.

Высочайше утвержденныя основанія для устройства ипотеки на имя Казны Царства по горнозаводскимъ имѣніямъ.

(4 (16) Февраля 1832 года.)

Выписка изъ журнала Статсъ-Секретаріата Царства Польскаго.

Божію Милостію,

МЫ, НИКОЛАЙ I-й,

ИМПЕРАТОРЪ и САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССИЙСКОЙ, ЦАРЬ ПОЛЬСКОЙ,
и проч., и проч., и проч.

Для умноженія средствъ къ обезпеченію общественныхъ потребностей Царства, и извлеченія пользы отъ учрежденія Кредитнаго Общества происходящей, по представленію Временнаго Правленія Царства Польскаго, постановили и постановляемъ:

Ст. 1.

Правительственная Коммисія Доходовъ и Скарба имѣетъ приступить къ Кредитному Обществу съ слѣдующими имѣніями Горному Департаменту, принадлежащими, а именно:

въ Краковскомъ воеводствѣ:

съ имѣніями Кельце,

„ Олькуско-Сѣверское;

въ Сандомирскомъ воеводствѣ:

съ имѣніями: Бодзентинъ,

„ Илжа,

„ Радошице,

„ Староховице,

„ Самсоновъ,

„ Сухедневъ,

„ Ороньско.

Устройство закладныхъ книгъ въ вышеозначенныхъ имѣніяхъ, если таковое не послѣдовало, должно быть сдѣлано на основаніи правилъ постановленіемъ Нашимъ отъ 12 (24) Января 1826 года предписанныхъ.

№ 48.

NAJWYŻEJ zatwierdzone zasady regulacyi hypotecznój dóbr
górnicych na imię Rządu Królestwa.

(d. 4 (16) Lutego 1832 r.)

Wypis z protokołu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego

z BOŻEJ ŁASKI

МЫ, MIKOŁAJ I-szy,

CESARZ WSZECH ROSSYJ, KRÓL POLSKI,

etc., etc., etc.

W celu pomnożenia środków zaspokojenia potrzeb publicznych kraju, oraz osiągnięcia korzyści, jakie instytucya Towarzystwa Kredytowego nastęrcza; na przedstawienie Rządu Tymczasowego Królestwa Polskiego, postanowiliśmy i stanowimy:

Art. 1.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu przystąpi do Towarzystwa Kredytowego z dobrami górnicych, poniżej tu wyszczególnionemi, jako to:

w Województwie Krakowskiem:

dobrą Kielce,

„ Olkuskko-Siewierskie;

w Województwie Sandomierskiem:

dobrą Bodzentyn,

„ Ilża,

„ Radoszyce,

„ Starochowice,

„ Samsonów,

„ Suchedniów,

„ Szydłowiec i

„ Orońsko.

Regulacya hypoteki dóbr powyższych, o ile dotąd nie nastąpiła, odbyć się ma według przepisów postanowienia Naszego z d. 12 (24) Stycznia 1826 r.

Правительственная Коммисія Доходовъ и Скарба, требуя такового устройства закладныхъ книгъ, обязана исчислить всѣ смежныя мѣста къ таковымъ имѣніямъ принадлежащія.

Ст. 2.

На вышеозначенныя имѣнія сдѣлать въ Кредитномъ Обществѣ заемъ постановленіемъ Сейма отъ 1 (13) Іюня 1825 года дозволенный.

Ст. 3.

Исполненіе сего постановленія и внесеніе такового въ Журналь Постановленій возлагаемъ на Правительственныя Коммисіи по принадлежности.

Данъ въ С.-Петербургѣ, Февраля 4 (16) дня 1832 года.

(подписано) „НИКОЛАЙ“.

Контрасигнировалъ: Министръ Статсъ-Секретарь
Графъ Степанъ Грабовскій.

№ 49.

О томъ, что Мировые Суды не должны приступать къ устройству ипотекъ по безсрочнымъ арендамъ, эмфитевтическимъ землямъ, мельницамъ, или другимъ статьямъ въ казенныхъ имѣніяхъ.

(8 (20) Декабря 1836 года.)

N Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Неоднократно усматривалось, что Мировые Суды учреждаются въ уѣздахъ ипотеку для такихъ статей, принадлежащихъ къ составу казенныхъ имуществъ, кои находятся въ пользованіи частныхъ лицъ, лишь на правѣ безсрочной аренды, или эмфитевтическомъ, и на которыя право собственности укрѣплено въ Воеводской ипотеку за Казною. При всякомъ подобномъ случаѣ, Правительственная Коммисія разрѣшала Прокураторіи Царства вчинать искъ объ уничтоженіи уѣздной ипотеки, существованіе которой могло служить для Казны препятствіемъ въ распоряженіяхъ по принятію административныхъ мѣръ къ устраненію отъ владѣнія особенно въ случаяхъ кредита подъ ипотечный залогъ.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, przy żądaniu regulacyi, wyszczególni przyległości do tychże dóbr należące.

Art. 2.

Na dobra powyżej wymienione zaciągnięta być ma w Towarzystwie Kredytowem pożyczka, do wysokości prawem Sejmowem z dnia 1 (13) Czerwca 1825 r. dozwolonej.

Art. 3.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw zamieszczone być ma, Kommissyom Rządowym, w czym do której należy, polecamy.

Dan w Petersburgu, dnia 4 (16) Lutego 1832 r.

(podpisano) „НИКОЛАЙ“.

przez CESARZA I KRÓLA,

Minister Sekretarz Stanu (podpisano) *St. Hr. Grabowski.*

№ 49.

Przepis, iż Sądy Pokoju nie powinny przedsiębrać regulacyi hypotek dzierżaw wieczystych, gruntów emfiteutycznych, młynów lub innych realności w dobrach rządowych.

(d. 8 (20) Grudnia 1836 r.)

Do Kommissyi Województwa N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Dostrzegając, iż Sądy Pokoju regulują hipotekę powiatową takich realności w dobrach rządowych, do których tylko prawo wieczystej dzierżawy lub emfiteutyczne osobom prywatnym służy, a których tytuł własności już jest w hipotece wojewódzkiej na imię Skarbu publicznego ustalony, Kommissya Rządowa przy każdym takim zdarzeniu upoważnia Prokuratorę Jeneralną do rozwijania processu o skassowanie hipoteki powiatowej, której istnienie tamowało Skarbowi zarządzanie exekucyi administracyjnej o exmissye, gdzieby zwłaszcza wierzyciele byli hypotekowani.

Послѣдствіемъ таковыхъ исковъ до сихъ поръ всегда была польза Казны, но увеличеніе числа ихъ затрудняло бы Правительственныя мѣста и вовлекло бы владѣльцевъ мелкихъ статей въ напрасныя издержки.

Въ отвращеніе изложеннаго, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства увѣдомила Правительственную Коммисію Юстиціи о неправильныхъ дѣйствіяхъ Мировыхъ Судовъ; вслѣдствіе чего Коммисія Юстиціи, отъ 6 (18) Іюня сего года, за № 3,886, предписала, чрезъ Гражданскіе Трибуналы всѣмъ Мировымъ Судамъ не учреждать ипотекъ для безрочныхъ арендъ, земель на эмфитевтическомъ правѣ, мельницъ и другихъ статей, составляющихъ казенную собственность, и отказывать владѣльцамъ такого рода статей въ ихъ требованіяхъ объ укрѣпленіи за ними правъ собственности.

О такомъ распоряженіи Правительственной Коммисіи Юстиціи, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства даетъ знать Воеводской Коммисіи.

Варшава, 8 (20) Декабря 1836 года.

№ 49,537/16,818.

№ 50.

Объ устройствѣ ипотекъ для поіезуитскихъ и иныхъ эдукціоннаго фондуша имѣній.

(1 Іюля 1849 года)

(Высочайше утвержденныя по сему предмету правила напечатаны выше подъ № 14-мъ.)

Skutek tych processów dotąd prawie zawsze bywał dla Skarbu pomyślny, lecz ich pomnażanie się utrudzało władze i wyciągało posiadaczy drobnych realności na daremne koszta.

Dla uprzątnięcia tѣj niedogodności, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu wezwała Kommissyę Rządową Sprawiedliwości, aby ostrzegła Sady Pokoju o ich niewłaściwem postępowaniu, w skutku czego taż Kommissya Rządowa pod dniem 6 (18) Czerwca r. b. Nr. 3,886, za pośrednictwem Trybunałów Cywilnych ostrzegła wszystkie Sady Pokoju, aby nie przedsiębrały regulacyj hypotek dzierżaw wieczystych, gruntów emfiteutycznych, młynów lub innych realności w dobrach rządowych, lecz aby zgłaszających się tego rodzaju posiadaczy, z żądaniem uregulowania na swoje imię tytułu własności, oddalały.

O tѣm Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości rozporządzeniu, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu Kommissyę Wojewódzką zawiadamia.

w Warszawie, d. 8 (20) Grudnia 1836 r.

Nr. 49,537/16,818.

№ 50.

O regulacyi hypotek dla dóbr po-jezuickich i innych, na fundusz edukacyjny przeznaczonych.

(d. 1 Lipca 1849 r.)

(Przepisy w tym przedmiocie, Najwyżej zatwierdzone, mieszczą się w tomie niniejszym pod Nr. 14.)

№ 51.

Извлечение из постановления, разрешающего безрочнымъ
содержателямъ заводить особую ипотеку для своихъ усадебъ.

(24 Октября (5 Ноября) 1852 года)

По указу Его Величества

НИКОЛАЯ I-го,

ИМПЕРАТОРА и САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССИЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО,
и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства,

принимая въ соображеніе: что, согласно 537 и 1712 ста-
тьямъ Гражданскаго Уложения, казенныя имѣнія, въ отношеніи
своего управленія аренды и перехода отъ одного лица къ друго-
му, не подлежатъ общимъ гражданскимъ узаконеніямъ, а подчине-
ны особымъ правиламъ, по которымъ не дозволяется содержа-
телямъ сего рода имуществъ, самовольно сбывать, или обременять
чѣмъ либо служащія имъ права; что ограниченія эти распростра-
нены и на держателей усадебъ, во Всемилостивѣйше пожало-
ванныхъ въ частную собственность имѣнійхъ, и что соединеніе
въ одну цѣлость существующихъ по сему предмету правилъ,
а равно должное ихъ опубликованіе поставитъ въ возможность
исполнять оныя съ большею точностью, по представленію Пра-
вительственныхъ Коммисіи Юстиціи и Финансовъ, постановилъ
слѣдующее:

Ст. 3.

Безрочные держатели казенной собственности, получив-
шіе разрѣшеніе завести особую на свое имя крѣпостную (гипо-
течна) книгу, могутъ, на служащія имъ права, дѣлать долги,
если при этомъ разрѣшеніи не были они положительно въ томъ
ограничены.

Ст. 10.

Исполненіе настоящаго постановленія, которое должно быть
внесено въ Дневникъ Законовъ, возлагается на Правительствен-
ныя Коммисіи Юстиціи и Финансовъ.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія
24 Октября (5 Ноября) 1852 года.

Намѣстникъ, Генералъ-Фельдмаршалъ (подп.) *Князь Варшавскій.*

№ 51.

Wyciąg z postanowienia, dozwalającego wieczystym dzierża-
wcom urządzenia dla swęj posiadłości osobnej hypoteki.

(d. 24 Października (5 Listopada) 1852 r.)

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

MIKOŁAJA I-go,

CESARZA WSZECH ROSSYJ, KRÓLA POLSKIEGO,
etc., etc, etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

Zważając, że stosownie do artykułu 537 i 1,712 Kodeksu
Cywilnego, dobra rządowe, pod względem administracyi dzierżaw
i alienacyi, wyłączone są z pod przepisów prawa cywilnego i ule-
gają oddzielnym prawidłom, które nie pozwalają posiadaczom
dóbr tego rodzaju dowolnego zbywania i obciążania praw im słu-
żących, że też same ograniczenia rozciągnięte są do posiadaczy
osad w dobrach NAJMIEŃSIWIĘJ na własność prywatną, darowa-
nych, zważając, że zebranie w jedną całość przepisów temi urzą-
dzeniami objętych, oraz należne ich ogłoszenie, zapewni im ści-
ślejsze wykonanie, na przedstawienie Kommissyi Rządowej
Sprawiedliwości, oraz Kommissyi Rządowej Przychodów i Skar-
bu, stanowi co następuje:

Art. 3.

Posiadacze wieczystości własności rządowej, którzy otrzymali
zezwole nie na urządzenie osobnej hypoteki na swoje imię, mogą
na prawa im służące zaciągać długi, o ile przy zezwoleniu nie zo-
stali wyraźnie w tém ograniczeni.

Art. 10.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku
Praw ogłoszone być powinno, Kommissyom Rządowym Sprawie-
dliwości, tudzież Przychodów i Skarbu, poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administra-
cyjnej, dnia 24 Października (5 Listopada) 1852 r.

Namiestnik, Jenerał-Feldmarszałek
(podpisano) *Książę Warszawski.*

N° 52.

О порядкѣ дѣйствія относительно помонастырскихъ капиталовъ при уплатѣ владѣльцамъ имѣній вознагражденія ликвидационными листами.

(24 Февраля (8 Марта) 1866 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

При производимой нынѣ уплатѣ вознагражденія ликвидационными листами владѣльцамъ имѣній за земли отошедшія въ собственность крестьянъ, Казна заинтересована въ томъ, по поводу ипотечныхъ помонастырскихъ капиталовъ, поступившихъ въ вѣдѣніе Казны на основаніи Высочайшаго указа 27 Октября (8 Ноября) 1864 года о Римско-Католическихъ монастыряхъ и постановленія Намѣстника Царства отъ 28 Ноября (10 Декабря) текущаго года о монастыряхъ Греко-Уніатскаго духовенства.

Капиталы эти, проценты отъ которыхъ предоставлены были въ пользу духовенства, помѣщены въ займахъ или навсегда, или же на опредѣленное время.

По сему, для охраненія правъ Казны въ отношеніи означенныхъ капиталовъ при выдачѣ ликвидационныхъ листовъ, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства предписываетъ Губернскому Правленію:

1) Относительно капиталовъ обеспеченныхъ на имѣніяхъ безъ срока, отъ которыхъ монастыри могли только пользоваться процентами, не имѣя права требовать уплаты капитальной суммы, безъ согласія на это погашеніе владѣльца имѣнія, слѣдуетъ требовать взноса въ Польскій Банкъ такой суммы, ликвидационными листами, отъ которой проценты равнялись бы процентамъ получавшимся прежде монастырями. Въ случаѣ же, если владѣлецъ имѣнія изъявитъ желаніе уплатить капиталъ, Губернское Правленіе можетъ принять оный, ликвидационными листами, по нарицательной ихъ цѣнѣ, согласно 10 статьѣ Высочайше утвержденныхъ правилъ отъ 4 (16) Августа 1865 года о выпускѣ ликвидационныхъ листовъ.

2) Относительно капиталовъ, обеспеченныхъ на имѣніи ипотечнымъ порядкомъ, съ условіемъ уплаты оныхъ по истеченіи

N° 52.

Postępowanie co do kapitałów po-klasztornych, przy wypłacie właścicielom dóbr wynagrodzeń w listach likwidacyjnych.

(d. 24 Lutego (8 Marca) 1866 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Przy dokonywającej się obecnie wypłacie listami likwidacyjnymi wynagrodzenia właścicielom dóbr ziemskich, za grunta przeszłe na własność włościan, interessowany jest Skarb z tytułu kapitałów hypotecznych, po-klasztornych, przeszłych w zawiadywanie Skarbu, na skutek Najwyższego ukazu z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 roku o klasztorach Rzymsko-Katolickich, i postanowienia Namiestnika Królestwa z dnia 28 Listopada (10 Grudnia) tegoż roku o klasztorach Greko-Unickich.

Kapitały te, od których klasztory miały prawo pobierać procenta, albo są ulokowane wieczyście, albo z terminem wypłaty.

Dla dopilnowania więc praw Skarbu z powodu tych kapitałów, przy rozplatach listów likwidacyjnych, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu wydaje Rządowi Gubernialnemu następujące rozporządzenie:

1) Co do wierzytelności wieczyście ubezpieczonych, od których klasztory miały prawo pobierać tylko procenta, a spłata kapitału nie mogła być żądana, jeżeli właściciel dóbr obciążonych nie jest w chęci spłacenia kapitału, należy domagać się złożenia w Banku Polskim takiej summy w listach likwidacyjnych, aby procenta od nich wyrównywały procentowi, jaki przez klasztor był pobierany. Gdyby zaś właściciel dóbr objawił chęć spłacenia kapitału, spłatę takową mocen jest Rząd Gubernialny przyjąć w listach likwidacyjnych, w nominalnej ich wartości, a to stosownie do art. 10-go Najwyżej zatwierdzonych przepisów z d. 4 (16) Sierpnia 1865 r. o wydaniu listów likwidacyjnych.

2) Co do wierzytelności ubezpieczonych hypotecznie z terminem wypłaty, należy w razie o ile listy likwidacyjne na tako-

известнаго срока, слѣдуетъ, на сколько погашеніе ихъ ипотечнымъ порядкомъ ликвидационными листами согласуется съ 12 статьею вышеозначенныхъ правилъ требовать уплаты оныхъ ликвидационными листами, принимая оныя по нарицательной цѣнѣ, на основаніи вышеприведенной статьи 10 и примѣчанія I-го къ 12-й статьѣ правилъ о ликвидационныхъ листахъ.

3) Немедленно по полученіи увѣдомленія отъ Агента Ликвидационной Коммисіи о предстоящей уплатѣ ликвидационными листами, вознагражденія, причитающагося имѣнію, на коемъ обезпеченъ помонастырскій капиталъ, Губернское Правленіе обязано снабдить командированнаго съ своей стороны чиновника соотвѣтственнымъ полномочіемъ для охраненія при этой уплатѣ правъ Казны, согласно двумъ предыдущимъ пунктамъ настоящаго распоряженія.

4) Командированный чиновникъ, принимая капиталъ обязанъ сохранить за Казною право отыскивать особымъ порядкомъ неуплаченные проценты до времени уплаты капитала.

5) Принявъ ликвидационные листы командированный чиновникъ обязанъ внести таковыя немедленно въ Губернское или въ то Уѣздное Казначейство, которое принятыя ликвидационные листы обязано отсылать въ Губернское Казначейство, сіе же послѣднее должно отослать таковыя въ Главное Казначейство Царства, зачисливъ оныя въ помонастырскій капиталъ.

6) Губернское Правленіе снесется съ Агентами Ликвидационной Коммисіи, чтобы они увѣдомляли оное о каждой произведенной командированному Губернскимъ Правленіемъ чиновнику выдачѣ ликвидационныхъ листовъ, для наблюденія за обращеніемъ оныхъ, само же Правленіе обязано о каждомъ таковомъ полученіи ликвидационныхъ листовъ донести Правительственной Коммисіи, съ приложеніемъ подтвержденнаго документами расчета процентамъ, причитающимся по день уплаты капитала.

Варшава, 24 Февраля (8 Марта) 1866 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Домбровский*.

№ 64,273/22,107.

Примѣчаніе. Предписаніемъ отъ 15 (27) Апрѣля 1866 года, за № 6,867/3,150, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства указала такой же порядокъ дѣйствія и въ отношеніи Греко-Уніатскихъ помонастырскихъ суммъ.

we, stosownie do art. 12-go powyższych przepisów, w porządku hipotecznym przypadną, żądać spłaty takich wierzytelności, temż listami, przyjmując one również w nominalnej wartości, a to w myśl powołanego wyżej art. 10-go i uwagi I-jej do art. 12-go przepisów o listach likwidacyjnych.

3) Zaraz z chwilą otrzymania zawiadomienia od Ajenta Kommissyi Likwidacyjnej o nastąpić mającej wypłacie listów likwidacyjnych, na dobra kapitałem po-klasztornym obciążone, Rząd Gubernialny obowiązany jest wydać odpowiednie upoważnienie Delegowanemu ze swój strony, dla dopilnowania praw Skarbu przy tej wypłacie, z zastosowaniem się do poprzednich dwóch ustępów niniejszego rozporządzenia.

4) Delegowany odbierając kapitał, powinien zastrzedz dochodzenie w oddzielnej drodze zaległych procentów, po datę spłaty kapitału.

5) Odebrawszy listy likwidacyjne, delegowany obowiązany jest takowe zaraz złożyć do Kassy gubernialnej lub Kassy powiatowej, a mianowicie do teje Kassy powiatowej, która następnie odebrane listy likwidacyjne odsyłać winna do Kassy gubernialnej, ta zaś otrzymawszy listy likwidacyjne, obowiązana jest przesłać Kassie Głównej Królestwa, deklarując one na rzecz funduszów po-klasztornych.

6) Rząd Gubernialny wezwie Ajentów Kommissyi Likwidacyjnej, aby zawiadamiali go o każdej dokonanej, na ręce Delegowanego od Rządu Gubernialnego, wypłacie listów likwidacyjnych, a to dla dopilnowania obrotu onych, sam zaś obowiązany jest o każdym odbiorze tychże listów donieść Kommissyi Rządowej, przy dołączeniu zarazem popartego dowodami obrachunku wypłatności procentów, należnych po datę spłaty kapitału.

w Warszawie, d. 24 Lutego (8 Marca) 1866 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Dąbrowski*.

Nr. 64,273/22,107.

Uwaga. Reskryptem z dnia 15 (27) Kwietnia 1866 roku Nr. 6,867/3,150 Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu zaleciła podobne jak wyżej postępowanie co do kapitałów po-klasztornych Greko-Unickich.

№ 53.

Постановленіе о переводѣ на имя Казны Царства супресіонныхъ и по-Галиційскихъ капиталовъ.

(14 (26) Мая 1866 года.)

По указу Его Величества

АЛЕКСАНДРА II-го,

ИМПЕРАТОРА и САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССИЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО,
ВЕЛИКАГО КНЯЗЯ ФИНЛЯНДСКАГО,
и проч., и проч., и проч.

Учредительный въ Царствѣ Польскомъ Комитетъ.

Принимая во вниманіе, что по силѣ статьи 37-й Высочайшаго указа 14 (26) Декабря 1865 года, объ устройствѣ быта свѣтскаго Римско-Католическаго духовенства въ Царствѣ Польскомъ, супресіонныя суммы и фондуши, т. е. оставшіеся послѣ упраздненныхъ въ 1819 году духовныхъ учреждений, а равно послѣ, такъ называемаго Галиційскаго духовенства и доселѣ показываемые въ подлежащихъ книгахъ принадлежностію „общаго духовнаго фонда“, назначены на покрытіе расходовъ, возложенныхъ тѣмъ указомъ на Казну Царства, и что, вѣдѣдствіе того, нужды духовенства покрываются штатнымъ содержаніемъ, — Учредительный Комитетъ, въ разрѣшеніе представленія Правительственной Комисіи Финансовъ и Казначейства и на основаніи статьи 43-й вышеприведеннаго указа, постановилъ и постановляетъ:

Ст. 1.

Недвижимыя имущества, капиталы и прочія супресіонныя суммы, оставшіеся, какъ послѣ упраздненныхъ въ 1819 году духовныхъ учреждений, такъ и послѣ духовенства по-Галиційскаго, составляющіе „обще-духовный фондъ“, должны быть немедленно переписаны въ ипотекахъ на имя Казны наравнѣ съ подуховными имуществами, поступившими въ ея вѣдѣніе на основаніи Высочайшихъ указовъ 27 Октября (8 Ноября) 1864 года и 14 (26) Декабря 1865 года.

Ст. 2.

Польскій Банкъ обязанъ, съ своей стороны, тотчасъ по обнародованіи настоящаго постановленія, принять мѣры къ немед-

№ 53.

Postanowienie nakazujące przepisać na Skarb tytuł własności majątków supprimowanych i funduszków po-galicyjskich.

(d. 14 (26) Maja 1866 r.)

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

ALEXANDRA II-go,

CESARZA I SAMOWŁADCY WSZECH ROSSYJ, KRÓLA POLSKIEGO,

WIELKIEGO KSIĘCIA FINLANDZKIEGO,

etc., etc., etc.

Komitet Urządzący w Królestwie Polskiem.

Zważywszy, że z mocy artykułu 37-go NAJWYŻSZEGO ukazu z dnia 14 (26) Grudnia 1865 roku o urządzeniu duchowieństwa świeckiego Rzymsko Katolickiego w Królestwie Polskiem, summy i fundusze supprimowane, to jest pozostałe po zniesionych w roku 1819 instytutach duchownych, jak również po tak zwanem duchowieństwie galicyjskiem, i dotychczas wykonywane w odpowiednich księgach, jako należące do „funduszu ogólnoreligijnego“, przeznaczone są na pokrycie wydatków, odniesionych tymże ukazem do Skarbu Królestwa, i że w następstwie tego, potrzeby duchowieństwa są zaspakajane etatową płacą; Komitet Urządzący w zadecydowaniu przedstawienia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, i na podstawie artykułu 43-go powołanego ukazu, postanowił i stanowi:

Art. 1.

Nieruchomości, kapitały i inne summy supprimowane, pozostałe tak po zniesionych w r. 1819 instytutach duchownych, jako też po duchowieństwie po-galicyjskiem, a stanowiące „fundusz ogólnoreligijny“, powinny być niezwłocznie przepisane w hypotekach na imię Skarbu, na równi z majątkami po-duchownymi, które przeszły pod jego zawiadywanie z mocy NAJWYŻSZYCH ukazów z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 r. i 14 (26) Grudnia 1865 r.

Art. 2.

Bank Polski obowiązany z swjej strony, natychmiast po ogłoszeniu niniejszego postanowienia, przedsięwziąć właściwe środki

ленному переводу, на имя Казны Царства, находящихся въ ономъ супресіонныхъ и по-Галиційскихъ капиталовъ, которые по его книгамъ значатся записанными на имя обще-духовнаго фонда.

Ст. 3.

Доходы супресіонныхъ имуществъ, не смотря на переводъ права собственности на оныя на имя Казны, будутъ обращаемы исключительно на опредѣленный, 37-ю статьею указа 14 (26) Декабря 1865 года, предметъ и счетъ имъ будетъ вѣдѣнъ Комисією Финансовъ, совокупно съ имуществомъ, поступающимъ въ Казну отъ свѣтскаго духовенства, какъ имѣющимъ съ нимъ одинаковое назначеніе; помонастырское же имущество, поступившее на основаніи указа 27 Октября (8 Ноября) 1864 года въ завѣдываніе Казны, имѣя отдѣльное назначеніе, будетъ Комисією Финансовъ контролируемо отдѣльно.

Ст. 4.

Исполненіе настоящаго постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, возлагается на Правительственныя Комисіи и Польскій Банкъ, по принадлежности.

Состоялось въ Варшавѣ, въ 135-мъ засѣданіи, 14 (26) Мая 1866 года.

Предсѣдатель-Намѣстникъ Царства, Генераль-Адъютантъ
(подписано) *Графъ Бергъ*.

За отсутствіемъ Члена-Завѣдывающаго дѣлами Учредительнаго Комитета, Директоръ Канцеляріи
(подписано) *В. Бѣлозерскій*.

w celu niezwłocznego przepisania na imię Skarbu Królestwa, znajdujących się w jego depozycie kapitałów supprimowanych i pogalicyjskich, które w księgach bankowych zapisane są pod tytułem „funduszu ogólnoreligijnego“.

Art. 3.

Dochody z majątków supprimowanych, bez względu na przepisanie prawa ich własności na imię Skarbu, będą obracane wyłącznie na cel artykułem 37-m ukazu z dnia 14 (26) Grudnia roku 1865 oznaczony, i kontrola ich prowadzona będzie przez Kommissyę Skarbu, łącznie z majątkiem po-duchowieństwie świeckiem, na rzecz Skarbu przechodzącym, jako mającym jednakowe z nim przeznaczenie; majątek zaś po-klasztorny, przeszły pod zawiadywanie Skarbu, na zasadzie ukazu z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 roku, jako mający oddzielne przeznaczenie, oddzielnie też przez Kommissyę Skarbu będzie kontrolowany.

Art. 4.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które zamieszczone być ma w Dzienniku Praw, wkłada się na Kommissyę Rządową i Bank Polski, w czem do kogo należy.

Działo się w Warszawie, na 135-m posiedzeniu, dnia 14 (26) Maja 1866 r.

Prezydujący Namiestnik, Jenerał-Adjutant
(podpisano) *Hrabia Berg*.

Za Członka Zawiadującego interesami Komitetu Urządzającego, Dyrektor Kancellaryi
(podpisano) *W. Biełozierski*.

N° 54.

Постановленіе Учредительнаго Комитета, изданное въ раз-
витіе Высочайшаго повелѣнія о невзысканіи десятиныхъ, при-
надлежащихъ монастырямъ и объ исключеніи десятиныхъ изъ
указателей ипотечныхъ книгъ, а также объ отмѣнѣ деся-
тиннаго сбора принадлежащаго Казнѣ.

(17 (29) Сентября 1866 года.)

*Выписка изъ журнала 154-го засѣданія Учредительнаго Коми-
тета въ Царствѣ Польскомъ, отъ 17 (29) Сентября 1866 года.*

Статья 777. Высочайшее повелѣніе о невзысканіи десятиныхъ
принадлежащихъ монастырямъ и объ исключеніи десятиныхъ изъ
указателей ипотечныхъ книгъ.

Главный Начальникъ Собственной Его Императорскаго Вели-
чества Канцеляріи по дѣламъ Царства Польскаго, въ отзывѣ отъ
8 (20) Сентября, за № 10,915, на имя Намѣстника въ Царствѣ,
сообщилъ, между прочимъ, что постановленіе Учредительнаго
въ Царствѣ Комитета, изложенное въ журналѣ засѣданія его 18
(30) Іюня, подъ статью 682-ю, о невзысканіи десятиныхъ, прина-
длежащихъ монастырямъ, и объ исключеніи десятиныхъ изъ указа-
телей ипотечныхъ книгъ, по Высочайшей волѣ, было внесено
въ Комитетъ по дѣламъ Царства Польскаго и, согласно съ мнѣ-
ніемъ его, Государю Императору благоугодно было Высочайше
повелѣть предоставить Учредительному Комитету предположеніе
его привести въ исполненіе.

Справка. По представленію Главнаго Директора Финансовъ,
отъ 10 (22) Іюня сего года, за № 32,902, о невзысканіи деся-
тиныхъ, принадлежащихъ монастырямъ и объ исключеніи изъ указа-
телей ипотечныхъ книгъ, Учредительный Комитетъ, въ CXLIII-мъ
засѣданіи 18 (30) Іюня (ст. 682), составивъ предположенія по
сему предмету, постановилъ повергнуть ихъ на Высочайшее Го-
сударя Императора благоусмотрѣніе.

Заключеніе. По выслушаніи Высочайшаго повелѣнія, сообщен-
наго Статсъ-Секретаремъ Милутинымъ, отъ 8 (20) Сентября с. г.,
за № 10,915, конемъ утверждены предположенія Учредительнаго
Комитета о прекращеніи взысканія десятиныхъ, принадлежащихъ

N° 54.

Postanowienie Komitetu Urządającego, rozwijające rozkaz
NAJWYŻSZY o nieściąганіи dziesięcin należących do klaszto-
rów i o wykreślenіи ich z wykazów hipotecznych, oraz o
uchylenіи opłaty dziesięcin należących się Skarbowi.

(d. 17 (29) Września 1866 r.)

*Wypis z protokołu 154-go posiedzenia Komitetu Urządającego
w Królestwie Polskiem z dnia 17 (29) Września 1866 r.*

POZYCYA 777. ROZKAZ NAJWYŻSZY O NIEŚCIĄGANIU DZIESIĘCIN NALE-
ŻĄCYCH DO KLASZTORÓW I O WYKREŚLENIU DZIESIĘCIN Z WYKAZÓW HY-
POTECZNYCH.

Główny Naczelnik Własnej Jego CESARSKIEJ MOŚCI Kancelle-
ryi do spraw Królestwa Polskiego, przez odezwę z dnia 8 (20)
Września Nr. 10,915 do Namiestnika w Królestwie adresso-
waną, zawiadomił, między innemi, że postanowienie Komitetu
Urządającego w Królestwie, zamieszczone w protokóle posiede-
nia z dnia 18 (30) Czerwca pod pozycyą 682-a, co do nie-
ściąганіа dziesięcin należących do klasztorów i wykreślenia dzie-
sięcin z wykazów hipotecznych, było z rozkazu NAJWYŻSZEGO
wniesione do Komitetu do spraw Królestwa Polskiego, i że zgo-
dnie z opinią jego, Jego CESARSKA MOŚĆ NAJWYŻEJ rozkazać raczył
wezwać Komitet Urządający, aby propozycyę swoją wprowadził
w wykonanie.

Wyjaśnienie. Na skutek przedstawienia Dyrektora Głównego
Skarbu z dnia 10 (22) Czerwca r. b. Nr. 32,902, co do nie-
pobierania dziesięcin należących do klasztorów i wykreślenia
tychże z wykazów hipotecznych, Komitet Urządający na CXLIII
posiedzeniu w dniu 18 (30) Czerwca r. b. (pozycya 682) uło-
żywszy projekt w tym przedmiocie, postanowił przedstawić tako-
wý do NAJWYŻSZEGO uznania Jego CESARSKIEJ MOŚCI.

Konkluzya. Po wysłuchaniu rozkazu NAJWYŻSZEGO, objawio-
nego w odezwie Sekretarza Stanu Milutina z dnia 8 (20) Wrze-
śnia r. b. Nr. 10,915, którym zatwierdzony został projekt Kom-
itetu Urządającego, co do zaprzestania poboru dziesięcin należą-

отъ 17 (29) Іюня сего года, за № 5,601, объ отѣнѣ десятиннаго сбора принадлежащаго Казнѣ, Учредительный Комитетъ въ СХLIII-мъ засѣданіи, 18 (30) Іюня (ст. 683) составилъ свои предположенія, и постановилъ довести объ оныхъ до Высочайшаго свѣдѣнія Государя Императора.

Заключеніе. По выслушаніи Высочайшаго повелѣнія, сообщеннаго Статсъ-Секретаремъ Милутинымъ, отъ 8 (20) Сентября, за № 10,915, коимъ утверждены предположенія Учредительнаго Комитета объ отѣнѣ десятиннаго сбора, принадлежащаго Казнѣ, Учредительный Комитетъ *постановилъ*:

1) Весь вообще десятинный сборъ, взимаемый въ пользу Казны и составляющій 17,220 руб. 38½ коп. сер., отѣнить и впредь въ окладныя росписи не включать.

2) Отѣнить установленныя, вмѣсто бѣлопромницкой хлѣбной ссыпки (*), платежи.

3) Отѣнить на фольварковыхъ и состоящихъ въ вѣдѣніи Казны земляхъ взиманіе десятинъ, взносъ коихъ въ Казну возложенъ на арендаторовъ въ общей контрактной суммѣ, удержавъ при этомъ во всей силѣ заключенныя съ арендаторами контракты.

4) Настоящее постановленіе, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, предложить къ исполненію Главному Директору Финансовъ.

(Цирк. № 61; Варшав. Дневн. № 218.)

(*) Получила названіе отъ бѣлопромницкой казенной экономіи, въ которой ссыпался хлѣбъ, собираемый въ видѣ десятины съ нѣкоторыхъ имѣній, и замѣненный въ послѣдствіи денежными платежами, въ размѣрѣ 963 руб. 35 коп. сер.

го Скарбу з дня 17 (29) Чzerwca r. b. Nr. 5,601 co do uchyle-
nia opłaty dziesięcin należnych Skarbowi, Komitet Urządzący
na posiedzeniu CXLIИ w dniu 18 (30) Czerwca (poz. 683)
ułożywszy projekt swój, postanowił podać takowy do Najwyższej
wiadomości Jego Cesarskiej Mości.

Konkluzya. Po wysłuchaniu rozkazu Najwyższego, objawio-
nego w odezwie Sekretarza Stanu Milutina z dnia 8 (20) Wrze-
śnia Nr. 10,915, którym zatwierdzone zostały propozycje Kom-
itetu Urządzącego co do uchylenia opłaty dziesięcin należ-
nych Skarbowi, Komitet Urządzący postanowił:

1) Uchylić w zupełności opłatę dziesięciny, pobieraną na
rzecz Skarbu i wynoszącą Rs. 17,220 kop. 38½, i na przyszłość
nie zamieszczać takowej w budżecie dochodów stałych.

2) Uchylić opłaty ustanowione w zamian za osep zboża bia-
ło-promnicki (*).

3) Uchylić pobieranie dziesięciny na gruntach folwarcznych
i zostających pod zarządem skarbowym, która to dziesięcina opła-
caną była przez dzierżawców, w ogólnej summie dzierżawnej, po-
dług kontraktu, pozostawiwszy jednak w zupełnej mocy zawarte
z dzierżawcami kontrakty.

4) Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku
Praw zamieszczone być ma, poruczyć Dyrektorowi Głównemu
Skarbu.

(Cyrk. Nr. 61, Dzien. Warsz. Nr. 218.)

(*) Osep ten nazwanym tak został od Ekonomii rządowej Białopromnickiej, gdzie wykonywany był osep zboża, pobieranego pod tytułem dziesięciny z niektórych dóbr, który to osep zamieniony był później na opłatę pieniężną, wynoszącą Rs. 963 kop. 35.

ГЛАВА IV.

О ЗАКОННОЙ ЗАЩИТѢ И ОТЫСКИВАНИИ ПРАВЪ СОБСТВЕННОСТИ КАЗНЫ.

№ 55.

Постановленіе, указывающее, какіе споры подлежатъ разрѣшенію Правительственныхъ Коммисій, и предписывающее порядокъ производства по этимъ спорамъ.

(18 Іюля 1818 года)

По указу Его Величества

АЛЕКСАНДРА I-го,

ИМПЕРАТОРА и САМОДВРЖЦА ВСЕРОССИЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО,

и проч., и проч., и проч.

Князь Намѣстникъ Царства, по Государственному Совету.

Желая опредѣлить, какіе именно споры должны быть разрѣшаемы Правительственными Коммисіями, согласно постановленію нашему отъ 2 Декабря 1817 года, а также указать порядокъ производства по этимъ спорамъ, мы постановили и постановляемъ:

ГЛАВА I.

О спорахъ, подлежащихъ разрѣшенію Правительственныхъ Коммисій.

Ст. 1.

Разрѣшенію Правительственныхъ Коммисій, согласно постановленію нашему отъ 2 Декабря 1817 года, подлежатъ всякіе споры о правахъ, суммахъ и сервитутахъ, составляющихъ принадлежность фондушей учрежденій учебныхъ, Народнаго духовенства и другихъ исповѣданій, военныхъ заведеній, а также имуществъ, городовъ, селеній и гминъ, находящихся на казенной

TYTUŁ IV.

O OBRONIE PRAWNEJ I DOCHODZENIU WŁASNOŚCI SKARBOWEJ.

№ 55.

Postanowienie, jakie spory decydowane być mają przez Kommissye Rządowe i sposób postępowania w tychże sporach.

(d. 18 Lipca 1818 r.)

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

ALEXANDRA I-go,

CESARZA WSZECH ROSSYJ, KRÓLA POLSKIEGO,

etc., etc., etc.

Książę Namiestnik Królewski, w Radzie Stanu.

Chcąc oznaczyć jakowe spory decydowane być mają przez Kommissye Rządowe, stosownie do postanowienia NASZEGO z dnia 2 Grudnia 1817 roku, oraz przepisać sposób postępowania w tychże sporach, postanowiliśmy i stanowimy:

TYTUŁ I.

O sporach do decyzji Kommissyów Rządowych należących.

Art. 1.

Do decyzji Kommissyów Rządowych należyć mają, stosownie do postanowienia NASZEGO z dnia 2 Grudnia 1817 r., wszelkie spory o prawa, summy i służebności, tyczące się funduszów instytucyj edukacyjnych, duchowieństwa narodowego i innych wyznań religijnych, instytucyj wojskowych, tudzież funduszów miast, wsiów i gmin na gruncie rządowym leżących, naostatek

земль; наконецъ, всякихъ фундушей, принадлежащихъ больницамъ благотворительнымъ обществамъ и другимъ общественнымъ учреждениямъ, состоящихъ подъ покровительствомъ Правительства, въ такомъ лишь случаѣ, когда къ этимъ спорамъ не прикованы частныя лица.

Ст. 2.

Рѣшенія Правительственныхъ Коммисій по вышеозначеннымъ спорамъ, считаются окончательными и влекутъ за собою всѣ законныя послѣдствія.

Ст. 3.

Сказанныя рѣшенія будутъ постановляемы отъ имени тѣхъ Правительственныхъ Коммисій, которымъ подвѣдомственъ споръ, и подписываемы Министрами, Предсѣдательствующими въ тѣхъ же Правительственныхъ Коммисіяхъ.

Ст. 4.

Всякій споръ между Казною и частнымъ лицомъ, а также между симъ послѣднимъ и вышеупомянутыми учреждениями, или городомъ, селеніемъ и гминою, состоящими на казенной землѣ, подлежитъ разбирательству и разрѣшенію Гражданскаго Суда.

Ст. 5.

По спорамъ, подлежащимъ разрѣшенію Правительственныхъ Коммисій, Главная Прокураторія, по требованію тѣхъ же Коммисій, будетъ представлять письменно свои заключенія о юридическихъ основаніяхъ спора. По спорамъ же, предоставленнымъ разрѣшенію Гражданскихъ Судовъ, та же Прокураторія обязана защищать права Казны, вышеозначенныхъ учреждений, а также городовъ, селеній и гминъ, состоящихъ на казенной землѣ, ежели эти споры предъявлены ими противъ частныхъ лицъ.

Ст. 6.

Во всякомъ случаѣ, когда представится надобность привести къ присягѣ, допросить свидѣтелей, произвести обыскъ или какое либо другое дѣйствіе посредствомъ особаго депутата, долженъ быть для сего командированъ членъ административнаго вѣдомства, который, по званію Правительственнаго Коммисара, исполнитъ возложенное на него порученіе и представитъ расчетъ издержкамъ, опредѣленнымъ закономъ.

wszelkich funduszów szpitalów, zgromadzeń miłosierdzia i innych instytucyj publicznych, pod sterem Rządu krajowego będących, a to w takim razie, gdy żadna strona prywatna do pomienionych sporów nie wchodzi.

Art. 2.

Decyzye w sporach wyż wyrażonych przez Kommissye Rządowe wydane, mają między stronami powagę rzeczy ostatecznie załatwionéj i pociągają za sobą wszelkie prawne skutki.

Art. 3.

Decyzye pomienione wydawane będą w imieniu Kommissyów Rządowych, których się spór dotyczy, i podpisane będą przez Prezydujących Ministrów w tychże Kommissyach Rządowych, do których się spór stosuje.

Art. 4.

Wszelki spór zachodzący między Skarbem publicznym a prywatnym, tudzież między instytutem wyż wyrażonym, jako też między miastem, wsią lub gminą, na gruncie rządowym leżącemi a prywatnym, należyć będzie do rozpoznania i decyzji Sądownictwa Cywilnego.

Art. 5.

W sporach do decyzji Kommissyów Rządowych należących, Prokuratorya Jeneralna na wѣzwanie tychże Kommissyów będzie dawać na piśmie swe opinie w względzie prawnym. Zaś w sporach pozostawionych do decyzji Sądownictwa Cywilnego, таż Prokuratorya obowiązана jest obrony swéj udzielać dla Skarbu publicznego, instytutów wszelkich wyż wyrażonych, tudzież dla miast, wsiów i gmin na gruncie rządowym leżących, jeżeli takowe z prywatnemi w sporze zostawać będą.

Art. 6.

W każdym zdarzeniu, gdzie zachodzić będzie potrzeba odebrania przysięgi, inkwizycyi świadków, rewizyi naocznej, lub innej przez delegowanego odbyć się mającej czynności, będzie wyznaczony z członków władz administracyjnych delegowany, który jako Kommissarz rządowy czynność sobie poruczoną uskuteczni, z zalikwidowaniem należytości, prawem ustanowionych.

ГЛАВА II.

О общемъ порядкѣ производства по вышеозначеннымъ спорамъ.

Ст. 7.

Учрежденія поименованныя въ предыдущей главѣ, а равно города, селенія и гмины, состоящія на казенной землѣ, желая начать споръ съ Казною или съ другими учрежденіями, или же съ городами, селеніями и гминами, находящимися на казенной землѣ, а равно и Казна, въ случаѣ заведенія спора съ которою либо изъ вышеозначенныхъ сторонъ, должны подать жалобу, подкрѣпленную соответственными документами, въ подлежащую Воеводскую Коммисію, въ вѣдѣніи которой находится предметъ спора. Жалоба эта должна быть подана въ такомъ числѣ экземпляровъ, сколько въ ней находится обжалованныхъ сторонъ; сверхъ того, одинъ экземпляръ передается въ архивъ Воеводской Коммисіи.

Ст. 8.

Каждая Воеводская Коммисія, получивъ жалобу отъ которой либо изъ вышеозначенныхъ сторонъ, должна:

- a) въ случаѣ если споръ предъявленъ противъ Казны, въ продолженіе не болѣе шести мѣсяцевъ изготовить сама или посредствомъ подвѣдомственныхъ ей Управленій соответственную бумагу и таковую, съ приложеніемъ къ ней всѣхъ документовъ, отослать въ Правительственную Коммисію нижеуказаннымъ порядкомъ;
- b) еслибы же поданная жалоба не относилась къ Казнѣ, то Воеводская Коммисія обязана вручить оную обжалованной сторонѣ въ мѣстѣ ея жительства, и росписку во врученіи жалобы хранить при своихъ дѣлахъ. Сверхъ того, каждая Воеводская Коммисія должна о всякомъ предъявленномъ ей спорѣ увѣдомить тѣ Правительственныя Коммисіи, къ которымъ споръ относится.

Ст. 9.

Каждая обжалованная сторона, на доставленную ей Воеводскою Коммисіею жалобу, должна въ теченіе не болѣе шести мѣсяцевъ представить въ подлежащую Воеводскую Коммисію письменный отвѣтъ въ двухъ экземплярахъ, съ приложеніемъ всѣхъ документовъ. Одинъ изъ этихъ экземпляровъ остается въ

Т Y T У Е II.

O sposobie ogólnym postępowania w powyższych sporach.

Art. 7.

Instytuty w powyższym tytule wymienione, jako też miasta, wsie i gminy na gruncie rządowym leżące, chcące rozpocząć spór przeciwko Skarbowi publicznemu, lub też przeciwko innemu instytutowi, lub też przeciwko miastom, wsiom lub gminom na gruncie rządowym leżącym, równie też i Skarb publiczny chcący rozpocząć spór przeciwko którejkolwiek wyż wyrażonej stronie; każda strona skarżąca się winna skargę swą, we wszelkie dowody opatrzoną, podać do właściwej Kommissyi Wojewódzkiej, w której obrębie objekt sporny zostaje. Skarga takowa ma być podana w tylu exemplarzach, ile stron zaskarżonych w niej znajdować się będzie, nadto jeden exemplarz do archiwum Kommissyi Wojewódzkiej złożony być ma.

Art. 8.

Każda Kommissya Wojewódzka odebrawszy skargę od którejkolwiek strony wyż wyrażonej, winna będzie:

- a) jeżeli skarga jest podana przeciwko Skarbowi publicznemu, w ciągu najdaléj sześciu miesięcy, sama przez siebie lub przez urzędy sobie podwładne, pismo odpowiednie, we wszelkie dowody opatrzone, wygotować i takowe w poniżej wyrażony sposób Kommissyom Rządowym przesłać;
- b) jeżeliby zaś skarga podana nie tyczyła się Skarbu publicznego, natenczas Kommissya Wojewódzka obowiązana jest takową skargę wręczyć stronie zaskarżonej, w domu jéj zamieszkania, i dowód wręczenia przy aktach swych zachować, nadto każda Kommissya Wojewódzka winna jest o każdym sporze do siebie wytoczonym Kommissye Rządowe, których się spór dotyczy, zawiadomić.

Art. 9.

Każda strona zaskarżona na doręczoną sobie skargę przez Kommissyę Wojewódzka, winna najdaléj w ciągu sześciu miesięcy pismo odpowiednie, we wszelkie dowody opatrzone, w właściwej Kommissyi Wojewódzkiej w dwóch exemplarzach złożyć, z których jeden exemplarz zostanie przy archiwum Kommissyi Woje-

архивъ Воеводской Коммисіи, а другой препровождается ниже указаннымъ порядкомъ въ Правительственную Коммисію.

Ст. 10.

Опредѣленный въ предыдущихъ статьяхъ срокъ для изготовленія соотвѣтственныхъ бумагъ исчисляется:

- a) если споръ предъявленъ противъ Казны—со дня подачи жалобы въ Воеводскую Коммисію;
- b) если же таковой предъявленъ противъ учрежденія или гмины—со дня врученія жалобы обжалованному учрежденію или гминѣ.

Ст. 11.

Каждая обжалованная сторона, въ случаѣ непредставленія въ опредѣленный срокъ Воеводской Коммисіи письменнаго отвѣта на врученную ей жалобу, проигрываетъ дѣло, и рѣшеніе должно быть постановлено по одному лишь прошенію жалующейся стороны.

Ст. 12.

Воеводскія Коммисіи, въ случаѣ признанной необходимости продолженія срока для изготовленія отвѣта, могутъ разрѣшать эту отсрочку по требованію обжалованной стороны, но не далѣе, какъ до трехъ мѣсяцевъ. Еслибы же въ теченіе года, считая со времени врученія жалобы, обжалованная сторона не представила отвѣта, въ такомъ случаѣ жалующаяся сторона имѣетъ право просить о постановленіи опредѣленія о прекращеніи права противной стороны, вслѣдствіе пропуска срока, и о разрѣшеніи спора по существу принесенной жалобы и представленнымъ документамъ.

Ст. 13.

Воеводская Коммисія, принявъ прошеніе о постановленіи опредѣленія о пропускѣ срока по дѣлу и удостовѣрившись, что окончательно назначенный срокъ для представленія отвѣта уже истекъ, представляетъ это прошеніе, вмѣстѣ съ жалобой и роспискою во врученіи оной, въ ту Правительственную Коммисію, къ которой споръ относится; Правительственные же Коммисіи, въ такихъ случаяхъ, постановляютъ, основываясь на односторонней жалобѣ, свое рѣшеніе, противъ котораго никакое возраженіе, ни апелляція не допускаются.

Ст. 14.

Когда заведенный споръ уже достаточно выясненъ тяжущи-

вѣдчикѣ, а други в пони́жѣ выразѣны способъ до Коммиссіѣ Рѣдѣныхъ прѣсланымъ бѣдѣе.

Art. 10.

Czas do wygotowania pism odpowiednich, w artykułach powyższych przeznaczony, rachować się będzie:

- a) jeżeli jest skarga przeciwko Skarbowi publicznemu podana, od dnia podania jej do Komisji Wojewódzkiej;
- b) jeżeli zaś przeciwko instytutowi lub gminie, od dnia wręczenia takiej skargi zaskarżonemu instytutowi lub gminie.

Art. 11.

Każda strona zaskarżona, gdyby w czasie przeznaczonym na skargę sobie doręczoną nie złożyła w Komisji Wojewódzkiej pisma odpowiedniego, w sprawie swój upada, i decyzja, na podanie jednostronne strony skarżącój się, wydana być ma.

Art. 12

Komisje Wojewódzkie w zdarzeniach, gdzie za konieczne potrzebne uznają przedłużenia czasu do przygotowania odpowiedzi, takowego przedłużenia na żądanie strony zaskarżonej dozwoląć mogą, nie dłużej jednak jak do trzech miesięcy, a gdyby w ciągu roku od dnia wręczenia skargi rachować się mającego, strona zaskarżona odpowiedzi nie złożyła, natenczas strona skarżąca się ma moc proszenia o prekluzję sprawy i przytem żądania, aby spór ten stosownie do zaniezionej skargi i dowodów złożonych za-
decydowanym został.

Art. 13.

Komisja Wojewódzka mając sobie podaną prośbę o prekluzję sprawy, przekonaawszy się, iż czas ostatecznie przeznaczony do złożenia odpowiedzi już upłynął, prośbę taką wraz ze skargą i dowodem wręczenia prześle do Komisji Rządowych, których się spór dotyczy. Zaś Komisje Rządowe w takich zdarzeniach, na jednostronne zażalenie, decyzję swą wydadzą, od której decyzji, żadna oppozycja ani apellacja miejsca nie ma.

Art. 14.

Jeżeli spór wytoczony, będzie dostatecznie przez strony

мися сторонами, то Воеводскія Коммисіи препровождаютъ дѣло, обще со всѣми документами и прошеніями, представленными спорящими сторонами, въ ту Правительственную Коммисію, которой подвѣдомственъ споръ по отношенію къ жалующейся сторонѣ, увѣдомляя о томъ прочія Правительственныя Коммисіи, которымъ подвѣдомственъ споръ по отношенію къ обжалованной сторонѣ.

Ст. 15.

Правительственныя Коммисіи, получивъ спорное дѣло, командируютъ отъ себя по одному чиновнику для разсмотрѣнія спора.

Ст. 16.

Лица, командированныя на основаніи предыдущей статьи, къ которымъ прикомандировывается одинъ изъ членовъ Главной Прокураторіи, объясняютъ подробно всѣ обстоятельства спора въ запискѣ, со ссылками на документы, и представляютъ оную, за общею подписью, въ подлежащія Правительственныя Коммисіи, съ присовокупленіемъ мнѣнія своего въ томъ лишь отношеніи, достаточно ли подготовлено дѣло для постановленія по оному окончательнаго рѣшенія, или же таковое требуетъ еще дальнѣйшаго дополнительнаго производства и въ чемъ именно.

Ст. 17.

Если заведенное дѣло окажется не подготовленнымъ для окончательнаго рѣшенія, то Правительственная Коммисіа поручаетъ Воеводской Коммисіи дополнить оное въ теченіе не далѣе трехъ мѣсяцевъ, не требуя однако дополнительнаго производства по тѣмъ дѣламъ, по которымъ, за непредставленіемъ въ теченіе года обжалованною стороною отвѣта, постановляется рѣшеніе на основаніи прошенія одной лишь жалующейся стороны. Если же споръ уясненъ достаточно для постановленія по оному окончательнаго рѣшенія, въ такомъ случаѣ полное дѣло, заключающее въ себѣ прошенія и документы, представленные спорящими сторонами, препровождается въ Главную Прокураторію, которая обязана въ продолженіе 30 дней дать свое заключеніе въ юридическомъ отношеніи.

Ст. 18.

По окончаніи производства вышеизложеннымъ порядкомъ, означенные споры рѣшаются въ засѣданіяхъ, время и мѣсто которыхъ назначаютъ тѣ изъ Правительственныхъ Коммисій, къ которымъ относится спорное дѣло. Въ засѣданіяхъ этихъ присут-

в спорѣ zostające skompletowanym, natenczas Kommissye Wojewódzkie prześlą takowy wraz z wszelkiemi dowodami i podaniami, przez strony w sporze będące złożonemi, do téj Kommissyi Rządowej, której się dotyczy spór ze strony skarżącój się, zaś inne Kommissye Rządowe, których się dotyczy spór ze strony skarżonej, o tém zawiadomia.

Art. 15.

Kommissye Rządowe odebrawszy akta sporu wytoczonego, delegować będą z swych biur po jednęj osobie do rozpoznania wszczętego sporu.

Art. 16.

Osoby podług powyższego artykułu delegowane, do których i jeden członek od Prokuratury Jeneralnej przydanym będzie, rzecz całą w sporze zachodzącą przez relacyą z zacytowaniem dowodów dokładnie wyjaśnia i takową relacyę przez siebie podpisaną Kommissyom Rządowym, których się spór dotyczy, przedstawia, dołączając oraz swą opinię w tym tylko względzie, czy spór wytoczony jest dostatecznie przygotowany do stanowczego zadecydowania, lub też potrzebna jest jeszcze dalsza instrukcyja tego sporu i w jakim względzie

Art. 17.

Jeżeliby spór wytoczony do stanowczego zadecydowania przygotowanym nie był, Kommissye Rządowe polecą Kommissyom Wojewódzkim uzupełnienie dalszój instrukcyi, która dłużej nad trzy miesiące trwać nie będzie; wyłączają się jednak spory od dalszój instrukcyi, w których dla niepodanej w ciągu roku odpowiedzi przez stronę zaskarżoną, na jednostronne podanie strony skarżącój się, decyzja następować ma. Jeżeli zaś spór wytoczony kwalifikuje się do zadecydowania stanowczego, natenczas akta kompletne z podań i dowodów przez wszystkie strony w sporze będące złożone, zakommunikowane będą Prokuratury Jeneralnej, której obowiązkiem będzie w ciągu dni 30 dać swoją opinię, w względzie prawnym.

Art. 18.

Po ukończonėj w wyż wyrażony sposób instrukcyi, spory pomienione decydowane będą na sessyi w czasie i miejscu przez Kommissye Rządowe, których się spór dotyczy, oznaczonym, która się składać będzie z Ministrów Prezydujących w Kommissyach

ствуют: Министры Предсѣдательствующіе въ Правительственныхъ Коммисіяхъ, къ которымъ относится споръ; всѣ члены, составляющіе комплектъ тѣхъ же Правительственныхъ Коммисій; лица, командированныя на основаніи 15 статьи, изъ которыхъ одни назначаются для доклада, другіе же для составленія протокола засѣданія: сверхъ того, одинъ изъ членовъ Главной Прокуратуры, который обязанъ объяснять возникающія по юридическимъ вопросамъ сомнѣнія.

Ст. 19.

Когда споръ касается одной только Правительственной Коммисіи (напримѣръ въ случаѣ спора между духовнымъ и учебнымъ учрежденіемъ, или же между гминами, состоящими на казенной землѣ) и т. п., то подлежащая Правительственная Коммисія, по исполненіи всѣхъ формальностей производства, собравшись въ засѣданіе въ полномъ составѣ, предписанномъ внутреннимъ учрежденіемъ, рѣшить таковой споръ окончательно ниже указаннымъ порядкомъ.

Ст. 20.

Министры и члены, входящіе въ составъ Правительственныхъ Коммисій, при разрѣшеніи означенныхъ споровъ имѣютъ рѣшительный голосъ, всѣ же прочія приглашенныя и присутствующія въ засѣданіи лица—только совѣщательный голосъ, и то лишь по предложенію Министровъ Предсѣдательствующихъ.

Ст. 21.

Въ означенныхъ засѣданіяхъ Министръ предсѣдательствуетъ по старшинству.

Ст. 22.

Въ спорахъ, касающихся нѣсколькихъ Правительственныхъ Коммисій, большинство голосовъ Членовъ, засѣдающихъ въ одной Правительственной Коммисіи, будетъ составлять мнѣніе каждой Коммисіи порознь, а единогласныя мнѣнія всѣхъ Правительственныхъ Коммисій, участвующихъ въ означенныхъ засѣданіяхъ, будутъ служить основаніемъ для постановленія окончательнаго рѣшенія по спорному дѣлу. Въ спорахъ же, касающихся одной только Правительственной Коммисіи, окончательное рѣшеніе постановляется по единогласному мнѣнію всѣхъ Членовъ, засѣдающихъ въ той же Коммисіи. Содержаніе этого рѣшенія записывается

Рządowych, których się spór dotyczy, ze wszystkich członków do składu i kompletu tychże Kommissyów Rządowych należących, z osób podług artykułu 15-go delegowanych, z których jedni będą użyci do referowania wytoczonej sprawy, inni zaś do pisania protokołu sesyjonalnego, nadto, z jednego członka Prokuratury Jeneralnej, którego obowiązkiem będzie zachodzące kwestye prawne objaśniać.

Art. 19.

Gdyby spór wszczęty dotyczył się tylko jednej Kommissyi Rządowej, jak na przykład, między instytutem duchownym a edukacyjnym, lub też między gminami na gruncie rządowym leżącymi i t. p., natenczas Kommissya Rządowa, której się spór dotyczy, zebrana w składzie i komplecie, sobie przez statut organiczny przepisany, po uzupełnieniu wszelkich formalności instrukcyjnych, spór takowy w sposobie niżej opisanym ostatecznie załatwi.

Art. 20.

Ministrowie i członki do składu i kompletu Kommissyów Rządowych należące, przy decyzji pomienionych sporów, mają głos stanowczy, wszystkie inne przybrane i przytomne osoby mają głos doradczy, i to tylko na wezwanie Ministrów Prezydujących.

Art. 21.

Na sessjach pomienionych, Minister z porządku starszeństwa prezyduje.

Art. 22.

W sporach dotyczących się kilku Kommissyów Rządowych, większość głosów członków w jednej Kommissyi Rządowej zasiadających, stanowić będzie zdanie każdej Kommissyi Rządowej z osobna, a zgodność zdań wszystkich Kommissyów Rządowych na pomienionych sessjach zasiadających, stanowić będzie decyzję ostateczną sporu. Zaś w sporach, dotyczących się tylko jednej Kommissyi Rządowej, zgodność zdań wszystkich członków, w téjże Kommissyi zasiadających, stanowić będzie decyzję ostateczną sporu, której treść natychmiast będzie zapisana do protokołu

ся немедленно въ протоколъ засѣданія, который долженъ быть подписанъ всѣми присутствовавшими Членами.

Ст. 23.

Копія состоявшихся рѣшеній выдаются подлежащимъ Правительственнымъ Коммисіямъ и спорящимъ сторонамъ за подписью всѣхъ Министровъ, Предсѣдательствующихъ въ тѣхъ Правительственныхъ Коммисіяхъ, до которыхъ касалось спорное дѣло. Если же споръ подлежитъ разрѣшенію одной только Правительственной Коммисіи, то копія состоявшагося рѣшенія подписываются всѣми Членами той Правительственной Коммисіи, присутствовавшими въ засѣданіи, въ которомъ постановлено было рѣшеніе по спорному дѣлу.

Ст. 24.

Если не состоится единогласія мнѣній, требуемаго статьею 22-ю, въ такомъ случаѣ, согласно 3 статье постановленія нашего 2 Декабря 1817 г., спорное дѣло со всѣми просьбами и документами, представленными тяжущимися сторонами, обще съ протоколомъ засѣданія, въ которомъ должно быть записано мнѣніе каждаго присутствовавшего съ рѣшительнымъ голосомъ члена и скрѣплено его подписью, должно быть представлено Министромъ, предсѣдательствовавшимъ въ засѣданіи, на окончательное наше рѣшеніе.

Ст. 25.

Когда въ засѣданіи и въ составѣ, опредѣленномъ 18 и 19-ю статьями, большинствомъ голосовъ будетъ признано, что спорное дѣло недостаточно подготовлено для окончательнаго рѣшенія, то, по составленіи протокола засѣданія о дополнительномъ производствѣ по такому дѣлу, будетъ предписано тѣми Правительственными Коммисіями, къ которымъ относится споръ, съ тѣмъ, что оно можетъ продолжаться не болѣе трехъ мѣсяцевъ.

Ст. 26.

Воеводскія Коммисіи обязаны всякія состоявшіяся по означеннымъ спорамъ рѣшенія приводить немедленно въ исполненіе по требованію заинтересованныхъ сторонъ.

Ст. 27.

Въ случаяхъ, непоименованныхъ въ предыдущихъ статьяхъ, Правительственныя Коммисіи могутъ, смотря по встрѣтившимся обстоятельствамъ, предписать особую инструкцію для успѣшнѣй-

sessyonalnego i takowy protokół przez wszystkich członków zasiadających podpisanym zostanie.

Art. 23.

Reskrypta zapadłych decyzyj dla właściwych Kommissyów Rządowych i dla stron w sporze będących, wydane będą z podpisem wszystkich Ministrów Prezydujących w tych Kommissyach Rządowych, których się spór dotyczył. Gdzie zaś jedna tylko Kommissya Rządowa spór decyduje, natenczas reskrypta zapadłych decyzyj podpisane będą przez wszystkich członków Kommissyi Rządowej, przy decyzyi takowego sporu do składu i kompletu należących.

Art. 24.

Gdyby zgodność zdań według artykułu 22-go nie nastąpiła, wtenczas stosownie do artykułu 3-go postanowienia Naszego z dnia 2 Grudnia 1817 r., spór toczący się ze wszelkimi podaniami i dowodami, przez strony w sporze będące złożonemi, tudzież z protokółem sessyonalnym, w którym zdanie każdego członka, ze stanowczym głosem zasiadającego, wpisaném i przez tegoż członka podpisaném być ma, Nam do ostatecznej decyzyi przedstawioném będzie przez Ministra na takowej sessyi prezydującego.

Art. 25.

Gdyby na sessyi, w składzie podług artykułu 18 i 19-go oznaczonym, większość głosów uznała, iż spór wytoczony nie jest jeszcze dostatecznie przygotowanym do rozsądzienia ostatecznego, natenczas po spisaniu protokołu sessyonalnego, dalsza instrukcyja przez Kommissye Rządowe, których się spór dotyczy, nakazaną będzie, która dłużej trwać nie ma nad miesiąc trzy.

Art. 26.

Kommissye Wojewódzkie obowiązane będą wszelkie decyzye w powyższych sporach zapadłe, na wezwanie stron interessowanych, niezwłocznie do exekucyi doprowadzać.

Art. 27.

W zdarzeniach powyższemi artykułami nie objętych, Kommissye Rządowe, podług wydarzyć się mogących okoliczności, mogą przez siebie szczególną instrukcyę, dla pedszego załatwie-

шаго окончанія или уясненія спора, примѣняясь однако къ основаніямъ настоящаго постановленія; исполненіе же такой инструкции будетъ лежать на обязанности тѣхъ властей, для которыхъ она будетъ предписана.

Исполненіе настоящаго постановленія нашего, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, возлагаемъ на всѣ Правительственныя Комисіи, по предметамъ вѣдомства каждой изъ нихъ, а также на Главную Прокураторію.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія 18 Юля 1818 года.

(подписано) *Заіончекъ.*

N° 56.

Постановленіе о воспрещеніи чиновникамъ административнаго и казеннаго вѣдомства принимать на себя защиту и ходатайство по искамъ частныхъ лицъ противъ Казны.

(11 Августа 1818 года.)

По указу Его Величества

АЛЕКСАНДРА I-го,

ИМПЕРАТОРА и САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССИЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО,
и проч., и проч., и проч.

Князь Намѣстникъ Царства, по Государственному Совѣту.

Вслѣдствіе представленія административной Делегации, отъ 1 текущаго мѣсяца, за № 832, о томъ, что нѣкоторые казенные и административные чиновники, въ качествѣ повѣренныхъ, подаютъ защитительныя записки по дѣламъ содѣжателей казенныхъ имѣній о расчетахъ съ Казною, принимая во вниманіе, что хотя ходатайство по искамъ частныхъ лицъ противъ Казны, по силѣ 26-й статьи декрета отъ 29 Сентября (11 Октября) 1816 г., воспрещено донынѣ лишь чиновникамъ Главной Прокураторіи, но какъ подобныя обязанности не совмѣстны съ званіемъ каждаго казеннаго и административнаго чиновника, то запрещеніе, заключающееся

на lub objaśnienia sporu, zawsze jednak stosownie do zasad niniejszego postanowienia, przepisać, której wykonanie należeć będzie do władz, dla których przepisana zostanie.

Wykonanie niniejszego Naszego postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczonem być ma, wszystkim Kommissyom Rządowym, których się w czem dotyczy, tudzież Prokuratorji Jeneralnej polecamy.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej, dnia 18 Lipca 1818 r.

(podpisano) *Zajacek.*

N° 56.

Postanowienie, iż urzędnicy administracyjni i skarbowi nie mogą trudnić się obroną i popieraniem spraw osób prywatnych przeciwko Skarbowi.

(d. 11 Sierpnia 1818 r.)

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

ALEXANDRA I-go,

CESARZA WSZECH ROSSYJ, KRÓLA POLSKIEGO,

etc., etc., etc.

Książę Namiestnik Królewski, w Radzie Stanu.

W skutek przedstawienia Delegacji administracyjnej z dnia 1 b. m. Nr. 832, iż niektórzy skarbowi i administracyjni urzędnicy, jako plenipotenci, podają pisma obrończe w sprawach obrachunkowych, imieniem dzierżawców dóbr rządowych; zważywszy, że lubo dotąd podejmowanie się interesów prywatnych przeciw Skarbowi, tylko składowi Prokuratorji Jeneralnej artykuł 26-m dekretu z dnia 29 Września (11 Października) 1816 roku jest zabronionem; gdy jednakże niezgodnem jest z powołaniem każdego skarbowego i administracyjnego urzędnika, podobne przyjmo-

въ 26-й статьѣ вышеприведеннаго декрета, распространяемъ на всѣхъ чиновниковъ казеннаго и административнаго вѣдомства, съ тѣмъ, чтобы никто изъ этихъ чиновниковъ, подъ опасеніемъ исключенія изъ службы и удаленія отъ должности, не принималъ на себя ходатайства и защиты по искамъ противъ Казны, поступающимъ на разсмотрѣніе административной делегации.

Исполненіе настоящаго постановленія возлагаемъ на всѣ Правительственныя Комисіи и административныя Делегации.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія 11 Августа 1818 года.

(подписано) *Заіончекъ.*

N° 57.

Постановленіе о томъ, что споры о границахъ и о правѣ владѣнія, предметъ которыхъ не превышаетъ двухъ уволокъ земли, могутъ быть рѣшаемы по добровольному соглашенію.

(24 Августа 1819 года)

По указу Его Величества

АЛЕКСАНДРА I-го,

ИМПЕРАТОРА и САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССИЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО,

и проч., и проч., и проч.

Намѣстникъ Царства, по Государственному Совѣту.

Въ видахъ уменьшенія по возможности споровъ о границахъ и о правѣ владѣнія, касающихся казенныхъ имѣній и лѣсовъ, а также сокращенія административныхъ и судебныхъ издержекъ по выслушаніи мнѣнія Общаго Собранія Государственнаго Совѣта, мы постановили и постановляемъ:

Ст. 1.

Всѣ дѣла о границахъ и о правѣ владѣнія, нынѣ производимыя и касающіяся казенныхъ имѣній и лѣсовъ, по которымъ предметъ спора не превышаетъ двухъ уволокъ земли на польскую мѣ-

ваѣ obowiązки, прето заказъ артыкулу 26-го вышъ wspomnionego dekretu do wszelkichъ urzędnikówъ skarbowychъ i administracyjnychъ rozciągamy, mieć chcącъ, аżeбы żadenъ zъ tychъ urzędnikówъ, pod utratą urzędu i służby, obrony i popierania spraw, przeciwko Skarbowi pod rozpoznanie Delegacyi administracyjnejъ przychodzącychъ, nie podejmowałъ się.

Wykonanie niniejszego wszystkimъ Kommissyomъ Rządowymъ tudzież Delegacyi administracyjnejъ polecamy.

Działo się wъ Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnejъ, dnia 11 Sierpnia 1818 r.

(podpisano) *Zajączekъ.*

N° 57.

Postanowienie, iż sprawy graniczne i possessoryjne, wъ którychъ przedmiotъ nie przenosi dwóchъ włókъ gruntu, mogą być załatwiane przezъ добровольные układy.

(d. 24 Sierpnia 1819 r.)

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

ALEXANDRA I-go,

CESARZA WSZECHъ ROSSYJ, KRÓLA POLSKIEGO,

etc., etc., etc.

Namiestnikъ Królewski, wъ Radzie Stanu.

W celu zmniejszenia ile możności spraw granicznychъ i possessoryjnychъ, dóbrъ i lasówъ rządowychъ dotyczącychъ, niemniejъ oszczędzenia kosztówъ takъ administracyjnychъ jako teżъ sądowychъ, po wysłuchaniu zdańъ Ogólnego Zgromadzenia Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

Art. 1.

Wszelkie sprawy graniczne i possessoryjne dotądъ zachodzące, dóbrъ i lasówъ rządowychъ dotyczące, wъ którychъ przedmiotъ zakwestyonowany не przenosi włókъ dwóchъ miary polskiej, stósownie

ру, согласно декрету о новыхъ мѣрахъ, могутъ быть рѣшаемы, съ согласія Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, по добровольному соглашенію.

Ст. 2.

Исполненіе настоящаго постановленія возлагаемъ на Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія 24 Августа 1819 года.

(подписано) *Зайончекъ.*

N° 58.

Распоряженіе, позволяющее устанавливать судебного защитника въ важныхъ и запутанныхъ дѣлахъ о правѣ владѣнія.

(27 Сентября 1819 года.)

Варшавской Главной Прокураторіи.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ отвѣтъ на представленіе Главной Прокураторіи, отъ 21 Августа текущаго года, о защитѣ казеннаго интереса по дѣламъ о возстановленіи нарушеннаго владѣнія, Правительственная Коммисія извѣщаетъ Прокураторію, что хотя каждый арендный содержатель казеннаго имѣнія, по смыслу 20-й статьи контракта, обязанъ наблюдать за охраненіемъ неприкосновенности границъ, доносить тотчасъ о могущихъ случиться спорахъ и защищать по своему крайнему разумѣнію права Казны, и хотя 11-ю статьею постановленія Князя Намѣстника Царства отъ 18 Сентября 1817 г. защита по дѣламъ о правѣ владѣнія, требующимъ безотлагательнаго рѣшенія, которое обуславливается не столько обширностью юридическихъ познаній, сколько простымъ изслѣдованіемъ состоянія владѣнія и послѣдовавшаго нарушенія онаго, возложена на мѣстныхъ главныхъ арендаторовъ и владѣльцевъ; принимая однако во вниманіе изложенныя въ означенномъ представленіи обстоятельства, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства разрѣшила нынѣшняго числа Воеводскимъ Коммисіямъ, въ важныхъ и запутанныхъ дѣлахъ о нарушеніи владѣнія, назначать,

до декрету о миарахъ новыхъ, mogą być przez dobrowolne układy, za upoważnieniem Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu załatwiane.

Art. 2.

Wykonanie niniejszego postanowienia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu polecamy.

Działo się na posiedzeniu Rady Administracyjnej, dnia 24 Sierpnia 1819 roku.

(podpisano) *Zajaczek.*

N° 58.

Rozporządzenie upoważniające do przyjmowania obrony prawnej w ważnych i zawikłanych processach possessoryjnych.

(d. 27 Września 1819 r.)

Do Prokuratury Jeneralnej w Warszawie.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

W odpowiedzi na przełożenie Prokuratury Jeneralnej z dnia 21 Sierpnia r. b. w przedmiocie obrony Skarbu w processach possessoryjnych, zawiadamia Prokuraturę Jeneralną niniejszym, iż chociaż każdy dzierżawca dóbr rządowych, podług artykułu 20-go kontraktu, obowiązany jest na utrzymanie granic w całości być bacznym, o zajęć mogących kontrawersyach natychmiast donieść i prawa Skarbu publicznego jak najlepiej bronić, oraz podług artykułu 11-go postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 18 Września 1817 r., obrona spraw possessoryjnych, jako spiesznego załatwienia wymagających, i nie tak na wiadomości prawnej jak bardziej na prostém tylko wykryciu stanu possessyi i turbacyi polegających, miejscowym naddzierżawcom lub użytkującym poruczoną została, jednakowo z przyczyn powyższym przełożeniem objętych, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu na dniu dzisiejszym upoważniła Kommissye Wojewódzkie, aby w ważnych i zawikłanych sprawach possessoryjnych, gdzie Kommissya Wojewódzka podług położenia rzeczy za koniecznie po-

по своему усмотрѣнію и крайней необходимости, судебного защитника для содѣйствія главнымъ арендаторамъ и Лѣснымъ Управленіямъ, относя необходимыя на производство тяжбы издержки заимообразно на счетъ экстраординарныхъ суммъ и наблюдая потомъ за своевременнымъ съ кого слѣдуетъ взысканіемъ понесенныхъ на это расходовъ. При семъ Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства вмѣнила въ обязанность Воеводской Коммисіи—предварить циркулярно всѣхъ главныхъ арендаторовъ казенныхъ имѣній, что главный арендаторъ или лѣсной чиновникъ, не исполняющій въ отношеніи порученной ему защиты правъ собственности Казны условій контракта или долга службы и несоблюдающій правилъ, изложенныхъ въ постановленіи Князя Намѣстника Царства отъ 18 Сентября 1817 года, подвергнется не только денежному дисциплинарному взысканію, но, сверхъ того, обязанъ будетъ вознаграждать всѣ происшедшіе по его винѣ убытки.

Варшава, 27 Сентября 1819 года.

Министръ Предсѣдательствующій (подписано) *Венленскій*.

№ 21,516.

№ 59.

Условія для отдачи имѣній въ безсрочную аренду.

(27 Февраля 1821 года.)

Депутации, назначенной, для отдачи казенныхъ имѣній въ безсрочное арендное содержаніе.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ дополненіе къ предписанію своему, отъ 18 текущаго мѣсяца, за № 33,493/9,131, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, составивъ общія условія, на которыхъ казенныя имѣнія должны быть отдаваемы въ безсрочную аренду, препровождаетъ таковыя въ десяти экземплярахъ и форму контракта, на наемъ барщины въ одномъ экземплярѣ, съ тѣмъ, чтобы

trzebne uzna, naddzierzawcom lub Urzędom leśnym, Obróncę prawnego przydała, i koszta z forszusu na processa *eventualiter* z funduszu ad extraordinaria zastępowala, zwrotu zaś tych kosztów od kogo należy urzędownie dopilnowala. Przytém jednak Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu zaleciła Kommissyi Wojewódzkiej jak najmocniej, aby wszystkich naddzierzawców dóbr rządowych stosownym okólnikiem ostrzegła, iż naddzierzawca lub urzędnik leśny, w poruczonej mu obronie własności skarbowej, obowiązkom kontraktowym lub służbowym i przepisom postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 18 Września 1817 r., zadosyć nieczyniący, nietylko przykładowej karze porządkowej pieniężnej podpadnie, lecz oraz do wynagrodzenia wszelkich szkód, z jego winy wynikłych, pociągniętym zostanie.

w Warszawie, d. 27 Września 1819 roku.

Minister Prezydujący (podpisano) *Węgleński*.

Nr. 21,516.

№ 59.

Warunki do dzierżaw wieczystych.

(d. 27 Lutego 1821 r.)

Do Deputacyi wyznaczonej do wypuszczenia w wieczystą dzierżawę dóbr rządowych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

W dalszym ciągu reskryptu swego z dnia 18 bieżącego miesiąca Nr. 33,493/9,131 pro 1820, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu postanowione przez siebie ogólne warunki, pod jakimi dobra rządowe w wieczystą dzierżawę wypuszczone być mają, w dziesięciu równobrzmiących exemplarzach, oraz wzór do kontraktu o najem pańszczyzny w jednym exemplarzu przesyła

O dobrach rządowych.

Депутация, при заключеніи договоровъ на безсрочную аренду, примѣнялась къ онѣмъ въ точности.

Варшава, 27 Февраля 1821 года.

Главный Директоръ, Статсъ-Совѣтникъ (подписано) *Броцкій*
№ 6,117/1,447.

Приложеніе къ № 59-му.

Общія условія для отдачи казенныхъ имѣній въ безсрочную аренду.

При заключеніи договоровъ на безсрочное арендное содержаніе казенныхъ имѣній съ нынѣшними арендными владѣльцами, обладающими для сего необходимыми качествами, или съ явившимися къ торгамъ соискателями, должны служить основаніемъ слѣдующія общія условія, измѣненіе которыхъ ни подъ какимъ предлогомъ допущено быть не можетъ; условія эти слѣдующія:

§ 1.

Каждый желающій взять въ безсрочное арендное содержаніе казенное имѣніе, какъ съ вольной руки, такъ и съ торговъ, обязанъ предварительно внести въ Главное Казначейство, наличными деньгами, залогъ, равняющійся двугодичному канону съ казеннаго имѣнія, или мелкихъ участковъ, которыя желаетъ взять въ безсрочное арендное содержаніе, и квитанцію означеннаго Главнаго Казначейства въ принятіи залога предъявить въ срокъ, который будетъ для сего назначенъ Депутациею.

§ 2.

Отдача въ безсрочное арендное содержаніе казенныхъ имѣній и мелкихъ участковъ производится гуртомъ. Въ составъ аренды входятъ тѣ лишь статьи и предметы, которые будутъ указаны въ контрактѣ; исчисленіе годоваго дохода отъ статей, назначенныхъ для отдачи въ безсрочное арендное содержаніе, служитъ только для соображеній Казны, будущій же безсрочный арендный владѣлецъ отказывается отъ всякихъ претензій.

§ 3.

Желающій получить право на безсрочную аренду долженъ внести вкупную сумму, которая опредѣляется въ размѣрѣ, равня-

Deputacyi, z wezwaniem, aby przy układach o wieczystą dzierżawę, do takowych ściśle się zastosowała.

w Warszawie, dnia 27 Lutego 1821 r.

Dyrektor Jeneralny, Radca Stanu (podpisano) *Brocki*.

Nr. 6,117/1,447.

Annex do Nr. 59-go.

WARUNKI OGÓLNE DO WIECZYSTEGO WYDZIERŻAWIENIA DÓBR RZĄDOWYCH.

Przy układach o wieczystą dzierżawę dóbr rządowych, czy to z wolnej ręki z dotychczasowemi wykwalifikowanemi dzierżawcami, czy też z ubiegającymi się drogą licytacji publicznie ogłoszonej pretendencjami, służyć będą następujące ogólne warunki, których zmiana pod żadnym względem nastąpić nie może, te zaś są:

§ 1.

Każdy mający chęć przystąpić do układu o wieczystą dzierżawę dóbr rządowych, tak z wolnej ręki jak przez licytację, obowiązany jest poprzedniczo złożyć w Kassie Jeneralnej poborów wadium w gotowiznie, monetą krajową, wyrównywające dwurocznemu kanonowi z dóbr i realności rządowych, które w wieczystą dzierżawę nabyć pragnie, i z złożonego wadium kwit pomienionej Kassy Jeneralnej, w terminie przez Deputację wyznaczyc się mającym, okazać.

§ 2.

Wieczyste wydzierżawienie dóbr i realności rządowych, odbywa się ryczałtem; przedmioty i użytki z nich te tylko należeć będą do wieczystej dzierżawy, które kontrakt wskaże; wyprowadzenie intraty z przedmiotów na wieczystą dzierżawę przeznaczonych, służy tylko dla informacyi Rządu, zaś przyszły wieczysty dzierżawca zrzeka się wszelkich reklamacyj.

§ 3.

Chcący uzyskać prawo wieczystej dzierżawy, obowiązany opłacić wkupne, które tak wrazie układania się z wolnej ręki, ja-

ющемся четырехлѣтнему канону съ имѣній и мелкихъ участковъ, назначенныхъ для отдачи въ безсрочное арендное владѣніе, безъ различія, будутъ ли имѣнія отдаваемы въ содержаніе съ вольной руки, или съ публичныхъ торговъ, либо на увеличеніе вкупной суммы, либо на уменьшеніе числа лѣтъ, свободныхъ отъ платежа канона (если нѣтъ строеній и поля вовсе не обсажены). Въ случаѣ производства публичныхъ торговъ на вкупное, начиная съ суммы четырехлѣтняго канона, аренда остается за предложившимъ высшую сумму, а при торгахъ на лѣта, свободныя отъ платежа канона, она остается за соискателемъ предложившимъ наименьшее число таковыхъ; прочіе же участвовавшіе въ торгахъ, тотчасъ по заключеніи торговаго протокола, получаютъ обратно представленныя ими залогомъ.

§ 4.

Залогъ, представленный соискателемъ, за которымъ безсрочная аренда осталась на торгахъ, остается въ Главномъ Казначействѣ, въ которое должно быть внесено и остальное количество, для пополненія суммы, равняющейся четырехлѣтнему канону вмѣстѣ съ предложенною на торгахъ надбавкою (если таковая дѣйствительно будетъ предложена) крупною, звонкою государственною монетою, при подписаніи контракта въ назначенный Депутаціею срокъ.

§ 5.

Если соискатель, за которымъ на торгахъ присуждено право на безсрочную аренду, не уплатитъ вкупной суммы въ срокъ, назначенный Депутаціею, и не предъявитъ квитанціи въ уплатѣ оной, въ такомъ случаѣ онъ теряетъ залогъ безвозвратно, Казнѣ же предоставляется принять надлежащія мѣры, какія признаетъ удобнѣйшими, для будущаго устройства статьи, назначенной къ отдачѣ въ безсрочное арендное содержаніе.

§ 6.

Коль скоро соискатель, получившій право на безсрочную аренду съ вольной руки, уплатитъ вкупную сумму, а соискатель, за которымъ безсрочная аренда осталась на публичныхъ торгахъ, внесетъ сполна вкупную сумму, равняющуюся четырехлѣтнему канону вмѣстѣ съ надбавкою, объявленною на торгахъ, то онъ признается дѣйствительнымъ приобретателемъ права безсрочнаго аренднаго владѣнія, и съ нимъ заключается безсрочно-арендный

ко тежъ дорогою лicytacyи publicznej, czy to na powiekszenie wкупного lub na mniejszość lat wolnych od opłaty kanonu (jeżeli budowl i zasiewów żadnych nie ma) odbytej, stanowi się w summie wyrównywującej czteroletniemu kanonowi, wyrachowanemu z dóbr i realności do wieczystego wydzierżawienia przeznaczonych. Wrazie publicznej licytacji na wкупne, zaczynać się mającej od summy czteroletniego kanonu, najwięcej dający, a wrazie licytacji na wolne lata od opłaty kanonu, najmniej ofiarujący lat wolnych, uzyska przybicie; inni współubiegający się vadia przez siebie złożone w całości, natychmiast po zamknięciu protokołu licytacyjnego, zwrócone mieć będą.

§ 4.

Złożone vadium przez utrzymującego się przy wieczystej dzierżawie pozostanie w Kassie Jeneralnej poborów, do której reszta, dla wyrównania czteroletniemu kanonowi, wraz z postąpioną na licytacji (jeżeli mieć będzie miejsce) wyższością, opłacona być musi do pomienionej Kassy, w grubiej brzęczącej krajowej monecie, przy podpisaniu kontraktu, do którego termin Deputacya wyznacza.

§ 5.

Jeżeli na terminie, przez Deputacyę wyznaczonym, utrzymujący się przy prawie wieczystej dzierżawy summy wкупna nie opłaci i kwitu z opłaconej nie okaże, utracą złożone vadium, bez żadnej reklamacyi, i wolno będzie Rządowi przedsięwziąć stosowne środki, jakie za najdogodniejsze uzna do przyszłego urzędzenia przedmiotu wieczystej dzierżawy.

§ 6.

Skoro utrzymujący się z wolnej ręki przy prawie wieczystej dzierżawy, opłaci wкупne, a utrzymujący się przy wieczystej dzierżawie drogą publicznej licytacji, opłaci całkowite, czteroletniemu kanonowi wyrównywujące, wкупne i ilość nad wкупne z licytacji wynikła, natenczas staje się rzeczywistym nabywcą prawa wieczystej dzierżawy, i kontrakt wieczysto-dzierżawny spisany z nim będzie; oddanie zaś wieczystej dzierżawy nastąpi dopiero

контрактъ. Сдача же аренды можетъ послѣдовать не прежде, какъ по утверженіи контракта, а безсрочный арендный владѣлецъ до полученія такового считается временнымъ содержателемъ и обязанъ платить такую арендную сумму, какая опредѣлена по вою сѣткою, составленною для отдачи имѣнія во временную аренду.

§ 7.

Со дня начатія безсрочнаго аренднаго владѣнія, то есть со дня передачи безсрочной аренды послѣ утверженія безсрочно-аренднаго контракта, всякіе убытки и потери падаютъ на безсрочнаго аренднаго владѣльца непосредственно; до наступленія же этого срока, онъ, какъ временной содержатель, подчиняется общимъ условіямъ, предписаннымъ въ текущемъ году для временныхъ арендныхъ содержателей.

§ 8.

Сдача безсрочной аренды производится административнымъ порядкомъ, лицами, назначенными для этого Правительствомъ. Расходы по сему предмету несетъ безсрочный арендный владѣлецъ.

§ 9.

Такъ какъ отдача въ безсрочное арендное содержаніе производится гуртомъ, то безсрочному арендному владѣльцу слѣдуетъ самому удостовѣриться о существованіи предметовъ, входящихъ въ составъ безсрочной аренды и исчисленныхъ съ нихъ доходовъ, а равно о дѣйствительномъ пространствѣ земли, потому что Казна не принимаетъ на себя ручательства за подробности и предваряетъ заранѣе, что безсрочный арендаторъ не въ правѣ дѣлать никакихъ возраженій; за межеваніе же, произведенное Правительствомъ въ настоящее время или прежде, онъ обязанъ уплатить по 90 коп. съ каждой уволокѣ на Магдебургскую мѣру и представить въ томъ квитанцію Главнаго Казначейства при подписаніи контракта, при чемъ со стороны Казны будетъ выданъ ему безвозмездно одинъ экземпляръ межевыхъ плановъ и реестровъ, какіе только найдены будутъ въ Казенномъ Управленіи.

§ 10.

Безсрочный арендный владѣлецъ и его наслѣдники пользуются отданнымъ ему въ содержаніе казеннымъ имуществомъ и распоряжаются онымъ по своему усмотрѣнію, согласно однакоже съ общими хозяйственными правилами и постановленіями закона.

по затверженіи контракту, которе ним nastąpi, wieczysty dzierżawca uważany będzie jako czasowy dzierżawca, z obowiązkiem opłacenia takiej summy dzierżawnej, jaka nowemi anszlagami do tymczasowego dzierżawienia ustanowioną została.

§ 7.

Od dnia zaczęcia się wieczystej dzierżawy, to jest od dnia oddania wieczystej dzierżawy po zatwierdzeniu wieczysto-dzierżawnego kontraktu nastąpieniem, spadają na wieczystego dzierżawcę wszelkie straty i szkody, a do tego terminu uważany wieczysty dzierżawca jako czasowy, podlega ogólnym warunkom, jakie dla czasowych dzierżawców w tym roku są przepisane.

§ 8.

Od nie wieczystej dzierżawy nastąpi w drodze administracyjnej, przez osoby od Rządu wyznaczone, koszta oddania wieczysty dzierżawca ponosi

§ 9.

Ponieważ wieczyste wydzierżawienie odbywa się ryczałtem, zatem do wieczystego dzierżawcy należy przekonać się tak o rzeczywistości przedmiotów wieczystej dzierżawy, jako też i z nich ustanowionych użytków, tudzież o rozległości jemu wskazanej, bo Rząd za żadne szczegóły nie zaręcza, i wcześniej oświadcza, iż wieczysty dzierżawca żadnej nie będzie mógł czynić reklamacji, zaś za pomiar przez Rząd teraz lub dawniej uskutecziony, wieczysty dzierżawca zapłacić będzie obowiązany po złotych polskich sześć od każdej włóki miary magdeburskiej, z czego uiszczenie się udowodnić musi przy podpisaniu kontraktu, kwitem Kassy Jeneralnej poborów, a nawzajem z strony Rządu wydany mu będzie jeden exemplarz mapp i rejestrów pomiarowych, w posiadaniu Rządu będących, bez żadnej opłaty.

§ 10.

Wieczysty dzierżawca wraz z sukcesorami swemi w posesyi wypuszczającój się mu realności rządowej zostawać, takową, podług własnej woli, stosownie wszelako do zasad gospodarskich i według przepisów prawa używać, prawo swoje do dziedzicznej

Права свои на безсрочное арендное владѣніе они могутъ переуступать или продавать кому бы то ни было безъ различія званія, кромѣ Евреевъ Моисеева закона, съ вѣдома и разрѣшенія Правительства, подѣ опасеніемъ недѣйствительности сдѣлки, съ тѣмъ однако условіемъ, чтобы размѣръ канона никогда не былъ уменьшаемъ.

§ 11.

За право безсрочнаго аренднаго владѣнія и пользованія безсрочный арендаторъ обязанъ вносить въ то Казначейство, которое будетъ ему указано Правительствомъ, канонъ звонкою крупною Государственною монетою, пробы установленной Высочайшимъ повелѣніемъ 19 Ноября (1 Декабря) 1815 года, исчисленный на сумму злот., въ четыре трехмѣсячные сроки, а именно: 1 Юня злот., 1 Сентября злот., 1 Декабря злот., 1 Марта злот. каждаго года.

§ 12.

Вышеопредѣленный годовою канонъ, исчисленный по средней сложности рыночныхъ цѣнъ, за прошедшіе годы, на извѣстное количество корцевъ ржи Варшавской мѣры, признается неизмѣннымъ въ отношеніи количества этого хлѣба; но что касается размѣра канона, такъ какъ денежная стоимость всѣхъ вещей подлежитъ измѣненію, то, для обезпеченія Казнѣ соответственнаго дохода, а равно для огражденія безсрочнаго арендатора отъ отягощенія, означенный годичный канонъ будетъ измѣняемъ черезъ каждыя 30 лѣтъ, начиная со времени ввода въ безсрочное арендное владѣніе, соразмѣрно переизмѣнившейся средней цѣнѣ на рожь въ обwodовомъ городѣ, за истекшія 30 лѣтъ. Такое измѣненіе канона должно имѣть мѣсто на будущія 30 лѣтъ по истеченіи перваго тридцатилѣтняго періода, съ тѣмъ однако условіемъ, что канонъ, опредѣляемый въ § 11 и подлежащій измѣненію въ будущихъ тридцатилѣтнихъ періодахъ, сообразно измѣнившимся въ теченіе послѣднихъ 30-ти лѣтъ среднимъ рыночнымъ цѣнамъ на рожь, по принятой въ основаніе исчисления монетной системѣ, не можетъ быть ни уменьшаемъ, ни увеличиваемъ болѣе какъ на $\frac{1}{3}$ часть канона, платимаго въ послѣдній 30-лѣтній періодъ.

§ 13.

Безсрочный арендаторъ, въ отношеніи уплаты канона, под-

дierzawy z wiedzą i zezwoleniem Rządu, pod nieważnością pozbycia, komukolwiek bądź kwalifikującemu się, bez względu na stan, z wyłączeniem wszakże starozakonnych wyznania Mojżeszowego, odstąpić lub sprzedać może, tak jednak, aby nigdy kanon nie był uszczuplony.

§ 11.

Za uzyskanie prawa wieczystej dzierżawy i użytkowanie, obowiązany będzie wieczysty dzierżawca opłacać do Kassy przez Rząd mu wskazanej, w grubiej brzęczącej krajowej monecie, podług stopy mennicznej, dekretem NAJJAŚNIEJSZEGO PANA z dnia 19 Listopada (1 Grudnia) 1815-r. ustanowionej, kanon podług zasad wyrachowany na sumę Złp. . . . czterema kwartalnymi ratami, mianowicie: d. 1 Czerwca złp. . . , d. 1 Września złp. . . d. 1 Grudnia złp. . . , d. 1 Marca złp. . . каждаго року.

§ 12.

Powyższy kanon roczny, według ceny targowej, z średniego przecięcia lat upłynionych wynalezionej, ustanowiony na ilość korcy żyta miary Warszawskiej, będzie niewzruszony co do ilości korcy żyta, lecz co się tycze wysokości kanonu, gdy wiadomo, iż wszystkich rzeczy wartość zamienna ulega zmianie, przeto tak dla zabezpieczenia Skarbowi należytego dochodu, jako też dla zastąpienia wieczystego dzierżawcy od przeciążenia, tenże kanon roczny pieniężny będzie podpadał zmianie co lat 30, zaczynając od daty wprowadzenia do possessyi wieczysto-dzierżawnej, w miarę zmienionej w mieście obwodowym ceny targowej z upłynionych lat 30-tu, przez frakcją wziętej. Zmiana ta kanonu ma mieć miejsce dopiero na następne lat 30, po upłynieniu pierwszych, z tém jednak zastrzeżeniem, iż kanon w § 11-m wyrażony, w następnych peryodach trzydziestoletnich ulegający zmianie, w stosunku zmieniającej się trzydziestoletniej frakcyjnej ceny targowej żyta, według przyjętej za zasadę stopy mennicznej, ani więcej nad $\frac{1}{3}$ części podwyższony, ani mniej od $\frac{1}{3}$ części niżony być nie może od kanonu, w ostatnim peryodzie trzydziestoletnim opłacanego.

§ 13.

Wieczysty dzierżawca względnie opłaty kanonu poddaje się

вергается всѣмъ послѣдствіямъ постепенной административной экзекуціи, порядокъ которой опредѣленъ особыми правилами. Недоимка, равняющаяся двухгодичному канону, ни въ какомъ случаѣ не допускается, а въ случаѣ накопленія ея въ указанномъ размѣрѣ, послѣ принятія мѣръ постепенной экзекуціи, безсрочный арендный владѣлецъ устраняется административнымъ порядкомъ, а право на безсрочную аренду продается съ публичныхъ торговъ въ пользу или въ ущербъ устраняемаго владѣльца. Равнымъ образомъ, еслибы, по случаю неисправнаго взноса канона, Казна была вынуждена назначать администрацію четыре раза сряду, или еслибы таковая продолжалась непрерывно два года, то, хотя бы оказавшаяся на арендаторѣ недоимка была меньше двухгодичнаго канона, въ правѣ распорядиться административнымъ порядкомъ объ удаленіи арендатора и о назначеніи публичныхъ торговъ.

§ 14.

Казна сохраняетъ за собою право собственности (*dominium directum*). При каждой переуступкѣ права безсрочной аренды на кого либо не изъ прямой нисходящей линіи, новый приобретатель за утверженіе такой переуступки обязанъ уплатить Казнѣ лаudemію, въ соразмѣрности 5% отъ годичнаго канона. О каждой таковой сдѣлкѣ должно быть доведено до свѣдѣнія Правительства, подъ опасеніемъ взысканія за утайку лаudemіи въ четверо болѣе.

§ 15.

Строенія и посѣвы принадлежатъ собственнику земли, а хотя за послѣдніе сдѣланъ уже вычѣтъ по смѣтѣ, но безсрочному владѣльцу предоставляется льгота, что онъ не платитъ ничего Казнѣ за оба эти предмета.

Еслибы однако строенія, для большей прочности были возведены не изъ дерева или глины, а изъ выжженного кирпича или изъ камня и покрыты черепицею, въ такомъ случаѣ безсрочный арендаторъ обязанъ излишекъ стоимости каменныхъ строеній, противъ деревянныхъ, уплатить Казнѣ по расчету, сообщенному ему при составленіи контракта, и до заключенія еще такового представить въ томъ квитанцію Казначейства. Если строеній вовсе не существуетъ, то производятся торги на меньшее число мѣтъ, свободныхъ отъ платежа канона, съ обязанностію возведенія оныхъ, но это не освобождаетъ безсрочнаго арендатора отъ взно-

wszelkiemu rygorowi stopniowej ekzekucyi w drodze administracyjnej, podług oddzielnego przepisu oznaczonej, w żadnym przypadku zaległość nie może być cierpiana w summie dwuletniemu kanonowi wyrównywającej, w takim bowiem razie po stopniowej ekzekucyi nastąpi w drodze administracyjnej exmissya wieczystego dzierżawcy i sprzedaż prawa wieczystej dzierżawy przez publiczną licytację na ryzyko lub korzyść exmitowanego. Podobnie gdyby z powodu nieregularnej opłaty kanonu, Rząd był zagniony do zaprowadzenia cztery razy po sobie następujące stopniowej administracyi, lub gdyby takowa ciągle dwa lata trwać miała, natenczas chociażby zaległość dwuletniemu kanonowi nie wyrównała, mocen będzie tenże Rząd rozporządzić exmissyę i licytację w drodze administracyjnej.

§ 14.

Przy Rządzie pozostaje *dominium directum*. Za każdym zlewkiem prawa wieczystej dzierżawy, na kogo innego, nie z prostej linii zstępnej, aby uzyskać od Rządu przyznanie zlewku, obowiązany będzie prawonabywca opłacić do Skarbu *laudemium* w ilości 5% od kanonu rocznego, każde takie zdarzenie doniesione być ma Rządowi, pod karą opłaty poczwórne *laudemium*, w przypadku uchybienia.

§ 15.

Budynki i zasiewy należą do gruntu, a chociaż ostatnie potrącone już są w anszlugu, wszelako wieczystemu dzierżawcy udziela się dobrodziejstwo, iż za obadwa te przedmioty Rządowi nic nie płaci.

Gdyby jednak budynki dla większej trwałości nie z drzewa ani z gliny, ale z palonej cegły lub kamienia wymurowane i dachówka pokryte być miały, natenczas wieczysty dzierżawca obowiązany będzie przewyżkę wartości murowanej budowli nad wartość budowli, gdyby była drewniana, opłacić, podług obrachunku przy zawieraniu kontraktu, onemu zakommunikowanego, i z opłaty tej kwitem kassowym usprawiedliwić się, przed zawarciem kontraktu. Wrazie całkowitego braku budowli, będzie licytacya na mniejszość lat wolnych od opłaty kanonu, z obowiązkiem wystawienia budowli, lecz to nie uwalnia wieczystego dzier-

са вкупной суммы, определенной §§ 3 и 6. Родъ строеній и срокъ, въ продолженіе котораго они должны быть возведены постепенно, по мѣрѣ хозяйственной надобности, будетъ определенъ съ точностію въ контрактѣ, а безсрочный арендаторъ только по мѣрѣ исполненія этихъ условій можетъ пользоваться льготою въ платежѣ канона, такъ, что если въ первомъ году не представитъ удостовѣренія въ приготовленіи необходимыхъ строительныхъ матеріаловъ, то обязанъ будетъ уплатить канонъ за истекшій годъ, къ чему понуждается экзекуціонными мѣрами; то же самое повторяется и на слѣдующій годъ. Еслибы однако въ третьемъ году матеріалы приготовлены не были и не оказалось возведеннаго ни одного строенія, а притомъ безсрочный арендаторъ неуплатилъ въ теченіе двухъ лѣтъ канона, въ такомъ случаѣ послѣдуетъ удаленіе владѣльца и продажа права на безсрочную аренду съ публичныхъ торговъ.

§ 16.

Никакой инвентарь не считается приписаннымъ къ землѣ.

§ 17.

Лѣсъ, находящійся на землѣ, отданной въ безсрочное арендное содержаніе, и предназначенный къ выкорчеванію, не принадлежитъ безсрочному арендатору, но онъ имѣетъ преимущество при покупкѣ дерева, съ уплатою стоимости онаго по лѣсной таксѣ и съ тѣмъ, чтобы таковая уплата произведена была безотлагательно; въ случаѣ же отказа безсрочнаго содержателя отъ предоставленнаго ему преимущества, дерево продается съ публичныхъ торговъ, съ условіемъ скорой уборки онаго, для чего назначается срокъ, смотря по количеству дерева. Исключаются изъ сего только кустовыя заросли, кои признаются такими по правиламъ лѣсоводства, какъ-то: соснякъ, растущій кучеобразно, и вообще соснякъ, недостигшій 20 лѣтъ, береза до 10, ива и ольха до 8 лѣтъ и т. п., и безсрочный арендный владѣлецъ за оныя ничего платить не обязанъ; доходъ же съ такихъ пространствъ исчисляется наравнѣ съ пастбищами.

§ 18.

Никакіе снаряды, орудія и сосуды не составляютъ принадлежности винокуренныхъ, кирпичныхъ и известковыхъ заводовъ и рыбной ловли.

завсею отъ вкупнаго, которе подлуг §§ 3 и 6-го оплациі musi. Jakie zaś budowle i w jakim przeciagu czasu stopniowo wystawione być musza, wedlug potrzeby gospodarskiej, wyraźnie oznaczonem zostanie, a wieczysty dzierzawca tylko w miare zadosyć uczynienia tym warunkom, wolnych lat od opłaty kanonu używać może w ten sposób, iż jeżeli w pierwszym roku nie udowodni, że materiały do budowy potrzebne już przygotował, natenczas za rok upłyniony obowiązany będzie kanon opłacić, do czego środkami exekucyjnymi zagnonym zostanie, toż samo i w roku następującym; gdyby zaś w trzecim roku ani materiały przysposobione, ani żadne budynki wystawione nie były, i wieczysty dzierzawca zalegl w opłacie dwuletniego kanonu, w takim razie nastąpi exmissya i sprzedaż prawa wieczysto-dierzawnego, droga licytacji.

§ 16.

Zaden inwentarz nie należy do gruntu.

§ 17.

Drzewo w obrębie gruntów w wieczystą dzierzawę oddanych i do krudunku przeznaczonych, nienależy do wieczystego dzierzawcy, jednak tenże wieczysty dzierzawca do kupna tegoż będzie mieć pierwszeństwo, za opłatą wartości drzewa podług taxy leśnej, lecz wypłata musi być natychmiast uskuteczniiona, a jeżeliby się wieczysty dzierzawca miał zrzec tego dobrodziejstwa, natenczas drzewo będzie przez publiczną licytację sprzedane, z zapewnieniem wczesnego uprzątnienia takowego, do czego czas według wielości drzewa oznaczonym zostanie; zarośle tylko krzewowe, podług zasad leśnych w tym względzie uważane, naprzykład: sośni- na kępista w ogólności, a inna do lat 20 dochodząca, brzezina do lat 10, łoża i olcha do lat 8 i t. p., wyłączają się od tego, i wieczysty dzierzawca nic za nie opłacać nie będzie obowiązany, dochód zaś z tych przestrzeni jest tylko jako z pastwiska wyrachowany.

§ 18.

Do browarów, gorzelnii, cegielni i wapiarni, tudzież do ryb- łóstwa nie należą żadne sprzęty, narzędzia i naczynia.

§ 19.

Безсрочный арендаторъ отказывается отъ права на какія бы то ни было льготы въ платежъ канона, и все предвидимыя и непредвидимыя бѣдствія падаютъ на него исключительно; тѣмъ болѣе, что при установленіи канона имѣлось это въ виду, и на чрезвычайные случаи сбавлена шестая часть валоваго дохода, исчисленнаго по правиламъ.

§ 20.

Еслибы однако, вслѣдствіе неотвратимой случайности и не по винѣ безсрочнаго арендатора, произошла въ земляхъ убыль или уменьшеніе, превышающее $\frac{1}{6}$ часть всего пространства имѣнія, то безсрочный арендный владѣлецъ можетъ просить о соразмѣрномъ пониженіи канона съ земли, которое и будетъ опредѣлено Правительствомъ.

§ 21.

Безсрочный арендаторъ обязанъ нести и платить безпрекословно, наравнѣ съ прочими землевладѣльцами, все нынѣ существующія подати и всякаго рода повинности, такъ какъ, при исчисленіи чистаго дохода, обстоятельство это принято было въ соображеніе, и съ установленнаго канона сбавлена на сей предметъ соотвѣтственная сбавка. Еслибы же нынѣшнія подати были увеличены или установлены новыя, въ такомъ случаѣ эти новыя налоги должны упасть исключительно на доходъ безсрочнаго арендатора съ новыхъ статей безсрочной аренды, которыя не принимались въ расчетъ при исчисленіи канона, а тѣмъ самымъ такого рода повинности не подлежатъ вознагражденію со стороны Казны.

§ 22.

Безсрочный арендаторъ обязанъ принадлежать къ страховому отъ огня обществу и платить страховую складку, какъ отъ нынѣ существующихъ, такъ и отъ долженствующихъ быть возведенными въ будущемъ строеній, ибо причиненные пожаромъ убытки, а равно починка и отстройка сгорѣвшихъ строеній и вообще всякіе чрезвычайные случаи падаютъ исключительно на безсрочнаго арендатора.

§ 23.

Безсрочный содержатель мельницы подчиняется распоряженіямъ Правительства относительно сооруженія спуста и, еслибы

§ 19.

Вieczysty dzierżawca zrzeka się wszelkich remissyj i allewacyj w opłacie kanonu i wszelkie nieszczęścia przewidzieć się mogące i nieprzewidziane spadają na niego, ile że przy ustanowieniu kanonu był na to wzgląd miany, i potrącono już na nadzwyczajne przypadki szóstą część dochodu brutto, podług zasad wyrachowanego.

§ 20.

Gdyby jednakże grunta przez niemogący się zapobieczyć przypadek i nie z winy wieczystego dzierżawcy pochodzący, tak dalece trwałego ubytku doznać miały, iżby przez to rozległość gruntu nad $\frac{1}{6}$ część zmniejszyła się, w takim razie wieczysty dzierżawca może żądać stosownego zniżenia kanonu z gruntu, które to zniżenie Rząd oznaczy.

§ 21.

Wszelkie podatki i ciężary teraz opłacające się, sam wieczysty dzierżawca bez żadnej reklamacji ponosić będzie obowiązany, tak jak je ponoszą wszyscy właściciele ziemi, a to dla tego, że przy wyrachowaniu czystego dochodu, wzgląd na to był miany, i że z dochodu na kanon ustanowionego, stosowne nastąpiły odciążnienia; gdyby zaś podatki terazniejsze miały być powiększone, lub nowe ustanowione, w takim razie te nowe przybywające ciężary dotyczyć tylko powinny dochód wieczystego dzierżawcy z nowych przedmiotów wieczystej dzierżawy, z których kanon nie jest policzony, tém samem więc takie nowe ciężary żadnemu wynagrodzeniu przez Skarb nie ulegają.

§ 22.

Wieczysty dzierżawca obowiązany należyć do Towarzystwa ogniowego i opłacać składkę tak z istniejących teraz budowli, jak też z budowli w przyszłości wystawić się mających, szkoda bowiem przez pożar wynikła całkowicie, równie jak naprawy i nowe odbudowania, tudzież wszelkie inne przygody, jedynie na wieczystego dzierżawcę spadają.

§ 23.

Wieczysty dzierżawca młyna poddaje się rozporządzeniom Rządu względem położenia progów, i gdyby w przyszłości wynikła

въ будущемъ представилась надобность уничтожить мельницу, долженъ подчиниться общимъ правиламъ о вознагражденіи и не въ правѣ сопротивляться уничтоженію мельницы, которое влечетъ только за собою освобожденіе его отъ платежа канона, исчисленнаго по количеству камней.

§ 24.

Безсрочный содержатель корчмы подчиняется общимъ административно-полицейскимъ правиламъ, какъ нынѣ существующимъ, такъ и могущимъ быть изданными впоследствии о корчмахъ и питейныхъ заведеніяхъ.

§ 25.

Безсрочному арендному владѣльцу отнюдь не дозволяется приобрѣтать крестьянскія земли и присоединять оныя къ своимъ угодіямъ.

§ 26.

Безсрочный арендный владѣлецъ обязывается на первыя шесть лѣтъ безсрочной аренды принять слѣдующую отъ крестьянъ издѣльную повинность, съ платежемъ за оную въ Казну, кромѣ канона, особаго дохода, показаннаго въ престаціонной табели, и примѣняться къ правиламъ, которыя будутъ ему преподаны въ особомъ положеніи о барщинной повинности, такъ какъ, въ случаѣ непринятія этого условія, контрактъ на безсрочную аренду съ нимъ заключенъ не будетъ.

§ 27.

На основаніи вышеприведенныхъ общихъ условій, изложенныхъ въ настоящемъ протоколѣ, долженъ быть составленъ въ трехъ тождественныхъ экземплярахъ безсрочно-арендный контрактъ, который подписывается Депутаціею, назначенною для отдачи имѣній въ безсрочную аренду Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства, дѣйствующею отъ имени Правительства, и безсрочнымъ аренднымъ владѣльцемъ.

§ 28.

Безсрочный арендаторъ принимаетъ на свой счетъ расходъ за гербовую бумагу для написанія контракта.

§ 29.

Таковой договоръ, собственноручно подписанный обѣими сторонами, обязательенъ для безсрочнаго аренднаго владѣльца со

потреба знесенія млына, натенчас поддаѣ сѣ виніен огólnымъ przepisom co do wynagrodzenia, nie może nawet sprzeciwić sѣ zнесенію onego, które pociąga za sobą zнесеніе канону z gangów.

§ 24.

Wieczysty dzierżawca karczmy poddaje sѣ ogólnym rozporządzeniom administracyi policyjnej, już wydanym lub wydaѣ sѣ mogącym, względem szynków i karczem.

§ 25.

Nie wolno wieczystemu dzierżawcy pod żadnym względem nabywać gruntów włościańskich i takowych do swѣj posiadłości wcielaѣ.

§ 26.

Obowiązuje sѣ wieczysty dzierżawca, na pierwsze sześć lat wieczystej dzierżawy, przyjąѣ robocznę należną od włościan, z warunkiem opłacania z niej, oprócz канону Skarbowi dochodu tabellą prestacyjną wskazanego i zastosowania sѣ do przepisów oddzielnym regulaminem pańszczyznianym wskazaѣ mu sѣ mających; bez tego bowiem przyjęcia obowiązku, контрактъ wieczysto-dzierżawny zawarty z nim nie będzie.

§ 27.

Podług powyższych ogólnych warunków niniejszym protokółem przedugodnim objętych, spisany zostanie контрактъ wieczysto-dzierżawny w trzech równobrzmiących exemplarzach, który podpisany będzie przez Deputację, do wydzierżawienia wieczystego wyznaczoną, w zastępstwie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, imieniem Rządu działającą, i przez wieczystego dzierżawcę.

§ 28.

Wieczysty dzierżawca ponosi kosztъ stempla do kontraktu.

§ 29.

Układ ten przez obiedwie strony własnoręcznie podpisany, staje sѣ obowiązującym wieczystego dzierżawcę od momentu podpisania.
O dobrach rządowych.

времени подписанія онаго; для Правительства же возымѣть обязательную силу съ того времени, когда заключенный на основаніи онаго безсрочно-арендный контрактъ удостоится Высочайшаго утвержденія. Принятіе настоящихъ общихъ условій обѣ договаривающіяся стороны удостовѣряютъ своими подписями.

N° 60.

О томъ, что безерочные арендаторы обязаны нести все издержки по дѣламъ о правѣ владѣнія.

(12 Мая 1821 года.)

Сандомирской Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ отвѣтъ на сдѣланный Сандомирскою Воеводскою Коммисіею вопросъ, отъ 14 Февраля текущаго года, Правительственная Коммисія даетъ знать, что эмфитевтические или пожизненные владѣльцы казенныхъ имѣній обязаны, наравнѣ съ лицами, имѣющими какое либо имущество въ своемъ пользованіи, изъ доходовъ этихъ же имѣній, удовлетворять судебныя издержки, необходимыя для содержанія имѣній in statu quo, то есть въ такомъ состояніи, въ какомъ они были ими приняты.

Варшава, 12 Мая 1821 года.

Главный Директоръ, Статсъ-Совѣтникъ (подписано) *Броцкій.*

№ 6,321.

N° 61.

Распоряженіе, вмѣняющее Губернскимъ Правленіямъ въ обязанность приносить апелляціонную жалобу на невыгодныя для Казны рѣшенія, по дѣламъ о нарушеніи владѣнія.

(16 Юня 1821 года.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, по представленію Главной Прокураторіи, предписываетъ.

pisania przez niego. Rząd zaś będzie obowiązować wtenczas, gdy podług niego zawarty kontrakt wieczysto-dzierżawny przez NAJJAŚNIEJSZEGO PANA potwierdzonym zostanie. Przyjęcie niniejszych ogólnych warunków, obiedwie strony układające się podpisami swemi stwierdzają.

N° 60.

Dzierżawcy wieczystości obowiązani są do ponoszenia wszelkich kosztów w sprawach possessoryjnych.

(d 12 Maja 1821 r.)

Do Kommissyi Województwa Sandomierskiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Na zapytanie Kommissyi Województwa Sandomierskiego z d. 14 Lutego r. b. oświadcza, iż posiadacz emfiteutyczny albo dożywotni dóbr rządowych, koszta processowe do utrzymania tych in statu quo, to jest w takim stanie w jakim je odebrał, tak jak każdy usufructuarius, z dochodów tychże dóbr zaspokoić jest obowiązany.

w Warszawie, dnia 12 Maja 1821 roku.

Dyrektor Jeneralny, Rada Stanu (podpisano) *Brocki.*

Nr. 6,321.

N° 61.

Rozporządzenie obowiązujące Rządu Gubernialne do zakładania apellacyi od wyroków w sprawach possessoryjnych, niekorzystnie dla Skarbu zapadłych.

(d. 16 Czerwca 1821 r.)

Do wszystkich Kommissyów Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

na przedstawienie Prokuratoryi Jeneralnej zaleca Kommissyi

N Воеводской Коммисіи—на каждое невыгодное для Казны рѣшеніе, немедленно послѣ врученія онаго и не ожидая отвѣта Главной прокураторіи, подавать отъ имени Казны апелляціонную жалобу; въ противномъ же случаѣ Дѣлопроизводитель, къ которому это относится, и Коммисаръ по Отдѣленію казенныхъ имуществъ и лѣсовъ, за всякіе убытки и издержки, могущіе произойти отъ несвоевременной подачи апелляціи, будутъ отвѣчать своимъ собственнымъ состояніемъ; первый—какъ главное, а послѣдній—какъ второстепенное отвѣтственное лицо.

Варшава, 16 Іюня 1821 года.

Министръ Предсѣдательствующій (подписано) *Венленскій*.

№ 12,475.

№ 62

Распоряженіе о томъ, чтобы служащіе въ Лѣсномъ вѣдомствѣ и другія лица, коимъ ввѣрено охраненіе границъ казенныхъ имѣній, не допускали захвата казенныхъ земель сосѣдними владѣльцами.

(14 Августа 1822 года.)

N Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Препровождая при семъ въ N Воеводскую Коммисію копию съ представленія Генеральной Прокураторіи отъ 16 Іюля сего года, по дѣлу, производимому отъ имени Маріампольскаго лѣсничества, въ спорѣ о нарушеніи границъ съ владѣльцемъ имѣнія Фреда, помѣщикомъ Годлевскимъ, Правительственная Коммисія предписываетъ Воеводской Коммисіи, согласно съ замѣчаніями Прокураторіи, строго подтвердить всѣмъ служащимъ въ Лѣсномъ вѣдомствѣ и другимъ лицамъ, коимъ ввѣрено храненіе границъ казенныхъ имѣній, чтобы они, подъ опасеніемъ немедленнаго ихъ удаленія отъ должности, отнюдь не допускали не только противозаконныхъ дѣйствій со стороны смежныхъ владѣльцевъ по отношенію къ казеннымъ землямъ, но даже и позволявшася та-

Województwa N, aby od każdego wyroku, niepomyslnie dla Skarbu zapadłego, po wręczeniu niezwłocznie, bez oczekiwania odpowiedzi Prokuratury Jeneralnej *pro salvando fatali*, imieniem Skarbu Publicznego apellacya założyła, w przeciwnym bowiem przypadku, właściwy Referent principaliter, Kommissarz zaś Wydziału dóbr i lasów rządowych in subsidium za wszelkie szkody i koszta, z opóźnienia apellacyi wyniknąć mogące, z własnego majątku odpowiedzialni będą.

w Warszawie, dnia 16 Czerwca 1821 roku.

Minister Prezydujący (podpisano) *Węgleński*.

Nr. 12,475.

№ 62.

Rozporządzenie, iżby officjaliści leśni i inni, do których strzeżenie granic własności rządowej należy, pod karą oddalenia ze służby, nie dozwolali possessorom pogranicznym czynić na gruntach rządowych żadnych nadużyć.

(d. 14 Sierpnia 1822 roku)

Do Kommissyi Województwa N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Kommunikując Kommissyi Województwa N w załączeniu kopię przełożenia Prokuratury Jeneralnej z dnia 16 Lipca r. b. w sprawie possessoryjnej Skarbu publicznego, imieniem leśnictwa Maryampolskiego przeciwko JW. Godlewskiemu, jako dziedzicowi dóbr szlacheckich Fredy, zaleca Kommissyi Wojewódzkiej, aby stosownie do uwag przy końcu tego przełożenia uczynionych, nie tylko officyalistów leśnych i innych, do których strzeżenie całości ranic własności rządowej należy, przez stosowne obwieszczenie ostrzegła, aby, pod uniknieniem niezwłocznego oddalenia od funk-

кимъ владѣльцамъ, въ прежнее время, пользованія угодьями, такъ какъ послѣднее служить для нихъ поводомъ къ предъявленію правъ на владѣніе.

Воеводская Коммисія обязана назначать, по временамъ, внезапныя ревизіи и секретныя дознанія о томъ, исполняются ли надлежащимъ образомъ чинами Лѣснаго вѣдомства возложенныя на нихъ обязанности по охраненію казенныхъ границъ, и не допускаются ли ими по этому предмету злоупотребленія.

Сверхъ того, Воеводской Коммисіи ввѣряется въ обязанность озаботиться, чтобы каждый чиновникъ, вновь опредѣляемый къ должности, снабженъ былъ соответственнымъ наставленіемъ; при чемъ распорядиться объ указаніи ему, протоколярнымъ порядкомъ, границъ ввѣряемыхъ его надзору участковъ.

Варшава, 14 Августа 1822 года.

№ 24,140/2,458.

№ 63.

Распоряженіе о томъ, что всякія объясненія, документы и свѣдѣнія, необходимые для защиты правъ Казны по тяжбымъ дѣламъ, должны быть пересылаемы Губернскими Правленіями прямо въ Прокураторію.

(26 Ноября 1825 года.)

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

1) *Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ въ Царствѣ Польскомъ.*

Въ видахъ ускоренія хода дѣлъ и тяжбы, касающихся казенной собственности, и для сокращенія переписки, производящейся о томъ въ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, Правительственная Коммисія, возобновляя распоряженіе свое отъ 3 Сентября 1819 года, за № 22,062, предписываетъ Воеводской Коммисіи:

1) принимаясь къ Высочайшему указу отъ 29 Сентября (11 Октября) 1816 года, представлять всякія объясненія, мнѣнія и вопросы, по дѣламъ и тяжбамъ, касающимся казенныхъ имѣній и

ци, пограничнымъ possessoromъ наимniejszychъ надуżyć на grun-
tachъ rządowych, ani nawet uproszonychъ użytkowań, później za-
czyny possessoryjne posłużyć mogących, nie dopuścili, lecz oraz,
aby sama Kommissya Wojewódzka od czasu do czasu niespodzie-
wane rewizye i tajemne wybadywania, czy officjaliści leśni i in-
ni obowiązki swe w téj mierze akuratnie pełnią i czy nadużyć
nie dopuszczają, rozporządziła; niemniej, aby Kommissya Woje-
wódzka przy instalacyi każdego nowego officjalisty, onemu obwód-
granic jego dozorowi powierzonychъ protokółarnie okazać i z sto-
sownémъ ostrzeżeniemъ tradować nieomieszkała.

Warszawa, dnia 14 Sierpnia 1822 r.

Nr. 24,140/2,458.

№ 63.

Розпорządzenie, że wszelkie objaśnienia, dowody i wiadomości do popierania obrony processu Skarbu potrzebne, Rządy Gubernialne obowiązane przesłać wprostъ Prokuratorji.

(dnia 26 Listopada 1825 roku)

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

1) *Do wszystkichъ Kommissyówъ Wojewódzkichъ w Królestwie Polskiemъ.*

W celu przyspieszenia interesówъ i processów, własności rządowej dotyczących, i skrócenia korespondencyi o to, w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu toczącej się, Kommissya Rządowa ponawiającъ reskryptъ swój z dnia 3 Września 1819 r. Nr. 22,062, zaleca Kommissyi Wojewódzkiej:

1) Aby wszelkie objaśnienia, wnioski i zapytania w interesachъ i processach, dóbrъ i lasówъ rządowychъ dotyczącychъ się, Prokuratorji Jeneralnej, do dalszego w myślъ dekretu Królewskiego

лѣсовъ, прямо отъ себя въ Главную Прокураторію, для дальнѣйшаго производства;

2) подъ опасеніемъ личной отвѣтственности за послѣдствія, могущія произойти отъ замедленія, или сообщенія недостаточныхъ и невѣрныхъ справокъ, удовлетворять, съ возможною точностью и поспѣшностью, всѣ officialныя требованія Главной Прокураторіи, по дѣламъ и тяжбамъ, касающимся казенной собственности, а равно увѣдомлять заблаговременно Прокураторію о принятыхъ по сему предмету временныхъ мѣрахъ, или о причинахъ, препятствующихъ исполненію требованій Главной Прокураторіи, для отклоненія жалобъ сей послѣдней на бездѣйствіе и излишней по сему поводу переписки;

3) доносить Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, согласно 13-й статьѣ постановленія Князя Намѣстника Царства отъ 18 Сентября 1817 года, о начатіи каждаго иска о правѣ владѣнія, тотчасъ по полученіи, или же по врученіи Воеводскою Коммисією вызова къ суду. Послѣ же донесенія о томъ, представить Правительственной Коммисіи рапортъ о состоявшемся окончательномъ рѣшеніи, съ приложеніемъ, не только копии послѣдовавшаго рѣшенія, но и копии своихъ заключеній, представленныхъ Главной Прокураторіи для дальнѣйшей защиты правъ Казны по этому дѣлу;

4) противъ всякихъ рѣшеній по искамъ о правѣ владѣнія, постановленныхъ согласно съ заключеніями и интересомъ Казны, приносить тотчасъ по врученіи оныхъ отзывъ или апелляцію, для избѣжанія пропуска срока, не ожидая рѣшенія Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, и входить въ Главную Прокураторію съ соотвѣтственными представленіями относительно дальнѣйшихъ дѣйствій по этому дѣлу, прилагая къ нимъ воеводскіе акты, рѣшеніе, слѣдственное производство, планъ и апелляціонную жалобу и донося о семъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства одновременно съ высылкою копии рѣшенія;

5) всякіе расчеты издержекъ по искамъ о правѣ владѣнія, подлежащихъ уплатѣ со стороны Казны, доставлять прямо отъ себя въ Главную Прокураторію, для установленія размѣра оныхъ и дальнѣйшаго представленія ихъ на усмотрѣніе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства;

z d. 29 Września (11 Października) 1816 roku działania, wprost przedstawiła.

2) Aby pod własną odpowiedzialnością za skutki, z przewłoki lub z niedostatecznej albo mylnej informacji wyniknąć mogące, wszelkim urzędowym wezwaniom Prokuratury Jeneralnej w interesach i processach, własności rządowej dotyczących się, jak najdokładniej, i ile być może najspieszniej zadosyć uczynić starała się, albo Prokuratorę Jeneralną o temczasowych krokach w tym celu przedsięwziętych, lub o przyczynach, dopełnieniu wezwań Prokuratury Jeneralnej na przeszkodzie będących, wczesnie zawiadomiła, dla uniknienia w przypadku przeciwnym zażaleń ze strony Prokuratury Jeneralnej i niepotrzebnej z tego powodu korespondencyi.

3) Aby Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, o rozpoczęciu każdej sprawy possessoryjnej, podług artykułu 13-go postanowienia Księcia Namiestnika Królestwa, z dnia 18 Września 1817 roku, natychmiast po odebranych przez Kommissyę Wojewódzka, lub wydanym ze strony Kommissyi Wojewódzkiej pozwie doniosła. Po tém doniesieniu zaś Kommissyi Rządowej, dopiero po zapadłym wyroku stanowczym, rapport zdała, i do tego rapportu nietylko kopię wyroku zapadłego, lecz oraz kopię wniosków do dalszej obrony własności rządowej, w tym interessie do Prokuratury Jeneralnej uczynionych, przyłączyła.

4) Aby od wszelkich wyroków possessoryjnych, niezupelnie podług wniosków Skarbu publicznego zapadłych, bez oczekiwania decyzyi Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, po wręczeniu, natychmiast opozycyę lub apellacyę pro salvando fatali założyła i Prokuratury Jeneralnej, przy przesłaniu jęj akt wojewódzkich, wyroku inkwizycyi, mapp i pozwu apellacyjnego, stosowne wnioski względem dalszego postępowania w tym interessie uczyniła; Kommissyi zaś Rządowej Przychodów i Skarbu o tém, przy nadesłaniu kopii wyroku, doniosła.

5) Aby wszelkie likwidacye kosztów w sprawach possessoryjnych, przez Skarb Publiczny zapłacić się mających, Prokuratury Jeneralnej wprost komunikowała, do stosownego in quantum ustanowienia, i dalszego Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu przedstawienia.

6) въ случаѣ, еслибы изъ произведенныхъ административнымъ порядкомъ дознаній, или изъ судебного слѣдствія, оказалось, что искъ о правѣ владѣнія не былъ предъявленъ въ продолженіе года со времени нарушенія правъ Казны на владѣніе, по винѣ арендатора или владѣльца казеннаго имѣнія, то, по смыслу 8 ст. постановленія Князя Намѣстника Царства, отъ 18 Сентября 1817 года, привлечь оплошнаго арендатора или владѣльца административнымъ порядкомъ, не только къ возврату судебныхъ издержекъ, взысканіе которыхъ обращено на Казну, но и къ вознагражденію Казны за происшедшіе отъ сего убытки;

7) представлять въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства, а также въ Главную Прокураторію, до 15 Февраля каждаго года, подъ опасеніемъ взысканія 25 золотыхъ, подробную вѣдомость всѣмъ тяжбамъ, касающимся казенныхъ имуществъ, находящихся въ подвѣдомственномъ ей воеводствѣ, составленную по формѣ, предписанной распоряженіемъ отъ 16 Сентября 1823 года, за № 40,436, въ которой должно быть объяснено положеніе каждаго дѣла до послѣдняго числа Декабря предыдущаго года.

О полученіи настоящаго предписанія Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства ожидаетъ отъ Воеводской Коммисіи рапорта въ теченіи 14 дней.

2) Въ Варшавскую Главную Прокураторію.

Сообщая Главной Прокураторіи въ приложеніи копію предписанія по предмету ускоренія производства дѣлъ и тяжбъ, касающихся казенной собственности, даннаго Воеводскимъ Коммисіямъ сего числа, Правительственная Коммисія предлагаетъ Главной Прокураторіи:

1) наблюдать за исполненіемъ сего предписанія и строго примѣняться къ нему, на сколько оно до нея касается;

2) обращаться съ требованіями своими о доставленіи всякихъ справокъ, объясненій и документовъ, необходимыхъ для защиты правъ Казны по тяжбынымъ дѣламъ, непосредственно въ подлежащія Воеводскія Коммисіи, такъ какъ всѣ дѣла, тяжбыныя и относящіяся къ спеціальнымъ предметамъ, со времени прежняго и нынѣшняго Правительства, переданы, по упраздненіи бывшихъ Дирекцій и Административныхъ Палатъ казенныхъ имѣній и

6) Aby na przypadek, gdyby z indagacyi administracyjnej lub z inkwizycyi sądowej wykryło się, iż z winy dzierżawcy własności rządowej, lub użytkującego z niej, process possessoryjny w przeciągu roku od zakłócenia, lub turbacyi własności rządowej rozpoczętym nie został, w myśl artykułu 8-go postanowienia Księcia Namiestnika Królestwa, z dnia 18 Września 1817 roku, opieszałego dzierżawcę lub użytkującego, nietylko do zaspokojenia kosztów processu, przez Skarb publiczny zapłacić się mających, lecz oraz do wynagrodzenia Skarbowi publicznemu straty ztąd wynikłej w drodze administracyjnej pociągnęła.

7) Ażeby Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, jako też Prokuratorji Jeneralnej, przed 15 Lutego kaźdego roku, dokładny wykaz wszystkich processów, własności rządowej w jęj województwie dotyczących się, podług szematu, reskryptem z dnia 16 Września 1823 r., Nr. 40,436 przepisanego, ułożony, i stan kaźdej sprawy, aż do ostatniego Grudnia poprzedniczego roku wykazujący, pod karą 25 zł. nadesłać nieomieszkała.

O odebraniu tego reskryptu, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu rapportu Kommissyi Wojewódzkiej w przeciągu dni 14 oczekuje.

2) Do Prokuratorji Jeneralnej w Warszawie.

Kommunikując Prokuratorji Jeneralnej, w załączeniu, kopię reskryptu w przedmiocie przyspieszenia interessów processów, własności rządowej dotyczących się, na dniu dzisiejszym do Kommissyów Wojewódzkich wydanego, wzywa Prokuratorję Jeneralną:

1) Aby skutku tego reskryptu dopilnowała, i do takowego, ile się jęj dotyczy, ściśle się zastosowała.

2) Aby wszelkie informacye, objaśnienia i dowody, do obrony własności rządowej w processach potrzebne, od właściwych Kommissyów Wojewódzkich wprost zażądała, gdyż wszystkie akta processowe, jako też szczegółowych przedmiotów dotyczące się, tak dawnych jako i terażniejszego Rządu, przy rozwiązaniu byłych Dyrekcyów i Izb Administracyjnych dóbr i lasów rzado-

лѣсовъ, по принадлежности въ Воеводскія Коммисіи, и потому требованіе оныхъ отъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства не можетъ имѣть никакого успѣха;

3) доносить Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства о положеніи каждаго тяжбнаго дѣла, только по постановленіи окончательнаго рѣшенія, прилагая къ своему рапорту, не только копію этого рѣшенія, но и свое мнѣніе относительно дальнѣйшаго порядка дѣйствія по этому дѣлу;

4) противъ всѣхъ рѣшеній, постановленныхъ несогласно съ заключеніями Казеннаго Управленія, тотчасъ по врученіи рѣшенія приносить апелляціонные отзвыы или законные протесты, въ назначенные для нихъ сроки, не ожидая постановленія Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства на предложенные по сему предмету вопросы, съ которыми Главная Прокураторія должна входить въ Коммисію Финансовъ, согласно 15-й статьѣ Высочайшаго указа отъ 29 Сентября (11 Октября) 1816 года;

5) согласно 19-й статьѣ указа отъ 29 Сентября (11 Октября) 1816 года, доставлять за каждое полугодіе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства вѣдомость о тяжбахъ, касающихся казенной собственности, составленную по приложенной формѣ и заключающую въ себѣ свѣдѣнія о положеніи каждаго дѣла.

Варшава, 26 Ноября 1825 года.

Главный Директоръ, Статсъ-Совѣтникъ (подписано) *Броцкій*.

№ 79,430.

Примѣчаніе. Предписаніемъ отъ 21 Апрѣля (3 Мая) 1838 года, за № 28,406/9,064, Правительственная Коммисіа Финансовъ и Казначейства разрѣшила Губернскимъ Правленіямъ командировать Юридическихъ Совѣтниковъ для собранія свѣдѣній и доказательствъ по важнѣйшимъ дѣламъ, именно, когда спорное пространство земли превышаетъ двѣ уволоки на новопольскую мѣру (30 десятинъ 1,759 сажень).

wych, właściwym Kommissyom Wojewódzkim wydane zostały, zatem żądanie takowych od Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu żadnego skutku uczynić nie może.

3) Aby Prokuratora Jeneralna Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu o stanie każdego processu, tylko po zapadłym wyroku stanowczym, doniosła, i do rapportu swego, nietylko kopią wyroku zapadłego, lecz oraz stosowną opinię względem dalszego postępowania w tym interesie przyłączyła.

4) Aby Prokuratora Jeneralna od wszelkich wyroków, nie zupełnie podług wniosków Skarbu publicznego zapadłych, bez oczekiwania decyzji Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, na zapytania w tej mierze, podług artykułu 15-go dekretu Królewskiego, z dnia 29 Września (11 Października) 1816 r., przez Prokuratorę Jeneralną do Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu uczynić się mające, po wręczeniu natychmiast odwołania się, lub remedia podług praw miejsce mające, założyła, iżby czas do użycia tych remedyów nie upłynął.

5) Aby Prokuratora Jeneralna, Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, w skutku artykułu 19-go dekretu z dnia 29 Września (11 Października) 1816 roku, co pół roku przesyłała wykaz processów, własności rządowej dotyczących się, podług załączonego szematu ułożony i stan każdej sprawy obejmujący.

w Warszawie, dnia 26 Listopada 1825 r.

Dyrektor Jeneralny, Radca Stanu (podpisano) *Brocki*.

Nr. 79,430.

Uwaga. Reskryptem z dnia 21 Kwietnia (3 Maja) 1838 r. Nr. 28,406/9,064 Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu rozporządziła, iż Rządy Gubernialne mogą delegować Radców Prawnych do zebrania dowodów i objaśnień w sprawach ważniejszych, mianowicie gdzie przestrzeń sporna przynosi dwie włóki miary nowopolskiej (dziesiątyn 30 sażeni 1,759).

N° 64.

О томъ, что по каждому иску о правѣ владѣнія или о правѣ собственности долженъ быть составленъ планъ спорнаго мѣста.

(11 Февраля 1829 года.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Главная Прокураторія вошла съ представленіемъ о необходимости составленія по тяжбамъ о правѣ владѣнія плановъ спорнаго мѣста, такъ какъ, по недостатку оныхъ, вторично возникаютъ споры объ одномъ и томъ же участкѣ, кончающіеся нерѣдко совершенно противоположно первоначальному спору, доказательствомъ чему служатъ состоявшіяся въ послѣднее время по одному дѣлу рѣшенія, въ силу которыхъ, спорный участокъ, прежде присужденный Казнѣ, по недостатку доказательствъ тождества мѣстности, возвращенъ былъ обратно во владѣніе частнаго лица. Хотя необходимость составленія плановъ указана не только правилами судопроизводства, но и многочисленными предписаніями Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, однако въ подтвержденіе оныхъ Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства постановила предписать вообще N Воеводской Коммисіи, чтобы, подъ личною отвѣтственностью, употребила всевозможное стараніе, чтобы по каждому иску о правѣ владѣнія или о правѣ собственности составляемы были планы спорныхъ участковъ.

Конечно этимъ увеличатся издержки по тяжбамъ о правѣ владѣнія, но онѣ не обременяютъ Казны, а падаютъ на лицъ, которыя будутъ отсуждены отъ владѣнія, и тѣмъ самимъ обязаны будутъ вознаграждать произшедшіе отъ сего убытки и судебныя издержки.

Варшава, 11 Февраля 1829 года.

Главный Директоръ, Статсъ-Совѣтникъ (подписано) *Броцкій.*

№ 4,400.

N° 64.

W każdym processie possessoryjnym lub petytoryjnym sporządzaną być ma mapa miejsca spornego.

(d. 11 Lutego 1829 r.)

Do wszystkich Kommissyów Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Powodowana przedstawieniem Prokuratury Jeneralnej co do potrzeby sporządzenia w sprawach possessoryjnych mapy miejsca spornego, z braku której powtórnie processa o ten sam kontrowers rozpoczynane bywają i często z przeciwnym kończą się skutkiem, a świeżo zapadłe w jednej sprawie wyroki possessyę miejsca spornego, dawniej Skarbowi prawomocnie przysądzonego, dla braku dowodu tożsamości miejsca, napowrót stronie prywatnej przyznały; lubo potrzebę mapy nie tylko przepisy procedury sądowej, ale i liczne szczegółowe reskrypta Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu wskazują; w ponowieniu ich jednak, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu postanowiła niniejszym w ogólności zalecić Kommissyi Województwa N, ażeby pod własną odpowiedzialnością wszelkiego dokładała starania, iżby w każdym processie possessoryjnym, tak jak petytoryjnym, mapa kontrowersu sporządzaną była.

Pomnożą się wprawdzie przez to koszta spraw possessoryjnych, takowe jednak nie staną się ciężarem Skarbu publicznego, ale tych, którzy utracą possessyę i którzy szkody dla Skarbu ztąd wynikłe, a zatem i koszta processu nagrodzić będą obowiązani.

w Warszawie, d. 11 Lutego 1829 r.

Dyrektor Jeneralny, Radca Stanu (podpisano) *Brocki.*

Nr. 4,400.

№ 65.

Предписаніе о томъ, чтобы по искамъ противъ Казны, какъ собственника пожалованныхъ имѣній, предъявленнымъ по истеченіи срока, назначеннаго для передачи имѣнія, Главная Прокураторія устанавливала своихъ защитниковъ и собирала приговорительныя свѣдѣнія для защиты, приостанавливая представленіе такихъ тяжбныхъ дѣлъ на рѣшеніе до окончательной передачи имѣнія.

(15 (27) Января 1838 года.)

Во Главную Прокураторію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Изъ постановленія Совѣта Управленія Царства отъ 11 (23) Февраля 1836 года, а именно изъ 6-й статьи онаго, извѣстно Главной Прокураторіи, что, при пожалованіи казенныхъ имѣній, въ настоящее время, Казна оставляетъ за собою веденіе исковъ, предъявленныхъ по пожалованному имѣнію, по день передачи онаго маіоратному владѣльцу. Въ особенныхъ указахъ о пожалованіи, а именно въ 19-й статьѣ каждаго изъ нихъ, обозначается число, съ котораго считается срокъ передачи имѣнія; поэтому сравненіе числа врученія вызова Казенному Управленію съ означеннымъ въ указѣ срокомъ передачи достаточно указываетъ, кто именно, Казна ли, или владѣлецъ, долженъ принять на себя веденіе тяжбнаго дѣла, относящагося къ пожалованному имѣнію. Равнымъ образомъ въ отношеніи исковъ, вчинаемыхъ Казною, сопоставленіе числа врученія вызова частному отвѣтчику отъ имени Казны со срокомъ передачи имѣнія рѣшаетъ вопросъ, кому принадлежитъ хожденіе по тяжбному дѣлу. Однакоже здѣсь необходимо присовокупить, что, въ случаѣ, когда начатый до наступленія срока передачи имѣнія искъ о правѣ владѣнія проигранъ Казною, дальнѣйшее возбужденіе иска о правѣ собственности предоставляется Казнѣ, хотя бы вызовъ къ суду по сему предмету не былъ изданъ по день передачи имѣнія. При всемъ томъ однако Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства находитъ нужнымъ увѣдомить Главную Прокураторію, что въ сроки, назначенные указами для передачи имѣнія, обыкновенно совершаетъ

№ 65.

Polecenie, aby w processach przeciwko Skarbowi, jako właścicielowi dóbr na donacyą przeznaczonych, wytoczonych po dacie na oddanie dóbr przeznaczonéj, Prokuratorya ustanawiała obrońców swoich i przygotowania do obrony zbiegła, wstrzymując wprowadzenie takich spraw pod wyrok dó stanowezéj tradycyi.

(d. 15 (27) Stycznia 1838 roku)

Do Prokuratoryi Jeneralnej.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Z postanowienia Rady Administracyjnej daty 11 (23) Lutego 1836 roku, a mianowicie artykułu 6 go, wiadomo Prokuratoryi Jeneralnej, że przy darowiznach dóbr rządowych, obecnie czynionych, pozostawiane są na rzecz Skarbu processa jakie w dobrach darowanych, przed respective dniem oddania ich obdarowanemu, wytoczone były. Dekrety donacyjne szczególne, a mianowicie artykuł 19-go każdego dekretu, oznacza dzień od którego oddanie dóbr zaczyna się; porównanie przeto daty wręczenia Skarbowi publicznemu zapozwu z datą oddania w dekrecie zamieszczoną, daje objaśnienie czy process, względem dóbr darowanych wytoczony, dotyczy Skarbu publicznego lub obdarowanego. Podobnie co do processów z powództwa Skarbu prowadzonych, data wręczenia stronie prywatnej pozwu w imieniu Skarbu publicznego, przy względzie na oznaczoną datę oddania, rozwiązuje kwestyę, do kogo popieranie processu należy. Tutaj wszakże nadmienić wypada: iż w przypadkach, gdzie prowadzony, przed dniem oddania dóbr, process possessoryjny przez Skarb przegrany został, w takim razie windykacya onego in petitorio, chociażby pozew w tym celu przed dniem oddania dóbr wydany jeszcze nie został, Skarbu publicznego jest własnością. Przytém wszystkim jednak Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu widzi potrzebę zawiadomić Prokuratoryę Jeneralną, że w dniach dekretami do oddawania dóbr oznaczonych, zwy-

O dobrach rządowych.

ся только временная сдача, такъ какъ для отвода лѣса встрѣчается необходимость въ подробномъ изслѣдованіи хозяйственныхъ нуждъ пожалованнаго имѣнія и въ точной оцѣнкѣ изобилія близъ лежащихъ лѣсовъ; послѣ чего владѣльцу отводится не все пространство лѣса, принадлежавшаго къ имѣнію, но соразмѣрные участки онаго. Это дѣйствіе, а равно другія обстоятельства, которыя могутъ встрѣтиться при изслѣдованіи хозяйственныхъ удобствъ въ округленіи имѣнія, бывають нерѣдко причиною замѣна нѣкоторыхъ недвижимостей другими и увеличенія или уменьшенія общаго пространства имѣнія; вслѣдствіе чего, при окончательной только сдачѣ онаго можно удостовѣриться, какія недвижимости остаются за Казною, а какія за владѣльцемъ пожалованнаго имѣнія, и тѣмъ самымъ, кто изъ нихъ долженъ нести издержки по производству относящихся къ нимъ тяжбныхъ дѣлъ. Поэтому, во избѣжаніе убытковъ, могущихъ возникнуть для Казны или для владѣльца пожалованнаго имѣнія вслѣдствіе несвоевременнаго направленія дѣла, Коммисія Финансовъ предлагаетъ Главной Прокуратурѣ, по искамъ, предъявленнымъ къ Казнѣ по истеченіи срока, назначеннаго для передачи имѣнія, устанавливать своихъ адвокатовъ и собирать необходимыя для защиты объясненія, но не представлять такихъ дѣлъ на рѣшеніе, впредь до окончательной сдачи имѣнія, приостанавливая слушаніе оныхъ посредствомъ отсрочекъ и другихъ законныхъ мѣръ; если же эти средства, въ данномъ случаѣ, окажутся безуспѣшными, то дѣло можетъ быть внесено въ Судъ на рѣшеніе не иначе, какъ послѣ вызова маіоратнаго владѣльца, какъ собственника пожалованнаго имѣнія. Тяжбы, могущія возникнуть по иску Казны по истеченіи срока передачи имѣнія (за исключеніемъ тѣхъ случаевъ, когда искъ о правѣ владѣнія проигранъ и возбужденіе иска о правѣ собственности принадлежитъ Казнѣ), должны быть также приостановлены; еслибы же огражденіе нарушенныхъ правъ не терпѣло ни малѣйшаго отлагательства, то искъ долженъ быть предъявленъ по соглашенію съ владѣльцемъ пожалованнаго имѣнія.

Ходатайство по искамъ о правѣ владѣнія, возбужденнымъ послѣ временной передачи имѣнія, принадлежитъ уже владѣльцу онаго, а въ случаѣ необходимости замѣна какой нибудь недвижимости, должно быть обращено вниманіе на то, не отторгнута ли какая

кле odbywa się tylko tymczasowe oddanie, albowiem dla przydzielenia lasu, potrzeba zachodzi szczegółowego rozpoznania i potrzeb gruntowych realności дарованныхъ и ближего ocenienia заможности lasu najbliżej położonego, poczem las nie ryczałtemъ jaki do dóbrъ należał, lecz na miarę przyłączony bywa. Czynnośćъ та jakъ równie inne okoliczności, które przy rozpoznawaniu dogodności gospodarskichъ w zaokrągleniu natrafiane być mogą, staje się niekiedy przyczyną do zamiany niektórychъ realności, i do zmniejszenia lub rozprzestrzenienia ogółu dóbrъ, a ztądъ następuje wynika, że dopiero ostateczne oddanie dóbrъ wykazać może, jakie realności pozostają przy Skarbie, а jakie przy obdarowanym, а тѣмъ samémъ i processa do nichъ należące czyimъ są ciężaremъ. Dla uniknienia przeto strat, jakieby przezъ niewłaściwy kierunekъ processu bądź dla Skarbu publicznego lub dla obdarowanego wyniknąć mogły, Kommissya Skarbu wzywa Prokuratorę Jeneralną, aby w processachъ przeciwъ Skarbowi, po dacie na oddanie dóbrъ назначonej, ustanawiała obrońcówъ swoichъ и przygotowania do obrony zbierała, wprowadzenie jednakъ takichъ sprawъ podъ wyrokъ, aż до stanowczej tradycyi, dylacyami i innemi środkami prawnymi wstrzymywała, gdyby zaś te środki w jakimъ wypadku okazały się niedostateczne, w takimъ razie wprowadzenie sprawy podъ wyrokъ sądowy, tylko за przypozwanіемъ obdarowanego, jako właściciela i posiadacza nastąpić może. Processa z powództwa Skarbu po dacie tradycyi wytoczyć się mające (prócz tychъ gdzie processъ possessoryjny przegrany został, а którychъ windykacya do Skarbu należy) równie wstrzymać należy; gdyby zaś dla ocalenia prawъ поспіеchъ byłъ potrzebnymъ, wytoczenie processu за zniesieniemъ się z obdarowanymъ ma nastąpić.

Popieranie processówъ possessoryjnychъ, po dacie tymczasowego oddania wytoczyć się mogącychъ, już до obdarowanychъ należyć będzie, а w przypadku potrzeby zamiany jakiej realności, zwraca

нибудь часть оной изъ владѣнія маіоратнаго владѣльца. О всѣхъ имѣніяхъ, какъ поступившихъ уже, такъ и долженствующихъ впредь поступить въ частную собственность по пожалованію, Главная Прокураторія будетъ получать соотвѣтственныя увѣдомленія.

Бумаги, относящіяся къ тяжбымъ дѣламъ, заведеннымъ послѣ временной передачи имѣнія, по принесенной на Казну жалобѣ, или по иску Казны (за исключеніемъ исковъ о правѣ собственности, возбужденныхъ послѣ проигранія иска о правѣ владѣнія), должны быть передаваемы не прежде, какъ при окончательной сдачѣ имѣнія.

Варшава, 15 (27) Января 1838 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Ленскій.*

№ 7.480/1,986.

№ 66.

О томъ, что Губернскія Правленія обязаны распорядиться о приведеніи въ исполненіе судебныхъ рѣшеній, наблюдать за ихъ исполненіемъ и принимать во владѣніе Казны при-
сужденный предметъ.

(5 (17) Января 1839 года.)

Сандомирскому Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Отъ 12 (24) Іюля 1838 года, за № 38,022, Губернское Правленіе представило Правительственной Коммисіи свои предположенія о порядкѣ приведенія въ исполненіе судебныхъ рѣшеній, по отношенію къ сопряженнымъ съ этимъ издержкамъ. Предположенія эти изложены въ такой формѣ, какъ будто бы до сихъ поръ не было по сему предмету постоянныхъ правилъ и требовалось изданіе новыхъ узаконеній, тогда какъ предписаніями отъ 12 Октября 1827 года, за № 61,723, и отъ 31 Іюля 1828 года, за № 31,521, послѣдовавшими во всѣ бывшія Воеводскія Коммисіи, а въ особенности предписаніемъ 5 Августа 1829 г., за № 33,136,

сана będzie uwaga czy co z possessyi przez obdarowanego utracone nie zostało. Tak o realnościach w posiadanie obdarowanym już oddanych, jako też w przyszłości oddać się mających, Prokuratora Jeneralna zawiadamiana będzie.

Oddanie akt processów po dacie tradycyi (tymczasowej) wytoczonych, bądź z zapoznania bądź z powództwa Skarbu (wyjąwszy petitoryjne, pochodzące z przegranego procesu possessoryjnego), nastąpić powinno dopiero przy ostatecznym dóbr oddaniu.

Warszawa, d. 15 (27) Stycznia 1838 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Łęski.*

Nr. 7,480/1,986.

№ 66.

Rządy Gubernialne obowiązane są rozporządzać wykonanie wyroków sądowych, czuwać nad ich postępem i obejmować w posiadanie Skarbu przedmiot zasądzony.

(d. 5 (17) Stycznia 1839 r.)

Do Rządu Gubernialnego Sandomierskiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Pod datą 12 (24) Lipca 1838 roku Nr. 38,022 przedstawił Rząd Gubernialny Kommissyi Rządowej wnioski względem sposobu exekwowania wyroków sądowych, a mianowicie co do kosztów na exekucję łożąc się mających. Wnioski te przedstawione są taką formą, jak gdyby przedmiot niemi objęty nie miał dotąd stałych prawideł i dopiero nowego urządzenia potrzebował, kiedy jednak reskryptami z dnia 12 Października 1827 r. Nr. 61,723, z dnia 31 Lipca 1828 r. Nr. 31,521 do wszystkich byłych Kommissyj Wojewódzkich wydanemi, a w szczególności reskryptem z dnia 5 Sierpnia 1829 r. Nr. 33,136 do byłej Kommissyi Wo-

даннымъ бывшей Сандомирской Воеводской Комисіи, указавъ порядокъ дѣйствія въ этомъ отношеніи, и тогда еще были приняты во вниманіе нынѣ изложенныя Губернскимъ Правленіемъ обстоятельства. Поэтому надлежитъ оныя имѣть въ виду и соблюдать, сверхъ того, слѣдующія правила:

1) Губернское Правленіе, какъ и по настоящее время, должно впредь производить изъ своихъ экстраординарныхъ суммъ заимообразныя выдачи Судебнымъ Приставамъ и командированному отъ себя чиновнику, для исполненія судебныхъ рѣшеній, и затѣмъ покрывать оныя изъ взысканныхъ ими судебныхъ издержекъ;

2) еслибы въ особенномъ какомъ нибудь случаѣ оказался недостатокъ суммъ на уплату причитающагося Судебному Приставу и командированному чиновнику вознагражденія, то Губернское Правленіе должно отнестись въ Главную Прокуратوریю, которая изъ суммъ, назначенныхъ на судебныя издержки, уплатитъ слѣдующее вознагражденіе и возвратитъ Губернскому Правленію авансъ, если таковой былъ имъ произведенъ. Отъ усмотрѣнія Главной Прокураторіи зависитъ выдать авансъ, послѣ удостовѣренія, что присужденныхъ издержекъ недостаточно на покрытие расходовъ;

3) хотя обыкновенно Главная Прокураторія препровождаетъ рѣшенія къ исполненію по вступленіи ихъ въ законную силу, и при исполненіи оныхъ рѣдко могутъ возникать споры, однако, въ случаѣ возникновенія оныхъ, Губернское Правленіе должно отнестись къ Защитнику Главной Прокураторіи, исправляющему должность на мѣстѣ, увѣдомляя одновременно объ этомъ Главную Прокураторію, съ изясненіемъ причинъ заявленнаго отвѣтчикомъ спора;

4) заочныя рѣшенія, состоявшіяся противъ частнаго отвѣтника, безъ установленнаго съ его стороны Защитника, должны быть препровождаемы Главною Прокураторіею въ Губернское Правленіе не позже двухъ мѣсяцевъ, со времени постановленія оныхъ; еслибы же таковыя были присланы позже, и рѣшеніе, по неисполненію онаго, потеряло законную силу (156 статья Устава Гражданскаго Судопроизводства), то Губернское Правленіе не будетъ отвѣчать за могущіе произойти отъ сего убытки, на Главную же Прокураторію, безъ отвѣтственности въ этомъ отно-

женіи Sandomierskiego adressowanym, przepisany jest sposób postępowania i okoliczności, obecnie raportem Rządu Gubernialnego przedstawione, wówczas miane były na względzie, przy nich przeto pozostać należy, z następującym jeszcze dodatkiem:

1) Rząd Gubernialny ma udzielać jak dotąd z funduszu swoich extraordinaryów, forszusy dla komorników do exekucyi wyroków sądowych, jako też swemu delegowanemu, a kosztami wyekwowanemi pokrywać będzie forszus udzielony.

2) Gdyby w szczególnym jakim wypadku okazał się brak funduszu, na zaspokojenie należitości, Komornikowi i delegowanemu przypadającej, Rząd Gubernialny odnieść się winien do Prokuratury Jeneralnej, która z funduszu, na koszta processowe przeznaczonego, należitość zaspokoi i powróci Rządowi Gubernialnemu forszus, jeżeli był udzielony. Od uznania Prokuratury Jeneralnej zależy będzie udzielić forszus, skoro się przekona, że koszta zasądzone nie starczą na pokrycie wydatków.

3) Jakkolwiek zwyczajnie Prokuratura Jeneralna przesyła do exekucyi wyroki po dojściu ich do prawomocności i w exekucyi rzadko kiedy spory zachodzić mogą, gdyby się to jednak zdarzyło, Rząd Gubernialny do obrońcy z Prokuratury Jeneralnej, na miejscu urzędującego, odnosić się winien, zawiadamiając o tém jednocześnie Prokuraturę Jeneralną, z opisaniem powodów przez opponentą przytaczanych.

4) Wyroki zaocznie, bez ustanowienia ze strony prywatnej obrońcy, przeciw niej uzyskane, powinny być Rządowi Gubernialnemu przez Prokuraturę Jeneralną nadsyłane, najdalej w przeciągu dwóch miesięcy od daty ich zapadnięcia, gdyby później nadsyłane były i wyrok dla nieprzedsięwziętej exekucyi utracił moc swoją (art. 156-y Kodexu Postępowania Sądowego), Rząd Gubernialny nie będzie odpowiedzialny za szkody ztąd wyniknąć mogące i koszta uzyskiwania powtórnego wyroku, bez od-

шеніи, обращено будетъ взысканіе всѣхъ издержекъ, понесенныхъ на исходатайствованіе вторичнаго рѣшенія;

5) Губернское Правленіе обязано избрать одного губернскаго и нѣсколькихъ уѣздныхъ Судебныхъ Приставовъ, которымъ будетъ постоянно давать порученія по исполненію рѣшеній, въ предѣлахъ предоставленной имъ власти. При этомъ Правительственная Коммисія обращаетъ вниманіе Губернскаго Правленія на то, не найдетъ ли оно возможнымъ приготовить котораго нибудь изъ казенныхъ Секвестраторовъ, по мѣрѣ его способностей, къ исправленію должности Судебнаго Пристава, или не пожелалъ ли бы кто либо изъ Судебныхъ Приставовъ принять на себя обязанности казеннаго Секвестратора; потому что совмѣщеніе такимъ образомъ въ одномъ лицѣ качествъ судебного и административнаго чиновника имѣло бы послѣдствіемъ болѣе точное исполненіе судебныхъ рѣшеній, и къ тому еще, способное лицо, имѣя отъ Казны обезпеченное постоянное занятіе и соотвѣтственные доходы, старалось бы съ большею точностью и рвеніемъ исполнять возложенныя на него обязанности.

Варшава, 5 (17) Января 1839 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Ленскій*.

№ 65,474.

№ 67.

О составленіи, при продажѣ имѣній, протокола о положеніи границъ и о внесеніи этого протокола въ ипотечныя книги.

(25 Января (6 Февраля) 1840 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ видахъ установленія границъ между имѣніями, проданными Казною, и тѣми, кои остались въ ея владѣніи, для предупрежденія могущихъ возникнуть по этому предмету споровъ, Коммисія Финансовъ постановила: при передачѣ проданныхъ имѣ-

повідzialności w tym względzie, do Prokuratury Jeneralnej za-regulowane zostaną.

5) Rząd Gubernialny uczynić powinien wybór jednego z Komorników gubernialnych, tudzież niektórych powiatowych, którym ciągle exekucye wyroków powierzać będzie, podług zakresu ich attrybucyi, przytém Kommissya Rządowa zwraca uwagę Rządu Gubernialnego, czyby który z Sekwestratorów skarbowych nie mógł, w miarę zdolności swoich, wykwalifikować się na Komornika sądowego, lub czyby który z Komorników sądowych nie przyjął obowiązków Sekwestratora skarbowego, w taki albowiem sposób przy połączeniu kwalifikacyj sądowych i administracyjnych, nietylko exekucya dokładniej mogłaby być wykonywana, ale nadto osoba uzdatniona, mając sobie od Skarbu zapewnione ciągle zajęcie i odpowiednie dochody, z większą ścisłością i gorliwością obowiązki swoje mogłaby wykonywać.

w Warszawie, dnia 5 (17) Stycznia 1839 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu.

(podpisano) *Łęski*.

Nr. 65,474.

№ 67.

Rozporządzenie, iż przy sprzedaży dóbr protokół odgraniczenia ma być spisany i do hypoteki wniesiony.

(d. 25 Stycznia (6 Lutego) 1840 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Chcąc na zawsze ustalić granice pomiędzy dobrami przez Rząd sprzedanemi, a dobrami przy Skarbie Królestwa pozostałemi, i tym sposobem zapobiedz w przyszłości wyniknąć mogącym z rozgraniczenia sporom; Kommissya Rządowa postanowiła, aby

ний, составлять установленнымъ порядкомъ протоколъ, съ объясненіемъ границы прилежащихъ къ тѣмъ имѣніямъ казенныхъ земель; протоколъ сей, вмѣстѣ съ планомъ, вносить въ ипотечныя книги.

По передачѣ проданныхъ имѣній и составленіи протокола описанія границъ, Губернское Правленіе обязано наблюдать слѣдующее: послѣ составленія протокола, описанія границъ и обозначенія послѣднихъ въ натурѣ земляными насыпями, командировать Юрисконсульта, который обязанъ, вмѣстѣ съ покупщикомъ казеннаго имѣнія, объяснить въ составленномъ предъ Нотариусомъ актѣ, что обѣ стороны соглашаются на произведенное установленіе границъ и означеніе ихъ на мѣстѣ земляными насыпями, и что описанная и обозначенная на планѣ граница признается навсегда ненарушимую, съ тѣмъ, чтобы означенный актъ внесенъ былъ въ ипотечныя книги. За симъ актъ и протоколъ о границахъ вносятся Губернскимъ Правленіемъ, вмѣстѣ съ планомъ казенныхъ и проданныхъ имѣній, въ ипотечныя книги, чрезъ Юрисконсульта же. Издержки на сей предметъ должны быть покрываемы въ одной половинѣ Казною, а въ другой владѣльцемъ.

Варшава, 25 Января (6 Февраля) 1840 года.

№ 59,246/18,954.

N° 68.

О томъ, что для приведенія въ исполненіе судебныхъ рѣшеній слѣдуетъ избирать такого Судебнаго Пристава, который не требовалъ бы денежнаго аванса.

(11 (23) Мая 1840 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Люблинское Губернское Правленіе представило на разрѣшеніе Правительственной Коммисіи вопросъ, можетъ ли выдаваемый, согласно предписанію отъ 15 (27) Января прошлаго года, за № 65,474, Судебнымъ Приставамъ авансъ изъ экстраординар-

przy tradycyi dóbr odprzedanych, protokół rozgraniczenia od realności rządowych był sporządzony urzędownie, a następnie wraz z mapą wniesiony do hipoteki. Rząd Gubernialny zatém przy tradycyi dóbr sprzedanych, we względzie spisania protokołu opisu granic, do tego się zastosuje, a mianowicie skoro protokół ograniczenia jest spisany, i kopce są usypane, Rząd Gubernialny wydeleguje swego Radcę prawnego, który łącznie z nabywcą dóbr rządowych, w akcie przed Rejentem spisać się mającym oświadcza, iż skutecznione na gruncie utwalenie granic przez usypanie kopców przyjmują, opisaną tamże i na mapie oznaczoną granicę za wieczną pomiędzy swemi dobrami stanowią, i na wniesienie aktu tego do hipoteki zezwalają; poczém Rząd Gubernialny akt ten i protokół odgraniczenia, wraz z mapą do hipoteki dóbr rządowych, tudzież dóbr odprzedanych, przez swego Radcę prawnego wniesie, koszta tej czynności w połowie Skarb, a w połowie nowonabywca ponieść ma.

Warszawa, d. 25 Stycznia (6 Lutego) 1840 r.

Nr. 59,246/18,954.

N° 68.

Do exekwowania wyroków sądowych wybierać Komornika, któryby nie żądał forszusu.

(d. 11 (23) Maja 1840 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Rząd Gubernialny Lubelski zapytał Kommissyę Rządową, czy forszus Komornikom na exekucyę wyroków sądowych z extra-ordynaryów Rządu Gubernialnego, w myśl reskryptu z dnia

ныхъ суммъ Губернскаго Правленія на приведеніе въ исполненіе судебныхъ рѣшеній быть показываемъ по кассовымъ, счетамъ какъ авансовая выдача, и могутъ ли затѣмъ взысканныя судебныя издержки быть обращаемы на пополненіе этого аванса.

Имѣя въ виду, что означенное предположеніе несовмѣстно съ казначейскими правилами, Правительственная Коммисія постановила увѣдомить всѣ Губернскія Правленія: что авансовыя выдачи, производимыя Губернскимъ Правленіемъ изъ экстраординарныхъ суммъ на исполненіе судебныхъ рѣшеній, должны быть записываемы какъ дѣйствительный расходъ, взысканная же Судебнымъ Приставомъ сумма должна быть вносима на приходъ подъ статью „случайныхъ доходовъ“. Поэтому, въ такомъ положеніи дѣлъ, Губернскому Правленію, для сбереженія своихъ экстраординарныхъ суммъ, не остается ничто иное, какъ избирать Судебнаго Пристава на такомъ условіи, чтобы онъ не требовалъ отъ Казны денежнаго аванса, а въ замѣнъ того предоставитъ ему исключительное право на исполненіе рѣшеній, состоявшихся по дѣламъ Казны; или же производить незначительные авансы изъ экстраординарныхъ суммъ, а по важнѣйшимъ дѣламъ относиться о выдачѣ денежнаго аванса въ Главную Прокураторію.

Варшава, 11 (23) Мая 1840 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Ленскій.*

№ 21,040.

№ 69.

О томъ, что по искамъ, предъявленнымъ къ Казнѣ гминами и институтами, Губернское Правленіе обязано присылать въ Коммисію Финансовъ по одному экземпляру составленныхъ бумагъ.

(11 (23) Мая 1840 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства,
желая имѣть, на всякій случай, ближайшія свѣдѣнія объ искахъ,

15 (27) Stycznia roku zeszłego Nr. 65,474, udzielać się mający, może być przy kassie jako forszus wykazywany, a następnie, czy wyekwowane koszta mogą być na zniesienie forszusu obracane.

Ponieważ temu wnioskowi przepisy kassowe stanęły na przeszkodzie, przeto Kommissya Rządowa postanowiła zawiadomić wszystkie Rządy Gubernialne, iż forszus jaki Rząd Gubernialny na exekucyę wyroków sądowych ze swoich extraordynaryów udzieli, powinien być jako rzeczywisty wydatek zapisany, a kwota przez Komornika wyekwowana, pod tytułem „dochodów przypadkowych“ perceptowana. W takim stanie rzeczy, nie zostaje Rządowi Gubernialnemu, dla oszczędzania extra-ordynaryów swoich, jak wybrać Komornika z tym warunkiem, aby forszusów od Skarbu nie żądał, a natomiast zapewnić mu wyłączne powierzenie wyroków w sprawach rządowych zapadłych; lub też mniejsze forszusy z extra-ordynaryów zaspokajać, w przedmiotach zaś większych, odnosić się o forszus do Prokuratorji Jeneralnej.

w Warszawie, d. 11 (23) Maja 1840 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Łęski.*

Nr. 21,040.

№ 69.

W sporach gmin i instytucyj przeciw Skarbowi wytoczonych, Rząd Gubernialny ma przysyłać Kommissyi Skarbu jeden exemplarz pism obrończych.

(d. 11 (23) Maja 1840 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Chcąc mieć w każdym razie bliższą wiadomość o sporach

предъявляемыхъ къ Казнѣ гминами и общественными институтами, предписываетъ Губернскому Правленію, одновременно съ представленіемъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія актовъ, относящихся къ искамъ подвѣдомственныхъ ей гминъ и институтовъ, и донося объ этомъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, какъ того требуетъ 14-я статья постановленія Намѣстника Царства отъ 18 Іюля 1818 года, представлять при рапортѣ своемъ въ Правительственную Коммисію Финансовъ одинъ экземпляръ составительныхъ бумагъ, даже безъ документовъ.

Варшава, 11 (23) Мая 1840 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Ленскій*.

№ 37,252/11,052.

№ 70.

Распоряженіе о обязанности арендаторовъ охранять границы арендуемыхъ ими имѣній.

(6 (18) Августа 1842 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Каждый, какъ временный, такъ и безсрочный арендаторъ, или пользующійся, на какомъ бы то ни было правѣ, казенною собственностію, обязанъ, по смыслу общаго закона и на основаніи контрактовъ, защищать права собственности Казны и отстранять всякія незаконныя притязанія, какъ въ отношеніи границъ, такъ и другихъ правъ, принадлежащихъ Казнѣ.

На Лѣсничихъ, администраторахъ и вообще на управляющихъ казенными имуществами лежатъ точно такія же обязанности, какъ это видно не только изъ постановленій общаго гражданскаго закона, но и изъ постановленія Намѣстника въ Царствѣ отъ 18 Сентября 1817 года (Дневникъ Законовъ томъ IV, стр. 8 и слѣд.), и, наконецъ, изъ особыхъ привилегій и контрактовъ.

przez gminy i instytucje publiczne przeciw Skarbowi wytoczonych, poleca Rządowi Gubernialnemu, aby przedstawiając Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, akta sprawy z powództwa instytutu lub gminy, pod jej sterem będących, i czyniąc o tém doniesienie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, jak tego artykuł 14-ty postanowienia Namiestnika Królewskiego z dnia 18 Lipca 1818 r. wymaga, nadsyłał Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, przy takiem zawiadomieniu, jeden exemplarz pism obrończych, chociażby bez dokumentów.

Warszawa, d. 11 (23) Maja 1840 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Łęski*.

Nr. 37,252/11,052.

№ 70.

Rozporządzenie o obowiązku ciążącym dzierżawców pilnowania granic dóbr przez nich dzierżawionych.

(d. 6 (18) Sierpnia 1842 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Każdy dzierżawca czasowy i wieczysty lub pod jakim bądź tytułem z własności rządowej użytkujący, obowiązany jest tak z przepisów ogólnego prawa, jako też na zasadzie szczególnych kontraktów, pilnować praw rządowych na gruncie i nie dopuszczać żadnego obcego wdzierania się, bądź co do granic lub jakichkolwiek praw i użytków.

Nadleśniczowie i administratorowie, w ogóle zarządzający majątkiem rządowym, takież sam mają obowiązek, jak o tém przekonywają nie tylko przepisy prawa ogólnego cywilnego, ale i szczególne postanowienia Namiestnika Królewskiego z dnia 18 Września 1817 roku (Dziennik Praw, tom IV str. 8 i następane), tudzież szczególne przywileje i kontrakty.

Въ инструкціи, изданной Правительственною Коммисією Финансовъ и Казначейства 12 Мая 1827 года, за № 30,547/6,377, для руководства при отдачѣ казенныхъ имѣній въ аренду, въ § 8 постановлено: чтобы границы имѣній были описываемы со всевозможною точностію, и чтобы всѣ находящіяся на оныхъ граничные знаки, какъ-то: насыпи и камни, большія деревья, дороги, рвы, болота, овраги и т. п., а также цѣлая окружность имѣнія были арендатору или администратору указаны и внесены въ опись имѣнія.

Въ инструкціи, изданной 19 (31) Октября 1839 года, за № 76,003/24,403, въ § 3, лит. *e* и *f*, заключаются тѣ же самыя правила и относительно Лѣсничихъ, вступающихъ въ отправленіе своей должности.

Загѣмъ въ инструкціи о производствѣ тяжбныхъ дѣлъ по нарушенію границъ, изданной, вѣдствие распоряженія Правительственной Коммисіи отъ 16 Апрѣля 1826 г., за № 22,686/3,640, бывшею Воеводскою Коммисією 14 Августа 1827 г., за № 32,255, для арендаторовъ, Лѣсничихъ, Бургомистровъ и т. п. § 11, постановлено: вмѣнить въ обязанность арендаторамъ имѣній, чтобы они приказали солтысамъ и по крайней мѣрѣ двумъ домохозяевамъ каждой деревни наблюдать за цѣлостію владѣній и доносить о каждомъ нарушеніи границъ, а также представлять рапорты по этому предмету каждые три мѣсяца; сверхъ того, чтобы сами арендаторы, по крайней мѣрѣ каждые полгода, производили осмотръ границъ и удостовѣрялись въ справедливости донесеній солтысовъ и домохозяевъ; 15 же Юня и 15 Декабря доносили Воеводской Коммисіи, нынѣ Губернскому Правленію, объ оказавшемся при произведенномъ ими осмотрѣ границъ.

Обязанности чиновниковъ и служителей Лѣснаго вѣдомства относительно охраненія границъ и обезпеченія лѣсовъ отъ поврежденій указаны въ инструкціи 15 (27) Декабря 1839 года, за № 100,192, (Сыльванъ, томъ 16, стр. 534), именно въ §§ 1, 4, 5 и 6-мъ. Лѣсничій, по смыслу статьи 135 инструкціи, изданной для Корпуса Лѣсничихъ въ 1823 году, обязанъ, кромѣ обыкновенныхъ разъѣздовъ, по крайней мѣрѣ разъ въ мѣсяць, производить осмотръ cadaго участка, повѣряя лично всякіе убытки или поврежденія граничныхъ знаковъ.

Instrukcyя przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu pod datą 12 Maja 1827 roku Nr. 30,547/6,377 do oddawania dóbr rządowych w dzierżawę lub zarząd w § 8-m przepisuje, aby granice dóbr ze ścisłością były opisane, aby wszystkie na nich znajdujące się znaki, pod oko podpadające, jako to: kopce i kamienie, wielkie drzewa, drogi, parowy, błotka, wąwozy i t. p. i całą obwód wchodzącemu dzierżawcy lub zarządcy wskazane i opisane były.

Instrukcyя do wprowadzenia Nadleśniczych w urządowanie, pod datą 19 (31) Października 1839 roku Nr. 76,003/24,403 wydana w § 3-m lit. *e* i *f*, też same przepisy obejmuje.

Następnie instrukcyя do prowadzenia processów possessoryjnych, na skutek rozporządzenia Kommissyi Rządowej z dnia 16 Kwietnia 1826 roku Nr. 22,686/3,640 przez b. Kommissyę Wojewódzką dla dzierżawców, Nadleśniczych, Burmistrzów i t. p., pod dniem 14 Sierpnia 1827 roku Nr. 32,255, wydana, w § 11-m zobowiązała naddzierżawców i dzierżawców, aby nie tylko nakazali sołtysom i dwóm przynajmniej gospodarzom każdej wsi, pilnowania spokojnego posiadania i donoszenia sobie o każdym naruszeniu, oraz aby raporty w tym względzie odbierali przynajmniej co kwartał, ale nadto, ażeby sam naddzierżawca lub dzierżawca przynajmniej co pół roku zlustrował granice, sprawdził czy doniesienia sołtysów i gospodarzy są rzetelne, oraz aby na dzień 15 Czerwca i 15 Grudnia każdego roku Kommissyi Wojewódzkiej czyli dziś Rządowi Gubernialnemu doniósł o odbyciu lustracyi granic i skutku onej.

Obowiązki urzędników i officyalistów leśnych, co do strzeżenia granic i zasłonięcia lasów od szkody, opisane są bliżej w instrukcyi z dnia 15 (27) Grudnia 1839 roku Nr. 100,192 (Sylwan tom 16 karta 534), mianowicie w §§ 1, 4, 5 i 6-m. Nadleśniczy, według osnowy art. 135-go instrukcyi dla Korpusu leśnego w roku 1823 wydanęj, obowiązany jest przynajmniej raz w miesiąc każdy obręb zlustrować, przez co wszelkie szkody lub naruszenie znaków granicznych, sam sprawdzić ma obowiązek, prócz zjazdów jakie częściej zdarzyć się mogą.

Согласно съ приведенными распоряженіями, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства предлагаетъ Губернскому Правленію:

1) Донести Правительственной Коммисіи, получаютъ ли имъ, чрезъ каждые полгода, какъ отъ временныхъ и безсрочныхъ арендаторовъ, или эмфитевтическихъ владѣльцевъ, такъ и отъ всѣхъ другихъ лицъ, на какомъ либо правѣ пользующихся казенною собственностію, рапорты о произведенныхъ ими осмотрахъ границъ и о томъ, находятся ли въ цѣлости насыпи и прочіе граничные знаки, показанные въ сдаточномъ протоколѣ; наконецъ, не пользуются ли смежные владѣльцы какими либо угодьями въ казенныхъ владѣніяхъ.

2) Во всякомъ случаѣ Губернское Правленіе не оставитъ подтвердить, кому слѣдуетъ, о вышеозначенныхъ обязанностяхъ и, сверхъ того, рассмотреть списокъ, какъ временныхъ и безсрочныхъ арендаторовъ или эмфитевтическихъ владѣльцевъ, такъ и всякаго другаго рода лицъ, на какомъ либо правѣ пользующихся казенною собственностію, и удостовѣриться, всѣ ли они исполняютъ свои обязанности и представляютъ надлежащіе рапорты; всѣ ли они снабжены инструкціею о производствѣ тяжбныхъ дѣлъ по нарушенію границъ.

Владѣльцы пожалованныхъ или маіоратныхъ имѣній и взявшіе имѣнія въ аренду, на время существованія Кредитнаго Общества, признаваемые арендаторами этихъ имѣній, также должны исполнять вышеупомянутыя обязанности. Если въ Губернскомъ Правленіи нѣтъ вѣдомости объ имѣніяхъ, составленной изъясненнымъ порядкомъ, то оно обязано немедленно составить ее на основаніи росписаній и другихъ свѣдѣній, находящихся въ дѣлахъ. Въ вѣдомость эту должны быть включены всѣ лица, владѣющія казенными имуществами, какъ на основаніи особыхъ контрактовъ или привилегій, такъ и на временномъ или безсрочномъ арендномъ положеніи, или же завѣдывающія такими имѣніями, по особымъ, даннымъ имъ порученіямъ. Изъ этой вѣдомости не должны быть исключаемы менѣе значительныя угодья, какъ-то: войтовства и солтышества, отданныя во владѣніе по особымъ контрактамъ и привилегіямъ, а также и усадьбы, находящіяся въ вѣчной арендѣ, если таковыя отдѣлены отъ другихъ имѣній и если надзоръ за цѣлостію границъ этихъ статей не ввѣренъ главному содержателю или арендатору болѣе значительнаго имѣнія.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, przypominając te przepisy, poleca Rządowi Gubernialnemu, ażeby:

1) Doniósł Kommissyi Rządowej czy odbiera co pół roku od wszystkich dzierżawców czasowych i wieczystych, od emfiteutów lub pod innem nazwiskiem z własności rządowej użytkujących, raporty o zlustrowaniu przez nich granic, oraz czy wszystkie kopce, oraz inne znaki, w akcie podawczym wymienione, są całe, nienaruszone, jako też czy ktokolwiek z sąsiedniej dziedziny na gruncie rządowym nie ciągnie jakich użytków.

2) W każdym razie Rząd Gubernialny obowiązany jest przypomnieć wszystkim powyższe obowiązki, nadto przejrzeć spis wszystkich dzierżawców czasowych lub wieczystych, emfiteutów lub pod innym tytułem z własności rządowej użytkujących, i przekonać się, czy wszyscy wypełniają wspomniane obowiązki i czy raporty składają; przekonać się także powinien Rząd Gubernialny: czy każdy z nich zaopatrzony jest w instrukcyę powyżej cytowaną, do prowadzenia processów possessoryjnych wydaną.

Obdarowani dobrami pod tytułem majoratu, a mający dobra wydzierżawione na czas trwania Towarzystwa Kredytowego, co do tych ostatnich dóbr, jako dzierżawcy uważani, powyższe obowiązki wykonywać powinni. Jeżeliby Rząd Gubernialny nie miał ułożonego spisu dóbr w powyższy sposób, powinien go bez zwłoki na zasadzie etatów i akt ułożyć, zamieszczając na nim wszystkie osoby, które na zasadzie osobnych kontraktów lub przywilejów dobra rządowe czasowo lub wieczyście posiadają, lub na mocy szczególnych zleceń pod zarząd mają sobie oddane. Ze spisu tego nie powinny być wyłączone mniejsze realności, jako to: wójtostwa, sołectwa, za osobnemi kontraktami lub przywilejami posiadane, a nawet kolonie wieczyście wydzierżawione, o ile one od dóbr innych są oddzielone i o ile dozór nad całością tych realności i nad ich granicami naddzierżawcy lub dzierżawcy większej posiadłości nie jest poruczony.

3) Срокъ для представленія рапортовъ, означенныхъ въ § 11 инструкции, изданной относительно производства тяжбныхъ дѣлъ по нарушенію границъ, Правительственная Коммисія измѣняетъ слѣдующимъ образомъ:

Арендаторы и эмфитевтические владѣльцы, а также лица, на какомъ либо правѣ пользующіея казенными экономическими землями, обязаны, по крайней мѣрѣ два раза въ годъ, то есть весною и осенью, осмотрѣть границы отданныхъ въ ихъ владѣніе имѣній и земель, повѣрить подробно граничные знаки и удостовѣриться, какъ на счетъ цѣлости оныхъ, такъ и о томъ, не нарушены ли сосѣдними владѣльцами границы казеннаго имѣнія. Таковой рапортъ, съ подробнымъ объясненіемъ всѣхъ изложенныхъ обстоятельствъ, представлять въ Губернское Правленіе не позже 3 (15) Іюня и 3 (15) Октября каждаго года.

Что касается казенныхъ лѣсовъ, то лица, пользующіея оными, и лѣсные чиновники обязаны, каждые три мѣсяца и не иначе, какъ въ первыхъ числахъ начинающейся четверти года, представлять въ Губернское Правленіе рапорты о произведенномъ ими осмотрѣ границъ, съ показаніемъ вышеозначенныхъ подробностей.

Въ концѣ каждаго года, лица, пользующіея лѣсными и экономическими угодьями, и лѣсные чиновники, а также управляющіе казенными имѣніями, обязаны представлять рапорты о ходѣ тяжбныхъ дѣлъ по нарушенію границъ, а также о порученныхъ ихъ наблюденію ипотекахъ.

Независимо отъ этихъ срочныхъ донесеній, арендаторы, эмфитевтические владѣльцы и лица, на какомъ либо правѣ пользующіея казенными лѣсами и имуществами, а также управляющіе и администраторы казенныхъ имѣній и, наконецъ, лѣсные чиновники, обязаны представлять рапорты о каждомъ нарушеніи правъ казенной собственности, тотчасъ по полученіи ими о томъ свѣдѣнія, такъ какъ, согласно вышеприведенной инструкции, на нихъ лежитъ обязанность охранять казенныя имущества и наблюдать за цѣлостію оныхъ.

Губернское Правленіе не оставитъ увѣдомить о такомъ измѣненіи инструкции арендаторовъ и управляющихъ казенными лѣсами и имѣніями.

4) Губернское Правленіе обязано также подтвердить правило, изложенное въ пунктѣ 3, § 6, инструкции о тяжбныхъ дѣлахъ

3) Termin do składania raportów § 11-m instrukcyi do processów possessoryjnych wydanéj, Kommissya Rządowa w tym sposobie zmienia:

Dzierżawcy i emfiteuci lub pod innym tytułem z dóbr i gruntów rządowych ekonomicznych użytkujący, obowiązani są dwa razy przynajmniej do roku, to jest na wiosnę i w jesieni granice dóbr i gruntów, w posiadanie im oddanych, objechać i znaki graniczne szczegółowo sprawdzić, o ich całości jako też o niewdzieraniu się sąsiadów do użytkowania przekonać się, a raport, wszystkie te szczegóły obejmujący, na dzień 3 (15) Czerwca i 3 (15) Października każdego roku Rządowi Gubernialnemu składać.

Co się dotyczy lasów rządowych, obowiązani są tak użytkujący z nich jako też sprawujący Urzędy leśne co kwartał z objazdu granic zewnętrznych z powyższemi szczegółami rapporta Rządowi Gubernialnemu składać, a mianowicie w pierwszych dniach rozpoczynających każdy kwartał.

W końcu każdego roku tak pobierający użytki ekonomiczne jako i leśne, jak niemniej sprawujący Urzędy leśne i zarządcy dóbr rządowych, obowiązani są składać raporty o postępie processów possessoryjnych, oraz co do hypotek, ich pilnowaniu poruczonych.

Bez względu na te raporty terminowe, obowiązani są dzierżawcy, emfiteuci, lub pod innym tytułem z dóbr i lasów rządowych użytkujący, jak niemniej zarządcy czyli administratorowie dóbr rządowych i sprawujący Urzędy leśne, składać raporty o każdym naruszeniu własności rządowej natychmiast, jak tylko powezną o tém dokładną wiadomość, skoro według cytowanych powyżéj instrukcyj, w każdym czasie nad całością majątku rządowego czuwać i onę przestrzegać mają obowiązek.

Rząd Gubernialny tę zmianę w instrukcyi poda do wiadomości użytkującym i zarządcom dóbr i lasów rządowych.

4) Przypomni także Rząd Gubernialny osnovę ustępu 3-go § 6-go instrukcyi do processów possessoryjnych wydanéj, według

по нарушенію границъ, въ которомъ воспрещается арендаторамъ, усадебникамъ, платящимъ чиншъ, и крестьянамъ, водвореннымъ на казенныхъ земляхъ, уступать состоящія въ ихъ владѣніи казенныя земли или другія угоды на какой бы то ни было срокъ, какъ безвозмездно, такъ и за вознагражденіе, въ пользу сосѣднихъ частныхъ владѣльцевъ или крестьянъ.

Настоящее распоряженіе относится къ имуществамъ и лѣсамъ, какъ составляющимъ собственность Казны Царства, такъ и къ тѣмъ, доходы съ которыхъ поступаютъ въ духовный и образовательный капиталъ, а слѣдовательно и къ имѣніямъ поіезуитскимъ.

Объ исполненіи настоящаго распоряженія Губернское Правленіе обязано довести Коммисіи не далѣе 20 дней.

Варшава, 6 (18) Августа 1842 года.

№ 61,205/21,187.

№ 71.

Распоряженіе, возлагающее на обязанность Прокураторіи доносить Главному Директору, Предсѣдательствующему въ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, о важнѣйшихъ дѣлахъ, касающихся Казны и поступающихъ на рѣшеніе Апелляціоннаго Суда или Сената.

(20 Апрель (2 Мая) 1843 года.)

Г. Предсѣдательствующему въ Главной Прокураторіи Царства Польскаго.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства,

желая имѣть свѣдѣнія о важнѣйшихъ дѣлахъ, касающихся Казны, когда онѣ будутъ поступать на разсмотрѣніе высшихъ судебныхъ мѣстъ, а именно Апелляціоннаго Суда и Сената, предлагаетъ Вамъ, по званію Предсѣдательствующаго въ Прокураторіи, о всякомъ дѣлѣ, которое Прокураторія признаетъ болѣе важнымъ или по цѣнѣ предмета, или по интересующимъ Казну основаніямъ онаго, доносить Главному Директору, Предсѣдатель-

кѣторѣй ani dzierżawca, ani nawet czynszownik i właścianin, na gruntach rządowych osiadły, nie może żadnego użytkowania z gruntów rządowych odstępować na jakikolwiek bądź czas, oraz bądź darmo lub za jaką nagrodę, na rzecz pogranicznych właścicieli, włóścian lub innych posiadaczy dóbr, prywatną obcą własnością będących.

Rozporządzenie niniejsze stosuje się tak do dóbr i lasów do Skarbu Królestwa, jako też do funduszu religijnego i edukacyjnego należących, a zatem i do dóbr po-jezuickich.

O wykonaniu niniejszego reskryptu, zastrzega sobie Kommissya Rządowa rapport w dniach 20 tu.

w Warszawie, dnia 6 (18) Sierpnia 1842 r.

Nr. 61,205/21,187.

№ 71.

Rozporządzenie, wkładające na Prokuratorę obowiązek donoszenia Dyrektorowi Głównemu Prezydującemu w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, o ważniejszych sprawach, Skarb obchodzących, przychodzących pod zawyrokovanie Sądu Apellacyjnego lub Senatu.

(d. 20 Kwietnia (2 Maja) 1843 r.)

Do JW. Prezydującego w Prokuratoryi Jeneralnej Królestwa Polskiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Chcąc mieć wiadomość o sprawach ważniejszych, Skarb obchodzących, kiedy one pod rozpoznanie, mianowicie w wyższych instancjach, to jest w Sądzie Apellacyjnym i w Senacie przyjdą, wzywa JW. Radcę Stanu, Prezydującego w Prokuratoryi, ażeby o każdej sprawie, którą Prokuratorya, bądź ze względu na wielkość przedmiotu, lub ze względu na zasadę Rząd obchodząca, za ważną osadzi, donosił Dyrektorowi Głównemu, Prezydujące-

ствующему въ Правительственной Комисіи Финансовъ и Казначейства, съ означеніемъ, приблизительно, времени, когда дѣло можетъ поступить на разсмотрѣніе.

Во всякомъ случаѣ, требуемый рапортъ долженъ быть представленъ по крайней мѣрѣ за двѣ недѣли до поступления дѣла на рѣшеніе.

Варшава, 20 Апрѣля (2 Мая) 1843 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Лескій.*

№ 32,986/10,638.

№ 72.

Распоряженіе о возобновленіи граничныхъ знаковъ въ казенныхъ имѣніяхъ.

(26 Мая (7 Юня) 1844 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.

Принявъ во вниманіе, что нарушеніе границъ въ казенныхъ имѣніяхъ происходитъ, по большей части, вслѣдствіе недостаточнаго надзора и уничтоженія граничныхъ знаковъ; что утвержденный въ 1818 году, 14 (26) Апрѣля, законъ о нормальномъ разграниченіи, хотя и не вошедшій въ дѣйствіе, но тѣмъ не менѣе могущій служить руководствомъ, предписываетъ возобновлять, черезъ каждыя 25 лѣтъ, граничные знаки, подъ опасеніемъ отвѣтственности за неисполненіе; что, наконецъ, не только вышеозначенный законъ, но и изданныя въ 1818 году ипотечныя правила, опредѣляющія форму ипотечной книги, требуютъ, чтобы описаніе границъ внесено было въ первое отдѣленіе ипотечной книги подлежащаго имѣнія; сообразивъ, сверхъ того, что хотя, послѣ устройства ипотекъ въ казенныхъ имѣніяхъ, и предъявляются въ ипотекъ акты о новопроизведенномъ разграниченіи, но тѣмъ не менѣе желательно нынѣ же, не ожидая производства нормальнаго межеванія, возобновить утвержденныя границы и предъявить въ ипотекъ прежніе акты о границахъ, относящіеся ко временамъ

му в Комиссии Рządowej Przychodów i Skarbu, z przytoczeniem, jak prędko, w przybliżeniu mniej więcej według doświadczenia, sprawa pod rozsadzenie przypaść może. W każdym razie, przynajmniej na dwa tygodnie przed przypadnięciem sprawy pod rozsadzenie, raport żądany złożony być powinien.

w Warszawie, d. 20 Kwietnia (2 Maja) 1843 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Łeski.*

Nr. 32,986/10,638.

№ 72.

Rozporządzenie, dotyczące odnowienia znaków granicznych w dobrach rządowych.

(d. 26 Maja (7 Czerwca) 1844 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Mając na uwadze, że straty w granicach dóbr rządowych pochodzą po największej części z niedopilnowania possessyi i zacierania śladu znaków granicznych; że prawo o normalnym rozgranieniu w dniu 14 (26) Kwietnia 1818 roku sankcyonowane, jakkolwiek w wykonanie nie wprowadzone, jednak za wzór służyć mogące, nakazuje co lat 25 odnawiać znaki graniczne, pod karą na uchybiających; zważając wreszcie, że tak prawo dopiero powołane, jako też prawo hypoteczne także w r. 1818 uchwalone, i wskazana na jego zasadzie forma wykazu hypotecznego, wymagają, ażeby opis granicy do działu pierwszego wykazu hypotecznego dóbr właściwych był zamieszczony; z tych powodów, jakkolwiek po uregulowaniu hypoteki dóbr rządowych objawione bywają w hypotece akta rozgranienia nowo dopełnionego, lecz teraz pragnęłaby jeszcze nie czekając, aż normalne rozgranienie nastąpi, odnowić ustalone granice i objawić w hypotece dawniej-

Пруссаго и Австрійскаго господства,—Правительственная Комисія, вслѣдствіе всего вышеизложеннаго, предписываетъ Губернскому Правленію:

1) Озаботиться о немедленномъ возобновеніи въ казенныхъ имѣніяхъ границъ, которыя окончательно установлены были судебными рѣшеніями (petitoryjnie), какъ во времена Пруссаго и Австрійскаго господства, такъ и за время существованія Герцогства Варшавскаго и въ эпоху Царства Польскаго.

3) Если въ Губернскомъ Правленіи окажутся: рѣшеніе, имѣющее законную силу, на основаніи котораго было совершено размежеваніе, или договоръ объ установленіи границъ, утвержденный высшею властію, или же протоколъ о границахъ, вмѣстѣ съ межевымъ планомъ, то распорядиться о возобновеніи границъ, не испрашивая на то разрѣшенія Правительственной Комисіи.

Съ этою цѣлю Губернское Правленіе обязано пригласить сосѣдняго владѣльца (о которомъ, въ избѣжаніе ошибки, надлежитъ справиться по ипотечной книгѣ), и предложить ему вопросъ: соглашается ли онъ на возобновеніе границъ, на общій счетъ, и на внесеніе описанія границъ въ ипотечную книгу. За тѣмъ Губернское Правленіе, собравъ необходимыя мѣстныя свѣдѣнія, должно предписать главному Землемѣру назначить одного изъ подвѣдомственныхъ ему Землемѣровъ, для установленія границъ, командировавъ при томъ и своего чиновника, преимущественно Юридическаго Совѣтника, а если предметъ меньшей важности — Экономическаго Ассесора. По окончаніи возобновенія границъ, долженъ быть составленъ протоколъ, по крайней мѣрѣ въ трехъ экземплярахъ.

О каждомъ своемъ распоряженіи относительно возобновенія границъ, Губернское Правленіе одновременно обязано донести Правительственной Комисіи, съ поименованіемъ лицъ, командированныхъ для исполненія этой обязанности.

3) Въ случаѣ потери какого либо изъ вышепоименованныхъ актовъ, какъ напримѣръ акта, составляющаго основаніе для размежеванія, или протокола объ установленіи границъ, или же принадлежащаго къ оному плану, и невозможности отыскать этотъ документъ, Губернское Правленіе обязано собрать надлежащія справки, какъ изъ тяжбныхъ дѣлъ и другихъ письменныхъ источниковъ, такъ и посредствомъ мѣстныхъ дознаній, для полученія

ше акта rozgraniczenia, siegające epoki Rządów Pruskiego i Austriackiego,—w tym zamiarze Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu co następuje:

1) Rząd Gubernialny obowiązany zająć się spieszném odnowieniem granic dóbr rządowych, w epoce Rządu Pruskiego i Austriackiego, jako też w epoce późniejszej Księstwa Warszawskiego i Królestwa ostatecznie, to jest petitoryjnie ustalonych.

2) Jeżeli Rząd Gubernialny posiadać będzie wyrok prawomocny, w wykonaniu którego rozgraniczenie nastąpiło, albo ugodę graniczną, przez Władzę Najwyższą potwierdzoną, a nadto, protokół ustalenia na gruncie granicy wraz z planem mierniczym, przy ustaleniu granicy sporządzonym, i onaż wykazującemi, w takim razie Rząd Gubernialny mocen jest, bez poprzedniego odnośzenia się do Kommissyi Rządowej, zarządzić odnowienie granicy. W tym celu zavezwie sąsiedniego właściciela (o którym także dla niedopuszczenia pomyłki i z księgi hypotecznej przekonywać się należy) do deklaracyi, czy się zgadza na odnowienie granicy wspólnym kosztem i drogą dobrowolną i na wniesienie opisu granic do hypoteki; poinformuje się Rząd Gubernialny o stanie rzeczy na gruncie, zavezwie Jeometrę dyrygującego o przeznaczenie jednego z mierniczych do tej czynności, sam od siebie przeznaczy delegowanego, którym najwłaściwiej byłby Radca Prawny, a jeżeli przedmiot jest mniejszej ważności, w takim razie Assessor Ekonomiczny może być użyty i następnie czynność odnowienia granic ma być dopełnioną, przy spisaniu protokółu przynajmniej w trzech exemplarzach.

O każdym zarządzeniu odnowienia granicy, Rząd Gubernialny jednocześnie doniesie Kommissyi Rządowej, z wymienieniem osób do niej delegowanych.

3) Jeżeliby który z aktów powyżej wymienionych, to jest bądź akt zasadę rozgraniczenia stanowiący, bądź protokół ustalenia granicy, albo plan pomiarowy, do niego należący, zaginął, i w żaden sposób wynaleziony być nie mógł, w takim razie obowiązany jest Rząd Gubernialny zebrać należyte wyjaśnienia, tak z akt processowych i wszelkich źródeł pisanych, jako też na gruncie, celem nabycia niewątpliwego przekonania o kierunku grani-

несомнѣнныхъ свѣдѣній о направленіи границы. Буде не окажется межеваго плана и вмѣсто онаго нельзя будетъ употребить экономическихъ плановъ, или же не окажется и сихъ послѣднихъ, въ такомъ случаѣ надлежитъ составить новый планъ границы, предположенной къ возобновленію, и за тѣмъ о разрѣшеніи возобновленія границъ Губернское Правленіе обязано войти съ представленіемъ въ Правительственную Коммисію. Равнымъ образомъ представлять на разрѣшеніе Правительственной Коммисіи, посредствомъ Губернскаго Правленія или главнаго Землемѣра, случаи, когда, при существованіи всѣхъ граничныхъ документовъ, встрѣтилось бы сомнѣніе въ примѣненіи плана къ данной мѣстности, и сомнѣніе это не было бы со всевозможною достовѣрностію разъяснено главнымъ Землемѣромъ, въ особенности же когда встрѣчается сомнѣніе, что отъ предполагаемаго возобновленія границъ Казна можетъ потерять нѣкоторое, хотя бы самое малое, пространство изъ своихъ земель.

Даже въ томъ случаѣ, когда въ примѣненіи плана къ данной мѣстности не встрѣтилось никакого сомнѣнія, Губернское Правленіе или главный Землемѣръ обязаны, не приступая къ возобновленію границъ, испрашивать предварительное на то разрѣшеніе Правительственной Коммисіи, если, вслѣдствіе новыхъ границъ, Казна можетъ потерять болѣе значительное пространство, имѣющее притомъ особенное значеніе, или по отношенію къ устройству крестьянъ, или по другому важному обстоятельству. Къ представленію въ Правительственную Коммисію прилагать протолярное показаніе лицъ, пользовавшихся означеннымъ пространствомъ, а также сосѣднихъ крестьянъ, о времени, съ котораго пространство это поступило въ вѣдѣніе Казны, о причинахъ, по которымъ оно перешло въ Казенное вѣдомство, и о мѣрахъ, которыя надлежитъ, по ихъ мнѣнію, принять къ устраненію недоразумѣній, возникшихъ при возобновленіи границъ.

4) По устройству граничныхъ знаковъ, и особенно насыпей (копцовъ), заготовкѣ нужныхъ для сего матеріаловъ, а также въ отношеніи размѣровъ насыпей, надлежитъ руководствоваться правилами о размежеваніи казенныхъ имуществъ и лѣсовъ, утвержденными 15 (27) Декабря 1839 года, за № 99,859/32,099, и указанными въ § 703; при чемъ однако вышина угловыхъ насыпей, стоящихъ при пересѣченіи межъ, должна составлять по край-

цу. W braku planu granicznego, gdyby plany ekonomiczne zastąpić go nie mogły, albo ich wcale nie było, w takim razie plan nowy odnowić się mającej granicy, przed jej odnowieniem sporządzić należy, i dopiero rzecz dokładnie wyjaśnioną z wnioskami swemi wprzód o upoważnienie do odnowienia granic Kommissyi Rządowej przedstawić; podobnież ma być rzecz przedstawioną do decyzji Kommissyi Rządowej, bądź przez Rząd Gubernialny lub za pośrednictwem Jeometry dyrygującego, w takim razie, gdyby mimo znajdowania się wszystkich granicznych dokumentów, zachodziła wątpliwość w zastosowaniu mapy do gruntu, a Jeometra dyrygujący z zupełną pewnością rozwiązać jej nie mógł, szczególniej też, gdyby przy jakiegokolwiek wątpliwości przez odnowić się mające granice, miał Skarb stracić jaką przestrzeń, chociażby najmniejszą, z dotychczasowego posiadania.

Chociażby żadna wątpliwość w zastosowaniu mapy do gruntu nie zachodziła, jednakowoż przed przystąpieniem do odnowienia, Rząd Gubernialny lub Jeometra dyrygujący powinien się odnieść o decyzję poprzednio do Kommissyi Rządowej, w takim razie, gdyby przez nowe granice Skarb miał tracić z posiadania w miarę rozciągłości granicy znaczniejszą przestrzeń, któraby przytém, bądź ze względu na urządzenie włościan lub szczególniej potrzebny użytek, była ważnym przedmiotem. Obok przedstawienia, powinno być Kommissyi Rządowej nadesłane protokółarne wyjaśnienie osób, które z tej przestrzeni użytkowały, jako też w bliskości mieszkających włościan, o czasie w którym ta przestrzeń ze strony Skarbu została zajęta, o przyczynach zajęcia, oraz o sposobie w jaki przy odnowieniu granicy, zachodząca kwestya mogłaby być usunięta.

4) Przy budowaniu znaków granicznych, a szczególniej kopców, to jest co do sposobu ich stawiania, materyałów do tego potrzebnych i wielkości kopców, trzymać się należy przepisów do pomiarów dóbr i lasów rządowych, pod datą 15 (27) Grudnia 1839 roku Nr. 99,859/32,099 potwierdzonych, mianowicie w § 703-m zamieszczonych, z tą jednak zmianą, że wysokość kopców węgielnych czyli narożnych, najmniej 4 łokcie czyli $5\frac{1}{3}$

ней мѣръ 4 локтя или $5\frac{1}{3}$ прентиковъ. Независимо отъ изложеннаго, Правительственная Коммисія подтверждаетъ, чтобы въ угловыя насыпи непременно вкладывались карты или таблицы, съ обозначеніемъ направленія границъ. Таблицы эти, для предохраненія ихъ отъ порчи, закупоривать въ бутылки. Въ боковыя насыпи подобные знаки влагаются по усмотрѣнію сторонъ. Въ томъ мѣстѣ, гдѣ граничная линия пересѣкаетъ главную дорогу, и въ особенности шоссеиную, можетъ быть поставленъ, возлѣ самой дороги, каменный столбъ съ углубленіемъ, для помѣщенія образа Святаго, составляющаго предметъ особаго поклоненія окрестныхъ жителей, а въ нижнюю часть углубленія вдѣлывать описаніе направленія границы. Кромѣ угловыхъ насыпей должны быть устраиваемы насыпи или другіе граничные знаки и на прямой линіи, въ разстояніи по крайней мѣрѣ 50 прентовъ одинъ отъ другаго. Боковыя насыпи, ближайшія отъ угловыхъ, ставить въ меньшемъ противу сказаннаго разстояніи. Въ перекрестныхъ пунктахъ, гдѣ сходятся границы смежныхъ владѣній, насыпать для каждаго изъ сихъ владѣній особый главный курганъ. Посреди этихъ кургановъ, или въ самомъ пунктѣ пересѣченія границъ, можно или вовсе не ставить граничнаго знака, или же поставить такой, который бы отличался отъ угловыхъ. Если этотъ послѣдній знакъ будетъ въ видѣ насыпи, то таковая должна быть болѣе прочихъ угловыхъ.

Правительственная Коммисія предписываетъ, чтобы, въ случаяхъ сомнѣнія относительно прочности прежде устроенныхъ знаковъ, или же уничтоженія оныхъ, на мѣсто ихъ непременно ставились новые знаки.

Такъ поступать и въ случаяхъ когда старые знаки не обѣщаютъ надлежащей прочности, или же оказываются бесполезными. На песчаныхъ мѣстахъ могутъ быть, съ большимъ удобствомъ, чѣмъ насыпи, устраиваемы каменные столбы. Вообще, при постановкѣ знаковъ, надлежитъ сообразоваться съ мѣстностью.

Если, уже по обозначеніи границы, имѣніе, прилежавшее къ казенному, перешло въ собственность третьяго лица, въ такомъ случаѣ устраивать и угловой между этими владѣніями знакъ.

5) Протоколъ описанія границъ долженъ быть составленъ по крайней мѣрѣ въ трехъ экземплярахъ, изъ коихъ одинъ приобщается къ ипотечной книгѣ, а остальные два оставляются у владѣльцевъ смежныхъ имѣній, то есть одинъ въ казенномъ управле-

прѣциковъ выносить powinna; oprócz tego Kommissya Rządowa zastrzega, aby w kopce węgielne czyli narożne, koniecznie karty albo tablice z opisem kierunku granic kładzone były, po przyzwoitem ich zachowaniu wprzód w butelki; wkładanie zaś podobnych znaków w kopce ściennie, zależy od uznania tej potrzeby przez strony; gdzie linia graniczna przecina drogę główną, a zwłaszcza bitą, tam przy samej drodze może być wystawiony słup murowany z framugą, do umieszczenia obrazu świętego, w okolicy szczególnym przedmiotem modlitwy będącego, a poniżej zamurowany opis kierunku granicy. Prócz każdego załamku mają być budowane kopce lub inne znaki graniczne, na liniach prostych, przynajmniej co 50 prętów odległości wzajemnej, przy kopcach węgielnych pierwsze kopce ściennie powinny być bliżej zamieszczone. Przy narożnościach, to jest w około punktu stykania się dziedzin, należy dla każdej dziedziny dotyczącej jeden główny wystawić kopiec, w samym środku tych kopców czyli punkcie zetknięcia się granic, albo żaden znak stawiany być nie powinien, albo różniący się od kopców narożnych. Jeżeli tym znakiem będzie kopiec, w takim razie większym być powinien od innych narożnych.

W ogólności Kommissya Rządowa zastrzega: aby wszędzie, gdzie zachodzić będzie wątpliwość, co do trwałości dawniej usypanych kopców, albo gdzie już są zniszczone, tam zupełnie nowe wystawione być powinny, zwłaszcza jeżeli powiększanie podług teraźniejszego przepisu do wielkości normalnej i poprawianie nie obiecuje należytej korzyści i trwałości; wśród piasków może być łatwiej wymurowanie słupów granicznych niżeli stawianie kopców, należy to zatem od rozpoznania miejscowości.

Jeżeli po dawniejszém uregulowaniu granicy, dziedzina jaka dawniej tylko ściennie dotycząca, na własność trzeciej osoby przeszła, w takim razie obecnie narożność przy tej dziedzinie ustanowić należy.

5) Protokół opisu granic pisany być powinien przynajmniej w trzech exemplarzach, z których jeden będzie złożony do księgi hipotecznej, a dwa inne dla właścicieli dóbr graniczących, to jest

ни, а другой у сосѣдняго владѣльца; къ каждому экземпляру приобщаются планы границъ. Въ граничномъ протоколѣ описывать родъ граничныхъ знаковъ, то есть состоятъ ли они изъ насыпей, или же столбовъ, и проч.; сверхъ того, пояснять, въ который изъ этихъ знаковъ положены описанія границъ; какіе еще прибавлены признаки (мусоръ, стекло, бутылки и проч.); какъ глубоко вложены признаки въ насыпь. Подробное объясненіе всѣхъ обстоятельствъ въ протоколахъ требуется въ особенности потому, что способъ устройства межевыхъ знаковъ, указанный въ инструкціи Правительственной Комисіи, не помѣщенъ въ собраніи законовъ. Сверхъ того, показывать разстоянія между граничными знаками и направленіе граничной линіи, какъ это требуется дѣйствующими правилами. Если протяженіе границы столь незначительно, что планъ ея можетъ помѣститься на одномъ листѣ обыкновенной канцелярской бумаги, то экземпляръ плана, подлежащій представленію въ ипотеку, составить на листѣ такого же формата; въ противномъ же случаѣ, именно когда протяженіе границы болѣе значительно, такъ, что и планъ, по обыкновенному масштабу, долженъ быть также увеличенъ, — кромѣ трехъ экземпляровъ плана, по нормальному масштабу составленнаго, долженъ быть представленъ еще одинъ общій планъ, въ форматѣ канцелярскаго листа бумаги.

Что касается формы и храненія этихъ плановъ, то Землемѣръ обязанъ сообразоваться съ особою инструкціею, какая или уже существуетъ, или будетъ издана по сему предмету. Независимо отъ изложеннаго, стѣроны обязаны условиться въ протоколѣ, относительно возобновленія граничныхъ знаковъ чрезъ каждыя 25 лѣтъ, на общій счетъ, и согласиться на внесеніе сдѣланнаго описанія границъ въ ипотечную книгу.

Наконецъ, протоколы, вмѣстѣ съ планами, должны быть подписаны чиновникомъ, командированнымъ отъ Финансоваго вѣдомства, а также частнымъ владѣльцемъ и Землемѣромъ, который отвѣтствуетъ, какъ за точность проведенной границы, такъ и за вѣрность плана.

6) Составленный такимъ образомъ протоколъ долженъ быть явленъ у Регента и внесенъ въ его книги.

Если дѣйствія эти происходили вблизи города, въ которомъ находятся ипотечныя книги, то по окончаніи работъ на мѣстѣ, слѣдуетъ тотчасъ внести протоколъ объ установленіи границъ въ ипотечныя

jeden dla Skarbu, drugi dla sąsiada; a plan granicy do każdego egzemplarza protokołu powinien być dołączony. W protokole granicznym powinien być opisany rodzaj znaków granicznych, to jest czy to są kopce, słupy i t. p. jako też wymienienie do którego znaku są włożone opisy granic, jakie do kopców cechy dodatkowe są użyte, jako to: gruzы, szkło, butelki i t. p., a nawet w jakiej głębokości, zwłaszcza, że sposób budowania kopców, instrukcją Komisji Rządowej przepisany, nie będąc w prawie powszechném ogłoszony, wymaga poszczególnego objaśnienia w każdym protokole, nadto należy zamieścić odległość każdego kopca i wreszcie kierunek linii granicznej, jak to przepisami jest wskazane. Jeżeli rozciągłość granicy jest tak mała, że plan onejże na arkuszu, formatu biurowego, zmieścić się może, w takim razie jeden egzemplarz, do księgi wieczystej złożyć się mający, w tej formie sporządzony być powinien; w razie przeciwnym, gdy granica jest rozciąglejsza i plan zwyczajnej podziałki musi być większy, w takim razie, oprócz trzech egzemplarzy planu podziałki normalnej, powinien być złożony plan zbiorowy wielkości arkusza biurowego.

Co do formy zaś i zachowania tych planów, Jeometra zastosuje się do instrukcyi, jaka osobno jest lub będzie wydana. W protokole nadto powinny się strony zobowiązać do odnawiania znaków granicznych co lat 25, kosztem wspólnym i zezwolić na wniesienie tego rozgraniczenia do hipoteki.

Wreszcie protokoły powinny być wraz z planami podpisywane przez delegowanego rządowego, w imieniu Skarbu, przez właściciela prywatnego i przez Jeometrę dyrygującego, który za dokładność wyprowadzonej granicy i dokładność planu jest odpowiedzialnym.

6) Protokół w tym sposobie spisany, powinien być następnie spisany dosłownie w urzędzie aktowym, to jest przed Rejentem.

Jeżeli czynność odbywa się w bliskości miasta, w którym księgi hipoteczne znajdują się, w takim razie po skończeniu czyn-

книги, съ приобщеніемъ одного экземпляра этого протокола, для хранения въ числѣ документовъ, и одного экземпляра плана; послѣдній или приобщается къ собранію документовъ въ портфель, или хранится особо. Когда описанныя дѣйствія имѣли мѣсто въ дальнемъ разстояніи отъ города, въ которомъ находится ипотечный архивъ, въ такомъ случаѣ приглашать подлежащаго Окружного Регента, для составления не только протокола, но и проекта статьи въ ипотечномъ указателѣ. Для исполненія сего, Губернское Правленіе должно командировать чиновника, дабы сосѣдніе владѣльцы не были вынуждены нести издержки на проѣздъ. Соотвѣтственная часть издержекъ, причитающихся съ упомянутыхъ владѣльцевъ, на вознагражденіе Окружного Регента за составленіе акта и выписки (экстракта), должна быть однако отнесена на ихъ счетъ. Въ случаѣ, когда установленіе границы имѣнія, принадлежащаго Казнѣ или частному владѣльцу, произведено не на всемъ пространствѣ между угловыми знаками смежнаго владѣнія, а только въ нѣкоторой части онаго, таковое дѣйствіе не подходить подъ правила настоящаго распоряженія, и протоколы о размежеваніи не должны быть ни предъявляемы у Регента, ни вносимы въ ипотечныя книги, впредь до окончательнаго опредѣленія цѣлой боковой границы, по предварительномъ собраніи необходимыхъ матеріаловъ.

7) Всѣ издержки по устройству граничныхъ знаковъ, по размежеванію, составленію плановъ и внесенію ихъ въ ипотечныя книги, распределяются между Казною и смежными владѣльцами по поламъ. Отъ гербовыхъ пошлинъ частныя стороны освобождаются, на томъ основаніи, что настоящее разграниченіе имѣній предшествуетъ нормальному размежеванію, за которое, по силѣ ст. 124-й закона 1818 года, не полагается гербовыхъ пошлинъ.

8) Проектъ, вносимый въ ипотечный указатель, долженъ заключать въ себѣ лишь краткое содержаніе протокола о разграниченіи, безъ повторенія всѣхъ подробностей сего послѣдняго, какъ это дѣлалось и было въ нѣкоторыхъ случаяхъ замѣчено Коммисією; надлежитъ только поименовать владѣніе или владѣнія, по коимъ границы окончательно установлены и означить протяженіе граничной линіи, отдѣляющей имѣнія владѣльца, внесенныя въ одну ипотечную книгу, съ присовокупленіемъ, прямая ли эта линія, или ломанная, и съ объясненіемъ, какого рода граничные знаки, на

ности на грунціе, należy odrazu w księdze wieczystej protokół ograniczenia powtórzyć, przy złożeniu jednego exemplarza, na gruncie spisanego, do zbioru dokumentów, jak niemniej jednego exemplarza mapy, bądź do tegoż zbioru w tekę, lub osobno zachować się mającój. Jeżeli archiwum hipoteczne jest nieco odleglejsze, w takim razie za użyciem Rejenta okręgu właściwego, może być protokół spisany, a nawet projekt do wykazu hipotecznego ułożony, z upoważnieniem, dla delegowanego Rządu Gubernialnego udzielić się mającém, do wniesienia go do ksiąg wieczystych, aby tym sposobem właściciele graniczący nie byli w koniecznej potrzebie ponoszenia kosztów wyjazdu, jednakowoż w tym razie, dla zaspokojenia kosztów hipotecznych, na nich przypadających, odpowiednią kwotę Rejentowi powiatowemu, za przyjęcie aktu i ekstraktu, zaspokoić powinni. Wszakże rozgraniczenia częściowe, gdzieby cała ściana dób do jednego właściciela, to jest bądź do Skarbu, bądź do prywatnego należących, między narożnościami ustaloną nie była, nie są przedmiotem niniejszego rozporządzenia; rozgraniczenia zatem takie częściowe nie potrzebują być ani przed Rejentem spisywane, ani do hipoteki wnoszone, dopóki cała ściana graniczna ustaloną nie zostanie, a do czego wprzód materiały na gruncie zebrać należy.

7) Koszta całej czynności, to jest tak budowania znaków granicznych, jako też pomiaru, sporządzenia planów i wniesienia do ksiąg hipotecznych, Skarb poniesie z właścicielami graniczącymi po połowie. Od kosztów papieru stemplowego strony prywatne są wolne, a tém bardziej, że czynność niniejszém zarządzona uprzedza normalne rozgraniczenie, które, artykułem 124-m prawa 1818 roku, od tego rodzaju wydatków jest uwolnione.

8) Projekt do wykazu hipotecznego, stosownie do przepisów, powinien w sobie mieścić tylko treść aktu rozgraniczenia, a zatem całej jego osnowy powtarzać nie powinien, jak to Komisya Rządowa w niektórych wypadkach dostrzegła, wymienić wszakże należy imiennie wieś lub wsie, których granice są ustalone, długość linii granicznej, oddzielającej dziedziny do jednego właściciela należące i jedną księgą objęte, z dodaniem czy w linii prostej lub łamanej, rodzaj znaków granicznych, to jest czy to są

ней устроены, то есть насыпи ли это, столбы, или же валы и межи, а также числа знаковъ. При этомъ не требуется показывать ни разстояніе между отдѣльными знаками, ни изгибы граничной линіи. Писать такъ: „деревня N, или деревни NN, въ настоящей книгѣ показанныя, отграничены отъ деревни N, обозначенной въ N ипотечной книгѣ N округа, слѣдующимъ образомъ: граничная линія, начиная отъ угла деревни N, сперва между деревнями NN, а потомъ между NN, и до угла N, въ прямомъ или ломанномъ направленіи, съ юга на сѣверъ и на западъ, имѣющая протяженія N прентовъ, обозначена 30 или N насыпами, или валомъ и проч., какъ это видно изъ граничнаго протокола, хранящагося въ ипотечной книгѣ, а также и изъ межеваго плана“. Такое же краткое содержаніе, съ переменною только въ началѣ названія книги, должно быть повторено и въ ипотечномъ указателѣ другихъ имѣній, коихъ границы окончательно установлены. Если за тѣмъ казенное имѣніе граничить съ нѣсколькими имѣніями отдѣльныхъ частныхъ владѣльцевъ, для коихъ существуютъ отдѣльныя ипотечныя книги, въ такомъ случаѣ запись, подлежащая внесенію въ ипотечный указатель казеннаго имѣнія, должна быть раздѣлена на статьи или пункты, по числу отдѣльныхъ частныхъ ипотечныхъ книгъ, даже въ томъ случаѣ, когда по всѣмъ этимъ статьямъ составленъ одинъ только граничный протоколъ.

9) По окончаніи работъ, представлять въ Правительственную Коммисію выписки изъ I и II-го отдѣловъ ипотечныхъ книгъ, какъ казенныхъ имѣній, такъ и прилежащихъ къ нимъ частныхъ, а также—копію съ явленнаго у Регента граничнаго протокола, и одинъ подлинный экземпляръ протокола, составленнаго на мѣстѣ Землемѣромъ, при первоначальномъ планѣ, имъ же составленномъ.

10) Губернское Правленіе обязано немедленно, на основаніи годовыхъ рапортовъ и подлежащихъ дѣлъ, составить вѣдомость о казенныхъ имѣніяхъ, въ коихъ произведено размежеваніе, въ періодъ времени, означенный въ началѣ настоящаго распоряженія, и представить копію съ этой вѣдомости въ Правительственную Коммисію. За тѣмъ оно приглашаетъ всѣхъ сосѣднихъ владѣльцевъ имѣній и предлагаетъ имъ, не пожелаютъ ли они согласиться на полюбовное возобновленіе границъ, съ заявленіемъ о томъ, безъ платежа гербовыхъ пошлинъ, въ ипотечныхъ книгахъ; при чемъ предвѣщаетъ, что, въ случаѣ отказа, владѣльцы сн

копее lub słupy, wały albo miedze, oraz ich ilość, nie ma zatem potrzeby wymieniać, ani odległości między znakami szczególnymi, ani nachylenia każdego załamu, naprzykład: wieś N, albo wsie NN, księga niniejszą objęte, odgraniczone zostały od wsi N, w księdze wieczystej N, okręgu N, mieszczących się, a mianowicie linia graniczna, począwszy od narożności wsi NN, naprzód pomiędzy wsiami NN, później NN, aż do narożności N, w liniach prostych lub łamanych, w kierunku od południa ku północy i zachodowi, obejmująca długości prętów N, oznaczoną została 30-tu lub. . . kopcami, albo wałem i t. p. jak to bliżej objaśnia protokół graniczny, w księdze wieczystej złożony, oraz plan pomiarowy. Taką samą treść dosłownie z odmianą tylko wstępu co do nazwiska księgi powinna być powtórzoną w wykazie hypotecznym dóbr drugich, z którymi granica uregulowaną została. Jeżeli zatem dobra rządowe graniczą z kilku dziedzinami oddzielnych właścicieli albo raczej oddzielne księgi wieczyste mającemi, w takim razie treść, do wykazu hypotecznego dóbr rządowych wpisać się mająca, powinna być rozdzielona na tyle pozycyj albo ustępów, ile jest ksiąg oddzielnych prywatnych, chociażby jeden protokół graniczny był sporządzony.

9) Po dopełnieniu czynności nadesłane być powinny dla Komisji Rządowej odpis wykazów hypotecznych co do działu I i II-go, tak do dóbr rządowych jako też graniczących prywatnych, wypis z protokołu granicznego przed Rejentem zeznanego, jeden oryginalny exemplarz protokołu przez Jeometrę na gruncie spisane, wraz z pierworysem planu przezeń sporządzonego.

10) Rząd Gubernialny obowiązany jest niezwłocznie na zasadzie reportoriów, rapportów tabellarycznych rocznych, jak niemniej akt samych, ułożyć spis dóbr rządowych, od epoki na początku wymienionej rozgraniczonych, Komisji Rządowej kopię onego nadesłać, następnie zawiadamiać właścicieli sąsiednio graniczących bądź wszystkich dóbr odrazu, lub stopniowo, o deklaracyę co do dobrowolnego odnowienia granic i objawienia ich w hipotece, z uwolnieniem od opłaty stemplowej, a z zagrożeniem

будутъ побуждены къ тому судебнымъ порядкомъ. По возобновленіи границъ и заявленіи о семъ въ ипотечныхъ книгахъ, надлежитъ составить алфавитный списокъ всѣмъ отдѣльнымъ деревнямъ, фольваркамъ и имѣющимъ особое названіе усадьбамъ, границы коихъ съ частными имѣніями окончательно установлены, съ показаніемъ, къ какой экономіи они принадлежатъ, въ какомъ состоятъ уѣздъ и округъ и, наконецъ, отъ какого частнаго имѣнія отграничены.

11) Въ видахъ опредѣленія со всѣхъ сторонъ границъ имѣній и передачи плановъ, представляющихъ цѣлую окружность каждаго имѣнія, въ ипотечныя учрежденія, Правительственная Коммисія предписываетъ не приступать къ возобновленію границъ по частямъ, въ томъ случаѣ, когда вся граница или, по крайней мѣрѣ, большая часть оной уже установлена. Кроме того, Правительственная Коммисія вмѣняетъ Юридическимъ Совѣтникамъ въ обязанность, каждый разъ, когда они будутъ находиться въ имѣніи, для собранія необходимыхъ по тяжбному дѣлу справокъ, или же для наблюденія за производствомъ судебного осмотра границъ, или, наконецъ, для исполненія судебного приговора, распоряжаться о возобновленіи прежнихъ границъ смежныхъ съ Казною имѣній, согласно вышеизложеннымъ правиламъ, съ заблаговременнымъ устраненіемъ всѣхъ могущихъ возникнуть по сему предмету препятствій.

12) Въ случаѣ несогласія смежныхъ владѣльцевъ возобновить границы, на общій съ Казною счетъ, Губернское Правленіе обязано представить о томъ, съ надлежащимъ объясненіемъ, въ Генеральную Прокуратوریю, для понужденія, кого слѣдуетъ, судебнымъ порядкомъ, по смыслу ст. 646 Гражданскаго Кодекса и о семъ немедленно донести Правительственной Коммисіи. Когда со стороны владѣльца, имѣніе котораго примыкаетъ угломъ къ казенному, встрѣченъ будетъ отказъ въ содѣйствіи, начинать искъ объ опредѣленіи угловыхъ граничныхъ знаковъ, но проведеніемъ боковой границы, если только оно можетъ быть тотчасъ же исполнено, не останавливаться.

13) Такъ какъ границы между всѣми проданными и оставшимися въ вѣдѣніи Казны имѣніями повсемѣстно были уже установлены, то нынѣ, по повѣркѣ и возобновленію границъ, гдѣ окажется нужнымъ, составлять граничные протоколы лишь въ такихъ случаяхъ, когда прежній протоколъ окажется неточнымъ; во вся-

прzymusu drogą sądową w razie odmówienia; po odnowieniu granic i objawieniu ich w hipotece, powinien być ułożony spis porządkiem abecadłowym wszystkich szczegółowych wsi i folwarków albo osad, odrębne nazwiska mających, których granice od dóbr prywatnych uregulowane zostały, z wymienieniem do której ekonomii należą, w którym powiecie i okręgu są położone, z jaką dziedziną są odgraniczone.

11) Ponieważ dążyć do tego należy, ażeby dobra ze wszystkich stron miały ustalone granice, oraz aby w hipotece plan, cała obwodnię dóbr przedstawiający, mógł być złożony, dla tego Kommissya Rządowa zastrzega, ażeby nie przystępować do częściowego odnawiania granicy, kiedy cała, albo przynajmniej większa jej rozciągłość była uregulowana już, oprócz tego wkłada Kommissya Rządowa obowiązek na Radców Prawnych, ażeby za każdym zjazdem na grunt, bądź celem zbierania informacyi do processu lub dla dopilnowania wizyi sądowej, albo wreszcie do wykonania wyroku, za każdym razem dopełnili odnowienie granic dawniejszych dóbr w bliskości położonych, podług przepisu wyżej wskazanego, z téj przyczyny wcześniej przeszkody zachodzić mogące uprzętnąć i całe dzieło przygotować powinni.

12) Jeżeliby właściciele sąsiedni na odnowienie granicy wspólnym kosztem nie zgodzili się, w takim razie Rząd Gubernialny prześle akta z wyjaśnieniem do Prokuratury, w celu zmuszenia ich do téj czynności drogą sądową, zgodnie z artykułem 646-m Kodexu Cywilnego, i o tém Kommissyi Rządowej natychmiast złoży rapport; jeżeliby narożnie przytykający właściciel współdziałania odmówił, w takim razie process o ustalenie narożności ma być poparty, nie wstrzymując odznaczenia ścian, jeżeli to zaraz dopełnioném być może.

13) Ponieważ granica dóbr sprzedanych od pozostawionych przy Rządzie wszędzie była regulowana, przeto teraz po sprawdzeniu onej, i odnowieniu gdzie potrzeba, należy protokół graniczny w tym tylko razie spisać, jeżeli dawniejszy nie jest dokładny, w każdym razie wnieść go do hipoteki, podług tego jak wy-

комъ разѣ протоколъ надлежитъ вносить, согласно вышеуказанному правилу, въ ипотечную книгу. Описанія границъ между имѣніями, пожалованными и оставшимися въ вѣдѣніи Казны, были уже, въ свое время, внесены въ ипотечныя книги; болѣе подробныя объясненія по сему предмету, особенно въ отношеніи устройства крестьянъ, могутъ быть сдѣланы въ ипотечномъ указателѣ впоследствии.

14) Возобновленіе границъ, установленныхъ въ періодъ существованія бывшаго Польскаго правительства, можетъ послѣдовать не иначе, какъ съ разрѣшенія Правительственной Коммисіи, по собраніи граничныхъ документовъ и межевыхъ плановъ, осмотрѣ слѣдовъ граничныхъ знаковъ, изслѣдованіи, въ чемъ пользованіи и съ какого времени находятся имѣнія въ настоящее время, и въ чемъ владѣніи состояли прежде, наконецъ, по предварительной повѣркѣ главнымъ Землемѣромъ прежняго плана, если таковой имѣется, или составленіи новаго, когда недостающій старый планъ не можетъ быть замѣненъ экономическимъ.

О распоряженіяхъ, кои будутъ сдѣланы въ исполненіе настоящаго предписанія, Губернское Правленіе обязано донести Правительственной Коммисіи въ 20-дневный срокъ.

Варшава, 26 Мая (7 Юня) 1844 года.

№ 43,633/13,770.

№ 73.

О воспрещеніи выдавать изъ дѣлъ Губернскаго Правленія копии, могущія служить во вредъ Казны.

(18 (30) Января 1845 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Правительственною Коммисією замѣчено, что Губернскія Правленія, по требованію частныхъ лицъ, выдаютъ имъ засвидѣтельствованныя копии съ правительственныхъ распоряженій и бумагъ, составляемыхъ лишь для употребленія Казны, а также съ представленийъ въ Коммисію, по дѣламъ частныхъ лицъ, и съ полу-

зѣй wskazano. Opisy granicy między dobrami darowanemi a pozostającymi przy Skarbie, wniesione zostały do ksiąg wieczystych, szczegółowe zaś wnioski do wykazu hypotecznego, później zwłaszcza, o urządzeniu włościan będą mogły mieć miejsce.

14) Odnowienie granic, w epoce dawnego Rządu Polskiego ustalonych, może być zasadzonym tylko z upoważnienia Komisji Rządowej, po zebraniu dokumentów granicznych, planu granic, obejrzeniu śladu znaków na gruncie, wyjaśnieniu stanu używalności teraźniejszej, jako też dawniejszej, nadto i epoki, od której teraźniejsza używalność datuje się; wreszcie po sprawdzeniu poprzedniemu planu dawnego, jeżeli exystuje, przez Jeomertę dyrygującego, a po sporządzeniu nowego, jeżeli go zupełnie brakuje i planami ekonomicznymi zastąpiony być nie może. Kommissya Rządowa zamawia sobie rapport w ciągu dni 20 o działaniach, jakie Rząd Gubernialny do spełnienia niniejszego reskryptu przedsięwzięmie.

w Warszawie, dnia 26 Maja (7 Czerwca) 1844 roku.

№ 43,633/13,770.

№ 73.

Wzbronienie wydawania z akt Rządu Gubernialnego jakich- bądź kopij, któreby naprzeciw Skarbowi służyć mogły.

(d. 18 (30) Stycznia 1845 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Dostrzegając, że Rządy Gubernialne z akt swoich wydają stronom zgłaszającym się, w kopiach przez siebie poświadczonych, wypisy czynności rządowych, operatów przez Skarb dla siebie sporządzonych, przedstawień do Komisji Rządowej za stroną prywatną czynionych, a nawet reskryptów w interessach Skarbu

чаемых Губернскими Правлениями предписаний, по дѣламъ административнымъ и судебнымъ. Отъ выдачи такихъ копій Казна нерѣдко претерпѣваетъ ущербъ, такъ какъ частныя лица, получившія ихъ изъ Губернскихъ Правлений, пользуются ими, какъ доказательствомъ въ спорахъ съ Казною, а Суды, какъ видно изъ донесенія Прокураторіи, принимаютъ такія доказательства.

Вслѣдствіе изложеннаго, Правительственная Коммисія, поставляя на видъ Губернскому Правленію таковыя незаконныя дѣйствія, предписываетъ не выдавать никакихъ копій изъ дѣлъ, на будущее время. Документы, собранные Казною для собственнаго ея употребленія, должны составлять исключительную собственность ея; рапорты Губернскихъ Правлений, сверхъ изложенія дѣла, въ которомъ можетъ быть заинтересовано частное лицо, содержать въ себѣ нерѣдко и такіе предметы, относящіеся къ правительственной службѣ, кои вовсе не должны быть сообщаемы частному лицу. При разсмотрѣніи представленій Губернскаго Правленія нерѣдко случается, что Правительственная Коммисія отвергаетъ заключеніе Правленія, клонящееся въ пользу частнаго лица, сему послѣднему вовсе неизвѣстное, или имъ не показанное; за симъ сообщеніе заинтересованной сторонѣ предписанія, по такому предмету состоявшагося, можетъ имѣть весьма вредное вліяніе на дальнѣйшій ходъ дѣла, и во всякомъ случаѣ способствуетъ къ предьявленію новыхъ требованій, ведетъ къ излишней перепискѣ и затрудняетъ начальство.

Сообщая, въ подобныхъ случаяхъ, постановленія Правительственной Коммисіи, Губернское Правленіе можетъ приводить лишь такіе доводы, кои опровергаютъ представленныя частнымъ лицомъ основанія и вовсе не обнаруживаютъ клонящихся къ его пользѣ соображеній Губернскаго Правленія.

Въ заключеніе, Правительственная Коммисія строжайше предписываетъ Губернскому Правленію не выдавать, подъ опасеніемъ отвѣтственности, ни подъ какимъ предлогомъ и ни въ какомъ случаѣ, частнымъ лицамъ такихъ изъ дѣлъ своихъ копій бумагъ, кои могутъ быть употреблены сими лицами во вредъ Казнѣ. Въ случаяхъ обнаруженія противныхъ настоящему распоряженію дѣйствій, Губернское Правленіе подвергнется строгой отвѣтственности за всѣ произшедшіе отъ того для Казны потери и убытки.

Для надлежащаго исполненія настоящаго распоряженія, Гу-

Крѣстства, такъ на drodze администратыяной jako też sądowej pertraktowanych, otrzymywanych, a to niekiedy z wyraźnym uszczerbkiem praw Skarbu, bo interessanci następnie pozyskane od Rządów Gubernialnych komunikaty, składają za dowody, na przeciw Skarbowi walczące, i za takowe przez Sądy uznawane, jak o tém Kommissya Rządowa niedawno od Prokuratorji w Krѣstwie otrzymała doniesienie; Kommissya Rządowa zwraca uwagę Rządu Gubernialnego na niewłaściwość takiego postępowania, z poleceniem najściślejszego przestrzegania, iżby na przyszłość podobne zdarzenia nie miały miejsca. Materyały przez Skarb dla swego użytku zebrane, wyłączną tegoż stanowią własność; raporty Rządów Gubernialnych obok przedstawień interesu stronę obchodzącego, obejmują nieraz inne przedmioty, jako to służbowe, któreby nie należało osobom prywatnym komunikować. W decydowaniu wniosków Rządu Gubernialnego wydarza się często, iż Kommissya Rządowa zbija motywa za przychyleniem się do żądania stron, przez Rządy Gubernialne przytoczone, a przez interessantów nieznanе, lub nieprzywiedzione; doręczanie więc im reskryptów w tej mierze zapadłych, szkodliwy wpływ na dalszy bieg interesów wywrzeć może, a w każdym razie daje sposobność do nowych reklamacyj, a ztąd niepotrzebnych korespondencyj i zatrudnień Władz.

W takichъ затѣмъ wypadkachъ Rząd Gubernialny zawiadamiającъ stronę prywatną o decyzyi Kommissyi Rządowej, może przytoczyć te motywa, które odpierają zasady przez stronę przywiedzione, a nie wykrywają uwagъ samego Rządu Gubernialnego, na korzyść jejъ przywiedzionychъ.

Temi okolicznościami powodowana Kommissya Rządowa, wy-daje niniejszymъ najmocniejszy zakazъ wydawania z aktъ Rządów Gubernialnych, w jakimkolwiekъ bądźъ względzie i drodze, kopij, któreby naprzeciwъ Skarbowi stawiane być mogły, z тѣмъ wyraźnymъ zastrzeżeniemъ, że w razie dopuszczenia się przeciwnego obecnemu rozporządzeniu postępowania, Rząd Gubernialny za wszelkie szkody i straty skarbowe, jakieby ztądъ wynikać mogły, do surowej odpowiedzialności pociągniętymъ zostanie.

Dla zapewnienia skutku tego reskryptu, Rząd Gubernialny

бернское Правленіе обязано объявить объ ономъ подвѣдомствен-
ному ему Финансовому Отдѣленію, съ донесеніемъ о послѣдую-
щемъ Правительственной Коммисіи.

Варшава, 18 (30) Января 1845 года.

№ 5,407/1,621.

№ 74.

Объ ускореніи высылки въ Прокураторію судебныхъ дѣлъ
по предметамъ, защитѣ ея подлежащимъ.

(7 (19) Января 1846 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

При отсутствіи положительнаго закона, коимъ опредѣлялась
бы, по дѣламъ между Казною, гминами и институтами съ одной
стороны, и частными лицами съ другой, недѣйствительность
исковъ и рѣшеній, предъявляемыхъ не прямо въ Прокурато-
рію, — тяжущіяся лица, дабы лишити сію послѣднюю воз-
можности своевременно принять законныя мѣры къ защитѣ
Казны, предъявляютъ рѣшенія и другіе судебные акты
въ Губернскія Правленія, принимая ихъ за тяжущуюся сто-
рону, а Прокураторію только за защитника. Губернскія Правле-
нія, съ своей стороны, иногда сообщаютъ такіе акты въ Проку-
раторію несвоевременно, а иногда и вовсе не доставляютъ ихъ
туда и даже не увѣдомляютъ о предъявленіи оныхъ, какъ это
оказывается изъ полученнаго Правительственною Коммисіею Фи-
нансовъ и Казначейства донесенія Прокураторіи отъ 28 Ноября
(10 Декабря) минувшаго года, за № 27,206.

Въ предупрежденіе могущихъ возникнуть отъ изложеннаго
вредныхъ для Казны послѣдствій, Правительственная Коммисія
предписываетъ Губернскому Правленію, чтобы оно всѣ пред-
ставляемые въ оное судебные акты по дѣламъ, подлежащимъ за-
щитѣ Прокураторіи, немедленно препровождало въ сію послѣд-
нюю, не далѣе, какъ въ восьмидневный срокъ со времени полу-

пода takowy do wiadomości całemu swemu Wydziałowi Skarbo-
wemu, i o tém złożyć Kommissyi Rządowej rapport jest obowią-
zany.

w Warszawie, d. 18 (30) Stycznia 1845 r.

Nr. 5,407/1,621.

№ 74.

Zalecenie pośpiechu w odsyłaniu akt sądowych do Prokura-
toryi w sprawach jęj obronie poruczonych.

(d. 7 (19) Stycznia 1846 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Gdy niemasz wyraźnego przepisu, któryby polecał pod-
nieważnością doręczać Prokuratorji pozwy i wyroki wyda-
wane w sprawach Skarbu, gmin i instytutów z prywatnemi
osobami wiedzionych, przeto przeciwne strony w celu spre-
kludowania Prokuratorji w możności przedsiębrania środków
prawnych w obronie Skarbu, uważając Prokuratorję wyłącznie
za Obronę, doręczają wyroki lub inne jakie akta sądowe Rządowi
Gubernialnym, jako stronom, które częstokroć zbyt późno lub
wcale nie tylko nie przesyłają tych aktów, ale nawet o dopełnio-
nych wręczeniach żadnej Prokuratorji wiadomości nie udzielają.
O czém Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu z przedsta-
wienia Prokuratorji z dnia 28 Listopada (10 Grudnia) r. z.
Nr. 27,206 ma wiadomość.

W celu zatem zapobieżenia mogącym ztąd wyniknąć skut-
kom, poleca Rządowi Gubernialnemu, aby doręczane sobie wszel-
kie akta sądowe w sprawach do obrony Prokuratorji należących,
bez najmniejszej straty czasu wprost Prokuratorji przesyłał i czu-
wał jak najtroskliwiej, aby expedycye w tym przedmiocie wycho-
dzące najdalęj w dniach 8 od doręczenia, z jego biura wyexpe-

ченія подобныхъ заявленій. За всякое по сему предмету упущеніе и вредныя послѣдствія, могущія произойти отъ неисполненія настоящаго предписанія, Губернское Правленіе подвергнуто будетъ законной отвѣтственности.

О объявленіи сего распоряженія по Канцеляріи, Губернское Правленіе обязывается донести въ теченіе 10 дней.

Варшава, 7 (19) Января 1846 года.

№ 104,221.

№ 75.

О доставленіи Прокураторіею Губернскимъ Правленіямъ свѣдѣній объ окончательныхъ судебныхъ рѣшеніяхъ по спорамъ о владѣніи и правѣ собственности, тотчасъ по полученіи сихъ свѣдѣній отъ своихъ Защитниковъ.

(11 (23) Іюня 1846 года.)

Н Губернскому Правленію.

ПРАВИТЕЛЬСТВЕННАЯ КОМИССІЯ ФИНАНСОВЪ И КАЗНАЧЕЙСТВА.

Вслѣдствіе представленія *Н Губернскаго Правленія* отъ 22 Апрѣля (4 Мая) сего года, за № 16,421/1,106, о томъ, что Губернскія Правленія получаютъ отъ Прокураторіи свѣдѣнія объ окончательныхъ судебныхъ рѣшеніяхъ, послѣдовавшихъ по спорамъ о владѣніи и правѣ собственности, въ то время, когда рѣшеніе препровождается имъ для исполненія, Правительственная Коммисія, вмѣстѣ съ симъ, предложила Прокураторіи, чтобы она увѣдомляла Губернскія Правленія о содержаніи этихъ рѣшеній, тотчасъ по полученіи свѣдѣній о томъ отъ своихъ Защитниковъ.

О чемъ Правительственная Коммисія даетъ знать Губернскому Правленію.

Варшава, 11 (23) Іюня 1846 года.

№ 40,422/10,888.

dyowane zostały. Najmniejsze w tym punkcie uchybienie karze będzie ulegać, a za wszelkie złe skutki, z uchybienia tego rozporządzenia wynikłe, Rząd Gubernialny stanie się odpowiedzialnym.

О ogłoszeniu tego rozporządzenia w biurze swoim w dniach dziesięciu donieść pośpieszy.

w Warszawie, d. 7 (19) Stycznia 1846 r.

Nr. 104,221.

№ 75.

Rozporządzenie, iż o wyrokach stanowczo zapadłych w sprawach possessoryjnych i petytoryjnych, Prokuratora udzielać ma Rządowi Gubernialnym wiadomość, skoro tylko otrzyma ją od swoich obrońców.

(d. 11 (23) Czerwca 1846 roku)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Powodowana przełożeniem Rządu Gubernialnego *N*, z dnia 22 Kwietnia (4 Maja) r. b. Nr. 16,421/1,106, że o wyrokach stanowczo zapadłych w sprawach possessoryjnych i petytoryjnych otrzymują Rządy Gubernialne wiadomości od Prokuratorji wtenczas, gdy wyrok do wykonania jest im przesyłany, Kommissya Rządowa wezwała pod dniem dzisiejszym Prokuratorję, aby o osnowie tych wyroków bezzwłocznie Rządowi Gubernialnym udzielała wiadomość, skoro ją od obrońców swoich otrzyma. O tém więc zarazem zawiadamia Rząd Gubernialny.

w Warszawie, d. 11 (23) Czerwca 1846 r.

Nr. 40,422/10,888.

№ 76.

Определение о томъ, что Казна Царства Польскаго, по внесении на хранение въ Земское Кредитное Общество суммы 12,000 руб. сер. въ закладныхъ листахъ, освобождается отъ представления залоговъ къ торгамъ при продажѣ Земскимъ Кредитнымъ Обществомъ имѣній, на коихъ числятся казенные долги.

(13 (25) Апрѣля 1849 года.)

(Помѣщено въ Сборникъ административныхъ постановлений Царства Польскаго, по вѣдомству Финансовъ, о взиманіи и взысканіи казенныхъ податей и сборовъ, подъ № 37.)

№ 77.

О порядкѣ защиты казенныхъ дѣлъ въ Губернскомъ Правленіи.

(19 (31) Декабря 1852 года.)

В Губернскому Правленію.

ПРАВИТЕЛЬСТВЕННАЯ КОММИСИЯ ФИНАНСОВЪ И КАЗНАЧЕЙСТВА.

При разсмотрѣніи и рѣшеніи производимыхъ, на основаніи постановленія Намѣстника въ Царствѣ отъ 18 Іюля 1818 года, дѣлъ между Казною и гминами или правительственными институтами, замѣчено: что интересы Казны Царства, въ обоихъ качествахъ, истца и отвѣтчика, не защищаются надлежащимъ образомъ; что, по дѣламъ Отдѣленія казенныхъ имуществъ и лѣсовъ, чиновники Лѣснаго и Экономическаго вѣдомствъ нерѣдко, какъ это въ особенности случалось въ бывшихъ Воеводскихъ Коммисіяхъ, готовятъ защиту казеннаго интереса, не собравъ предварительно всѣхъ нужныхъ доказательствъ и не обратясь къ участию Юридическаго Совѣтника. Отъ этого происходятъ не только затрудненія, встрѣчаемыя командированными отъ Правительственной Коммисіи чиновниками, при разсмотрѣніи такихъ дѣлъ, но и значительныя замедленія, такъ какъ весьма часто ока-

№ 76.

Urządzenie, iż Skarb Królestwa po złożeniu w depozyt Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego summy rs. 12,000 w listach zastawnych, wolny jest od składania vadium do licytacji dóbr, Skarbowi zadłużonych, a wystawionych na sprzedaż przez Towarzystwo Kredytowe Ziemskie.

(d. 13 (25) Kwietnia 1849 r.)

(Znajduje się w Zbiorze przepisów administracyjnych Królestwa Polskiego Wydziału Skarbowego, pod tytułem „O exekucyi podatków i należności skarbowych“, pod Nr. 37.)

№ 77.

Rozporządzenie dotyczące postępowania w Rządzie Gubernialnym w obronie spraw Skarbu.

(d. 19 (31) Grudnia 1852 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Przy instrukcyi i decydowaniu spraw Skarbu Królestwa z gminami i instytucjami rządowymi, w drodze postanowienia Namiestnika Królewskiego z dnia 18 Lipca 1818 roku wytoczonych, spostrzegać się daje, że Skarb Królestwa bądź jako powód, bądź jako strona pozwana, nie jest bronionym w sposób odpowiedni, że w sprawach Wydziału Dóbr i Lasów Rządowych, niekiedy służba ekonomiczna lub leśna, jako to szczególnie dawniej w b. Kommissyach Wojewódzkich miało miejsce, obronę za Skarbem wygotowywa, bez należytego wyczerpania wszelkich środków w zebraniu dowodów, oraz bez wpływu i udziału Rady Prawnego, co staje się powodem trudności, jakich delegowani Kommissyi Rządowej

O dobrach rządowych.

зывается необходимость дополнять дѣла, или даже собирать относящіеся къ онымъ документамъ.

Вслѣдствіе изложеннаго, Правительственная Коммисія, въ дополненіе къ предписанію своему отъ 11 (23) Мая 1840 года, за № 37,252/11,052, предписываетъ Губернскому Правленію: на будущее время, составленіе жалобъ и отвѣтовъ на оныя по вышеозначеннымъ дѣламъ, поручать, по собраніи въ подлежащемъ Отдѣленіи надлежащихъ справокъ, Юридическому Совѣтнику; отвѣтныя же бумаги, по коллегіальномъ разсмотрѣніи оныхъ въ Губернскомъ Правленіи, передавать въ Административное Отдѣленіе не прежде, какъ по предварительномъ представленіи оныхъ въ засвидѣтельствованныхъ копіяхъ или въ подлинникахъ, съ документами, въ Правительственную Коммисію и по признаніи ихъ ею достаточными.

Исполненіе настоящаго распоряженія возлагается на Финансоваго и Юридическаго Совѣтниковъ, подъ личною ихъ отвѣтственностію.

Варшава, 19 (31) Декабря 1852 года.

№ 126/13.

№ 78.

Распоряженіе о судебныхъ издержкахъ и денежныхъ взысканіяхъ по дѣламъ о подуховныхъ имуществахъ.

(17 (29) Октября) 1853 года.)

Въ Прокураторію Царства Польскаго.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Разсмотрѣвъ представленія Прокураторіи отъ 28 Мая (9 Юна) 1840 г., за № 14,278, и отъ 22 Апрѣля (4 Мая) 1852 года, за № 6,193, а также распоряженіе, указывающее, какимъ образомъ должны быть покрываемы судебныя издержки и назначаемы денежные пени по дѣламъ о подуховныхъ имуществахъ, Правительственная Коммисія постановила, чтобы отнынѣ всѣ дѣла, касающіяся общихъ духовныхъ капиталовъ, въ отношеніи гербовой бумаги и судебныхъ издержекъ считались наравнѣ съ казенны-

знаходя, при ocenianіи инструкци такихъ справъ, и знакомитѣй прzerwłoki, że z tѣj przyczyny najczęściej uzupełnianie instrukcyi, a nawet poszukiwanie dokumentów bywa nakazywanem.

Tѣm powodowana Kommissya Rządowa, w następstwie re-skryptu swego z dnia 11 (23) Maja 1840 r. Nr. 37,252/11,052 poleca Rządowi Gubernialnemu, aby na przyszłość tak skargi, jako też odpowiedzi na takowe, co do spraw w mowie będących, po wygotowaniu informacyi przez właściwy oddział służby, poruczał swemu Radcy Prawnemu, jak niemniej, aby pisma obrończe, rozpoznane przez siebie kollegialnie, nie wprzód doręczał swemu Wydziałowi Administracyjnemu do dalszego użytku, dopóki takowe w kopiach wierzytelnych lub oryginalne z dowodami nie przeszły Kommissyi Rządowej, i takowe przez Kommissyę Rządową za dostateczne uznane zostaną.

Skutku niniejszego zarządzenia Kommissya Rządowa oczekuje, pod osobistą odpowiedzialnością Radcy Skarbowego i Radcy Prawnego, za skutki przeciwnego temu postępowania.

w Warszawie, d. 19 (31) Grudnia 1852 r.

Nr. 126/13.

№ 78.

Rozporządzenie o kosztach i karach sądowych, w sprawach o fundusze po duchowieństwie suppressowanem.

(d. 17 (29) Października 1853 r.)

Do Prokuratoryi w Królestwie.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Roztrząsnawszy przełożenia Prokuratoryi z dnia 28 Maja (9 Czerwca) 1840 roku Nr. 14,278 i z dnia 22 Kwietnia (4 Maja) 1852 roku Nr. 6,193, oraz wydane w tѣj mierze rozporządzenia, wskazujące, w jaki sposób mają być zaspakajane koszta i kary sądowe w sprawach o fundusze suppressyjne, Kommissya Skarbu postanowiła, aby odtąd wszelkie sprawy, dotyczące funduszu ogólnoreligijnego, pod względem stempla i kosztów sądowych,

ми дѣлами, то есть, чтобы издержки въ дѣлахъ подобнаго рода, опредѣляемыя въ пользу Казны, подлежали погашенію.

Настоящее распоряженіе Прокураторія обязана принять къ руководству, на будущее время, и на этомъ основаніи не только слѣдующіе 3 руб. 22 $\frac{1}{2}$ коп. сер. за негербовую бумагу въ искѣ противъ владѣльца и крестьянъ имѣнія Старосѣдлице, но и всѣ другія этого рода деньги, присужденныя ко взысканію съ духовныхъ имуществъ, представлять къ погашенію, установленнымъ порядкомъ.

Варшава, 17 (29) Октября 1853 года.

№ 47,705/14,598.

№ 79.

О томъ, что для производства размежеванія казенныхъ земель, на основаніи судебныхъ рѣшеній, должны быть употреблены казенные Землемѣры.

(3 (15) Декабря 1858 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Удостоившись, что работы, производимыя вольно-практикующими Землемѣрами и Инженерами, часто бываютъ неточны, вслѣдствіе чего возникаютъ недоумѣнія и споры, устраненіе которыхъ представляетъ большія затрудненія, Правительственная Коммисія постановила, чтобы отмежеваніе казенныхъ и состоящихъ въ казенномъ управленіи имѣній отъ другихъ помѣстій впредь поручаемо было Землемѣрамъ и Ревизорамъ размежеванія, числящимся при Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства. Поэтому предписывается Губернскому Правленію принять настоящее распоряженіе къ руководству.

Варшава, 3 (15) Декабря 1858 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ

(подписано) *Гуминскій.*

№ 72,667/35,617.

уважаны были на равни съ делами интересующими Скарбъ Крѣстова, то есть, чтобы издержки въ дѣлахъ подобнаго рода, опредѣляемыя въ пользу Казны, подлежали погашенію.

uwazane były na równi ze sprawami interessującymi Skarb Królestwa, to jest, aby koszta w sprawach tego rodzaju, zasądzone dla Skarbu, podlegały umorzeniu. Do téj więc decyzji Prokuratora odtąd ściśle stosować się będzie, i na téj zasadzie nietylko należące się rub. sr. 3 kop. 22 $\frac{1}{2}$, za stemple nie użyte do sprawy przeciw właścicielowi i właścianom dóbr Starosiedlice, ale i inne wszelkie tego rodzaju koszta, jeżeli są zasądzone na fundusze po duchowieństwie supprimowanym, w zwykłej drodze do umorzenia przedstawi.

w Warszawie, d. 17 (29) Października 1853 r.

Nr. 47,705/19,598.

№ 79.

Do czynności rozgraniczenia dóbr rządowych, na zasadzie wyroków sądowych, mają być używani Jeometrye rządowi.

(d. 3 (15) Grudnia 1858 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Przekonawszy się, że czynności, przez Jeometrów wolno-praktykujących i Inżynierów wykonywane, bywają często niedokładne, z czego w następstwie powstają kwestye i spory trudne do usunięcia, Kommissya Rządowa postanowiła, aby do rozgraniczeń pomiędzy dobrami rządowymi i pod administracyą Skarbu zostającymi a innemi, używani byli odtąd Jeometrye i Rewizorowie pomiarów, przy Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu zostający. Poleca więc Rządowi Gubernialnemu aby się do tego zastosował.

w Warszawie, dnia 3 (15) Grudnia 1858 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Guminski.*

Nr. 72,667/35,617.

№ 80.

Объясненіе о порядкѣ покрытія расходовъ на командировки по размежеванію казенныхъ имѣній съ частными.

(5 (17) Января 1860 года.)

№ Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

По возбужденному Плоцкимъ Губернскимъ Правленіемъ вопросу: слѣдуетъ ли, при размежеваніи казенныхъ имѣній съ частными, назначать деньги на разъѣзды и другія надобности Экономическаго Ассесора или другаго, командированнаго со стороны Правительства лица, когда владѣлецъ имѣнія, подлежащаго разграниченію, обязанъ принять на себя, по добровольному соглашенію, или на основаніи существующихъ правилъ, половину означеннаго расхода, Правительственная Коммисія, принявъ въ соображеніе, что чиновникъ, назначенный отъ Правительства для установленія границъ между казенными и частными имѣніями, представляетъ собою какъ бы уполномоченнаго, дѣйствующаго отъ имени своего довѣрителя, и что посему, въ случаѣ еслибы Казна стала требовать вознагражденія за подобныя издержки, владѣлецъ частнаго имѣнія имѣлъ бы полное право предъявить съ своей стороны такія же требованія, признала, что не слѣдуетъ обращать на владѣльцевъ частныхъ имѣній расходовъ по путевымъ и инымъ издержкамъ Экономическаго Ассесора или другаго лица, командированнаго для размежеванія. Что касается однако издержекъ, по размежеванію, казеннаго Землемѣра, дѣйствующаго для обѣихъ сторонъ, то расходы сіи должны быть въ половинѣ пополняемы владѣльцами частныхъ имѣній.

Увѣдомля Губернское Правленіе о настоящемъ распоряженіи, Правительственная Коммисія предписываетъ принять оное къ руководству во всѣхъ подобныхъ случаяхъ.

Варшава, 5 (17) Января 1860 года.

№ 47,504/22,098.

№ 80.

Objaśnienie, w jaki sposób mają być likwidowane koszta zjazdu i czynności przy rozgraniczeniu dóbr rządowych od prywatnych.

(d. 5 (17) Stycznia 1860 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Z powodu przedstawienia przez Rząd Gubernialny Płocki czy przy rozgraniczeniu dóbr rządowych od prywatnych, mają być likwidowane koszta zjazdu i czynności Assessora Ekonomicznego, lub innego delegowanego ze strony Skarbu wtenczas, kiedy rozgraniczający się właściciel dóbr prywatnych, połowę kosztów téj czynności, bądź według dobrowolnej umowy, lub z przepisów prawa ponieść jest obowiązany; Kommissya Rządowa wiawszy na uwagę, że delegowany ze strony Skarbu do rozgraniczenia dóbr rządowych od prywatnych jest właściwie stroną, występuje bowiem w imieniu dziedzica dóbr, gdyby więc za zjazd jego i zatrudnienie, Skarb likwidował sobie należność, to wzajemnie i właściciel dóbr prywatnych miałby prawo za swoje działanie lub owego pełnomocnika zakładać pretensye, i wliczać do ogółu kosztów rozgraniczenia, uznała, iż koszta zjazdu i czynności Assessora Ekonomicznego, lub innego delegowanego, przy rozgraniczeniu, nie mają być likwidowane, i od strony prywatnej wymagane, wszakże koszta czynności Jeometry rządowego do rozgraniczenia użytego, jako działającego dla stron obu, likwidowane i z strony prywatnej w połowie ściągane być winny.

Zawiadamiając o tém Rząd Gubernialny, Kommissya Rządowa poleca mu, zastosowanie tego przepisu, przy każdej podobnej okoliczności.

w Warszawie, d. 5 (17) Stycznia 1860 r.

Nr. 47,504/22,098.

№ 81.

**Распоряженіе о передачѣ судебныхъ приговоровъ Судебнымъ
Приставамъ, для приведенія ихъ въ исполненіе.**

(6 (18) Августа 1860 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Во избѣжаніе того, чтобы экзекуціи, назначаемыя по судебнымъ приговорамъ, для истребованія отъ неисправныхъ и не представляющихъ достаточнаго обезпеченія должниковъ, не были производимы напрасно и не причиняли Казнѣ безвозвратныхъ издержекъ, Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію, дабы оно, по полученіи распоряженія о назначеніи экзекуціи, какъ только убѣдится въ томъ, что должникъ, не имѣя никакой недвижимости и вообще никакихъ источниковъ дохода, не будетъ въ состояніи уплатить слѣдующія Казнѣ деньги, всякій разъ, посредствомъ полицейской власти разузнавало о состояніи должника; послѣ чего Губернское Правленіе къ такимъ только должникамъ обязано назначать экзекуціи, которые, по собраннымъ свѣдѣніямъ, окажутся достаточно состоятельными для уплаты слѣдуемыхъ съ нихъ денегъ.

Исключеніе изъ сего правила можетъ быть допущено только по заочнымъ рѣшеніямъ, состоявшимся противъ стороны, не избравшей Защитника, такъ какъ таковыя рѣшенія, согласно 156 статьѣ Устава Гражданскаго Судопроизводства, должны быть приводимы въ исполненіе до истеченія 6 мѣсяцевъ со дня постановленія рѣшенія, и именно на тотъ случай, когда можно опасаться, что свѣдѣнія о состояніи должниковъ не могутъ быть собраны до истеченія означеннаго срока, а между тѣмъ рѣшеніе потеряло бы свою силу.

Разслѣдованіе о состоятельности должника должно быть производимо, безъ объясненія причинъ, по которымъ оно назначено.

Еслибы полиція убѣдилась въ совершенной несостоятельности должника, то она обязана предложить ему истребовать свидѣтельство о бѣдности и, по полученіи такового, представить оное при рапортѣ.

№ 81.

Rozporządzenie, dotyczące oddawania Komornikom sądowym, do exekucyi, wyroków sądowych.

(d. 6 (18) Sierpnia 1860 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Dla zapobieżenia, aby ekwucye przedsiębrane z wyroków sądowych, o koszta lub inne należności skarbowe, do dłużników nie przedstawiających dostatecznej odpowiedzialności, nie były daremne i nie narażały Skarbu na niepowrotne wydatki ekwucyjne, Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu, aby, otrzymawszy wyrok do zarządzenia ekwucyi, skoro z komparacyi onego przekona się, iż dłużnik nie jest właścicielem ani posiadaczem nieruchomości, a z innego jakiegokolwiek bądź źródła nie będzie miał pewności, iż posiada zamożność odpowiednią dochodzonej należności, za każdym razem zarządzał, za pośrednictwem Władz policyjnych, sprawdzenie stanu majątku dłużnika i przeciw takim tylko dłużnikom ekwucye Komornikom poruczał, względem których osiągnięcie pewności, że należność skarbowa może być od nich odzyskana.

Wyjątek stanowi się co do wyroków zaocznych, pozyskanych przeciw stronie nie mającej ustanowionego obrońcy, które stosownie do artykułu 156-go Kodexu postępowania sądowego, winny być ekwutowane przed upływem sześciu miesięcy od daty ich wydania, a to na taki wypadek, gdyby zachodziła obawa, że przed tym terminem nie dadzą się zebrać potrzebne wiadomości o zamożności dłużnika i wyrok przez to może być narażony na upadek.

Sprawdzenie zamożności dłużnika zarządzanem być ma bez wymienienia powodu tego sprawdzenia.

Gdyby Władze policyjne znalazły dłużnika zupełnie niezamożnym, nieposiadającym żadnych przedmiotów zajęciu ulegających, obowiązane są wezwać go o natychmiastowe pozyskanie świadectwa ubóstwa w formie przepisanej, i świadectwo takie dołączyć do swego raportu.

Еслибы означенное свидѣтельство не могло быть истребовано, а между тѣмъ полиція представила донесеніе, что должникъ дѣйствительно не имѣетъ никакихъ капиталовъ и движимаго имущества, на которые можно бы было наложить секвестръ, въ такомъ случаѣ Губернское Правленіе обязано распорядиться о назначеніи во всемъ Царствѣ судебнаго и административнаго изслѣдованія о состояніи должника.

Представленіе объ освобожденіи несостоятельныхъ должниковъ отъ взысканія слѣдующихъ съ нихъ Казнѣ денегъ могутъ быть дѣлаемы только на основаніи свидѣтельства о бѣдности, или на основаніи вышеупомянутаго изслѣдованія.

При производствѣ разслѣдованія о состояніи должника, можно узнать и о мѣстопробываніи его; если бы же не представлялось надобности дѣлать разслѣдованіе о состоятельности должника, а онъ между тѣмъ перемѣнилъ мѣсто жительства, означенное въ судебномъ рѣшеніи, и Судебный Приставъ отыскать его не могъ, въ такомъ случаѣ экзекуція должна быть приостановлена до тѣхъ поръ, пока Губернское Правленіе административнымъ порядкомъ не узнаетъ его мѣстопробыванія.

Еслибы, вслѣдствіе не соблюденія вышеизложенныхъ правилъ, Казна вовлечена была въ расходы по взысканію, которые не могутъ быть возмѣщены должникомъ, въ такомъ случаѣ виновный обязанъ будетъ удовлетворить понесенныя издержки.

Варшава, 6 (18) Августа 1860 года.
№ 41,396/18,496.

№ 82.

Объясненіе о томъ, какъ слѣдуетъ поступать въ случаѣ незаконнаго завладѣнія крестьянами казенными землями.

(8 (20) Января 1865 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Введеніе въ дѣйствіе Высочайшихъ указовъ отъ 19 Февраля (2 Марта) 1864 года, объ устройствѣ крестьянъ, вообще поручено особо установленнымъ для сего властямъ, а именно Учре-

Jeżeli świadectwo ubóstwa nie mogłoby być pozyskane, a pomimo to Władze policyjne doniosły o nieposiadaniu przez dłużnika żadnych funduszów i ruchomości, do zajęcia kwalifikujących się, w takim razie Rząd Gubernialny obowiązany zarządzić śledztwo majątku dłużnika w całym kraju, tak administracyjne jak sądowe.

Wnioski o zaniechanie dochodzenia poszukiwanej należności, dla niemożności jej odzyskania, mogą być czynione jedynie na podstawie świadectwa dłużnika, lub na zasadzie wzmiankowanego śledztwa, przekonywającego o niewynalezieniu żadnych jego funduszów.

Śledząc stan majątkowy dłużnika, tém samém powźmie się wiadomość o miejscu jego pobytu; gdyby jednakże nie zachodziła potrzeba śledzenia zamożności dłużnika, a ten zmienił zamieszkanie w wyroku wymienione, i Komornik nie znalazł go w takowém, dalsza ekzekucya powinna być wstrzymana, dopóki Rząd Gubernialny, w drodze administracyjnej, nie wykryje miejsca jego pobytu.

Gdyby przez niezachowanie ostrożności, niniejszém rozporządzeniem przepisanych, Skarb został narażony na koszta ekzekucyjne, odzyskać się od dłużnika nie dające, w takim razie winny takiego postąpienia koszta poniesione obowiązany będzie zapłacić.

w Warszawie, d. 6 (18) Sierpnia 1860 r.

№ 41,396/18,496.

№ 82.

Objaśnienie, jak należy postępować, wrazie nieprawego zajęcia przez włościan gruntów skarbowych.

(d. 8 (20) Stycznia 1865 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Wprowadzenie w wykonanie ukazów z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 roku, o urządzeniu włościan w ogólności, poruczonemu zostało oddzielnym do tego ustanowionym Władzom, to jest

дительному Комитету и Комисіямъ по крестьянскимъ дѣламъ. Въ подробности же, на основаніи статьи 17-й указа о порядкѣ введенія въ дѣйствіе новыхъ о крестьянахъ постановленій, къ симъ послѣднимъ Комисіямъ относится между прочимъ: „ислѣдованіе споровъ и жалобъ между владѣльцами и крестьянами о правахъ послѣднихъ на разнаго рода угодья (сервитуты), объ усадьбахъ и земляхъ, подлежащихъ или подлежащихъ дѣйствію указа объ устройствѣ крестьянъ, о произведенныхъ, не на законномъ основаніи, обмѣнахъ земель крестьянскихъ на фольварочныя, о переносѣ усадебъ и т. п.“

Учредительный Комитетъ, въ развитіе упомянутой статьи указа, постановленіями своими, изложенными въ статьяхъ 118 и 127-й журналовъ его засѣданій, а именно первымъ утвердилъ правила о порядкѣ разбора дѣлъ о поземельныхъ правахъ крестьянъ, послѣднимъ же распредѣлилъ дѣйствія по упомянутымъ дѣламъ между Комиссарами и Комисіями по крестьянскимъ дѣламъ. Постановленія эти помѣщены въ номерахъ 211, 212 и 214 Варшавскаго Дневника за 1864 годъ, и изъ нихъ Губернское Правленіе обязано ближе ознакомиться съ содержаніемъ оныхъ. Въ этомъ мѣстѣ Правительственная Комисія ограничивается оговоркою, что на основаніи статьи 127-й упомянутыхъ постановленій, разрѣшеніе возникшихъ между помѣщиками и крестьянами споровъ о томъ, подлежатъ ли, или не подлежатъ обращенію въ собственность послѣднихъ занимаемая ими усадьбы и земли, равно какъ и передача крестьянамъ всѣхъ тѣхъ усадебъ и земель, которыя, при рѣшеніи вышеупомянутыхъ споровъ, признаны будутъ подлежащими обращенію въ крестьянскую собственность, а также отграниченіе тѣхъ усадебъ и земель отъ фольварочныхъ угодій—предоставлено вѣдѣнію Комиссаровъ, на рѣшенія которыхъ могутъ быть приносимы жалобы въ Комисію по крестьянскимъ дѣламъ, а сіи послѣднія постановляютъ окончательныя опредѣленія по этимъ предметамъ.

Въ связи со спорами о правѣ собственности на земли, происходящими между владѣльцами и крестьянами, въ случаѣ, еслибы сіи послѣдніе, не ожидая рѣшенія по этимъ дѣламъ подлежащаго начальства, самовольно захватили въ свое пользованіе земли, на которыя предъявленъ ими споръ, состоитъ вопросъ о вознаграж-

Комитетови Urządzącemu i Kommissyom do spraw włościańskich. W szczególności z mocy artykułu 17-go ukazu o sposobie wprowadzenia w wykonanie nowych ustaw o włościanach, do tych ostatnich należy pomiędzy innemi: „dochodzenie sporów i zażaleń między dziedzicami a włościanami o prawa tych ostatnich do różnego rodzaju służebności, o osady i grunta podpadające lub nie podpadające pod moc ukazu o urządzeniu włościan, o dokonane z pominięciem przepisów zamiany gruntów włościańskich na folwarczne, o przeniesienie osad i t. p.“

W rozwinięciu pomienionego artykułu pozycyą 118-ą swoich postanowień, Urządzący Komitet zatwierdził przepisy postępowania w sprawach dotyczących praw gruntów włościan, a następnie w pozycyi 127-jej tychże postanowień, ustanowił rozdział czynności odnoszących się do rzeczonych spraw pomiędzy Kommissarzy i Kommissyę do spraw włościańskich. Postanowienia te zamieszczone są w numerach 211, 212 i 214-m Dziennika Warszawskiego z r. 1864, i tam Rząd Gubernialny obowiązany jest bliżej poinformować się o ich treści. Tu Kommissya Rządowa ogranicza się na przytoczeniu, że na zasadzie pozycyi 127-jej wzmiankowanych postanowień, Kommissarze, z wolnym odwołaniem się od ich decyzji do Kommissyów do spraw włościańskich, ostatecznie w tych przedmiotach wyrzekających, upoważnieni są do rozstrzygania spornych pomiędzy włościanami a dziedzicami kwestyj, czy osady i grunta przez włościan zajmowane przechodzą lub nie przechodzą na ich własność, do oddania włościanom wszystkich osad i gruntów po rozpoznaniu zachodzącego sporu, o jakim dopiero co była mowa, za przechodzące na ich własność uznanych, oraz do odgraniczenia od gruntów folwarcznych tychże osad i gruntów.

W związku ze sporami zachodzącymi o własność gruntów pomiędzy dziedzicami a włościanami, w razie gdyby ci ostatni nie czekając na wyrzeczenie w tym względzie właściwej Władzy, samowolnie zagarnęli w swoje użytkowanie grunta, do których sądzą mieć prawo, zostaje kwestya o wynagrodzenie szkód posta-

деніи убытковъ, причиненныхъ таковымъ дѣйствіемъ Дѣла этого рода, то есть о вознагражденіи за поврежденія въ поляхъ, поляхъ и урожаяхъ, по силѣ статьи 3 Кодекса гражданскаго судопроизводства, подлежатъ вѣдомству Мирowych Судовъ; но указъ отъ 19 Февраля (2 Марта) 1864 года, объ устройствѣ сельскихъ гминъ, ограничилъ въ семъ отношеніи предѣлы вѣдомства Мирowych Судовъ, ибо на основаніи статьи 47-й того же указа, рѣшеніе дѣлъ этого рода, въ коихъ цѣнность иска не превышаетъ 30 руб. сер., предоставлено Гминнымъ Судамъ.

По поводу изданія вышеупомянутыхъ Высочайшихъ указовъ и послѣдовавшихъ въ развитіе ихъ сказанныхъ постановленій Учредительнаго Комитета, Правительственная Комиссія Юстиціи, принявъ во вниманіе, что всякіе споры между крестьянами и владѣльцами имѣній, возникающіе изъ прежнихъ поземельныхъ отношеній и правъ на пользованіе разнаго рода сервитутами и угодьями, изъяты упомянутыми указами и постановленіями изъ вѣдомства обыкновенныхъ Судовъ и предоставлены разсмотрѣнію властей, означенныхъ въ тѣхъ указахъ и постановленіяхъ, а также, имѣя въ виду, что дѣла о вознагражденіи за убытки, по которымъ цѣна иска не превышаетъ 30 руб. сер., въ силу тѣхъ же узаконеній, подлежатъ окончательному рѣшенію Гминныхъ Судовъ, общимъ распоряженіемъ отъ 18 (30) Сентября 1864 года, за № 11,586, изданнымъ съ разрѣшенія Учредительнаго Комитета, предписала Гражданскимъ Трибуналамъ не принимать къ своему разсмотрѣнію споровъ, касающихся тѣхъ предметовъ, предоставляя тяжущимся сторонамъ обращаться съ ними въ подлежащія мѣста, установленныя упомянутыми указами, исключая лишь случаевъ:

1) когда подлежащія Комиссіи по крестьянскимъ дѣламъ предоставлять спорящимъ сторонамъ развѣдаться по своимъ претензіямъ судебнымъ порядкомъ, и

2) когда искъ о вознагражденіи за причиненные убытки предъявленъ будетъ къ жителямъ посторонняго селенія, не имѣющимъ никакого права на сервитутное пользованіе рубкою лѣса или пастбищемъ на чужой землѣ.

Причемъ Комиссія предупредила судебныя мѣста, что во всѣхъ тѣхъ случаяхъ, когда цѣна иска о вознагражденіи за причиненные убытки не превышаетъ 30 руб. сер., Мировые Суды не

пиемъ тѣмъ spowodowanych. Sprawy tego rodzaju, to jest sprawy o szkody w polach, owocach i zbiorach, z mocy artykułu 3-go Kodexu postępowania sądowego, należą do właściwych Sądów Pokoju, lecz ukaz z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 roku o urządzeniu gmin wiejskich, ścieśnił pod tym względem attrybucyę Sądów Pokoju i w artykule 47-m pomienione sprawy, w których wartość przedmiotu sporu nie przenosi rub. sr. 30, poddał wyrokowaniu Sądów gminnych.

W obec powołanych ukazów i wydanych w ich rozwinięciu wzmiankowanych postanowień Urządzącego Komitetu, Komisya Rządowa Sprawiedliwości z uwagi, że wszelkie spory pomiędzy właścicielami a dziedzicami dóbr z dawniejszych stosunków gruntowych, tudzież z praw do służebności i użytków różnego rodzaju wynikające, zostały rzeczonemi ukazami i postanowieniami z pod jurysdykcyi Sądów zwyczajnych wyjęte i pozostawione Władzom w tychże ukazach i postanowieniach wskazanym, oraz że sprawy o wynagrodzenie szkód, gdzie wartość przedmiotu nie przenosi 30 rub. sr. ulegają z mocy tychże przepisów ostatecznemu zawyrokowaniu Sądów gminnych, rozporządzeniem ogólnem w dniu 18 (30) Września 1864 roku Nr. 11,586, na zasadzie upoważnienia Urządzącego Komitetu wydanem, poleciła Trybunałom Cywilnym, aby ilekroć razy przychodziłyby przed nie spory przedmiotów tych dotyczące, uznawały swoją niewłaściwość i strony odsyłały przed Władze wspomnionemi ukazami ustanowione, wyjąwszy:

1) gdy spory przez właściwe Kommissye włościańskie, celem dochodzenia praw roszczonych, do drogi sądowej odesłane zostaną, i

2) gdy poszukiwanie zrzadzonych strat rozwinięte jest przeciwko mieszkańcom obcej wsi, żadnego prawa do służebności wrębu lub pastwiska na cudzym gruncie nieposiadającym.

Oraz ostrzegła, że w każdym wypadku Sądy Pokoju nie powinny rozpoznawać spraw, o wynagrodzenie zrzadzonych strat.

должны входить въ разбирательство дѣла, а передавать таковое на рѣшеніе Гминнаго Суда.

Въ имѣніяхъ казенныхъ и состоящихъ въ завѣдываніи Казны, а въ особенности тѣхъ, въ коихъ введено окончательное поземельное устройство, не должны бы собственно происходить никакіе споры съ крестьянами о земляхъ, подходящихъ подъ дѣйствіе Высочайшаго указа, такъ какъ земли, составляющія крестьянскій надѣлъ, были опредѣлительно означены въ отношеніи пространства и мѣстоположенія; за всѣмъ тѣмъ однакожь, какъ Правительственная Коммисія усматриваетъ изъ поступающихъ въ оную жалобъ, крестьяне, подъ предлогомъ правъ, предоставленныхъ имъ указомъ 19 Февраля (2 Марта) 1864 года, врываются въ фольварочныя земли, присваиваютъ себѣ таковыя и лишаютъ арендаторовъ пользованія принадлежащими имъ угодьями. А потому, на основаніи приведенныхъ выше постановленій, Правительственная Коммисія даетъ Губернскому Правленію на подобныя случаи слѣдующее наставленіе:

1) Въ случаѣ захвата крестьянами въ имѣніяхъ казенныхъ, или состоящихъ въ казенномъ управленіи, земель, находящихся во владѣніи фольварка, или входящихъ въ составъ лѣснаго пространства, подлежащая власть, а именно, относительно экономическихъ угодій—Экономическій Ассесоръ, по донесенію мѣстнаго арендатора, а относительно лѣсныхъ угодій—Лѣсное Управленіе, обязано тотчасъ же войти въ сношеніе съ мѣстнымъ Комисаромъ о разрѣшеніи возникшаго спора.

2) Къ имѣніяхъ окончательно устроенныхъ, руководствуясь статьею 13-ю указа объ устройствѣ крестьянъ, по силѣ которой въ собственность крестьянъ поступаютъ только тѣ земли, которыя предоставлены имъ въ надѣлъ по распоряженію Правительства при послѣднемъ устройствѣ, надлежитъ принимать исключительнымъ основаніемъ, при рѣшеніи возникшаго спора, планъ устройства, показывающій, какія земли поступили при устройствѣ въ собственность крестьянъ, и если по сему плану окажется, что угодья, на которыя крестьяне предъявили притязаніе, входятъ въ составъ фольварочнаго или лѣснаго пространства и отнюдь не составляли крестьянскаго надѣла, то слѣдуетъ домогаться отъ каза крестьянамъ въ ихъ претензіи и возвращенія фольварку или лѣсному вѣдомству захваченныхъ ими угодій.

których przedmiot rub. sr. 30 nie przynosi, lecz takowe odsyłać pod zawyrokowanie Sądu gminnego.

W dobrach rządowych i pod zarządem Skarbu zostających, zwłaszcza ostatecznie urządzonych, nie powinnyby z włościanami żadne zachodzić spory o grunta pod ukaz podchodzące, gdyż grunta stanowiące ich uposażenie, były stale co do rozległości i położenia oznaczone, gdy jednakże pomimo to, jak się Kommissya Rządowa przekonywa, z dochodzących ją zażaleń, włościanie, pod pozorem praw nadanych im ukazem z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 roku, wdzierają się w grunta folwarczne, takowe sobie przywłaszczają i dzierżawców pozbawiają służących im z nich użytków, przeto na zasadzie powołanych wyżej przepisów, Kommissya Rządowa na podobny wypadek udziela Rządowi Gubernialnemu następującą informację:

1) Gdzieby włościanie, w dobrach rządowych lub pod zarządem Skarbu zostających, zajęli grunta w posiadaniu folwarku będące, lub w skład przestrzeni leśnej wchodzące, tam natychmiast co do użytków ekonomicznych, Assessor Ekonomiczny na zasadzie doniesienia miejscowego dzierżawcy, co do użytków leśnych, Urząd leśny powinien odnieść się do miejscowego Kommissarza o rozstrzygnięcie wynikłej kwestyi.

2) W dobrach ostatecznie urządzonych, za podstawę do rozstrzygnięcia wynikłego sporu, na zasadzie artykułu 13-go ukazu o urządzeniu włościan, z mocy którego na własność ich przechodzą tylko te grunta, które z rozporządzenia Rządu ostatnio wydzielone im były przy urządzeniu, wyłącznie przyjęty powinien być plan urządzenia, wykazujący, jakie grunta, przy urządzeniu, włościanom w posiadanie zostały oddane, a o ileby grunta, do których włościanie roszczą pretensyę, w przestrzeń folwarczną lub leśną wchodzące, podług rzeczzonego planu w obrębie gruntów włościańskich nie mieściły się, należy domagać się oddalenia pretensyj włościan, i powrócenia zabranych przez nich gruntów folwarkowi lub leśnictwu.

3) Въ ищѣніяхъ окончательно неустроенныхъ, нужные объясненія надлежитъ извлекать изъ экономическихъ и лѣсныхъ плановъ, престаціонныхъ табелей, передаточныхъ актовъ и другихъ документовъ, могущихъ послужить къ уясненію возникшаго спора, сообразно съ мѣстными обстоятельствами; если же всѣ эти матеріалы окажутся недостаточными, то слѣдуетъ поставить соотвѣтственныхъ свидѣтелей и требовать снятія съ нихъ показаній.

4) Коль скоро состоится рѣшеніе Коммисара, Экономическій Ассесоръ или Лѣсное Управление, по принадлежности, обязаны въ тоже время истребовать съ онаго копию, и такую, съ описаніемъ обстоятельствъ дѣла, съ нужными объясненіями и документами и съ заключеніемъ своимъ относительно согласія или несогласія съ рѣшеніемъ и обжалованія онаго въ Коммисію по крестьянскимъ дѣламъ, при изложеніи, въ послѣднемъ случаѣ, основаній жалобы, представить въ Губернское Правленіе; если же, для болѣе обстоятельнаго разьясненія положенія дѣла и подкрѣпленія основаній жалобы, признаютъ нужнымъ собрать дополнительные свѣдѣнія отъ людей, которымъ извѣстны обстоятельства спора, то обязаны допросить ихъ протоколярно и протоколъ о семъ представить съ прочими бумагами въ Губернское Правленіе.

5) Губернское Правленіе, по полученіи такого дѣла и дополненіи онаго въ чемъ слѣдуетъ для надлежащаго разьясненія спорнаго предмета во всѣхъ подробностяхъ, если найдетъ рѣшеніе Коммисара основательнымъ, представляетъ оное вмѣстѣ съ своимъ заключеніемъ и всѣми документами въ Коммисію Финансовъ, которая предоставляетъ себѣ окончательное опредѣленіе, относительно прекращенія дальнѣйшаго спора. Если же предстоитъ надобность въ обжалованіи сказаннаго рѣшенія, то Губернское Правленіе, не обращаясь о томъ въ Коммисію Финансовъ, обязано представить въ узаконенный срокъ, то есть до истеченія 30 дней со дня постановленія рѣшенія, прямо отъ себя апелляціонный отзывъ въ Коммисію по крестьянскимъ дѣламъ, и въ то же время донести о семъ Коммисіи Финансовъ, съ полнымъ изложеніемъ всѣхъ обстоятельствъ дѣла и съ представленіемъ копій отзыва. Само собою разумѣется, что Экономическіе Ассесоры, Лѣсныя Управленія и Губернскія Правленія обязаны дѣйствовать съ такою точностью, чтобы Коммисія Финансовъ, если при-

3) W dobrach ostatecznie nieurządzonych, potrzebne wyjaśnienia trzeba czerpać z planów ekonomicznych i leśnych, tabell prestacyjnych, aktów podawczych i innych dowodów, stosownie do położenia rzeczy, posługujących do wyswietlenia wynikłej kwestyi, a gdyby wszystkie te materyały okazały się niedostateczne, wypada stawić odpowiednich świadków i żądać ich przesłuchania.

4) Po wydaniu decyzji przez Kommissarza, Assessor Ekonomiczny lub Urząd leśny, w czym do którego należy, zażąda natychmiast jej kopii, i taką, z opisaniem całego stanu rzeczy, z potrzebnymi wyjaśnieniami i dowodami, oraz z wnioskiem względem poprzestania na nią lub odwołania się do Kommissyi Włościańskiej, przy wskazaniu w ostatnim razie zasad odwołania się, przedstawi Rządowi Gubernialnemu, a jeżeli, dla bliższego wyjaśnienia stanu sprawy i wzmocnienia zasad odwołania się, uważałby potrzebę zasięgnąć dodatkowej informacyi od ludzi świadomych kwestyi, to winien ich protokółarnie przesłuchać i protokół ten łącznie Rządowi Gubernialnemu przesłać.

5) Rząd Gubernialny odebrawszy taki interes i uzupełnwszy go w taki sposób, aby przedmiot sporny zupełnie był wy-czerpany i wyjaśniony, jeżeli decyzję Kommissarza znajdzie uzasadnioną, przedstawi ją ze swojemi wnioskami i wszelkimi dowodami Kommissyi Skarbu, która zachowuje sobie ostateczne wyrzeczenie względem poprzestania na taką. Jeżeli zaś zachodzi potrzeba odwołania się od rzeczonęj decyzji, Rząd Gubernialny, bez odnoszenia się do Kommissyi Skarbu, obowiązany jest w terminie prawem oznaczonym, to jest przed upływem dni 30 od daty jej wydania, odnieść się z rekuresem do Kommissyi Włościańskiej, a Kommissyi Skarbu jednocześnie złożyć rapport, wyjaśniający cały stan rzeczy, wraz z kopią odwołania się. Rozumie się, iż Assessorowie Ekonomiczni, Urzędy leśne i Rządy Gubernialne winni są działać z takim pośpiechem, aby Kommissya Skarbu, o ile znalazłaby tego potrzebę, mogła jeszcze poprzeć z swęj stro-

знаеть нужнымъ, могла еще съ своей стороны содѣйствовать къ подкрѣпленію апелляціоннаго отзыва Губернскаго Правленія, а въ тѣхъ случаяхъ, гдѣ Губернское Правленіе находитъ соотвѣтственнымъ прекратить дальнѣйшее производство дѣла, чтобы оставалось достаточно времени для обжалованія рѣшенія, еслибы Коммисія Финансовъ не одобрила заключенія Губернскаго Правленія о прекращеніи дальнѣйшаго иска.

6) Арендаторы казенныхъ имѣній и самая Казна, въ отношеніи земель находящихся въ непосредственномъ ея пользованіи, каковы лѣсныя угодья, не могутъ предъявлять къ крестьянамъ иска о вознагражденіи за убытки до тѣхъ поръ, пока относительно земель, составляющихъ предметъ спора, не состоится окончательное рѣшеніе Коммисіи по крестьянскимъ дѣламъ, или пока рѣшеніе Коммисара не вступитъ въ законную силу, и тогда только, если претензія крестьянъ будетъ отвергнута, арендаторъ или Казна, на основаніи послѣдовавшаго рѣшенія, могутъ начать искъ о вознагражденіи убытковъ въ Гминномъ или Мировомъ Судѣ, смотря по цѣнности предмета, на основаніи статьи 47 Высочайшаго указа объ устройствѣ сельскихъ гминъ.

О настоящемъ распоряженіи обязывается Губернское Правленіе тотчасъ же увѣдомить къ подлежащему руководству Лѣсныхъ Управленія и Экономическихъ Ассесоровъ посредствомъ рассылки имъ такового, арендаторовъ же имѣній, какъ казенныхъ, такъ и состоящихъ въ завѣдываніи Казны, циркулярно чрезъ Уѣздныхъ Начальниковъ, которымъ для этой цѣли разослать безотлагательно по одному экземпляру сего распоряженія.

Варшава, 8 (20) Января 1865 года.

И. д. Директора Отдѣленія (подписано) *Домбровскій*.

№ 3,589/904.

ny założony przez Rząd Gubernialny rekurs, oraz aby tam, gdzie Rząd Gubernialny uważa właściwém poprzestać na wydanéj decyzji, był dostateczny czas, przed upływem terminu prawem zakreślonego, do podania odwołania się, jeżeliby Kommissya Skarbu nie przechyliła się do wniosku o poprzestanie na zapadléj decyzji.

6) Dzierżawcy rządowi i Skarb, ten ostatni gdzieby szło o grunta w bezpośredniém jego użytkowaniu będące, jak grunta leśne, nie mogą występować przeciw włościanom o wynagrodzenie szkód, dopóki co do gruntów, będących przedmiotem sporu, nie zapadnie ostateczna decyzja Kommissyi Włościańskiej lub nieuprawomocni się decyzja Kommissarza, i dopiero wtenczas, jeżeli włościanie z pretensją swoją będą oddaleni, dzierżawca lub Skarb, na zasadzie zapadléj decyzji, może rozwinąć poszukiwania o wynagrodzenie szkód przed Sądem gminnym, lub przed Sądem Pokoju, w miarę wartości przedmiotu, odpowiednio art. 47-mu ukazu o urządzeniu gmin wiejskich.

O niniejszém rozporządzeniu, celem zastosowania się do takowego, Rząd Gubernialny natychmiast uwiadomi Urzędy Leśne i Assessorów Ekonomicznych, przez rozesłanie im takowego, a dzierżawców dóbr rządowych, oraz pod zarządem Skarbu zostających, za pośrednictwem obiegnika przez Naczelników Powiatowych wysłać się bezzwłocznie winnego, którym na ten cel po jednym exemplarzu tegoż rozporządzenia przesłać należy.

w Warszawie, d. 8 (20) Stycznia 1865 r.

p. o. Dyrektora Wydziału (podpisano) *Dąbrowski*.

Nr. 3,589/904.

№ 83.

Объ опредѣленіи случаевъ, въ коихъ Казна обязана продолжать спорныя межевыя дѣла о земляхъ, поступившихъ въ собственность крестьянъ въ казенныхъ имѣніяхъ.

(17 (29) Марта 1866 года.)

По указу Его Величества

АЛЕКСАНДРА II-го,

ИМПЕРАТОРА И САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССИЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО,
ВЕЛИКАГО КНЯЗЯ ФИНЛЯНДСКАГО,
и проч., и проч., и проч.

Учредительный въ Царствѣ Польскомъ Комитетъ.

Вслѣдствіе представленія Главнаго Директора Правительственной Комисіи Финансовъ о порядкѣ рѣшенія возникшихъ до обнародованія Высочайшихъ указовъ 19 Февраля (2 Марта) 1864 года, объ устройствѣ крестьянъ, спорныхъ межевыхъ дѣлъ о земляхъ, поступившихъ въ собственность крестьянъ въ казенныхъ имѣніяхъ, Учредительный Комитетъ, въ развитіе сихъ указовъ, постановилъ и постановляетъ:

Ст. 1.

Никакое судебное рѣшеніе или сдѣлка по дѣламъ о правѣ пользованія или о правѣ собственности, а также по дѣламъ о размежеваніи, не можетъ лишитъ крестьянъ правъ собственности на земли или правъ пользованія угодьями приобрѣтенныхъ ими на основаніи указовъ 19 Февраля (2 Марта) 1864 года и признанныхъ за ними рѣшеніями учреждений по крестьянскимъ дѣламъ.

Ст. 2.

Владѣлецъ имѣнія признанный рѣшеніемъ или сдѣлкою собственникомъ земель, находившихся, во время изданія указовъ 19 Февраля (2 Марта) 1864 года, во владѣніи казенныхъ крестьянъ и поступившихъ въ полную ихъ собственность, имѣетъ право получить ликвидационное вознагражденіе, за эти земли причитающееся. Признанная таксымъ собственникомъ Казна имѣетъ право, за земли, поступившія въ собственность крестьянъ противной стороны, взыскать, судебнымъ порядкомъ, съ владѣльца имѣнія, получившаго вознагражденіе, соотвѣтственную часть этого вознагражденія.

№ 83.

Oznaczenie wypadków, w których Skarb prowadzić ma dalej sprawę graniczną o grunta w dobrach rządowych, przeszłe na własność włościan.

(d. 17 (29) Marca 1866 r.)

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

ALEXANDRA II-go,

CESARZA I SAMOWŁADCY WSZECH ROSSYJ, KRÓLA POLSKIEGO,
WIELKIEGO KSIĘCIA FINLANDZKIEGO,
etc., etc., etc.

Komitet Urządzący w Królestwie Polskiem.

W skutek przedstawienia Dyrektora Głównego Komisyyi Rządowej Skarbu o porządku rozstrzygania wynikłych przed ogłoszeniem Najwyższych ukazów z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 roku o urządzeniu włościan sporów granicznych, o grunta przeszłe na własność włościan w dobrach rządowych, Komitet Urządzący, w rozwinięciu tych ukazów, postanowił i stanowi:

Art. 1.

Żaden wyrok sądowy ani układ w sprawach o prawo używalności lub prawo własności, jako też w sprawach o rozgraniczenie, nie może pozbawić włościan prawa własności do gruntów lub prawa korzystania z użytków, nabytych przez nich na zasadzie ukazów z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 r. i przyznanych im przez decyzye władz do spraw włościańskich.

Art. 2.

Dziedzic dóbr, z mocy wyroku lub układu uznany za właściciela gruntów, które w czasie wydania ukazów z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 r. w posiadaniu włościan rządowych zostały, i na zupełną własność ich przeszły, ma prawo do otrzymania wynagrodzenia likwidacyjnego za też grunta przypadającego. Skarb za takiegoż właściciela uznany, za grunta przeszłe na własność włościan strony przeciwnej, ma prawo odzyskać w drodze sądowej od właściciela dóbr, który wynagrodzenie otrzymał, odpowiednią część tegoż wynagrodzenia.

Ст. 3.

Спорныя границы между землями крестьянъ съ обѣихъ сторонъ, равно и между землями крестьянъ съ одной а какими бы то ни было фольварками съ другой стороны, должны быть обозначены и укрѣплены подлежащимъ Коммиссаромъ по крестьянскимъ дѣламъ, вмѣстѣ съ Экономическимъ Ассесоромъ, если смежная земля составляетъ собственность Казны, и при содѣйствіи Землемѣра, съ тѣмъ, чтобы межевые знаки были поставлены въ томъ мѣстѣ, гдѣ граница находилась во время изданія указа 19 Февраля (2 Марта) 1864 года объ устройствѣ крестьянъ. Такое обозначеніе границъ не должно препятствовать ни Казнѣ, ни владѣльцу частнаго имѣнія отыскивать, судебнымъ порядкомъ, права свои на земли, лежащія за спорною границею, съ цѣлью получить ликвидационное вознагражденіе за отошедшія въ собственность крестьянъ земли.

Ст. 4.

Веденіе судебныхъ дѣлъ о правѣ пользованія угодьями или о правѣ собственности на земли, возникшихъ между крестьянами казенныхъ имѣній, не имѣющихъ фольварковыхъ земель и частными имѣніями о земляхъ и угодьяхъ, находящихся подъ судебнымъ секвестромъ во владѣніи не крестьянъ, а во владѣніи владѣльца сихъ имѣній или лицъ, не подходящихъ подъ дѣйствіе указа объ устройствѣ крестьянъ, предоставляется исключительно заботѣ крестьянъ, безъ малѣйшаго вліянія и участія Казны.

Ст. 5.

Всѣ прочія дѣла о правѣ пользованія угодьями или о правѣ собственности на земли, рѣшеніе коихъ можетъ имѣть вліяніе на интересы Казны, хотя бы эти дѣла касались земель, поступившихъ въ собственность казенныхъ крестьянъ, должны быть ведены и оканчиваемы Казною безъ участія крестьянъ, съ тѣмъ, что крестьяне не могутъ быть лишены права собственности на земли и пользованія угодьями, приобрѣтенными ими въ силу указовъ 19 Февраля (2 Марта) 1864 года.

Ст. 6.

Дѣла начатыя порядкомъ, указаннымъ въ постановленіи Намѣстника отъ 18 Іюля 1818 года, хотя бы они касались крестьянскихъ земель и угодій, должны быть окончены тѣмъ же порядкомъ.

Art. 3.

Granice sporne pomiędzy gruntami włościan z obydwóch stron, jako też pomiędzy gruntami włościan z jednej, a jakimkolwiek folwarkiem z drugiej strony, powinny być oznaczone i utrwalone przez właściwego Kommissarza do spraw włościańskich, wraz z Assessorem Ekonomicznym, jeżeli grunt pograniczny jest własnością Skarbu i za współdziałaniem Jeometry, z warunkiem, aby znaki graniczne postawione były w tém miejscu, gdzie granica istniała w czasie wydania ukazu z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 r. o urządzeniu włościan. Takie oznaczenie granic nie może być przeszkodą ani dla Skarbu ani dla właściciela dóbr prywatnych do poszukiwania na drodze sądowej swych praw do gruntów, położonych po za sporną granicą, celem otrzymania wynagrodzenia likwidacyjnego za grunta przeszłe na własność włościan.

Art. 4.

Prowadzenie spraw sądowych o prawo korzystania z użytków lub o prawo własności gruntu wynikłych pomiędzy włościanami dóbr rządowych, w których nie ma gruntów folwarcznych, a dobrami prywatnymi o grunta i użytki, znajdujące się pod sekwestrem sądowym, w posiadaniu nie włościan, lecz w posiadaniu właściciela tych dóbr albo też osób, nie podchodzących pod przepisy ukazu o urządzeniu włościan, pozostawia się wyłącznie staraniu włościan bez wszelkiego wpływu i udziału Skarbu.

Art. 5.

Wszystkie inne sprawy o prawo korzystania z użytków albo o prawo własności gruntu, rozstrzygnięcie których nie może mieć wpływu na interessa Skarbu, chociażby te sprawy dotyczyły gruntów przeszłych na własność włościan rządowych, mają być prowadzone i ukończone przez Skarb, bez udziału włościan; włościanie jednak nie mogą być pozbawieni praw do własności gruntów lub korzystania z użytków nabytych przez nich na mocy ukazów z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 r.

Art. 6.

Sprawy rozpoczęte w porządku wskazanym w postanowieniu Namiestnika z dnia 18 Lipca 1818 r., chociażby dotyczyły gruntów i użytków włościańskich, w tymże porządku ukończone być mają.

Ст. 7.

Дѣла возникшія между Казною и крестьянами казенныхъ имѣній, которыя доселѣ рѣшались на основаніи постановленія Намѣстника отъ 18 Іюля 1818 года, впредь должны быть передаваемы на рѣшеніе Коммисій по крестьянскимъ дѣламъ.

Ст. 8.

Дѣла о сервитутахъ, отыскиваемыхъ казенными крестьянами въ частныхъ или другихъ какихъ либо имѣніяхъ, какъ о самомъ правѣ, такъ и о размѣрѣ сего права и порядкѣ пользованія онымъ, а также дѣла объ отмѣнѣ сервитутовъ посредствомъ замѣна или выдачи вознагражденія, должны быть прекращены въ разбира- тельствѣ судебнымъ порядкомъ, а предоставлены рассмотрѣнію и рѣшенію Коммисій по крестьянскимъ дѣламъ; рассмотрѣнію же Гражданскихъ Судовъ оставляются дѣла о вознагражденіи потерь, понесенныхъ казенными крестьянами, вслѣдствіе недопущенія ихъ пользоваться упомянутыми сервитутами, если право на сервитуты будетъ за ними признано учрежденіями по крестьян- скимъ дѣламъ.

Ст. 9.

Состоявшія уже рѣшенія по дѣламъ о размежеваніи зе- мель, а также заключенныя по такимъ дѣламъ сдѣлки должны быть на мѣстѣ приведены въ исполненіе, съ тѣмъ, что крестьяне не могутъ быть лишены ни земель ни угодій, приобрѣтенныхъ ими на основаніи указовъ 19 Февраля (2 Марта) 1864 года. Рѣше- нія и сдѣлки, о прекращеніи общности пользованія между казен- ными и неказенными имѣніями, подлежатъ приведенію въ исполне- ніе со всѣми послѣдствіями этихъ рѣшеній и сдѣлокъ.

Ст. 10.

Исполненіе настоящаго постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, возлагается на Правитель- ственныя Коммисіи Юстиціи и Финансовъ и на Коммисіи по кре- стьянскимъ дѣламъ.

Состоялось въ Варшавѣ, въ 129-мъ засѣданіи 17 (29) Мар- та 1866 года.

Предсѣдатель-Намѣстникъ въ Царствѣ, Генераль-Адъютантъ
(подписано) *Графъ Бергъ.*

Членъ-Завѣдывающій дѣлами Учредительнаго Комитета
(подписано) *Я. Соловьевъ.*

Art. 7.

Sprawy wynikłe pomiędzy Skarbem a włościanami dóbr rzą- dowych, które dotychczas rozstrzygane były na zasadzie postano- wienia Namiestnika z dnia 18 Lipca 1818 r., na przyszłość prze- kazywane być mają pod rozstrzygnięcie Kommissyi spraw wło- ściańskich.

Art. 8.

Sprawy dotyczące służebności, dochodzonych przez włościan rządowych w dobrach prywatnych lub w innych jakichbądź do- brach, tak o samo prawo, jako też o rozciągłość tego prawa i spo- sób użytkowania z niego, tudzież sprawy dotyczące uchylenia słu- żebności, przez zamianę lub wynagrodzenie, winny być przecięte w dochodzeniu na drodze sądowej, a przekazane do rozpoznania i zdecydowania Kommissyi spraw włościańskich, rozpoznaniu zaś Sądów Cywilnych pozostawiają się sprawy dotyczące wynagro- dzenia za straty przez włościan rządowych poniesione, w skutek niedopuszczenia ich do korzystania z wspomnianych służebności, jeżeli prawo do służebności przez Władze do spraw włościańskich przyznane im będzie.

Art. 9.

Zapadłe już wyroki w sprawach dotyczących rozgraniczenia gruntów, tudzież zawarte w takich sprawach układy, powinny być na gruncie w wykonanie wprowadzone, wszakże przytém wło- ścianie nie mogą być pozbawieni ani gruntów, ani użytków naby- tych na zasadzie ukazów z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 roku. Wyroki i układy względem zniesienia wspólności użytku pomię- dzy rządowemi i nierządowemi dobrami, będą wprowadzone w wykonanie ze wszystkiemi skutkami tychże wyroków i układów.

Art. 10.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które zamieszczone być ma w Dzienniku Praw, porucza się Kommissyom Rządowym Spra- wiedliwości i Skarbu, tudzież Kommissyom spraw włościańskich.

Działo się w Warszawie, na 129-m posiedzeniu, dnia 17 (29) Marca 1866 r.

Prezes Namiestnik w Królestwie Polskiem, Jenerał-Adjutant
(podpisano) *Hrabia Berg.*

Członek zarządzający sprawami Komitetu Urządzącego
(podpisano) *Sołowiew.*

№ 84.

Высочайшее повелѣніе относительно условныхъ записей въ пользу церквей и монастырей.

(7 (19) Февраля 1867 года.)

Выписка изъ журнала 169-го засѣданія Учредительнаго Комитета въ Царствѣ Польскомъ, отъ 7 (19) Февраля 1867 года.

Статья 5. Высочайшее повелѣніе относительно условныхъ записей въ пользу церквей и монастырей.

Временно Управляющій Собственною Его Императорскаго Величества Канцелярією по дѣламъ Царства Польскаго, отзывомъ отъ 27 Января, за № 17, сообщилъ Намѣстнику въ Царствѣ, что постановленіе Учредительнаго Комитета, изложенное въ секретномъ журналѣ, отъ 1 (13) Октября 1866 года, статья 4, объ условныхъ записяхъ въ пользу церквей и монастырей, было, по Высочайшему повелѣнію, внесено на разсмотрѣніе въ Комитетъ по дѣламъ Царства Польскаго.

Комитетъ этотъ принялъ во вниманіе, что вопросъ о томъ: могутъ ли разныя условія, внесенныя въ фондушевыя записи въ пользу Римско-Католическихъ церквей и монастырей, служить препятствіемъ къ обращенію означенныхъ въ тѣхъ записяхъ капиталовъ и имуществъ на общемъ основаніи въ завѣдываніе и распоряженіе Финансоваго вѣдомства, возникъ по случаю записи, кою помѣщикъ Млынскій въ 1818 году завѣщалъ Сѣницкому монастырю капиталъ въ 4,500 руб. сер. съ тѣмъ, чтобы на проценты съ оного совершаемо было богослуженіе за упокой души его отца и его, оговоривъ притомъ, что въ случаѣ упраздненія означеннаго монастыря, эти проценты должны быть обращаемы въ пользу Больницы Младенца Иисуса въ Варшавѣ.

Разсматривая прежде всего этотъ частный случай, Комитетъ замѣтилъ, что хотя Сѣницкій монастырь нынѣ упраздненъ вслѣдствіе Высочайшаго указа 27 Октября (8 Ноября) 1864 года, однако на основаніи того же указа, церковь сего монастыря, въ коей должны быть совершаемы требуемыя завѣщаніемъ Млынскаго заупокойныя службы, остается открытою и богослуженіе въ ней продолжается; такъ какъ означеннымъ указомъ положи-

№ 84.

Rozkaz Najwyższy, względem legatów warunkowych na rzecz kościołów i klasztorów.

(d. 7 (19) Lutego 1867 r.)

Wypis z protokołu 169-go posiedzenia Komitetu Urządającego w Królestwie Polskiem, z d. 7 (19) Lutego 1867 r.

POZYCYA 5. ROZKAZ NAJWYŻSZY WZGLĘDEM LEGATÓW WARUNKOWYCH NA RZECZ KOŚCIOŁÓW I KLASZTORÓW.

Zarządzający czasowo własną Jego Cesarskiej Mości Kancelaryą do spraw Królestwa Polskiego, odezwą z dnia 27 Stycznia roku bieżącego Nr. 17, oznajmił Namiestnikowi Królestwa, że postanowienie Komitetu Urządającego, objęte sekretnym protokołem jego posiedzenia z dnia 1 (13) Października 1866 roku, pozycya 4-a, dotyczące legatów warunkowych na rzecz kościołów i klasztorów, poddane było z rozkazu Najwyższego pod rozpoznanie Komitetu do spraw Królestwa Polskiego.

Комитетъ ten zwrócił uwagę, że powodem kwestyi: czy jakiegokolwiek warunki, domieszczone w zapisach funduszowych na rzecz kościołów i klasztorów Rzymsko-Katolickich, mogą stanowić przeszkodę do zajęcia na ogólnych zasadach, pod zawiadywanie i dyspozycyę Zarządu Finansowego dóbr i kapitałów temiż zapisami objętych,—był zapis, którym właściciel ziemski, nazwiskiem Młyński, legował w r. 1818 na rzecz klasztoru w Siennicy kapitał 4,500 rub. sr. z warunkiem, aby z procentu od tegoż kapitału odprawiane było żałobne nabożeństwo za spokój duszy zmarłego jego ojca i jego, zastrzegłszy przytém, że w razie zniesienia rzeczownego klasztoru, procenta te mają być obracane na korzyść Szpitala Dzieciątka Jezus w Warszawie.

Комитетъ rozbierając przedewszystkiem ten szczególny przypadek dostrzegł, że jakiegokolwiek klasztor w Siennicy zniesiony został w skutek Najwyższego ukazu z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 roku, jednakże na zasadzie tegoż ukazu kościoł przy tym klasztorze będący, w którym ma być odprawiane wymagane legatem Młyńskiego nabożeństwo żałobne, pozostaje o-

тельно вмѣнено въ обязанность подлежащихъ властей духовныхъ и свѣтскихъ принять всѣ мѣры, дабы церковная служба въ принадлежавшихъ упраздненнымъ или закрытымъ монастырямъ церквахъ не была прекращена.

Согласно съ симъ кореннымъ правиломъ, въ томъ же указѣ постановлено, что соединенныя съ фундашиями таковыхъ монастырей обязанности сохраняются при церквахъ оныхъ и исполняются духовными лицами, коимъ поручено богослужение въ сихъ церквахъ.

При такомъ положеніи дѣла Комитетъ находилъ, что опредѣленная завѣщаніемъ Млынскаго обязанность совершенія заупокойныхъ службъ можетъ и должна быть оставлена при церкви упраздненнаго Сѣнницкаго монастыря. Хотя въ записи жертвователя и сдѣлана оговорка, что въ случаѣ упраздненія монастыря капиталъ долженъ быть обращенъ въ пользу Больницы Младенца Иисуса, однако слѣдуетъ замѣтить, что допустивъ въ семъ случаѣ для буквального исполненія завѣщанія Млынскаго, отступленіе отъ постановленій, по коимъ бывшія монастырскія и церковныя имѣнія и капиталы въ Царствѣ обращены на обезпеченіе постояннымъ содержаніемъ тамошняго Римско-Католическаго духовенства и на другія надобности Римско-Католической же церкви въ томъ краѣ, Правительство вызвало бы неминуемо многочисленные иски и домогательства о возвратѣ таковыхъ капиталовъ и имѣній подлѣ предлогомъ измѣненій въ первоначальномъ ихъ назначеніи обусловленныхъ новымъ положеніемъ Римско-Католическихъ монастырей и духовенства въ Царствѣ. Поэтому же уваженію въ Имперіи установлено въ 1840 году правиломъ, что условія, внесенныя въ фондушевыя записи, не могутъ служить поводомъ къ возврату завѣщанныхъ сими записями имуществъ, вслѣдствіе чего и вмѣнено въ обязанность судебнымъ мѣстамъ не принимать къ рѣшенію подобныхъ дѣлъ по спорамъ фундаторовъ или ихъ наслѣдниковъ прогивъ Казны.

Признавая по симъ соображеніямъ, что и въ Царствѣ Польскомъ общій вопросъ о значеніи условныхъ записей долженъ быть разрѣшенъ на одинаковыхъ съ принятыми въ Имперіи основаніяхъ, Комитетъ по дѣламъ Царства Польскаго согласно съ мнѣніемъ большинства членовъ Учредительнаго Комитета *полагалъ*:

твартымъ и служба Божа в немъ się odbywa, albowiem wzmiankowanym ukazem włożony został wyraźny obowiązek na właściwe władze duchowne i świeckie, ażeby w kościołach należących do zniesionych klasztorów, służba kościelna przerywaną nie była.

Zgodnie z tym zasadniczym przepisem w pomienionym ukazie zastrzeżonem zostało, że połączone z funduszami takowych klasztorów obowiązki, pozostawiają się przy ich kościołach i dopełniane będą przez osoby duchowne, którym poruczono odprawianie służby Bożej w tychże kościołach.

W takim położeniu rzeczy, Komitet znajduje, że zastrzeżony legatem Młyńskiego obowiązek odprawiania żałobnego nabożeństwa, może i powinien być pozostawiony przy kościele zniesionego klasztoru w Siennicy, a jakkolwiek w zapisie ofiarodawcy uczyniono zastrzeżenie, że wrazie zniesienia klasztoru, kapitał winien być obrócony na rzecz Szpitala Dzieciątka Jezus, wszelako należy mieć na względzie, że dopuściwszy w obecnym przypadku, dla literalnego spełnienia legatu Młyńskiego, odstąpienie od przepisów, na zasadzie których majątki i kapitały po klasztorach i kościołach w Królestwie obrócone zostały na uposażenie tamecznego duchowieństwa Rzymsko-Katolickiego, oraz na inne potrzeby kościoła Rzymsko-Katolickiego w tym kraju; Rząd niechybnie naraziłby się na liczne processa i domagania o zwrot takowych kapitałów i majątków pod pozorem zmiany pierwotnego ich przeznaczenia, wynikającej z nowego położenia klasztorów i duchowieństwa Rzymsko-Katolickiego w Królestwie. Z tych samych powodów przyjęto w roku 1840 za zasadę w Cesarstwie, że umieszczone w zapisach funduszowych warunki nie mogą stanowić podstawy do zwrotu legowanych temiz zapisami majątków, w skutku czego włożono obowiązek na władze sądowe, aby pod zawyrokowanie nie przyjmowały spraw z powództwa zapisodawców lub ich successorów przeciwko Skarbowi.

Uznając z tego powodu, że i w Królestwie Polskiem ogólna kwestya co do znaczenia warunkowych zapisów, winna być rozstrzygnięta na tych samych zasadach, jakie przyjęte były w Cesarstwie, Komitet do spraw Królestwa Polskiego, zgodnie z opinią większości Członków Komitetu Urządającego, był zdania:

1) принять правиломъ, что фондуши назначенные по условнымъ записямъ въ пользу Римско-Католическаго духовенства и разныхъ учреждений, и поступившіе на основаніи Высочайшихъ указовъ 27 Октября (8 Ноября) 1864 года и 14 (26) Декабря 1865 года въ вѣдѣніе и распоряженіе Финансоваго Управленія на удовлетвореніе потребностей Римско-Католической церкви, не могутъ быть устранены отъ сего основнаго ихъ назначенія подъ предлогомъ особыхъ условий помѣщенныхъ въ фондусевыхъ записяхъ и затѣмъ никакіе по сему предмету иски не принимаются;

2) оставивъ безъ послѣдствій ходатайство о переводѣ въ пользу Больницы Младенца Исуса въ Варшавѣ завѣщанной Млынскимъ Сѣвницкому Реформатскому монастырю суммы 4,500 руб. сер., какъ обращенной уже въ силу Высочайшаго указа 27 Октября (8 Ноября) 1864 года на надобности Римско-Католической церкви и духовенства въ Царствѣ, возложить на подлежащее начальство озаботиться точнымъ примѣненіемъ къ сему фондушу постановленій § 22-го дополнительныхъ правилъ къ означенному указу, и

3) поручить Правительственной Комисіи Финансовъ и Прокуратурѣ въ Царствѣ распорядиться безотлагательнымъ переводомъ всѣхъ помонастырскихъ и подуховныхъ капиталовъ въ подлежащихъ ипотекахъ на имя Казны Царства.

Государь Императоръ на журналѣ Комитета въ 17 день Января 1867 года соизволилъ написать собственноручно: „исполнить“.

Заключеніе. По выслушаніи изложеннаго въ настоящемъ отзывѣ Статсъ-Секретаря Набокова, Высочайшаго повелѣнія, Учредительный Комитетъ постановилъ:

О послѣдовавшемъ въ 17 день Января сего года Высочайшемъ повелѣніи объ условныхъ записяхъ въ пользу церквей и монастырей въ Царствѣ Польскомъ сообщить Главнымъ Директорамъ Правительственныхъ Комисій Финансовъ и Юстиціи, а также для свѣдѣнія Управляющему дѣлами иностранныхъ исповѣданій въ Царствѣ, и предложить первымъ двумъ принять зависящія мѣры къ непремѣнному и точному исполненію настоящаго повелѣнія по относящимся до ихъ вѣдомствъ предметамъ.

1) Же należy przyjąć za prawidło, iż fundusze przeznaczone warunkowemi legatami na rzecz duchowieństwa Rzymsko-Katolickiego i różnych instytutów i na zasadzie ukazów Najwyższych z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 i z dnia 14 (26) Grudnia 1865 roku oddane pod zawiadywanie i dyspozycję Zarządu Finansowego, na potrzeby kościoła Rzymsko-Katolickiego, nie mogą być odwracane od tego głównego swego przeznaczenia, pod pozorem szczególnych warunków pomieszczonych w zapisach funduszowych, i że podług téj zasady, żadne pod tym względem spory i processa miejsca mieć nie mogą.

2) Pozostawiając bez skutku przedstawienie o przepisanie na rzecz Szpitala Dzieciątka Jezus w Warszawie, legowanej przez Młyńskiego dla klasztoru Reformatów w Siennicy summy rub. sr. 4,500, jako już obróconej z mocy Najwyższego ukazu z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 roku, na potrzeby kościoła i duchowieństwa Rzymsko-Katolickiego w Królestwie, i zalecić właściwej władzy, izby rozporządzenia zawarte w § 22-m dodatkowych przepisów do pomienionego ukazu, w całej ścisłości zastosowane były do powyższego funduszu; wreszcie

3) Upoważnić Kommissję Rządową Skarbu i Prokuratorję w Królestwie do bezzwłocznego przedsięwzięcia środków, celem przepisania w właściwych hypotekach na rzecz Skarbu Królestwa wszelkich po-klasztornych i po-duchownych kapitałów.

NAJJAŚNIEJSZY PAN, na protokóle Komitetu, w dniu 17 Stycznia 1867 roku, raczył napisać własnoręcznie: „Исполнить“.

Decyzja. Po wysłuchaniu zakomunikowanego w obecnej odezwie Sekretarza Stanu Nabokowa Najwyższego rozkazu, Komitet Urządzący postanowił:

O zapadłym w dniu 17 Stycznia r. b. Najwyższym rozkazie co do zapisów warunkowych na rzecz kościołów i klasztorów w Królestwie Polskim, zawiadomić Dyrektorów Głównych Kommissyj Rządowych Skarbu i Sprawiedliwości, jak również Zarządzającego sprawami obcych wyznań w Królestwie, i polecić dwóm pierwszym przedsięwziąć właściwe środki, celem wykonania z całą ścisłością obecnego rozkazu, w czém takowy dotyczy ich wydziałów.

ГЛАВА V.

ОБЪ ОЦѢНКѢ И УСТРОЙСТВѢ КАЗЕННЫХЪ ИМѢНІЙ.

№ 85.

Возобновленіе правилъ для Экономическихъ чиновниковъ, назначенныхъ для устройства имѣній казенныхъ, Всемилостивѣйше пожалованныхъ и другихъ.

(18 (30) Мая 1853 года.)

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Инструкція объ устройствѣ и очиншеваніи крестьянъ въ имѣніяхъ Всемилостивѣйше пожалованныхъ, утвержденная Совѣтомъ Управленія Царства 23 Мая (4 Юня) 1841 г., за № 16,279, служить также основаніемъ для устройства казенныхъ имѣній, а именно раздѣлъ I-й, въ коемъ изложены правила устройства, и раздѣлъ II-й о приведеніи его въ исполненіе, за исключеніемъ только тѣхъ правилъ, которыя вытекаютъ изъ исключительнаго пожалованія и особенныхъ обязанностей владѣльцевъ маіоратскихъ имѣній, къ которымъ относятся статьи 11, 16, пунктъ лит. *d* статьи 17, ст. 24, 26, 27, 31, а также частныя оговорки въ статьяхъ 15, 22 и 23. Для установленія размѣра чиншей служатъ основаніемъ нормальныя цѣны, утвержденныя Правительственною Коммисією Финансовъ и Казначейства; относительно же классификаціи земель, луговъ, пастбищъ, и опредѣленія дохода изъ другихъ источниковъ дѣйствуютъ правила изложенныя въ статьяхъ 32, 33, 34, 36, 52, 53, 54, 57, 60, 61, 62 и 63 инструкціи, изданной Правительственною Коммисією Финансовъ и Казначейства 6 Сентября 1818 года, за № 19,333, объ устройствѣ казенныхъ имуществъ, изъ коей выписка при семъ прилагается.

Такъ какъ однакожъ, не смотря на изданныя вполсѣдствіи

TYTUŁ V.

O ANSZLAGOWANIU I URZĄDZENIU DÓBR RZĄDOWYCH.

№ 85.

Wznowienie przepisów dla urzędników ekonomicznych, przeznaczonych do urządzenia dóbr rządowych, donacyjnych i innych.

(d. 18 (30) Maja 1853 r.)

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Instrukcyja do urządzenia i oczyszczowania włościan w dobrach NAJMIEŃSZEJ darowanych, przez Radę Administracyjną Królestwa pod dniem 23 Maja (4 Czerwca) 1841 r. Nr. 16,279 zatwierdzona, służy także za podstawę do urządzenia dóbr rządowych, mianowicie rozdział jęj I-y, wskazujący zasady urządzenia, tudzież rozdział II-gi o wykonaniu urządzenia, z wypuszczeniem tylko tych przepisów, które wypływają z wyłącznego położenia i szczególnych obowiązków właścicieli majoratów, do których odnoszą się artykuły 11, 16-y, ustęp litera *d* artykułu 17-go, artykuł 24, 26, 27, 31-y, oraz częściowe zastrzeżenia w artykułach 15, 22 i 23-m. Do ustanowienia zaś wysokości czynszów, służy za podstawę ceny normalne, przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu zatwierdzone, a co do klasyfikacyi gruntów, łąk, pastwisk i ustanowienia dochodu z innych źródeł, są przepisy w artykułach 32, 33, 34, 36, 52, 53, 54, 57, 60, 61, 62 i 63-m instrukcyi, przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu pod dniem 6 Września 1818 r. Nr. 19,333 do urządzenia dóbr rządowych wydanęj, których wyciąg tu się dołącza.

Wszelako gdy obok następnie wydanych szczegółowych roz-

особыя распоряженія, Правительственная Коммисія усматриваетъ, что дѣйствующія правила и постановленія не исполняются съ надлежащею точностію, въ особенности же по составленію актовъ о дѣйствіяхъ этого рода не соблюдается однообразный порядокъ, то Коммисія постановила возобновить обязательныя по сему предмету правила, дабы при дѣйствіяхъ этихъ обращено было вниманіе на существенную цѣль, а именно: чтобы удобнымъ распределеніемъ, удовлетворяющимъ по возможности всѣмъ потребностямъ и условіямъ сельскаго хозяйства, правильною оцѣнкою стоимости земель и всѣхъ прочихъ источниковъ дохода, обеспечено было на будущее время болѣе правильное развитіе земледѣльческой промышленности, улучшеніе быта крестьянъ и увеличеніе доходовъ края. Поэтому устройство должно быть производимо слѣдующимъ порядкомъ.

1) Экономическій Коммисаръ, прибывъ въ имѣніе, долженствующее по указанію правительственной власти получить новое устройство, прежде всего обязанъ протоколярнымъ порядкомъ потребовать отъ арендатора предъявленія контракта, и, предупредивъ его, что контрактъ этотъ не можетъ быть препятствіемъ къ устройству имѣнія а послѣдствіи и къ очиншеванію крестьянъ, разъяснить ему основанія сего устройства и принять отъ него всякія заявленія, которыя онъ пожелаетъ представить. Послѣ того Коммисаръ въ присутствіи мѣстнаго Окружнаго Ассесора и Приходскаго Настоятеля, если это окажется возможнымъ, и во всякомъ случаѣ въ присутствіи Гминнаго Войта, объявляетъ крестьянамъ, владѣльцамъ участковъ, мельникамъ и т. п., а также безсрочно-аренднымъ и привилегированнымъ владѣльцамъ усадьбъ, что поземельное устройство имѣнія будетъ произведено колоніальнымъ порядкомъ, дабы тѣмъ съ одной стороны устранить всѣ вредныя для земледѣлія послѣдствія общиннаго владѣнія, а съ другой—предоставить всякому участку границы болѣе удобныя для веденія хозяйства. Коль скоро крестьяне изъявляютъ согласіе принять такое устройство, отъ нихъ должна быть взята въ томъ подписка, а въ случаѣ несогласія ихъ на это, слѣдуетъ записать таковое заявленіе въ протоколъ, съ объясненіемъ причинъ, по которымъ они отказываются отъ принятія колоніальнаго устройства. Если это заявленіе учинено будетъ всѣмъ обществомъ крестьянъ, то Коммисаръ, не вводя предполагаемаго

порядка, Коммисія Рządowa Przychodów i Skarbu dostrzega, że w działaniach tak ważnych nie dość ściśle wydane zasady i przepisy są zachowane, a szczególnie układ dzieł z tego rodzaju czynności jest niejednostajnym, przeto postanowiła wznowić w tej mierze obowiązujące przepisy, aby przy tém działaniu miano na względzie cel istotny, to jest, aby przez dogodny podział z zadość uczynieniem, ile być może, wszelkim potrzebom i warunkom gospodarstwa wiejskiego, przez dokładne ocenienie wartości użytków gruntowych, oraz wszelkich innych źródeł intraty, zapewnił na przyszłość pomyślniejszy wzrost gospodarstwa rolnego, podniesienie się stanu włościan i powiększenie dochodów dla kraju. Urządzenie więc powinno być w następujący sposób wykonywane:

1) Za przybyciem do dóbr urządź się mających i przez Władzę Skarbową wskazanych, przedewszystkiem obowiązkiem jest Kommissarza Ekonomicznego żądać protokólnie od dzierżawcy okazania kontraktu, objaśnić go, że podług takowego nie może czynić oporu urządzeniu dóbr i następnie oczyszczaniu włościan, poinformować go o zasadach tego urządzenia i przyjąć od niego wszystkie wnioski, które przedstawić zażąda; poczem w obecności, jeżeli można, miejscowego Assessora Okręgowego, Proboszcza, a w każdym razie w obec Wójta gminy, zawiadomi włościan i wszystkich posiadaczy częściowych, młynarzy i t. p. osadników wieczysto-dzierżawnych i uprzywilejowanych, że urządzenie dóbr przedsięwziętem będzie w sposobie kolonialnym, dla usunięcia wszelkich rolnictwu szkodliwych wspólności, jak najmniej dla nadania, pod względem prowadzenia gospodarstwa, ile tylko można, najdogodniejszych granic dla każdej posiadłości. Skoro zaś włościanie okażą chęć poddania się takiemu urządzeniu, odebrana być winna od nich deklaracya, albo w razie gdyby temu byli przeciwni, należy zapisać to oświadczenie z powodami, któreby ich od przyjęcia kolonialnego urządzenia odwiodły, a w takim razie, jeżeli oświadczenie to złożone będzie przez ogół.

устройства, оставляет крестьян в пользовании землями на прежнем положении, и объявляет им, что они до тех пор не будут очиншеваны, пока не согласятся принять колониальное устройство; составленный о том протокол должен быть подписан всеми присутствующими. Если же только часть крестьян не соглашается принять колониальное устройство, то Коммисарь поступает на основании статьи 9 инструкции 1841 года.

2) Если не встретится никаких важных препятствий для приведения в исполнение предположенного устройства, в таком случае Коммисарь, вместе с местным арендатором и хозяевами, собирает все необходимые для разверстания свѣдѣнія и разъясняет им условия, предписанные для сего 6-ю первыми статьями инструкции, послѣ чего, осмотрѣвъ лично цѣлое пространство земель, производит классификацію оных и на этомъ основаніи составляет проектъ общаго разверстанія или отдѣленія земель фольварочныхъ отъ деревенскихъ и отъ другихъ казенныхъ селеній.

Проектированное такимъ образомъ разверстаніе Экономической Коммисарь обязанъ приказать означить кольями на грунтѣ и показать оное, съ протолярнымъ поясненіемъ, арендатору и заинтересованнымъ крестьянамъ. Еслибы со стороны арендатора или крестьянъ поданы были заявленія о какомъ либо измѣненіи направленія колоній, усадебныхъ улицъ, раздѣленія луговъ и пастбищъ, или вообще относительно порядка устройства ихъ, то таковыя заявленія онъ долженъ внести въ протоколъ, практическимъ и опытнымъ взглядомъ оцѣнить оныя, приказать ввести измѣненіе, если оно окажется основательнымъ, или же объявить протолярно заинтересованнымъ крестьянамъ, по какимъ причинамъ требованія ихъ не могутъ быть исполнены, соблюдая сіе и въ отношеніи арендатора. Составленный о семъ протоколъ подписывается всеми упомянутыми въ ономъ лицами; послѣ чего Коммисарь дѣлаетъ распоряженіе о приведеніи Землемѣромъ въ исполненіе предположенного разверстанія, а равно о раздѣленіи земли на колониальные участки, при совершеніи котораго надлежитъ строго руководствоваться правилами инструкции, преимущественно же статьями 7, 8, 9, 10, 11 и 12, то есть: чтобы каждому владѣльцу усадьбы все пашни, луга и пастбища отведены были по возможности въ одномъ участкѣ. Отступленіе отъ сего

вѣдѣній, Коммисарь, отступая отъ замierzеного устройства, оставитъ вѣдѣній в употребленіи грунтовъ в давнемъ станіи, з означеніемъ, że dopóty oczyszczani nie będą, dopóki urządzenia kolonialnego nie przyjmą; z czego spisany protokół stawające osoby podpisać obowiązane. Jeżeliby zaś część tylko wѣдѣній była przeciwną kolonialnemu urządzeniu, Kommissarz postąpi jak przepisuje artykuł 9-y instrukcyi z roku 1841.

2) Jeżeli nie będzie żadnej ważnej przeszkody do wykonania zamierzеного urządzenia, Kommissarz z miejscowym dzierżawcą i z gospodarzami zbierze wszelkie wiadomości potrzebne do separacyi, objaśni ich jakie są w tej mierze warunki, pierwszymi 6-u artykułami instrukcyi przepisane, poczemъ zwiedzi i obejrzy całą przestrzeń gruntów, takowych dopełni klasyfikację, i na tej podstawie zaprojektuje separację główną, czyli oddzielenie gruntów folwarcznych od wiejskich, i między innymi wsiami rządowemi.

Tak zaprojektowaną separację obowiązany Kommissarz Ekonomiczny kazać wytknąć na gruncie, dzierżawcy i interessowanym wѣдѣńcom okazać i takową protokółarnie wytłómaczyć. Gdyby bądź to dzierżawca, bądź też wѣдѣńca, wnioski podali o jaką zmianę pod względem kierunku kolonij, ulic siedzibnych, podziału łąk i pastwisk, czyli w ogóle jak chcą być urządzeni, te wszystkie do protokółu przyjąć winien i one wprawném i doświadczoném okiem rozważyć, zmianę, jeżeli ta okaże się usprawiedliwioną, zarządzi zaprowadzić, lub też interessowanym wѣдѣńcom protokółarnie oświadczyć, z jakich powodów żądania ich spełnione być nie mogą; co także względem dzierżawcy potrzeba zachować. Spisany w tej mierze protokół wszystkie osoby do niego wpływające podpiszą; poczemъ Kommissarz wyda Jeometrze zarządzenie do wykonania zaprojektowanej separacyi, jak równie i do podziału na osady kolonialne, w którego dopełnieniu należy zachować ściśle przepisy instrukcyi, mianowicie artykułów 7, 8, 9, 10, 11 i 12-go, to jest, aby każdy osadnik otrzymał o ile można wszystkie grunta, łąki i pastwiska w jednym dziale. Od tego zaś ogólnego prawidła w tym tylko wypadku, jedynie co do

кореннаго правила допускается только относительно луговъ и пастбищъ, и то только въ случаѣ, когда положеніе оныхъ не дозволить назначить ихъ въ одномъ отрѣзкѣ. Пролагая усадебныя улицы, слѣдуетъ обращать особенное вниманіе на необходимыя удобства, то есть, чтобы усадебники поставлены были въ возможность правильно и удобно застроить свои усадьбы, чтобы они имѣли вблизи воду и колодцы, а равно земли болѣе удобныя на разведеніе фруктовыхъ садовъ, чтобы мѣстность назначенная подъ постройки не была сыра, не была подвержена наводненіямъ, и не прилежала слишкомъ близко къ лѣсу. Поэтому нѣтъ необходимости прокладывать усадебную улицу въ одномъ направленіи, особенно если селеніе состоитъ изъ значительнаго числа усадебъ. Гдѣ затѣмъ, для удовлетворенія вышеизложеннымъ условіямъ, окажется это необходимымъ, Коммисаръ въ правѣ проводить усадебныя улицы даже въ нѣсколькихъ направленіяхъ, смотря по мѣстнымъ обстоятельствамъ, что однакожъ во всякомъ случаѣ должно быть имъ оправдано въ протоколѣ о разверстаніи.

Равнымъ образомъ Коммисаръ, примѣняясь къ общимъ основаніямъ колонизаціи, долженъ стараться, чтобы колоніальные наделы не были слишкомъ длинны а узки, потому что это влечетъ за собою многія неудобства въ хозяйствѣ, и чтобы не пересѣкались горами, оврагами, водами, затрудняющими сообщеніе. Еслибы однакожъ по мѣстнымъ обстоятельствамъ оказалось необходимымъ распредѣлить участки безъ соблюденія этихъ условій, то Коммисаръ обязанъ обстоятельно разъяснить причины, дабы при ревизіи устройства можно было убѣдиться въ таковой необходимости. Еслибы же пришлось назначить участки слишкомъ короткіе и широкіе, то для необходимаго сближенія строеній, съ цѣлью безопасности и взаимной помощи жителей, слѣдуетъ между усадьбами пахатными устраивать усадьбы огородныя или другія меньшаго размѣра.

3) Классификація земель въ предпринятомъ устройствѣ составляетъ весьма важное дѣйствіе, которое должно быть исполнено со всевозможною точностью и тщаніемъ. Поэтому для производства оной должны быть приглашены протоколярно мѣстный арендаторъ и крестьяне, которые изъ среды себя обязаны избрать и представить нѣсколькихъ заслуживающихъ ихъ довѣріе экспертовъ, которымъ надлежитъ разъяснить вообще, какія земли,

лѣсъ и паствискъ odstąpić będzie można, jeżeli położenie takowych w jednym dziale wyznaczyć nie dozwoli. Przy wyprowadzeniu ulicy siedzibnej, zwróconą być powinna szczególna uwaga na konieczne dogodności, ażeby osadnicy byli w możności porządnie i wygodnie zabudować się, ażeby mieć mogli w bliskości wodę i studnie, oraz grunta sposobniejsze na ogrody owocowe, żeby miejsce wyznaczone na stawianie budowli nie było wilgotne, ani na zalewy wystawione, ani też do lasu zbyt zbliżone. Nie jest więc żadną koniecznością, aby ulica siedzibna w jednej linii ciągnąć się miała, jeżeli wieś ze znacznej liczby osad składać się będzie. Tam więc gdzie wypadnie potrzeba, dla zapewnienia pomienionych dogodności, Kommissarz będzie mocen ulicę siedzibną w kilku nawet poprowadzić liniach, a to w miarę zachodzących miejscowych okoliczności, co zawsze w protokóle podziałowym usprawiedliwione być winno.

Również odpowiednio do zasad kolonizacyi, dążeniem Kommissarza być powinno, aby działki kolonialne nie były zbyt długie a wąskie, jako pociągające wiele w gospodarstwie niedogodności, żeby nie były przerywane parowami, górami i wodami, utrudniającemi komunikacyę. Jeżeliby jednak działki dla towarzyszących miejscowych okoliczności, bez zachowania tych warunków musiały być wyznaczone, Kommissarz zaszcze powody gruntownie usprawiedliwi, aby przy rewizyi urządzenia o tej konieczności można mieć przekonanie. Gdyby zaś wypadło wyznaczyć działki krótkie a szerokie, potrzeba, dla zbliżenia budowli i bezpieczeństwa, oraz wzajemnej pomocy mieszkańców, między osadami rolnemi umieszczać ogrodnicze lub inne mniejsze.

3) Odbycie klasyfikacyi gruntów w przedsięwziętym urządzeniu, bardzo ważną jest czynnością, i ta z największą starannością i skrupulatnością dopełnioną być winna. Do spełnienia więc jej, wezwany być winien protokólnie miejscowy dzierżawca i włościanie, którzy z pomiędzy siebie wybrać i przedstawić są obowiązani kilku znawców, ich zaufanie posiadających. Tym na-

по свойству почвы, къ какому классу будутъ отнесены. Послѣ такого объясненія, вмѣстѣ съ приглашенными лицами и избранными отъ крестьянъ экспертами, которые должны быть поименованы въ протоколѣ, въ которомъ изложена вся эта пригатовительная работа, а также при участіи Землемѣра, назначеннаго для приведенія въ исполненіе новаго устройства, надлежитъ произвести оцѣнку земель. Хотя Экономическій Коммисаръ, самъ рѣшаетъ вопросъ, къ какому классу должны быть причислены пахатныя, сѣнокосныя или пастбищныя земли, но при всемъ томъ онъ долженъ изложить въ протоколѣ мнѣнія, какъ арендатора, такъ и избранныхъ экспертовъ, а равно и другихъ лицъ приглашенныхъ къ этому дѣйствию, какъ-то: Гминнаго Войта, Приходскаго Настоятеля, и приводимыя въ оправданіе опытныхъ соображенія внести въ протоколъ, съ краткимъ объясненіемъ, почему по его мнѣнію долженъ быть означенъ другой классъ. Поэтому, относительно формы, классификаціонный протоколъ долженъ быть составляемъ не въ видѣ общаго описанія, а отдѣльными частями по каждому особо взятому или, по составу своему, различному пространству земли. Относительно же сущности дѣла, въ немъ должно совмѣщаться описаніе химическаго состава земель, мѣстоположеніе ихъ, возвышеніе или наклоненіе, мѣстныя названія съ объясненіемъ, что на каждой изъ нихъ сѣтся, какія нужна обработка, и какой бываетъ урожай, наконецъ, сравненіе обработки и производительности земель фольварочныхъ съ такого же рода крестьянскими. Во всякой деревнѣ классификацію земель слѣдуетъ производить два раза, то есть въ первый разъ до раздѣла во всемъ мнѣніи, а во второй разъ дѣлать повѣрку первой въ каждомъ участкѣ особо.

Къ числу экспертовъ въ семь дѣлъ принадлежитъ и Землемѣръ, на обязанность коего возлагается означать на планѣ разные классы земель по указанію Коммисара, за добросовѣстное исполненіе чего онъ лично отвѣтствуетъ. Если однакожь при размежеваніи земли замѣчено будетъ Землемѣромъ, что обозначенный классъ не соотвѣтствуетъ качеству почвы, то онъ обязанъ представить соотвѣтственное письменное объясненіе Коммисару, который, въ случаѣ если не будетъ раздѣлять его мнѣнія, вносить оное вмѣстѣ съ своимъ заключеніемъ въ классификаціонный протоколъ.

леży wyjaśnić w ogólności, do której klasy jakie grunta podług natury swęj mają być zaliczane. Po takimъ objaśnieniu, wspólnie z osobami przybranemi i znawcami przez włóścian wskazanemi, których imiennie trzeba wymienić w protokóle, całą tę czynność przygotowawczą opisującym, oraz wspólnie z Jeometrą urządzenie wykonać mającym, należy dopełnić ocenienie wartości ziemi. A lubo Kommissarz Ekonomiczny sam rozstrzyga stanowczo do której klasy grunt, łąka lub pastwisko ma być zaliczone, lecz pomimo to w protokóle powinien objąć takъ zdanie dzierżawcy jakъ i wybranychъ znawców, oraz i innychъ osób do тѣj czynności przybranych, Wójta, Proboszcza, i przytaczane na ichъ poparcie powody zapisać, a obokъ tego wymienić w krótkości, dla czego według niego klasa inna ma być oznaczona. Co do formy więc, protokół klasyfikacyjny prowadzony być winien nie ogółowo, ale szczegółowemi częściami co do każdѣj oddzielnѣj, lub składemъ swymъ odmiennѣj przestrzeni. Co do rzeczy zaś, ma obejmować opisъ składu chemicznego ziemi, jejъ położenie, wzniesienie lub pochyłość, nazwę miejscową z wzmianką co bywa na niѣj siewane, jaka potrzebna jestъ uprawa, i jaki zbiórъ bywa, wreszcie porównawcze wyjaśnienie jaka jestъ uprawa i zbiory na gruntachъ folwarcznychъ a włóściańskichъ tego samego rodzaju. Klassyfikacją dopełniać należy przy wsiachъ два razy, to jestъ naprzódъ przedъ podziałemъ, drugi razъ odbyć sprawdzenie pierwszej szczegółowemi osadami.

Do składu biegłychъ należy i Jeometra, którego będzie obowiązkiemъ wniesić na plany klasy, podługъ tego, jakъ je wskaże Kommissarz, за rzetelne spełnienie czego jestъ odpowiedzialny. W razie jednakъ, gdyby przy wykonywaniu podziału powzięłъ mniemanie, że klasa oznaczona nie odpowiada naturze gruntu, powinien, stosownie objaśnienie на piśmie złożyć, które Kommissarz z opinią swoją, gdyby tego zdania nie podzieliłъ, dołączy do protokołu klasyfikacyjnego.

Правительственная Комиссія поставляетъ непремѣннымъ условіемъ, чтобы Коммисаръ самъ составлялъ проектъ разверстанія земель въ устраиваемомъ имѣніи, если же этотъ проектъ будетъ составленъ назначеннымъ ему Помощникомъ, то чтобы таковой не прежде былъ приводимъ въ исполненіе, какъ только послѣ самой строгой и обстоятельной на мѣстѣ повѣрки Коммисаромъ, который обязанъ въ чемъ слѣдуетъ исправить или вовсе измѣнить, а въ случаѣ одобренія утвердить оный; чтобы классификація, если она не была составлена самимъ Коммисаромъ, а равно права крестьянъ (легитимация), подвергнуты имъ были повѣркѣ, и чтобы въ протоколахъ классификаціи и легитимации слѣданы были положительныя оговорки, какъ о произведенной имъ повѣркѣ, такъ равно и объ оказавшейся правильности сихъ актовъ.

4) Такъ какъ уничтоженіе фольварковъ влечетъ за собою не только ущербъ въ доходахъ, но и потерю капитала затраченнаго на строенія и, сверхъ того, лишаетъ бѣднѣйшій классъ населенія способа заработковъ, то Коммисару ни въ какомъ случаѣ не дозволено уничтожать фольварки, а если признаетъ въ томъ необходимую надобность для увеличенія крестьянскихъ надѣловъ, или по другимъ какимъ либо причинамъ, въ такомъ случаѣ онъ обязанъ представить это обстоятельство съ основательными оправданіями на усмотрѣніе Правительственной Комиссіи. Затѣмъ, когда послѣдуетъ на это разрѣшеніе Комиссіи, Коммисаръ приступитъ къ сломкѣ фольварочныхъ строеній, съ тѣмъ условіемъ, что оцѣнка фольварочныхъ земель не должна быть производима на основаніяхъ, установленныхъ для крестьянскихъ земель, но на основаніяхъ предписанныхъ для высшей оцѣнки дворовыхъ земель; оказавшійся же отъ такой оцѣнки этихъ угодій излишекъ долженъ быть разложенъ на всѣхъ крестьянъ. Такой возвышенный чиншъ слѣдуетъ исчислять только съ того количества фольварочной земли, какую крестьяне будутъ просить и получать въ увеличеніе своего надѣла, а не со всего уничтожаемаго фольварка.

О таковой оцѣнкѣ земель и происходящемъ отъ того возвышеніи размѣра чинша по случаю поступленія въ надѣлъ крестьянъ фольварочныхъ земель, требующіе отвода оныхъ крестьяне должны быть положительно предупреждены протоколярнымъ поряд-

Za konieczny warunek Kommissya Rządowa wskazuje, ażeby Kommissarz sam zaprojektował separacją dóbr urządzić się mających, lub zaprojektowaną przez dodanego sobie Adjunkta, przed jej wprowadzeniem w wykonanie, szczegółowo i dokładnie na miejscu rozpoznał, w czym znajdzie potrzebę sprostował, lub zupełnie zmienił, albo też w razie uznania za dogodną, zatwierdził, a jeżeli sam nie będzie robić klasyfikacyi, żeby sprawdził ją, oraz legitymacją włościan, i że to dopełnił, oraz dokładnem uznał, w protokołach klasyfikacyi i legitymacyi wyraźnie zapisał.

4) Ponieważ znoszenie folwarków pociąga za sobą stratę w dochodach, stratę kapitału w budowie włożonego, pozbawia biedniejszą ludność możności zarobkowania; Kommissarz przeto pod żadnym względem nie jest mocen znosić folwarków, a jeżeli uzna tego konieczną potrzebę, bądź dla lepszego uposażenia włościan, bądź z innych powodów, obowiązany potrzebę tę dokładnie usprawiedliwioną Kommissyi Rządowej przedstawić, i jeżeli na to pozwolenie uzyska, wówczas do rozebrania folwarku pod tym warunkiem przystąpi, że grunta folwarczne nie będą oceniane podług zasad ustanowionych dla przestrzeni włościańskich, ale podług zasad wyższych, dla gruntów dworskich przepisanych, a przewyżka, jaka się z takiego ocenienia tychże gruntów okaże, ma być pomiędzy wszystkich włościan rozdzielona. W ten sposób należy obliczać czynsz z tej ilości gruntów folwarcznych, której włościanie żądać będą, i otrzymają na powiększenie ich uposażenia, bez rozebrania całego folwarku.

O takiem ocenieniu gruntów i wynikającym wyższym czynszu, z powodu przybrania gruntów folwarcznych, mają być włościanie domagający się oddania tych gruntów, wyraźnie protokó-

комъ, съ обстоятельнымъ объясненіемъ относительно возвышенія чинша, дабы не имѣли потомъ повода жаловаться на обременительность онаго; а потому послѣ классификаціи земель немедленно должно быть объявлено крестьянамъ: въ какомъ разбѣрѣ плата исчислена съ morga каждаго класса угодій по цѣнамъ фольварочнымъ и крестьянскимъ.

5) Раздача крестьянамъ усадьбъ должна производиться съ общаго ихъ согласія или по прежней табели, или по жребію. О приѣмѣ усадьбъ, по установленному порядку, долженъ быть составленъ особый протоколъ, который въ присутствіи, если возможно, Экономическаго Ассесора и Приходскаго Настоятеля, а во всякомъ случаѣ въ присутствіи Гминнаго Войта долженъ быть подписанъ крестьянами. Всѣ протоколы должны быть снабжены подписями упомянутыхъ въ оныхъ лицъ, и скрѣплены Гминнымъ Войтомъ, который съ приложеніемъ печати удостоверяетъ поименно: какія лица, въ присутствіи его, подписали протоколъ собственноручно и какія, за неумѣніемъ грамоты, подписали только крестами.

6) Если встрѣтится надобность въ разверстаніи земель церковныхъ, или принадлежащихъ духовному либо общественному учрежденію, то таковое должно быть произведено съ вѣдома Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и духовной власти, и притомъ при участіи депутатовъ этихъ властей. Способъ же исполненія подобнаго разверстанія опредѣляется согласіемъ сторонъ и положеніемъ мѣстности. Если таковыя земли промѣняются на другія, то слѣдуетъ наблюдать, чтобы оцѣнка онымъ производилась тщательно, и чтобы онѣ промѣнивались на земли равныя имъ и по величинѣ и по качеству. Еслибы по мѣстнымъ обстоятельствамъ оказалось необходимымъ отступить отъ сего правила, то таковое отступленіе должно быть оправдано соответственными соображеніями, основательность которыхъ должна быть положительно признана приходскимъ священникомъ и депутатами, какъ административной, такъ и духовной власти. Каждому промѣну долженъ предшествовать формальный договоръ, заключенный съ депутатами административнымъ порядкомъ, съ оговоркою, что таковой подлежитъ утвержденію высшаго начальства. Такъ какъ однакожь отмѣна составленныхъ на мѣстѣ проектовъ о замѣнѣ земли, влечетъ за собою большія

larnie uprzedzeni, i dokładnie o przewyżce objaśnieni, aby późnij z uzaleniami na uciążliwość czynszu nie występowali, i dlatego, zaraz po dopełnieniu klasyfikacji, należy im wskazać jak wysoka opłata jest liczona z morga każdego gatunku użytków po cenach folwarcznych i włościańskich.

5) Rozdanie osad między włościan następować powinno za wyraźnym ich zgodzeniem się, bądź to porządkiem dawniej tabelli, albo przez losowanie. Z odbioru osad według przyjętego sposobu oddzielnie spisany być winien protokół, który w obecności, jeżeli można, Assessora Ekonomicznego, Proboszcza, a w każdym razie w obecności Wójta gminy, włościanie podpisać powinni. Wszelkie protokoły powinny być podpisane przez osoby w nich wymienione; oprócz tego Wójt gminy przy wyciśnięciu pieczęci powinien w poświadczeniu imiennie wymienić osoby, które własnoręcznie w jego obecności protokół podpisały, a które jako nie umiejące pisać, tylko krzyżami własnoręcznie położonemi poznały.

6) Gdzie zajdzie potrzeba oddzielać grunta probostwa, lub innego instytutu duchownego, albo zakładu publicznego, czynność ta za wiedzą Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, tudzież z wiedzą władzy duchownej ma być wspólnie z delegowanymi od nich wykonaną. Separacya podobna powinna być zastosowaną do życzenia stron i miejscowego położenia. Przestrzenie zamieniające się należy skrupulatnie oceniać, aby przestrzeń w zamian dana równiej była wartości i obszerności zastępowanej. Gdyby okoliczności miejscowe wskazały potrzebę odstąpienia od tej zasady, to należycie usprawiedliwionem być winno, i akceptacya powodów, tak przez Proboszcza, jako też przez delegowanego władzy administracyjnej i duchownej wyraźnie zeznana. Każdą zaś zamianę poprzedzić powinna umowa w formie administracyjnej z delegowanymi spisana, z zastrzeżeniem wyższego jej zatwierdzenia. Gdy jednak uchylanie projektów zamiany na

затрудненія, и такъ какъ духовная власть обыкновенно доказываетъ незаконность уменьшенія пространства костельныхъ усадебъ, хотя бы въ замѣнъ достались земли лучшаго качества; и, сверхъ того, какъ таже духовная власть отказывается привлекать бенефициантовъ къ уплатѣ за полученные выгоды, то по всѣмъ симъ причинамъ Правительственная Коммисія обращаетъ особенное вниманіе Коммисара на необходимость благоразумнаго дѣйствія въ семъ случаѣ.

7) Разграниченіе съ лѣсами должно быть произведено по сношенію съ Окружнымъ лѣснымъ чиновникомъ, или съ мѣстнымъ Лѣсничимъ; безъ этого никакая часть лѣса ни для какой экономической надобности отчуждена быть не можетъ. По сему предмету долженъ быть составленъ особый совѣщательный протоколъ, въ которомъ приблизительно описывается состояніе предполагаемой къ отчужденію части лѣса, его цѣнность и качество земли.

Равнымъ образомъ вмѣняется Коммисару въ обязанность входить въ сношеніе съ лѣсничествомъ и при отводѣ усадебъ мѣстнымъ чиновникамъ и служителямъ, усадебъ которыхъ ни въ какомъ случаѣ не должны превышать 15 морговъ пространства.

8) Наносные сыпучіе пески или пространства, изъ коихъ таковыя могутъ образоваться, если они прилегаютъ къ лѣсамъ, должны быть къ нимъ присоединяемы; но если такіе пески, занимающая большое пространство, находятся вдали отъ лѣсовъ и причиняютъ вредъ сосѣднимъ полямъ, то Коммисаръ къ дѣлу объ устройствѣ имѣнія присовокупитъ описаніе оныхъ, съ заключеніемъ о передачѣ ихъ въ завѣдываніе Лѣснаго Управленія. Равнымъ образомъ необходимо устранить изъ лѣсовъ, поселенныхъ въ нихъ такъ называемыхъ будниковъ, односельцевъ, кутниковъ, и водворить ихъ на усадьбахъ лежащихъ впускѣ или на лѣсныхъ отпадкахъ, а оставшіяся послѣ нихъ земли обратить подъ разведеніе лѣса; поэтому Коммисаръ, при поземельномъ устройствѣ имѣній, обязанъ входить по сему предмету въ сношеніе съ Лѣсными Управленіями.

9) Для безопасности лѣсовъ, существуетъ до сего времени постановленіе, запрещающее возводить строенія на разстояніи ближе 200 прентовъ къ лѣсу; правило это должно быть въ точности соблюдаемо и на будущее время, съ тѣмъ, что елибы таковое не могло быть исполнено, то причины сего должны быть

gruncie przysposabianych pociąga za sobą wielkie trudności, i gdy Władza duchowna zwykle za tém ob staje, że kościelna posiadłość nie powinna tracić na przestrzeni, chociażby co do wartości lepszą dostała przez zamianę, a za uzyskane korzyści opiera się pociąganiu beneficjatorów do opłat, przeto Kommissya Rządowa zwraca szczególną uwagę Kommissarza na trafne działanie w tym przedmiocie.

7) Separacya z lasami spełnioną być winna za zniesieniem się z Urzędnikiem okręgowym leśnym, lub z miejscowym Nadleśniczym, bez czego żadna część lasu pod użytek ekonomiczny zabrana być nie może. W tym względzie oddzielny naradczy protokół spisany być winien, z domieszczeniem w przybliżonym sposobie opisania stanu części lasu zająć się mającego i wartości drzewa, oraz gatunku gruntu.

Podobnie Kommissarz znosić się powiπien przy wydzielaniu osad słuźbowo-leśnych, które przestrzeni 15 morgów pod żadnym względem przenosić nie powinny.

8) Wydmy piaszczyste lub przestrzenie, z których wydmy powstać mogą, o ile są przyległe lasom, do tychże wcielać należy, a jeżeli takie wydmy dość obszerne znajdują się opodal lasów, i sąsiednim polom są szkodliwe, Kommissarz w operacie urzędzenia domieści ich opis i wnioski względem oddania ich pod zarząd Urzędu leśnego. Nawzajem ważną jest potrzebą tak zwanych budników, jednosielców, kątników w lasach osiadłych, z tychże na osady puste lub odpadki do wsi wyprowadzić, grunta po nich pod las oddać; przy urzędzeniu więc, Kommissarz znosić się w tym względzie z Urzędami leśnymi jest obowiązany.

9) Dla bezpieczeństwa lasów, dotychczas obowiązuje przepis wzbraniający wznoszenia budowli w odległości od lasów mniejszej niż prętów 200, który i na przyszłość ściśle zachowanym być powinien, z uwagą, że gdyby przepis ten nie mógł być spełnionym, powody dokładnie usprawiedliwić potrzeba i zachodzący stan rze-

обстоятельно изложены и о встрѣтившемся случаѣ заблаговременно сдѣлано представленіе въ Правительственную Коммисію съ испрошеніемъ ея разрѣшенія.

10) Раздѣленіе на колоніальные участки должно быть произведено соразмѣрно съ прежними надѣлами каждаго земледѣльца, показанными по престаціоннымъ табелямъ; однакожь въ этомъ отношеніи можно ограничиться требованіемъ, какое заявлено будетъ крестьянами, и произвести раздѣленіе земли или на вышеизложенномъ основаніи, или на равныя части по числу усадебниковъ, о чемъ заявленное крестьянами желаніе должно быть внесено въ протоколъ. При назначеніи корчемныхъ усадебъ слѣдуетъ брать во вниманіе Высочайше утвержденное 4 (16) Мая 1848 г. положеніе о винокурениі и торговлѣ виномъ въ Царствѣ Польскомъ; а потому о мѣстахъ отведенныхъ на постройку корчемъ, Экономическій Коммисаръ обязанъ увѣдомить Уѣзднаго Начальника и мѣстнаго Казеннаго Ревизора или Контролера, а копию этого увѣдомленія приобщить къ дѣлу, съ означеніемъ разстоянія отъ сосѣднихъ корчемъ.

11) Для надѣла коморниковъ, имѣющихъ собственныя халупы, а даже и тѣхъ, которые съ давнихъ временъ проживаютъ въ имѣніи, Экономическій Коммисаръ въ правѣ, соображаясь съ обстоятельствами и мѣстностью, отводить огородныя усадебныя въ одинъ моргъ и отнюдь не болѣе трехъ морговъ.

12) Изъ опустѣвшихъ крестьянскихъ усадебъ и мѣстныхъ отпадково можно устраивать земледѣльческо-колоніальныя усадебныя, объ отдачѣ которыхъ во временное пользованіе для обезпеченія слѣдующаго Казнѣ дохода, равно какъ и училищныхъ усадебъ тамъ, гдѣ сельскія начальныя училища еще не существуютъ, Коммисаръ обязанъ распорядиться самъ, или же объ исполненіи сего подлежащимъ Экономическимъ Ассесоромъ обратиться съ требованіемъ въ Губернское Правленіе; окончательное же распоряженіе таковыми участками предоставляется Правительственной Коммисіи.

13) Если при повѣркѣ легитимации правъ усадебниковъ въ числѣ владѣющихъ усадьбами окажутся такія, которые не показаны по престаціоннымъ табелямъ, то надлежитъ основательно изслѣдовать происшедшія перемѣны, объяснить таковыя въ протоколѣ съ приложеніемъ оправдательныхъ документовъ; если же

czy wcześniej pod szczegółową decyzją Komisji Rządowej przedstawić.

10) Podział na kolonie powinien następować w stosunku dawniejszego uposażenia każdego rolnika w tabellach prestacyjnych zamieszczonego; wszakże w tym względzie poprzestać można na tém żądaniu, jakie włościanie oświadczą i podział wykonany być może podług powyższej zasady lub też równo między wszystkich osadników, w czém objawione przez włościan życzenie protokólnie przyjęte być winno. Przy wyznaczeniu osad karczemnych należy mieć na uwadze przepisy Najwyżej dnia 4 (16) Maja 1848 roku zatwierdzone o wyrobie i sprzedaży wódki w Królestwie Polskiem, dla tego o miejscach wyznaczonych na wystawienie karczem, Kommissarz Ekonomiczny obowiązany jest zawiadamiać Naczelnika Powiatu i właściwego Rewizora lub Kontrolera Skarbowego, i odpis tego zawiadomienia do operatu dołączyć, z wymiennieniem odległości karczem ościennych.

11) Dla komorników, posiadających własne chałupy, a nawet dla tych, którzy oddawna w dobrach zamieszkują, Kommissarz Ekonomiczny mocen jest, o ile tego miejscowe położenie dozwoli, wydzielać osady ogrodnicze jednomorgowe, a najwięcej do trzech morgów.

12) Z osad pustych po włościańskich i z odpadków leśnych, mogą być tworzone osady rolne kolonialne, których tymczasowe użytkowanie dla zapewnienia Skarbowi należnego dochodu, jako też z osad szkolnych, tam, gdzie szkoła elementarna wiejska jeszcze nie istnieje, Kommissarz ureguluje, albo o dopełnienie tego przez właściwego Assessora Ekonomicznego odniesie się do Rządu Gubernialnego, stałe zaś niemi zarządzenie pozostawi Komisji Rządowej.

13) Przy sprawdzeniu legitymacyi praw osadników, gdyby znaleziono na gruncie takich, którzyby tabellami prestacyjnymi nie byli objęci, należy zmiany gruntownie wy badać, w protokole wyjaśnić i dowodami wesprzeć, a gdzie posiadacz, w tabelli pre-

показанный по prestaціонной табели хозяинъ усадьбы не находится въ живыхъ, собрать свѣдѣнія, какіе остались послѣ него наслѣдники и вслѣдствіе какихъ именно сдѣлокъ владѣть усадьбою тотъ, кого на оной застанетъ Коммисаръ во время устройства имѣнія. Еслибы права нѣкоторыхъ усадебниковъ, незаписанныхъ въ prestaціонную табель, оказались сомнительными, въ такомъ случаѣ Коммисаръ, распредѣляя усадьбы, обязанъ обезпечить права законныхъ владѣльцевъ или ихъ наслѣдниковъ, предоставляя мѣстному Губернскому Правленію рѣшеніе семейныхъ и другихъ споровъ, какъ предметъ подлежащій разсмотрѣнію обыкновеннымъ административнымъ порядкомъ. Наконецъ, такъ какъ бывали примѣры, хотя и весьма рѣдкіе, что, при раздѣлѣ земель и раздачѣ усадьбъ, пользовались надѣломъ, по особому снисхожденію, третьи лица, то Правительственная Коммисія хотя и увѣрена, что сознаніе собственного достоинства должно отклонять каждаго чиновника отъ подобнаго дѣйствія, но при всемъ томъ желая уничтожить, даже малѣйшій поводъ къ пристрастію въ этомъ отношеніи, предписываетъ, чтобы надѣлы усадьбами лицъ не имѣющихъ законной осѣдлости на сельскихъ земляхъ и не принадлежащихъ къ сословію крестьянъ хотя и водворенныхъ на мѣсто—отнюдь допускаемъ не былъ, ибо слѣдуетъ принять за основаніе, что устройство есть замѣнъ, производимый въ видахъ удобнѣйшаго въ хозяйственномъ отношеніи раздѣла угодій; изъ чего явствуетъ, что никто изъ постороннихъ не долженъ быть надѣляемъ землею, а Коммисаръ не въ правѣ ни отводить усадьбы, такъ называемымъ совладѣльцамъ, ни же включать ихъ въ число осѣдлыхъ крестьянъ. Но такъ какъ до новаго устройства, совладѣльцы эти пользовались частями усадьбъ принявшихъ ихъ къ себѣ въ сотоварищество, то послѣ устройства и они должны получить надѣлъ, но въ размѣрѣ сравнительно меньшемъ противу прочихъ крестьянъ и въ такомъ только случаѣ, если такое общее пользованіе усадьбою продолжается уже съ нѣкотораго времени и не было допущено нарочно съ тою цѣлью, чтобы косвеннымъ путемъ предоставить принятому въ совладѣтели возможность полученія надѣла.

14) Если введеніе новаго устройства потребуеъ измѣненія путей сообщенія и преимущественно большихъ проѣзжихъ дорогъ, то Коммисаръ долженъ о семъ отнестись къ мѣстному

stacyjnej zapisany, już nie żyje, zebrać wiadomości jacy po nim pozostali sukcesorowie, i w skutku jakich układów posiada osadę ten, którego Kommissarz w czasie urzędzenia znajdzie. Gdyby prawa niektórych posiadaczy, w tabelli prestacyjnej nie zapisanych, były wątpliwemi, Kommissarz wydzielając osady zastrzeże dla prawych posiadaczy lub ich sukcesorów służące im prawa, odsyłając rozpoznanie sporów familijnych lub innego rodzaju, do właściwego Rządu Gubernialnego, jako rzecz należąca do zwyczajnego działania administracyi. Zresztą, ponieważ zdarzały się wypadki, chociaż bardzo rzadko, iż przy podziale gruntów i rozdawaniu osad, miały miejsce względności dla osób trzecich, Kommissya Rządowa jakkolwiek przekonana, iż uczucie własnej godności urzędnika odprowadzić powinno każdego od podobnego czynu, przecież ażeby uniknąć wszelkiego nawet cienia stronności w tej mierze, poleca, ażeby nadawanie osad osobom nie mającym prawnej posiadłości w gruntach wiejskich i nie należącym do stanu włościańskiego, jakkolwiek w miejscu osiadłym, nie było praktykowane, należy się bowiem przejąć tą zasada, że urządzenie jest zamianą dopełnioną dla dogodniejszego pod względem gospodarstwa podziału gruntów; ztąd wypływa, że nikt obcy w grunta uposażony być nie powinien, ani też Kommissarz mocnym jest wydzielać osad dla tak zwanych zwykle współników, i takowych w liczbie włościan osiadłych zamieszczuć, lecz jak byli przed urządzeniem cząstkowemi posiadaczami osad, tak po urządzeniu powinni z temi, którzy ich do wspólności przypuścili, otrzymywać stosunkowo mniejsze od innych włościan osady, i wtenczas tylko, jeżeli ta wspólna używalność trwa już od pewnego czasu i nie była dopuszczoną rozmyślnie w tym jedynie celu, aby uboczną drogą zapewnić przybranemu otrzymanie osady.

14) Gdyby skutkiem urzędzenia, drogi komunikacyjne, szczególniej trakty, miały uleść zmianie, Kommissarz odniesie się do

Уѣздному Начальнику съ просьбою о командированіи Инженера, съ которымъ и войдетъ въ соглашеніе относительно уничтоженія старыхъ и проложенія новыхъ дорогъ, а также устройства мостовъ, плотинъ и тому подобныхъ переправъ.

15) Если посреди фольварочныхъ или крестьянскихъ земель находятся заросли, то надлежитъ изслѣдовать, могутъ ли таковыя, послѣ разчистки, быть обращены въ пашню или сѣнокосъ, и въ такомъ случаѣ онѣ должны быть причислены къ тому классу угодій, къ которому принадлежатъ, по качеству своей почвы, то же самое соблюдаетъ и относительно лѣсныхъ отпадково и другихъ отрѣзковъ. Если выкорчеваніе зарослей будетъ болѣе или менѣе затруднительно а удобреніе земли подъ оными потребуетъ значительныхъ издержекъ, въ такомъ случаѣ Коммисаръ, объяснивъ причины, составить проектъ о безмездной отдачѣ во владѣніе этихъ пространствъ на извѣстный срокъ, не объявляя однакожъ о томъ заинтересованнымъ крестьянамъ, такъ какъ опредѣленіе льготнаго срока зависитъ исключительно отъ разрѣшенія Правительственной Коммисіи.

16) Хотя по правиламъ инструкции 1818 года, луга раздѣляются, на полевые и отдѣльные, но такъ какъ при колоніальномъ устройствѣ, каждый усадебникъ имѣетъ полное право распоряжаться отданнымъ ему пространствомъ по своему усмотрѣнію и въ этомъ отношеніи ни отъ кого не зависитъ, то по этой причинѣ всѣ луга въ колоніяхъ должны быть принимаемы за отдѣльные.

Сверхъ того, такъ какъ съ новымъ устройствомъ уничтожаются общинныя пастбища, то фольварки могутъ безпрепятственно косить сѣно на лугахъ лежащихъ въ паровыхъ поляхъ, тѣмъ болѣе, что безбарщинное веденіе хозяйства затрудняетъ сохраненіе трехпольной системы; по этому и фольварочные луга не могутъ быть раздѣляемы на полевые.

17) Годовой доходъ съ малыхъ участковъ, не составляющихъ трехъ уволокъ земли, опредѣляется по правиламъ установленнымъ для оцѣнки дохода съ земель деревенскихъ вообще; съ участковъ же и усадебъ заключающихъ въ себѣ болѣе трехъ уволокъ земли, годовой доходъ исчисляется по правиламъ предписаннымъ для опредѣленія дохода съ фольварочныхъ земель.

Въ дополненіе къ сему Правительственная Коммисія присовокупляетъ слѣдующія наставленія:

Naczelnika właściwego powiatu, dla zesłania Inżyniera, z którym porozumie się względem zniesienia starych i przeprowadzenia nowych dróg, mostów, grobel lub tym podobnych przepraw.

Gdyby wśród gruntów folwarcznych albo wiejskich znajdowały się zarośla, rozpoznać należy czy po wykarczowaniu mogą być użyte na rolę lub łąkę, w takim wypadku policzone być winny do tej klasy użytków, do której podług swój dobroci należeć mogą, i to samo z odpadkami i innymi częściami leśnymi zachować należy, a nawzajem w takim razie w miarę mniej lub więcej trudnego karczunku, i większych lub mniejszych kosztów na melioracya, Kommissarz z należytym usprawiedliwieniem zaprojektuje lata wolne, przecież o tych, interessowanych włościan zawiadamiać nie będzie, bo ich oznaczenie od wyłącznej decyzji Kommissyi Rządowej zależy.

16) Chociaż instrukcyja z roku 1818 dzieli łąki na polne i oddzielne, po kolonjalnym jednak urzędzeniu, gdy wyłącznie zależy od osadnika w jaki bądź sposób użytkować z nadanej mu przestrzeni, i w tym od nikogo nie jest zawisłym, z tej więc zasady wszystkie łąki w kolonjach za oddzielne uważane i brane być powinny. Ponieważ po urzędzeniu zniesiona jest wspólność pastwisk, zatem i folwark nie ma przeszkody w zbieraniu łąk położonych w polu ugorowem, zwłaszcza że, przy gospodarstwie beipańszczyznianem, trudno jest zachować systemat gospodarstwa trzech-polowego, a zatem i łąki folwarczne nie mogą być dzielone na polne.

17) Pomniejsze realności, nie dochodzące trzech włók gruntu, do intraty pociągnięte być winny, podług zasad do ustanowienia dochodu z gruntów wiejskich przepisanych; z większych realności, i osad, obejmujących więcej nad trzy włoki, intrata obliczoną być winna według zasad do wyciągnięcia dochodu z gruntów folwarcznych postanowionych.

Nadto Kommissya Rządowa domieszcza następujące informacje:

18) При устройствѣ имѣнія, хотя бы таковое отдано было въ арендное содержаніе на условіяхъ, не оставляющихъ за Казною права на переоцѣнку доходовъ, Коммисарь, не стѣняясь этимъ, обязанъ изслѣдовать всѣ предметы аренды и составить онымъ новую смѣту, по правиламъ изложеннымъ въ Инструкціи изданной въ 1818 году и приложить таковую къ акту устройства. Въ эту смѣту Коммисарь долженъ включить даже опустѣвшія мельницы, лѣсопильные, кирпичные, известковые и другіе тому подобные заводы, исчисляя съ нихъ доходъ въ томъ же размѣрѣ, какъ съ дѣйствующихъ заводовъ, если только мѣстоположеніе и обиліе воды благопріятствуетъ ихъ существованію; однимъ словомъ Коммисарь не пропуститъ никакого источника, изъ котораго Казна, какъ собственникъ имѣнія, въ правѣ извлекать доходы. Дополняя эти статьи передаточные протоколы, Коммисарь обязанъ представлять оныя въ Коммисію вмѣстѣ съ своими заключеніями, основанными на опытѣ и замѣчаніями о томъ: гдѣ, какія, какимъ образомъ, и съ какою затратою капитала могутъ быть сдѣланы улучшенія и какихъ отъ того должно ожидать выгодъ.

19) Такъ какъ весьма важно, чтобы, пользуясь благопріятнымъ случаемъ, при введеніи новаго устройства въ казенныхъ имѣніяхъ, исправить, или по крайней мѣрѣ обозначить границы съ смежными частными имѣніями, гдѣ таковыя безспорны, но при всемъ томъ неправильны, то Правительственная Коммисія вмѣняетъ въ особенную обязанность Коммисарю, чтобы онъ, отправляясь на мѣсто, дѣлалъ заранѣе выpravку въ дѣлахъ Правительственной Коммисіи, какъ по актамъ о границахъ, такъ равно и по вѣдомостямъ о граничныхъ спорахъ, доставляемымъ Прокураторіею, Губернскими Правленіями и чиновниками ревизующими лѣса, для удостовѣренія въ томъ, не состоятъ ли въ спорѣ границы имѣній, устройство которыхъ ему поручено. По прибытіи же на мѣсто, онъ обязанъ собрать тѣ же свѣдѣнія о спорныхъ границахъ отъ мѣстныхъ жителей и только въ мѣстахъ не подлежащихъ спору, по добровольному соглашенію съ заинтересованными сторонами, и съ соблюденіемъ общаго распоряженія Губернскаго Правленія отъ 26 Мая (7 Юня) 1844 г., за № 43,633/13,770, приступить къ устройству и возобновленію границъ со всевозможнымъ удобствомъ для жителей и безъ малѣйшаго ущерба для

18) że przy urządzeniu dóbr, chociażby one pod takimi warunkami były wydzierżawione, iż Skarbowi nie służy prawo zaregulowania nowego anszłagu, Kommissarz pomimo to obowiązany jest zbadać wszystkie przedmioty dzierżawne, i z tych nowe anszłagi, według zasad instrukcyą z roku 1818 wskazanych, poformuje i do aktu urządzenia załączy, nie pominie oraz uwagi na opustoszałe młyny, tartaki, cegielnie, wapiarnie i t. p., i z podobnych zakładów, tak jak gdyby one były czynne, dochody ustanowi, skoro tylko położenie miejsca i obfitość wody istnieniu ich sprzyjać będzie; zgoła Kommissarz nie pominie żadnego źródła, z którego Skarbowi, jako dziedzicowi dóbr, służy czerpać dochody, i w tej mierze protokoły podawcze dopełniać i one ze swojemi wnioskami, należycie na znajomości rzeczy usprawiedliwionemi, przedstawić jest obowiązany, oraz spostrzeżenia swoje: w czém, jakie, jakim sposobem i nakładem możnaby poczynić meljoracye i jakie z nich odnieść korzyści.

19) Ponieważ ważną jest rzeczą, ażeby przy tak sprzyjającej sposobności, przy przedsiębranych urządzeniach dóbr rządowych, gdzie tylko można, granice prostowane, a przynajmniej odznaczane być mogły z dobrami prywatnemi, to jest te, które są spokojne i niekwestyonowane, a jednak nieforemne; Kommissyą Rządową przeto szczególny wkłada na Kommissarza obowiązek, ażeby przed wyjazdem na grunt, z akt Kommissyi Rządowej, tak przedmiotowych, jako też wykazu sporów granicznych, przez Prokuratoroye, Rządu Gubernialne i rewidujących lasy nadsyłanych, przekonał się, czy granice dóbr, których urządzenie jest mu powierzone, są sporne; a również za przybyciem na grunt, od ludzi miejscowych powziął wiadomość o zatargach w granicach, i dopiero w miejscach nie spornych, za dobrowolnym porozumieniem się ze stronami, z zastosowaniem się do ogólnego rozporządzenia z dnia 26 Maja (7 Czerwca) 1844 roku Nr. 43,633/13,770 Rządom Gubernialnym wydanego, dołożył starania, o dogodne ure-

Казны; въ тѣхъ же мѣстахъ, гдѣ частный владѣлецъ не согласится на это, или требовать будетъ уступокъ со стороны Казны, а также, гдѣ по мѣстнымъ условіямъ не настоятъ необходимости въ выпрямленіи границъ, Коммисаръ обязанъ озаботиться о возобновленіи межевыхъ знаковъ согласно вышеприведенному распоряженію. Во всякомъ случаѣ, о границахъ долженъ быть имъ составленъ особый протоколъ съ подробнымъ описаніемъ оныхъ, для того, чтобы въ дѣлахъ объ устройствѣ были доказательства тому, что Казна, устраивая свои имѣнія, старалась также и объ устройствѣ границъ съ сосѣдями, но въ осуществленіи своихъ намѣреній встрѣтила такіа-то и такіа затрудненія. Къ тому слѣдуетъ присовокупить описаніе спорныхъ мѣстъ, ихъ пространство, способъ владѣнія ими и собранныя о семъ на мѣстѣ свѣдѣнія.

20) Торфяныя болота, если экономическое пользование ими происходитъ только на поверхности, по своей малоцѣнности, причисляются обыкновенно къ пастбищамъ или неудобнымъ мѣстамъ. Въ мѣстностяхъ же отдаленныхъ отъ лѣсовъ, гдѣ встрѣчается недостатокъ въ дровахъ, торфяники, способные къ добыванію торфа для топлива, составляютъ весьма важную статью, какъ въ отношеніи удовлетворенія потребности мѣстныхъ жителей, такъ и въ отношеніи казенныхъ доходовъ. По присоединеніи же торфяниковъ къ усадьбамъ крестьянскимъ, или фольварочнымъ, встрѣчаются затрудненія въ устройствѣ казенныхъ копей; а потому Правительственная Коммисія Финансовъ въ исполненіе постановленія Совѣта Управленія отъ 7 (19) Марта сего года, № 2,062, признающаго за пользующимся землею право добывать и употреблять торфъ безвозмездно на мѣстныя потребности, обязываетъ Экономическихъ Коммисаровъ, при устройствѣ имѣній и крестьянскихъ усадьбъ, мѣста удобныя для разработки торфа въ большихъ размѣрахъ съ выгодою для Казны, отдѣлять отъ усадебныхъ угодій въ нормальномъ обмежеваніи, для передачи таковыхъ въ завѣдываніе Лѣсныхъ Управленій. Такая же предусмотрительность должна быть соблюдаема въ отношеніи сохраненія мѣстъ, удобныхъ для устройства кирпичныхъ и известковыхъ заводовъ, пристаней для сплава лѣса, и т. п. статей, гдѣ устройство таковыхъ можетъ оказаться выгоднымъ, что же касается имѣній, въ которыхъ находятся горные заводы или рудни-

гированіе границъ и ихъ одновіеніе, а то безъ наименіея страты ze strony dóbr rządowych; a gdzieby zaś albo właściciel prywatny przystać na to nie chciał, lub wymagał ofiar ze strony Rządu, albo też gdzieby miejscowość nie wymagała koniecznie wyprostowania granic, Kommissarz powinien postarać się odnowić znaki, stosownie do powołanego wyżej rozporządzenia. A w każdym razie pod względem granic protokół odpowiedni z opisu stanu ich sporządzi tak, aby w składanych dziełach urzędzenia były ślady, iż Skarb porządkując swoje dobra, dążył i do uporządkowania granic ościennych, lecz w zamiarach swoich takie a takie napotkał trudności. Zamieści przytém opis miejsc spornych, ich obszerność, stan posiadania i wiadomości o tém na gruncie zebrane.

20) Bagna torfowe, w użytkowaniu ekonomiczném z powierzchni gruntu, małej są wartości, uważają się zwykle jako pastwiska lub nieużytki. W okolicach zaś odległych od lasu, gdzie brak drzewa, bagna torfowe, wydające torf do opału, są wielkiej wagi, tak pod względem potrzeb okolicznych mieszkańców, jak i pod względem dochodów Skarbu.

Po przydzieleniu zaś torfowisk do osad włościańskich lub folwarków, zachodzą trudności w zaprowadzeniu kopalń rządowych, z tego powodu Kommissya Rządowa w wykonaniu decyzji Rady Administracyjnej z dnia 7 (19) Marca r. b. Nr. 2,062, przyznającej użytkownikowi z gruntu wolność brania i używania torfu na miejscową potrzebę bezpłatnie, obowiązuje Kommissarzy Ekonomicznych, aby przy urządzeniu dóbr i osad wiejskich, takie miejsca, w którychby torfiarnie w widokach Rządu mogły być na obszerną skalę zaprowadzone i urządzone, oddzielali je od osad w ograniczeniu stałym, dla oddania ich pod zawiadywanie Urzędów leśnych; taż sama ostrożność ma być zachowywana co do zarezerwowania miejsc przydatnych na cegielnie, wapielnie, bin-

ки, то объ нихъ слѣдуетъ войти въ сношеніе съ мѣстнымъ Горнымъ Управленіемъ и просить о доставленіи свѣдѣній: какое пространство, на какой предметъ и по какимъ причинамъ потребуется оставить въ его распоряженіи. Кромѣ того, въ протоколахъ о раздачѣ крестьянамъ усадебъ и въ престаціонныхъ табеляхъ слѣдуетъ помѣщать оговорку, что въ случаѣ встрѣтившейся надобности въ занятіи для Горныхъ заводовъ какого либо пространства, владѣлецъ усадьбы обязанъ уступить таковое безпрекословно, и въ вознагражденіе будетъ только освобожденъ отъ платежа причитающагося съ онаго чинша или отъ взноса соотвѣтственной части зерноваго сбора, или, наконецъ, отъ отправления соразмѣрнаго количества барщинной повинности.

21) Представляемая на утвержденіе Правительственной Комисіи дѣла о произведенномъ поземельномъ устройствѣ должны, для однообразія, заключать въ себѣ слѣдующіе составляемые въ послѣдовательномъ порядкѣ акты: общіе перечневые протоколы о способѣ приведенія въ исполненіе устройства; протоколы, удостоверяющіе согласіе крестьянъ подчиниться колониальному устройству и платить чиншъ деньгами, зерномъ, или издѣльною повинностью; далѣе подробные протоколы о разверстаніи и классификаціи земель; престаціонные табели по послѣднему передаточному акту; статистическія табели о крестьянахъ, протоколы о повѣркѣ правъ усадебниковъ, съ доводами, оправдывающими послѣдовавшія перемѣны; протоколы о раздачѣ и принятіи усадебъ; протоколы изслѣдованія рода и количества уплачиваемыхъ податей и десятиннаго сбора, основанные на казначейской вѣдомости, на находящихся въ дѣлахъ Гминнаго Войта свѣдѣніяхъ объ утвержденной раскладкѣ, если таковая была произведена и на документахъ представленныхъ духовенствомъ; раскладка тѣхъ же податей и десятиннаго сбора, составленная сообразно съ разверстаніемъ и поземельнымъ устройствомъ; общее постановленіе о чиншѣ; исчисленіе дохода съ особенныхъ усадебъ, и новыя престаціонныя табели; далѣе исчисленіе дохода съ фольварковъ; протоколы изслѣдованія всѣхъ прочихъ статей аренды, пропинаціи, мельницъ и т. п., съ присовокупленіемъ къ нимъ тщательно составленныхъ и никакому сомнѣнію не подлежащихъ вѣдомостей о доходѣ всѣхъ статей аренды. Сверхъ того, къ дѣлу объ устройствѣ имѣнія должны быть приложены: сокращенное

дуги дрzewa и т. п. заклады, гдѣ ихъ urządzenie przedstawia widok korzyści, a w dobrach, w których znajdują się zakłady lub kopalnie górnicze, należy znieść się z miejscowym Zarządem Górnicy o wskazanie: jaka przestrzeń, na jaki cel i z jakich powodów jest mu potrzebna. Przytém w protokółach rozdania osad włościanom i tabellach prestacyjnych zamieszczać zastrzeżenie, że gdyby zaszła potrzeba zająć na użytek Górnictwa jakąkolwiek przestrzeń, posiadacz nie może się opierać jęj odjęciu; będzie tylko uwolniony od opłacania przypadającego z niej czynszu, lub oddawania stosownej części osep, albo wreszcie od odbywania stosunkowej ilości pańszczyzny.

21) Aby układ przedstawiać się mających do zatwierdzenia Kommissyi Rządowej dzieł z dopełnionego na gruncie urządzenia był jednostajnym, te obejmować powinny w kolejnym porządku: protokóły ogólne treściwe o sposobie wykonanego urządzenia; protokóły deklaracyjne włościan o poddaniu się kolonialnemu urządzeniu i opłacie czynszu gotowizną lub osepem albo robocizną; następnie szczegółowe protokóły separacyjne i klasyfikacyjne; tabelle prestacyjne z ostatniego aktu podawczego; tabelle statystyczne włościan; protokóły sprawdzenia praw osadników, dowodnie usprawiedliwiające zmiany; protokóły rozdania i przyjęcia osad; protokóły badawcze o rodzaju i wysokości podatków i dziesięciny, wsparte na wykazie kassowym, segregacyi znajdującej się u Wójtów gmin, gdzie to ma miejsce, i dowodach przez duchowieństwo pokładanych; rozkład tychże podatków i dziesięciny z separacyi i urządzenia wynikły; ogólne ustanowienie czynszu, wyrachowania dochodu z szczegółowych osad, i nowe tabelle prestacyjne; далѣе wyrachowanie dochodu z folwarków, protokóły badawcze z wszystkich innych przedmiotów dzierzawnych, propinacyi, młynów i т. п., wraz z wyciągami intrat dokładnie zaopiniowanemi, tak, aby żadna wątpliwość nie miała miejsca; poczem jeszcze do dzieła urządzenia złożonym być winien opis skrócony stanu bu-

описание состоянія фольварочныхъ строеній, съ показаніемъ, во сколько оныя оцѣнены при застрахованіи въ Страховомъ Управленіи; описание мостовъ, коихъ содержаніе обязательно въ имѣніи, и, наконецъ, протоколъ о состояніи границъ и межевыхъ знаковъ.

22) Прежде прибытія въ устраиваемое имѣніе, Коммисаръ обязанъ разсмотрѣть всѣ документы сего имѣнія и справиться о дѣлахъ нетерпящихъ отлагательства и срочныхъ, въ коихъ заинтересованы Казна или крестьяне, и, вмѣстѣ съ назначенными ему въ помощь лицами, заняться прежде всего производствомъ и окончаніемъ таковыхъ дѣлъ.

23) Всѣ занятія должны быть распредѣлены такимъ образомъ, чтобы ни изслѣдованія, ни работъ не начинать одновременно въ различныхъ мѣстахъ, потому, что это влечетъ за собою только напрасную потерю времени. Коммисаръ, какъ наблюдающій за занятіями, долженъ переѣзжать съ мѣста на мѣсто; напротивъ того чины, состоящія въ его распоряженіи, обязаны оставаться на указанномъ мѣстѣ до тѣхъ поръ, пока не исполнятъ все, что было на нихъ возложено, и только послѣ исполненія могутъ переѣзжать на другое мѣсто. Въ чрезвычайныхъ только случаяхъ можетъ быть допущено отступленіе отъ указаннаго порядка, однакожъ таковыя случаи должны быть оправданы основательнымъ изложеніемъ причинъ.

Въ случаѣ недостатка занятій для экономическихъ аппликантовъ, Коммисаръ назначаетъ ихъ къ землемѣрнымъ работамъ, тѣмъ болѣе, что знаніе таковыхъ необходимо для экономическихъ чиновниковъ. Равнымъ образомъ Землемѣрамъ, приобрѣвшимъ практикой нужныя свѣдѣнія, могутъ быть поручаемы Коммисаромъ при устройствѣ имѣній занятія по части-экономической.

Еще передъ выѣздомъ изъ Варшавы, Коммисаръ обязанъ составить распредѣленіе работъ, имѣющихъ быть исполненными его помощниками въ назначенномъ ему округѣ, и представить такое въ Правительственную Коммисію.

Распредѣливъ занятія и указавъ письменно каждому—мѣсто его назначенія и предварительныя дѣйствія, Коммисаръ обязанъ посѣтить поочередно каждого изъ своихъ помощниковъ, и вмѣстѣ съ ними обозрѣть все устраиваемое имѣніе, давъ имъ протоколярное наставленіе о томъ, какія работы должны быть ими исполнены.

Если кто либо, при представленіи дневника занятій, не при-

dowl dworskich, z ich szacunkiem podanym do Dyrekcyi Ubezpieczeń, oraz mostów w tych dobrach utrzymywać się winnych, a wreszcie profokół stanu granic i znaków granicznych.

22) Przed wyjazdem na grunt do urządzenia dóbr, Kommissarz z właściwych akt przedmiotowych przekonać się powinien, które czynności są naglejsze, terminowe, Skarb albo włościan interesujące, tych zatem wyrobieniem i wykończeniem przedewszystkiem z dodaną mu pomocą, zająć się obowiązany.

23) Podział prac ma być taki, aby wszelkie dorywcze czynności i rozpoczynanie ich w rozmaitych punktach, zaczęć idzie strata czasu, nie miały miejsca. Kommissarz, jako dozorujący, musi się z miejsca na miejsce przenosić, lecz osoby, zostające pod jego kierunkiem, tego czynić nie powinny, a jak jedną czynność w miejscu wskazanem ukończą, mogą wtenczas do drugiej jechać, w nadzwyczajnych tylko wypadkach porządek taki zmienić się może; wypadki te jednak winny być gruntownie usprawiedliwione.

W razie braku czynności dla aplikantów ekonomicznych, Kommissarz przeznaczy ich do prac jeometrycznych, tym bardziej że znajomość takowych nieodzowną jest urzędnikowi ekonomicznemu. Wzajemnie zaś takim jeometrom, którzy przez praktykę dotychczasową nabyli potrzebnych wiadomości, może Kommissarz poruczać czynności także ekonomiczne przy urządzeniu.

Przed wyjazdem z Warszawy, winien Kommissarz przygotować rozkład czynności, przez pomocników w przeznaczonym mu okręgu wykonać się mających, i takowy Kommissyi Rządowej przedstawić.

Podzieliwszy pracę i wskazawszy każdemu na piśmie miejsce, gdzie ma jechać, tudzież przedwstępne czynności do wykonania, winien do każdego oddziału swych urzędników z kolei przybyć, wraz z nimi urządzić się mające dobra obejrzyć, i co mają zrobić, protokółarną informację zostawić.

Ktokolwiek przy składaniu dzienników czynności podobnemi

ложить къ оному подобныхъ приказаній Коммисара, удостоверяющихъ о времени проведенномъ на работахъ и о совершенныхъ разъездахъ, въ такомъ случаѣ сдѣланъ будетъ соразмѣрный вычетъ изъ суммы положенной ему на суточное содержаніе и путевыя издержки; отъ этой обязанности не изъемятся ни Адъютанты, ни Землемѣры, ни Апликанты ни межевые практиканты.

24) Каждое изъ этихъ лицъ должно вести исправно, по установленной формѣ дневникъ своихъ занятій, въ который записывать ежедневно, какія производились работы и что именно исполнено. Таковой дневникъ обязывается Коммисаръ, при каждой своей бытности на мѣстѣ, просмотрѣть, сличить съ произведенными работами и засвидѣтельствовать объ оказавшемся по ревизіи.

Изъ этихъ дневниковъ должны быть выписываемы рапорты, которые всѣ эти чиновники обязаны представлять въ Правительственную Коммисію каждые 15-ть дней, по возвращеніи же изъ командировки дневники эти должны быть представлены въ подлинникъ.

25) Отлучившійся изъ мѣста занятій безъ письменнаго разрѣшенія Коммисара, а тѣмъ болѣе уѣхавшій самовольно въ Варшаву подъ какимъ бы то ни было предлогомъ, лишается не только суточныхъ денегъ за время отлучки, но даже и жалованье его за все это время причислено будетъ къ сбереженіямъ.

26) Экономическій Коммисаръ обязанъ обращать вниманіе лицъ, назначенныхъ ему въ помощь, на то, что никому не дозволено требовать отъ крестьянъ никакихъ безвозмездныхъ поставокъ стѣстныхъ припасовъ или фуража, потому что каждый, получающій жалованье и вознагражденіе, имѣетъ средства на покупку всего нужнаго ему, а сознаніе личнаго достоинства, которымъ долженъ проникнуться чиновникъ, командированный изъ центрального учрежденія, возлагаетъ на него сей долгъ. Поэтому было бы даже неумѣстно, еслибы командированные чиновники, въ случаѣ предстоящихъ болѣе продолжительныхъ занятій на мѣстѣ, перевозили туда свои семейства, такъ какъ помѣщеніе оныхъ въ деревнѣ и ежедневныя мелочныя потребности домашняго хозяйства вынуждаютъ входить въ сношенія и искать поминутнаго одолженія предметами, коихъ въ деревнѣ нельзя приобрести покупкою.

роzkазами Kommissarza, obróconego czasu na roboty i odbytych podróży nie poprze, stosunkowa część z wynagrodzenia przeznaczonego na dyety i koszta podróży zapłacona mu nie będzie; od tego obowiązku nie wyłączają się ani Adjunkci, ani Jeometrowie, ani aplikanci, ani praktykanci miernictwa.

24) Każda z tych osób winna jest utrzymywać porządku, w formie wskazanej dziennik swoich robót i w nim zapisywać codziennie, jakie było zatrudnienie i jaka praca wykonana.

Taki dziennik powinien Kommissarz za każdą swoją bytnością na miejscu zrewidować, z wykonanemi pracami porównać, i poświadczyć, czy jest zgodny ze stanem rzeczy lub przeciwnie.

Z dzienników tych powinny być wypisywane raporty, jakie urzędnicy wszyscy, co dni 15, Kommissyji Rządowej składać powinni, i po powrocie dziennik podobny w oryginale powinien być załączony.

25) Ktokolwiek oddali się z miejsca czynności, bez zezwolenia Kommissarza na piśmie, a tém bardziej kto przyjedzie do Warszawy pod jakim bądź pozorem, utraci za czas strawiony nie tylko dyety, ale nawet pensya jego za tenże czas odpisaną zostanie na oszczędność.

26) Kommissarz Ekonomiczny zwracać będzie na to uwagę osób dodanych mu do pomocy, iż nie wolno jest nikomu domagać się od włościan jakichkolwiek bądź dostarczeń żywności bezpłatnych lub furazu, każdy pobierający pensyę i wynagrodzenie, ma fundusz na zakupienie czego potrzebuje, a zachowanie godności, jaką powinien otaczać się urzędnik delegowany przez centralną władzę, wkłada ten obowiązek. Dla tego nie jest nawet właściwem, aby w tym razie, gdy czynność ma się odbywać czas dłuższy na miejscu, delegowani sprowadzali tam swoją rodzinę, bo pomieszczenie jej na wsi, drobne potrzeby codzienne gospodarstwa domowego, zmuszają do stosunków i szukania chwilowego użyczenia przedmiotów, których na wsi kupić nie można.

Равнымъ образомъ возбраняется требовать отъ крестьянъ подводъ и людей для посылокъ или прислуги, если въ томъ не встрѣчается надобность по дѣламъ службы, въ предѣлахъ устриваемаго имѣнія, и отнюдь не далѣе, какъ на разстояніи трехъ миль; нарушители сего правила подвергаются наказаніямъ, опредѣленнымъ въ Уложеніи о наказаніяхъ.

27) Не дозволяется также при работахъ самовольно наказывать крестьянъ, или бранить ихъ неприличными словами; провинившійся крестьянинъ долженъ быть отправленнымъ, для подверженія взыскаію, къ Гминному Войту, а если кто либо изъ чиновниковъ осмѣлится собственною властью наказывать его или бранить, тотъ подвергнется законной отвѣтственности.

28) Чиновники, проѣзжающіе въ первый разъ чрезъ губернский городъ той губерніи, въ коей поручено имъ производить работы, обязаны являться къ Гражданскому Губернатору, если онъ находится въ городѣ, и объяснить ему, по какому дѣлу и куда они командированы.

Хотя эта явка не вмѣняется въ обязанность по службѣ, однакожъ этотъ родъ вѣжливости въ отношеніи чиновника, начальствующаго въ губерніи—со стороны проѣзжающаго чиновника центрального правительственнаго учрежденія не только почитается долгомъ послѣдняго, но, сверхъ того, выказываетъ въ немъ приличіе и умѣнье цѣнить достоинство высшаго званія; въ сношеніяхъ же съ губернскими и уѣздными присутственными мѣстами слѣдуетъ соблюдать приличіе въ выраженіяхъ и должное уваженіе.

29) Независимо отъ вышеизложенныхъ замѣчаній, Правительственная Коммисія обязываетъ Коммисара внушать назначеннымъ ему въ помощь молодымъ чиновникамъ благородное честолюбіе и трудолюбіе, дабы они старались вести себя примѣрно, и въ практическихъ своихъ занятіяхъ приобрѣтали то познаніе, какіхъ требуетъ настоящее и будущее ихъ призваніе; дабы всѣ работы исполнялись ими успѣшно и съ полнымъ совершенствомъ, а равно, дабы таковыя не позже половины Ноября были въ той степени окончены, чтобы Коммисаръ со всѣми чиновниками могъ возвратиться къ тому времени въ Варшаву. Правительственная Коммисія постановляетъ условіемъ, чтобы устройство не было начинаемо въ позднее время, потому, что всѣ относящіяся сюда

Wzbrania się również żądania od włościan furmanek i posyłek lub posług, jeżeli tego konieczny interes służbowy w territorium urządzających się dóbr, a nigdy dalej nad mil trzy, wymagać nie będzie; przekraczający te przepisy, ulegnie karze Kodeksem karnym przepisanej.

27) Podobnież nie wolno jest przy robotach samowolnie karcić włościan, lub lżyć ich nieprzyzwoitemi wyrazami; uchybiający włościanin, powinien być po ukaranie odesłany do Wójta gminy; kto zaś z urzędników poważy się osobiście karać go lub lżyć, narazi się na odpowiedzialność, z prawa wynikającą.

28) Urzędnicy przejeżdżający pierwszy raz przez stolicę gubernii, w której mają sobie powierzone roboty, powinni prezentować się Gubernatorowi, jeżeli jest w miejscu, objawić mu cel w jakim są i gdzie wysłani.

Nie jest to wprawdzie obowiązek służbowy, lecz ten rodzaj grzeczności nietylko należy się dla urzędnika na czele władzy gubernialnej stojącego, ale nadto cechuje przyzwoitość i umiejętność ceniienia stopnia w urzędniku przejeżdżającym od władzy centralnej; nadto w korespondencyach z władzami gubernialnymi i powiatowemi ma być zastosowane właściwe i przyzwoite wysłowanie i uszanowanie.

29) Obok powyższych uwag, Kommissya Rządowa obowiązuje Kommissarza, aby się starał w młodych urzędnikach, którzy mu są dodani do pomocy, obudzać przyzwoitą ambicyę i zamiłowanie do pracy, aby postępowanie ich było wzorowe, aby w praktycznych swoich czynnościach nabywali tego usposobienia, jakiego ich terażniejsze i przyszłe powołanie wymaga; aby roboty szły z pośpiechem, z dojrzałą dokładnością, niemniej aby takowe najdalej do połowy miesiąca Listopada tak były wykończone, iżby Kommissarz ze wszystkimi urzędnikami w tymże czasie do War-

работы, включая въ то и раздачу крестьянамъ новыхъ участковъ, должны быть вполне окончены до наступленія зимы, такъ, чтобы съ началомъ будущаго года могли заняться обработкою земли и посѣвомъ; причѣмъ предписывается, чтобы распределение луговъ происходило одновременно съ распределеніемъ пахатныхъ земель.

О произведенномъ поземельномъ устройствѣ селеній по сроку очиншеванія слѣдуетъ объявить протоколярно крестьянамъ и арендаторамъ имѣній, въ коихъ крестьяне отбывали барщину; а также увѣдомить подлежащаго Окружнаго Экономическаго Ассесора и донести Губернскому Правленію.

30) Такъ какъ Коммисаръ ни въ какомъ случаѣ не въ правѣ приступить къ устройству имѣнія, не указаннаго ему положительно ни планомъ работъ, ни особыми предписаніями, даже хотя бы таковое имѣніе было смежно съ устраиваемыми имѣніями, и отъ устройства онаго зависѣлъ бы успѣхъ предпринятаго разверстанія; то имѣняется ему въ обязанность, о таковой необходимости, вызванной разверстаніемъ или другими причинами, входить заблаговременно съ представленіемъ въ Правительственную Коммисію для полученія отъ нея соотвѣтственнаго разрѣшенія.

31) По окончаніи занятій на мѣстѣ, Коммисаръ обязанъ представить въ Правительственную Коммисію общій рапортъ объ исполненныхъ и неисполненныхъ работахъ, съ показаніемъ, сколько въ какомъ мѣстѣ устроено имѣ крестьянскихъ усадебъ и какія встрѣтились препятствія къ окончанію всѣхъ работъ.

Сверхъ того, Коммисаръ обязывается представить составленный имѣ по совѣсти и по чести кондуктнѣй списокъ всѣмъ чиновникамъ, аппликантамъ, землемѣрамъ и практикантамъ, бывшимъ подъ его начальствомъ, съ приложеніемъ аттестаціи о способностяхъ и усердіи каждаго изъ нихъ.

32) Землемѣры состоятъ въ непосредственномъ распоряженіи Коммисара, на которомъ лежитъ и отвѣтственность за ихъ работы. Межевые ревизоры осматриваютъ ихъ работы лишь въ техническомъ отношеніи, при чемъ оцѣниваютъ употребленное на производство сихъ работъ время и исправляютъ допущенныя ошибки. Если при ревизіи они найдутъ что либо подлежащимъ исправленію, въ такомъ случаѣ оставляютъ Коммисару наставленіе о способѣ сего исправленія. Затѣмъ протоколъ подобныхъ

шзавы wrócił. Kommissya Rządowa zastrzega, aby nie rozpocząć urządzenia w takiej porze spóźnionej, gdzieby ta czynność nie mogła być przed zimą zupełnie skończoną, przez rozdanie nowych działów włościanom, iżby na nich w roku następnym uprawę i obsiewy dopełnić mogli; zaleca również, aby podział łąk był razem z podziałem gruntów dopełniony.

O dopełnioném urządzeniu wsi i o terminie oczyszczowania powinni być protokółarnie poinformowani włościanie i dzierżawcy dóbr, do których ciż włościanie pańszczyznę odbywali, należy także zawiadomić Assessora Ekonomicznego właściwego Okręgu, i donieść Rządowi Gubernialnemu.

30) Ponieważ pod żadnym względem Kommissarzowi nie służy prawo przystępowania do urządzania dóbr, których wyraźnie nie ma sobie wskazanych w planie robót lub przez szczegółowe reskrypta, chociażby te w sąsiedztwie urządzających się były położone, i tego przedsięwzięta separacya wymagała, jednakże z tytułu ostatniej potrzeby, albo z jakich innych powodów, potrzebę taką wcześniej, z należytém wyjaśnieniem, Kommissyi Rządowej, dla pozyskania upoważnienia, przedstawić jest obowiązany.

31) Po ukończeniu czynności na gruncie, Kommissarz złoży Kommissyi Rządowej rapport ogólny o wykonanych i nie wykonanych pracach, z wymienieniem ile osad włościańskich w każdym miejscu urządził, nie mniej jakie były przeszkody w czynnościach nie wykończonych.

Obok tego złoży sumienną i rzetelną listę konduity każdego urzędnika, aplikanta, jeometry i praktykanta, jacy pod nim pracowali, i przytém dołączy opinią o usposobieniu i pracowitości każdego.

32) Jeometrowie zostają pod bezpośrednim kierunkiem Kommissarza, lecz i odpowiedzialność za ich pracę do niego należy. Rewizorowie pomiarów jedynie pod względem technicznym przeglądają ich czynności, oceniają czas przy nich strawiony, i prostują popełnione błędy. Jeśli co przy rewizji znajdą do poprawienia, zostawią na ręce Kommissarza informację, jak te popraw-

поправокъ, если вслѣдствіе оныхъ потребуются новыя работы, долженъ быть представленъ Землемѣромъ при счетѣ о причитающемся ему вознагражденіи.

При ревизіи дѣлъ о произведенномъ устройствѣ имѣній, Правительственною Коммисією замѣчено, что по протоколамъ разверстаній показывается Коммисарами на примѣръ: что въ данномъ селеніи устроенныхъ усадебъ равнаго нарѣза, заключающихъ, положимъ, по 30 морговъ, двадцать, между тѣмъ какъ въ реестрахъ разверстанія говорится, что каждая такая усадьба получила неравномѣрный надѣлъ отъ 30 до 40 морговъ, или напротивъ отъ 20 до 30 морговъ; каковая несообразность не должна быть допускаема подъ опасеніемъ отвѣтственности за противное; потому что Землемѣръ, получивъ отъ Коммисара порученіе объ отводѣ усадебъ съ опредѣленнымъ надѣломъ, обязанъ исполнить это буквально, безъ всякихъ отступленій или измѣненій. Коммисаръ обязанъ самъ наблюдать за симъ и коль скоро замѣтитъ, что въ представляемыхъ дѣлахъ объ устройствѣ имѣній, проектъ надѣла несогласенъ съ реестрами разверстанія, то долженъ потребовать объясненія протоколярнымъ порядкомъ отъ виновнаго Землемѣра и обстоятельство сіе представить съ своимъ заключеніемъ на разрѣшеніе Правительственной Коммисіи; причемъ Землемѣры предвараются, что независимо отъ отвѣтственности ихъ за всѣ упущенія, исправленіе допущенныхъ ошибокъ послѣдуетъ на счетъ виновнаго.

33) Межевой Ревизоръ, независимо отъ производста отдѣльныхъ техническихъ работъ, какія ему поручены будутъ предписаніемъ Правительственной Коммисіи, обязанъ свободное время посвящать занятіямъ землемѣрскимъ при устройствѣ; а потому Коммисаръ обязанъ войти съ нимъ въ соглашеніе о томъ, гдѣ и какія именно работы должны быть имъ исполнены.

Что же касается ревизіи произведенныхъ разверстаній и другихъ землемѣрныхъ работъ, сопряженныхъ съ устройствомъ, то къ таковой онъ приступаетъ по требованію Коммисара и въ то время, когда помощь его при устройствѣ окажется не столь необходимою.

34) Наконецъ, чтобы никто изъ назначенныхъ для содѣйствія Коммисару экономическихъ помощниковъ и землемѣровъ, не

ки mają być wykonane. Protokół przeto podobnych poprawek, jeśli w skutek takowego nastąpi nowa czynność, winien być przy likwidacyi Jeometry złożony.

Ponieważ przy rewizyi dzieł dokonanego urządzenia, Kommissya Rządowa dostrzegła, iż w protokółach podziałowych Kommissarze zamieszczają: że we wsi urządzonych jest osad równo-dzielných, naprzykład po 30 morgów obejmujących, dwadzieścia; przeciwnie zaś w rejestrach podziałowych znajduje, iż każda z takich osad odmienne otrzymała uposażenie od morgów 30 do 40, lub przeciwnie od morgów 20 do 30; działanie takie, jako z sobą sprzeczne, pod odpowiedzialnością miejsca mieć nie powinno. Jeometra bowiem skoro odbierze od Kommissarza polecenie do wydzielenia osad z przeznaczonem uposażeniem, obowiązany to wiernie wykonać i żadnych zmian zaprowadzać mu nie wolno; czego Kommissarze dopilnować obowiązani, i przy składaniu dzieł urządzenia, gdyby podział zaprojektowany z rejestrami nie był zgodny, Kommissarz powinien do protokólnego wyjaśnienia uchybiającego Jeometry wezwać i okoliczność tę z swą opinią pod decyzję Kommissyi Rządowej przedstawić; przyczem ostrzega się Jeometrów, iż obok odpowiedzialności za wszelkie uchybienia, poprawienie dopuszczonych błędów na wyłączny koszt winnego zarządzonem będzie.

33) Rewizor pomiarów, obok uskutecznienia czynności odrębnych technicznych, jakie mu reskryptem Kommissyi Rządowej wskazane są, czas wolny winien jest poświęcić czynnościom jeometrycznym przy urządzeniu, Kommissarz przeto porozumie się z nim, gdzie i co wykonać powinien.

Co się zaś tycze rewizyi wykonanych podziałów i innych czynności jeometrycznych, z urządzenia wynikłych, do tych przystąpi w skutek wskazania Kommissarza i w czasie gdzie jego pomoc przy urządzeniu mniej będzie potrzebna.

34) W końcu, ażeby żaden z przeznaczonych Kommissarzowi pomocników ekonomicznych i jeometrów, nie miał powodu

имѣлъ предлога отговариваться незнаніемъ возобновленныхъ настоящимъ предписаніемъ правилъ, Коммисаръ обязанъ снабдить каждаго изъ нихъ печатнымъ экземпляромъ настоящаго распоряженія, взявъ со всякаго собственноручную подписку въ томъ, что при исполненіи назначенныхъ работъ будетъ въ точности руководствоваться изложенными въ немъ правилами.

Въ заключеніе Правительственная Коммисія предвараеъ Коммисара и всѣхъ командируемыхъ съ нимъ, что Чиновникъ особыхъ порученій имѣетъ обязанность— строго слѣдить за исполненіемъ дѣла устройства на грунтѣ и за порядкомъ исполненія работъ, повѣряя правильность таковыхъ и сличая оныя съ дневникомъ занятій, относительно изложенныхъ въ ономъ затрудненій; въ случаѣ же замѣченныхъ упущеній, онъ властенъ устранить виновнаго отъ должности, донося о томъ Правительственной Коммисіи; всякія же его указанія на необходимость измѣненія или поправки должны быть исполнены немедленно.

Варшава, 18 (30) Мая 1853 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) Гуминскій.

- Примѣчаніе* 1. Предписаніемъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 8 Сентября 1819 года, за № 14,898/1,707, помѣщеннымъ въ Сборникѣ постановленій по лѣсной части, постановлено правиломъ: что за право малой охоты на фольварочныхъ земляхъ слѣдуетъ исчислять доходъ въ соразмѣрности 1% валоваго дохода съ фольварочныхъ земель.
2. Распоряженіемъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 11 Января 1834 года, за № 98,170/27,107, постановлено: что изъ смѣтнаго дохода съ казенныхъ фольварковъ, предназначенныхъ къ отдачѣ въ аренду, сверхъ казенныхъ податей, десятиннаго сбора и страховой складки, должны быть вычитаемы проценты:
- 1) на содержаніе строеній, въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ требуется возведеніе новыхъ 10%, а гдѣ таковыя выстроены въ продолженіе послѣднихъ 10 лѣтъ, 5%;
 - 2) на случайныя бѣдствія отъ 10 до 15%.
3. Согласно предписанію Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 3 (15) Ноября 1837 г., за № 89,228/29,569, изъ смѣтнаго дохода съ казенныхъ фольварковъ, отдаваемыхъ въ аренду, слѣдуетъ вычитать по 1 до 5% на содержаніе плотинъ и мостовъ.

до усprawiedliwienia się niewiadomością wznowionychъ niniejszѣмъ przepisów, Kommissarz doręczy rozporządzenia tego exemplarz drukowany każdemu i odbierze od niego własnoręczne poświadczanie, iż do tego ściśle przy wskazanychъ pracachъ stosować się będzie.

Nareszcie Kommissya Rządowa uprzedza Kommissarza i wszystkichъ z nimъ delegowanychъ, że Urzędnikъ do szczególnychъ поручеń ma włożony на siebie obowiązek, aby skrupulatnie rozpoznawał sposóbъ prowadzenia czynności на gruncie przy urzędzeniu, żeby działania te rozpoznawał pod względemъ ichъ dokładności, i z wykazywanemi zatrudnieniami w dzienniku czynności porównywał, a jeżeliby przekonał się o uchybieniachъ, ma moc uchybiającego zawiesić w czynności, z doniesieniem о тѣмъ Kommissyi Rządowej; co zaś wskaże, że ma być zmienionѣмъ lub udoładnionѣмъ, to spełnić zarazъ należy.

w Warszawie, d. 18 (30) Maja 1853 r.

Dyrektorъ Wydziału, Rzeczywisty Radaa Stanu
(podpisano) Gumiński.

- Uwaga* 1. Reskryptemъ z dnia 8 Września 1819 roku Nr. 14,898/1,707 pomieszczonymъ w Zbiorze przepisówъ leśnychъ pod Nr. 161, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu postanowiła, że małe polowanie на gruntachъ folwarcznychъ anslagować należy 1% od dochodu brutto z gruntówъ folwarcznychъ.
2. Rozporządzeniemъ z dnia 11 Stycznia 1834 roku Nr. 98,170/27,107 Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu postanowiła: że od dochodu anslagowego z folwarkówъ rządowychъ do wydzierżawienie, oprócz podatkówъ skarbowychъ, dziesięciny i składki ogniowejъ mają być stręcane procenta:
- 1) на utrzymanіе zabudowańъ, тамъ гдѣ one potrzeba wystawić 10%; а тамъ гдѣ one są wystawione w ostatnichъ 10-у latachъ, 5%;
 - 2) на wypadki losowe, od 10% do 15%.
3. Stosownie do reskryptu Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 3 (15) Listopada 1837 r. Nr. 89,228/29,569 od dochodu anslagowego z folwarkówъ rządowychъ, do wydzierżawienia, należy potrącać по 1% do 5% на utrzymanіе grobel i mostówъ.

Приложение 1-е къ № 85-му.

Извлечение изъ инструкции, утвержденной Правительственною Комиссіею Финансовъ и Казначейства 6 Сентября 1818 года.

Ст. 32.

Всѣ пахатныя земли вообще раздѣляются на два разряда, именно: на пшеничныя и ржаныя. Земли пшеничныя подраздѣляются на два класса, а ржаныя на три.

Къ первому классу пшеничныхъ земель относятся пространства, состоящія преимущественно изъ чернозема (Humus, Damm-Erde), перемѣшаннаго съ глиною, или другими питательными частями. Такія земли не требуютъ большихъ усилій и расходовъ на ихъ обработку и всегда даютъ обильную жатву.

Ко второму классу пшеничныхъ земель причисляется тяжелая глинистая почва (Thon-Boden), состоящая изъ глинистыхъ и иловатыхъ частей, воздѣлываніе которой требуетъ большихъ усилій и расходовъ, а урожай зависитъ преимущественно отъ болѣе или менѣе благоприятной погоды, такъ, что въ нѣкоторые годы она даетъ неожиданно обильную жатву, но также часто обманываетъ надежду земледѣльца. Къ этому же классу причисляются земли лучшаго качества чѣмъ ржаныя перваго класса, заключающія въ себѣ примѣсь песку и требующія большаго и болѣе частаго удобренія навозомъ, но вообще способныя подѣ посѣвъ пшеницы послѣ перваго и третьяго навоза.

Къ первому классу ржаныхъ земель причисляются земли, въ которыхъ смѣсь чернозема и глины превосходитъ количество песку, и на которыхъ послѣ перваго навоза родится пшеница, а потомъ, безъ навоза, хорошая рожь.

Ко второму классу ржаныхъ земель принадлежатъ такія земли, которыя для посѣва пшеницы употребляемы быть не могутъ, но на которыхъ при тщательной обработкѣ и хорошемъ удобреніи, въ изобиліи произрастаетъ рожь.

Къ третьему классу причисляется легкая ржаная почва, заключающая въ себѣ болѣе песку, чѣмъ тучной земли, а также почва холодная, хрящеватая, съ трудомъ удабриваемая, и такъ называемая трехлѣтняя.

Annex 1-y do Nr. 85-go.

Wyjątki z instrukcyi zatwierdzonej przez Komisseyę Rządową Przychodów i Skarbu dnia 6 Września 1818 roku.

Art. 32.

Grunta w ogólności dzielić się będą na dwie klasy, to jest: na grunta pszenne i na grunta żytnie. Grunta pszenne będą miały dwie klasy, grunta zaś żytnie trzy klasy.

Do pierwszej klasy gruntów pszennych należeć będzie grunt składający się pospolicie z czarnej próchnicy (Humus, Damm-Erde), który ma szczęśliwą mieszaninę glin, lub innych żyznych części ziemi, którego uprawa jest łatwa, niekosztowna, i który niezawodne wydaje plony.

Do drugiej klasy gruntów pszennych liczy się grunt ciężki gliniasty (Thon Boden), składający się z części gliniastych i iłowatych, którego uprawa jest mozolna i z większymi kosztami połączona; którego rodzajność najwięcej od pomyslniej lub niepomyślnej pory roku zawisła; który w niektórych latach nadspodziewanie jest płodny, a częstokroć nadzieje rolnika zawodzi; lub też grunt lepszy, aniżeli żytny pierwszej klasy, zawierający w sobie nieco części piaszczystych, wymagający częstszego i większego pognoju, pospolicie zaś do uprawy pszenicy na pierwszym i trzecim nawozie zdatny.

Do pierwszej klasy gruntu żytnego liczyć się będzie grunt, składający się z większej części z ziemi czarnej i gliny, niż piasku, który po pierwszym nawozie pszenicę, później zaś bez pognoju dobre żyto wydaje.

Do drugiej klasy gruntu żytnego należeć będzie grunt taki, który pod pszenicę użytym być nie może, a przy pracy i dobrym pognoju obfite wydaje żyto.

Do trzeciej klasy należy grunt lekki żytny, mający więcej piasku niż żyznej ziemi; takoz grunt zimny, sapowaty, nie łatwo mogący być poprawiony; niemniej tak nazwany trzechletni.

Земли известныя подъ названіемъ шести или десятилѣтнихъ, неприготовленныя ни для какой обработки, ни къ какому классу не причисляются, потому что при неблагоприятной погодѣ, урожай ихъ не вознаграждаетъ даже истраченныхъ на ихъ воздѣлываніе расходовъ. Что же касается земель торфяныхъ и содержащихъ руду, то должно сперва тщательно изслѣдовать: могутъ ли таковыя земли, при вспомогательныхъ средствахъ, быть улучшены и обращены въ плодоносныя поля, или нѣтъ, а также нельзя ли хотя часть такихъ земель отнести къ какому либо классу и включить въ смѣту. Если однакожь окажется, что никакія усилія не могутъ сдѣлать сія поля удобными для посѣва, въ такомъ случаѣ должно на нихъ посѣять травы и показать ихъ по смѣтѣ въ числѣ луговъ или пастбищъ.

Ст. 33.

Луга будутъ раздѣляемы на четыре класса.

Къ первому классу причисляются луга, лежащія ниже пахатныхъ полей и получающіе нѣкотораго рода удобреніе, уносимое съ этихъ полей водою. Такіе луга даютъ до 10 центнеровъ питательнаго и здороваго сѣна съ морга. Къ этому классу принадлежатъ также луга, лежащія на роскошныхъ равнинахъ, и, по своему положенію и плодородію, дающіе отличный кормъ для скота; на такихъ лугахъ въ изобиліи произрастаютъ: трилистникъ и другія дикопрорывающія травы, дающія около десяти центнеровъ съ морга.

Ко второму классу относятся луга, лежащія вблизи водъ и подвергающіяся частымъ разливамъ ихъ, или такіе, которые по своему положенію никогда не могутъ быть совершенно осушены, и по этой причинѣ, хотя на нихъ собирается до 10 центнеровъ сѣна съ морга, однако оно при всѣмъ изобиліи не такъ питательно. Такіе луга не могутъ быть цѣнны наравнѣ съ лугами перваго класса.

Къ третьему классу причисляются сухіе луга (Lokken); они даютъ хорошее сѣно, но въ маломъ количествѣ.

Къ четвертому классу относятся луга лѣсные и болотные, дающіе иногда много сѣна, но кислаго, желтаго, потому для корма скота мало годнаго.

Ст. 34.

Огороды раздѣляются на овощныя и фруктовыя. Овощныя

Grunta znane pod nazwiskiem sześciu lub dziesięcio-letnich, które nie są usposobione do żadnej uprawy, ponieważ przy niepogodzie plon nawet kosztów uprawy nie wynagrodzi, do żadnej klasy należec nie będą. Co zaś do gruntu torfowego i rudowatego, pilnie baczyć należy, czy przez zaradczę środki poprawionym i rodzajnym być może; niemniej, czy go do anszlagu w jakiej ilości, i w jakiej klasie położyć można. Gdyby jednak okazało się, że wszelkie środki użyte upłodnić go nie zdołają, wypada zasiać go trawami, i jako łąkę lub pastewnik w anszlagu umieścić.

Art. 33.

Łąki dzielić się będą na cztery klasy:

Do pierwszej klasy liczyć się będą te łąki, które niżej pól leżą, i pewny rodzaj pognojów z pól wyższych przez ściek wody otrzymują. Łąki te wydają pożywne i zdrowe siano do 10 centnarów z morga. Do tej klasy należą także łąki leżące na pięknych równinach, i dla swęj płodności i położenia, koniczynę i trawę, z innymi dzikimi ziołami, dobrymi do karmienia bydła, pomieszana, również obficie, bo do dziesięciu centnarów z morga wydają.

Do drugiej klasy należec będą łąki blisko wód położone, i częstym wylewom podlegające, albo te, które z swego położenia nie mogą być zupełnie osuszonymi, i z tej przyczyny lubo wiele, lecz niepożytecznego, i także do 10 centnarów z morga wydają siano. Łąki te nie mogą być tak wysoko anszlagowane jak klasy pierwszej.

Do trzeciej klasy należec będą te łąki, które są za suche (Lokken) i te lubo dobre, jednak w małej ilości wydają siano.

Łąki klasy czwartej są leśne, błotniste, które po części wiele, lecz kwaśnego, trzcinastego i innego, a dla bydła niepożytecznego, wydają siano.

Art. 34.

Ogrody dzielić się będą na warzywne i owocowe. Warzy-

огороды подлежат такой же классификации как пахатная земля, фруктовые же сады различаются по качеству находящихся в них деревьев, и разделяются на лучшие, посредственные и худшие.

Ст. 36.

Пастбища, не вошедшие при разделении земель в состав усадеб, но оставленные отдельно, должны быть разделены на три класса, то есть на лежащие:

- a) на хорошей почве;
- b) на посредственной почве;
- c) на худой почве.

Ст. 52.

Исчисление дохода с мельниц производится следующим образом:

Водяные мельницы.

Доход с водяных мельниц, не имеющих никаких привилегий, но причисляемых до сего времени к аренде как предмет дохода, определяется по сложности трехлетнего дохода, какой показан за последние годы по счетам арендатора или администратора имения. Если бы же, против всякого ожидания таковые счета никем не были ведены, в таком случае должно произвести особое исследование о состоянии мельницы и по собранным сведениям определить доход с оной приблизительно. Даровой обмолв двора, если мельница к тому обязана, должен быть причислен к доходу, так как расходы на обмолв для фольварка и для продажи были вычтены уже при составлении нормальных смет. По исчислении затрат дохода вышеуказанным порядком, следует исключить из оного:

- 1) плату, производимую мельнику и работникам;
- 2) казенные подати, если таковые уплачиваются;
- 3) наконец, $\frac{1}{3}$ часть на содержание мельницы и камней.

За сим вычетом, все остальное будет составлять чистый доход оцениваемой мельницы.

Ст. 53.

Ветряные мельницы.

При исчислении дохода с ветряных мельниц следует поступать тем же порядком, какой указан в отношении водяных мельниц; но при этом следует соотноситься с прежними арендными условиями и местностью, и по этим данным вы-

вне подпадают той же классификации со и грунта; фруктовые же различаются по качеству находящихся в них деревьев, то есть: лучших, средних и последних.

Art. 36.

Pastewniki, jeżeli, przy podziale gruntów, do nich wcielone nie zostaną, lecz odrębnie zostawione będą, dzielić się mają na trzy klasy, to jest:

- a) na leżące w dobrym gruncie;
- b) na leżące w gruncie miernym;
- c) na leżące w gruncie lichym.

Art. 52.

Wyciąganie intraty z młynów odbędzie się jak następuje.

Młyny wodne.

Młyny wodne, które nie mają żadnego przywileju, lecz dotąd jako przedmiot intraty do dzierżawy są liczone, anszlagować się będą przez frakcyę trzech lat ostatnich, z rachunków przez dzierżawcę albo administratora prowadzonych; jeżeli by zaś mimo spodziewania żadne prowadzone nie były rachunki, należy przez szczególne śledztwo stan młyna rozpoznać, a po zebraniu potrzebnej wiadomości, dochód z niego przez przybliżenie oznaczyć. Wolne mlewo dla dworu, jeśli do niego młyn jest obowiązany, ma być także do dochodu dodane, ponieważ wydatki na mlewo folwarczne i fabrykacyjne już są przy normalnych anszlagach potrącone. Skoro się więc dochód wskazanymi sposobami wynajdzie, wypada od niego potrącić:

- 1) to co się płaci majstrowi i czeladzi;
- 2) podatki krajowe, jeśli się takie opłacają;
- 3) наконец $\frac{1}{3}$ część na utrzymanie młyna i kamieni.

Co po odtrąceniu tego pozostanie, składać będzie czysty dochód z młyna wyanszlagowanego.

Art. 53.

Wiatrakі.

Przy wyciąganiu intraty z wiatraków, w ten sam sposób, jak przy młynach wodnych postępować należy; przy tej jednak czynności rozpatrzyć się należy w dawnych zadzierżawieniach, i stoso-

вести соответственную сумму дохода; для устранения однакожь слишком произвольной оцѣнки, мѣстное изслѣдованіе о таковыхъ мельницахъ должно быть произведено со всею точностью.

Ст. 54.

Лѣсопильные заводы.

При изслѣдованіи дохода съ лѣсопильныхъ заводовъ, слѣдуетъ, такъ же какъ и въ отношеніи мельницъ, основывать оцѣнку, на счетахъ произведенныхъ на нихъ работъ; если же таковыхъ счетовъ не окажется, въ такомъ случаѣ должно изслѣдовать, на какой водѣ находится заводъ и другія мѣстныя условія, руководствуясь по сему предмету прилагаемою формою вопросовъ пунктовъ, и на основаніи собранныхъ такимъ образомъ свѣдѣній опредѣлить приблизительный доходъ Казны.

Изъ чистаго дохода слѣдуетъ вычесть плату мастеру и рабочимъ, а равно 33% на ремонтъ механическаго состава и желѣзныхъ принадлежностей. Въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ находятся мельницы и лѣсопильные заводы, совершенно разрушенные, а слѣдовательно непринносящіе нынѣ никакого дохода, слѣдуетъ производить оцѣнку онымъ наравнѣ съ дѣйствующими, принимая въ соображеніе мѣстныя условія; исчисленный же съ нихъ доходъ показывается по смѣтѣ передъ графою, впредь до отстройки заводовъ.

Ст. 57.

Прежде чѣмъ Коммисарь приступитъ къ исчисленію дохода съ мельницъ и лѣсопильныхъ заводовъ, онъ долженъ сперва изслѣдовать, не влечетъ ли за собою существованіе оныхъ какихъ либо неудобствъ въ полицейскомъ отношеніи, а именно: не подтопляютъ ли эти заводы сосѣднихъ полей и луговъ, не препятствуютъ ли сплаву на водахъ, при которыхъ построены, и вообще умѣстны ли они въ другихъ отношеніяхъ. Въ случаѣ же необходимости совершеннаго уничтоженія этихъ заводовъ Коммисарь, производящій устройство имѣнія, долженъ составить предположеніе о мѣрахъ, какія слѣдовало бы принять въ отношеніи оныхъ, и внести о томъ оговорку въ смѣту.

Ст. 58.

Пропинація.

Самая главная задача въ этомъ дѣлѣ состоитъ въ опредѣленіи количества распродажи питей, какъ обыкновенной, такъ и

внѣ до мѣстности сумму zaprojektować; śledztwo na miejscu ma być w tém jak najdokładniej odbyte, aby zbytecznie podług swęj woli nie postępować.

Art. 54.

Tartaki.

Przy dochodzeniu dochodów z tartaków, wypada również takowe jak przy młynach na rachunkach odbytych tamże robót zasadzać; gdyby zaś takowych nie było, wybadać na jakiej wodzie ten tartak stoi, i inne podobne przedmioty podług wzoru indagów dołączonego, i z tych dopiero wiadomości ułożyć, przez przybliżenie, jaki dochód dla Skarbu być powinien.

Od czystego dochodu odtrącić się powinna płaca dla majstra i czeladzi, oraz 33% na utrzymanie żelastwa i machinerii. Tam, gdzie się znajdują zupełne spustoszone młyny i tartaki, a które teraz żadnego nie przynoszą dochodu, anszlagowane być powinny, jakby tamże w stosunku miejsca położenia istniały, a ztąd wynaleziona intrata położy się przed linią, dopóki takowe wybudowane nie zostaną.

Art. 57.

Pierwój nim Kommissarz przystąpi do wyanszlagowania młynów i tartaków, wybadać dokładnie poleci, czy takowe w względzie policyjnym, bądź że zalewają pola i łąki ościenne, bądź że stoją na wodzie, gdzie splawowi przeszkadzają, bądź z innych powodów, tam istnieć mogą; inaczej bowiem, jeśliby istnieć nie miały, insze zarządzenia względem nich uczynić wypada, które Kommissarz urządzający zaprojektuje, i w anszlagu o tém nadmieni.

Art. 58.

Propinacye.

Najgłówniejszą w tém jest rzeczą wysledzić wielkość wyszynku, a mianowicie zwyczajnego i nadzwyczajnego. Zwyczajny wy-
O dobrach rządowych.

чрезвычайной. Обыкновенная распродажа есть та, которая производится въ корчмахъ и питейныхъ домахъ, обязанныхъ (Zwangweise) брать питья исключительно изъ дворовыхъ складовъ; чрезвычайная же распродажа есть та, что арендаторъ имѣнія производить особо постороннимъ лицамъ, или же экономическимъ крестьянамъ.

Изслѣдованіе распродажи производится:

- 1) посредствомъ распросовъ у пивовара и винокура;
- 2) посредствомъ распросовъ у корчмаря и посредствомъ повѣрки книгъ или бирокъ;
- 3) посредствомъ распросовъ у мельника о томъ, сколько вымалываетъ солода и крупной муки;
- 4) посредствомъ распросовъ у провентоваго писаря (всѣ сїи лица должны быть спрошены подъ присягою) и, наконецъ,
- 5) повѣркою счетовъ главнаго арендатора, или содержателя пропинаціоннаго дохода.

Для повѣрки этихъ показаній, слѣдуетъ просмотрѣть контрактъ объ отдачѣ въ арендное содержаніе пропинаціи, если таковой находится, и, сверхъ того, сообразить результатъ показаній съ числомъ мѣстнаго населенія и другими мѣстными условіями, то есть: находится ли въ этой деревнѣ костель, не проходитъ ли чрезъ нее главная проѣзжая дорога.

При изслѣдованіи пропинаціоннаго дохода, не должно забывать, что чрезвычайная распродажа питей не вносится въ смѣту въ случаѣ, если пивоваренный или винокуранный заводъ были построены Казною со всѣми принадлежностями, чрезвычайная продажа питей не включается въ смѣту, потому что въ подобномъ случаѣ, вмѣсто чрезвычайной продажи, прибавляется къ доходу 2 или 3% въ возмѣщеніе расходовъ на постройку. Однако Комиссаръ, не стѣняясь этимъ, обязанъ обстоятельно изслѣдовать, позволяеть ли мѣстность производить чрезвычайную распродажу, и если таковая производится въ значительномъ количествѣ, то включить оную въ смѣту, по мѣрѣ оказавшейся надобности.

Ст. 60.

Рыбная ловля.

Выгоды отъ рыболовства раздѣляются:

- 1) на выгоды отъ рыболовства въ естественныхъ водахъ;
- 2) на выгоды отъ рыболовства въ искусственныхъ прудахъ.

szynk jest ten, który się w tych karczmach i domach szynkowych zwykł odbywać, które przymusowo (Zwangweise) trunk z dominium brać winny; przez nadzwyczajny zaś odbył rozumie się to, co dzierżawca obcym, lub też właścianom ekonomicznym oddzielnie sprzedaje.

Wyszynk dochodzi się:

- 1) przez wysłuchanie piwowara i palarza;
- 2) przez wysłuchanie karczmarza i porównywanie ksiązek lub karbów;
- 3) przez wysłuchanie młynarza, ile omlewa słođu i śrótu;
- 4) przez wysłuchanie pisarza prowentowego (wszyscy zeznanie swoje pod przysięgą złożyć powinni); nareszcie,
- 5) z rejestrów naddzierżawcy, lub tego, który na siebie trzyma propinacyą.

Dla porównania tych podań, należy także kontrakt wydzierżawionej propinacyi, jeśli się takowy znajduje, przejrzeć; nadto, rezultat z tych podań należy z ludnością tego miejsca i innemi stosunkami, to jest: czy w tej wsi jest kościół, czy główny nie przechodzi gościniec, porównać.

Przy dochodzeniu dochodu z propinacyi, przepomnieć nie wypada, iż w przypadku, gdzie browar lub gorzelnia kosztem Rządu z wszelkimi sprzętami jest wystawioną, nadzwyczajny wyszynk nie umieszcza się w anszlagu. W podobnym wypadku, zamiast nadzwyczajnego wyszynku, dodaje się do dochodu 2 do 3% na koszt budowy. Kommissarz powinien jednak dokładnie wybadać, czy okolica dozwala na nadzwyczajny wyszynk, i tam, gdzie jest znaczny w tym odbył, w miarę uznanej potrzeby, takowy do anszlagu policzyć.

Art. 60.

R y b o ł ó w s t w o.

Użytek z rybołówstwa dzieli się:

- 1) na użytek z rybołówstwa dzikiego;
- 2) na użytek z stawów.

При исчислении дохода от рыболовства дикаго, если такое отдано в аренду, слѣдует принимать в основаніе сложность арендной платы, получаемой за послѣднее шестилѣтіе; въ случаѣ же невозможности собрать контракты за все шестилѣтіе, сводится счетъ только за то время, на которое сн контракты имѣются. Если же таковое рыболовство не отдано в аренду, въ такомъ случаѣ опредѣляется величина озеръ, и каждая тона большой зимней сѣти оцѣнивается въ 12 злотыхъ, со включеніемъ въ эту оцѣнку уже и зимней и лѣтней ловли. Комиссару однако предоставляется право, въ бытность на мѣстѣ, удостовѣриться и внести въ смѣту поясненіе, на сколько, судя по сбыту и качеству рыбы, таковое рыболовство можетъ быть оцѣнено выше опредѣленной нормы и включено въ смѣту съ такимъ возвышеннымъ доходомъ.

Если рыболовство производится только лѣтомъ, въ такомъ случаѣ Комиссаръ долженъ убѣдиться, въ какую сумму, по справедливости, таковое можетъ быть оцѣнено. Что же касается малыхъ озеръ и прудовъ, которые по общимъ правиламъ устроены быть не могутъ, то оцѣнка таковыхъ производится по дѣйствительному доходу.

При исчислении дохода съ прудовъ, слѣдуетъ имѣть въ виду качество почвы въ оныхъ, что должно быть положительно изслѣдовано посредствомъ экспертовъ.

Такъ какъ прудовое хозяйство случается рѣдко, то потому необходимо, чтобы пруды оцѣнивались и вносились въ смѣту на мѣстѣ ихъ нахождения. При этомъ слѣдуетъ соображать, сколько въ пруду есть корму для рыбъ, и сравнительно сколько можно предположить карповъ или другой рыбы на всякій моргъ, какія существуютъ мѣстныя цѣны на рыбу, во сколько времени, соображаясь съ приплодомъ, прудъ долженъ истощиться и вода изъ него должна быть выпущена, и какая можетъ быть извлечена выгода изъ осушеннаго мѣста; такъ какъ по этимъ только даннымъ и можно опредѣлить количество дохода. Кроме того, слѣдуетъ различать тщательно, можно ли на мѣстѣ осушеннаго пруда посѣять ячмень или овесъ и какое зерно можно получить, или же можно ли таковое пространство употребить хотя отчасти на разведеніе луга. Сверхъ того, должно сообразить, что придется исключить изъ суммы общаго дохода издержки на удобрение осу-

Zasadą do anszlagowania rybołówstwa dzikiego, skoro jest wydzierżawioném, będzie frakcyą z summ w ostatnich 6 latach z takowego pobieranych, lub gdyby kontraktów dzierżawnych z tylu lat zebrać nie można, zrobi się frakcyą z takiego czasu, jakie kontrakty obejmują. Jeśli zaś to rybołówstwo nie jest wydzierżawioném, szacuje się wielkość jezior, a każda ton na wielką zimową sieć anszlaguje się po zł. 12; w co już zimowe i letnie połowy wchodzi; zostawia się jednak wolność Kommissarzowi, będącemu na gruncie, przekonania się, o ile od tej normalnej ceny więcej rybołówstwo, podług pokupu i dobroci gatunku ryb, ocenić, i do anszlagu podciągnąć można, w czém swoje objaśnienie załączy.

Jeżeli zaś tylko letnie jest rybołówstwo, w takim razie Kommissarz przekona się, jak go najsprawiedliwiej ocenić można. Co się tyczy małych jezior i stawów, które ogółowo zagospodarowane być nie mogą, wypada zawsze podług słuszności i w stosunku do anszlagowania pociągnąć.

Co się dotyczy użytku z stawów, w tém zachodzi różnica, jaką z nich który ma ziemię, i to przez biegłego dokładnie wysłedzoném być powinno.

Ponieważ gospodarstwo stawowe rzadko gdzie ma miejsce, koniecznością więc jest, aby stawy na miejscu poszczególnie wyanszlagowane były; a przytém działaniu mieć trzeba na względzie, ile, w stosunku dla ryb żeru, może być rachowanych karpia lub innych ryb na mórg, i jaka w którym miejscu jest ich cena, w których latach, w miarę rośnięcia ryb, staw ma być wyłowiony i spuszczoney, i jaki użytek z osuszonego ciągnie się; tego jedynie bowiem proporcya dochodu da się obliczyć. Potrzeba dobrze rozróżnić, czy na osuszoném stawisku jęczmień lub owies bywa siany, ile wydaje ziarn, lub też jaka przestrzeń tegoż stawiska użyta jest na łąki. Niemniej i na to wzgląd mieć wypada, że koszta uprawy gruntu na stawisku mają być od całkowitej summy potrącone; ponieważ stawowe gospodarstwo z inném gruntowém, dla

шеннаго пространства, потому что прудовое хозяйство не может быть сравнимо съ другими земледельческими промыслами, для которыхъ установлены нормальныя цѣны; а также должно исчислить расходы на содержаніе плотинъ и шлюзовъ, и опредѣлить приблизительно издержки, неизбѣжныя въ чрезвычайныхъ случаяхъ, которые легко могутъ произойти.

Ст. 61.

Кирпичные заводы.

Въ мѣстахъ, гдѣ находятся кирпичные заводы, для опредѣленія выгодъ отъ нихъ, нужно прежде всего знать, построены ли таковыя Казною, или арендаторомъ имѣнія, и служатъ ли только для мѣстныхъ потребностей, или и для операций торговыхъ. Если заводъ казенный, то слѣдуетъ сперва опредѣлить, сколько кирпича или черепицы обжигается на немъ ежегодно, сколько продается и по какой цѣнѣ; сверхъ того, узнать: одинакова ли продажа въ каждомъ году, можно ли считать ее постоянною, и, наконецъ, находится ли на заводѣ достаточное количество матеріаловъ и можно ли легко приобрести дрова. На основаніи этихъ данныхъ вносится въ смѣту средней доходъ отъ продажи. Съ этою цѣлью слѣдуетъ опредѣлить цѣну матеріала, исчислить расходы на выдѣлку и обжиганіе, на поддержку строеній и орудій и вычесть таковыя изъ существующей цѣны кирпича, равно какъ и 20% на непредвидимые случаи и убытки.

Ст. 62.

Известковые заводы.

Доходъ съ известковыхъ заводовъ опредѣляется въ такихъ условіяхъ и на такихъ же основаніяхъ, какія указаны для оцѣнки кирпичныхъ заводовъ, но въ такомъ только случаѣ, когда въ той мѣстности находятся значительныя известковыя горы; поэтому доходъ отъ этихъ заводовъ, какъ отъ промысла, не можетъ быть вносимъ въ смѣту, если матеріалъ для нихъ добывается только сборомъ мелкихъ камней.

Доходъ отъ обжиганія мергеля включается только тогда въ смѣту, когда разработка онаго производится въ значительномъ размѣрѣ.

Ст. 63.

Доходъ съ мостовъ, гдѣ таковыя находятся, если онѣ основаны на постановленіи Князя Намѣстника Царства отъ 5 Августа 1817 года, а также доходъ съ перевозовъ и проч., не долженъ быть упускаемъ изъ вида. Доходы эти опредѣляются на основаніи арендныхъ контрактовъ и счетныхъ книгъ, если онѣ были ведены, принимая въ соображеніе сложность оныхъ за послѣдніе 6 лѣтъ.

кtórego normalne anszlagi są przepisane, równać się nie może; nadto tego przepomnieć nie można, iż koszta utrzymania grobli, śluz, obrachować wypada, i wykazać przez przybliżenie, ile na nadzwyczajne wypadki, łatwo zdarzyć się mogące, wydatku potrzeba być może.

Art. 61.

Cegielnie.

Tam, gdzie się znajdują cegielnie, i gdzie użytek z nich anszlagować wypada, zwrócić potrzeba uwagę, czy takowe kosztem Rządu lub dzierżawcy są wystawione, i czy służą tylko na użytek gruntowy, lub też na spekulacye sprzedaży. Jeżeli cegielnie są rządowe, wypada naprzód wy badać, ile się cegły lub dachówki rocznie tamże wypala, ile się takowych sprzedaje i za jaką cenę; niemniej, czy sprzedaż w każdym roku jest jednakowa, i czy na nią ciągle rachować można; nareszcie, czy tamże dostateczna znajduje się ilość materyałów, i łatwość w nabywaniu drzewa, a wtenczas wykazana ilość pośredniej sprzedaży policzyć się do anszlagu. W tym celu należy obliczyć koszta wyrobu i wypalania z materyałem; koszta utrzymania budowli i narzędzi, od praktykowanej ceny cegły potrącić, i od tego 20% na nieprzewidziane wypadki i straty.

Art. 62.

Wapiarnie.

Użytek z wapiarni tylko w takich stosunkach i podług takichże zasad anszlagowany będzie, jak nadmieniono powyżej przy cegielniach, i to w tym tylko razie, skoro się na miejscu znaczne skały wapienne znajdują; tam bowiem, gdzie są rozproszone kamienie, i gdzie je zbierać potrzeba, użytek z nich jako skutek samego przemysłu, do anszlagu pociągniętym być nie może.

Dochód z palenia marglu tylko wtenczas się anszlaguje, gdy fabrykacya odbywa się w znacznej ilości.

Art. 63.

Dochody z mostów, jeśli się gdzie znajdują, i skoro opierają się na postanowieniu Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 5 Sierpnia 1817 roku, dochody z przewozu i inne, nie mają być przepomniane, i takowe z kontraktów dzierżawnych, niemniej z rachunków, jeśli były utrzymywane, przez frakcyą lat ostatnich 6 mają być dochodzone.

Приложение 2-е къ № 85-му.

НОРМАЛЬНАЯ ОЦѢНКА,

для устройства казенныхъ и пожалованныхъ имѣній, утвержденная постановленіемъ Совѣта Управленія Царства отъ 23 Мая (4 Іюня) 1841 года, № 16,279.

Annex 2-i do Nr. 85-go.

CENY NORMALNE,

do urządzenia dóbr rządowych i donacyjnych, zatwierdzone decyzją Rady Administracyjnej Królestwa z d. 23 Maja (4 Czerwca) 1841 r. Nr. 16,279.

Нормальная цѣна одного корца ржи Cena normalna jednego korca żyta	С ч и т а е т с я R a s h u j e s i e									
	Пшеничной почвы Grunt pszenny		Ржаной почвы Grunt żytny			Съ особыхъ Łąki od				
	I	II	I	II	III	I	II			
	К		К			л а с а				
с ъ о д н о г о м о р г а z m o r g a n o										

злот. р у б л и к о п ѣ й
złr. R u b l e k o p e j

А. С ъ ф о л ь в а р о ч и A. Z p r z e s t r z e n i											
6	—	90	160	135	1	6½	60½	33	отъ до	296 394½	197½
8	1	20	212½	178½	1	52½	81	44	—	394½	263
9	1	35	240	22	160	—	91	49½	—	526½	394½
10	1	50	266½	223½	177½	1	1	55	—	444	296
11	1	65	293	245½	195	1	10½	60½	—	592	444
12	1	80	320	268½	212½	1	20½	66	—	493½	329
									—	658	493½
									—	543	362
									—	724	543
									—	592	394½
									—	789½	592

В. С ъ д е р е в е н B. Z p r z e s t r z e n i											
6	—	90	120½	11	1	—	80	45	—	25	197½
8	1	20	160	134	1	7½	60½	33	—	263	197½
9	1	35	181	151½	1	20½	68	37½	—	296	222½
10	1	50	24½	168	1	34	75½	41½	—	329	246½
11	1	65	220½	184	1	47	83½	46	—	362	272
12	1	80	241	22	160	—	91	50½	—	394½	296

С. Нормальные цѣны для исчисления зернового сѣно
C. Ceny normalne do obrachowania sѣno

			Пшеница Pszenica	Сурѣница Rzepak	Рожь Żyto	Горохъ Groch	Ячмень Jęczmień	Гречиха Tatarka	Просо Proso
6	—	90	135	135	90	90	73	73	73
8	1	20	180	180	120	120	97½	97½	97½
9	1	35	22½	22½	135	135	19½	19½	19½
10	1	50	225	225	150	150	122	122	122
11	1	65	247½	247½	165	165	134	134	134
12	1	80	270	270	180	180	146½	146½	146½

в ъ д о х о д ъ p a i n t g r a t e								
луговъ działne		Съ полевыхъ луговъ Łąki polne				Съ пастбищъ Pastwiska		
III	IV	I	II	III	IV	I	II	III
с о в ъ s s y								

н о в о - п о л ь с к о й м ѣ р ы
w o - p o l s k i e g o
к н и с е р е б р о м ѣ
p i e j k i s r e b r e m

н ы х ѣ з е м е л ь f o l w a r c z n é j																	
1	18½	—	59	1	48	—	98½	—	79	—	39½	—	29½	—	19½	—	10
1	58	—	79	1	97½	—	148	—	118½	—	59	—	39½	—	26½	—	13
1	58	—	79	1	97½	—	131½	—	15½	—	52½	—	39½	—	26½	—	13
2	10½	—	15½	2	63	—	197	—	158	—	79	—	45	—	29½	—	15½
1	77½	—	89	2	22½	—	148	—	118½	—	59	—	45	—	29½	—	15½
2	37	—	118½	2	96	—	222½	—	177½	—	92	—	45	—	29½	—	15½
1	97½	—	98½	2	46½	—	164½	—	131½	—	65½	—	49½	—	33	—	16½
2	63	—	131½	3	29	—	246½	—	197½	—	98½	—	55	—	36	—	18½
2	17	—	18½	2	72	—	181	—	144½	—	72½	—	55	—	36	—	18½
2	89½	—	144½	3	62	—	272	—	217	—	18½	—	59	—	39½	—	19½
2	37	—	118½	2	96	—	197½	—	158	—	79	—	45	—	29½	—	15½
3	16	—	158	3	94½	—	296	—	237	—	115	—	59	—	39½	—	19½

с к и х ѣ з е м е л ь w i e j s k i é j																	
—	79	—	39½	—	98½	—	79	—	59	—	29½	—	19½	—	13	—	6½
1	5½	—	52½	—	131½	—	15½	—	79	—	39½	—	26½	—	17½	—	9
1	18½	—	59	—	148	—	118½	—	89	—	45	—	29½	—	19½	—	10
1	31½	—	65½	—	164½	—	131½	—	98½	—	49½	—	33	—	22	—	11
1	44½	—	72½	—	181	—	144½	—	18½	—	55	—	36	—	24	—	12
1	58	—	79	—	197½	—	158	—	118½	—	59	—	39½	—	26½	—	13

р а в
p ó w

Овесъ Owies		Вика Wyka		Если цѣна 1 корца ржи состоитъ изъ сѣна 1 корца żyта wynosi			Съ бочки глева въ 27 гарнецъ Od beczki piwa 27 garncy			Съ гарнца вина Od garnca wódki		
—	50½	—	50½	—	90	—	41	—	9½	Чрезвычайная распродажа исчисляется въ половину противъ обыкновенной распродажи. Wyszynk extraordinaryjny rachuje się przez połowę ceny wyszynku zwyczajnego.		
—	67½	—	67½	—	120	—	54½	—	13			
—	76	—	76	—	135	—	61	—	14½			
—	84½	—	84½	—	150	—	68	—	16			
—	93	—	93	—	165	—	75	—	17½			
1	1½	1	1½	—	180	—	81½	—	19			

Нормальная цена одного корца ржи:

По Варшавской губернии.		Округъ Кѣлецкій . . . 1 „ 65 „	
Округъ Гостыньскій . . . 1 р. 65 к.	„ Олькушскій . . . 1 „ 65 „	„ Пилицкій . . . 1 „ 65 „	
„ Орловскій . . . 1 „ 65 „	„ Лелевскій . . . 1 „ 65 „	„ Стопницкій . . . 1 „ 35 „	
„ Вартскій . . . 1 „ 65 „	По Плоцкой губернии.		
„ Пиотрковскій . . . 1 „ 65 „	Округъ Млавскій . . . 1 р. 50 к.	„ Плоцкій . . . 1 „ 65 „	
„ Радомскій . . . 1 „ 65 „	„ Пултускій . . . 1 „ 65 „	„ Липновскій . . . 1 „ 65 „	
„ Сѣрадзскій . . . 1 „ 65 „	„ Липновскій . . . 1 „ 65 „	„ Пржаснышскій . . . 1 „ 65 „	
„ Шадковскій . . . 1 „ 65 „	„ Остроленскій . . . 1 „ 65 „	По Люблинской губернии.	
„ Вѣлюнскій . . . 1 „ 65 „	Округъ Люблинскій . . . 1 р. 50 к.		„ Люблинскій . . . 1 „ 50 „
„ Остржешовскій . . . 1 „ 65 „	„ Любартовскій . . . 1 „ 50 „	„ Казимирскій . . . 1 „ 50 „	„ Красноставскій . . . 1 „ 50 „
„ Брестскій . . . 1 „ 80 „	„ Тарногородскій . . . 1 „ 50 „	„ Красницкій . . . 1 „ 50 „	„ Грубешовскій . . . 1 „ 20 „
„ Радзеевскій . . . 1 „ 80 „	„ Грубешовскій . . . 1 „ 20 „	„ Луковскій . . . 1 „ 35 „	„ Радзыньскій . . . 1 „ 35 „
„ Ловичскій . . . 1 „ 80 „	„ Луковскій . . . 1 „ 35 „	„ Радзыньскій . . . 1 „ 35 „	„ Влодавскій . . . 1 „ 35 „
„ городъ Ловичъ . . . 1 „ 80 „	„ Радзыньскій . . . 1 „ 35 „	„ Влодавскій . . . 1 „ 35 „	„ Бяльскій . . . 1 „ 35 „
„ Блонскій . . . 1 „ 80 „	„ Влодавскій . . . 1 „ 35 „	„ Бяльскій . . . 1 „ 35 „	„ Лосицкій . . . 1 „ 35 „
„ Черскій . . . 1 „ 80 „	„ Лосицкій . . . 1 „ 35 „	„ Лосицкій . . . 1 „ 35 „	„ Холмскій . . . 1 „ 35 „
„ Станиславовскій . . . 1 „ 80 „	„ Холмскій . . . 1 „ 35 „	„ Холмскій . . . 1 „ 35 „	„ Замойскій . . . 1 „ 35 „
„ Сѣницкій . . . 1 „ 80 „	„ Замойскій . . . 1 „ 35 „	„ Замойскій . . . 1 „ 35 „	„ Томашовскій . . . 1 „ 35 „
„ Ленчицкій . . . 1 „ 80 „	„ Томашовскій . . . 1 „ 35 „	„ Томашовскій . . . 1 „ 35 „	„ Сѣдлецкій . . . 1 „ 50 „
„ Згѣрскій . . . 1 „ 80 „	„ Сѣдлецкій . . . 1 „ 50 „	„ Сѣдлецкій . . . 1 „ 50 „	„ Венгровскій . . . 1 „ 50 „
„ Равскій . . . 1 „ 80 „	„ Венгровскій . . . 1 „ 50 „	„ Венгровскій . . . 1 „ 50 „	„ Желеховскій . . . 1 „ 50 „
„ Бржезинскій . . . 1 „ 80 „	„ Желеховскій . . . 1 „ 50 „	„ Желеховскій . . . 1 „ 50 „	„ Гарволинскій . . . 1 „ 50 „
„ Калишскій . . . 1 „ 80 „	„ Гарволинскій . . . 1 „ 50 „	По Августовской губернии.	
„ Коняньскій . . . 1 „ 80 „	Округъ Ломжинскій . . . 1 р. 50 к.		„ Ломжинскій . . . 1 „ 50 „
„ Пыздрскій . . . 1 „ 80 „	„ Ломжинскій . . . 1 „ 50 „	„ Тыкоцинскій . . . 1 „ 50 „	„ Августовскій . . . 1 „ 50 „
„ Ченстоховскій . . . 1 „ 80 „	„ Тыкоцинскій . . . 1 „ 50 „	„ Августовскій . . . 1 „ 50 „	„ Сейленскій . . . 1 „ 50 „
По Радомской губернии.		„ Сейленскій . . . 1 „ 50 „	„ Кальварійскій . . . 1 „ 50 „
Округъ Опатовскій . . . 1 р. 50 к.	„ Опатовскій . . . 1 „ 50 „	„ Кальварійскій . . . 1 „ 50 „	„ Маріампольскій . . . 1 „ 50 „
„ Сандомирскій . . . 1 „ 50 „	„ Сандомирскій . . . 1 „ 50 „	„ Августовскій . . . 1 „ 50 „	
„ Сташовскій . . . 1 „ 50 „	„ Венгровскій . . . 1 „ 50 „	„ Сейленскій . . . 1 „ 50 „	
„ Тендржеевскій . . . 1 „ 50 „	„ Желеховскій . . . 1 „ 50 „	„ Кальварійскій . . . 1 „ 50 „	
„ Мѣховскій . . . 1 „ 50 „	„ Гарволинскій . . . 1 „ 50 „	„ Маріампольскій . . . 1 „ 50 „	
„ Скальбмерскій . . . 1 „ 50 „	По Августовской губернии.		
„ Провилицкій . . . 1 „ 50 „	Округъ Ломжинскій . . . 1 р. 50 к.	„ Ломжинскій . . . 1 „ 50 „	
„ Шидловскій . . . 1 „ 50 „	„ Тыкоцинскій . . . 1 „ 50 „	„ Тыкоцинскій . . . 1 „ 50 „	
„ Радомскій . . . 1 „ 65 „	„ Августовскій . . . 1 „ 50 „	„ Августовскій . . . 1 „ 50 „	
„ Козеницкій . . . 1 „ 65 „	„ Сейленскій . . . 1 „ 50 „	„ Сейленскій . . . 1 „ 50 „	
„ Опочинскій . . . 1 „ 65 „	„ Кальварійскій . . . 1 „ 50 „	„ Кальварійскій . . . 1 „ 50 „	
„ Конскій . . . 1 „ 65 „	„ Маріампольскій . . . 1 „ 50 „	„ Маріампольскій . . . 1 „ 50 „	
„ Шидловецкій . . . 1 „ 65 „			
„ Солецкій . . . 1 „ 65 „			

Cena normalna korca żyta jest:

Gubernia Warszawska.		Округъ Кielecki . . . Rsr. 1 k. 65	
Округъ Gostynski . . . Rsr. 1 k. 65	„ Olkuski . . . „ 1 „ 65	„ Pilicki . . . „ 1 „ 65	
„ Orłowski . . . „ 1 „ 65	„ Wartycki . . . „ 1 „ 65	„ Lelowski . . . „ 1 „ 65	
„ Wartycki . . . „ 1 „ 65	„ Piotrkowski . . . „ 1 „ 65	„ Stopnicki . . . „ 1 „ 35	
„ Piotrkowski . . . „ 1 „ 65	„ Radomski . . . „ 1 „ 65	Gubernia Płocka.	
„ Radomski . . . „ 1 „ 65	„ Sieradzki . . . „ 1 „ 65	Округъ Mławski . . . Rsr. 1 k. 50	„ Płocki . . . „ 1 „ 65
„ Sieradzki . . . „ 1 „ 65	„ Szadkowski . . . „ 1 „ 65	„ Pułtowski . . . „ 1 „ 65	„ Lipnowski . . . „ 1 „ 65
„ Szadkowski . . . „ 1 „ 65	„ Wieluński . . . „ 1 „ 65	„ Przasnyski . . . „ 1 „ 65	„ Ostrołęcki . . . „ 1 „ 65
„ Wieluński . . . „ 1 „ 65	„ Ostrzeszowski . . . „ 1 „ 65	Gubernia Lubelska.	
„ Ostrzeszowski . . . „ 1 „ 65	„ Brzeski . . . „ 1 „ 80	Округъ Lubelski . . . Rsr. 1 k. 50	„ Lubartowski . . . „ 1 „ 50
„ Brzeski . . . „ 1 „ 80	„ Radziejowski . . . „ 1 „ 80	„ Kazimierski . . . „ 1 „ 50	„ Krasnostawski . . . „ 1 „ 50
„ Radziejowski . . . „ 1 „ 80	„ Łowicki . . . „ 1 „ 80	„ Tarnogrodzki . . . „ 1 „ 50	„ Kraśnicki . . . „ 1 „ 50
„ Łowicki . . . „ 1 „ 80	„ miasto Łowicz . . . „ 1 „ 80	„ Hrubieszowski . . . „ 1 „ 20	„ Łukowski . . . „ 1 „ 35
„ miasto Łowicz . . . „ 1 „ 80	„ Błotnicki . . . „ 1 „ 80	„ Radzyński . . . „ 1 „ 35	„ Włodawski . . . „ 1 „ 35
„ Błotnicki . . . „ 1 „ 80	„ Czernicki . . . „ 1 „ 80	„ Bialski . . . „ 1 „ 35	„ Łosicki . . . „ 1 „ 35
„ Czernicki . . . „ 1 „ 80	„ Stanisławowski . . . „ 1 „ 80	„ Chełmski . . . „ 1 „ 35	„ Zamojski . . . „ 1 „ 35
„ Stanisławowski . . . „ 1 „ 80	„ Siennicki . . . „ 1 „ 80	„ Zamojski . . . „ 1 „ 35	„ Tomaszowski . . . „ 1 „ 35
„ Siennicki . . . „ 1 „ 80	„ Łęczycki . . . „ 1 „ 80	„ Siedlecki . . . „ 1 „ 50	„ Węgrowski . . . „ 1 „ 50
„ Łęczycki . . . „ 1 „ 80	„ Zgierski . . . „ 1 „ 80	„ Żelechowski . . . „ 1 „ 50	„ Garwoliński . . . „ 1 „ 50
„ Zgierski . . . „ 1 „ 80	„ Rawski . . . „ 1 „ 80	Gubernia Augustowska.	
„ Rawski . . . „ 1 „ 80	„ Brzeziński . . . „ 1 „ 80	Округъ Łomżyński . . . Rsr. 1 k. 50	„ Tykociński . . . „ 1 „ 50
„ Brzeziński . . . „ 1 „ 80	„ Kaliski . . . „ 1 „ 80	„ Augustowski . . . „ 1 „ 50	„ Sejneński . . . „ 1 „ 50
„ Kaliski . . . „ 1 „ 80	„ Koniński . . . „ 1 „ 80	„ Sejneński . . . „ 1 „ 50	„ Kalwaryjski . . . „ 1 „ 50
„ Koniński . . . „ 1 „ 80	„ Pyzdski . . . „ 1 „ 80	„ Kalwaryjski . . . „ 1 „ 50	„ Maryampolski . . . „ 1 „ 50
„ Pyzdski . . . „ 1 „ 80	„ Częstochowski . . . „ 1 „ 80		
„ Częstochowski . . . „ 1 „ 80	Gubernia Radomska.		
Округъ Opatowski . . . Rsr. 1 k. 50		„ Opatowski . . . „ 1 „ 50	
„ Opatowski . . . „ 1 „ 50	„ Sandomierski . . . „ 1 „ 50	„ Sandomierski . . . „ 1 „ 50	
„ Sandomierski . . . „ 1 „ 50	„ Staszowski . . . „ 1 „ 50	„ Węgrowski . . . „ 1 „ 50	
„ Staszowski . . . „ 1 „ 50	„ Jędrzejowski . . . „ 1 „ 50	„ Żelechowski . . . „ 1 „ 50	
„ Jędrzejowski . . . „ 1 „ 50	„ Miechowski . . . „ 1 „ 50	„ Garwoliński . . . „ 1 „ 50	
„ Miechowski . . . „ 1 „ 50	„ Skalbniński . . . „ 1 „ 50		
„ Skalbniński . . . „ 1 „ 50	„ Proszowicki . . . „ 1 „ 50		
„ Proszowicki . . . „ 1 „ 50	„ Szydłowski . . . „ 1 „ 50		
„ Szydłowski . . . „ 1 „ 50	„ Radomski . . . „ 1 „ 65		
„ Radomski . . . „ 1 „ 65	„ Koziński . . . „ 1 „ 65		
„ Koziński . . . „ 1 „ 65	„ Opoczyński . . . „ 1 „ 65		
„ Opoczyński . . . „ 1 „ 65	„ Koński . . . „ 1 „ 65		
„ Koński . . . „ 1 „ 65	„ Szydłowiecki . . . „ 1 „ 65		
„ Szydłowiecki . . . „ 1 „ 65	„ Solecki . . . „ 1 „ 65		
„ Solecki . . . „ 1 „ 65			

N° 86.

О томъ, что, при обмѣнѣ земель и регулированіи границъ между казенными и частными имѣніями, насыпка межевыхъ копцовъ должна происходить только послѣ утверженія начальствомъ заключенныхъ сдѣлокъ.

(18 (30) Апрѣля 1856 года.)

Всѣмъ Экономическимъ Коммисарамъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Усматривая, что нѣкоторые изъ Коммисаровъ, занимающихся устройствомъ казенныхъ имѣній, дозволяютъ себѣ, вопреки существующимъ постановленіямъ, непосредственно по заключеніи сдѣлокъ съ частными владѣльцами о выпрямленіи границъ между казенными и частными имѣніями, присутствовать къ формальному разграниченію и насыпкѣ копцовъ, Правительственная Коммисія предписываетъ Вамъ, на будущее время, во всѣхъ своихъ дѣйствіяхъ по этому предмету ограничиваться однимъ лишь проектомъ и представленіемъ такового на разсмотрѣніе; приведеніе же въ исполненіе сего проекта можетъ послѣдовать не прежде, какъ по утверженіи онаго Правительственною Коммисією.

Варшава, 18 (30) Апрѣля 1856 года.

По порученію Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Гуминскій.*

№ 20,523/9,057.

N° 86.

Przy zamianie i prostowaniu granic między dobrami rządowymi i prywatnymi, sypanie kopców granicznych ma następować dopiero jak Władza zawarte układy zatwierdzi.

(d. 18 (30) Kwietnia 1856 r.)

Do wszystkich Kommissarzy Ekonomicznych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Ponieważ spostrzegać się daje, że niektórzy z Kommissarzy urządzających dobra rządowe, tam gdzie zachodzi potrzeba wyprostowania granic od ościennych dóbr prywatnych, wbrew przepisom obowiązującym, poważają się po spisaniu stosownych w tym przedmiocie układów, dopełniać stałe rozgraniczenie z usypaniem kopców; Kommissya Rządowa przeto poleca panu NN, aby na przyszłość wszelkie swoje pod tym względem działania kończył na projekcie, i takowy pod decyzję przedstawiał, który dopiero, po zatwierdzeniu przez Kommissyę Rządową, będzie mógł być w wykonanie wprowadzony.

w Warszawie, d. 18 (30) Kwietnia 1856 roku.

Z polecenia Dyrektora Głównego Prezydującego,
Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Guminski.*

Nr. 20,523/9,057.

ГЛАВА VI.

О БЕЗСРОЧНЫХЪ АРЕНДАХЪ.

№ 87.

Постановленіе объ отдачѣ въ безсрочную аренду мелкихъ владѣній, принадлежащихъ къ казеннымъ имѣніямъ.

(31 Января 1810 года.)

Выписка изъ журнала Статсъ-Секретаріата.

Божіею Милостью

МЫ, ФРИДРИХЪ АВГУСТЪ,

Король Саксонскій, Герцогъ Варшавскій,

и проч., и проч., и проч.

Принимая во вниманіе, что разнаго рода мелкія владѣнія, принадлежащія къ составу народныхъ имѣній Нашею Герцогства Варшавскаго, могутъ быть, съ пользою для общественныхъ интересовъ края, отдаваемы въ наследственную аренду, по представленію Министра Внутреннихъ Дѣлъ и по выслушаніи мнѣнія Нашею Государственнаго Совѣта, постановили и постановляемъ слѣдующее:

§ 1.

Каждое мелкое владѣніе, входящее въ составъ народныхъ имѣній, если это признано будетъ полезнымъ со стороны Министра Внутреннихъ Дѣлъ, можетъ быть отдано въ эрбпахт или наследственное арендное содержаніе.

§ 2.

Министръ Внутреннихъ Дѣлъ, прежде объявленія торговъ, обязанъ представить Намъ рапортъ о предназначенныхъ къ торгамъ владѣніяхъ, съ объясненіемъ:

въ какомъ дежатъ департаментъ;

TYTUŁ VI.

O DZIERŻAWACH WIECZYSTYCH.

№ 87.

Mniejsze posiadłości dóbr narodowych w wieczystą dzierżawę wypuszczać rozkazano.

(d. 31 Stycznia 1810 r.)

Wypis z protokołu Sekretaryatu Stanu.

FRYDERYK AUGUST,

z Bożej Łaski, KRÓL SASKI, KSIĄŻĘ WARSZAWSKI,

etc., etc., etc.

Zważywszy, iż w dobrach narodowych Księstwa Naszego Warszawskiego, różnego rodzaju mniejsze posiadłości, z użytkiem dla dobra ogólnego kraju, w dziedziczną dzierżawę wypuszczonemi być mogą, na przełożenie Ministra Spraw Wewnętrznych, za wysłuchaniem Naszej Rady Stanu; postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

§ 1.

Każda mniejsza posiadłość w dobrach narodowych, za uznaniem w tém przez Ministra Spraw Wewnętrznych dogodności, może być w erbpacht czyli dzierżawę dziedziczną puszczona.

§ 2.

Minister Spraw Wewnętrznych, nim licytacje oznaczy, powinien podać Nam rapport przeznaczonych na licytację posiadłości, wymieniając:

w którym departamencie;

въ какомъ уѣздѣ;
къ какому главному имѣнію принадлежать;
какого рода владѣніе;
изъ чего состоитъ;
какое его пространство;
въ какомъ находится разстояніи отъ прочихъ владѣній
имѣнія;
какой доставляетъ доходъ;
по какимъ причинамъ отдается въ наследственное арендное
содержаніе.

§ 3.

Подъ названіемъ мелкихъ владѣній разумѣются: малые фольварки, слишкомъ отдаленные отъ экономическихъ округовъ; владѣнія подъ наименованіемъ войтовствъ, солтыствъ, грацій (даровыхъ надѣловъ), состоявшія донинѣ въ пользованіи частныхъ лицъ, а по прошествіи сроковъ служащихъ имъ привилегій, возвратившіяся въ составъ общественныхъ имуществъ; части селеній, находящіяся въ чрезполосности съ частными владѣніями; водяныя и вѣтряныя мельницы, лѣсопильныя и валяльныя заводы, жилые дома, усадьбы, колоніи, незаселенныя донинѣ земельныя участки, нивы и пашни въ народныхъ имѣніяхъ, или прилегающія къ народнымъ лѣсамъ, а также извѣстныя подъ наименованіемъ боковыхъ опустѣвшихъ или подъ другими названіями; постоялыя дворы, корчмы въ экономіяхъ, имѣющихъ собственные винокуренныя и пивоваренныя заводы, съ отведенными къ нимъ и обмежеванными, или имѣющими быть отведенными, корчемными участками, безъ права на пропинацію, а въ мѣстностяхъ слишкомъ отдаленныхъ отъ фольварковъ, или отрѣзанныхъ переправами отъ винокуренныхъ заводовъ даже съ пропинаціоннымъ правомъ; озера, пруды, пристани, отдаваемые обыкновенно въ аренду по особымъ контрактамъ, съ правомъ на рыбную ловлю, печи для обжиганія извести, для сидки смолы, и тому подобныя статьи; наконецъ, всѣ владѣнія, предназначенныя бывшимъ Правительствомъ къ отдачѣ въ наследственную аренду.

§ 4.

Размѣръ чинша опредѣляется:

a) съ земель, въ соразмѣрности могущаго съ нихъ получить-ся урожая продуктовъ, по переводѣ оныхъ на деньги, сообразно

w którym powiecie;
od którego amtu;
jaki jest gatunek posiadłości;
z czego się składa;
jaka jest rozległość;
jak daleko odległa od innych possessyj amtu;
jaki jej dochód;
powody, dla których się w dziedziczną dzierżawę wypu-
szcza?

§ 3.

Przez mniejsze posiadłości rozumieją się: folwarki małe, od okręgów ekonomicznych zbyt odległe; possessye, pod tytułem wójtostw, sołectw, gracyi, dotąd przez partykularnych trzymane, po wyjściu onym przywilejów służących, do własności krajowych wracające się; części wiosek, między partykularnych własnościami znajdujące się, młyny wodne i wietrzne, tartaki, folusze, domy mieszkalne, osady, kolonie, role puste dotąd nieosadzone, niwy i łany w dobrach narodowych i pod lasami narodowemi leżące, bokowe, puste, lub pod innemi nazwiskami chodzące, austerye, karczmy w ekonomiach, gorzelnie i browary swe mających, z gruntami do nich przeznaczonemi i wymierzonemi, lub przeznaczyc się mającemi, bez prawa propinowania. W miejscach zaś zbyt od folwarków odległych, lub przeprawami od gorzelnii odłączonych, nawet z prawem propinowania, jeziora, stawy lub łądy osobno kontraktować się zwykle, z prawem rybołówstwa, piece wapienne, smolane i tym podobne; na koniec wszelkie possessye, przez Rząd zesłzy do dziedzicznego zadzierżawienia przeznaczone.

§ 4.

Kanon roczny padać się mającej posiadłości czerpany będzie:
a) eo do gruntów, w proporcji ilości produktów, które też

стоящаго постановленія Нашега и устраненія всякихъ могущихъ возникнуть споровъ, рыночныя цѣны въ департаментскихъ городахъ должны быть постоянно записываемы, на основаніи имѣющихъ послѣдовать распоряженій, и хранимы при дѣлахъ Бургомистровъ.

§ 6.

На отдачу въ наслѣдственное арендное содержаніе фольварковъ, войтовствъ, солтыствъ, вѣтряныхъ и водяныхъ мельницъ, лѣсопильныхъ и валяльныхъ заводовъ и всѣхъ другихъ владѣній должны быть производимы двойные публичныя торги, съ шестинедѣльнымъ промежуткомъ времени послѣ перваго торга.

§ 7.

Размѣръ чинша или канона не подлежитъ возвышенію на торгахъ. Торги должны производиться только на количество вкупа, сумма котораго, предлагаемая соискателямъ къ торгамъ, опредѣляется, соразмѣрно годовичному канону, въ 20% стоимости владѣнія исчисленной по капитализаціи двадцатилѣтняго канона. Провизія по 5% съ установленной для торговъ суммы вкупа должна быть вычтена изъ годоваго чинша.

§ 8.

Объявленія о торгахъ должны быть опубликованы въ газетахъ не позже шести недѣль до наступленія срока; торги будутъ производиться въ Совѣтъ Префектуры, протоколъ же торговаго производства долженъ быть представленъ на Наше утверженіе посредствомъ Нашега Министра Внутреннихъ Дѣлъ; послѣ чего право на наслѣдственную аренду обезпечено будетъ за приобрѣтателемъ, съ предоставленіемъ ему права внести это новое наслѣдственное владѣніе въ ипотечныя книги.

§ 9.

Въ торгахъ должны участвовать по крайней мѣрѣ два соискателя, въ случаѣ же явки къ онымъ одного только изъ нихъ, объявленъ будетъ новый срокъ для производства оныхъ.

§ 10.

Желающій торговаться обязанъ до начатія торговъ представить залогъ наличными деньгами, казенными облигаціями, или ипотечнымъ поручительствомъ, равняющійся годовому канону; не удержавшимся при торгахъ залогъ тотчасъ же возвращается,

суніенія wszelkichъ wyniknąć mogącychъ sprzeczek, ceny targowe po miastachъ departamentowychъ mają być podługъ wydać się mającychъ przepisówъ regularnie zapisywane, i w aktachъ Burmistrzówъ zachowane.

§ 6.

Na wypuszczenie w dziedziczną dzierżawę folwarków, wójtostw, sołectw, wiatraków, młynów, tartaków, foluszów i wszelkichъ innychъ posiadłości, dwie mają być odbywane licytacje, z przerwą sześciotygodniową od jednej do drugiej.

§ 7.

Na terminachъ licytacji czynszъ czyli kanonъ podwyższony nie będzie. Licytacja iść tylko ma na ilośćъ wкупного, które rachującъ 20%, od wartości proporcjonalnej do kanonu rocznego, za pierwsze konkurentomъ podanie, ustanowione będzie. Wartość ta przezъ wyrachowanie dwudziestoletniego kanonu oznaczoną zostanie. Провизія по 5% rachowana od summy, na wкупно podanej, powinna być potrącona z czynszу rocznego.

§ 8.

Każda licytacja, na sześć niedzielъ najmniejsъ, pismami publicznymi wprzódъ ma być ogłoszona, odbywać się będzie w Radzie Prefekturalnej, protokół zaśъ odbytej licytacji na ręce Нашега Министра Spraw Wewnętrznych, do zatwierdzenia Нашега przyśyłany będzie, po którymъ nastąpieniemъ, prawo dziedzicznej dzierżawy nabywcy wydane zostanie, z wolnością wciągnięcia w księgi hipoteczne nowej тѣй dziedzicznej własności.

§ 9.

W licytacji najmniejsъ dwóchъ ubiegającychъ się być powinno, a w przypadku gdyby jedenъ tylko stanął, nowy termin do licytacji ogłoszony być ma.

§ 10.

Chcący licytować, obowiązany jestъ złożyć przedъ licytacją zakładъ, roczny kanonъ wynoszący, w gotowychъ pieniądzachъ, obligacjachъ skarbowychъ, lub kaucyachъ hipotecznychъ; nie utrzymujący się przy licytacji, zakładъ mieć sobie natychmiastъ zwróconymъ бę-

а отказывающийся отъ состоявшихся за нимъ торговъ, теряетъ залогъ безъ всякаго вознагражденія.

§ 11.

Предложенную на торгахъ сумму вкупа, приобрѣтатель обязанъ внести въ Казну наличными деньгами, или казенными облигациями, въ три срока, а именно: первую часть при передачѣ ему владѣнія; вторую — въ три мѣсяца послѣ передачи сего владѣнія, и третью—въ три мѣсяца послѣ втораго платежа. Въ случаѣ неисправности въ уплатѣ на какой либо срокъ, приобрѣтатель лишается права на купленный предметъ и теряетъ внесенныя имъ деньги, а на рискъ его должны быть произведены вторичные торги.

§. 12.

Чиншъ долженъ быть вносимъ въ Казну исправно въ четыре срока и приобрѣтатель не имѣетъ права ни на какія сбавки или облегченія.

§ 13.

Приобрѣтатель не обязанъ представлять залога въ обезпеченіе исправнаго взноса въ четыре срока годичнаго чинша, но въ случаѣ неустойки во взносѣ шести срочныхъ платежей, будетъ устраненъ отъ владѣнія безъ судебного рѣшенія, если экзекуціонныя мѣры, усиливаемыя послѣ каждаго срока останутся безуспѣшными. Въ случаѣ устраненія послѣдуетъ новая продажа владѣнія, деньги же уплаченныя на вкупъ обращаются въ пользу Казны, которая не обязана при томъ къ возврату капитала затраченнаго на улучшенія.

§ 14.

Если приобрѣтатель, вслѣдствіе худаго хозяйства, при неисправномъ взносѣ срочныхъ платежей, будетъ приводить свое владѣніе въ разстройство, такъ что можно было бы опасаться, что даже и послѣ устраненія его, Казнѣ не изъ чего будетъ выручить доходъ на возмѣщеніе недоимочнаго и текущаго чинша, то Казна въ правѣ будетъ наложить на таковое владѣніе секвестръ, и даже до истеченія года ходатайствовать законнымъ порядкомъ объ устраненіи владѣльца изъ владѣнія и судебныя мѣста обязаны оказывать ей всякое содѣйствіе въ этомъ дѣлѣ.

§ 15.

Приобрѣтенное владѣніе не можетъ быть раздробляемо безъ вѣдома и разрѣшенія Правительства, не воспрещается однакожъ

дзие, а odstępujący od licytacyi, dla którego taż przybitą została, traci zakład bez żadnego wynagrodzenia.

§ 11.

Kupujący zapłacić winien do Skarbu w gotowiznie lub obligacjach skarbowych sumę na wkupno ofiarowaną w trzech terminach, to jest: pierwszą część przy oddaniu posiadłości, drugą we trzy miesiące po jej oddaniu, a trzecią we trzy miesiące po złożonej drugiej racie. Uchybiający zaś na terminie którymkolwiek, prawo do kupionej rzeczy i żądane traci pieniądze, a licytacja druga na koszt jego odbyć się powinna.

§ 12.

Czynsz regularnie w czterech ratach do Skarbu wnoszonym być ma, a w tym żadne prawo defalki i remissyi nabywcy nie służy.

§ 13.

Nabywca, na regularne w czterech ratach opłacanie rocznego kanonu, kaucyi składać nie jest obowiązany, lecz za uchybieniem szóstej raty, bez referencyi do Sądu, exmittowanym będzie, gdy exekucye po każdej racie powiększane skutkować nie będą. W przypadku exmissyi sprzedaż nowa nastąpi a pieniądze, na wkupno dane, Skarbowi na użytek zostają, bez obowiązku zwrotu kosztów amelioracyi.

§ 14.

Gdyby nabywca przez złe gospodarstwo swoje i przy uchybieniu opłaty raty, tak rujnował posiadłość swoją, że Skarb obawiaćby się musiał, iż po exmissyi jego, zaległego i następnego kanonu, więcej z niej wybierać nie będzie w stanie, natenczas one w sekwestracją wziąć, a nawet i przed końcem roku o exmissyą nabywcy drogą prawem przepisaną domagać się jest mocen, i wszelką pomoc Władze sądowe dawać mu w tej mierze powinny.

§ 15.

Rzecz kupiona nie może być na części dzieloną, bez wiedzy i dozwolenia Rządu, wolno atoli jest w całkowitości ją przedawać;

продавать оное въ цѣлости; но въ такомъ случаѣ продавецъ обязанъ донести о семъ Правительству и предоставить на его усмотрѣніе обратный выкупъ владѣнія за сумму, условленную между прежнимъ владѣльцемъ и новымъ покупателемъ онаго.

§ 16.

Въ случаѣ перемены владѣльца вслѣдствіе продажи, новый пріобрѣтатель владѣнія обязанъ внести въ Казну такъ называемую лаудемію, исчисленную въ соразмѣрности 2% съ продажной цѣны, условленной между продавцомъ и покупателемъ.

§ 17.

Если же перемена владѣльца произойдетъ по праву наследства, то наследники въ боковой и восходящей линіи обязаны уплатить въ Казну 5% съ суммы вкупа, внесенной первымъ пріобрѣтателемъ, или если владѣніе перешло уже въ другія руки, то съ суммы условленной между послѣднимъ продавцомъ и покупателемъ.

§ 18.

Пріобрѣтатель обязанъ уплачивать костеламъ или институтамъ десятинный сборъ и прочія церковныя данины, либо въ натурѣ, либо деньгами, какъ вычтенныя уже изъ общаго дохода по смѣтному исчисленію.

§ 18.

Наслѣдственный арендный содержатель владѣнія, какого бы рода оно ни было, не можетъ быть изъятъ отъ платежа общественныхъ податей всѣхъ наименованій (существующія во время заключенія контракта подати вычитаются изъ годоваго чинша), а также отъ доставленія фуража, отъ исполненія повинностей, и вообще отъ какихъ бы то ни было налоговъ, какъ нынѣ на владѣльцахъ частныхъ имѣній лежащихъ, такъ и тѣхъ, кои впредь будутъ установлены.

§ 20.

Установленныя закономъ гербовыя пошлины и издержки соединенныя съ передачею владѣнія упадаютъ на счетъ пріобрѣтателя.

§ 21.

Особыя правила для торгующихъ а также формы контрактовъ предписаны будутъ Нашимъ Министромъ Внутреннихъ Дѣлъ.

lecz na ten czas przedajacy Rządowi o tém donieść i do woli jego zostawić powinien, czy za złożeniem takiej summy, jaka między dotychczasowym dziedzicem i nowym nabywcą ugodzona została, napowrót ją nabyć zechce lub nie.

§ 16.

W przypadku zmiany dziedzica przez sprzedaż, opłata zwana landemium, dwa procenta wynosząca i od summy między przedającym a kupującym umówionej wyrachowana, przez nabywcę do Skarbu publicznego ma być wniesiona.

§ 17.

W przypadku zaś zmiany dziedzica przez sukcesyę, sukcesorowie w linii kollatoralnej i wstępnej zapłacą 5% od summy wkupnego pierwszego nabywcy wyrachowane, lub gdyby possessya w drugich już była rękach, od summy między ostatnim przedającym a kupującym ugodzonej.

§ 18.

Nabywca dziesięcinę i kościelne daniny bądź w naturze, bądź w pieniądzech, jako potrącone przy wyciągu intrat, kościołom lub instytucjom oddawać winien.

§ 19.

Nabywca dziedzicznej dzierżawy, jakiego bądź rodzaju, od opłat podatków publicznych, wszelkiego gatunku (po potrąceniu mu z kanonu rocznego podatków, w czasie zawarcia kontraktu exystujących) i od dawania furazów, od czynienia krajowi usług, zgoła od żadnych ciężarów, do possessyj partykularnych właścicieli przywiązanych, lub przepisac się mających, wyłączonym być nie może.

§ 20.

Nabywca kosztu stempla i podawcze prawem przepisane, sam ponosić powinien.

§ 21.

Szczególne prawidła dla licytujących, jako też wzory do kontraktów przepisane zostaną przez Naszego Ministra Spraw Wewnętrznych.

Приведеніе въ дѣйствіе настоящаго декрета, который долженъ быть внесенъ въ Дневникъ Законовъ, поручаемъ Нашему Министру Внутреннихъ Дѣлъ.

Въ Дрезденѣ, 31 Января 1810 года.

(подписано) Фридрихъ Августъ.

(М. П.)

Контрасигнировалъ: Министръ Статсъ-Секретарь
Станиславъ Бреза.

№88.

О томъ, что, при совершеніи сдѣлокъ или контрактовъ на безсрочно-арендные владѣнія въ казенныхъ имѣніяхъ, Регенты обязаны требовать предъявленія консенса административной власти и квитанціи въ уплатѣ лаудеміи.

(15 Мая 1812 года.)

Министръ Юстиціи.

Такъ какъ въ народныхъ имѣніяхъ находятся владѣнія, отданныя въ пользованіе частныхъ лицъ съ условіемъ взноса въ Казну извѣстныхъ платежей, а именно: уплаты лаудеміи при каждой перемѣнѣ владѣльца или отчужденіи, каковыя владѣнія не могутъ быть отчуждаемы безъ дозволенія Правительства, а между тѣмъ дознано на опытѣ, что не смотря на такое ограниченіе права собственности, Нотариусы, не входя въ подробное разсмотрѣніе законныхъ правъ, безъ предъявленія консенса и безъ взноса въ Казну лаудеміи, совершали сдѣлки объ отчужденіи, заключенныя между частными лицами, то Министръ Юстиціи обращая вниманіе Нотариуса на дѣйствующія по сему предмету законоположенія, предписываетъ ему: на будущее время во всѣхъ подобныхъ случаяхъ требовать отъ участвующихъ въ сдѣлкѣ сторонъ предъявленія дозвоительнаго свидѣтельства на продажу и квитанціи въ уплатѣ лаудеміи, и документы сіи прилагать къ акту, донося въ то же время Прокуратору подлежащаго департамента о таковой передачѣ правъ на владѣніе.

Варшава, 15 Мая 1812 года.

(подписано) Лубенскій.

№ 919/139.

Uskutecznienie niniejszego dekretu, który ma być w Dzienniku Praw umieszczony, Naszemu Ministrowi Spraw Wewnętrznych polecamy.

w Dreźnie, d. 31 Stycznia 1810 r.

(podpisano) Fryderyk August.

(L. S.)

przez Króla,

Minister Sekretarz Stanu (podpisano) Stanisław Breza.

№ 88.

Rejenci, przyjmując układy lub kontrakty o posiadłości w dobrach rządowych, nadane osobom prywatnym, żądać mają konsensu władzy administracyjnej, i kwitu z opłaconego laudemium.

(d. 15 Maja 1812 r.)

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI.

Gdy w dobrach narodowych znajdują się posiadłości, które osobom prywatnym dominio utili, pod warunkiem opłat do Skarbu, a mianowicie opłaty laudemii, przy każdej zmianie possessora czyli alienacyi nadanemi zostały, i których bez konsensu Rządu alienować nie wolno, doświadczenie zaś nauczyło, że mimo takich ograniczeń własności, Notaryusze nie rozważając dokładnie punktu legitymacyi, bez udowodnienia konsensu i uiszczonj opłaty laudemii do Skarbu, akta alienacyi pomiędzy stronami prywatnymi przyjmowali, przeto Minister Sprawiedliwości zwracając w tej mierze uwagę Notaryusza na urządzenie krajowe, zaleca mu, aby na przyszłość w każdym takowym przypadku strony do złożenia konsensu sprzedaży i kwitu z opłaconego laudemium wzywał, i dokumenta te do aktu przyłączał, tudzież aby Prokuratorowi właściwego departamentu o takowej alienacyi natychmiast doniósł.

w Warszawie, dnia 15 Maja 1812 r.

(podpisano) Łubieński.

Nr. 919/139.

N° 89.

Постановление, разрешающее отдавать пустопорожнія мѣста, огороды и другія мелкія недвижимости въ казенныхъ городахъ въ безсрочное арендное содержаніе.

(7 (19) Декабря 1837 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія Царства.

Постановленіемъ, состоявшимся 31 Марта (12 Апрѣля) прошедшаго года, за № 35,463, Совѣтъ Управленія разрешилъ отдать съ публичныхъ торговъ въ арендное содержаніе пустопорожнія мѣста, огороды и другія малыя недвижимости въ казенныхъ городахъ только на 30 лѣтъ, съ тѣмъ, чтобы по минованіи этого срока строенія, какія бы находились на мѣстахъ отданныхъ въ аренду, поступили въ собственность Казны. Такъ какъ объявленные въ исполненіе сего постановленія торги въ однихъ мѣстахъ не имѣли желаемого успѣха, а въ другихъ и вовсе не состоялись, то Правительственная Коммисія Финансовъ полагаетъ, что причиною тому есть означенное выше условіе, которое отстраняетъ соискателей и препятствуетъ употребить съ пользою пустопорожнія мѣста по городамъ, къ преуспѣванію и украшенію сихъ послѣднихъ, потому что никто изъ соискателей не соглашается взять въ содержаніе означенныя выше недвижимости, съ обязанностью возвести на нихъ по плану строенія, избѣгая потери вмѣстѣ съ процентами и капитала, который бы былъ затраченъ на постройку, что очевидно они могли бы испытать, по истеченіи тридцатилѣтняго аренднаго срока.

Въ такомъ положеніи дѣль, Правительственная Коммисія Финансовъ, не имѣя возможности достигнуть предположенной цѣли, вошла въ Совѣтъ Управленія съ представленіемъ отъ 7 (19) текущаго мѣсяца, за № 40,879, испрашивая его разрѣшенія на отдачу, по казеннымъ городамъ, пустопорожнихъ мѣстъ, огородовъ и другихъ мелкихъ недвижимостей въ безсрочное арендное содержаніе.

Совѣтъ положилъ представленіе Правительственной Коммисіи Финансовъ утвердить.

Варшава, 7 (19) Декабря 1837 года.

Вѣрно съ журналомъ:

Статсъ-Секретарь (подписано) *О. Тымовскій.*

№ 12,813.

N° 89.

Уповазненіе до выпуска placów, ogrodów i innych małych realności po miastach rządowych w dzierżawę wieczystą.

(d. 7 (19) Grudnia 1837 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej.

Spełniając decyzję Rady Administracyjnej z dnia 31 Marca (12 Kwietnia) roku zeszłego Nr. 35,463, zezwalającą na wydzierżawienie drogą publicznej licytacji placów, ogrodów i innych małych realności po miastach rządowych, jedynie na lat 30 i pod warunkiem, aby po upływie tego czasu, budowle na nich stojące zostały własnością Skarbu, powzięła Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, z odbytych bezkorzystnie, lub wcale niedoszłych licytacji, to przekonanie, że warunek powyższy utrudza konkurencyą i staje na przeszkodzie upożytecznieniu placów po miastach, wzniesieniu się tych ostatnich i ich ozdobie, a to z tѣj przyczyny, że nikt z konkurentów do takiej dzierżawy nie chce przyjąć obowiązku wystawienia podług planu na tych placach budowli, unikając straty wyłożonego kapitału z procentem, na jaką po ukończeniu 30-letniej dzierżawy jest widocznie wystawiony.

W takim stanie rzeczy, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu nie mogąc zamierzonego dopiąć celu, uczyniła do Rady Administracyjnej, pod dniem 7 (19) bieżącego miesiąca i roku Nr. 40,879 wnioszek o upoważnienie jѣj do wypuszczenia placów, ogrodów i innych małych realności po miastach rządowych w dzierżawę wieczystą.

Rada przychyliła się do wniosku Kommissyi Rządowej.

w Warszawie, dni 7 (19) Grudnia 1837 r.

Zgodno z protokółem:

Sekretarz Stanu (podpisano) *J. Tymowski.*

Nr. 12,813.

№ 90.

О выдачѣ консенсовъ и взиманіи лаудеміи при перемѣнѣ владѣльцевъ казенныхъ недвижимостей.

(30 Мая (11 Іюня) 1840 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Съ самыхъ давнихъ временъ казенныя имѣнія состояли на отличныхъ отъ владѣльческихъ имѣній условіяхъ; въ статьѣ 537 Гражданскаго Кодекса постановлено, что имѣнія, не принадлежащія частнымъ лицамъ, подчиняются въ отношеніи своего управленія особымъ правиламъ, а по силѣ статьи 1712 того же Кодекса, аренды казенныхъ имѣній изъяты изъ подъ дѣйствія гражданскихъ законовъ.

Въ прежнія времена, для владѣнія староствомъ, такъ называемую аренду, войтовствомъ и мелкими участками тогдашнихъ Королевскихъ имѣній, требовались особыя качества въ отношеніи правъ состоянія, пола, вѣроисповѣданія, возраста и т. п. Нынѣ постановленіемъ Намѣстника въ Царствѣ отъ 24 Января 1818 г. (Дневн. Закон. томъ дополн. стр. 233) указаны качества лицъ, желающихъ взять казенныя имѣнія въ аренду; постановленіями же Царскаго Намѣстника 1817 и 1819 годовъ и отъ 4 Февраля 1823 года, а также декретомъ Короля Саксонскаго отъ 31 Января 1810 года и другими изданными Королемъ Саксонскимъ постановленіями и декретами опредѣлены качества, требуемыя для владѣнія недвижимостями въ казенныхъ имѣніяхъ. Повѣрка этихъ качествъ или преимуществъ принадлежала всегда тому вѣдомству, въ завѣдываніи котораго состояли имѣнія, и поэтому, какъ прежде, безъ Королевской привилегіи или консенса, такъ равно нынѣ, безъ дозволенія или консенса подлежащей административной власти и безъ повѣрки личныхъ качествъ, никто не въ правѣ ни снимать въ аренду казенныя имѣнія, ни водворяться въ оныхъ. Изъ сего слѣдуетъ, что заключенныя между частными лицами сдѣлки о переуступкѣ аренды или другаго права на пользованіе казенными имѣніями не могутъ имѣть никакого дѣйствія до тѣхъ

№ 90.

O udzielaniu konsensów i pobieraniu laudemіów, przy zmianie posiadaczy realności rządowych.

(d. 30 Maja (11 Czerwca) 1840 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Od najdawniejszychъ czasówъ добра rządowe odmiennymъ niżъ добра prywatne ulegały prawidłomъ; artykuł 537-y Kodexu cywilnego przepisuje, iż добра, które do prywatnychъ nie należą, są administrowane podługъ oddzielnychъ prawideł, zaś art. 1712-y tegożъ Kodexu wyłącza dzierżawy dóbr rządowychъ zъ pod przepisówъ prawa cywilnego.

Za dawniejszychъ czasówъ do posiadania starostwa, takъ zwanęj dzierżawy, wójtostwa i mniejszychъ części ówczasowychъ królewskichъ, potrzeba było mieć szczególne przymioty pod względemъ stanu politycznego, płci, religii, wieku i t. p. Obecnie postanowieniemъ Namiestnika Królestwa zъ dnia 24 Stycznia 1818 roku (Dziennika Praw tomъ dodatkowy, strona 233) wskazane są przymioty osóbъ, chcącychъ otrzymać dzierżawę dóbr rządowychъ, a postanowienia Namiestnika Królewskiego zъ latъ 1817 tudzieżъ 1819, zъ dnia 4 Lutego 1823 r., dekretъ Króla Saskiego zъ dnia 31 Stycznia 1810 roku i inne postanowienia i dekreta Króla Saskiego, wskazują przymioty wymagane do posiadania realności wъ dobrachъ rządowychъ. Rozpoznawanie tychъ kwalifikacyj czyli przymiotówъ, zawsze należało do władzy zarządzającęj dobrami, i dla tego, jakъ dawniejъ bezъ przywileju czyli konsensu Królewskiego, takъ dziś bezъ zezwolenia czyli konsensówъ właściwejъ władzy administracyjnejъ i bezъ rozpoznania wymaganejъ kwalifikacyi, niktъ dóbrъ rządowychъ dzierżawić ani wъ nichъ osiadać nie może. Zъtądъ wynika, że umowy między stronami prywatnemi zawarte względemъ odstąpienia dzierżawy lubъ innego prawa użytkowania dóbrъ rządo-

O dobrachъ rządowychъ.

поръ, пока тотъ въ пользу котораго сдѣлана переуступка не представитъ административному начальству доказательствъ на то, что онъ имѣетъ законныя качества для владѣнія казенными имѣніями и пока не получитъ на это дозволенія.

Дѣйствія по взиманію арендныхъ и другихъ доходовъ съ казенныхъ имѣній, равно какъ и экзекуціонныя мѣры по взысканію оныхъ, подлежатъ вѣдѣнію и разсмотрѣнію административныхъ властей, какъ это предписано декретомъ Короля Саксонскаго отъ 14 Января 1812 года и постановленіемъ Царскаго Намѣстника отъ 20 Февраля 1816 года и Царскимъ постановленіемъ отъ 11 Октября 1816 года въ статьяхъ 9 и 10.

Слѣдовательно право владѣнія и пользованія казенными имѣніями, служащее частнымъ лицамъ, не составляетъ такого ихъ достоинства, которымъ они могли бы свободно располагать (*non est in libero commercio privatorum*), и не подлежитъ разсмотрѣнію обыкновенныхъ Трибуналовъ, ни же дѣйствию общихъ постановленийъ закона. Руководствуясь смысломъ этихъ узаконеній, Министерство Юстиціи отъ 12 Мая 1812 года, за № 7,198, а въ послѣдствіи Правительственная Коммисія Юстиціи, предписаніями отъ 31 Декабря 1822 г., за № 12,907, отъ 5 Февраля 1824 г., за № 751, и другими, преподали наставленіе Нотаріусамъ, Регентамъ и Мировымъ Судамъ, дабы они не принимали къ совершенію актовъ по сдѣлкамъ частныхъ лицъ о переуступкѣ казенныхъ имѣній или особыхъ земельныхъ участковъ, безъ предварительнаго на то дозволенія административной власти. Не смотря на эти распоряженія и налагаемая въ особыхъ случаяхъ взысканія на нарушающихъ сіе правило Регентовъ, бывали однакожь примѣры, что Регенты совершали акты о продажѣ казенныхъ арендъ и земель безъ консенсовъ административной власти, а Судебные Пристава приводили оныя въ исполненіе, съ нарушеніемъ приведенныхъ выше положеній закона и въ ущербъ казенной собственности. Случаи эти послужили Правительственной Коммисіи Юстиціи поводомъ къ изданію новаго распоряженія отъ 28 Августа (9 Сентября) 1839 года, за № 9,325, которымъ предписано всѣмъ Трибуналамъ подтвердить Регентамъ объ исполненіи вышеупомянутаго распоряженія Министерства Юстиціи и приказать прибить таковое къ дверямъ всѣхъ судебныхъ мѣстъ. Въ видахъ вѣрнѣйшаго достиженія предположенной

вух, żadnego nie mogą mieć skutku, dopóki nabywca przed władzą administracyjną nie złoży dowodów na to: że ma wymagane prawem kwalifikacye do posiadania dóbr rządowych, i dopóki zezwolenia na to nie uzyska.

Ściąganie i exekucya dochodów dzierżawnych i innych z dóbr rządowych, ulega rozpoznaniu i jurysdykcji władz administracyjnych, jak o tém dekret Króla Saskiego z dnia 14 Stycznia 1812 r., postanowienie Namiestnika Królewskiego z dnia 20 Lutego 1816 roku, i postanowienie Królewskie z dnia 11 Października 1816 r., art. 9 i 10-y przekonywają.

Posiadanie przeto i użytkowanie w dobrach rządowych osobom prywatnym służące, nie należą do ich takiego majątku, którymby dowolnie rozrządzać mogli (*non est in libero commercio privatorum*), ani też nie ulega jurysdykcji Trybunałów zwyczajnych, ani przepisom prawa ogólnego. W duchu tych przepisów prawa, Ministerjum Sprawiedliwości pod datą 12 Maja 1812 r. Nr. 7,198, a następnie Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, reskryptem z dnia 31 Grudnia 1822 roku Nr. 12,907, i reskryptem z dnia 5 Lutego 1824 roku Nr. 751 i innemi, udzieliły instrukcyę Notaryuszom, Rejentom i Sądom pokoju, aby nie przyjmowali układów między osobami prywatnemi o odstąpienie dóbr rządowych lub szczególnych gruntów, bez poprzedniego uzyskania konsensu od władzy administracyjnej. Mimo tych rozporządzeń i mimo wymierzanych szczegółowo kar na uchybiających Rejentów, zdarzały się jednak wypadki, że Rejenci spisywali kontrakty ze sprzedaży dzierżaw i gruntów rządowych, bez konsensów władzy administracyjnej, a Komornicy exekwowali je, z obrazą przepisów prawa powyżej cytowanych i własności skarbowej. Taki stan rzeczy był powodem, że Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, pod dniem 28 Sierpnia (9 Września) roku zeszłego Nr. 9,325, poleciła wszystkim Trybunałom, aby przypomnieli Rejentom cytowane na początku rozporządzenie Ministerjum Sprawiedliwości, i aby na drzwiach wszystkich Sądom wywiesić go kazaly. Aby tém pewniejszy skutek to rozporządzenie mieć

этимъ распоряженіемъ цѣли, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства предписываетъ Губернскому Правленію слѣдующее:

1) Предварить посредствомъ Губернскихъ Вѣдомостей всѣхъ арендаторовъ временныхъ, безсрочныхъ, эмфитевическихкихъ и вообще на какомъ бы то ни было правѣ пользующихся казенною собственностью, что, по смыслу вышеупомянутаго распоряженія, Регентъ и Мировые Суды не въ правѣ принимать и совершать акты по сдѣлкамъ о переуступкѣ аренды или инаго права на пользованіе казенными имѣніями и мелкими усадьбами въ этихъ имѣніяхъ, безъ предварительнаго представленія консенсовъ административной власти и удостовѣренія въ уплатѣ лаudemii, гдѣ таковая должна быть внесена. Посему никто изъ пользующихся казенными имѣніями или особыми мелкими въ нихъ усадьбами на правѣ временной или безсрочной аренды, либо по другому какому либо праву, въ случаѣ желанія переуступить свои права кому либо другому, не можетъ совершить переуступочнаго акта у Регента, пока не получитъ на то консенса отъ административной власти. Равнымъ образомъ никто изъ желающихъ приобрѣсти отъ нынѣшнихъ владѣльцевъ имѣній, мелкихъ усадебъ, земель, мельницъ и всякаго рода недвижимостей въ казенныхъ имѣніяхъ право на временную, безсрочную или эмфитевическую аренду, или же на пользованіе оными подѣ какимъ бы то ни было видомъ, не можетъ совершить у Регента акта о такомъ приобрѣтеніи, но обязанъ предварительно обратиться въ Губернское Правленіе о выдачѣ консенса или дозволенія.

Если договаривающіяся стороны пожелаютъ придать законную силу своей сдѣлкѣ впредь до полученія консенса, въ такомъ случаѣ, если онѣ грамотны, могутъ заключать между собою въ двухъ или болѣе экземплярахъ домашнее обязательство въ томъ: что передача правъ на извѣстныхъ условіяхъ послѣдуетъ въ то время, когда полученъ будетъ консенсъ отъ административной власти, и что только тогда приобрѣтатель можетъ вступить во владѣніе; если же стороны, участвующіе въ сдѣлкѣ, неграмотны, то подобное обязательство можетъ быть составлено въ присутствіи Войта той казенной гмины, въ которой расположено имѣніе или другаго рода недвижимость, составляющія предметъ договора; но ни въ какомъ случаѣ приобрѣтатель не можетъ вступить во владѣніе, пока не получитъ консенса административ-

mogło, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu poleca Rządowi Gubernialnemu:

1) Aby przez dziennik gubernialny zawiadomił wszystkich dzierżawców czasowych, wieczystych, emfiteutycznych i pod jakim bądź tytułem z własności rządowej użytkujących, że według osnovy powyższego rozporządzenia, Rejenci i Sądy Pokoju nie mogą przyjmować układu o odstąpienie dzierżaw i innego użytkowania dóbr rządowych i drobniejszych osad w takichże dobrach, bez poprzedniego uzyskania konsensów od władzy administracyjnej i opłacenia laudemii, gdzie się to należy. Każdy zatem kto posiada dobra rządowe lub szczególne drobniejsze w nich osady, prawem czasowej lub wieczystej dzierżawy, lub pod innym tytułem z nich użytkuje, i takowe prawo sobie służące zechce komu innemu odstąpić, nie jest mocen tego odstąpienia zeznawać przed Rejentem, dopóki nie otrzyma do tego od władzy administracyjnej konsensu. Podobnie każdy, ktoby chciał nabyć od dotychczasowych posiadaczy dóbr, lub drobnych osad, gruntów, młynów i t. p. jakichkolwiek realności w dobrach rządowych, prawa bądź do czasowej lub wieczystej dzierżawy, prawa emfiteutycznego, lub pod jakim bądź tytułem służącego im prawa użytkowania, nie jest mocen zawierać aktu nabycia przed Rejentem, ale obowiązany jest wprzód zgłosić się o konsens czyli o zezwolenie do Rządu Gubernialnego.

Jeżeliby strony umawiające się chciały, przed otrzymaniem konsensu, skutek swęj umowy względem siebie zapewnić, w takim razie, jeżeli umieją pisać, mogą w dwóch lub więcej exemplarzach spisać między sobą z podpisem prywatnym akt przyrzeczenia, że odstąpienie z pewnemi warunkami nastąpi wtenczas, gdy konsens od władzy administracyjnej uzyskany będzie, i że dopiero wtenczas będzie mógł nabywca do possessyi przystąpić; jeżeli zaś strony pisać nie umieją, natenczas podobne przyrzeczenie może być spisane przed Wójtem gminy rządowej, w której dobra lub inna realność, o którą umowa zachodzi, jest położoną; lecz w żadnym przypadku nabywca nie może wchodzić do posiadania, dopóki konsensu władzy administracyjnej nie uzyska; Wójt gminy aktu

ной власти. Гминный Войтъ не долженъ выдавать сторонамъ составленнаго имъ акта, но обязанъ представить оный въ Губернское Правленіе, съ поясненіемъ, въ отношеніи приобрѣтателя, обладаетъ ли онъ законными качествами для пользованія казенными землями или большими имѣніями.

2) Обводовые Коммисары, Экономическіе Ассесоры, Гминные Войты, Актуаріи и арендаторы имѣній обязаны наблюдать, чтобы посторонніе, неимѣющіе консенсовъ, отнюдь не снимали въ аренду казенныхъ имѣній или особыхъ въ нихъ статей и не пользовались ими подъ какимъ бы то видомъ ни было. Обводовые Коммисары имѣютъ къ тому удобный случай, при взиманіи экономическихъ платежей и сборъ податей, а также при взысканіи оныхъ экзекуціонными мѣрами; Экономическіе Ассесоры и Гминные Войты исполняютъ сіе по лежащей на нихъ обязанности мѣстнаго надзора; главные же арендаторы, временные и эфитевтические содержатели имѣній по обязанности защиты и огражденія неприкосновенности правъ Казны должны наблюдать, чтобы въ имѣніяхъ, отданныхъ ими во владѣніе и пользованіе, никто посторонній, безъ дозволенія административнаго начальства, не вступалъ во владѣніе особыми участками. Въ особенности же Гминные Войты и арендаторы или на иныхъ правахъ пользующіеся имѣніями, на которыхъ возложенъ мѣстный надзоръ, обязаны, подъ опасеніемъ личной отвѣтственности, не допускать никого посторонняго, безъ консенса Губернскаго Правленія, къ вступленію во владѣніе казенными имѣніями, землями или другими недвижимостями. Еслибы ввѣдъ во владѣніе приобрѣтателя, не имѣющаго консенса, происходилъ судебнымъ порядкомъ посредствомъ Судебнаго Пристава, то вышепоименованныя лица, на коихъ лежатъ мѣстная защита правъ Казны, обязаны также не допускать ввода во владѣніе, и рѣшительно воспротивиться оному записаніемъ въ протоколъ Судебнаго Пристава заявленія: что Казна, какъ собственникъ имѣнія или земли, пользуясь гражданскимъ правомъ владѣнія, не можетъ быть отъ него устранена безъ судебного рѣшенія по иску противъ Казны; независимо же отъ сего они должны тотчасъ же донести о такомъ положеніи дѣла Губернскому Правленію, съ препровожденіемъ копии документа, на основаніи котораго Судебный Приставъ продол-

przez siebie przyjętego stronomъ выдаwać nie powinien, lecz obowiązany jest przesłać go Rządowi Gubernialnemu z wyjaśnieniem, czy nabywca do użytkowania z gruntu lub większych dóbr rządowych posiada wymagane kwalifikacye.

2) Kommissarze Obwodowi, Assessorowie Ekonomiczni, Wójtci gmin, Aktuarjusze i dzierżawcy dóbr, obowiązani są przestrzegać, aby nikt obcy nieukonsensowany dóbr rządowych lub szczególnych w nich realności nie dzierżawił, lub pod innym tytułem z nich nie użytkował. Kommissarze Obwodowi mają do tego sposobność, przy poborze opłat ekonomicznych i podatków, tudzież przy zsyłanych w tym celu exekucyach; Assessorowie Ekonomiczni i Wójtci gmin, z obowiązku bliższego nadzoru, zaś naddzierżawcy, dzierżawcy i posiadacze emfiteutyczni dóbr, z tytułu obowiązku obrony i przestrzegania całości praw Skarbu, obowiązani są czuwać, aby w dobrach im w posiadanie i użytkowanie oddanych, cząstkowych realności nikt obcy, bez zezwolenia władzy administracyjnej, w posiadanie nie obejmował. Szczególniej zaś Wójtci gmin i dzierżawcy lub pod innym tytułem użytkujący z dóbr, jako mający dozór miejscowy, obowiązani są pod własną odpowiedzialnością nie dopuszczać nikogo obcego, któryby bez konsensu Rządu Gubernialnego do posiadania dóbr, gruntu lub innej realności rządowej chciał przystępować. Jeżeliby wprowadzenie w posiadanie nieukonsensowanego nabywcy, drogą sądową przez Komornika następowało, natenczas osoby powyżej wymienione, będąc do obrony praw skarbowych na gruncie obowiązane, powinny również nie dopuścić intromissyi, takowej się wyraźnie sprzeciwić, przez zadyktowanie do protokołu Komornika: że Skarb będąc właścicielem dóbr lub gruntu, i mając possessyę cywilną, nie może być z niego exmitowany bez wyroku przeciw Skarbowi zapaść mającego; a o takim stanie rzeczy powinni natychmiast Rządowi Gubernialnemu donieść, i dokument, na zasa-

жаеть исполнительныя дѣйствія, для принатія дальнѣйшихъ мѣръ къ охраненію правъ Казны.

3) Губернское Правленіе, удостовѣрившись изъ полученныхъ объясненій и документовъ, что исполнительныя дѣйствія относятся къ арендному владѣнію или другаго рода пользованію, и что акты, на которыхъ основываются эти дѣйствія, не имѣютъ обязательной силы въ отношеніи Казны, входитъ въ сношеніе съ Генеральнымъ Прокуроромъ о дачѣ дѣйствіямъ Судебнаго Пристава надлежащаго направленія, дабы онъ прекратилъ исполнительныя мѣры противъ Казны, какъ стороны не участвующей въ дѣлѣ, то есть, чтобы не навязывали Казнѣ такого содержателя, который не получилъ надлежащаго консенса; въ случаѣ же дальнѣйшихъ споровъ, Губернское Правленіе, противудѣйствуя административными мѣрами исполненію судебного акта, доноситъ немедленно о положеніи дѣла Правительственной Коммисіи и извѣщаетъ о томъ Главную Прокураторію для дальнѣйшаго распоряженія.

4) Если временной арендный содержатель, послѣ утверженія контракта Правительственною Коммисіею, пожелаетъ переуступить свое право кому либо другому, то Губернское Правленіе властно, или составить у себя актъ о таковой переуступкѣ въ трехъ экземплярахъ, или поручить исполненіе сего Экономическому Ассесору или другому ближайшему мѣстному чиновнику, въ особенности, когда дѣло идетъ о переуступкѣ мелкихъ владѣній. Чиновники, совершающіе переуступочные акты, обязаны засвидѣтельствовать тождество лицъ, о которыхъ они должны сперва положительно удостовѣриться, и собственноручность ихъ подписи; если же договаривающіяся лица имъ не знакомы, то они не могутъ составлять таковыхъ актовъ. Переуступка правъ на аренду можетъ быть разрѣшена Губернскимъ Правленіемъ только въ слѣдующихъ случаяхъ:

- a) когда пріобрѣтатель права на аренду представить квалификаціонное свидѣтельство, выданное по установленной формѣ;
- b) когда по аренднымъ платежамъ не числится никакой недоимки, или же, когда пріобрѣтатель уплачиваетъ таковую при самомъ совершеніи переуступочнаго акта;
- c) когда пріобрѣтатель принимаетъ на свою отвѣтствен-

дзе котораго Коморникъ exekucyę popiera, dla przedsięwzięcia dalszych środków obrony, temuż Rządowi w kopii przesłać.

3) Rząd Gubernialny, skoro się z odebranych objaśnień i dowodów przekona, że przedmiotem exekucyi jest possessya dzierzawna lub innego tytułu użytkowanie, i że tytuły exekucyjne nie są przeciw Skarbowi obowiązujące, wezwie Prokuratora Jeneralnego, aby Komornika zwrócił na drogę właściwą, aby nie popierał exekucyi przeciw Skarbowi, jako stronie do sprawy nie wchozącej, to jest nie zmuszał Skarbu do przyjęcia tego posiadacza, który konsensu skarbowego nie uzyskał; wrazie dalszych kwestyj, Rząd Gubernialny nie dopuszczając exekucyi drogą administracyjną, o stanie rzeczy Kommissyi Rządowej złoży rapport i zawiadomi Prokuratorę Jeneralną, dla przedsięwzięcia kroków właściwych, a to bez żadnej zwłoki.

4) Jeżeli dzierzawca czasowy, po zatwierdzeniu kontraktu przez Kommissyę Rządową, zechce prawo swoje odstąpić komu innemu, natenczas Rząd Gubernialny mocen jest bądź w biurze swoimъ kazać spisać w trzech exemplarzach akt odstąpienia, lub też polecić to dopełnić Assessorowi Ekonomicznemu albo innemu urzędnikowi, bliżej miejsca zostającemu, mianowicie co do realności mniejszych. Urzędnicy akt odstąpienia przyjmujący, powinni poświadczyć tożsamość osób, o czém wprzód dokładnie przekonać się powinni, niemniej poświadczyć własnoręczność podpisów. Nie mogą zaś spisywać tych aktów, jeżeli osób nie znają. Rząd Gubernialny w takim tylko razie zezwolić może na odstąpienie prawa do dzierzawy:

- a) gdy nabywający dzierzawę złoży świadectwo kwalifikacyjne, podług przepisów wydane;
- b) gdy żadna zaległość raty dzierzawnej nie zostaje, lub takową nabywca zaraz przy akcie ustąpienia płaci;
- c) gdy nabywca przyjmuje na siebie obowiązek odpowiadania

ность исполненіе всѣхъ условій аренднаго контракта за все время означенное въ контрактѣ, какъ за прошедшее, такъ и за будущее, въ такомъ видѣ, какъ будто бы контрактъ этотъ заключенъ былъ первоначально съ нимъ самимъ;

- d) когда ни въ условіяхъ контракта, ни же въ раздѣлѣ имѣнія, отданнаго въ совокупную аренду, не введено никакихъ измѣненій, словомъ, когда не происходитъ никакой перемѣны въ составленіи аренды, кромѣ лишь содержания оной, и притомъ:
- e) когда изъявившій желаніе приобрести право на аренду представляетъ въ обезпеченіе Казны залогъ, въ размѣрѣ опредѣленномъ дѣйствующими постановленіями и контрактомъ, изъ своей собственности, или представляетъ поручителя, который, вмѣсто его, отдаетъ въ залогъ движимое имущество, или обезпечиваетъ оный ипотечнымъ порядкомъ на недвижимости.

При этомъ Коммисія не излишнимъ считаетъ замѣтить: что еслибы Арендаторъ пожелалъ вмѣстѣ съ арендою передать своему преемнику собственное поручительство или залогъ, представленный наличными деньгами или безыменными кредитными бумагами, въ такомъ случаѣ слѣдуетъ удостовѣриться, не наложенъ ли какой либо арестъ на залогъ, или, не былъ ли прежде того представленъ Губернскому Правленію, или утвержденъ имъ актъ о передачѣ залога въ пользу другаго лица, безъ каковаго удостовѣренія переуступка залога не можетъ быть утверждена. Если залогъ арендатора состоитъ въ поручительствѣ за него третьяго лица, то само собою разумѣется, что, безъ согласія поручителя, обезпеченіе его не можетъ распространяться на другое лицо, за которое онъ не поручался. Въ особенноти ипотечныя поручительства должны быть возобновляемы всякій разъ на имя новаго арендатора.

5) Когда всѣ поименованные въ предыдущей статьѣ условія будутъ исполнены, Губернское Правленіе можетъ разрѣшить совершеніе акта о переуступкѣ аренды и затѣмъ своею властью утвердить перемѣну арендатора, не обращаясь о томъ въ Правительственную Коммисію, которой оно обязывается довести только о послѣдовавшей перемѣнѣ личности арендатора

на за wszelkie warunki kontraktu dzierżawnego, za cały czas tymże kontraktem objęty, tak poprzednio upłyniony jako i przyszły, w taki sposób, jak gdyby tenże kontrakt pierwotnie z nim był zawarty;

- d) gdy żadna zmiana ani w warunkach kontraktowych, ani co do podziału dóbr łącznie wydzierżawionych nie nastąpiła; słowem, gdy żadna zmiana stanu dzierżawy, prócz tylko osoby dzierżawiczej, nie następuje; a przytém;
- e) gdy mający chęć nabycia oddaje, dla bezpieczeństwa Skarbu, na zakład sumę przepisami i kontraktem oznaczoną z własnego majątku, albo stawia ręczyciela, który w jego zastępstwie w bezpieczeństwo majątek ruchomy oddaje, albo na hypotece nieruchomości zapisuje.

Nie będzie tu może rzeczą zbyteczną przytoczyć, że gdyby dzierżawca chciał razem z dzierżawą, swoją rękojmię czyli zakład, w monecie brzęczącej albo w papierach na okaziciela wystawionych złożoną, na rzecz nabywającego dzierżawę odstąpić, w takim razie przekonać się należy, czy jaki areszt nie jest położony na rękojmi, albo czy cessya na rzecz innej osoby nastąpiona, już poprzednio Rządowi Gubernialnemu doręczoną albo przez niego przyjętą nie była, a przed tém przekonaniem, odstąpienia rękojmi przyjmować nie można. Jeżeli dzierżawca miał zapisaną rękojmię przez poręczenie osoby 3-jej, w takim razie samo przez się wypada, że bez zezwolenia ręczyciela, poręczenie jego nie może się rozciągać do nowiej osoby, za którą tenże nie ręczył. Szczególniej przy każdej rękojmi hipotecznej należy żądać wystawienia nowiej, na imię nabywającego dzierżawę.

5) Gdy te wszystkie, w poprzedzającym paragrafie wymienione, warunki dopełnione zostaną, Rząd Gubernialny może zezwolić na spisanie aktu ustąpienia dzierżawy, i następnie, sam bez odnoszenia się do Kommissyi Rządowej, przedzierżawienie zatwierdzić, rapport tylko o zmianie osoby dzierżawcy i o rodzaju wysta-

и о томъ, какого рода залогъ представленъ въ обеспечение; при чемъ Правительственная Комисія строго предписываетъ Губернскому Правленію; чтобы, прежде представленія залога приобрѣтателемъ права на аренду, актъ о переуступкѣ сего права не былъ утверждаемъ, а тѣмъ болѣе, чтобы приобрѣтатель не былъ вводимъ во владѣніе, подъ личною отвѣтственностью членовъ Губернскаго Правленія.

б) Равнымъ образомъ предоставляется Губернскому Правленію, не относясь о томъ въ Правительственную Комисію, выдавать разрѣшенія или консенсы на переуступку правъ на эфитевтическое, временное или вѣчное, а также на безсрочно-арендное владѣніе фольварками, колониальными усадьбами, мельницами, корчмами, пустопорожними мѣстами въ городахъ, однимъ словомъ имѣніями и мелкими недвижимостями всѣхъ наименованій въ селеніяхъ и городахъ, но въ такомъ лишь случаѣ, когда права нынѣшняго пользованія оными основаны на контрактахъ, заключенныхъ Прусскимъ, Австрійскимъ, Герцогства Варшавскаго или нынѣшнимъ Правительствами и утвержденныхъ Верховною Властью. Если же право пользованія основано на привилегіяхъ контрактахъ и жалованныхъ грамотахъ прежнихъ Королей, Старостовъ, Епископовъ или какихъ либо духовныхъ институтовъ, или же прежнихъ частныхъ землевладѣльцевъ, то Губернское Правленіе не въ правѣ собственною властью выдавать дозволеніе или консенсъ на переуступку этого права, пока первоначальные, документы на владѣніе и пользованіе, то есть упомянутыя предъ симъ привилегіи, контракты и другаго рода грамоты не будутъ Правительственною Комисіею рассмотрѣны во всей своей сущности и положительно признаны законными. Если упомянутые документы были уже прежде рассмотрѣны Правительственною Комисіею и найдены дѣйствительными и обязательными въ отношеніи Казны, то представленіе оныхъ на вторичное рассмотрѣніе не требуется. Временное оставленіе владѣльца въ прежнемъ пользованіи, впредь до дальнѣйшаго распоряженія, не составляя еще окончательнаго признанія правъ, не освобождаетъ отъ представленія вновь документовъ на рассмотрѣніе.

Губернское Правленіе, при выдачѣ дозволеній или консенсовъ на переуступку правъ эфитевтического владѣнія или другаго пользованія, должно прежде всего обратить вниманіе на то,

воней рѣкоjmii Kommissyi Rządowej зłożyć виниен; заstrzega zaś Kommissya Rządowa najmocniěj, aby przed wystawieniem rѣkojmii ze strony nabywającego dzierzawę, ani akt odstąpienia nie był zatwierdzony, a tem mniej aby nabywca do possessyi był wprowadzony, a to pod osobistą odpowiedzialnością członków Rządu Gubernialnego.

6) Rząd Gubernialny sam także, bez odnoszenia się do Kommissyi Rządowej, udzielać będzie zezwolenie czyli konsens na odstąpienie czyli przelew praw emfiteutycznych, czasowych lub wieczystych, praw wieczysto-dzierżawnych folwarków, osad kolonialnych, młynów, karczem, placów po miastach, zgoła dóbr i mniejszych realności jakiegokolwiek nazwiska, wiejskich i miejskich, lecz w takim tylko przypadku, jeżeli prawa dotychczasowego użytkowania oparte są na kontrakcie, przez Rząd Pruski, Austriacki i Księstwa Warszawskiego lub teraźniejszy Rząd zawartym i przez Władzę Najwyższą zatwierdzonym. Jeżeli prawo użytkującego opiera się na przywilejach, kontraktach i nadaniach dawnych Królów, Starostów, Biskupów lub jakichbądź instytucyj duchownych albo poprzednich dziedziców prywatnych, natenczas Rząd Gubernialny nie będzie mocen sam udzielać zezwolenia czyli konsensu na przelew prawa, dopóki pierwotne tytuły do posiadania i użytkowania, to jest przywileje, kontrakty i innego rodzaju nadania dopiero wspomniane, przez Kommissyę Rządową rozpoznane w całej osnowie nie będą, i wyraźnie za ważne uznane nie zostaną. Gdzie wspomniane nadania przez Kommissyę Rządową już rozpoznane i za ważne, oraz Skarb obowiązujące uznane zostały, tam przedstawienie ich pod rozbiór nowy nie jest potrzebne. Pozostawienie temczasowe posiadacza przy dotychczasowem używaniu do dalszego rozporządzenia, nie będąc jeszcze stanowczém uznaniem praw, od nowego ich przedstawienia pod rozpoznanie nie uwalnia.

Rząd Gubernialny przy udzielaniu zezwoleń czyli konsensów na przelew czyli odstąpienie takich emfiteutycznych posiadłości i innych praw użytkowych, powinien przedewszystkiem

допускается ли подобное отчуждение оныхъ по первоначальному контракту или привилегіи, а затѣмъ войти въ разсмотрѣніе:

- a) имѣеть ли желающій вступить въ права владѣнія законныя качества, требуемыя для пользованія такимъ владѣніемъ, а именно:
 - aa) обладаетъ ли онъ знаніемъ сельскаго хозяйства, если дѣло идетъ о владѣніи фольваркомъ или другими землями; знаніемъ мельничнаго ремесла, если дѣло идетъ о мельницѣ; знаніемъ фабричнаго производства, если дѣло касается такихъ заведеній, о которыхъ въ числѣ контрактныхъ условій находится положительная о томъ оговорка; если же предметъ пользованія состоитъ изъ цѣлыхъ имѣній съ крестьянами, то имѣеть ли онъ качества необходимыя для краткаго съ ними обращенія;
 - bb) можетъ ли онъ приобрѣтать таковое владѣніе, не смотря на нехристіанское вѣроисповѣданіе;
- b) не состоятъ ли собственныя его имѣнія или земли въ смежности съ тѣми казенными имѣніями или землями, которыя онъ намѣренъ приобрести;
- c) не числятся ли на имѣніяхъ или другаго рода владѣніяхъ, должествующихъ быть переуступленными, казенная недоимка въ податяхъ и экономическихъ платежахъ и если числятся, то будетъ ли она безотлагательно уплачена;
- d) обязанъ ли владѣлецъ, по первоначальному документу на владѣніе имѣніемъ, или другаго рода недвижимостью, или же по общимъ правиламъ, представить въ обезпеченіе залогъ или поручительство (какъ это требовалось во время Австрійскаго правительства въ отношеніи эмфитевтическихъ владѣній, въ обезпеченіе цѣлости которыхъ (pro non desolando) представленіе залога было обязательно) и представляется ли приобрѣтателемъ таковой залогъ;
- e) имѣеть ли Казна право, по первоначальной жалованной грамотѣ или по правиламъ закона, на взиманіе такъ называемой лаудеміи, и уплачена ли она.

По разсмотрѣніи дѣла въ отношеніи исполненія изъясненныхъ пяти условій, Губернское Правленіе властно будетъ выдать

zwrócić uwagę czy z pierwotnego kontraktu lub z przywileju taka alienacya jest dozwolona, a następnie rozpoznać:

- a) czy mający chęć nabycia ma wymagane przepisami do posiadania takiej posiadłości przymioty, a mianowicie:
 - aa) czy posiada znajomość gospodarstwa wiejskiego, jeżeli idzie o folwark lub inne grunta; znajomość młynarską, gdy idzie o młyn; znajomość fabryczną, gdy idzie o takie osady, przy których między warunkami kontraktu jest to wyraźnie zastrzeżone; a jeżeli przedmiotem użytkowania są całe dobra z włościanami, czy posiada przymioty łagodnego obchodzenia się z niemi;
 - bb) czy, ze względu na religię niechrześcijańską, taką posiadłość nabywać może;
- b) czy nie graniczy własnymi gruntami lub dobrami z temi dobrami lub gruntami rządowemi, które nabyć zamierza;
- c) czy zaległości ekonomiczne i podatkowe dóbr lub innego rodzaju posiadłości, które mają być odstąpione, nie ciąży, a wrzcie przeciwnym, czy są zaraz płacone;
- d) czy z tytułu pierwotnego, do tych dóbr lub innėj posiadłości służącego, albo z przepisów, wypływa obowiązek złożenia rękojmi lub poręczenia (jak to było co do posiadłości emfiteutyecznej za Rządu Austriackiego, gdzie kaucye pro non desolando, powinny były być składane), i czy nabywający taką rękojmię składa;
- e) czy z tytułu pierwotnego nadania i przepisów prawa, należy dla Skarbu opłata tak nazwana laudemii, i czy ta jest zaspokojoną.

Po rozpoznaniu i zaspokojeniu tych 5-u warunków, Rząd Gubernialny mocen będzie udzielić zezwolenie na przelew czyli

дозволеніе на переуступку правъ и на заключеніе о томъ нота- ріальнаго или домашняго контракта. При чемъ однакожъ Губернское Правленіе не въ правъ соглашаться на какія либо измѣ- ненія въ условіяхъ контракта, на раздѣленіе земель, или на от- срочку или возобновленіе періода времени, опредѣленнаго дѣй- ствующимъ контрактомъ или жалованною грамотою, однимъ сло- вомъ ни на какую переѣмъ настоящаго состоянія правъ (кромѣ только личности, коей правоспособность разсматриваетъ). Въ слу- чаѣ же оказавшейся въ томъ надобности, а именно при замѣнѣ натуральныхъ повинностей, условленныхъ по контракту, денеж- нымъ или другимъ сборомъ, Губернское Правленіе обязано вхо- дить о томъ съ представленіями.

7) Если пользующійся имѣніемъ или другаго рода сель- скою или городскою недвижимостью, при всей несомнительности утвержденныхъ правъ на владѣніе, не имѣетъ въ подкрѣпленіе этихъ правъ контракта, какъ это имѣетъ мѣсто въ отношеніи многихъ чиншевниковъ, водворенныхъ Прусскимъ правительствомъ и колонистовъ поселенныхъ впоследствии Коммисією для устрой- ства имѣній, то Губернское Правленіе, не выдавая дозволенія или консенса на переуступку правъ, составитъ прежде всего проектъ контракта на безсрочную аренду или другаго рода пользованіе и представитъ таковой на утвержденіе Правительственной Комми- сіи. Но такъ какъ относительно земель необмежеванныхъ, а въ особенности владѣмыхъ крестьянами, заключеніе контракта не можетъ послѣдовать ранѣе обмежеванія и окончательнаго опре- дѣленія повинностей, то Губернское Правленіе касательно та- кихъ необмежеванныхъ земель, по которымъ не составлены даже протоколы предварительныхъ условій, можетъ выдавать консенсъ или дозволеніе на переуступку владѣнія, но съ положительною оговоркою, что права нынѣшняго владѣльца еще не упрочены.

8) Въ неразрывной связи съ консенсами состоятъ лауде- ми, а потому Правительственная Коммисія сочла нужнымъ приве- сти общія относящіяся къ нимъ правила. По этому предмету слѣдуетъ прежде всего обратить вниманіе на условія контракта, привилегіи, жалованной грамоты, или другаго акта, выданнаго владѣльцу отъ Правительства или прежняго собственника, и при- нять эти условія въ соображеніе, какъ относительно права на взиманіе лаудемии, такъ равно и относительно размѣра оной

odstąpienie praw, i do zawarcia w tym względzie kontraktu no- taryalnego lub z podpisem prywatnym. Nie jest wszakże Rząd Gubernialny mocen zezwalać na żadne zmiany kontraktu, na po- dział gruntów, ani na żadne przedłużenie lub odnowienie lat dotychczasowym kontraktem lub nadaniem oznaczonych, słowem na żadną zmianę dotychczasowego stanu praw (prócz tylko oso- dy, której kwalifikację ma rozpoznać) Rząd Gubernialny ze- zwalać nie może. Jeżeliby zaś okazała się tego potrzeba, a mia- nowicie zamiana powinności in natura, w kontrakcie lub przy- wileju zastrzeżonych, na opłatę pieniężną lub inną, przedsta- wić o to wnioski jest w obowiązku.

7) Jeżeli użytkujący z dóbr lub innej realności wiejskiej albo miejskiej, obok niewątpliwych i zatwierdzonych praw do posiadania, nie miał kontraktu, któryby jego prawo posiadania usprawiedliwiał, jak to ma miejsce co do wielu czynszowników, przez Rząd Pruski osadzonych, i kolonistów później przez Kom- missję Urządzającą osiedlonych, w takim razie Rząd Gubernial- ny konsensu czyli zezwolenia na przelew praw udzielać nie bę- dzie, lecz spíše przedewszystkiem projekt do kontraktu wiecz- sto-dzierżawnego, lub innego użytkowania, i ten do decyzji Kom- missyi Rządowej przedstawi. Ponieważ zaś co do gruntów nie- pomierzonych, szczególniej przez włościan posiadanych, spisywa- nie kontraktu, przed dopełnieniem pomiaru i ustaleniem powin- ności, nie będzie mogło nastąpić, co do takich przeto gruntów niepierzonych, gdzie i protokoły przedugodne nie istnieją, Rząd Gubernialny może udzielać konsens czyli zezwolenie na odstąpienie posiadania, lecz z wyraźnym zastrzeżeniem, że pra- wa dotychczasowego posiadacza ustalone jeszcze nie zostały.

8) W związku nierozdzielny z konsensami są laudemia; o tych więc Kommissya Rządowa postanowiła ogólne przytoczyć prawidła. W tym względzie przedewszystkiem zwrócić należy uwagę na osnowę kontraktu, przywileju lub innego nadania, przez Rząd lub poprzedniego dziedzica posiadaczowi udzielone- go, i do jego zastrzeżeń tak pod względem prawa do żądania

и случаев, в которых таковая может быть требуема. Если в этих первоначальных документах было оговорено, что консенс выдается без всякой платы, то никакая лаудемия не может быть взимаема. Контракты на временную аренду не заключают в себя никакой оговорки о лаудемии, но за такое арендное право лаудемия никогда не была и не может быть взимаема. Совершенно другой случай представляется в отношении эфитевтических хотя и срочных владѣльцевъ, а равно в отношении владѣльцевъ безсрочныхъ арендъ или вѣчныхъ чиншей, ибо в этих случаяхъ владѣлецъ приобретаетъ право неполной собственности или право пользования.

Только в тѣхъ случаяхъ, когда первоначальный документъ на владѣніе, выданный собственникомъ земли, не заключаетъ никакой оговорки о томъ, что консенс выдается со взиманіемъ платы, или безъ оной, а также когда въ условіи о взиманіи лаудемии не опредѣленъ размѣръ оной и не поименованы случаи, въ которыхъ таковая должна быть уплачиваема, при разрѣшеніи этихъ недоумѣній слѣдуетъ руководствоваться нижеслѣдующими правилами:

- a) такъ какъ въ древнихъ Польскихъ законахъ не было установлено никакой лаудеміальной платы, а напротивъ, какъ видно изъ Устава 1792 года подъ заглавіемъ: „Безсрочное устройство Королевскихъ владѣній“, статьи 5, § 11, консенс на продажу земель выдаваемъ былъ крестьянамъ безъ всякой платы, и такъ какъ по Уставу 1791 и 1793 годовъ, жители городовъ, называемыхъ въ то время Королевскими, признаны собственниками владѣмыхъ ими земель, съ сохраненіемъ однакожъ тогдашнихъ обязанностей; то изъ всего этого явствуетъ, что относительно имѣній и мелкихъ недвижимостей, отданныхъ въ частное пользованіе во времена бывшаго Польскаго правительства, при выдачѣ консенсовъ не можетъ быть требуема никакая лаудемия, если она не была установлена въ привилегіи или контрактѣ, выданномъ отъ собственника;
- b) правило сіе распространяется также на имѣнія и мелкія недвижимости, отданныя Австрійскимъ правительствомъ во временное или безсрочное пользованіе частнымъ лицамъ, такъ какъ по §§ 207, 209 и 210 части II-й граждан-

лаudemii, jako też wysokości téj opłaty, wreszcie przypadków, w których wymagane być może, zastosować się należy. Jeżeli w tych pierwotnych tytułach było zastrzeżone, że konsens bez żadnej opłaty ma być udzielony, natenczas żadne laudemium wymagane być nie może. Kontrakty dzierżawy czasowej nie obejmują żadnej o laudemium wzmianki, ale też od takich praw nigdy laudemium pobierane nie było i pobierane być nie może. Inny zachodzi wypadek co do emfiteutów chociaż czasowych, tudzież co do emfiteutów wieczystych dzierżaw albo czynszów wieczystych, albowiem w tych wypadkach posiadacz nabywa własności użytkowej.

Dopiero w przypadku, gdyby pierwotny tytuł do posiadania od dziedzica pochodzący żadnej nie czytał wzmianki, czy konsens za upłatą lub bez niej ma być udzielony, jak niemniej wtenczas, gdy obok zastrzeżenia opłaty laudemialnej, wysokość jej nie jest oznaczona, albo gdy przypadki, w których się ma laudemium opłacać, nie są wyszczególnione, natenczas do rozstrzygnięcia tych kwestyj służyć będą następujące prawidła:

- a) ponieważ prawa dawne Polskie żadnej opłaty laudemialnej nie zastrzegały, kiedy owszem, jak się z ustawy z roku 1792 pod tytułem „Urządzenia wieczyste Królewskiej szczyzn“, artykułu 5-ego § 11-go dowiedzieć można, właścicielom na sprzedaż gruntów konsens bez wszelkiej opłaty bywał udzielany, i kiedy według ustawy z lat 1791 i 1793, mieszkańcy miast, wówczas Królewskimi zwanych, za właścicieli gruntów posiadanych, z zachowaniem jednak ówczesowych obowiązków, są uznani; z tego zatem wynika, że co do dóbr i mniejszych realności za czasów dawnego Rządu Polskiego w użytkowanie prywatne oddanych, żadne laudemium przy udzielaniu konsensów wymagane być nie może, jeżeli w przywileju lub kontrakcie od dziedzica pochodzącym, zastrzeżone nie jest;
- b) podobne prawidło służy co do dóbr i mniejszych realności, przez Rząd Austriacki na użytkowanie czasowe lub wieczyste osobom prywatnym powierzonych, gdyż §§

скаго устава, дѣйствовавшаго въ части края, называвшейся прежде Галиціею, лаудемія не взимается вовсе, если она не была условлена;

- c) по Прусскому закону слѣдуетъ различать, предоставлено ли контрактомъ, или предшествующимъ заключенію онаго протоколомъ, имѣніе въ безсрочно-арендное, или въ безсрочно-чиншевое владѣніе; въ первомъ случаѣ, на основаніи § 203, главы 21 части I-й, лаудемія не можетъ быть взимаема, если она не опредѣлена въ контрактѣ; при безсрочно-чиншевомъ владѣніи слѣдуетъ требовать взноса лаудеміи въ соразмѣрности 2% съ продажной цѣны, условленной между нынѣшнимъ владѣльцемъ и приобрѣтателемъ, на основаніи §§ 714, 716 и 720, главы 18, части I-й Ландрехта, если иначе не оговорено въ контрактѣ;
- d) декретомъ Короля Саксонскаго отъ 31 Января 1810 года, установлена лаудемія на 2% съ продажной цѣны, а въ случаѣ перехода права по наслѣдству на 5% съ суммы вкупа; еслибы затѣмъ недоумѣніе возникло по такимъ контрактамъ, въ которыхъ дѣлается ссылка на означенный декретъ, какъ основной законъ, то лаудеміальная плата опредѣляется по правиламъ того декрета;
- e) если въ контрактѣ или жалованной грамотѣ установлена лаудемія, но не опредѣленъ размѣръ оной, то во всѣхъ случаяхъ, кромѣ поименованныхъ въ предыдущихъ пунктахъ *a*, *b*, *c* и *d*, поступать на нижеслѣдующихъ основаніяхъ: когда контрактъ, или жалованная грамота на право пользованія, выданы были во время дѣйствія древнихъ Польскихъ законовъ, или въ періодъ Австрійскаго правительства, или же по возстановленіи Царства, а также когда вѣчно-чиншевое право пожаловано было не во времена Прусскаго правительства, и когда въ основаніе его не былъ принятъ декретъ Короля Саксонскаго отъ 31 Января 1810 года, а между тѣмъ въ первоначальномъ контрактѣ или жалованной грамотѣ, обязательство взноса лаудеміи принято было безъ означенія размѣра оной, то такая взимается на основаніи нынѣ дѣйствующихъ правилъ, а именно: въ размѣрѣ 5% съ годоваго канона или другаго наименованія годовой платы, или въ соразмѣрно-

207, 209 и 210-й части II-й ustawy cywilnej, część kraju przedtém Galicyą zwaną obowiązującą, uwalniają od opłaty laudemialnej, gdzie ta nie jest zastrzeżoną;

- c) podług prawa Pruskiego rozróżnić należy, czy kontrakt lub protokół przedugodni nadaje prawo wieczysto-dzierżawne lub wieczysto-czynszowe; w pierwszym razie na zasadzie § 203-go, tytułu 21-go części I-jej, laudemium wymagane być nie może, jeżeli w kontrakcie nie jest zastrzeżone; przy prawie zaś wieczysto-czynszowém żądać należy laudemium po 2% od summy szacunkowej, między dotychczasowym posiadaczem a nabywającym umówionej, a to na zasadzie §§ 714, 716 i 720-go, tytułu 18-go części I-jej Landrehtu, kiedy w kontrakcie przeciwnego nie ma zastrzeżenia;
- d) dekret Króla Saskiego z dnia 31 Stycznia 1810 r. przepisał opłatę laudemialną po 2% od summy sprzedażnej, a w przypadku sukcesyi po 5% od wkupnego; jeżeliby przeto w takich kontraktach zachodziła wątpliwość, w których tenże dekret jest powołany, jako za zasadę służący, w takim razie należność laudemialna podług zasad dekretu ustanowiona być ma;
- e) jeżeli w kontrakcie lub nadaniu zastrzeżone jest laudemium, lecz wysokość jego nieoznaczona, natenczas, prócz wypadków wyżej pod *a*, *b*, *c* i *d* dopiero wymienionych, we wszystkich wypadkach innych, to jest: gdy kontrakt lub nadanie prawa użytkowania z czasu dawnych praw Polskich, z epoki Rządu Austryackiego lub Królestwa pochodzi, tudzież, gdzie prawo wieczysto-czynszowe za czasów Rządu Pruskiego nie było nadawane, ani dekret Króla Saskiego z dnia 31 Stycznia 1810 r. nie był wzięty za zasadę, a pomimo to w pierwotnym kontrakcie lub nadaniu obowiązek płacenia laudemii jest przyjęty, bez oznaczenia jego wysokości, tam pobierać go należy podług zasad dzisiejszych, a mianowicie: pobierać należy po 5% od kanonu lub innego nazwiska opłaty rocznej, czyli, co

сти двадцатой части годового платежа, если дѣло идетъ о переуступкѣ права на пользованіе фольварками, мельницами, корчмами и тому подобными сельскими недвижимостями. При переуступкѣ крестьянскихъ земель взимается по одному польскому злотому съ каждой уволоки. Съ городскихъ пустопорожныхъ мѣсть, если лаудемія установлена привилегіями или прежними консенсами безъ означенія ея размѣра, взимается на общемъ основаніи при выдачѣ консенсовъ по 5% съ годового платежа, исчисленнаго въ пользу Казны;

f) если взиманіе лаудеміи оговорено въ первоначальномъ контрактѣ или жалованной грамотѣ, безъ означенія въ нихъ случаевъ, въ которыхъ таковая плата, кромѣ продажи постороннимъ лицамъ, можетъ быть требуема, то всѣ имѣющіе по закону право на наслѣдство послѣ смерти владѣльца, безъ различія степеней родства въ боковыхъ или другихъ линіяхъ, когда право пользованія казеннымъ имѣніемъ или мелкимъ владѣніемъ переходитъ на нихъ безъ духовнаго завѣщанія или по духовному завѣщанію, или же по акту составленному между живыми, освобождаются отъ платежа лаудеміи; если право пользованія принадлежитъ нѣсколькимъ совладѣльцамъ вмѣстѣ, а по послѣдующему раздѣлу достается только одному изъ нихъ, то при такой перемѣнѣ владѣльца лаудемія не взимается;

g) при перемѣнѣ владѣльцевъ усадьбъ, состоящихъ неиздѣльной повинности, Губернское Правленіе при выдачѣ консенсовъ не будетъ требовать взноса лаудеміи.

Изъ всего этого видно, что для рѣшенія вопроса о томъ, слѣдуетъ ли, или не слѣдуетъ взимать лаудемію, а если слѣдуетъ, то въ какомъ количествѣ требовать уплаты таковой, должно прежде всего разсмотрѣть первоначальный контрактъ, привилегію, или какой либо другой документъ на владѣніе, данный Царительствомъ или прежними вотчинниками, и только въ тѣхъ случаяхъ, когда такой документъ не разрѣшаетъ возникшаго недоумѣнія, поступать на основаніяхъ, указанныхъ въ предыдущихъ семи пунктахъ.

то само значы, 20-тą część opłaty rocznej, gdzie prawo użytkowania folwarków, młynów, karczem i t. p. realności wiejskich ma być sprzedawane. Przy gruntach włościańskich ma być pobierane po złp. jeden od włóki. Co do placów zaś miejskich, gdzie, bądź przywilejami lub poprzednimi konsensami laudemium jest zastrzeżone, a mimo to wysokość jego nie była udeterminowaną, tam podobnież podług ogólnej zasady, 5% od należitości rocznej na rzecz Skarbu rachowanej, tytułem laudemii przy udzielaniu konsensów pobierać należy;

f) jeżeli laudemium należy z kontraktu pierwotnego lub nadania, a nie jest w tymże kontrakcie oznaczony przypadek, kiedy, prócz sprzedaży na rzecz obcych, ta opłata ma być wymagana, natenczas wszyscy, którzy do spadku po użytkującym mogliby przez prawo być powołani, bez względu, czy są krewnymi pobocznymi lub z innej linii, gdy na nich prawo użytkowania dóbr lub częściowej posiadłości rządowej, bądź bez testamentu, bądź przez testament albo przez akt między żyjącymi przechodzi, wolni są od płacenia laudemii; jeżeli prawo użytkowania do kilku współwłaścicieli razem należy, a dział następnie takowe na którego z nich przenosi, natenczas od takiej zmiany posiadacza, laudemium płacone nie będzie;

g) przy zmianie posiadaczy osad pańszczyznianych, Rząd Gubernialny, udzielając konsens, nie będzie żądał opłaty laudemialnej.

Z tego zatem wszystkiego okazuje się, że do rozstrzygnięcia kwestyi, czy się laudemium należy lub nie, a w pierwszym razie jak wysoka ma być opłata żądana, przedewszystkiem pierwotny kontrakt, przywilój lub inny tytuł do gruntu osobom prywatnym przez Rząd lub poprzednich dziedziców nadany, rozpoznać potrzeba, a dopiero gdyby taki tytuł kwestyi nie rozstrzygał, postąpić należy podług zasad dopiero w siedmiu punktach wspomnionych.

9) Распоряженіемъ отъ 19 (31) Октября 1835 года № 86,698/28,307, предписано было бывшимъ Воеводскимъ Комисіямъ наблюдать за тѣмъ, чтобы крестьяне не переуступали своихъ земель безъ вѣдома и разрѣшенія Воеводской Комисіи (нынѣ Губернскаго Правленія). Для точнаго исполненія сего предписанія, которое остается и нынѣ въ своей силѣ, Губернскому Правленію необходимо имѣть свѣдѣніе о всѣхъ усадебникахъ, какого бы рода они ни были, водворенныхъ въ казенныхъ имѣніяхъ, и затѣмъ отмѣчать послѣдовавшія между ними перемѣны. Такъ какъ, на основаніи нѣкоторыхъ распоряженій прежняго времени, а въ особенности на основаніи Высочайшаго указа о пожалованіи, казенные крестьяне пользуются правомъ собственности на землю и все то, что на ней находится, то изъ сего явствуетъ, сколь важно въ этомъ отношеніи имѣть положительныя и достовѣрныя свѣдѣнія о томъ, кто долженъ пользоваться таковымъ правомъ, то есть, кто именно владѣлъ землею во время пожалованія; по этой причинѣ Губернское Правленіе обязано имѣть въ своей канцеляріи престаціонную таблицу, показывающую имена и фамиліи владѣльцевъ усадебъ въ казенныхъ имѣніяхъ, крестьянъ всѣхъ наименованій, хозяевъ, загородниковъ и т. п., пользующихся какою либо частью казенныхъ имуществъ, а затѣмъ отмѣчать въ тѣхъ же табеляхъ всѣ перемѣны владѣльцевъ, именно въ тѣхъ случаяхъ, когда нынѣшніе владѣльцы переуступаютъ свои усадебныя другимъ, или же когда обнаружится, что нынѣшній владѣлецъ пользовался усадьбою незаконно и въ ущербъ другаго лица.

Изложенныя въ настоящемъ распоряженіи правила относятся ко всѣмъ казеннымъ имуществамъ, состоящимъ въ завѣдываніи и распоряженіи Правительственной Комисіи Финансовъ и Казначейства, съ тѣмъ, что заключеніе лишь контрактовъ относительно усадебъ въ конфискованныхъ имѣніяхъ, впредь до приведенія въ порядокъ долговыхъ обязательствъ, не можетъ подлежать общимъ правиламъ. За исключеніемъ правилъ изъясненныхъ въ 1-мъ пунктѣ всѣ прочія не подлежатъ вовсе опубликованію посредствомъ Губернскихъ Вѣдомостей.

Варшава, 30 Мая (11 Юня) 1840 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Ленскій*.

№ 85,678/27,708.

9) Reskryptem z dnia 19 (31) Października 1835 roku Nr. 86,698/28,307, było zalecone b. Kommissyom Wojewódzkim, aby włościanie nie odstępowali gruntów, bez wiedzy i zezwolenia tejże Kommissyi Wojewódzkiej, a teraz Rządu Gubernialnego. Dla wykonania tego polecenia, które się utrzymuje w swój mocy, Rząd Gubernialny potrzebuje mieć wiadomość o wszystkich osadnikach jakiegobądź rodzaju, w dobrach rządowych osiadłych, i następnie zmianę ich zapisywać. Ponieważ tak z urzędzeń niektórych dawniejszych, a szczególnie z dekretu darowizny Najjaśniejszego Pana, włościanie rządowi mają zapewnione prawo własności użytkowej do gruntu, i tego wszystkiego co się na nim znajduje, z tego wynika, iż nie jest rzeczą obojętną wiadomość i przekonanie, kto z tego zapewnienia ma korzystać, kto do gruntu w czasie darowizny miał prawo; Rząd Gubernialny przeto obowiązany jest posiadać w biurze swoim tabelę prestacyjną, wyrażającą imiona i nazwiska osadników w dobrach rządowych, jakiegokolwiek bądź tytułu włościan, gospodarzy, zagrodników i t. p.; którzy z jakiegokolwiek części własności rządowej użytkują, następnie wszelkie zmiany posiadaczy w tychże tabellach zapisywać, a to w tym wypadku, gdy dotychczasowi posiadacze innym osady swoje odstępować będą, albo też gdy się wykaże, że terażniejszy posiadacz nielegalnie i z krzywdą drugiego osadę zatrzymywał.

Przepisy, rozporządzeniem niniejszém objęte, stosują się do wszystkich dóbr własności rządowych, pod zarządem Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu zostających, zawieranie tylko kontraktów co do osad w dobrach skonfiskowanych, aż do uregulowania długów, nie może być prawidłem ogólném; prócz zaś przepisów pod Nr. 1-m, inne do ogłoszenia przez dziennik gubernialny nie kwalifikują się.

w Warszawie, d. 30 Maja (11 Czerwca) 1840 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Łęski*.

Nr. 85,678/27,708.

№ 91.

Объясненіе о томъ, что безсрочныя аренды не могутъ быть, хотя бы и временно, субарендованы лицамъ, не имѣющимъ надлежащихъ для того условий.

(10 (22) Юля 1844 года)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Мазовецкое Губернское Правленіе, рапортомъ отъ 22 Января (3 Февраля) сего года, за № 99,295/16,930, представило на разрѣшеніе Правительственной Коммисіи Финансовъ вопросъ: можно ли, и на какихъ именно условіяхъ, позволять передавать въ аренду недвижимости, состоящія въ безсрочномъ арендномъ содержаніи. Имѣя въ виду: что безсрочнымъ аренднымъ держателямъ не предоставляется право имѣть особую ипотеку, дабы тѣмъ воспрепятствовать образованію ипотечныхъ долговъ и устранить затрудненія, которыя могли бы встрѣтиться при административной экзекуціи, независимо отъ споровъ съ кредиторами; что, сверхъ того, подъ предлогомъ передачи аренды, можетъ скрываться совершенная уступка правъ владѣнія, или же удовлетвореніе претензій субарендатора, который впоследствии, какъ кредиторъ, могъ бы дѣлать затрудненія, и, наконецъ, что при безсрочной арендѣ должны быть соблюдаемы, отчасти, такія же условія, какъ и при временной, особенно же относительно того, чтобы собственное имѣніе арендатора не граничило съ арендуемымъ, и относительно вѣроисповѣданія,—Правительственная Коммисія Финансовъ, въ разрѣшеніе возбужденнаго вопроса, представляетъ Губернскому Правленію въ обязанность имѣть наблюденіе, дабы безсрочные арендные держатели не передавали, хотя бы и временно, своихъ правъ владѣнія лицамъ не имѣющимъ надлежащихъ для того условий. О семъ предупредить безсрочныхъ арендныхъ держателей.

Такое распоряженіе Правительственной Коммисіи Финансовъ должно служить для Н Губернскаго Правленія руководствомъ во всѣхъ подобныхъ случаяхъ.

Варшава, 10 (22) Юля 1844 года.

№ 12,229/3,891.

№ 91.

Objaśnienie, iż wieczyste dzierżawy nie mogą być nawet czasowo poddzierżawiane osobom nie posiadającym kwalifikacyi.

(d. 10 (22) Lipca 1844 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Rząd Gubernialny Mazowiecki raportem z dnia 22 Stycznia (3 Lutego) r. b. Nr. 99,295/16,930 przedstawił Kommissyi Rządowej kwestyę, czy i pod jakimi warunkami konsens na poddzierżawienie realności wieczystie wydzierżawionych udzielony być może; Kommissya Rządowa rozwiązując takową oświadczyła: że gdy wieczyści dzierżawcy nie mają dozwolonej osobnej hipoteki, z tój głównie przyczyny, aby długi hipoteczne nie były zaciągane, przez coby exekucya administracyjna, obok przewidzieć się mogących sporów z wierzycielami, była utrudniona; gdy pod tytułem poddzierżawienia mogłoby być ukryte odstąpienie posiadłości na zawsze, albo takie pretensye dzierżawcy, że ten stawszy się następnie wierzycielem, mógłby czynić utrudzenia; gdy wreszcie kwalifikacye do dzierżaw wieczystych są niektóre też same, jak do czasowych, mianowicie co do niegraniczenia z majątkiem własnym, i co do wyznania, z tych przeto powodów Rząd Gubernialny czuwać nad tём winien, aby dzierżawcy wieczyści nie poddzierżawiali czyli nie odstępowali, chociażby czasowo, swego prawa osobom wspomnianych kwalifikacyj nie posiadającym, i o tём wieczystych dzierżawców zawiadomi.

Do takowego więc rozporządzenia, również Rząd Gubernialny N zastosować się w podobnych wypadkach winien.

w Warszawie, dnia 10 (22) Lipca 1844 r.

Nr. 12,229/3,891.

№ 92.

Объявление Высочайшей воли объ отдачѣ въ безсрочную аренду мелкихъ участковъ казенныхъ земель, состоящихъ въ городахъ и посреди частныхъ владѣній, а также мельницъ, корчемныхъ усадьбъ и проч.

(5 (17) Юля 1844 года)

Милостивый Государь, Князь Иванъ Федоровичъ.

Представляя у сего почтительнѣйше Вашей Свѣтлости засвидѣтельствованную копию съ утвержденного Высочайшимъ подписаніемъ указа, объ отдачѣ подуховныхъ имуществъ въ долговременную не превышающую 50 лѣтъ аренду, долгомъ считаю довести, что Государь Императоръ, согласно ходатайству Вашей Свѣтлости, изъясненному въ отзывѣ ко мнѣ отъ 26 Юня (8 Юля) настоящаго года, № 14,973 (по Канц. Совѣта Управленія) Высочайше соизволилъ на изытіе изъ общихъ правилъ отдачи имуществъ въ долговременное содержаніе, всякаго рода казенныхъ имуществъ трехъ родовъ, а именно:

1) такихъ заведеній, которыя, для обезпеченія съ нихъ постоянного дохода, требуютъ значительныхъ капиталовъ, какъ-то мельницы, пильни и т. п.;

2) пустопорожнихъ мѣстъ въ городахъ для застройки ихъ; и

3) мелкихъ участковъ земель, лежащихъ посреди частныхъ владѣній, —

таковыя имущества отдавать по прежнему въ безсрочную аренду.

Съ совершеннымъ высокопочитаніемъ и преданностію имѣю честь быть Вашей Свѣтлости всепокорнѣйшимъ слугою.

С -Петербургъ, 5 (17) Юля 1844 года.

(подписано) *И. Туркулъ.*

№ 1,744.

№ 92.

NAJWYŻSZA wola, iż drobne realności rządowe, tudzież młyny i osady karczemne, w pośród miast i własności prywatnych położone, mają być wieczyście wydzierżawiane.

(d. 5 (17) Lipca 1844 r.)

JO. Książę Janie synu Teodora.

Przesyłając załącznie Waszjej Książęcej Mości, w kopii poświęconej, ukaz przez NAJJAŚNIEJSZEGO PANA zatwierdzony, stanowiący zasady, podług których dobra do funduszów poduchownych należące, w długoletnią dzierżawę, 50 lat wszakże nie przechodząca, oddawane być mają, poczytuje obowiązkiem moim donieść Waszjej Książęcej Mości, że NAJJAŚNIEJSZY PAN, zgodnie z przedstawieniem jego, zamieszczonem w odezwie do mnie uczynionej pod dniem 26 Czerwca (8 Lipca) r. b. Nr. 14,973 (z Kancellaryi Rady Administracyjnej) NAJWYŻEJ zezwolić raczył, aby z pod ogólnej zasady niewypuszczania dóbr rządowych wszelkiego rodzaju w długoletnią dzierżawę, trzy rodzaje wyjęte były:

1) zakłady, które, dla zapewnienia stałego z nich dochodu, wymagają znacznych kapitałów, jako to: młyny, tartaki i t. p.;

2) miejsca puste czyli niezajęte po miastach place, dla zabudowania takowych;

3) pomniejsze części gruntów, między realnościami prywatnymi położone;

które wypuszczane być mają, tak jak dotąd, w dzierżawę wieczystą.

w St. Petersburgu, d. 5 (17) Lipca 1844 r.

(podpisano) *Ig. Turkull.*

Nr. 1,744.

N° 93.

Постановленіе о приостановленіи замѣна безсрочныхъ арендъ на безусловную продажу казенныхъ имѣній посредствомъ уплаты капитализированнаго канона.

(10 (22) Ноября 1844 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Безсрочный арендаторъ казеннаго имѣнія Стульно съ принадлежащимъ къ нему лѣсомъ, Маркъ Куницкій, просилъ о дозволеніи ему приобрести это имѣніе въ собственность посредствомъ уплаты капитала, соотвѣтственнаго вносимому имъ канону.

Поэтому истребовано было мнѣніе Правительственной Комисіи Финансовъ, которая въ представленіи своемъ отъ 28 Октября (9 Ноября) сего года, № 50,801/16,018, объяснила: что хотя Совѣтъ Управленія постановленіемъ своимъ отъ 18 (30) Апрѣля 1840 года и разрѣшилъ безсрочнымъ арендаторамъ уплачивать вполне соотвѣтственную канону капитальную сумму, и хотя на этомъ основаніи Комисія Финансовъ вошла съ просителемъ въ сношеніе о продажѣ ему имѣнія Стульно, однако же нынѣ принимая въ соображеніе, что такой замѣнъ правъ безсрочныхъ арендаторовъ на права вотчинныхъ владѣльцевъ былъ бы равносильнъ отчужденію, а всякая продажа казенныхъ имѣній противна Высочайшимъ повелѣніямъ, Комисія Финансовъ приостановила начатые переговоры относительно имѣнія Стульно и даже полагала бы нынѣ, что замѣнъ безсрочныхъ арендъ на безусловную продажу казенныхъ имѣній долженъ бы быть отмѣненъ совершенно.

Хотя въ засѣданіи своемъ 18 (30) Апрѣля 1840 года Совѣтъ Управленія и полагалъ, что Высочайшее повелѣніе о приостановленіи продажи казенныхъ имѣній не препятствуетъ исполненію предшествовавшаго оному Высочайшаго повелѣнія 20 Января (2 Февраля) 1830 года, коимъ дозволено безусловно безсрочнымъ арендаторамъ казенныхъ имѣній уплачивать капитальную сумму канона, однако, по ближайшемъ разсмотрѣніи этого вопроса, Совѣтъ согласился съ мнѣніемъ Правительственной Комисіи Финансовъ и Казначейства, что дозволеніе уплаты капита-

N° 93.

Postanowienie, że zamiana wieczystych dzierżaw na bezwarunkowe sprzedaże, przez splacenie kanonu wieczystego, ma być wstrzymana.

(d. 10 (22) Listopada 1844 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej.

Marek Kunicki, wieczysty dzierżawca dóbr rządowych Stulno z lasami, upraszał o sprzedaż mu ich na własność, przez dozwole nie mu okupienia się z kanonu. Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, objaśniając takową jego prośbę, w raporcie swoim z dnia 28 Października (9 Listopada) r. b. Nr. 50,801/16,018 przedstawiła: że wprawdzie Rada Administracyjna decyzją z dnia 18 (30) Kwietnia 1840 r. dozwoliła wieczystym dzierżawcom okupywać się z kanonu, i na téj zasadzie Kommissya Rządowa weszła z podającym w korespondencję względem sprzedania mu dóbr Stulno; obecnie jednak mając na względzie, że podobna zmiana praw wieczystych dzierżawców na bezwarunkowych właścicieli byłaby alienacją, a wszelkie alienacye dóbr rządowych są Najwyższym rozkazom przeciwne, wstrzymała się z układami co do dóbr Stulno, a nawet obecnie była opinii, że zamiana wieczystych dzierżaw na bezwarunkowe sprzedaże powinny być w zupełności zaniechana.

Rada wyrzekła, że jakkolwiek przez decyzję swą z dnia 18 (30) Kwietnia 1840 roku wyrzekła, że wola Najjaśniejszego Pana, wstrzymująca w ogólności sprzedaż dóbr rządowych, nie stoi na przeszkodzie wykonywaniu poprzedniej decyzji Najwyższej z dnia 20 Stycznia (2 Lutego) 1830 roku, pozwalającej bezwarunkowo wieczystym dzierżawcom splacenia kanonu, przecież, po bliższém rozważeniu obecnie téj kwestyi, podziela zdanie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, że pozostawienie

ваніе значительнѣйшими недвижимостями; относительно же крестьянскихъ усадебъ въ казенныхъ селеніяхъ Правительственная Коммисія получила по настоящее время отъ одного лишь Плоцкаго Губернскаго Правленія по одному экземпляру составляемыхъ у Гминныхъ Войтовъ уступочныхъ актовъ, съ свидѣтельствами о приобрѣтателяхъ и документами касательно правъ лицъ, уступающихъ усадьбы, когда уступка дѣлается наслѣдниками утвержденныхъ владѣльцевъ. При разсмотрѣніи таковыхъ актовъ, Правительственная Коммисія имѣла возможность замѣчаниями своими направлять дѣйствія Губернскаго Правленія на путь должной заботливости о благѣ казенныхъ крестьянъ, и вмѣстѣ съ тѣмъ устанавливать однообразный по сему предмету порядокъ дѣйствій Гминныхъ Войтовъ и самыхъ Губернскихъ Правленій.

Что касается Радомской губерніи, то Коммисія Финансовъ донынѣ не имѣла случая удостовѣриться, въ какой мѣрѣ исполняетъ оно вышеприведенное распоряженіе, и потому предписываетъ немедленно донести:

1) составляются ли Гминными Войтами по казеннымъ имѣніямъ Радомской губерніи и какимъ именно порядкомъ, акты о передачѣ усадебъ утвержденными владѣльцами другимъ лицамъ, какой порядокъ соблюдается въ случаѣ, когда не самъ владѣлецъ, а его наслѣдники, и особенно малолѣтніе, уступаютъ право на пользованіе усадьбою. Бываютъ ли для сего созываемы семейные совѣты, и составляются ли инвентарныя описи и т. п.;

2) выдаетъ ли Губернское Правленіе дозволенія новымъ владѣльцамъ, и чѣмъ при этомъ руководствуется; требуетъ ли оно, разрѣшая переуступку усадебъ наслѣдниками, удостовѣренія отъ сихъ послѣднихъ, что, кромѣ ихъ, другихъ наслѣдниковъ нѣтъ; требуетъ ли, когда наслѣдники малолѣтніе, согласія семейныхъ совѣтовъ;

3) почему до настоящаго времени Губернское Правленіе не представляло въ Правительственную Коммисію выданныхъ имъ дозволеній съ документами, наконецъ,

4) Коммисія предписываетъ исполнять на будущее время, со всею точностію, вышеизложенныя правила, и безотлагательно донести, какой предполагается установить порядокъ по этой части.

осад влоściaнскихъ по всиахъ рząduowych, Kommissya Rządowa od jednego tylko Rządu Gubernialnego Płockiego odbierała dotąd i odbiera po jednym exemplarzu aktów odstąpienia, przed Wójtami gmin sporządzonych, wraz z świadectwami kwalifikacyjnymi nabywcy, jako też wywodami legitymacyjnymi zbywających osady, jeżeli takimi są spadkobiercy ukonsensowanych posiadaczy. Tym sposobem Kommissya Rządowa, rozpoznając te akta, miała sposobność, przez uwagi ze swęj strony czynione, przywieść działania tegoż Rządu Gubernialnego do ściślejszj troskliwości o dobro w tym względzie włościan rząduowych, a głównie do jednostajnego postępowania tak Wójtów gmin, jako też samego Rządu Gubernialnego.

Lecz co do gubernii Radomskiej, Kommissya Rządowa nie ma dotąd przekonania, jak powyższe rozporządzenia są wykonywane, a nawet czy są wykonywane? Dla tego poleca Rządowi Gubernialnemu, aby doniósł Kommissyi Rządowej:

1) czy są i w jakim sposobie w dobrach jego gubernii, przez Wójtów gmin sporządzane akty odstąpienia osad przez ukonsensowanych posiadaczy na inne osoby? jakie ich postępowanie wtenczas, kiedy nie sam posiadacz, ale jego sukcesorowie zbywają prawa swoje do osady, a mianowicie gdy są nieletni? czy dopełniają zwoływania rad familijnych, spisowania inwentarzy i t. p.;

2) czy Rząd Gubernialny wydaje konsensy dla nowych nabywców, i jakich się w tym względzie dotąd trzymał zasad? a mianowicie, czy udzielając konsensy na odstąpienie osad przez spadkobierców dopełniane, żądał legitymacyi tychże sukcesorów, że oprócz zeznających nie ma więcej? jak niemniej uchwał rad familijnych, gdy są nieletni;

3) dla czego dotąd takich konsensów z dowodami Kommissyi Rządowej nie nadsyłał; a nadto,

4) poleca mu, aby odtąd ściślejszj wykonania powyższych rozporządzeń pilnował, i w jakim sposobie to dopełni, Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu donieść pospieszył.

Требуемый настоящим предписанием подробный рапорт Губернское Правление обязывается доставить не позже 10 дней.

Варшава, 24 Мая (5 Юня) 1851 года.

№ 37,751/14,373.

№ 95.

Распоряжение о томъ, чтобы ежегодно въ Февралѣ мѣсяцѣ представляемы были въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства вѣдомости казеннымъ имѣніямъ, состоящимъ въ частномъ пользованіи на правѣ пожизненномъ или эмфитевтическомъ, съ удостовѣреніями о состояніи пожизненныхъ владѣльцевъ въ живыхъ.

(19 (31) Января 1852 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Признавая необходимымъ подчинить болѣе строгому контролю имѣнія состоящія въ частномъ владѣніи на правѣ пожизненномъ или эмфитевтическомъ, тѣмъ болѣе, что нѣкоторыя Губернскія Правленія, какъ это замѣчено Коммисією, не заботятся объ истребованіи удостовѣреній о жизни пожизненныхъ владѣльцевъ и не имѣютъ наблюденія за истеченіемъ срока эмфитевтическихъ привилегій, Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію съ полученіемъ сего предписанія распорядиться о составленіи и представить не позже 30 дней двѣ вѣдомости:

- a) одну о всѣхъ имѣніяхъ и особыхъ владѣніяхъ казенныхъ, супримованныхъ и конфискованныхъ, состоящихъ въ частномъ пожизненномъ владѣніи, съ поименованіемъ по уѣздамъ: названія и рода имѣній и недвижимостей, кому и на основаніи какой привилегіи были пожалованы и съ означеніемъ въ особой графѣ числа, когда выдано было послѣднее удостовѣреніе о жизни владѣльца;
- b) другую о имѣніяхъ и владѣніяхъ казенныхъ, супримован-

Rapportu, dokładnie rzecz wyjaśniającego, w dniach dziesięciu oczekiwać będzie.

w Warszawie, d. 24 Maja (5 Czerwca) 1851 r.

Nr. 37,751/14,373.

№ 95.

Rozporządzenie, aby w miesiącu Lutym każdego roku składane były Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu wykazy dóbr, prawem dożywocia lub emfiteutyczném posiadanych, wraz z świadectwami życia dożywcotnich posiadaczy.

(d. 19 (31) Stycznia 1852 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Uznawszy potrzebę zaprowadzenia ściślejszej kontroli dóbr prawem dożywocia lub emfiteutyczném posiadanych, zwłaszcza gdy dostrzegła, że niektóre Rządy Gubernialne nie żądają świadectw życia dożywcotnich posiadaczy, i nie pilnują expiracyi przywilejów emfiteutycznych; w tym celu Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu, aby, za odebraniem niniejszego reskryptu, sporządził i najdalej w ciągu dni 30 nadesłał dwa wykazy:

- a) jeden wszystkich dóbr i realności, tak rządowych, supprimowanych, jako i skonfiskowanych, pod dożywociem zostających, z wyszczególnieniem powiatami nazwiska i natury dóbr lub realności, кому i z mocy jakiego przywileju nadane zostały, oraz z zacytowaniem w oddzielnej rubryce daty ostatniego świadectwa życia posiadacza;
- b) drugi dóbr i realności rządowych supprimowanych i skon-

ныхъ и конфискованныхъ, находящихся въ частномъ владѣнн на правѣ эмфитевтическомъ на извѣстный срокъ, съ поименованіемъ также по уѣздамъ названія и рода имѣній или недвижимостей, кому, на какой срокъ, на основанн какой привилегіи (съ означеніемъ числа оной) пожалованы во владѣніе, а равно въ чьемъ владѣнн находятся въ настоящее время и когда оканчивается срокъ эмфитевтического владѣнн.

Для непремѣннаго же исполненн настоящаго распоряженн, обязывается Губернское Правленн не позже истеченн Января мѣсяца каждаго года истребовать отъ всѣхъ пожизненныхъ владѣльцевъ удостовѣренн о жизни ихъ, а въ послѣдующемъ Февралѣ мѣсяцѣ представлять неупустительно въ Правительственную Коммисію вѣдомость, съ показаніемъ времени полученн каждаго удостовѣренн.

Варшава, 19 (31) Января 1852 года.

Директоръ Отдѣленн, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Гуминскій*.

№ 6,827/2,341.

№ 96.

Распоряженн о томъ, что, при заключенн договоровъ о передачѣ правъ на безсрочное или временное пользованн казенными имуществами, въ случаѣ неграмотности договаривающихся сторонъ, свидѣтели должны быть грамотные, а чиновники, принимающіе передаточные акты, обязаны свидѣтельствовать тождественность лицъ и подписи ихъ или знаки.

(11 (23) Октября 1852 года.)

N Губернскому Правленн.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ дополненн къ правиламъ, изложеннымъ въ 1 и 4-мъ пунктахъ циркуляра отъ 30 Мая (11 Іюня) 1840 года, за № 85,678/27,708, Правительственная Коммисія Финансовъ даетъ

fiskowanych na pewny przeciąg czasu, prawem emfiteuty-
cznymъ posiadanych, podobnieъ wyszczególniający powia-
tami nazwiska i natury dóbr lub realności, кому, на jak
długo, z mocy jakiego przywileju (z wymienieniem daty
onego) nadane zostały, oraz w czyjem posiadaniu nateraz
zostają i kiedy lata emfiteutyeczne kończą się.

Żeby zaś tém pewnieъ skutek z niniejszego rozporządzenia
nastąpił, Rząd Gubernialny obowiązany jest najdaleъ w ciągu mie-
siąca Stycznia kaъdego roku, świadectwa od wszystkich dożywo-
tników ściagnąć i zaraz w następnym miesiącu Lutym nowy wy-
kaz, z wymienieniem daty otrzymania świadectwa, regularnie Kom-
missyi Rządowej przedstawiać.

w Warszawie, d. 19 (31) Stycznia 1852 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Gumiński*.

Nr. 6,827/2,341.

№ 96.

Rozporządzenie, iż przy układach o przelew prawa do po-
siadania czasowo lub wieczyście dóbr rządowych, w razie
gdy strony czytać i pisać nie umieją, świadkowie powinni
to umieć, a urzędnicy akt ustąpienia przyjmujący, powinni
poświadczać tożsamość osób i własnoręczność podpisów lub
krzyżyków.

(d. 11 (23) Października 1852 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

W celu uzupełnienia przepisów, ogólném rozporządzeniem
z dnia 30 Maja (11 Czerwca) 1840 roku Nr. 85,678/27,708, pod
punktami 1 i 4-m wskazanых, таъ Kommissya Skarbu oświadcza

знать Губернскому Правленію, что въ случаѣ неграмотности лицъ, договаривающихся на счетъ передачи правъ на временное или безсрочное пользованіе казенными имѣніями или отдѣльными усадьбами, къ симъ имѣніямъ принадлежащими, необходимо приглашать свидѣтелей, знающихъ читать и подписаться; независимо отъ сего, чиновники, принимающіе передаточные акты, обязаны свидѣтельствовать тождественность и подписи или знаки договаривающихся лицъ.

Губернское Правленіе обязывается, принявъ настоящее предписаніе къ должному руководству, о содержаніи онаго уведомить Экономическихъ Ассесоровъ и Гминныхъ Войтовъ; съ наблюденіемъ за исполненіемъ онаго.

Варшава, 11 (23) Октября 1852 года.

№ 71,332/30,171.

№ 97.

Распоряженіе о томъ, чтобы къ представленіямъ объ измѣненіи 30-лѣтнихъ каноновъ или чиншей прилагались вѣдомости о цѣнахъ, засвидѣтельствованныя Уѣзднымъ Начальникомъ и Губернскимъ Правленіемъ.

(2 (14) Декабря 1854 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

На основаніи безсрочно-арендныхъ и безсрочно-чиншевыхъ контрактовъ о владѣніи угодьями въ имѣніяхъ, состоящихъ въ казенномъ управленіи, по мѣрѣ истеченія опредѣленныхъ сими контрактами 30-лѣтнихъ періодовъ, должны быть дѣлаемы измѣненія въ размѣрахъ канона или чинша на послѣдующій 30-лѣтній періодъ, согласно среднимъ справочнымъ цѣнамъ ржи въ городѣ, указанномъ въ контрактѣ.

Для однообразія въ этомъ отношеніи, а также для удостовѣренія въ справедливости предлагаемыхъ цѣнъ, Коммисія Финансовъ предписываетъ Губернскому Правленію: всякій разъ, когда,

Rządowi Gubernialnemu, że wraze kiedy strony zawierające między sobą układ o przelew prawa do posiadania czasowo lub wieczyście dóbr rządowych, lub szczególnych drobniejszych w nich osad, same czytać i pisać nie umieją, świadkowie użyci być powinni tacy, którzyby umieli czytać i podpisać się, oraz że urzędnicy akt ustąpienia przyjmujący, bezwarunkowo poświadczyć powinni tożsamość osób i własnoręczność podpisów, lub położenia trzech krzyżyków przez nieumiejących pisać.

O niniejszém rozporządzeniu, Rząd Gubernialny zawiadomi Assessorów Ekonomicznych i Wójtów gmin, skutku dopilnuje i sam do niego zastosuje się.

w Warszawie, d. 11 (23) Października 1852 r.

Nr. 71,332/30,171.

№ 97.

Rozporządzenie, iż do przedstawień o zmianę 30-to letnich kanonów lub czynszów, mają być dołączane wykazy cen, z poświadczeniem ich przez Naczelnika Powiatu i przez Rząd Gubernialny.

(d. 2 (14) Grudnia 1854 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Według umów wieczysto-dzierżawnych i wieczysto-czynszowych o posiadłość w dobrach, pod zarządem Władzy skarbowej zostających, w miarę upływu oznaczonych temiż umowami 30-letnich peryodów, powinny następować zmiany opłat kanonu lub czynszu, na następny 30-letni okres, oparte na średnich cenach targowych żyta z miasta, w umowie wskazanego.

W celu więc ujednostajnienia odtąd postępowania w tej mierze, tudzież zachowania troskliwej staranności w osiągnięciu rzetelności o rzetelności cen podawanych, Kommissya Skarbu poleca

по безсрочному контракту, съ истечениемъ опредѣленнаго въ ономъ срока, предполагается ввести измѣненія въ уплатѣ канона или чинша, требовать отъ подлежащаго Магистрата вѣдомости о среднихъ мѣсячныхъ цѣнахъ, и по выводѣ изъ оныхъ средней годовой цѣны за истекшіе 30 лѣтъ, съ засвидѣтельствомъ, что вѣдомости эти согласны съ цѣнами, представленными, въ свое время, Магистратомъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, Уѣздный Начальникъ и Губернское Правленіе обязаны удостовѣриться, изъ дѣлъ своего Управленія, о такомъ сходствѣ цѣнъ, и по засвидѣствованіи вѣдомости о среднихъ цѣнахъ, Губернское Правленіе должно представлять ихъ, при заключеніи своемъ объ измѣненіи канона или чинша, на рѣшеніе Коммисіи Финансовъ.

Варшава, 2 (14) Декабря 1854 года.

№ 64,095/29,420.

№ 98.

Распоряженіе о томъ, чтобы не опаздывать съ представленіями о возвышеніи безсрочныхъ канонѳвъ, такъ какъ они подлежатъ давности.

(16 (28) Января 1863 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Ссылаясь на предписаніе свое отъ 5 (17) Декабря 1857 года, за № 75,930/36,830, коимъ поручено было Губернскому Правленію составить вѣдомость казеннымъ имѣніямъ и недвижимостямъ, состоящимъ въ безсрочномъ содержаніи, и рассмотреть при этомъ заключенные, по содержанію этихъ имѣній, контракты, для представленія предположеній о возвышеніи канонѳвъ въ случаяхъ, когда сіе оговорено въ контрактахъ и когда истекъ или истекаетъ назначенный для того срокъ, Правительственная Коммисія Финансовъ предписываетъ Губернскому Правленію: одновременно съ представленіемъ предположеній о приведеніи въ порядокъ, по кассовымъ счетамъ, исчисленнаго возвышенія канона,

Rządowi Gubernialnemu, aby w każdymъ wypadku, gdzie idzie, stosownie do zawartej umowy wieczystej, po upływie oznaczonego nia peryodu, o zmianę opłaty kanonu lub czynszu stałego, żądał od Magistratu właściwego podania wykazów cen średnich miesięcznych i z nich wyprowadzonej ceny średniej rocznej, w ciągu ubiegłych lat 30-tu, z wyraźnymъ poświadczeniem, iż wykazy te są zgodne z cenami, jakie Magistrat w swoimъ czasie przedstawił Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych; następnie tak Naczelnik Powiatu, jako też Rząd Gubernialny powinni przekonać się z akt swoich o tejъ zgodności, i oną wyraźnie na rzeczonych wykazachъ poświadczyć, i dopiero tak ulegalizowane wykazy cen targowych, łącznie z wnioskiemъ o zmianę kanonu lub czynszu, będzie mógł Rząd Gubernialny przedstawić Kommissyi Skarbu do dalszej decyzji.

w Warszawie, d. 2 (14) Grudnia 1854 r.

Nr. 64,095/29,420.

№ 98.

Rozporządzenie, iżby się nie spóźniano z przedstawieniami o podwyższenie kanonѳвъ wieczystych, gdyż te ulegają przedawnieniu.

(d. 16 (28) Stycznia 1863 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Powołując się na reskrypt swój z d. 5 (17) Grudnia 1857 r. Nr. 75,930/36,830, którym poleciła Rządowi Gubernialnemu sporządzenie wykazu dóbr i realności skarbowych, wieczyste wdzierżawionych, a zarazem przejrzenie kontraktów o takie dzierżawy spisanych i przedstawienie wniosków, co do podwyższenia kanonѳвъ tam, gdzie to kontraktemъ zastrzeżone zostało, a oznaczony w tym celu okres upłynął lub upływa, poleca mu zarazem, ażeby w każdymъ wypadku, obok uczynienia do Kommissyi Rządowej wniosku, o uregulowanie kassowe podwyżki kanonu, jednocześnie o wysokości wyrachowanej podwyżki, i o czasie od którego pra-

увѣдомлять безсрочныхъ держателей о величинѣ сего послѣд-
няго и о времени, съ котораго, по закону, должна послѣдовать
подвышка, такъ какъ, по смыслу статьи 2277 Гражданскаго Уло-
женія, подобнаго рода платежи подлежатъ давности и могутъ
быть требуемы лишь за пятилѣтній періодъ времени, предше-
ствующій требованію; почему каждая просрочка, сокращая срокъ, за
который можно домогаться платежа, вовлекаетъ Казну Царства
въ убытки.

Варшава, 16 (28) Января 1863 года.

№ 47,967/21,634.

—
КОНЕЦЪ XIX ТОМА.
—

wnie jest wymagana, każdego z wieczystych dzierżawców zawi-
damał, a to z uwagi, iż podobnego rodzaju opłaty, według arty-
kułu 2,277-go Kodexu Cywilnego, ulegają przedawnieniu i nie
mogą być żądane więcej jak za lat pięć wstecz, od daty żądania;
każde zatem opóźnienie się w żądaniu téj zapłaty, zmniejszając za-
kres czasu, za który o nią upominać się można, Skarb Królestwa
na straty naraża.

w Warszawie, d. 16 (28) Stycznia 1863 r.

Nr. 47,967/21,634.

—
KONIEC TOMU XIX.
—

86399